Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ny lagstiftning om aktiebolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en ny aktiebolagslag stiftas samt att ändringar görs i flera lagar som har samband med den.

I lagförslaget beaktas den utveckling som efter beredningen av den gällande lagen om aktiebolag har skett i företagens verksamhetsmiljö och i den övriga lagstiftningen. Genom den nya aktiebolagslagen utökas de finländska aktiebolagens verksamhetsmöjligheter vilket innebär en förbättring av deras verksamhetsförutsättningar dels generellt och dels i förhållande till konkurrenterna. Verksamhetsmöjligheterna utökas genom att de formella bestämmelserna förminskas och förenklas samt genom att vissa helt nya förfaranden införs. Vidare utformas bestämmelserna i större utsträckning så att de blir dispositiva till sin karaktär. Den nya lagen täcker ett större område än den gällande lagen, vilket förtydligar rättsläget och förbättrar rättssäkerheten. Flera av de föreslagna bestämmelserna har sitt ursprung i rättspraxis och den juridiska litteraturen.

Den föreslagna lagen kommer på det hela taget inte att påverka nivån på borgenärernas eller minoritetsaktieägarnas rättsskydd. De nya bestämmelser som ger bolagen utökade verksamhetsmöjligheter påverkar inte de nyss nämnda gruppernas centrala rättigheter. I propositionen föreslås också flera bestämmelser som förstärker borgenärernas och minoritetsaktieägarnas rättsskydd.

I de nya bestämmelserna fästs särskilt avseende vid små aktiebolags ställning. De i väsentliga avseenden förtydligade och utvidgade bestämmelserna samt vissa bestämmelser som är speciellt utformade med tanke på småbolag gör lagen mera lättillgänglig för småbolag samt för serviceproducenter som riktar sig till dessa. Propositionen innehåller också förslag till bestämmelser om materiella lättnader för framförallt småbolag.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 september 2006.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL **1**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING **2**

ALLMÄN MOTIVERING **8**

1. Nuläge **8**

1.1. Lagstiftning **8**

1.2. Praxis **8**

1.3. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i andra länder och EU 8

1.3.1. Allmänt **8**

1.3.2. Europeiska unionen **9**

Gällande direktiv och förordningar **9**

Utvecklingsperspektiv för EU:s bolagsrätt **11**

1.3.3. Den senaste utvecklingen av lagstiftningen om aktiebolag i vissa länder 12

Sverige **12**

Norge **13**

Danmark **14**

Storbritannien **14**

1.4. Bedömning av nuläg et **15**

1.4.1. Allmänt **15**

1.4.2. Förändringar i verksamhetsmiljön **15**

1.4.3. Den internationella utvecklingen **15**

1.4.4. Enskilda lagrum **16**

2. Målsättning och de viktigaste förslagen **16**

2.1. Målsättning **16**

2.2. De viktigaste förslagen **17**

2.2.1. Lagens struktur och utformning **17**

2.2.2. Allmänna principer **17**

2.2.3. Bolagsbildning **18**

2.2.4. Aktieägandets offentlighet **19**

2.2.5. Förvaltning **19**

Bolagsstämman **19**

Bolagsledningen **20**

2.2.6. Aktier utan nominellt värde **20**

2.2.7. Finansiering **23**

Investering i en fond som hänförs till det fria egna kapitalet **23**

Andra centrala förslag **24**

2.2.8. Utbetalning av medel och utdelningsbara medel **24**

Närståendelån **26**

2.2.9. Egna aktier **27**

2.2.10. Företagsarrangemang **27**

Fusion **27**

Delning **28**
Ändring av företagsformen **29**
2.2.11. Upplösning av bolag **29**
2.2.12. Påföljdssystemet **30**
Ogiltighet av beslut **30**
Skadestånd **31**
2.2.13. Ändringar som berör rättsväsendet och myndigheterna **33**
3. Propositionens verkningar **34**
3.1. Ekonomiska verkningar **34**
Samhällsekonomiska verkningar **34**
Direkta kostnadseffekter **34**
3.2. Organisatoriska och personella konsekvenser **34**
3.3. Konsekvenser för den ekonomiska brottsligheten och den grå ekonomin 35
4. Beredningen av propositionen **35**
Bedömningspromemoria **35**
Arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag **35**
Den fortsatta beredningen **36**
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionen **36**
5.1. Samband med andra propositioner **36**
5.2. Internationella förpliktelser **36**

DETALJMOTIVERING **37**
1. Lagförslag **37**
1.1. Aktiebolagslag **37**
DEL 1. Allmänna principer, bolagsbildning och aktier **37**
1 kap. De centrala principerna för aktiebolags verksamhet samt tillämpning av lagen 37
2 kap. Bildande av aktiebolag **42**
Allmänna bestämmelser **43**
Betalning av aktier **45**
Registrering och dess rättsverkningar **48**
Särskilda bestämmelser om publika aktiebolag **50**
3 kap. Aktier **51**
Allmänna bestämmelser **51**
En akties röstvärde **52**
En akties bokföringsmässiga motvärde och nominella belopp **54**
En akties överlåtbarhet **55**
Aktiebrev och andra bevis över aktierättigheter **57**
Aktiebok och aktieägarförteckning **59**
4 kap. Aktier som hör till värdeandelssystemet **60**
Allmänna bestämmelser **60**
Aktieägar- och vänteförteckning **62**
Anslutning av aktier till värdeandelssystemet genom ändring av bolagsordningen **63**

Avförande av aktier ur värdeandelssystemet 64
DEL II. Förvaltning och bokslut 65
5 kap. Bolagsstämma 65
Allmänna bestämmelser 66
Deltagande i bolagsstämma 69
Allmänt om beslutsfattandet 70
Förfarandet på stämman 71
Beslutskrav 76
Övriga bestämmelser 78
6 kap. Aktiebolagets ledning och företrädare 79
Ledning 79
Styrelsens uppgifter och beslutsfattande 80
Styrelseledamöter samt medlemskapets början och upphörande 83
Andra bestämmelser om styrelsen 86
Verkställande direktör 87
Förvaltningsråd 88
Företräd ande 90
7 kap. Revision och särskild granskning 91
Revision 91
Särskild granskning 92
8 kap. Eget kapital, bokslut, verksamhetsberättelse och koncern 93
Eget kapital 94
Bokslut och verksamhetsberättelse 96
Koncern 100
DEL III. Finansiering 100
9 kap. Aktieemission 100
Allmänna bestämmelser 100
Emission mot vederlag 105
Vederlagsfri emission 112
10 kap. Optionsrätter och andra särskilda rättigheter 114
11 kap. Ökning av aktiekapitalet 119
12 kap. Kapitallån 121
DEL IV. Utbetalning av medel 124
13 kap. Utbetalning av bolagets medel 124
Allmänna bestämmelser 124
Vinstutdel ning och utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet 129
Övriga bestämmelser om utbetalning av medel 131
14 kap. Minskning av aktiekapitalet 132
15 kap. Bolagets egna aktier 136
Allmänna bestämmelser 137
Förvärv och inlösen av egna aktier 139
Mottagande som pant och teckning av egna aktier 146
DEL V. Ändring av bolagsstruktur och upplösning av bolag 146
16 kap. Fusion 146

Definitioner samt genomförande av fusion 148
Fusionsplan och en godkänd revisors yttrande 149
Registrering av fusionsplanen och kallelse på borgenärerna 155
Fusionsbeslut 157
Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier 160
Verkställande av fusionen och rättsverkningar 161
17 kap. Delning 164
Definitioner samt genomförande av delning 165
Delningsplan och en godkänd revisors yttrande 166
Registrering av delningsplanen och kallelse på borgenärerna 167
Delningsbeslut 167
Inlösen av delningsvederlag samt optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier 168
Verkställande av delningen och rättsverkningar 168
18 kap. Inlösen av minoritetsaktier 169
Allmänna bestämmelser 170
Behandling av inlösentvister 170
Verkställande av inlösen 177
19 kap. Ändring av företagsform 178
Ändring av aktiebolagsform 179
Ombildning av ett privat aktiebolag till någon annan företagsform 180
20 kap. Upplösning av bolag 182
Almänna bestämmelser 183
Beslutsfattande 183
Likvidationsförfarande 185
Avregistrering 190
Minskning av bolagets tillgångar samt sanering och konkurs 190
DEL VI. Påföljder och rättsskydd 192
21 kap. Klander av beslut 192
22 kap. Skadestånd 195
23 kap. Inlösenskyldighet och upplösning av bolaget till följd av missbruk av inflytande 204
24 kap. Avgörande av tvister 207
Domstolsförfarandet 208
Skiljeförfarande 209
Andra bestämmelser 209
25 kap. Straffbestämmelser 210
DEL VII. Särskilda bestämmelser 212
26 kap. Ikraftträdande 212
1.2. Lagen om införande av aktiebolagslagen 212
1.3. Lagen om öppna bolag och kommanditbolag 219
1.4. Lagen om europabolag 220
1.5. Lagen om andelslag 220
1.6. Lagen om bostadsrättsföreningar 221

1.7. Prokuralagen 221
1.8. Företagsinteckningslagen 221
1.9. Jordabalken 221
1.10. Lagen om värdeandelskonton 221
1.11. Lagen om företagssanering 221
1.12. Lagen om återvinning till konkursbo 221
1.13. Handelsregisterlagen 221
1.14. Företags- och organisationsdatalagen 222
1.15. Handelskammarlagen 222
1.16. Revisionslag 222
1.17. Lagen om pantlåneinrättningar 222
1.18. Kreditinstitutslagen 222
1.19. Lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform 223
1.20. Sparbankslagen, ... 223
1.21. Lagen om statens säkerhetsfond och 223
1.22. Lagen om hypoteksbanker 223
1.23. Värdepappersmarknadslagen 223
1.24. Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer, ... 223
1.25. Lagen om placeringsfonder, ... 223
1.26. Lagen om fastighetsfonder, ... 223
1.27. Lagen om värdepappersföretag samt 223
1.28. Lagen om värdeandelssystemet 223
2. Närmare bestämmelser 223
3. Ikraftträdande 223

LAGFÖRSLAGEN 224
Aktiebolagslag 224
om införande av aktiebolagslagen 291
om ändring av 8 kap. 3 och 4 § i lagen om öppna bolag och kommanditbolag 296
om ändring av lagen om europabolag 297
om ändring av 16 kap. 2 § och 18 kap. 2 § i lagen om andelslag 300
om ändring av 81 § i lagen om bostadsrättsföreningar 301
om ändring av 3 § i prokuralagen 301
om ändring av företagsinteckningslagen 302
om ändring av 2 kap. 4 § i jordabalken 303
om ändring av 29 § i lagen om värdeandelskonton 303
om ändring av 58 § i lagen om företagssanering 304
om ändring av 2 § i lagen om återvinning till konkursbo 305
om ändring av handelsregisterlagen 305
om ändring av 15 § i företags- och organisationsdatalagen 306
om ändring av handelskammarlagen 307
om ändring av 27 § i revisionslagen 308
om ändring av lagen om pantlåneinrättningar 309
om ändring av kreditinstitutslagen 310

om ändring av lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform 313
om ändring av 66 och 71 § i sparbankslagen 317
om ändring av 12 b § i lagen om statens säkerhetsfond 318
om ändring av 3 och 18 § i lagen om hypoteksbanker 318
om ändring av värdepappersmarknadslagen 319
om ändring av 2 kap. 14 och 15 § i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer 321
om ändring av lagen om placeringsfonder 322
om ändring av lagen om fastighetsfonder 323
om ändring av lagen om värdepappersföretag 324
om ändring av lagen om värdeandelssystemet 326

BILAGA 328

PARALLELLTEXTER 328
om ändring av 8 kap. 3 och 4 § i lagen om öppna bolag och kommanditbolag ... 328
om ändring av lagen om europabolag 330
om ändring av 16 kap. 2 § och 18 kap. 2 § i lagen om andelslag 336
om ändring av 81 § i lagen om bostadsrättsföreningar 338
om ändring av 3 § i prokuralagen 339
om ändring av företagsinteckningslagen 340
om ändring av 2 kap. 4 § i jordabalken 342
om ändring av 29 § i lagen om värdeandelskonton 343
om ändring av 58 § i lagen om företagssanering 344
om ändring av 2 § i lagen om återvinning till konkursbo 345
om ändring av handelsregisterlagen 346
om ändring av 15 § i företags- och organisationsdatalagen 348
om ändring av handelskammarlagen 349
om ändring av 27 § i revisionslagen 351
om ändring av lagen om pantlåneinrättningar 352
om ändring av kreditinstitutslagen 354
om ändring av lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform 361
om ändring av 66 och 71 § i sparbankslagen 370
om ändring av 12 b § i lagen om statens säkerhetsfond 372
om ändring av 3 och 18 § i lagen om hypoteksbanker 373
om ändring av värdepappersmarknadslagen 374
om ändring av 2 kap. 14 och 15 § i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer 378
om ändring av lagen om placeringsfonder 380
om ändring av lagen om fastighetsfonder 383
om ändring av lagen om värdepappersföretag 385
om ändring av lagen om värdeandelssystemet 389

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

För beredning av den gällande lagen om aktiebolag (734/1978) tillsattes år 1960 kommittén för revision av lagstiftningen om aktiebolag. Kommittén gavs i uppdrag att bereda en lagstiftning som i så stor utsträckning som möjligt stämmer överens med de övriga nordiska ländernas lagstiftning om aktiebolag. Kommitténs förslag (KB 1969:A 20) var resultatet av ett långtgående nordiskt samarbete. Beredningen baserades i praktiken på Sveriges aktiebolagslag från år 1944. Den proposition som regeringen avlät 1977 (RP 27/1977 rd) stämde huvudsakligen överens med 1969 års samnordiska förslag. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1980.

Flera ändringar har gjorts i lagen under dess giltighetstid. År 1997 gjordes en omfattande delrevision (145/1997) som innebar att lagen harmoniserades med Europeiska gemenskapens lagstiftning. Ändringarna behandlas i betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag (justitieministeriets arbetsgruppsbetänkande 2003:4). De senaste ändringarna i lagen om aktiebolag gjordes i samband med den s.k. IFRS-revisionen av bokföringslagstiftningen (1306/2004).

1.2. Praxis

Enligt patent- och registerstyrelsens statistik fanns det i Finland i mitten av år 2004 ca 220 000 registrerade aktiebolag. Av statistiken framgår att aktiebolagsformen är den klart populäraste företagsformen. Därefter följer företagsformen enskild näringsidkare (143 000), kommanditbolag (49 000), öppet bolag (16 000) och andelslag (3 200). Aktiebolagsformen har under de senaste tio vunnit terräng framför allt av företagsformerna öppet bolag och kommanditbolag.

Statistiken över registrerade företag ger ingen fullständig bild av de olika företagsformernas praktiska betydelse. Antalet verksamma aktiebolag är betydligt mindre än det sammanlagda antalet registrerade aktiebolag. Enligt Statistikcentralens uppgifter bedriver ca hälften av de registrerade bolagen verksamhet. Denna fråga har senast behandlats av arbetsgruppen för retroaktiv ökning av aktiekapital (justitieministeriets arbetsgruppsbetänkande 2003:12).

Om man ser till omsättnings- och sysselsättningskriterierna är aktiebolagsformen den överlägset viktigaste företagsformen. År 2002 var aktiebolagens andel 89 procent av samtliga företags omsättning och 83 procent av samtliga företags anställda. I justitieministeriets promemoria den 7 juli 2000 ”En revision av aktiebolagslagen — målet en konkurrenskraftigare bolagsrätt” beskrivs den betydelse som affärsverksamhet i aktiebolagsform har i Finland.

Det har blivit populärare att driva små företag i form av aktiebolag. Småbolagen utgör en majoritet av det finländska företagsbeståndet. 93 procent av samtliga företag sysselsätter färre än 10 arbetstagare medan det år 2002 i vårt land fanns endast 570 företag men som hade över 250 arbetstagare.

1.3. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i andra länder och EU

1.3.1. Allmänt

Alltsedan 1980-talet har stor uppmärksamhet ägnats jämförelser mellan olika bolagsrättsliga system. Sådana jämförelser är emellertid i allmänhet ytliga och resultaten diskutabla. Den allmänna åsikten är att varje land har ett bolagsrättsligt system som är anpassat till dess rättsliga och ekonomiska struktur och att det sålunda inte är någon idé att rangordna systemen.

De aktiebolagsrättsliga systemen kan indelas t.ex. i ett kontinentaleuropeiskt, ett nordiskt och ett angloamerikanskt system. Av dessa är det nordiska systemet den mest enhetliga eftersom det bygger på samnordisk lagberedning och en gemensam civilrättslig

tradition. Sedan 1970-talet har överensstämmelsen mellan systemen emellertid minskat. I Danmark gjordes redan år 1973 en indelning i egentliga aktiebolag och bolag med begränsat ansvar. De projekt för revision av aktiebolagsrätten som inleddes i Norge och Sverige i början av 1990-talet har lett till att vi inte längre kan tala om någon egentlig samnordisk lagstiftning om aktiebolag. De nordiska bolagsrättsliga systemen har trots allt flera gemensamma drag som kan läggas till grund för lagberedningen och fortfarande också för lagtolkningen. Vid beredningen av denna proposition har sålunda särskilt avseende fästs vid de nordiska ländernas lagstiftning om aktiebolag, i synnerhet den totalrevision som är aktuell i Sverige.

Den kontinentaleuropeiska bolagsrätten utgör en tämligen oenhetlig grupp. De kontinentaleuropeiska ländernas lagstiftning uppvisar stora olikheter i detta avseende. Ett gemensamt drag för många av länderna är emellertid indelningen i å ena sidan aktiebolag med fritt omsättningsbara aktier och å andra sidan i aktiebolag med begränsat ansvar för omsättningen av sina aktier. En sådan indelning görs t.ex. i Tyskland och Frankrike. De egentliga aktiebolagen har av tradition huvudsakligen reglerats genom tvingande lagstiftning, medan aktieägarna i bolag med begränsat ansvar har friare händer att ordna verksamheten. De traditionella modellerna har emellertid förändrats under de senaste åren. Såväl i Frankrike som i Tyskland har utvecklats lättare reglerade aktiebolagsformer. I båda länderna har man dessutom strävat efter att förenkla bestämmelserna om framförallt kapitalanskaffning och delning av aktiebolag.

Den angloamerikanska bolagsrätten bygger på den gemensamma common law-traditionen. USA:s system är emellertid i den bemärkelsen oenhetligt att varje delstat har sina egna bestämmelser om aktiebolag. Det finns också betydande skillnader mellan lagstiftningen i Storbritannien och lagstiftningen i USA:s delstater. I allmänhet anses det i varje fall att investerarens, dvs. aktieägarens ställning i den angloamerikanska bolagsrätten ägnas relativt sett mera uppmärksamhet än borgenärernas ställning. Detta anses bero på att spridda aktieägares direkta investeringar har en stor betydelse för bolagens finansiering jämfört med det europeiska systemet, där bankfinansieringen och -ägandet spelar en viktig roll. Den angloamerikanska bolagsrätten anses ofta vara flexiblare än de europeiska systemen i den bemärkelsen att det är lättare att genomföra olika typer av finansierings- och företagsarrangemang inom det angloamerikanska än inom det europeiska systemet. Framför allt i USA är bestämmelserna om bolagens eget kapital betydligt flexiblare än i Europa.

Nedan i avsnittet om de viktigaste förslagen redogörs för jämförande uppgifter i anslutning till enskilda rättsliga frågor. Jämförande uppgifter ingår också i avsnittet om de centrala förslagen i betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag. I arbetsgruppsbetänkandet hänvisas dessutom till vissa mera allmänna länderjämförelser.

1.3.2. Europeiska unionen

Gällande direktiv och förordningar

Innehållet i EU:s gällande bolagsrättsliga direktiv och förordningar beskrivs i betänkandet av kommissionen för revision av lagen om aktiebolag 1990 (KB 1992:32) och i det svenska kommittébetänkandet Aktiebolagslagen och EU (SOU 1992:83). Direktiven och förordningarna behandlas också i betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag. Efter dessa publikationer har inga betydande ändringar gjorts i direktiven eller förordningarna, med undantag för redovisnings- och koncernredovisningsdirektiven. De gällande bolagsrättsliga direktiven och förordningarna är följande.

1) Rådets första direktiv 68/151/EEG av den 9 mars om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen, nedan offentlighetsdirektivet.

Offentlighetsdirektivet gäller offentliggörande av uppgifter som har samband med aktiebolag samt rättsverkningarna av offentliggörandet. Dessutom innehåller direktivet bestämmelser om giltigheten av förbindelser

som har ingåtts på ett bolags vägnar samt om bolags ogiltighet. Syftet med direktivet är att genom harmonisering av bestämmelserna trygga också de intressen som i förhållande till bolaget utomstående aktörer har. I offentlighetsdirektivet har godkänts en ändring som närmast gäller möjligheten till elektronisk kommunikation med handelsregistret (2003/58/EG). Ändringen har inte ännu satts i kraft nationellt.

2) Rådets andra direktiv 77/91/EEG av den 13 december 1976 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt att bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga, nedan kapitaldirektivet.

Kapitaldirektivet innehåller bestämmelser om bildande av s.k. publika aktiebolag, om dessas kapital och dess varaktighet samt om skydd för kapitalinvesterare. Direktivets viktigaste bestämmelser gäller kravet på ett offentligt bolags minimikapital, ökning av aktiekapitalet och aktieägarens företrädesrätt till nya aktier, nedsättning av aktiekapitalet, vinstutdelning samt förvärv av egna aktier. Syftet med direktivet är att förenhetliga de grundläggande bestämmelserna om förhållandena mellan aktieägarna samt mellan aktieägarna och utomstående i kapitalbolag som för sin medelsanskaffning vänder sig till allmänheten.

3) Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag, nedan fusionsdirektivet.

Fusionsdirektivet gäller publika aktiebolags nationella fusioner. I direktivet regleras tre typer av fusioner: fusion genom förvärv, dvs. absorptionsfusion, fusion genom bildande av ett nytt bolag, dvs. Kombinationsfusion, samt dotterbolagsfusion. Utgångspunkten för direktivet är den att det överlåtande bolagets aktieägare blir aktieägare i det övertagande bolaget eller i det nybildande bolaget. Avsikten med direktivet är att trygga aktieägarnas tillgång till information samt borgenärsskyddet och likaså utomståendes möjligheter att få information om fusionen.

4) Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag, sådant det lyder ändrat genom rådets direktiv 90/604/EEG och rådets direktiv 90/605/EEG, nedan redovisningsdirektivet.

Direktivet gäller upprättande av årsredovisning för privata aktiebolag och vissa personbolag, årsredovisningens innehåll och offentliggörandet av den samt revision i vissa avseenden. I direktivet har gjorts betydande ändringar genom det s.k. moderniseringsdirektivet (2003/51/EG) som bl.a. syftar till att undanröja konflikter mellan direktivet och de internationella redovisningsstandarderna (IAS/IFRS-standarderna).

5) Rådets sjätte direktiv 82/891/EEG av den 17 december 1982 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om delning av aktiebolag, nedan delningsdirektivet.

I direktivet regleras tre typer av delning av publika aktiebolag: delning genom förvärv, delning genom bildande av nya bolag samt kombinationer av de ovannämnda delningsformerna. Direktivets målsättningar sammanfaller med fusionsdirektivets.

6) Rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning, sådant det lyder ändrat genom rådets direktiv 90/604/EEG och rådets direktiv 90/605/EEG, nedan koncernredovisningsdirektivet.

Syftet med direktivet är att utveckla bestämmelserna om den ekonomiska information som skall ges om företagsgrupperingar som består av flera bolag. Direktivet innehåller detaljerade bestämmelser om förutsättningarna för upprättande av koncernredovisning samt om principerna för upprättandet, om verksamhetsberättelse, om offentliggörande av uppgifter samt om revision. Också i koncernredovisningsdirektivet har gjorts betydande ändringar genom det ovan nämnda moderniseringsdirektivet, bl.a. i syfte att undanröja konflikter mellan direktivet och de internationella redovisningsstandarderna.

7) Rådets åttonde direktiv 84/253/EEG av den 10 april grundat på artikel 54.3 g i fördraget om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper nedan revisorsdirektivet.

I direktivet föreskrivs om principerna för revisorers kompetens och praktiska erfaren-

het samt för revisionsbolags förvaltning. Medlemsstaterna skall ta in principerna i sin nationella lagstiftning om auktorisering av revisorer, i syfte att säkerställa revisorernas kunnande och oberoende. Syftet med direktivet är att förbättra tillförlitligheten av den ekonomiska informationen om bolag.

8) Rådets elfte direktiv 89/666/EEG av den 21 december 1989 om krav på offentlighet i filialer som har öppnats i en medlemsstat av vissa typer av bolag som lyder under lagstiftningen i en annan stat, nedan filialdirektivet.

I direktivet föreskrivs om offentliggörande av uppgifter och handlingar om filialer till aktiebolag från andra medlemsstater eller filialer till bolag från ett tredje land samt om de uppgifter om en filial som skall ingå i bolagets verksamhetsberättelse. Syftet med direktivet är att skydda både aktieägarna i det bolag som har bildat filialen och dem som anlitar filialen. Syftet är också att underlätta bildandet av filialer i andra medlemsstater.

9) Rådets tolfte direktiv 89/667/EEG av den 21 december 1989 på bolagsrättens område om enmansbolag med begränsat ansvar.

Syftet med direktivet är att tillåta bildande av enmansbolag där delägarna har begränsat ansvar. I direktivet föreskrivs om offentliggörande av aktieägarnas identitet, om beslutsfattandet i bolaget samt om avtal mellan bolaget och dess ende aktieägare.

10) Rådets förordning (EEG) nr 2137/85 av den 25 juli 1985 om europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EEIG).

Genom förordningen skapas en europeisk företagsform som gör det möjligt för företag och fysiska personer från olika medlemsstater att samarbeta över gränserna. Förordningen har inga direkta verkningar på medlemsstaternas bolagsrätt.

11) Rådets förordning (EEG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag, nedan europabolagsförordningen.

Förordningen gör det möjligt att bilda europabolag som har verksamhet inom hela EU. Ett europabolag kan i samband med att det bildas fusioneras med ett bolag som har sitt säte i en annan medlemsstat och det kan under sin verksamhetstid flytta sitt säte utan att det anses upplöst. Utöver bestämmelserna om bildande och flyttande till en annan stat finns i förordningen endast spridda bestämmelser om bolagets verksamhet. På ett europabolag tillämpas till stor del lagstiftningen om publika aktiebolag i den medlemsstat där bolaget har sitt säte. Till förordningen ansluter sig ett direktiv om arbetstagarnas rättigheter. Förordningen trädde i kraft den 8 oktober 2004. Med anledning av förordningen har i Finland stiftats en lag om europabolag (742/2004).

12) Europaparlamentets och rådets förordning (EEG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder, nedan IFRS-förordningen.

Ikraftsättandet av förordningen och de internationella redovisningsstandarderna behandlas närmare i IAS-regleringsgruppens slutrapport (Handels- och industriministeriets arbetsgrupps- och kommissionsrapporter 19/2003), i betänkandet av arbetsgruppen för revision av aktiebolagslagen samt i regeringens proposition med förslag till ändring av bokföringslagen (RP 126/2004 rd). Bolagsrättsliga frågor i anslutning till de internationella redovisningsstandarderna behandlas nedan i avsnittet om de viktigaste förslagen.

Utvecklingsperspektiv för EU:s bolagsrätt

Utvecklingen av EU:s bolagsrätt är huvudsakligen baserad på den expertgrupps (High Level Group of Company Law Experts) arbete som kommissionen tillsatte i september 2001. Expertgruppen gav sin slutrapport den 4 november 2002. Expertgruppen ansåg att EU:s bolagsrätt borde utvecklas för att förbättra effektiviteten och konkurrenskraften. Oändamålsenliga minoritets- och borgenärsskyddsbestämmelser borde ersättas med metoder som är mindre skadliga för företagsverksamheten. Enligt expertgruppens åsikt är bolagsrätten inte ett lämpligt instrument för bekämpande av ekonomisk brottslighet. Expertgruppen underströk vikten av direktiv om gränsöverskridande företagsverksamhet och behandlade bl.a. ett kapitalsystem som inte är baserat på nominella belopp.

Kommissionen gav våren 2003 en bolagsrättslig handlingsplan (KOM (2003) 284 slutlig). I handlingsplanen hänvisas till bolagsrättens betydelse när det gäller att trygga företagens konkurrenskraft och investerarnas förtroende. Handlingsplanen innehåller ett

stort antal åtgärder som delvis redan har genomförts. Hösten 2003 gav kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar (KOM (2003) 703 slutlig). Syftet med förslaget är att underlätta gränsöverskridande fusioner framför allt mellan sådana små och medelstora företag som inte kan utnyttja de möjligheter som förordningen om europabolag ger. Hösten 2004 gav kommissionen vidare förslag till ändring av kapitaldirektivet (KOM (2004) 730 slutlig) och till ändring av redovisningsdirektiven (KOM (2004) 725 slutlig). Det förslag som gäller kapitaldirektivet innehåller endast små ändringar. Avsikten med ändringarna är enligt förslaget att underlätta företagens verksamhet. Det förslag som gäller redovisningsdirektiven innehåller bl.a. ett förslag till kollektivt ansvar för de redovisningsuppgifter som bolagsstyrelsen lämnar. Dessutom har kommissionen givit en rekommendation om att främja en lämplig ordning för ersättningen till ledande befattningshavare i börsnoterade bolag (2004/913/EG) samt en rekommendation om företagsexterna styrelseledamöter och styrelsekommittéer (2005/162/EG).

1.3.3. Den senaste utvecklingen av lagstiftningen om aktiebolag i vissa länder

Nedan följer en allmän beskrivning av bolagsrättens utveckling i de nordiska länderna och Storbritannien. På grund av de nordiska ländernas gemensamma bolagsrättsliga historia faller det sig naturligt att jämföra Finland med de övriga nordiska länderna. Av de från Finlands synpunkt intressanta länderna totalreviderar Sverige och Storbritannien som bäst sina aktiebolagslagar. Några sådana projekt pågår inte t.ex. i de mellaneuropeiska länderna.

Aktiebolagslagarna i olika länder och de pågående lagstiftningsprojekten behandlas i flera publikationer, t.ex. i betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag, i betänkandet av kommissionen för revision av lagen om aktiebolag 1990 (KB 1992:32), i betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagstiftningen om småbolag (justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikation 1/1998) och i regeringens proposition 89/1996 rd.

Sverige

En totalrevidering av Sveriges aktiebolagslag inleddes år 1990 då Aktiebolagskommittén inledde sitt arbete. År 1995 ställde kommittén upp målet att lägga fram ett förslag till en helt ny aktiebolagslag. Kommittén har publicerat betänkandena Bundna aktier (SOU 1992:13), Aktiebolagslagen och EG (SOU 1992:83), Aktiebolagets organisation (SOU 1995:44), Aktiebolagets kapital (SOU 1997:22), Vinstutdelning i aktiebolag (SOU 1997:168) och Likvidation av aktiebolag (SOU 1999:36) samt det slutliga betänkandet Ny aktiebolagslag (SOU 2001:1).

I sitt slutliga betänkande Nya aktiebolagslag konstaterar kommittén som motivering till att stifta en ny lag att bolagens verksamhetsmiljö bl.a. till följd av utvecklingen på kapitalmarknaden är en helt annan än år 1975, då den nuvarande lagen trädde i kraft. Kommittén ansåg också att det skett stora förändringar i ägarstrukturen bland de svenska börsnoterade aktiebolagen under 1990-talet. Enligt kommitténs åsikt har det stora antalet små ändringar som gjorts i lagen gjort denna svåröverskådlig och svårbegriplig.

Kommitténs arbete präglades av en vilja att låta marknaden ta hand om många problem som äldre lagstiftare ville reglera. Kommitténs viktigaste förslag gick ut på att avskaffa nominellt värde på aktier och att utmönstra institutet med successiv bildning, att i större utsträckning godkänna begränsningar i överlåtbarheten samt att begränsa ägandets offentlighet. Bestämmelserna om bolagsstämman utformades så att de skulle skapa förutsättningar för en aktiv ägarfunktion t.ex. genom att tillåta stämmodeltagande via internet. Kommittén föreslog också bestämmelser om bolagets ersättningsansvar gentemot aktietecknare i vissa situationer, dvs. om s.k. prospektansvar.

I anslutning till avskaffandet av nominellt värde på aktier föreslog kommittén att sambandet mellan aktierna och aktiekapitalet upplöses varvid nyemission kan ske utan ökning av aktiekapitalet och aktiekapitalet kan

ökas utan nyemission. I samband med emissioner kan det beslutas om betalningen för emitterade aktier skall utgöra bundet eller fritt kapital i bolaget.

Kommittén föreslog att bestämmelserna om minskning av aktiekapitalet och förvärv av egna aktier ändras så att bolagen får ökade möjligheter att fortlöpande anpassa sin kapitalstruktur till vad som vid varje tidpunkt anses vara mest gynnsamt för bolaget och dess ägare. Kommittén föreslog lindrigare bestämmelser om närståendelån. Den föreslog också bestämmelser om delning.

Aktiebolagslagen har huvudsakligen reviderats utgående från kommitténs delbetänkanden och en stor del av ändringarna har redan trätt i kraft. Förslaget till en ny aktiebolagslag utgör en sammanställning av delreformerna och innehåller förslag till nya avsnitt istället för dem som inte ännu reviderats. Lagrådsremissen överlämnades till lagråd den 6 maj 2004. Lagrådet gav sitt yttrande den 17 december 2004. Regeringen överlämnade sin proposition den 10 mars 2005.

Propositionen är i viss mån konservativare än kommitténs förslag. Kapitalsystemet baseras på aktier utan nominellt värde och överkursfonden föreslås bli utdelningsbar. För aktierna räknas ut ett kvotvärde som motsvarar det bokföringsmässiga motvärdet i den gällande finska lagen. Ägaruppgifternas offentlighet är fortfarande relativt omfattande, då förslaget innebär att fortfarande endast innehav på färre än 500 aktier i avstämningsbolag inte är offentliga. Förslaget syftar till att på olika sätt underlätta för aktieägarna att delta i bolagsstämman. I enlighet med kommitténs förslag blir det också i Sverige tillåtet med separata optionsrätter samt kapitalandelslån. Bestämmelserna om utbetalning baseras på begreppet värdeöverföring. Koncernbegränsningen när det gäller utbetalning av medel föreslås bli slopad. Delning av bolag blir möjlig också enligt det svenska systemet. Avsikten är att lagen skall träda i kraft den 1 januari 2006.

Propositionen är synnerligen heltäckande och detaljerad, med sina ca 800 paragrafer. I propositionen anses det att även om det är skäl att beakta små bolags behov måste detta ske på något annat sätt än genom färre regleringar. Ett sätt är att öka antalet dispositiva bestämmelser. Förslaget innebär dessutom att privata bolag i viss mån slipper onödiga förpliktelser.

Norge

Norges lagstiftning om aktiebolag reformerades på 1990-talet. Efter en lagberedning som inleddes år 1989 överlämnades år 1994 en proposition med förslag till en ny aktiebolagslag (Ot prp nr 36 (1993—1994)). Stortinget förkastade emellertid propositionen närmast av den anledningen att den inte i tillräcklig utsträckning beaktade små företags behov. Efter att propositionen förkastats gavs först en lag genom vilken de bestämmelser sattes i kraft som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet förutsatte (lov nr. 80/1995) och senare helt nya lagar om privata aktiebolag (aksjeselskap, lov nr. 44/1997) och om publika aktiebolag (almennaksjeselskap, lov nr. 45/1997). Lagarna trädde i kraft den 1 januari 1999.

Norges lagar om privata och publika aktiebolag är i stor utsträckning överensstämmande med varandra såväl till omfattningen som till skrivsättet. Bolagen skiljer sig från varandra i fråga om minimikapitalet (100 000 norska kronor – 1 000 000 norska kronor). Endast publika aktiebolags aktier kan vara föremål för offentlig handel och ett publikt aktiebolag måste ansluta sina aktier till ett avstämningssystem. Dessutom skiljer sig lagarna från varandra i fråga om vissa enskilda bestämmelser. Som exempel kan nämnas att i ett privat aktiebolag med färre än 20 aktieägare kan stämmobesluten fattas utan någon egentlig stämmokallelse.

Bestämmelserna om privata aktiebolag är över huvud taget avsedda att tillämpas på bolag med ett fåtal aktieägare medan bestämmelserna om publika aktiebolag är avsedda att tillämpas på bolag med ett stort antal aktieägare. Det är emellertid möjligt att göra ett privat bolags aktier fritt omsättningsbara medan ett publikt aktiebolags aktier kan förenas med omsättningsbegränsningar.

Lagarna är baserade på den aktiebolagslag som blev resultatet av den samnordiska lagberedningen år 1975, även om de till sin systematik och redaktionella utformning skiljer

sig från tidigare lagar.

Danmark

I Danmark genomfördes redan på 1970-talet en indelning i aktiebolag (aksjeselskab) och bolag med begränsat ansvar (anpartsselskab). Danmarks bolagslagstiftning reformerades från och med 1970-talet utifrån tre huvudteman: EU-anpassning, förebyggande av ekonomisk brottslighet samt avreglering. Avregleringstemat behandlas i betänkandena Forenkling og fremtidstilpasning af selskabslovene, 1229:1992 och Forenkling af anpartsselskabsloven, 1251:1993.

En viktig bolagsrättslig reform i Danmark var 1996 års avreglering som gällde bolag med begränsat ansvar och var baserad på det nämnda betänkandet 1251:1993 (Lov nr. 378 af 22. maj 1996). Lagtexten skrevs om och förkortades till färre än etthundra paragrafer. Avsikten var att aktieägarna skulle reglera sina inbördes förhållanden i bolagsordningen och genom olika avtalsarrangemang. Regleringarna minskades över huvud taget kraftigt, speciellt i fråga om förvaltningen. Reformen har kritiserats i Danmark eftersom den lämnar en hel del viktiga bolagsrättsliga frågor helt öppna. Praktiska problem har lösts med hjälp av aktiebolagslagen, som huvudsakligen stämmer överens med den lag som tillkom som ett resultat av den samnordiska lagberedningen.

De senaste ändringarna i aktiebolagslagen har gällt framförallt införandet av ny teknik (lov nr. 303 af 30. april 2003). Lagen tillåter bl.a. att bolagsstämmor genomförs helt elektroniskt. Dessutom föreskrivs om användning av ny teknik för kommunikationen mellan bolaget och aktieägarna.

Storbritannien

I Storbritannien inleddes år 1998 en totalrevidering av aktiebolagslagen, Companies Act. Syftet med reformen är att främja företagsamheten och förbättra konkurrenskraften, att modernisera balansen mellan bolagets intressentgrupper samt att skapa en enkel och lättfattlig lag. Hittills har den nya lagens innehåll och redaktionella utformning bedömts framför allt på det principiella planet.

Den för bedömning av revideringsbehoven tillsatta styrgruppen Company Law Review Steering Group anser att det med hjälp av bolagsrätten är möjligt att främja företagsamheten, den ekonomiska tillväxten och den internationella konkurrenskraften samt att skapa en gynnsam investeringsmiljö (Modern Company Law For a Competitive Economy, Final Report, 2001). Genom bolagsrätten är det också möjligt att främja ett effektivt resursutnyttjande, såväl i fråga om ekonomiska tillgångar som arbetskraft. Steering Group anser att bolagsrätten i dessa avseenden kan ha också negativa verkningar. Den gällande lagen anses i många avseenden vara otidsenlig samt bromsa investeringar och företagsamhet. Lagens invecklade regleringar anses försvåra för hederliga aktörer och ge ohederliga chansen att utnyttja kryphål. Syftet med reformen är att åstadkomma en lag som utgör ett effektivt stöd för företag som är verksamma i en ansvarskännande miljö. Ett viktigt syfte är också att förbättra de små aktiebolagens ställning.

Av förslagen som är avsedda att förbättra små bolags ställning kan nämnas förslaget att befria dem från skyldigheten att hålla årliga bolagsstämmor och från skyldigheten att utse en s.k. company secretary, förslaget som ger bolagen alternativa sätt att lösa tvister samt förslaget som innebär en minskning av redovisningsförpliktelserna, t.ex. slopande av revisionstvånget för bolag vilkas omsättning understiger den gräns som EU fastställt, dvs. 4,8 miljoner pund. Vidare föreslås enklare bestämmelser om kapitalskydd.

I fråga om bolag med ett stort antal aktieägare föreslås bl.a. tydligare bestämmelser om ledningens uppgifter och ansvarsförhållanden, bestämmelser som gör det lättare för aktieägarna att väcka initiativ på bolagsstämman, utökad offentlighet för institutionella investerares beslutsfattande samt tydligare bestämmelser om aktieägares rätt att föra talan för bolagets räkning. Vidare föreslås tydligare bestämmelser om finansiering av förvärv av egna aktier. Enligt förslaget bibehålls offentligheten när det gäller uppgifter om ägarförhållanden, men uppgifterna får inte användas t.ex. för direkt marknadsföring. Bestämmelserna om företagsarrangemang föreslås bli moderniserade.

I fråga om påföljdssystemet uppmärksammas i samband med reformen framför allt bestämmelserna om affärstransaktioner mellan ett insolvent bolag och dess ledning samt de närmast mot ett finländskt näringsförbud svarande bestämmelserna om förbud för vissa personer att inneha poster i bolagsledningen.

Utgående från bedömningen av reformbehoven och regeringens svar, dvs. den s.k. vitboken (Modernising Company Law, juli 2002) har den konkreta beredningen av den nya lagen inletts. Ett lagutkast väntas bli klart i en nära framtid. Vitboken innehåller ett antal förslag till nya lagbestämmelser.

1.4. Bedömning av nuläget

1.4.1. Allmänt

Justitieministeriet publicerade sommaren 2000 promemorian ”En revision av aktiebolagslagen — målet en konkurrenskraftigare bolagsrätt”. I promemorian behandlas förändringar i aktiebolagens verksamhetsmiljö, räknas upp bestämmelser som anses problematiska och läggs fram förslag till vilka principer som skall iakttas vid revisionen av lagen om aktiebolag.

Flera utlåtandet inhämtades om promemorian. Promemorians situationsbedömning godkändes huvudsakligen och en totalrevision av lagen om aktiebolag förordades utifrån det som anfördes i promemorian.

1.4.2. Förändringar i verksamhetsmiljön

I justitieministeriets ovan nämnda promemoria beskrivs de ändringar som har skett i aktiebolagens verksamhetsmiljö efter att lagen om aktiebolag trätt i kraft.

Världshandeln och investeringsverksamheten har avreglerats och övergången till en gemensam valuta har inverkat på bolagens konkurrensförhållanden. Såsom olika utredningar visar har de bolagsrättsliga regleringarna betydelse som en konkurrensfaktor mellan bolagen. På olika håll i världen pågår projekt som går ut på att reformera aktiebolagsrätten. Ett gemensamt kriterium för projekten är bolagens och bolagsrättens konkurrenskraft.

Finansieringssystemet fungerar i allt högre grad på marknadens villkor, vilket innebär att finansieringen söks direkt på marknaden, bolagens ägarstruktur spjälks upp, investeringarna sprids ut och börskurserna får en allt större betydelse för bedömningen av de publika aktiebolagens verksamhet. Förändringarna i finansieringssystemet samt internationaliseringen ökar behovet att söka nya bolagsrättsliga verksamhetsmodeller. Marknadscentreringen påverkar också finansieringen av små bolag och tillväxtbolag samt t.ex. ökningen av riskinvesteringar.

Aktiebolagsformens popularitet har ökat också när det gäller små bolag. För dessa är de administrativa kostnaderna samt olika utrednings- och osäkerhetsrelaterade kostnader relativt sett högre än för stora bolag.

Det förefaller som om sådana faktorer som konkurrensen, finansieringen som i allt större utsträckning sker på marknadens villkor, den kontinuerliga omstruktureringen av företagen samt den omständigheten att företagen i allt större utsträckning drivs i form av aktiebolag förutsätter framförallt flexibilitet av bolagsrätten.

Dessutom har från bolagens synpunkt viktiga regleringar förändrats. Väsentliga förändringar har skett framför allt i bestämmelserna om värdepappersmarknaden, dvs. bestämmelser som inte över huvud taget existerade då lagen om aktiebolag stiftades. För publika aktiebolag gäller för närvarande bl.a. omfattande bestämmelser om informationsskyldigheten. Också redovisningsbestämmelserna har förändrats i väsentliga avseenden. I synnerhet de internationella redovisningsstandarderna har en avgörande betydelse också för de bolagsrättsliga regleringarna, t.ex. när det gäller det egna kapitalet, uppkomsten av utdelningsbara tillgångar samt eventuellt för frågor som gäller aktiernas nominella belopp.

1.4.3. Den internationella utvecklingen

Det förefaller som om de bolagsrättsliga reformerna i många länder inriktas på en förbättring av de nationella bolagens konkurrenskraft, vilket leder till att granskningen av den bolagsrättsliga regleringen i allt större utsträckning sker utifrån bolagets och inte endast intressegruppernas synvinkel. Också

EU:s expertgrupp utgick från företagsverksamheten i sin rapport om bolagsrättens utveckling.

En annan tydlig utvecklingstrend är att de på aktiernas nominella belopp och ett schematiskt borgenärsskydd baserade systemen omprövas. Strävanden att slopa systemet med nominella belopp framgår av beredningsmaterialet för Sveriges och Storbritanniens reformförslag samt av EU:s expertgrupps rapport. EU:s IFRS-förordning stöder denna trend. IAS/IFRS-standarderna innebär att det kan bli nödvändigt att ta upp poster som hos oss för närvarande anses höra till aktiekapitalet i det främmande kapitalet, vilket innebär att det inte finns möjligheter att hålla kvar ett system som på det sätt som det nuvarande är baserat på aktiernas nominella belopp. Standarderna medför också många andra problem för system som är baserade på aktier med nominellt belopp. I samband med Storbritanniens reform och i EU:s expertgrupps rapport betonas behovet att se över borgenärsskyddssystemet.

Expertgruppen understryker vikten av att det utfärdas direktiv om gränsöverskridande företagsverksamhet. Förordningen om europabolag trädde i kraft år 2004. Förordningen möjliggör gränsöverskridande fusion i samband med att ett bolag bildas och bolagets hemort flyttas under bolagets verksamhetstid. Möjligheterna att enligt EU-bestämmelserna flytta ett bolags rättsliga säte till en annan stat ställer Finland inför en ny konkurrenssituation. Också från denna synpunkt är det viktigt att aktiebolagsrätten erbjuder bolagen tillräckliga verksamhetsmöjligheter.

1.4.4. Enskilda lagrum

År 1997 undergick lagen om aktiebolag en omfattande delrevision. Såväl i regeringens proposition (RP 89/1996 rd) som i betänkandet av kommissionen för revision av lagen om aktiebolag 1990 underströks det faktum att en stor del av lagen lämnades utanför reformen, trots att det hade varit skäl att utsträcka reformen till hela lagen. I det sammanhanget behandlades knappast alls lagens påföljdssystem, t.ex. bestämmelserna om skadestånd.

I justitieministeriets promemoria sommaren 2000 ingick en uppräkning av de lagrum som borde ha omprövats, dvs. procedurbestämmelserna om bolagsstämman, de indispositiva bestämmelserna om förvaltningen, bestämmelserna om det bundna kapitalets beständighet samt om förvärv och inlösen av egna aktier, bestämmelserna om minimiaktiekapitalet, tvångslikvidation, utdelningsbara medel, strukturella arrangemang och påföljdssystemet.

Till promemorian fogades också Industrins och Arbetsgivarna rf:s samt Centralhandelskammarens förteckningar över lagrum som konstaterats vara särskilt problematiska. Industrin och Arbetsgivarna rf påtalade t.ex. bestämmelserna om bolagsstämman och beslutsfattandet, ökning av aktiekapitalet, förvärv av egna aktier, överlåtelse av förvärvade egna aktier, inlösenklausuler, värdeandelssystemet samt delning och fusion. Dessutom påtalades överlappningar mellan lagen om aktiebolag och värdepappersmarknadslagen samt vissa problem med hänvisningarna i lagen om aktiebolag. Också i Centralhandelskammarens förteckning nämndes flera detaljer i lagen om aktiebolag.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1. Målsättning

I propositionen föreslås att en ny aktiebolagslag stiftas. Målet är en flexibel och konkurrenskraftig lag som i tillräcklig utsträckning skyddar minoritetsaktieägare och borgenärer. Lagen skall så väl som möjligt betjäna framför allt små aktiebolag, som utgör merparten av alla aktiebolag. För att underlätta dessas verksamhet har lagen utformats så överskådligt som möjligt, med paragrafrubriker och mellanrubriker samt genom en från läsarens synpunkt konsekventare gruppering av bestämmelserna.

Vid beredningen av propositionen har den bedömningen gjorts att det med tanke på företagsverksamhetens effektivitet och bolagens konkurrenskraft är viktigt att utöka bolagens verksamhetsmöjligheter under kontrollerade former. Detta har i propositionen för det första gjorts genom att vissa begränsningar och formbestämmelser lindrats eller

slopats. Flera bestämmelser föreslås skall vara dispositiva till sin karaktär. Dessutom föreslås att i lagen föreskrivs om förfaranden som för närvarande inte över huvud taget är reglerade och som sålunda är förenade med osäkerhet. Också i övrigt föreslås materiella ändringar som gör det möjligt att minska den verksamhetsrelaterade osäkerheten och sålunda öka de faktiska verksamhetsmöjligheterna.

Särskild uppmärksamhet har å andra sidan ägnats bolagens intressegrupper. Metoderna för att öka bolagens verksamhetsmöjligheter har valts så att de inte har några väsentliga verkningar på intressegruppernas, särskilt inte på minoritetsaktieägarnas och borgenärernas ställning. Dessutom föreslås bestämmelser som gör det möjligt att trygga dessa gruppers ställning.

Avsikten med förslaget är att lagen skall utgöra ett optimalt stöd för hederlig affärsverksamhet. Med tanke på missbruk uppmärksammas i förslaget emellertid möjligheterna till en faktisk effektivisering av rättsskyddssystemet.

2.2. De viktigaste förslagen

2.2.1. Lagens struktur och utformning

Även om syftet med förslaget är att ge bolagen större handlingsfrihet föreslås inte någon minskning av regleringen. Det är förenligt med alla bolags men i synnerhet små bolags intressen att centrala bolagsrättsliga frågor regleras i lag. En heltäckande reglering innebär att företagen kan slippa onödiga kostnader för bolagsrättsliga avtal. Företagens handlingsfrihet ökas huvudsakligen genom att bestämmelserna i större utsträckning görs dispositiva, genom att nya förfaranden tillåts och vid behov regleras samt genom utmönstring av vissa formelle bestämmelser.

Lagen har delats in så att bestämmelserna om förvaltning, finansiering, utbetalning av medel, företagsarrangemang och påföljder utgör egna helheter. Avsikten är att på detta sätt göra det lättare att fokusera på och göra jämförelser mellan alternativa handlingssätt.

Såväl lagens kapitel som paragraferna har grupperats i första hand med tanke på användarnas behov och inte t.ex. alltid med tanke på den tidsmässiga ordningsföljden mellan förfarandena. Av denna anledning har bestämmelserna om bolagets förvaltning, som i allmänhet kommer att tillämpas i alla aktiebolag, placerats omedelbart efter de allmänna bestämmelserna. Först därefter följer bestämmelserna om finansiering och utbetalning av medel. I bestämmelserna om förvaltningsorganen har det ansetts ändamålsenligt att först beskriva dessas uppgifter och först därefter reglera t.ex. hur ledamöterna väljs. Bestämmelserna om ledningen har utformats så att de som gäller styrelsen, verkställande direktören och förvaltningsrådet bildar en egen helhet.

Till kapitlen har fogats mellanrubriker och samtliga paragrafer har försetts med paragrafrubriker. Paragraferna har skrivits så kortfattat som möjligt. Hänvisningarna till andra paragrafer har i regel gjorts så att de i allmänhet också anger vad lagrummet reglerar. Hänvisningar med uttrycket ”i tillämpliga delar” har undvikits. Däremot innehåller förslaget en hel del informativa hänvisningar som uppmärksammar läsaren på vad som föreskrivs i någon annan paragraf. Bestämmelserna om bolagsstämma, stämmokallelse, kallelsesätt, kallelsetid samt övriga motsvarande omständigheter föreslås bli koncentrerade till kapitlet om bolagsstämman. I den mån som det inte är ändamålsenligt att föreskriva om någon av dessa omständigheter i kapitlet om bolagsstämman, föreslås att i kapitlet tas in en hänvisning till det lagrum där saken regleras.

2.2.2. Allmänna principer

I lagens första kapitel föreskrivs om de centrala principerna för aktiebolages verksamhet. Då dessa nämns i början av lagen kan läsaren bilda sig en uppfattning om de principer som lagen baseras på och vilka rättsliga intressen lagen skall skydda. På så sätt blir det lättare att förstå syftet med och innehållet i de följande detaljerade paragraferna.

Metoden att lägga fram de centrala principerna i början av lagen understryker också dessas betydelse som rättsprinciper. I och med att bolagsrätten blir allt mera komplicerad och bolagen får utökade verksamhets-

möjligheter är det viktigt att fokusera på dessa principer som gör det möjligt att i sista hand lösa problematiska situationer. De bestämmelser som gäller syftet med bolagets verksamhet, likställigheten mellan aktieägarna samt ledningens omsorgsplikt har en större materiell betydelse. Bestämmelserna om det egna kapitalets beständighet och om majoritetsprincipen är i första hand informativa till sin karaktär.

Syftet med bolagets verksamhet är enligt förslaget fortfarande att bereda vinst åt aktieägarna. Såsom konstateras i den detaljerade motiveringen står bolagets utveckling på långsikt inte i strid med detta syfte. Den omständigheten att aktieägarna får sin avkastning i sista hand innebär att också borgenärernas intressen blir beaktade.

Avsikten är att fästa större avseende vid likställighetsprincipens betydelse på så sätt att den gällande lagens likställighetsbestämmelser slås ihop och tas in i början av lagen. Likställighetsprincipen innebär att bolagets medel skall betalas ut i enlighet med aktieinnehaven och bolagsordningen och att de inte på olika sätt överförs till majoriteten av aktieägarna.

Ledningens omsorgsplikt innebär att den skall handla omsorgsfullt men också att den är skyldig att främja bolagets och inte t.ex. endast vissa centrala ägargruppers intressen. Denna skyldighet skyddar minoritetsaktieägarna och borgenärerna och är viktig t.ex. med tanke på bedömningen av ledningens skadeståndsansvar. Principen framgår inte direkt av den gällande lagen men den anses vara vedertagen.

2.2.3. Bolagsbildning

Utgångspunkten för de föreslagna bestämmelserna om bildande av aktiebolag är att bolagets aktieägare är kända i det skede då bolagsbildningen inleds. Det är sålunda fråga om s.k. simultanbildning. Utgångspunkten för den gällande lagen är successivbildning, vilket innebär att stiftarna inte antas vara desamma som aktieägarna och att aktieägarna sammankommer för att besluta om bolagsbildningen på den konstituerande stämman. I praktiken bildas emellertid bolag inte på detta sätt. Om det finns behov av att samla ett stort antal aktieägare i det inledande skedet av företagsverksamheten kan detta ske genom en aktieemission efter att bolaget bildats. Också i Sverige föreslås förfarandet med successiv bolagsbildning bli utmönstrat.

Eftersom samtliga aktieägare är kända vid tidpunkten för bolagsbildningen föreslås att den gällande lagens bestämmelser om en separat stiftelseurkund och om den konstituerande stämmans protokoll slopas. Enligt förslaget skall aktieägarna upprätta ett skriftligt avtal om bolagsbildning och några särskilda bestämmelser om vilka som bildar bolaget behövs inte eftersom bolagsledningen väljs omedelbart genom undertecknandet av avtalet.

På avtalet om bolagsbildning och avtalsvillkoren skall enligt förslaget i större utsträckning än för närvarande tillämpas avtalsrättsliga principer. Detta är möjligt eftersom de aktieägare som deltar i bolagsbildningen är kända och eftersom de alla undertecknar avtalet. Avtalsvillkoren kan ändras endast med ett enhälligt beslut, om inte något annat följer av avtalet om bolagsbildning.

Bestämmelserna om apportegendom föreslås bli förenklade. I förslaget föreslås inga särskilda bestämmelser om en oberoende sakkunnigs yttrande, utan en godkänd revisor skall yttra sig om apportegendomen i samband med att aktierna betalas. Yttrandet skall enligt förslaget baseras på en apportutredning som tas in i avtalet om bolagsbildning. Ändringen påverkar inte utomståendes ställning men den gör det möjligt att lätta på de administrativa krav som ställs på bolagen. Försummelse av formaliteterna kring apportegendom skulle inte heller längre leda till ogiltighet, utan tills skyldighet att t.ex. vid en skadeståndsrättegång visa att apportegendomen är rätt värderad. Motsvarande ändringar föreslås i bestämmelserna om aktieemission.

Enligt förslaget kan bolagsordningen vara helt kortfattat. I bolagsordningen behöver endast föreskrivas om bolagets firma, hemort och verksamhetsområde. I lagen föreslås presumtionsbestämmelser om andra omständigheter som enligt den gällande lagen skall regleras i bolagsordningen. Dessa skall tillämpas i det fall att något annat inte föreskrivs i bolagsordningen. Liksom enligt den gällande lagen får i bolagsordningen också tas in mera

omfattande bestämmelser om bolagets angelägenheter.

Motsvarande bestämmelser som i den gällande lagen föreslås om aktiekapitalets minimibelopp.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. Arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag föreslog att det inte skulle vara obligatoriskt för ett bolag att ha en särskild bolagsordning, men såsom ovan framgår har detta förslag inte förverkligats. Lagförslagets relation till kapitaldirektivet har förtydligats genom bestämmelsen att en godkänd revisor alltid skall ge ett särskilt yttrande om apportegendom. I yttrandet kan emellertid generellt hänvisas till en tidigare apportutredning. Bestämmelserna om apportegendom har justerats också så att försummelse av formaliteterna kring apportegendom inte leder till ogiltighet utan, såsom ovan framgår, till skyldighet att visa apportegendomens rätta värde.

2.2.4. Aktieägandets offentlighet

Med avvikelse från betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag lagförslagets bestämmelser om aktieägandets offentlighet motsvarar den gällande lagen.

2.2.5. Förvaltning

De föreslagna bestämmelserna om förvaltningsorganen innehåller ytterst få enskilda bestämmelser som i någon större utsträckning avviker från den gällande lagen. De talrika justeringar som gjorts i bestämmelserna kan emellertid i enskilda situationer få en stor betydelse. De största ändringarna sammanhänger med framställningssättet.

Förslaget innehåller bestämmelser om i vilka ärenden och på vilket sätt behörighet kan överföras mellan bolagsstämman, styrelsen och verkställande direktören. Utgångspunkten är den att gällande rätt skrivs in i lagen. Ärenden som hör till styrelsens allmänna behörighet kan i princip överföras till bolagsstämman och styrelsen kan överta avgörandet av ett ärende som hör till verkställande direktörens allmänna behörighet. Överföringen påverkar inte företrädandet av bolaget, som bestäms enligt sedvanliga principer. Däremot har överföringen betydelse för skadeståndsansvaret, eftersom utgångspunkten är den att ansvaret för ett överfört beslut överförs till beslutsfattaren. Styrelsen kan å andra sidan bli skadeståndsansvarig för ett beslut som bolagsstämman har fattat, av den orsaken att den har verkställt beslutet. Om styrelsen försöker överföra ett ärende som inte omfattas av dess allmänna behörighet till bolagsstämman, begränsar överföringen emellertid inte styrelsens ansvar.

Förslaget om överföring av behörighet gäller inte förvaltningsrådet. Till förvaltningsrådet kan inte överföras ärenden på ett sätt som har betydelse för överförarens ansvar och förvaltningsrådet kan på motsvarande sätt inte överföra ärenden till något annat organ för avgörande.

Bolagsstämman

I förslagets 5 kap. om bolagsstämman föreskrivs i stor utsträckning om samma omständigheter som i den gällande lagens 9 kap. Utgångspunkten har varit den att det nuvarande stämmoförfarandet fungerar relativ väl, även om viss kritik har framförts mot det faktum att det egentliga röstningsförfarandet, i synnerhet röstningsordningen, inte har reglerats. Förslaget beaktar också den omständigheten att bestämmelserna om mötesförfarandet i allmänhet är relativt knapphändiga inom associationsrätten. Det finns inte heller någon sådan vedertagen praxis som kunde skrivas in i lagen.

I fråga om bolagsstämman föreslås inte längre några bestämmelser om jäv för aktieägares ombud. Förslaget innebär att färre ärenden skall avgöras av den ordinarie bolagsstämman. Enligt förslaget behöver inte något beslut längre fattas om ledningens ansvarsfrihet. Sådana beslut har i praktiken inte begränsat bolagets rätt att väcka talan, eftersom bolagsstämman inte har fått så mycket information om ledningens verksamhet att beslutet skulle ha någon rättsligt bindande verkan. Bestämmelsen om platsen för stämman föreslås bli så ändrad att stämman enligt en bestämmelse i bolagsordningen kan hållas utanför Finland.

Bestämmelserna om stämmokallelse, om tiden för utfärdande av kallelse och om fram-

läggande av handlingar har med några smärre undantag koncentrerats till kapitlet om bolagsstämman. I fråga om undantagen ingår i kapitlet en tydlig hänvisning till lagrummet där det föreskrivs om saken. Avsikten med ändringarna är att underlätta ordnandet av bolagsstämmor. Den gällande lagen har kritiserats för att bestämmelser om bolagsstämman finns på flera ställen lagen, vilket gör regleringen svåröverskådlig. Också de formella bestämmelserna om stämmokallelse föreslås bli förenklade. T.ex. beslut om förvärv eller inlösen av egna aktier förutsätter inte att en separat skriftlig kallelse tillställs aktieägarna. Skyldigheten att i stämmokallelsen uppge ett beslutsförslags huvudsakliga innehåll inskränker sig till situationer där det är fråga om ändringar i bolagsordningen.

Bolagsledningen

Bestämmelserna om styrelsen, verkställande direktören och förvaltningsrådet föreslås fortfarande ingå i samma kapitel, men som separata helheter.

Förslaget utgår inte liksom den gällande lagen från en indelning i stora och små bolag. Således föreslås inga särskilda bestämmelser om hur stort ett bolag skall vara för att ett förvaltningsråd skall kunna väljas eller en verkställande direktör måste utses för det.

I bestämmelserna om styrelsen föreslås smärre ändringar. Den situationen att styrelsens ordförande inte sammankallar stämman t.ex. på grund av sjukdom har lösts så att en majoritet av ledamöterna eller verkställande direktören i ett sådant fall kan utfärda kallelsen.

Bestämmelserna om förvaltningsrådets behörighet föreslås bli så ändrade att valet av verkställande direktör inte längre får delegeras till förvaltningsrådet. Utgångspunkten är den att styrelsen väljs av bolagsstämman eller av förvaltningsrådet om så uttryckligen föreskrivs i bolagsordningen, medan styrelsen utser verkställande direktören. Den valrätt som förvaltningsrådet har enligt den gällande lagen har inneburit problematiska konflikter i fråga om makt- och ansvarförhållandena.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. Förslaget skiljer sig så till vida från betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag att förvaltningsrådet enligt förslaget har rätt att utse styrelseledamöterna om så föreskrivs i bolagsordningen. I arbetsgruppens betänkande föreslås att förvaltningsrådet inte över huvud taget skall ha rätt att utse styrelseledamöter.

2.2.6. Aktier utan nominellt värde

Nuläget och den internationella utvecklingen. Aktier har av tradition haft ett i bolagsordningen angivet nominellt värde. Detta har haft samband med det s.k. underkursförbudet, vilket innebär att aktierna bör ha emitterats mot ett vederlag som motsvarar minst det nominella beloppet. En mot det nominella beloppet svarande del av vederlaget har tagits upp i aktiekapitalet och aktien har ansetts representera den andel av aktiekapitalet som det nominella beloppet anger. Den andel av vederlaget som eventuellt överstiger det nominella beloppet, dvs. den s.k. överkursen, har avsatts till en särskild överkursfond (tidigare reservfond), som i likhet med aktiekapitalet utgör bundet eget kapital.

Efter den ändring av lagen om aktiebolag som genomfördes år 1998 (824/1998) har det inte längre varit nödvändigt att i bolagsordningen ange aktiernas nominella belopp. Om något nominellt belopp inte har bestämts i bolagsordningen skall för aktien emellertid räknas ut det bokföringsmässiga motvärdet (parivärdet) som fås genom att aktiekapitalet divideras med antalet aktier. Härvid tillämpas till största del samma eller motsvarande bestämmelser som på det egentliga nominella beloppet, bl.a. underkursförbudet samt bestämmelsen om avsättning till överkursfonden.

Inom den internationella aktiebolagsrätten har trenden redan länge varit att slopa systemet med nominella belopp. I USA blev det i flera delstater redan i början av 1900-talet tillåtet att ge ut aktier utan nominellt belopp, trots att man av skattetekniska skäl ända till våra dagar har använt också aktier med nominellt belopp. För aktier utan nominellt belopp gäller i USA inte något underkursförbud och för dem räknas heller inte ut något bokföringsmässigt parivärde. Situationen är i

stort sett densamma i Kanada. Ett europeiskt land där aktier utan nominellt belopp redan länge varit i bruk är Belgien. I Belgien räknas för aktierna ut ett bokföringsmässigt parivärde som emellertid kan variera t.ex. emissionsvis. Också i Luxemburg används aktier utan nominellt belopp.

I Sverige föreslog Aktiebolagskommittén i sitt slutbetänkande (SOU 2001:1) en fullständig övergång till ett system med aktier utan nominellt belopp. Systemet skulle inte ha något underkursförbud och i lagen skulle inte heller föreskrivas om bokföringsmässigt parivärde. I Storbritannien har en övergång till ett system med aktier utan nominellt belopp planerats sedan den första hälften av 1900-talet. Frågan var uppe till behandling senast i samband med det ovan nämnda projektet för en totalrevision av aktiebolagslagen. Målet är att gå över till ett system som är genuint baserat på aktier utan nominellt belopp. Systemet skall inte heller omfatta något underkursförbud och aktierna skall inte ha något bokföringsmässigt parivärde. Under den fortsatta beredningen av dessa reformer i såväl Sverige som Storbritannien har det emellertid ansetts att det inte är möjligt att gå så långt, eftersom kapitaldirektivet förutsätter att aktierna i ett publikt aktiebolag har antingen ett nominellt belopp eller ett bokföringsmässigt parivärde.

Också i andra länder har man utrett möjligheterna att införa ett system som bygger på aktier utan nominellt belopp. T.ex. i Tyskland har man genomfört en reform som delvis bygger på aktier utan nominellt belopp och som till sina huvudprinciper motsvarar Finlands gällande rätt.

Ändringsbehov. Det nominella beloppet anger inte på något sätt en akties verkliga värde eller någon annan relevant ekonomisk storhet och inte heller de rättigheter som aktien medför i bolaget. Det nominella beloppet och dess koppling till aktiekapitalet komplicerar däremot i onödan bestämmelserna om de aktierelaterade rättigheterna och bolagets egna kapitalposter samt kringskär bolagens verksamhetsmöjligheter. Det nominella beloppet förorsakar i praktiken också oklarheter när det gäller aktiens värde. Systemet som bygger på nominella belopp är dessutom problematiskt när det gäller IAS/IFRS-standarderna eftersom dessa innebär att det kan blir nödvändigt att i balansräkningen ta upp bl.a. vissa aktier med inlösenvillkor som främmande kapital och inte som eget kapital. Ett nominellt belopp eller parivärde är inte heller nödvändigt för individualiseringen av en aktie.

Det nominella beloppets och parivärdets rättsliga betydelse från bolagets intressegruppers synpunkt inskränker sig närmast till det ovan nämnda underkursförbudet. Underkursförbudet garanterar emellertid inte likställigheten mellan aktieägarna vid en emission, eftersom det nominella beloppet i praktiken aldrig motsvarar aktiens verkliga värde. Underkursförbudet utgör å andra sidan ett onödigt hinder för emission av aktier till ett lägre pris än det nominella beloppet, också då detta vore förenligt med bolagets intresse och med ett jämlikt bemötande av aktieägarna. Skyldigheten att också annars i aktiekapitalet ta upp en åtminstone mot det nominella beloppet svarande del av vederlaget, trots att detta inte vore nödvändigt med tanke på likställigheten mellan aktieägarna, begränsar grundlöst bolagets möjligheter att bestämma om sin kapitalstruktur.

Underkursförbudet är inte motiverat heller från borgenärsskyddets synpunkt, eftersom vederlag som tillfaller bolaget förbättrar borgenärernas ställning oberoende av vederlagets storlek och eftersom borgenärernas ställning inte försämras ens om aktierelaterade rättigheter ges utan vederlag. Det är en annan sak att det kapital som tillfaller bolaget samt kapitalets varaktighet skall motsvara den bild som givits borgenärerna om dessa omständigheter.

Förslagets huvudsakliga innehåll. Enligt förslaget har aktierna inget nominellt belopp om man inte vill ange ett sådant i bolagsordningen. Aktierna föreslås inte heller, såsom för närvarande, ha ett mot ett nominellt belopp svarande bokföringsmässigt motvärde. Med bokföringsmässigt motvärde avses i förslaget det belopp som tas upp i aktiekapitalet för en aktie i samband med att bolaget bildas och nya aktier ges ut. Beloppet kan enligt förslaget vara olika stort för olika aktier. Det bokföringsmässiga motvärdet anger inte på något sätt de rättigheter som aktierna medför och det har sålunda ingen betydelse t.ex. med

avseende på aktier av samma eller olika slag.

Detta innebär att de aktierelaterade rättigheterna och aktiekapitalet separeras från varandra och att en aktie inte ens symboliskt representerar en andel av aktiekapitalet. Aktiekapitalet kan t.ex. ökas utan emission och aktier kan emitteras utan ökning av aktiekapitalet. Motsvarande grundläggande lösningar tillämpas i bestämmelserna om förvärv och inlösen av egna aktier samt minskning av aktiekapitalet: inlösen eller förvärv av aktier och minskning av aktiekapitalet är inte förknippade med varandra.

När det gäller bestämmelserna om emission av aktier innebär förslaget framförallt att underkursförbudet inte tillämpas. En vederlagsfri emission kan genomföras utan fondöverföringar och t.ex. en delning av aktier kan genomföras så att nya aktier emitteras vederlagsfritt. Det behövs inga bestämmelser om s.k. blandemission. Systemet med aktier utan nominellt belopp innebär också att bestämmelserna om att betalningen för aktier skall tas upp i det egna kapitalet kan ges en flexiblare utformning, så som framgår nedan. Det är å andra sidan skäl att observera att förslaget på motsvarande sätt som för närvarande garanterar att det belopp som betalas för aktierna tillfaller bolaget, oberoende av om beloppet tas upp i aktiekapitalet eller i det fria egna kapitalet. Detta har betydelse såväl när det gäller ett jämlikt bemötande av aktieägarna som med tanke på borgenärsskyddet.

Systemet med aktier utan nominellt belopp gör det också möjligt att förenkla bestämmelserna om de poster som ingår i aktiebolagets eget kapital. Någon separat överkursfond behövs inte och aktiekapitalet utgör enligt förslaget den enda posten av det bundna egna kapital som investerats i bolaget.

Enligt förslaget kan det också i fortsättningen föreskrivas i bolagsordningen att bolagets aktier har ett nominellt belopp. Denna bestämmelse har den betydelsen att nya aktier inte kan emitteras utan att aktiekapitalet ökas i motsvarighet till det nominella beloppet. Annars skulle reformförslagen gällande kapitalsystemet avse också bolag vilkas bolagsordning innehåller bestämmelser om ett nominellt belopp. T.ex. den andel av betalningen för en aktie som överstiger det nominella beloppet, dvs. överkursen, kunde så som anförs nedan tas upp i det fria egna kapitalet. Aktiekapitalet kunde å andra sidan till åtskillnad från vad som nu är fallet på olika sätt bli större än aktiens nominella belopp multiplicerat med antalet aktier, t.ex. om teckningspriset vid en emission mot vederlag till den del som överstiger det nominella beloppet tas upp i aktiekapitalet eller aktier ogiltigförklaras utan att aktiekapitalet samtidigt minskas. Skillnaden motsvarar det belopp som enligt den gällande lagen skall avsättas till överkursfonden.

Förhållande till EU:s direktiv. Kapitaldirektivet avser dels att skydda aktieägarna och dels borgenärerna. Också ett system med aktier utan nominellt belopp uppfyller direktivets krav, även om utgångspunkten för direktivets bestämmelser är att bolagets aktier kan ha ett nominellt belopp. I avsaknad av ett nominellt belopp har aktierna ett bokföringsmässigt parivärde.

I kapitaldirektivets artikel 8 föreskrivs om underkursförbudet. Detta innebär att aktier inte får ges mot vederlag som understiger det nominella beloppet eller det bokföringsmässiga parivärdet. Såsom framgår av direktivets beredningsmaterial och t.ex. av förslaget till ändring av kapitaldirektivet (KOM (2004) 730 slutlig, s. 3) betyder detta inte att vid senare emissioner inte kan tillämpas ett lägre nominellt belopp eller bokföringsmässigt parivärde än vid en tidigare emission. Artikeln betyder sålunda i grunden att det belopp som tas upp i aktiekapitalet verkligen skall motsvara minst det belopp som i samband med bolagsbildningen eller annars när aktier ges mot vederlag anmäls för att tas upp i aktiekapitalet. Detta belopp kan kallas nominellt belopp eller bokföringsmässigt parivärde (motvärde). I kapitaldirektivet föreslås sålunda inget underkursförbud i den bemärkelse som avses i den gällande lagen om aktiebolag. Lagförslaget stämmer överens med direktivet.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. Förslagets överensstämmelse med kapitaldirektivet har förtydligats genom en uttrycklig bestämmelse om aktiernas bokföringsmässiga motvärde. Som detta betraktas det belopp per aktie som har tagits upp i aktiekapitalet och som kan vara olika stort för olika aktier. Förtydligan-

det innebär ingen ändring i sak jämfört med de förslag som arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag har lagt fram om ett system som genuint bygger på aktier utan nominellt belopp.

Till åtskillnad från betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag föreslås varken i lagen om införande av aktiebolagslagen och eller i propositionen i övrigt bestämmelser enligt vilka slopandet av systemet med aktier med nominella belopp direkt skulle följa av lagen. Bolagen kan liksom för närvarande om de så önskar slopa de nominella beloppen genom att i sin bolagsordning stryka bestämmelserna om dessa.

2.2.7. Finansiering

Investering i en fond som hänförs till det fria egna kapitalet

Enligt förslagets presumtionsbestämmelse skall teckningspriset för en ny aktie i sin helhet tas upp i aktiekapitalet. Teckningspriset kan emellertid helt eller delvis tas upp i det fria egna kapitalet. Enligt förslaget skall posterna i bolagets eget kapital bl.a. i detta syfte utökas med en fond för inbetalt fritt eget kapital. I bestämmelserna om utbetalning av medel jämställs en minskning av fonden i procedurhänseende med vinstutdelning. Bolagsstämman skall emellertid enligt förslaget fatta ett från vinstutdelningen separat beslut, om en fond som hänförs till det fria egna kapitalet minskas. Bolagets aktiekapital skall dessutom alltid uppgå till minst det i lagen angivna beloppet.

Utgångspunkten för den gällande lagen om aktiebolag är att det belopp som skall betalas för aktierna tas upp i aktiekapitalet, medan den del som överstiger det nominella beloppet eller det bokföringsmässiga motvärdet skall avsättas till överkursfonden. Denna utgör i likhet med aktiekapitalet en post i det bundna egna kapitalet. I den gällande lagens 6 kap. 5 § 1 mom. föreskrivs emellertid uttryckligen om ett förfarande som innebär att aktiekapitalet samtidigt nedsätts och ökas. Detta innebär att borgenärsskyddsförfarandet inte behöver iakttas. De medel som investerats i bolaget vid en emission övergår genom förfarandet de facto till bolagets fria egna kapital, till kontot för vinstmedel. I gällande rätt har det också ansetts att vederlagsfria investeringar i fritt eget kapital är tillåtna.

Förslaget innebär inte en ändring av principen att i aktiebolagets fria egna kapital kan göras investeringar mot eller utan vederlag. En investering i fritt eget kapital är enligt förslaget en aning lättare att göra än för närvarande, i synnerhet i samband med en emission, eftersom det inte är nödvändigt att samtidigt besluta om minskning av aktiekapitalet med det belopp som man vill ta upp i det fria kapitalet. Lättnaden är visserligen liten eftersom förfarandet inte heller för närvarande är förenat med något borgenärsskyddsförfarande. En sådan investering i fritt eget kapital som avses i förslaget är visserligen betydligt mera transparent än för närvarande eftersom den avsätts till en separat fond, vilket innebär att vinstmedlen och det investerade kapitalet hålls isär. För närvarande är situationen den att saldot på kontot för vinstmedel inte gör det möjligt att dra några slutsatser om hur vinstbringande bolaget är. De föreslagna bestämmelserna är tydligare också från beskattningssynpunkt eftersom det blir lättare att hålla isär vinstutdelning och kapitalåterbäringar.

Förslaget har också en stor betydelse för bolagens strukturarrangemang. T.ex. i samband med en fusion blir det bolagsrättsligt möjligt att förfara på ett sådant sätt att en ökning av det egna kapitalet, motsvarande de vederlagsaktier som överlämnats av det övertagande bolaget, sker helt i form av fritt eget kapital, närmast i fonden för inbetalt fritt eget kapital. Detta betyder i praktiken att det överlåtande bolagets hela egna kapital, också dess bundna egna kapital, kan ombildas till fritt eget kapital i det övertagande bolaget. Eftersom borgenärsskyddsförfarandet tillämpas i samband med fusionen blir ändringen möjlig från bolagsrättslig synpunkt. Detta motsvarar förfarandet att ett belopp som vid ett s.k. aktiebyte svarar mot hela teckningspriset för aktierna kan avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital. En sådan behandling av eget kapital i samband med företagsarrangemang kan också anses vara vederbörlig från bokföringssynpunkt eftersom t.ex. det överlåtande bolagets eget kapital inte tas upp som vinstmedel utan som investerat kapital.

Det bör å andra sidan observeras att frågan om det belopp som enligt förslaget betalas för aktierna skall tillfalla bolaget bedöms på samma sätt oberoende av om beloppet tas upp i aktiekapitalet eller i det fria egna kapitalet. Från bolagets och dess borgenärers synpunkt är det ingen större skillnad om det är i aktiekapitalet eller i det fria egna kapitalet som man eventuellt tar upp medel som bolaget inte har.

Förslaget stämmer i stort sett överens med det som Sveriges Aktiebolagskommitté (SOU 2001:1) föreslår. Av det underkursförbud som omfattats under den fortsatta beredningen av den svenska aktiebolagslagen följer emellertid att endast en överkurs kan utgöra fritt eget kapital i Sverige. I förslaget ingår ingen motsvarande begränsning.

Andra centrala förslag

Enligt förslaget tillåts vederlagsfria riktade emissioner i undantagsfall. Detta anges i förslaget på så sätt att det skall finnas från bolagets synpunkt synnerligen vägande ekonomiska skäl för en riktad vederlagsfri emission. Emissionen skall också i det fall att den är vederlagsfri vara förenlig med samtliga aktieägares intresse, åtminstone på lång sikt. Sådana synnerligen vägande ekonomiska skäl som avses ovan kan vara t.ex. för personalen avsedda motivationsprogram i form av aktiepremier eller ett behov att vid sammanslagning mellan olika aktieslag betala ersättning till dem som innehar aktier av ett värdefullare slag. I förslaget understryks emellertid betydelsen av det vederlag som betalas för aktien vid bedömningen av en riktad emissions godtagbarhet.

Bolaget kan också tilldela sig själv aktier utan betalning. Förvärv och inlösen av egna aktier kommer sålunda inte längre i praktiken att vara de enda sätten för bolaget att bli innehavare till färdigt registrerade aktier som kan överlåtas t.ex. i samband med företagsköp.

Förslaget innebär också en förenkling av procedurerna vid riktad emission och betalning av aktier med apportegendom. Bl.a. lindras kraven på särskilda sakkunnigyttranden och likaså vissa krav som gäller beslut med kvalificerad majoritet. Också procedurbestämmelserna för bemyndigande av styrelsen lindras. Bestämmelserna om registeranmälan förenklas och ges en flexiblare utformning. Syftet är att slopa procedurbestämmelser som har visat sig ha en endast formell betydelse och som inte väsentligt kan anses förbättra aktieägarnas eller borgenärernas rättsskydd.

Bestämmelserna om kapitallån föreslås i stort sett bli oförändrade, även om påföljderna för den händelse att bolagets eget kapital minskar lindras så som framgår nedan. Detta beror bl.a. på den vedertagna ställning som kapitallån har som finansiella instrument.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. Bestämmelserna om betalning av aktier med apportegendom har justerats på motsvarande sätt som ovan konstateras i fråga om bolagsbildning. Registreringsförfarandena i samband med emission av options- och andra särskilda rättigheter har justerats så att de så långt som möjligt stämmer överens med bestämmelserna om emission.

2.2.8. Utbetalning av medel och utdelningsbara medel

Nuläge. Enligt den gällande lagen består det fria egna kapitalet av vinstmedel och i undantagsfall av tillgångar som fåtts vederlagsfritt. Till det fria egna kapitalet kan också överföras medel från det bundna egna kapitalet, efter borgenärsskyddsförfarandet. Såsom ovan framgår kan medel dessutom investeras i det fria egna kapitalet genom ökning av aktiekapitalet och genom samtidig minskning av detta utan borgenärsskyddsförfarande.

Utbetalning av medel bedöms på basis av den för den föregående räkenskapsperioden fastställda balansräkningen. I litteraturen och i rättspraxis har det emellertid ansetts att bolagets styrelse i samband med en utbetalning av medel dessutom skall bedöma om bolaget fortfarande har utdelningsbara medel. Vidare har det ansetts att bolagsledningen i enlighet med sin omsorgsplikt skall försäkra sig om att bolaget fortfarande är solvent också efter utbetalningen av medel.

Ändringsbehov och förslagets innehåll. Utgångspunkten för den gällande lagen om aktiebolag är att det fria egna kapital som ba-

lansräkningen utvisar med vissa undantag kan delas ut till aktieägarna som vinst. Lagen uppställer inga andra förutsättningar för vinstutdelning. Enligt gällande rätt innebär ledningens omsorgsplikt emellertid att den är skyldig att försäkra sig om att bolaget är solvent efter utbetalningen.

Införandet av IAS/IFRS-standarderna i Finland innebär att de finländska aktiebolagens balansräkningar i större utsträckning än tidigare kommer att innehålla icke-realiserade uppskrivningar. Huvudsyftet med standarderna är inte att fastställa bolagets utdelningsbara vinst utan att ge en fullständigare bild av dess ekonomiska situation. Den ekonomiska verksamheten blir mera komplicerad och detta gäller också värderingen av de förmögenhetsposter som ska tas upp i balansräkningen. T.ex. i samband med företagsköp kan värderingen av balansposterna påverkas dels av det förvärvade företagets affärsvärde och dels av köptes förväntade synergi- och skaleffekter. Det pris som kan fås för egendomen om den realiseras på marknaden har å andra sidan betydelse från borgenärernas synpunkt. Egendomens balansvärde, som baseras på egendomens värde för bolaget självt, ger sålunda inte nödvändigtvis en rättvisande bild.

I betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag (s. 59—61) beskrivs utvecklingen av de nordiska, de kontinentaleuropeiska och de angloamerikanska ländernas aktiebolagslagar och bl.a. betydelsen av bolagets solvens när det gäller ländernas bestämmelser om utbetalning av medel. En internationell jämförelse visar att solvensbedömningen i flera länder spelar en central roll när det gäller bestämmelserna om utbetalning av medel. Dessutom förefaller det som om den internationella utvecklingen klart går i en sådan riktning att ett traditionellt och schematiskt borgenärsskyddssystem som är baserat på aktiekapitalets s.k. bufferteffekt ifrågasätts, samtidigt som vikten av att bolaget är solvent efter en utbetalning understryks.

Med stöd av det som anförs ovan föreslås att som en tilläggsförutsättning för vinstutdelning och annan utbetalning av medel uppställs att det när betalningsbeslutet fattades varken var eller borde ha varit känt att bolaget var insolvent eller att utbetalningen skulle leda till insolvens. Syftet med förslaget är att säkerställa att bolaget bibehåller sina verksamhetsförutsättningar och att sålunda effektivera borgenärsskyddet.

Dessutom föreslås ett slopande av den på koncernbalansräkningen baserade formella utbetalningsbegränsningen, som är ett finländskt särdrag. Förslaget innebär emellertid liksom den gällande lagen en skyldighet att upprätta koncernbokslut när moderbolaget skall betala ut medel. Vidare föreslås enligt internationella förebilder att vinst får utbetalas för en oavslutad räkenskapsperiod på basis av ett fastställt bokslut. I bolagsordningen kan tas in från lagen avvikande bestämmelser om minoritetsaktieägares rätt till vinstutdelning. En förutsättning för begränsning av minoritetsutdelning jämfört med vad lagen föreskriver är emellertid att samtliga aktieägare samtycker till detta.

I förslaget har utöver de bestämmelser i kapitaldirektivet och redovisningsdirektiven som refereras i betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag (s. 62—62) beaktats att redovisningsdirektivets artikel 33.2 c förbjuder utbetalning av icke-realiserade uppskrivningar som har avsatts till uppskrivningsfonden. Av denna anledning föreslås att uppskrivningsfonden skall utgöra bundet eget kapital. Till det bundna egna kapitalet hänförs enligt förslaget också de icke-realiserade uppskrivningar som enligt bokföringslagstiftningen har avsatts till en separat fond. Sådana fonder är den i 5 kap. 2 a § i bokföringslagen avsedda fonden för verkligt värde samt fonden för verkligt värde och omvärderingsfonden, vilka avses i IFRS-standarderna.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. I förslaget preciseras bestämmelserna om bolagets solvens som en förutsättning för utbetalning av medel. Medel får sålunda inte utbetalas om det i samband med betalningsbeslutet är eller borde vara känt att bolaget är insolvent eller att utbetalningen leder till insolvens, medan utbetalning enligt arbetsgruppens betänkande inte får ske om den skulle leda till att bolaget hotas av insolvens. I förslaget har dessutom bortlämnats den oklara bestämmelsen enligt vilken det när moderbolaget betalar ut medel

skall bedömas som koncernen hotas av insolvens.

Enligt förslaget utgör uppskrivningsfonden fortfarande bundet eget kapital, medan arbetsgruppen föreslog att den skulle utgöra fritt eget kapital. Ändring beror på den ovan nämnda bestämmelsen i redovisningsdirektivet. Också övriga icke-realiserade uppskrivningar som skall avsättas till separata fonder skall enligt förslaget hänföras till det bundna egna kapitalet.

Rätten att i bolagsordningen begränsa rätten till minoritetsutdelning har i förslaget skärpts så att en förutsättning för att en sådan bestämmelse skall kunna tas in i bolagsordningen är att samtliga aktieägare ger sitt samtycke.

Närståendelån

Enligt 12 kap. 7 § i den gällande lagen om aktiebolag begränsas utlåning till personer som hör till bolagets närmaste krets på så sätt att lån får beviljas endast inom ramen för såsom vinst utdelningsbara medel och mot betryggande säkerhet. Enligt paragrafens 6 mom. skall ställande av säkerhet för en i paragrafen avsedd persons förpliktelser jämställas med beviljande av penninglån.

I paragrafens 2 mom. nämns vissa undantag från utlåningsbegränsningen. Lån kan fritt beviljas om gäldenären är staten, en kommun eller ett kommunalförbund (1 punkten), om gäldenären är ett aktiebolag som hör till samma koncern som bolaget, eller ett utländskt bolag som kan jämföras med det (2 punkten) och om lånet är ett s.k. affärslån (3 punkten). Förutom undantaget i fråga om utlåning i koncernförhållanden infördes de övriga undantagen genom 1981 års ändring av lagen om aktiebolag.

Ett problem när det gäller närståendelån har ansetts vara att bestämmelserna om utbetalning av medel kan kringgås genom utlåning till aktieägare. Enligt lagens motivering kan utlåning till endast vissa aktieägare dessutom kränka likställighetsprincipen. Enligt motiveringen kan det i samband med utlåning till personer i bolagets ledning vidare vara fråga om missbruk av bolagets tillgångar, eftersom låntagarna själv beslutar om utlåningen.

Undantaget från förbudet när det gäller utlåning i koncernförhållanden behandlades uppenbarligen inte alls i samband med förarbetena till lagen om aktiebolag. Undantaget i fråga om s.k. affärslån motiveras (RP 11/1981 rd) bl.a. med konstaterandet att det bör vara möjligt att bevilja lån till en gäldenär som bedriver affärsverksamhet när utlåningen baseras på rationella affärsekonomiska skäl och lånet används uteslutande för gäldenärens näringsverksamhet.

De gällande detaljerade bestämmelserna om närståendelån är så till vida inkonsekventa att de problem som nämns i motiveringarna till bestämmelserna kan hänföra sig till vilket som helst bolag och till åtgärder inom dess närmaste krets. Bestämmelserna har eventuellt baserats på beskattningssynpunkter: ett viktigt syfte har varit att förhindra utbetalning av bolagets medel i form av långfristiga lån.

Också undantagen från utlåningsbegränsningarna är inkonsekventa. Det förefaller som om det i samband med utlåning i koncernförhållanden förekommer alla de problem som är förknippade med närståendelån. Eftersom en koncern inte enligt bolagslagstiftningen behandlas som en ekonomisk helhet finns det inte heller några bolagsrättsliga motiveringar för särbehandling av utlåning inom koncernen. Undantaget i fråga om affärslån är oklart till sitt innehåll och urvattnar de begränsningar som gäller i fråga om utlåning.

Det finns också ett antal praktiska problem när det gäller bestämmelserna om närståendelån. Ett viktigt problem är att ett finländskt dotterbolag enligt lagen inte kan låna ut pengar till sitt utländska moderbolags utländska dotterbolag, med andra ord till sitt systerbolag. Det har också varit problematiskt att tillämpa bestämmelsen inom en koncern som bildats av ett andelslag. I den diskussion som förts i de nordiska länderna har en sådan modell ansetts vara problematisk med tanke på EU-rätten där utlåningen inom koncernförhållanden begränsas t.ex. till inhemska bolag eller ens till nordiska bolag. Eventuella undantag för inhemska koncerner måste utsträckas åtminstone till bolag inom EES-området.

Till följs av de inkonsekvenser och praktis-

ka problem som nämns ovan föreslås i lagen inga specialbestämmelser om närståendelån. Denna lösning får stöd i den jämförelse mellan rättssystemen i utomnordiska länder som arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag refererar i sitt betänkande (s. 63—64). Det måste å andra sidan understrykas att det ytterst sällan är förenligt med ett bolags intresse eller med syftet med dess verksamhet att låna ut betydande penningsummor till ägaren eller till medlemmar av ledningen. De bestämmelser om en oaktsamhetspresumtion som föreslås i skadeståndskapitlet förstärker rättsskyddet mot sådana åtgärder. Närståendelån kan emellertid tillåtas t.ex. i situationer där ett koncernbolag får nytta av en investering i koncernkassan t.ex. i form av ränteavkastning, framtida investering eller någon annan sådan fördel.

2.2.9. Egna aktier

Nuläge och förslagets centrala innehåll. I den gällande lagen görs skillnad mellan inlösen av egna aktier som regleras i 6 kap. och förvärv av egna aktier som regleras i 7 kap. Utgångspunkten är den att inlösen har samband med minskning av aktiekapitalet medan förvärv sker med fritt eget kapital. Denna distinktion är emellertid inte undantagslös. Enligt den gällande lagen förbjuds ett dotterbolag att förvärva aktier i moderbolaget.

I propositionen föreslås att bestämmelserna om förvärv och inlösen av egna aktier skall tas in i samma kapitel. Enligt förslaget definieras förvärv som ett på frivillighet baserat sätt att skaffa aktier i bolaget medan inlösen definieras som tvångsbaserat sätt att överföra aktier till bolaget. När det gäller dessa begrepp saknar det betydelse vilken post av det egna kapitalet som används för förvärvet eller inlösen. Om aktiekapitalet minskas genom förfarandet måste borgenärsskyddsförfarandet tillämpas. Detta återspeglar den i förslaget omfattade lösningen att göra en distinktion mellan å ena sidan aktierelaterade rättigheter och å andra sidan förändringar i aktiekapitalet. Avsikten med förslaget är samtidigt att korrigera vissa inkonsekvenser i den gällande lagens begrepp.

Den gällande lagens förbud för en dottersammanslutning att förvärva aktier i moderbolaget är delvis inkonsekvent eftersom moderbolaget själv kan förvärva egna aktier. Det för en dottersammanslutning uppställda förbudet mot förvärv av aktier har också i praktiken kringgåtts så att ett utländskt dotterbolag har gjort förvärven. Även om ett sådant förfarande skulle strida mot den finländska aktiebolagslagen är det i praktiken synnerligen svårt att ingripa mot det, eftersom det är oklart vilken lag som skall tillämpas. Dottersammanslutningen har dessutom trots förbudet kunnat förvärva aktier i moderbolaget i en sådan situation som avses i 7 kap. 1 § 2 mom. i lagen om aktiebolag.

Utifrån den gällande lagen oklar situation är den där en dottersammanslutning får aktier i moderbolaget som fusionsvederlag. Det har föreslagits att bestämmelserna i den gällande lagens 7 kap. inte skall gälla denna situation. En sådan tolkning kan ifrågasättas åtminstone i vissa fall.

Förslaget innebär inget uttryckligt förbud för en dottersammanslutning att förvärva aktier i moderbolaget. Det kan emellertid i allmänhet inte vara förenligt med syftet med dottersammanslutningens verksamhet att förvärva aktier i moderbolaget. Det är också klart att moderbolagets ledning inte med framgång kan kringgå bestämmelserna om förvärv av egna aktier eller utbetalning av medel genom att anlita t.ex. ett dotterbolag som mellanhand.

I propositionen föreslås att de aktier i moderbolaget som har förvärvats av en dottersammanslutning skall beaktas när det beräknas om en förvärvsbegränsning som har uppställts för ett publikt aktiebolag har uppfyllts. Enligt förslaget får ett publikt aktiebolag förvärva högst en tiondel av sina egna aktier.

Förslagets förhållande till kapitaldirektivet behandlas i betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag (s. 65—67) och i detaljmotiveringen till bestämmelserna i fråga.

2.2.10. Företagsarrangemang

Fusion

De föreslagna bestämmelserna om fusion stämmer huvudsakligen överens med den gällande lagen. Fusionsförfarandet föreslås

emellertid blir enklare och snabbare genom att borgenärsskyddsförfarandet i samband med fusionen får inledas redan samma dag som fusionsplanen registreras. Enligt den gällande lagen kan kallelse på borgenärerna utfärdas först efter fusionsbeslutet. Tidigareläggningen av borgenärsskyddsförfarandet innebär att kallelsetiden för detta kan börja löpa samtidigt som för den bolagsstämma som beslutar om fusionen. Det blir sålunda möjligt att genomföra hela fusionsförfarandet på drygt tre månader.

En nyhet är bestämmelserna om s.k. trepartsfusion som innebär att en annan part än det övertagande bolaget, i allmänhet dettas moderbolag, ger fusionsvederlag till ett överlåtande bolagets aktieägare. Bestämmelserna föreslås blir tillämpade också i samband med sådana internationella trepartsfusioner där de i fusionen deltagande bolagen är finländska och det bolag som ger fusionsvederlag är utländskt. Den föreslagna lindringen av de formella bestämmelserna om teckning av aktier samt slopandet av underkursförbudet kan å andra sidan underlätta genomförandet av t.ex. sådana trepartsfusioner där endast den part som ger fusionsvederlag är ett finländskt bolag.

En omständighet som i praktiken väsentligt försvårar fusioner är den gällande lagens krav att ett mellanbokslut skall upprättas i det fall att den bolagsstämma som beslutar om fusionen hålls över sex månader efter att det föregående bokslutet har upprättats. Förslaget innebär att skyldigheten att upprätta ett mellanbokslut begränsas i enlighet med fusionsdirektivets minimikrav, dvs. till enbart situationer där fusionsplanen har upprättats över sex månader efter räkenskapsperiodens utgång.

I lagen föreslås i detta skede inga bestämmelser om gränsöverskridande fusioner, eftersom ett EU-direktiv om saken är under beredning.

De i fusionen deltagande bolagen kan under fusionsförfarandet genom olika åtgärder påverka beloppet av sitt eget kapital eller sitt aktieantal. T.ex. en emission som genomförts under fusionsförfarandet kan innebära att bytesförhållandet blir ett annat än enligt fusionsplanen. Också en vinstutdelning som sker under fusionen, förvärv av egna aktier eller en annan utbetalning av medel kan påverka bytesförhållandet. En utbetalning kan rentav äventyra verkställigheten av fusionen om till följd av utbetalningen de tillgångar som tillfaller det övertagande bolaget inte täcker det belopp som skall tas upp i dess aktiekapital. I förslaget förutsätts därför att i fusionsplanen tas in ett uttryckligt omnämnande om de i fusionen deltagande bolagens rätt att besluta om andra arrangemang än sådana som hör till den sedvanliga affärsverksamheten och som påverkar beloppet av deras eget kapital eller antalet aktier. Bestämmelsen gäller också t.ex. beslut om att sälja en betydande del av bolagets affärsverksamhet. I motiveringen till förslagets 1 kap. behandlas frågan om tillämpning av principer som motsvarar likställighetsprincipen t.ex. på det överlåtande bolagets aktieägare.

Delning

Vissa ändringar föreslås också i bestämmelserna om delning. Den från lagteknisk synpunkt viktigaste ändringen är att fullständiga bestämmelser om delning tas in i lagen, medan den gällande lagen till denna del i stor utsträckning hänvisar till bestämmelserna om fusion.

Delningsbestämmelserna förnyas innehållsmässigt på motsvarande sätt som bestämmelserna om fusion. Förfarandet blir snabbare och enklare bl.a. genom tidigareläggning av borgenärsskyddsförfarandet.

I propositionen föreslås att delning genom överlåtelse till ett existerande, dvs. tidigare bildat bolag tillåts. Det är då i sak fråga om en kombination av en delning och en absorptionsfusion. På en sådan delning tillämpas emellertid inte ens i det övertagande bolaget bestämmelserna om fusion, utan den föreslagna delningsregleringen innehåller också bestämmelser som gäller det övertagande bolaget.

Den föreslagna regleringen tillåter flera typer av delning än för närvarande, vilket innebär att en delning oftare också kan påverka aktieägarnas ställning. Aktieägarna i det ursprungliga bolaget kan i praktiken inte i samband med en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag få samma ägarandel i det övertagande bolaget som de hade i det ur-

sprungliga bolaget. Med tanke på dessa situationer innehåller förslaget bestämmelser om inlösenrätt för aktieägarna samt för innehavarna av optionsrätter och andra särskilda rättigheter, på motsvarande sätt som i fråga om fusion. Däremot föreslås inte att inlösenförfarandet skall tillämpas på en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag, där aktieägarna i regel får samma ägarandel och samma rättigheter i det övertagande bolaget som de haft i det ursprungliga bolaget. Andra typer av delningar genom överlåtelse till ett nybildat bolag förutsätter i allmänhet samtliga aktieägares samtycke.

Ändring av företagsformen

I den gällande lagen ingår bestämmelser om ombildande av ett privat aktiebolag till ett publikt och tvärtom. I den nya lagen föreslås också bestämmelser om ombildande av ett aktiebolag till ett andelslag, till ett öppet bolag eller ett kommanditbolag samt om fortsättande av verksamheten som enskild näringsidkare. En förutsättning för att ett aktiebolag skall kunna ombildas till en annan företagsform är att aktieägarna är eniga samt att borgenärsskyddsförfarandet tillämpas.

Behovet av de föreslagna bestämmelserna har framhållits från flera håll, i synnerhet av små bolag. Enligt den gällande lagen är det möjligt att ombilda ett andelslag eller ett personbolag till ett aktiebolag, men inte tvärtom.

Den skattemässiga behandlingen av en ändring av företagsformen bestäms enligt skattelagstiftningen. Beskattningen kan de facto begränsa antalet ändringar av företagsformen.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. Med avvikelse från betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag innebär en ändring av företagsformen enligt förslaget inte att bolaget upplöses.

2.2.11. Upplösning av bolag

Bestämmelserna om upplösning av aktiebolag förnyades genom lagen 1094/2000. I denna proposition föreslås därför inte någon omfattande revision av bestämmelserna om upplösning. Ändringar föreslås emellertid i bestämmelserna om tvångslikvidation till följd av sådan minskning av kapitalet som avses i den gällande lagens 13 kap. 2 §. Bolaget skall enligt den gällande lagen vidta saneringsåtgärder om bolagets eget kapital utgör mindre än hälften av aktiekapitalet. En försummelse av denna skyldighet har framförallt i tidigare rättspraxis inneburit att bolagsledningen ställts inför ett skadeståndsansvar som i det närmaste varit lika strängt som ett direkt ansvar för bolagets skulder. På senare tid har rättspraxis åter närmat sig de allmänna skadeståndsprinciperna.

Den gällande lagens bestämmelser om tvångslikvidation avviker från den allmänna insolvensrättliga linjen, eftersom skyldigheten att försätta ett bolag i likvidation baseras på en schematisk bedömning av bolagets ställning enligt balansräkningen och inte på insolvens. De gällande bestämmelserna har i praktiken inte motsvarat de behov som ställts på dem. Bestämmelserna är baserade på presumtionen att aktiekapitalet fungerar som en effektiv buffert som skyddar borgenärernas fordringar. I praktiken har bolag som försatts i likvidation på grund av kapitalbrist i regel också försatts i konkurs där borgenärernas skiftesandelar blivit obefintliga. Bestämmelserna har också i vissa fall åsidosatts genom avtal mellan borgenärerna och bolaget. Skadeståndspåföljderna för brott mot bestämmelserna har emellertid varit stränga från bolagsledningens synpunkt.

Internationellt sett är det sällsynt med bestämmelser om tvångslikvidation. Av EU-länderna har Sverige samt i viss mån Frankrike motsvarande bestämmelser. Enligt kapitaldirektivets artikel 17 skall vid betydande förlust av det tecknade kapitalet bolagsstämman sammankallas för att ta ställning till de åtgärder som situationen ger anledning till. I direktivet förutsätts inte att några särskilda obligatoriska åtgärder vidtas.

Bestämmelserna om tvångslikvidation föreslås bli ersatta med en tvåstegsreglering. Enligt förslaget skall en bolagsstämma för det första hållas om över hälften av aktiekapitalet har gått förlorat, men inga tvingade åtgärdsalternativ föreslås. Om bolagets hela aktiekapital har gått förlorat skall bolaget omedelbart göra en registeranmälan om det-

ta. Kapitallån kan i detta skede liksom för närvarande användas för att förbättra bolagets kapitalsituation. Frågan om eventuell skadeståndsskyldighet till följd av försummelse av skyldigheterna avgörs enligt allmänna principer.

2.2.12. Påföljdssystemet

Förslaget innebär att påföljdssystemet skall motsvara minoritetsaktieägarnas och borgenärernas behov. Avsikten är emellertid inte att väsentligt påverka den nuvarande balansen mellan olika intressegrupper. De föreslagna bestämmelserna innebär i många avseenden att allmänna rättsprinciper och den juridiska litteraturens ställningstaganden skrivs in i lagen.

De förslag som gäller påföljdssystemet har samband med andra ändringar som föreslås i lagen. Som motvikt till de lindrigare bestämmelserna om vissa åtgärder som vidtas av dottersammanslutningar och om närståendelån föreslås t.ex. i skadeståndskapitlet bestämmelser om en oaktsamhetspresumtion i fråga om närståendetransaktioner. Avsikten är att den stela och detaljerade regleringen som i enskilda fall medfört olägenheter skall ersättas med mera allmänt utformade bestämmelser.

Ogiltighet av beslut

Bestämmelserna om ogiltighet av beslut stämmer i princip överens med den gällande lagens bestämmelser om klander av stämmobeslut. De föreslagna bestämmelserna innehåller emellertid vissa innehållsmässigt betydande nyheter.

Enligt den gällande lagen skall bolagsstämmans beslut i allmänhet klandras inom tre månader. Om aktieägaren har något godtagbart skäl för dröjsmålet och det vore uppenbart oskäligt för aktieägaren om beslutet blev giltigt, kan denne emellertid väcka talan inom ett år från beslutet. I syfte att minska den osäkerhet som sammanhänger med denna möjlighet att väcka tala samt i syfte att förtydliga lagen har den sistnämnda bestämmelsen, som har tillämpats ytterst sällan, inte tagits med i förslaget.

Gränsdragningen mellan ett klanderbart beslut och en nullitet föreslås delvis bli preciserad. Enligt den gällande lagen är bl.a. sådana beslut nulliteter som har fattats utan att aktieägarna i enlighet med lag eller bolagsordningen har givit sitt samtycke. Härmed avses närmast sådana samtyckessituationer som uttryckligen nämns i den gällande lagens 9 kap. 15 §. Enligt lagens förarbeten är det fråga om beslut som strider mot starka minoritetsintressen (RP 27/1977 rd s.70). Å andra sidan har det ansetts att enbart ett brott mot den i lagen om aktiebolag stadgade s.k. generalklausulen eller likställighetsprincipen inte nödvändigtvis innebär att ett beslut blir en nullitet (HD 1990:24). Detta kan emellertid inte anses vara godtagbart när det är fråga om ett förfarande som klart kränker likställighetsprincipen. Sådana situationer där någon har handlat klart illojalt genom att i praktiken avsiktligt överföra aktieägarnas gemensamma medel till en eller flera aktieägare, är det motiverat att jämställa med sådana beslut som nämns ovan och som är nulliteter redan enligt den gällande lagen. Av den anledning föreslås att lagen kompletteras med en bestämmelse om att ett beslut som klart strider mot likställighetsprincipen är en nullitet.

Ett i princip viktigt reformförslag är att i lagen föreslås bestämmelser också om klander av styrelsens beslut i sådana fall då bolagsstämman har bemyndigat styrelsen att fatta beslut i ett ärende som ankommer på bolagsstämman. När bolagsstämmans majoritet beslutar om ett sådant bemyndigande är det från minoritetsskyddets synpunkt problematiskt om det beslut som styrelsen har fattat med stöd av bemyndigandet inte kan klandras. I den juridiska litteraturen och i hovrättspraxis har det sålunda förekommit ställningstaganden enligt vilka en aktieägare redan enligt den gällande lagen har klanderrätt i en sådan situation, även om den gällande lagen inte innehåller någon uttrycklig bestämmelse om saken. Inte heller internationellt sett är det på något sätt ovanligt att aktieägare har klanderrätt. T.ex. i Norge har aktieägarna rätt att klandra styrelsens beslut. Också i Storbritannien och USA kan en aktieägare väcka talan mot ett styrelsebeslut redan med stöd av de allmänna bestämmelser-

na om talerätt. Rätten att klandra styrelsens beslut väger delvis upp förslaget enligt vilka bemyndiganden kan ges i flera situationer än tidigare och förslaget att också i övrigt göra bestämmelserna om bemyndigande flexiblare.

Klanderrätten har å andra sidan ansetts orsaka osäkerhet och öka möjligheterna till missbruk av rättsmedlen. Av dessa orsaker har klanderrätten ansetts försvåra t.ex. användningen av riktade emissioner som styrelsen beslutar om för att genomföra företagsköp. I förslaget har man av dessa orsaker stannat för lösningen att klander kan riktas endast mot sådana av styrelsen enligt bolagsstämmans bemyndigande fattade beslut som innebär ett accentuerat behov av rättsskydd. Som sådana betraktas beslut vilka på grund av att de är materiellt felaktiga vore nulliteter om de fattats av bolagsstämman. Det är sålunda möjligt för en aktieägare att reagera mot beslut av detta slag på samma sätt som mot ogiltiga beslut som fattats av bolagsstämman. Däremot gäller ingen allmän klanderrätt mot styrelsens beslut.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. Såsom ovan anförs föreslås i lagen inte med avvikelse från betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag någon liknande bestämmelse som den nuvarande om att bolagsstämmans beslut i undantagsfall kan klandras inom ett år från att det fattats.

Skadestånd

Också de föreslagna bestämmelserna om skadestånd är baserade på samma principer som den gällande lagen. De gällande skadeståndsbestämmelserna har i regel ansetts fungera väl. Avsikten med förslagen är allmänt taget varken att skärpa eller lindra bestämmelserna om skadeståndsansvar. Avsikten är snarare att rätta till enskilda missförhållanden och öka rättssäkerheten genom att i lagen ta in bestämmelser om vissa tidigare oreglerade frågor. Eftersom skadeståndsbestämmelserna är viktiga för rättsskyddet behandlas i det följande emellertid de ändringsförslag som gäller skadestånd utförligare än övriga rättsmedel.

I syfte att förtydliga rättsläget föreslås för det första att i lagen tas in bestämmelser om en oaktsamhetspresumtion gällande ledningen i sådana fall då en skada har orsakats genom överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Förhållandet mellan ledningen och bolaget kan beskrivas som en ombudsrelation. Inom avtalsrätten anses det av hävd att den som brutit ett avtal och vill slippa skadeståndsansvar måste visa att han eller hon inte handlat oaktsamt. I fråga om aktiebolagsrätten är det motiverat att dra paralleller med aktiebolagslagens detaljerade bestämmelser om ledningens ombudsställning samt med överträdelse av bolagsordningens bestämmelser. Oaktsamhetspresumtionen stämmer i många avseenden överens med vad som i den juridiska litteraturen redan har anförts om den gällande aktiebolagsrätten. Enligt förslaget är det emellertid endast fråga om en presumtion. Ledningen har enligt förslaget möjlighet att visa att den inte gjort sig skyldig till oaktsamhet, medan det i den juridiska litteraturen i olika sammanhang har framförts att en överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen redan i sig innebär oaktsamhet.

I lagen föreslås bestämmelser om oaktsamhetspresumtionen också för sådana fall där ledningens eller en aktieägares ansvar gäller skada som har orsakats genom en åtgärd av en person som står bolaget nära. Bestämmelserna innebär en effektivisering av rättsskyddet i fråga om s.k. närståendetransaktioner och fungerar som en motvikt till lindringen av de detaljerade bestämmelserna om närståenderelationer.

Bestämmelserna om aktieägares skadeståndsansvar föreslås bli ändrade på så sätt att uppkomsten av ansvar inte såsom för närvarande förutsätter grov oaktsamhet. I förarbetena till den gällande lagen (RP 27/1977 rd s.111) motiveras kravet på grov oaktsamhet bl.a. med att aktieägare inte kan förutsättas vara särskilt väl insatta i frågor som gäller bolagets verksamhet. Frågan om hur väl en aktieägare i ett enskilt fall kan förutsättas var insatt i bolagets verksamhet kan och bör emellertid alltid beaktas vid bedömningen av oaktsamhetsgraden: oaktsamheten och sålunda bl.a. skyldigheten att känna till lagens och bolagsordningens innehåll bedöms på olika sätt när det gäller

sätt när det gäller t.ex. en koncerns moderbolag och å andra sidan småinvesterare i ett börsbolag. I förarbetena till den gällande lagen motiveras kravet på grov oaktsamhet dessutom med att aktieägarna har rätt att i första hand främja sina egna intressen samt med att aktieägarna inte är ansvariga för bolagets förbindelser. Sådana motiveringar kan inte anses vara tillräckliga när det är fråga om skadeståndsansvar för förfarande som strider mot lagen eller bolagsordningen. Det torde inte heller vara möjligt att anföra några andra skäl för att begränsa en aktieägares ansvar på detta sätt när det är fråga om en skada som en aktieägare som aktivt utövar inflytande i bolaget har orsakat genom överträdelse av lagen eller bolagsordningen. Det nuvarande kravet på grov oaktsamhet begränsar en aktieägares skadeståndsansvar också i sådana situationer där det är klart motiverat att aktieägaren påförs skadeståndsansvar, t.ex. när det är fråga om ett moderbolag som missbrukar sitt inflytande eller om någon annan som utövar bestämmande inflytande. Även om förslaget innebär att enbart oaktsamhet räcker för att en aktieägare skall bli skadeståndsansvarig, är det klart att ansvaret knappast kan utsträckas t.ex. till en liten aktieägare som deltar i ett börsbolags bolagsstämma, eftersom denne inte kan förutsättas vara särskilt aktiv eller insatt i bolagets angelägenheter. Avsikten med förslaget är inte att skärpa ansvaret när det gäller aktieägare av detta slag.

Också strävandet att i samband med reformen förtydliga de administrativa bestämmelserna — t.ex. så att bolagsstämman under vissa förutsättningar kan fatta beslut i ärenden som i första hand ankommer på styrelsen — talar för att ansvarsbestämmelserna gällande dem som sköter bolagets angelägenheter skall utformas så enhetligt som möjligt. Enhetliga ansvarsbestämmelser är också ett sätt att undvika svåra gränsdragningar, t.ex. frågan om huruvida en aktieägare som formellt inte varit styrelseledamot i vissa situationer de facto skall anses ha utgjort bolagets styrelse och frågan om på denne aktieägare sålunda skall tillämpas de skadeståndsbestämmelser som gäller för styrelseledamöter. Sådana exempel finns bl.a. i nordisk rättspraxis (NJA 1997 s. 418). Det är i sakligt hänseende inte motiverat att skadeståndsansvaret bestämts på olika sätt beroende på om en person som utövar inflytande i bolaget är t.ex. styrelseledamot eller inte.

Den enskilde aktieägarens rätt till ersättning för s.k. indirekt skada, dvs. för skada som i första hand åsamkats bolaget, föreslås bli slopad. Enligt förslaget kan en aktieägare — till åtskillnad från vad som är fallet enligt gällande rätt (HD 2000:89) — inte över huvud taget kräva att ersättning för indirekt skada skall betalas direkt till honom själv. I en sådan situation skall aktieägaren i stället på egen bekostnad väcka skadeståndstalan för bolagets räkning. Dessutom uppställs i lagen relativt stränga förutsättningar för aktieägares rätt att väcka talan. Avsikten med förslaget är att förtydliga rättsläget och att undvika bl.a. risken för att samma skada ersätts flera gånger. En kvalificerad minoritet av aktieägarna har enligt förslaget fortsättningsvis rätt att utan några särskilda förutsättningar väcka skadeståndstalan för bolagets räkning.

Tidsfristerna för väckande av skadeståndstalan enligt den gällande lagen, dvs. tre år för personer som hör till ledningen och revisorerna samt två år för aktieägare, har i praktiken visat sig vara alltför korta och kunnat leda till slumpmässiga resultat. Från eventuella skadeståndsskyldigas synpunkt har tidsfristerna inte heller effektivt undanröjt den osäkerhet som orsakas av möjligheten att någon väcker skadeståndstalan, eftersom andra käromål än sådana som väcks för bolagets räkning — t.ex. käromål som aktieägare och borgenärer driver för sin egen räkning — har gällt endast den allmänna preskriptionstiden som tidigare var tio år. Den förnyade preskriptionslagstiftningen har inte fullständigt undanröjt denna osäkerhet eftersom den allmänna preskriptionstiden, som enligt lagen om preskription av skulder (728/2003) är tre år, fortfarande kan avbrytas formfritt och räknas i fråga om andra än avtalsbaserade skadestånd börja först från den tidpunkt då den skadelidande fick kännedom om eller borde ha känt till skadan samt vem som ansvarar för skadan. Av denna anledning föreslås en särskild fem års tidsfrist för väckande av talan när det gäller sådana skadestånd som avses i aktiebolagslagen. De skäl som ovan

anförs i samband med behandlingen av aktieägares oaktsamhet talar för att samma tid för väckande av talan skall gälla för aktieägare som för övriga ansvarsskyldiga.

Utgångspunkten för förslaget är att ett visst kärnområde av aktiebolagslagens rättsskyddssystem utgör i det avseendet tvingande rätt att det inte är möjligt att i bolagsordningen ta in bestämmelser som avviker från lagen. Detta gäller också skadeståndsbestämmelserna. Det har emellertid inte ansetts motiverat att i förslaget helt utesluta eniga aktieägares möjlighet att i bolagsordningen begränsa bolagsledningens ansvar gentemot bolaget. Utgångspunkten för förslaget är den att ansvaret i detta avseende kan jämställas med ett avtalsrättsligt skadeståndsansvar, vilket innebär att det också bör vara möjligt att begränsa ansvaret på samma sätt som inom avtalsrätten. I bolagsordningen kan sålunda enligt förslaget föreskrivas om begränsning av ledningens ansvar gentemot bolaget. Begränsningen skulle emellertid inte gälla i sådana fall då bolagsledningen har brutit mot tvingande bestämmelser, dvs. mot bestämmelser som inte över huvud taget kan åsidosättas genom bolagsordningen. Enligt principer som är vedertagna inom avtalsrätten gäller begränsningen inte heller om skadan har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Det är inte möjligt att genom bestämmelser i bolagsordningen begränsa skadeståndsansvaret i förhållande till andra parter än bolaget. Begränsningen torde i första hand få betydelse när det gäller små men expansiva bolag som vill rekrytera erfarna, utomstående styrelseledamöter.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. I syfte att trygga aktieägarnas rättsskydd har i förslaget tagits in en bestämmelse som i många avseenden motsvarar den gällande lagen om en kvalificerad minoritets rätt att driva skadeståndstalan för bolagets räkning. Denna rätt kompletterar den enskilde aktieägarens rätt att väcka talan under de särskilda förutsättningar som anges i förslaget. Med avvikelse från det förslag som lagts fram av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag kan dessutom en bestämmelse som begränsar ledningens ersättningsansvar gentemot bolaget tas in i bolagsordningen endast med samtliga aktieägares samtycke.

2.2.13. Ändringar som berör rättsväsendet och myndigheterna

Den föreslagna övergången till en mera flexibel reglering ställer större krav på domstolarna. Antalet aktiebolagsrättsliga tvistemål är litet i förhållande till det sammanlagda antal mål som domstolarna behandlar: i hela landet har underrätterna under de senaste åren avgjort endast ett hundratal tvistemål som gällt tillämpning av lagen om aktiebolag. Om målen inte koncentreras till vissa domstolar kan domstolarna sålunda inte utveckla specialkunnande för aktiebolagsrättsliga ärenden. Därför föreslås att de aktiebolagsrättsliga tvistemålen koncentreras till åtta tingsrätter, dvs. Helsingfors, Kuopio, Lahtis, Tammerfors, Uleåborgs, Vasa, Åbo och Ålands tingsrätt. Dessa underrätter har valts framför allt med tanke på var landets flesta företag finns och utgående från andra geografiska synpunkter. Vidare har avseende fästs vid underrätternas storlek: de utvalda underrätterna är i huvudregel av den storleksklassen att de har domarresurser som möjliggör specialisering på t.ex. aktiebolagsärenden.

Vidare föreslås att antalet besvärsinstanser minskas när det gäller inlösentvister, som i första instans avgörs i ett lagstadgat skiljeförfarande. Aktiebolagslagens bestämmelser om skiljeförfarande och likaså bestämmelserna om en god man för bevakning av minoritetsaktieägares intressen utgör en garanti för att meningsskiljaktigheter redan i första instans avgörs i ett rättvist och opartiskt förfarande. Skiljedomstolens avgörande kan överklagas genom besvär hos den behöriga tingsrätten. Enligt förslaget kan besvärstillstånd över tingsrättens förfarande sökas direkt hos högsta domstolen. Med hänsyn till ärendenas karaktär anses det nuvarande fyrastegs rättegångsförfarandet vara onödigt tungrott och tidskrävande. Det föreslagna förfarandet påminner om ändringssökande enligt fastighetsbildningslagen (554/1995) enligt vilken ändring i förrättningsingenjörens beslut söks hos den såsom jorddomstol verksamma tingsrätten, medan dennas beslut överklagas genom att besvärstillstånd söks hos högsta domstolen.

De viktigaste skillnaderna jämfört med arbetsgruppens betänkande. Enligt förslaget skall de åtta tingsrätter som nämns ovan utses till de underrätter som behandlar aktiebolagsärenden. Arbetsguppen för revision av lagen om aktiebolag föreslog att sex underrätter skulle utses, dvs. tingsrätterna på hovrättsorterna.

Förslaget skiljer sig från arbetsgruppens betänkande i fråga om det sätt på vilket det lagstadgade skiljeförfarandet föreslås bli ordnat. Enligt arbetsgruppens betänkande skulle ändring i skiljemännens avgörande ha sökts direkt hos hovrätten vars avgörande kunde ha överklagats om högsta domstolen beviljat besvärstillstånd, medan förslaget innebär att en skiljedom kan överklagas hos tingsrätten vars avgörande kan överklagas direkt hos högsta domstolen om denna beviljar besvärstillstånd. Den föreslagna bestämmelsen anses vara mera motiverad med tanke på arbetsfördelningen mellan domstolarna.

I förslaget har inte tagits in de bestämmelser som arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag föreslagit om överföring av vissa i aktiebolagslagen angivna förvaltningsärenden från länsstyrelserna till patent- och registerstyrelsen. Enligt förslaget skall liksom för närvarande länsstyrelsen besluta bl.a. om sammankallande av bolagsstämman i vissa situationer och likaså om förordnande av särskild granskning.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Samhällsekonomiska verkningar

Förslaget eftersträvar en kontrollerad ökning av företagens verksamhetsmöjligheter. Detta innebär å ena sidan att effektiva bolagsinriktade åtgärder tillåts i större utsträckning än för närvarande. Å andra sidan innebär detta att förslaget inte medför onödiga osäkerhetsfaktorer när det gäller minoritetsaktieägarnas och borgenärernas ställning.

Utgångspunkterna för reformen och syftet med förslagen är en effektivisering av bolagens verksamhet, vilket enligt den rådande uppfattningen ger ekonomiska effektivitetsfördelar. En kvantitativ bedömning av effektivitetsfördelarna är inte möjlig, men att det blir fråga om sådana fördelar framgår bl.a. av de utlåtanden som getts om arbetsgruppens betänkande samt om den föregående promemorian om revision av lagen om aktiebolag.

Förslagen har så långt som möjligt upprätats i en sådan form att borgenärernas och minoritetsaktieägarnas bolagsrelaterade risker inte ökar på ett sätt som leder till att kostnaderna för företagsfinansieringen stiger.

Syftet med förslaget är att åstadkomma ett konkurrenskraftigare regleringssystem. En bättre konkurrenskraft ökar möjligheterna att bevara finländska bolag i finländsk ägo och gör Finland attraktivare som etableringsland. Bolagsetableringar anses ha positiva verkningar från samhällsekonomisk synpunkt.

Direkta kostnadseffekter

Aktiebolagslagen har endast smärre direkta ekonomiska konsekvenser för bolagen. Förslaget går ut på att så långt som möjligt minska dessa.

Förslaget innebär bl.a. att revisorerna inte i lika stor utsträckning som tidigare behöver ge olika yttranden, vilket i viss mån också minskar bolagens kostnader.

Möjligheten att upprätta en kortfattad bolagsordning minskar kostnaderna för bolagsbildningen i den mån som det inte finns något behov att avvika från lagens presumtionsbestämmelser eller ta in andra särskilda bestämmelser i bolagsordningen. Detta innebär också att registermyndighetens arbetsmängd kan bli mindre, vilket i sin tur innebär att de avgifter som registret uppbär kan sänkas.

Från registermyndighetens synpunkt orsakar reformen engångskostnader bl.a. för ändring av datasystemen. Eftersom patent- och registerstyrelsen är ett nettobudgeterat verk måste dess kostnader i regel täckas med avgifter.

3.2. Organisatoriska och personella konsekvenser

I och med att målen koncentreras till vissa

tingsrätter kommer dessas arbetsmängder att öka medan de övriga tingsrätternas arbetsmängder minskar i motsvarande mån. Detta kan påverka också tingsrätternas personalbehov. Såsom framgår ovan är det sammanlagda antalet aktiebolagsrättsliga mål emellertid litet, vilket innebär att det inte blir fråga om några större förändringar. Också konsekvenserna av de ändringar som föreslås när det gäller överklagande i inlösenärenden blir mycket små på grund av det ringa antalet sådana mål.

3.3. Konsekvenser för den ekonomiska brottsligheten och den grå ekonomin

Förslaget får inga större konsekvenser när det gäller den ekonomiska brottsligheten och den grå ekonomin.

4. Beredningen av propositionen

Bedömningspromemoria

Justitieministeriet publicerade den 7 juli 2000 promemorian En revision av aktiebolagslagen — målet en konkurrenskraftigare bolagsrätt. I promemorian bedöms möjligheterna att utveckla lagen om aktiebolag så att den bättre motsvarar de utmaningar som förändringarna i bolagens verksamhetsmiljö innebär. De förändringar i verksamhetsmiljön som behandlas i promemorian refereras i avsnitt 1.4.2.

I promemorian görs den bedömningen att tryggandet av bolagens verksamhetsförutsättningar på ett tydligare sätt bör uppställas som mål för den bolagsrättsliga regleringen. Detta innebär att minoritetsaktieägarna och borgenärerna vederbörligen skall skyddas, eftersom eventuella problem och kostnader i detta avseende i sista hand drabbar bolaget självt. Enligt promemorian kan samhällets särskilda skyddsintressen bäst tillgodoses genom speciallagstiftning, t.ex. genom skatte-, arbets- och miljölagstiftningen.

I promemorian anförs att det bästa sättet att svara på de krav som förändringar i verksamhetsmiljön ställer är att stifta en aktiebolagslag som är flexiblare än den nuvarande. Detta kan enligt promemorian uppnås genom utvidgning av avtalsfriheten, genom utökning av regleringens dispositiva karaktär, genom fokusering på aktiebolagsrättens allmänna principer samt genom betoning av rättsmedlens betydelse i stället för förbud och formella bestämmelser. Den omfattande underliggande regleringen som utvecklats i dispositiv riktning anses uppfylla de nuvarande kraven på rättssäkerhet och överskådlighet, samtidigt som den gör det möjligt att avtala om effektiva bolagsanpassade förfaranden. I promemorian föreslås att som mål för revisionen av lagen uppställs att åtgärder som inte kränker någons rätt skall kunna genomföras utan att aktiebolagslagen ställer hinder.

I promemorian uppmärksammas behovet att utveckla rättsskyddssystemet särskilt i det fall att nya bolagsrättsliga lösningar söks i större utsträckning än tidigare samt i det fall att tolkningen av lagen i en något större utsträckning än tidigare baseras på allmänna bolagsrättsliga principer.

I promemorian betonas att det finns ett behov att förtydliga lagen framförallt från små bolags synpunkt. Eftersom de kostnader som orsakas av osäkerhetsrelaterade utredningar är relativt sett högre för små bolag än för stora, är det särskilt viktigt för de små bolagen att lagen är tydligt utformad.

Justitieministeriet sände bedömningspromemorian på en omfattande remissomgång. I en klar majoritet av utlåtandena, bl.a. i alla som gavs av företrädare för näringslivet, understöddes det i promemorian framförda förslaget om en totalrevision av lagen om aktiebolag samt ansågs att de föreslagna principerna och målsättningarna var värda att understödas. I utlåtandena framfördes en hel del synpunkter på detaljer samt föreslogs närmare granskning av vissa bestämmelser.

Arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag

Efter den positiva responsen på bedömningspromemorian tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp för beredning av en ny lagstiftning om aktiebolag. Arbetsgruppen skulle utgå från de synpunkter som framförts i bedömningspromemorian. Dessutom tillsat-

tes för arbetsgruppen en uppföljningsgrupp med bred sakkunskap. Denna följde upp arbetsgruppens arbete och kunde sålunda bedöma arbetsgruppens förslag i den takt som arbetet framskred. Arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag gav sitt betänkande den 6 maj 2003.

Arbetsgruppens betänkande sändes för utlåtande till 59 myndigheter, vetenskapliga samfund, arbetsmarknadsorganisationer, organisationer som representerar industri och handel, banker, försäkringsbolag, företagare, aktiesparare samt advokater. Av dessa gav 51 utlåtanden och dessutom inkom några utlåtanden från andra håll. I merparten av utlåtandena understöddes totalrevisionen av lagen om aktiebolag utgående från arbetsgruppens betänkande. Man ansåg att arbetsgruppens förslag var lyckat framför allt i fråga om flexibiliteten och den språkliga tydligheten. Flexibiliteten ansågs å andra sidan ge särskild anledning att värna om lagstiftningens förutsägbarhet samt om rättssäkerheten. I utlåtandena framfördes ett stort antal anmärkningar och ställningstaganden i fråga om detaljer i lagförslaget. Utlåtandena har publicerats i sammandrag (Oikeusministeriö, lausuntoja ja selvityksiä 2003:39).

Den fortsatta beredningen

Förslaget har beretts vid justitieministeriet utgående från betänkandet av arbetsgruppen för revision av lagen om aktiebolag samt de utlåtanden och den övriga respons som fåtts om betänkandet. Den 28 januari 2004 ordnades en diskussion om den fortsatta beredningen, med bl.a. företrädare för den grupp som följt upp arbetsgruppens arbete. Ett utkast till en ny aktiebolagslag och till detaljmotivering publicerades på justitieministeriets webbsidor den 8 december 2004. Ett nytt diskussionsmöte hölls med anledning därav den 17 januari 2005. Ett utkast till en lag om införande av aktiebolagslagen publicerades på justitieministeriets webbsidor den 4 februari 2005.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

5.1. Samband med andra propositioner

De föreslagna bestämmelserna om revision, i synnerhet lagens 7 kap., men också över huvud taget bestämmelserna om inbetalning av kapital har samband med utvecklingen av revisionslagen. Detsamma gäller utbetalning av medel. Enligt den gällande revisionslagen skall en revisor yttra sig om förslag till vinstutdelning, men det har föreslagits att denna yttrande slopas. Handels- och industriministeriet har för avsikt att i en nära framtid ge en proposition med förslag till ändring av revisionslagen. Den propositionen kommer eventuellt att påverka aktiebolagslagens hänvisningar till revisionslagen. Om revisionslagen ändras antingen så att revisionstvånget upphör eller så att skyldigheten att anlita en godkänd revisor utvidgas, måste motsvarande materiella ändringar göras i aktiebolagslagen.

Dessutom bereds vid finansministeriet en ändring av bestämmelserna om offentligt köpeanbud i värdepappersmarknadslagens 6 kap., så att de stämmer överens med direktivet 2004/25/EG om uppköpserbjudanden. En proposition om saken avlåts sannolikt hösten 2005. Bestämmelserna i värdepappersmarknadslagens 6 kap. sammanhänger så som framgår nedan med de bestämmelser om inlösen av minoritetsaktier som föreslås i aktiebolagslagens 18 kap. Vid behandlingen av förslagen är det därför skäl att samordna värdepappersmarknadslagen och aktiebolagslagen i detta avseende.

5.2. Internationella förpliktelser

Ovan behandlas frågan om lagförslagets förhållande till EU:s bolagsrättsliga direktiv och förordningar samt till de internationella redovisningsstandarderna. Förslaget är så utformat att det uppfyller de krav som EU:s bolagsrättsliga regelverk ställer och det utgör inget hinder för tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Aktiebolagslag

DEL 1. **Allmänna principer, bolagsbildning och aktier**

1 kap. **De centrala principerna för aktiebolags verksamhet samt tillämpning av lagen**

I detta kapitel föreslås bestämmelser om de centrala principerna för ett aktiebolags verksamhet. Dessutom föreslås i kapitlet bestämmelser om tillämpning av lagen på privata och publika aktiebolag samt på aktiebolag som det föreskrivs i andra lagar, såsom affärsbanker. I kapitlet föreslås också bestämmelser om tillämpning av lagen i internationella privaträttsliga sammanhang.

Liksom i aktiebolagslagen över huvud taget regleras i detta kapitel aktieägarnas, borgenärernas och bolagsledningens ställning och inbördes förhållanden. Med de centrala principerna för ett aktiebolags verksamhet avses här de principer som är viktigast med avseende på bolagsrättsligt relevanta rättsförhållanden. Andra från samhällets synpunkt viktiga yttre villkor som gäller företagsverksamhet ingår i speciallagstiftning, t.ex. i skatte-, miljö- och arbetslagstiftningen. Företagens samhälleliga ansvar förverkligas dels genom speciallagstiftning och dels genom förmedling av den allmänna opinionen. Den allmänna opinionen är från företagsverksamhetens synpunkt ett viktigt och ibland t.o.m. avgörande yttre villkor.

Genom att de centrala principerna för verksamheten skrivs in i lagen och bestämmelserna om dem sammanställs i lagens första kapitel, betonas betydelsen av dessa principer inom aktiebolagsrätten och gör det också lättare att förstå lagen som en helhet. Dessutom underlättas bedömningen av de enskilda lagrummens innehåll och betydelse, eftersom lagens detaljerade bestämmelser huvudsakligen avser tillämpning av de i detta kapitel beskrivna principerna i konkreta situationer. Framförallt i fråga om små aktiebolags verksamhet har det ansetts nödvändigt att i början av lagen redogöra för de principer som de följande bestämmelserna baseras på.

De centrala principernas styrande effekt på tolkningen av lagen kan anses vara desto starkare ju svagare lagens detaljerade bestämmelser normerar ett visst rättsligt problem. Principerna har sålunda en stor effekt på styrningen av tolkningen då det sker sådana förändringar i bolagens verksamhetsmiljö att de detaljerade bestämmelserna inte längre entydigt styr aktieägarnas eller bolagsledningens åtgärder. Utgångspunkten är emellertid den att lagens detaljerade bestämmelser skall tillämpas i första hand. Å andra sidan kan ett beslut som från formell synpunkt uppfyller lagens krav strida mot likställighetsprincipen och sålunda vara ogiltigt.

De centrala principerna måste bedömas som en helhet i förhållande till varandra och i förhållande till lagens detaljerade bestämmelser. En sådan allmän princip som t.ex. aktiernas fria överlåtbarhet kan begränsas på det sätt som lagen tillåter. Aktieägarnas avtalsfrihet påverkar dessutom bedömningen av enskilda situationer.

Bestämmelserna om de centrala principerna för verksamheten har också direkta rättsverkningar. T.ex. den i 5 § föreslagna bestämmelsen om verksamhetens syfte kan ha betydelse för en bedömning av giltigheten av bolagets rättshandlingar och av bolagsledningens skadeståndsansvar. Likställighetsprincipen, som framgår av kapitlets 7 §, har en stor betydelse när det gäller minoritetsrättsliga skyddet inom bolagsrätten. Den omständigheten att ett beslut eller en annan åtgärd strider mot likställighetsprincipen kan givetvis åberopas i en domstol. Detta gäller också ledningens förpliktelser enligt kapitlets 8 §.

De föreslagna bestämmelserna motsvarar huvudsakligen gällande rätt.

1 §. *Tillämpning.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om lagens tillämpningsom-

råde. Enligt paragrafens *1 mom.* tillämpas lagen på alla aktiebolag som är registrerade enligt finsk lag, om inte annat föreskrivs. Denna lag begränsar närmast tillämpningen av vissa bestämmelser till antingen privata eller publika aktiebolag. I andra lagar kan tillämpningen av aktiebolagslagen begränsas också i andra avseenden. Aktiebolagslagen tillämpas på vissa typer av aktiebolag, t.ex. på affärsbanker, endast den mån som inte annat föreskrivs i speciallagar. T.ex. i lagen om advokater (496/1958) föreskrivs på ett från 2 § avvikande sätt om aktieägares ansvar. Eftersom tillämpningen av aktiebolagslagen i annan lagstiftning kan begränsas på i princip vilket sätt som helst, hänvisas nedan inte till denna möjlighet. Däremot nämns i lagtexten i allmänhet att det någon annanstans i denna lag finns bestämmelser som avviker från en viss bestämmelse.

I momentets första mening föreskrivs också om tillämpning av aktiebolagslagen i internationella privaträttsliga sammanhang. Ett aktiebolag är med avseende på tillämpningen av denna lag finländskt då det har registrerats i enlighet med finsk lag. Enligt bestämmelsen är registreringen det avgörande internationellt privaträttsliga kriteriet. När det gäller lagvalet fästs inget avseende vid sådana omständigheter som orten där bolagets ledning verkar eller bolagets huvudsakliga verksamhetsort.

Lagen tillämpas på både privata och publika aktiebolag. Bolagets status som privat eller publikt framgår av bolagsordningen, framförallt av bolagets firma. I firmalagen (128/1979) föreskrivs om firma. Aktiebolagslagens bestämmelser gäller båda formerna av aktiebolag, om inte något annat framgår av lagrummet.

Av paragrafens *2 mom.* framgår den viktigaste skillnaden mellan ett privat och ett publikt aktiebolag. På motsvarande sätt som enligt 1 kap. 2 § 1 mom. i den gällande lagen föreskrivs att endast ett publikt aktiebolags värdepapper får tas upp till sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagens 1 kap. 3 §. Den gällande lagens 1 kap. 2 § 3 mom. om erbjudande av ett privat aktiebolags värdepapper till allmänheten föreslås bli överfört till värdepappersmarknadslagen.

2 §. *Status som juridisk person och aktieägares begränsade ansvar.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse om ett aktiebolags status som juridisk person. Begreppet innefattar dels rättskapacitet varmed avses att bolaget kan ha rättigheter och skyldigheter, dels rättslig handlingsförmåga varmed avses bolagets förmåga att själv bestämma om sina rättigheter och skyldigheter.

Ett aktiebolag är en från sina aktieägare fristående juridisk person och dess förmögenhet är åtskild från aktieägarnas förmögenhet. Aktieägarnas skulder kan inte drivas in hos aktiebolaget lika litet som aktiebolagets skulder kan drivas in hos aktieägarna. Det faktum att aktiebolaget är en fristående juridisk person återspeglar sig också i bestämmelserna om aktiebolagets beslutsfattande och organ.

Aktiebolaget blir en från aktieägarna fristående juridisk person i och med registreringen. Rättigheter som uppkommer genom åtgärder som har vidtagits för bolagets räkning före registreringen tillhör dem som har beslutat om eller deltagit i åtgärderna och de kan övergå till bolaget genom att de registreras. I 2 kap. 8—12 § föreskrivs om registrering och dess rättsverkningar samt om åtgärder som vidtagits före registreringen av bolaget.

Enligt paragrafens *2 mom.* är aktieägarna inte personligen ansvariga för bolagets förpliktelser. En aktieägares ekonomiska risk inskränker sig till förlust av kapitalinvesteringen, om aktieägaren inte utanför bolagsförhållandet har förbundit sig att svara för bolagets förpliktelser. Bestämmelsen hindrar inte att aktieägare t.ex. i lagen om advokater åläggs ansvar för bolagets förpliktelser, vilket framgår också av 1 § 1 mom.

Aktieägarna kan emellertid enligt bolagsordningen åläggas att betala särskilda avgifter till bolaget. En sådan skyldighet kan gälla endast medan bolaget är verksamt. Bestämmelsen motsvarar den gällande lagen. Bestämmelser av detta slag förekommer i regel i bostadsaktiebolag samt i aktiebolag som anses följa koverksama principer, såsom tennis- och golfbolag. Bestämmelser om aktieägares skyldighet att betala särskilda avgifter kan tas in i bolagsordningen och skyldigheten kan enligt lagförslagets 5 kap. 29 § 1 mom. 2 punkten utvidgas endast med aktieägandens samtycke.

3 §. *Kapitalet och dess beständighet.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse enligt vilken bolaget skall ha ett aktiekapital. I den föreslagna bestämmelsen konstateras inte liksom i den gällande lagen att aktiekapitalet skall vara fördelat på flera aktier, eftersom utgångspunkten för förslaget är att det på aktiernas nominella belopp baserade kapitalsystemet slopas. Av denna anledning räcker det att i 7 § konstatera att alla aktier medför lika rätt i bolaget.

I den föreslagna paragrafen fastställs 8 000 euro som aktiekapitalets minsta belopp i privata aktiebolag och 80 000 euro i publika aktiebolag. Beloppen motsvarar dem som föreskrivs i den gällande lagen.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om den med tanke på skyddet av ett aktiebolags bundna kapital centrala principen att bolagets medel får betalas ut till aktieägarna endast enligt vad som föreskrivs i denna lag. Närmare bestämmelser om utbetalning av medel och borgenärsskydd finns i 13—15 kap. Principen motsvarar gällande rätt.

4 §. *Aktiers överlåtbarhet.* Genom att aktier fritt får överlåtas är det möjligt för en aktieägare att lösgöra sig från bolaget och omvandla sitt aktieinnehavet till pengar i en situation där en investering på grund av de begränsningar som nämns i 3 § inte får betalas tillbaka från bolaget. Rätten att förvärva aktier anses ingå i principen om fri överlåtbarhet.

Rätten att överlåta och förvärva aktier kan begränsas genom en bestämmelse i bolagsordningen. I bolagsordningen kan emellertid inte föreskrivas om andra egentliga överlåtelse- och förvärvsbegränsningar än den lösningsklausul som avses i 3 kap. 7 § och den samtyckesklausul som avses i 8 §. En förutsättning för att bestämmelser om överlåtelsebegränsning för aktier skall kunna tas in i bolagsordningen är enligt 5 kap. 29 § 1 mom. 3 punkten att aktieägaren ger sitt samtycke. Principen motsvarar gällande rätt.

5 §. *Verksamhetens syfte.* Syftet med bolagets verksamhet är att ge aktieägarna vinst, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. I fråga om sitt huvudsakliga innehåll motsvarar bestämmelsen 12 kap. 1 § 2 mom. i den gällande lagen.

Bestämmelsen innebär inte någon skyldighet att producera största möjliga utdelningsbara belopp på kort sikt, utan vinstgenereringen måste ses på längre sikt. Det kan sålunda bli fråga t.ex. om att förnya bolagets produktionsmaskineri, satsa på produktutveckling eller personalutbildning eller att göra andra liknande investeringar, då sådana åtgärder kan anses varar förenliga med bolagets och därmed aktieägarnas intresse. Investeringarna och andra åtgärder med långtidsverkan skall naturligtvis syfta till att förbättra bolagets förmåga att generera vinst. Samtidigt som bolagets förmåga att generera vinst blir bättre ökar också bolagets värde, vilket på en fungerande marknad leder till ett högre aktievärde.

En förutsättning för att bolaget skall generera vinst på längre sikt och för att värdet på dess aktier skall stiga är ofta att bolaget iaktar samhälleligt acceptabla förfaranden också i situationer där lagstiftningen inte tvingar bolaget till detta. T.ex. bolagets profilering utåt kan ha en stor betydelse för dess verksamhet och värdet på dess aktier. Det är sålunda ofta förenligt med vinstsyftet att bolaget bedriver välgörenhet och ger sedvanliga gåvor. Frågan om att generera vinst måste bedömas utifrån den helhet som bildas av alla åtgärder sammantaget. I 13 kap. 8 § föreskrivs om gåvor som inte har något samband med affärsverksamheten och som sålunda är genuint vederlagsfria.

Genereringen av vinst för aktieägarna kan i stället för eller vid sidan av utbetalning av medel ske också genom att bolaget eftersträvar ett så högt värde som möjligt på sina aktier. Bolaget kan emellertid handla i strid med likställighetsprincipen om det t.ex. inte delar ut vinst. Strävan efter ett så högt värde som möjligt värde på aktierna förekommer närmast i börsbolag där aktieägarna kan omvandla sina aktier till pengar genom att sälja dem.

I bolagsordningen kan som verksamhetens syfte anges också något annat än att ge aktieägarna vinst. Bestämmelserna kan berörä antingen generering av vinst eller utdelning av eventuell vinst. Mellanformer är också möjliga, t.ex. att i viss utsträckning generera vinst som delas ut till andra än aktieägare.

Om syftet inte är att generera vinst kan det vara allmännyttigt, t.ex. att stödja en viss förenings eller stiftelses verksamhet. Det finns

också bolag som inte har som syfte att bereda vinst åt bolaget självt, utan som verkar enligt den s.k. självkostnadsprincipen och har som mål att garantera aktieägarna tillgång till förmånliga produktionsfaktorer. I bolagsordningen kan också föreskrivas att bolagets vinstmedel skall delas ut till andra än aktieägare. Också i så fall är utgångspunkten den att ledningen skall sträva efter att producera ett så stort ekonomiskt överskott som möjligt.

Ett bolags verksamhet skall i alla situationer vara inriktad på de mål som anges i lagen och bolagsordningen samt på kontinuitet, som för sin del tryggar också borgenärernas rättigheter.

6 §. *Majoritetsprincipen.* I denna paragraf föreskrivs om majoritetsprincipen som innebär att aktieägarna i allmänhet skall besluta om bolagets angelägenheter med enkel majoritet av de avgivna rösterna, om något annat inte föreskrivs i lagen eller bolagsordningen. Denna bestämmelse är närmast informativ. Beslutsfattandet regleras närmare i 5 kap.

7 §. *Likställighet.* Likställigheten mellan aktieägarna är en av aktiebolagsrättens centrala principer. Syftet med likställighetsprincipen är framförallt att skydda minoritetsaktieägarna. Principen hindrar inte majoriteten att utöva sin makt, men den innebär att majoritetsaktieägarna inte får gynnas på minoritetens bekostnad. Likställighetsprincpen kan typiskt tillämpas i situationer där bolaget betalar ut medel, men också i andra situationer. Omständigheter som understryker principens betydelse för det minoritetsskyddssystem som tillämpas inom aktiebolagsrätten är dels de många olika formerna av aktiebolag och dels samhällets allt större komplexitet, som innebär att bolagens verksamhet inte heltäckande kan normeras genom detaljerade bestämmelser.

I den föreslagna paragrafens första mening föreskrivs liksom enligt den gällande lagens 3 kap. 1 § att alla aktier medför lika rätt i bolaget om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. En aktieägare har sålunda i första hand rätt att förlita sig på att hans aktier medför samma rättigheter som de övriga aktierna i bolaget. Bestämmelsen innebär å andra sidan också att aktieägarna kan lita på att de i bolagsordningen angivna aktierätterna består. Dessa rättigheter kan emellertid ändras så som lagen tillåter, vilket innebär att det från likställighetssynpunkt är viktigt att se till att ägandets värde består.

I den föreslagna paragrafens andra mening kombineras de s.k. generalklausulerna i den gällande lagens 8 kap. 14 § och 9 kap. 16 §, med smärre omformuleringar. Enligt den föreslagna bestämmelsen är det förbjudet att ge en otillbörlig fördel åt en aktieägare eller någon annan, till nackdel för bolaget eller någon annan aktieägare. Bestämmelsen gäller bolagsstämmans och bolagsledningens beslut samt också andra åtgärder som vidtas av bolagsledningen, t.ex. affärstransaktioner som gynnar en viss aktieägare. Bestämmelsen förbjuder alla former av otillbörliga ekonomiska fördelar t.ex. åt en majoritetsaktieägare på en minoritetsaktieägares bekostnad. Det kan t.ex. vara fråga om att prismässigt gynna en viss aktieägare vid en riktad emission eller om en affärstransaktion som gynnar en aktieägare och är ofördelaktig för bolaget eller om ett oskäligt pensionsavtal som till förmån en aktieägare. Från likställighetsprincipen kan emellertid inte härledas ett förbud mot affärstransaktioner som är fördelaktiga för en aktieägare, om de samtidigt också är förenliga med bolagets intresse. Ett beslut eller en åtgärd som stämmer överens med lagens formella krav och som formellt berör samliga aktieägare på samma sätt kan på grund av sina faktiska verkningar strida mot likställighetsprincipen.

Rekvisiten "en otillbörlig fördel åt – – någon annan" avser b.la situationer där det är fråga om utbetalningar till en aktieägarens närmaste krets. Åtgärder som strider mot syftet med bolagets verksamhet, dvs. rena gåvor till utomstående, skall också bedömas i skenet av vad som i 5 § föreskrivs om syftet med bolagets verksamhet.

Det kan bli fråga om att tillämpa likställighetsprincipen också i sådana fall då bolagsstämman har fattat beslut med kvalificerad majoritet. Den omständigheten att ett beslut har fattats med kvalificerad majoritet kan emellertid tyda på att beslutet i allmänhet anses vara förenligt med aktieägarnas intressen. Möjligheten att åberopa andra bestämmelser som skyddar en minoritet av aktieägarna utgör inte något hinder för tillämpning av lik-

ställighetsprincipen.

Enligt bestämmelsens ordalydelse skall likställighetsprincipen tillämpas på bolagets aktieägare. Motsvarande principer skall emellertid tillämpas också t.ex. på aktieägare i det överlåtande bolaget vid en fusion, då fusionsbeslutet har fattats men aktieägaren inte ännu har blivit aktieägare i det övertagande bolaget. Också på en aktietecknare skall efter en bindande teckning tillämpas motsvarande principer i en sådan omfattning som detta med beaktande av tecknarens ställning är möjligt. Dessa principer kan med motsvarande begränsning utsträckas också till optionsrättsinnehavare. I fråga om optionsrättsinnehavare måste emellertid den omständigheten beaktas att dessas ställning kan tryggas i villkoren för en optionsemission. När det gäller de aktörer som nämns ovan har det ansetts ändamålsenligt att låta tillämpningen av de mot likställighetsprincipen svarande principerna bli beroende av rättspraxis.

Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen i huvudsak gällande rätt. Av 6 kap. framgår emellertid att personer som enbart företräder bolaget enligt förslaget inte anses vara medlemmar av ledningen.

8 §. *Ledningens uppgift.* I denna paragraf föreskrivs om bolagsledningens allmänna uppgift. Definitionen är tudelad. För det första innebär den en skyldighet att handla omsorgsfullt och för det andra en förpliktelse att handla på ett sätt som är förenligt med bolagets intressen. Den senare leden innebär en s.k. lojalitetsförpliktelse gentemot bolaget och alla dess aktieägare.

Till bolagets ledning hör styrelsemedlemmarna och en eventuell verkställande direktör samt medlemmarna i ett eventuellt förvaltningsråd. Bestämmelsen gäller bolagsledningens handlande uttryckligen i denna egenskap.

Ledningens omsorgsplikt har betydelse framförallt för bedömningen av de enskilda medlemmarnas skadeståndsansvar. Vid bedömningen av om en medlem av ledningen har handlat omsorgsfullt och på ett sätt som är förenligt med bolagets intressen skall avseende fästas vid ledningens uppgifter, som behandlas i 6 kap., samt i synnerhet vid syftet med bolagets verksamhet enligt 5 §.

Varje medlem av bolagets ledning skall handla omsorgsfullt. Också underlåtenhet att vidta en åtgärd kan anses strida mot omsorgsplikten. Denna skall bedömas objektivt, inte utifrån ledningsmedlemmarnas personliga förmåga eller utifrån hur de sköter sina egna angelägenheter. En ledningsmedlem skall handla på ett sätt som en omsorgsfull person skulle handla under motsvarande omständigheter. Vid bedömningen av vilken omsorgsnivå som krävs skall det beaktas att besluten inom affärslivet ofta måste fattas under osäkra förhållanden. Dessutom skall det beaktas att risktagning hör till all företagsverksamhet. Kravet på omsorgsfullhet accentueras i takt med att de risker som är förenade med ett beslut eller en åtgärd växer samt då motparten hör till aktörens närmaste krets.

Det kan i allmänhet anses att tillräcklig omsorgsfullhet har iakttagits när ett avgörande baseras på sådan relevant information som situationer kräver, när informationen har lagts till grund för ett konsekvent beslut eller någon annan åtgärd och när beslutet eller åtgärden i fråga inte har påverkats av intressekonflikter mellan ledningens medlemmar.

Att ledningsmedlemmarna förväntas handla på ett sätt som är förenligt med bolagets intresse innebär att de har en lojalitetsplikt mot bolaget och i sista hand mot samtliga aktieägare. Detta innebär naturligtvis också att de skall handla på ett sätt som är förenligt med bolagets syfte. Om något annat inte föreskrivs i bolagsordningen är avsikten att bolagets affärsverksamhet skall ge aktieägarna fördelar genom förmedling av bolaget. Det är inte tillåtet att handla på ett sätt som direkt gynnar enbart en viss ägare eller en viss ägargrupp. Ett handlingssätt som gynnar endast en viss ägare är inte tillåtet heller då en styrelsemedlem har utsetts genom denna ägares försorg.

Bestämmelsen skall inte tolkas på ett sätt som inskränker ledningens skyldigheter. Under den tid bolaget är verksamt kan det förekomma situationer där bolagsledningens omsorgsplikt och skyldighet att handla på ett sätt som är förenligt med bolagets och i sista hand med samtliga aktieägares intressen inte berör bolaget utan istället direkt påverkar värdet av aktieägarnas innehav. På detta tyder bl.a. ordalydelsen i 5 § som gäller syftet

med bolagets verksamhet samt också mera allmänt bolagsledningens ställning. Denna uppvisar drag som påminner om ett ombud för aktieägarna, såväl när det gäller ställningen som skötseln av ärenden. T.ex. i samband med en fusion eller då bolagets aktier blir föremål för ett offentligt köpeanbud är bolagsledningen skyldig att eftersträva det från aktieägarnas synpunkt bästa slutresultatet. Detta betyder att bolagsledningen vid avtalsförhandlingarna skall försöka få ett så värdefullt fusionsvederlag som möjligt och att den i samband med ett offentligt köpeanbud skall eftersträva bästa möjliga anbud.

9 §. *Bestämmelsernas dispositiva karaktär.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om aktieägarnas rätt att i bolagsordningen ta in bestämmelser om bolagets verksamhet. I bolagsordningen kan emellertid fortfarande inte tas in bestämmelser som strider mot denna lag, mot annan tvingande lagstiftning eller mot god sed. Bestämmelsen har huvudsakligen en informativ betydelse.

Av de detaljerade lagbestämmelsernas ordalydelse framgår om de är tvingande till sin natur, eller detta måste tolkas utgående från bestämmelsens syfte. Tvingande bestämmelser är framförallt de som gäller borgenärsskydd, skydd av aktieägarminoriteten eller åtgärder som riktar sig mot olika myndigheter.

Möjligheten att avvika från lagens bestämmelser tillåter många slags bestämmelser i bolagsordningen. Eventuella avvikande bestämmelser i bolagsordningen kan tillämpas eller lämnas obeaktade med stöd av 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929). Såsom konstateras i rättspraxis och i den juridiska litteraturen kan den nämnda bestämmelsen emellertid tillämpas endast i exceptionella fall. Det är också tänkbart att det på det sätt som avses i den nyss nämnda lagens 33 § skulle strida mot tro och hed er att åberopa en avvikande bestämmelse i bolagsordningen.

2 kap. **Bildande av aktiebolag**

I detta kapitel föreslås bestämmelser om bildande av aktiebolag. Utgångspunkten för bestämmelserna är att bolagets aktieägare är kända när åtgärderna för att bilda bolaget inleds (simultanbildande). Eftersom samtliga aktieägare är kända vid den tidpunkt då bolaget bildas kan den gällande lagens bestämmelser om stiftelseurkund och konstituerande stämma slopas och stiftelsehandlingarna sammanslås till ett avtal om bolagsbildning. Eftersom bolagsledningen enligt förslaget väljs genom undertecknande av avtalet om bildande, behövs inga särskilda bestämmelser om stiftarna. Genom att ledningen väljs samtidigt som bolaget bildas blir det bl.a. möjligt att påföra bolagets styrelse och en eventuell verkställande direktör ansvaret för att betala tillbaka teckningspriset i det fall att bildandet förfallit.

På relationerna mellan de aktieägare som bildar bolaget skall innan bolaget registreras huvudsakligen tillämpas avtalsrättsliga bestämmelser. Detta gäller t.ex. ändring av avtalet om bildande eller därtill anslutna handlingar, t.ex. bolagsordningen. Avtalsrättsliga bestämmelser skall tillämpas också på villkoren för aktieteckning. Eftersom avtalsparterna vid bildandet är aktieägare är en förutsättning för villkorets giltighet vanligen att samtliga aktieägare som bildar bolaget godkänner det.

Liksom enligt den gällande lagen föreslås särskilda bestämmelser om villkor som gäller betalning av aktier med apportegendom. Bestämmelserna föreslås emellertid inte vara lika stränga som de gällande. De föreslagna bestämmelserna om en apportutredning som skall tas in i avtalet om bildande är i någon mån mera flexibla än de gällande. Bestämmelserna och påföljderna för försummelse av dessa formaliteter har omprövats. En godkänd revisor skall ge sitt yttrande utgående från utredningen om apportegendomen.

I bolagsordningen skall alltid anges bolagets firma, hemort och verksamhetsområde. Förslaget innehåller presumtionsbestämmelser om vissa andra omständigheter som enligt den gällande lagen skall bestämmas i bolagsordningen. Bestämmelser om räkenskapsperioden skall tas in antingen i avtalet om bildande eller i bolagsordningen. Beslut om ändring av räkenskapsperioden skall fattas på bolagsstämman också i det fall att detta ursprungligen har bestämts i avtalet om bildande.

På kapitaldirektivet baserade bestämmelser

som gäller endast publika aktiebolag har tagits in i slutet av kapitlet. Dessa bestämmelser behöver i praktiken tillämpas ytterst sällan.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Avtal om bolagsbildning.* I den föreslagna paragrafens *1 mom.* föreskrivs om avtal om bolagsbildning. Avtalet ersätter den gällande lagens bestämmelser om stiftelseurkund och konstituerande stämmans protokoll. Eftersom någon egentlig konstituerande stämma inte hålls förutsätts att samtliga aktieägare är eniga om bolagsbildningen. Aktieägarnas vilja i detta avseende framgår av att de undertecknar avtalet om bildande. En situation där en aktieägare vägrar att underteckna avtalet om bildande måste bedömas enligt allmänna avtalsrättsliga regler. Avsikten torde i allmänhet vara att bildandet förfaller i en sådan situation. De allmänna reglerna skall också tillämpas om en lång tid förflyter mellan underskrifterna. Vidare skall en ändring av avtalet om bildandet bedömas enligt de avtalsrättsliga principerna.

Avtalet skall upprättas skriftligen. Detta formkrav garanterar att handelsregistermyndigheten utan svårighet kan bedöma de omständigheter som ligger till grund för registreringen av bolaget. Om avtalet inte har upprättats skriftligen eller om innehållet i ett skriftligt avtal inte uppfyller de minimikrav som anges i 2 § kan bolaget inte registreras. Också andra avtalsvillkor än de som framgår av det skriftliga avtalet om bildande kan i och för sig vara bindande mellan aktieägarna, i enlighet med allmänna avtalsrättsliga regler. Registermyndigheten är emellertid inte utan särskild anledning skyldig att utreda andra omständigheter än de som framgår av det skriftliga avtalet om bildande.

Enligt paragrafens *2 mom.* tecknar en aktieägare genom att underteckna avtalet om bildande det antal aktier som framgår av avtalet. I avtalet om bildande tas i allmänhet in eventuella villkor som ansluter sig till aktieteckningen. Så som nämns ovan kan aktieägarna emellertid avtala också muntligt om villkoren och villkoren kan också tas in i andra handlingar.

Den som tecknat en aktie kan enligt den presumtionsbestämmelse som föreslås i momentet effektivt återkalla teckningen högst tills dess att samtliga aktier är tecknade. Aktieägarna kan emellertid avtala t.ex. att det inte över huvud taget är möjligt att återta en teckning eller att en teckning kan återtas också efter att samtliga aktier har tecknats. Ett villkor om återtagande av en teckning kan aldrig åberopas efter att bolaget har registrerats. Innan bolaget har registrerats kan emellertid de som deltagit i bildandet alltid avstå från att bilda bolaget, om de är eniga om saken.

Enligt 2 kap. 6 § i den gällande lagen beslutar stiftarna om en aktieteckning skall godkännas. Detta kommer emellertid inte i fråga vid ett sådant rent simultanbildande som avses i förslaget, utan aktieägarna tilldelas det antal aktier som de har tecknat i avtalet om bildande.

Enligt paragrafens *3 mom.* anses de ledningsmedlemmar som enligt lagen och bolagsordningen skall väljas genom avtalet om bildande ha blivit valda då avtalet om bildande har undertecknats. Det följer av de allmänna principerna att ledningsmedlemmarna och revisorerna skall samtycka till att ta emot uppdraget innan de börjar sköta detta. Det förutsätts emellertid inte att skriftliga samtycken fogas till registeranmälan. Med ledningsmedlemmar avses också i detta sammanhang styrelsens medlemmar samt eventuella förvaltningsrådsmedlemmar och verkställande direktören.

2 §. *Innehållet i avtalet om bolagsbildning.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse om miniminnehållet i avtalet om bildande. Enligt momentets *1 punkt* skall i avtalet alltid nämnas datum för detta. Den tidsfrist på tre månader från bildandet som avses nedan i 10 § räknas från detta datum. Datumet kan så som avses i 1 § 2 mom. ha betydelse också när det gäller återkallande av en aktieteckning. Om aktieägarna undertecknar avtalet vid olika tidpunkter anses avtalet vara undertecknat dagen för den sista underskriften.

Enligt momentets *2 punkt* skall samtliga aktieägare individualiseras i avtalet om bildande. Detta sker i allmänhet genom att i avtalet utöver aktieägarnas namn anges deras personbeteckning eller företags- och organisationsnummer. Enligt denna punkt skall

dessutom nämnas de aktier som varje aktieägare tecknar. I allmänhet räcker det med att uppge antalet aktier och, vid behov, av vilket slag de är. Det kan vara nödvändigt att specificera aktierna närmare, om aktier av samma slag avviker från varandra i fråga om de rättigheter och skyldigheter som de medför.

Enligt förslagets *3 punkt* skall i avtalet om bildandet nämnas det belopp som skall betalas till bolaget för varje aktie. Teckningspriset skall anges som ett penningbelopp. Utgångspunkten är den att teckningspriset också skall betalas i pengar. Det kan emellertid enligt avtal betalas också genom överlåtelse av annan egendom, så som framgår av 6 §. Enligt förslagets 4 § skall i avtalet om bildande tas in ett särskilt villkor om en del av aktiernas teckningspris skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital i stället för att tas upp i aktiekapitalet. Ett sådant villkor kan tas in också i bolagsordningen.

I momentets *4 punkt* föreskrivs att i avtalet om bildandet skall tas in ett villkor om tiden för aktiernas betalning. Eftersom aktiebolaget skall anmälas för registrering inom tre månader efter att avtalet om bildande har undertecknats och eftersom aktierna skall vara till fullo betalda vid tidpunkten för registreringen måste betalningstiden vara relativt kort.

Enligt momentet *5 punkt* skall bolagets styrelsemedlemmar nämnas. Några särskilda krav på hur styrelsemedlemmarna skall individualiseras föreslås inte. För registreringen behövs emellertid de personuppgifter som avses i handelsregisterlagens (129/1979) 3 a §, dvs. fullständigt namn, personbeteckning, adress och medborgarskap. För en utlänning som inte har någon finsk personbeteckning skall födelsetiden anges. I avtalet om bildande kan också nämnas styrelsens ordförande om denne inte skall väljas av styrelsen.

Enligt momentets *6 punkt* skall i avtalet om bildande nämnas bolagets revisorer.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall i avtalet om bildande tas in eller till avtalet fogas bolagsordningen som avses i 3 §. I avtalet om bildande skall med andra ord liksom för närvarande antingen tas in ett särskilt avsnitt som anges vara bolagsordning eller till avtalet skall fogas bolagsordningen som ett separat dokument.

Enligt den gällande lagen skall räkenskapsperioden alltid fastställas i bolagsordningen. Detta medför emellertid onödiga komplikationer såväl i det skede då bolaget bildas och räkenskapsperioden ofta är avvikande, som när räkenskapsperioden ändras. Av denna anledning föreslås att räkenskapsperioden skall bestämmas antingen i avtalet om bildande eller i bolagsordningen. Enligt lagförslagets 8 kap. 4 § skall räkenskapsperioden ändras genom bolagsstämmans beslut också då det inte föreskrivs om räkenskapsperioden i bolagsordningen. Räkenskapsperioden skall enligt handelsregisterlagens 9 § 1 mom. 14 punkten antecknas i handelsregistret.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att i avtalet om bildande vid behov skall nämnas verkställande direktören och förvaltningsrådets medlemmar. För klarhetens skull föreskrivs i momentet också att styrelsens och förvaltningsrådets ordförande kan nämnas redan i avtalet om bildande. Sålunda behöver styrelsen eller förvaltningsrådet inte sammanträda för detta ändamål. I handelsregisterlagen föreskrivs om de uppgifter som behövs för registreringen.

3 §. *Bolagsordning.* Förslaget innebär att bolagsordningen vid behov kan vara mycket kortfattad. I förslaget har tagits in presumtionsbestämmelser om många av de omständigheter som enligt den gällande lagens 2 kap. 3 § skall nämnas i bolagsordningen. Dessa omständigheter behöver sålunda inte nämnas särskilt. I lagförslagets 5 kap. 3 § föreskrivs vilka ärenden som skall behandlas på den ordinarie bolagsstämman, i 5 kap. 20 § om utfärdande av stämmokallelse, i 6 kap. 8 § om styrelsemedlemmarnas antal och i 6 kap. 11 § om deras mandatperiod samt i 7 kap. 4 § om en revisors mandatperiod. Enligt lagförslagets 2 § skall bolagets räkenskapsperiod bestämmas i avtalet om bildande eller i bolagsordningen.

Enligt förslaget är det inte nödvändigt att i bolagsordningen ta in bestämmelser om aktiekapitalets belopp och aktiernas nominella belopp. Detta är en följd av att kapitalsystemet som beskrivs ovan i den allmänna motiveringen inte längre är baserat på nominella belopp. Enligt handelsregisterlagens 9 § är det fortfarande nödvändigt att registrera anta-

let aktier samt aktiekapitalet. Bolaget skall ha minst en aktie och aktiekapitalet skall uppgå till mist det belopp som anges i 1 kap. 3 § 1 mom.

Aktieägarna kan i bolagsordningen ta in bestämmelser som avviker från de ovan nämnda presumtionsbestämmelserna eller andra bestämmelser, t.ex. om det största tillåtna antalet aktier.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om bolagsordningens miniminnehåll. Detta består av bolagets firma, hemort och verksamhetsområde. Som bolagets hemort skall, liksom enligt den gällande lagen, anges en kommun i Finland. Enligt förslagets 5 kap. 16 § skall bolagsstämman i regel hållas på bolagets hemort, även om också någon annan hemort kan bestämmas i bolagsordningen. Den behöriga domstolen bestäms enligt bolagets hemort, så som föreskrivs i 24 kap. 1 §. Enligt förslaget skall bolagets verksamhetsområde anges i bolagsordningen. Verksamhetsområdet kan anges så att det omfattar alla slag av laglig affärsverksamhet. Bestämmelsen om verksamhetsområdet har betydelse för företrädandet av bolaget, som det föreskrivs närmare om i 6 kap. 27 §.

Paragrafens *2 mom.* enligt vilket s.k. parallellfirmor som avses i firmalagens 11 § skall nämnas i bolagsordningen, motsvarar 2 kap. 3 § 2 mom. i den gällande lagen.

I paragrafens *3 mom.* konstateras för överskådlighetens skull att bestämmelser om ändring av bolagsordningen finns i 5 kap. De nämnda bestämmelserna tillämpas efter att bolaget registrerats. Om bolagsordningen ändras före registreringen skall detta i allmänhet ske genom ett enhälligt beslut av dem som är med om att bilda bolaget.

Enligt paragrafens *4 mom.* kan justitieministeriet också enligt lagförslaget utfärda en förordning om en standardbolagsordning. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 3 § 3 mom. i den gällande lagen, men enligt förslaget kan genom förordning fastställas standardbolagsordningar för såväl privata som publika aktiebolag. Dessutom används i den föreslagna bestämmelsen det mera beskrivande ordet standardbolagsordning i stället för basbolagsordning. En standardbolagsordning inskränker i inget avseende bolagens rätt att bestämma om sin egen bolagsordning.

4 §. *Teckningspris.* I paragrafen föreslås en bestämmelse om möjligheten att avsätta en del av teckningspriset för aktierna till fonden för inbetalt fritt eget kapital, i stället för ta upp beloppet i aktiekapitalet.

Paragrafen innehåller en presumtionsbestämmelse enligt vilken täckningspriset för aktierna skall tas upp i aktiekapitalet. Presumtionsbestämmelsen motsvarar den gällande lagens tvingande bestämmelse om att teckningspriset för aktierna skall tas upp i det bundna egna kapitalet. I avtalet om bildande eller bolagsordningen kan emellertid föreskrivas att teckningspriset delvis skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital som, såsom namnet säger, består av fritt eget kapital. Det belopp som tas upp i aktiekapitalet får emellertid inte underskrida det miniaktiekapital som anges i 1 kap. 3 § 1 mom. och inte heller ett eventuellt i bolagsordningen fastställt minimibelopp för aktiekapitalet.

I paragrafen hänvisas också till den möjligheten att i bokföringslagen föreskrivs något annat om saken. Av internationella redovisningsstandarder kan följa att vissa typer av aktier med inlösenvillkor betraktas som främmande kapital. På sådant främmande kapital skall emellertid tillämpas de bolagsrättsliga bestämmelserna om aktiekapital.

Betalning av aktier

5 §. *Betalning i pengar.* I denna paragraf föreskrivs närmare om betalning av teckningspriset i pengar. Med avvikelse från 2 kap. 9 § 3 mom. i den gällande lagen föreslås att det skall vara tillåtet att betala teckningspriset också på ett utländskt konto. Kontot skall emellertid motsvara ett konto i en depositionsbank i Finland eller i ett utländskt kreditinstituts filialkontor i Finland som har rätt att ta emot insättningar. Kravet att kontot skall vara av motsvarande slag har samband med bestämmelsens syfte, dvs. att det skall kunna kontrolleras att betalningen har kommit in. Det är fråga om hur tillförlitliga betalningsbesked det är möjligt att få från utländska banker. I detta avseende torde i allmänhet sådana banker och andra kreditinstitut anses vara tillförlitliga som lyder under lagstiftningen i något OECD-land. I praktiken är det emellertid en revisor som avgör

om det med tillräckligt stor sannolikhet kan konstateras att betalningen har skett och som därefter utfärdar ett intyg om att betalningen är laglig. Bestämmelsen gäller såväl betalning av belopp som skall tas upp i aktiekapitalet och belopp som skall tas upp i det fria egna kapitalet.

6 §. *Apport.* I denna paragraf föreskrivs om betalning av aktier med apportegendom, dvs. med andra tillgångar än pengar. Bestämmelser om detta förfarande finns också i lagförslagets 8 § 4 mom. om de bilagor som skall fogas till en handelsregisteranmälan.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs för det första för klarhetens skull att apportegendomen för bolaget skall representera ett ekonomiskt värde som motsvarar betalningen. Betalningen kan avse hela teckningspriset eller en del av detta. Egendomens värde måste från bolagets synpunkt motsvara minst det belopp som avsikten är att betala med egendomen. Från bolagsrättslig synpunkt föreligger det emellertid inget hinder för att apportegendomens verkliga värde överstiger beloppet i fråga. Dessutom föreskrivs i momentet att med apportegendom inte får jämställas en ett åtagande att utföra arbete eller tillhandahålla en tjänst. Bestämmelserna motsvarar gällande rätt, huvudsakligen 2 kap. 4 § 4 mom. i den gällande lagen.

Om egendomen inte duger som apportegendom eller om dess värde för bolaget underskrider det teckningspris som i avtalet om bildande anges i pengar, kan tecknaren enligt almänna obligationsrättsliga regler vara skyldig att betala det bristande beloppet till bolaget. Därutöver kan styrelsemedlemmarna och verkställande direktören samt revisorna bli skadeståndsskyldiga om de godkänner en betalning med apportegendom och överlämnar de bilagor till handelsregisteranmälan som avses i 8 § 3 och 4 mom. Uppfyllandet av de formella kraven på apportegendom har i allmänhet dels den praktiska betydelse att den som påstår att en aktie blivit till fullo betald är skyldig att bevisa sitt påstående.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs för det första att ett eventuellt apportvillkor skall nämnas i avtalet om bildande. Villkoret kan berättiga eller förplikta tecknaren att helt eller delvis betala aktier med apportegendom. Vanligen är det skäl att i villkoret nämna vilka det gäller. Om detta inte nämns är utgångspunkten den att villkoret tolkas gälla samtliga tecknare.

I momentet föreskrivs vidare om en särskild utredning som skall tas in i avtalet om bildande. Tekniskt sett kan utredningen skrivas som en del av avtalet eller tas in i avtalet som en bilaga, som det hänvisas till i avtalet. Utredningen skall för det första individualisera apportegendom och ange dess värde som betalning. I sak överensstämmer detta krav i stort sett med vad som i den gällande lagens 2 kap. 4 a § 1 mom. 1 och 3 punkten föreskrivs om en oberoende sakkunnigs yttrande. Vidare skall utredas vilka omständigheter som påverkar värderingen och vilka värderingsmetoder som tillämpas. Dessa krav motsvarar för sin del i stor utsträckning det som i den gällande lagens 2 kap. 4 § 2 och 3 mom. samt 4 a § 1 mom. 2 punkten föreskrivs dels om stiftelseurkundens bilagor och dels om en oberoende sakkunnigs yttrande. Utredningarna är nödvändiga för att en godkänd revisor skall kunna ta ställning till värderingen av egendomen på det sätt som avses i 8 § 4 mom. Om apportegendomen utgörs av en affärsrörelse innebär bestämmelsen att en tillräcklig utredning skall läggas fram om dess ekonomiska ställning även om ingen uttrycklig bestämmelse föreslås om saken, som i den gällande lagens 2 kap. 4 § 3 mom. Utredningen kan också i fortsättningen utgöras t.ex. av sådan bokslutsinformation som avses i lagförslagets 5 kap. 21 § 2 mom.

Om momentets bestämmelser inte har iakttagits är den som åberopar en betalning skyldig att visa att egendomen för bolaget representerade ett ekonomiskt värde som motsvarade betalningen. Om detta inte visas är tecknaren skyldig att betala det bristande beloppet till bolaget i pengar. I förslaget ingår däremot inte någon mot 2 kap. 4 § 5 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse om ett apportvillkors ogiltighet, eftersom detta har ansetts vara en problematiskt påföljd för försummelse av sådana formaliteter som avses här. Syftet med apportbestämmelserna är att skydda aktieägarna och borgenärerna genom att säkerställa att bolaget får full betalning för aktierna. Avsikten med de formella krav som ställs på apportegendom är att i detta syfte främja en korrekt värdering av egen-

domen. En konsekvent och tillräcklig påföljd av att formaliteterna försummas anses sålunda i förslaget vara att den som åberopar en apportbetalning har bevisbördan för egendomens rätta värde. Om den som åberopar betalningen visar att egendomens värde varit tillräckligt, har både aktieägarnas och borgenärernas ställning tryggats.

Bestämmelsen kan i praktiken tillämpas t.ex. i en situation där bolagets konkursbo påstår att betalningen av aktier med apportegendom har varit otillräcklig och kräver att tecknaren skall betala det bristande beloppet i pengar.

Bestämmelsen gäller situationer där det inte nämns någonting om apport i avtalet om bildande eller där en utredning om apportegendomen saknas eller är bristfällig. Om en partiell bristfällighet lätt kan konstateras minskas bestämmelsens praktiska betydelse av den omständigheten att bolaget i ett sådant fall inte heller kan registreras. En smärre eller tolkbar brist leder emellertid i praktiken inte till att bevisbördan blir helt omvänd, eftersom utredningen om apportegendomen trots en sådan bristfällighet har betydelse för bevisningen om egendomens värde. Den i praktiken mest typiska situationen där bestämmelsen om bevisbördan kommer till tillämpning torde vara det fallet att betalningen av en aktie i ett sådant efterapportförfarande som avses i 3 mom. sker på så sätt förtäckt att betalningssättet inte över huvud taget framgår av avtalshandlingarna i samband med bildandet och arrangemanget inte heller kan upptäckas av en revisor eller registermyndigheten.

Enligt den kompletterande bestämmelsen i paragrafens *3 mom.* skall i det fall att teckningspriset visserligen betalas i pengar under förutsättning att bolaget mot vederlaget förvärvar egendom och tjänster, på förvärvet på motsvarande sätt tillämpas vad som föreskrivs om betalning med apportegendom. Bestämmelsen behövs för att det inte skall vara möjligt att kringgå apportbestämmelserna med avtalsarrangemang av detta slag. Tillämpningen av bestämmelsen är inte beroende av hos vem egendomen eller tjänsterna förvärvas. I praktiken kan det vara fråga antingen om tecknaren själv eller om någon närstående.

Om en aktie betalas med pengar t.ex. under förutsättning att bolaget köper en fastighet av tecknaren, skall köpet nämnas i avtalet om bildande. I avtalet skall då också fastligheten och priset för den anges och vidare skall det klarläggas vilka omständigheter som påverkar värderingen av fastigheten samt vilka värderingsmetoder som tillämpas. Om vederlaget för fastigheten består av annat än pengar skall också vederlaget individualiseras samt anges vilka omständigheter som påverkar värderingen och vilka värderingsmetoder som tillämpas. Till registeranmälan skall fogas ett sådant yttrande av en godkänd revisor som avses i 8 § 4 mom. Om fastigheten förvärvas till överpris innebär detta att aktierna inte kan anses betalda.

Här avsedda arrangemang som avser s.k. efterrapport torde emellertid vanligen ske i förtäckt form. Även om man skulle lyckas få bolaget registrerat kommer bolagets motpart, om bolaget vid en senare rättegång påstår att förvärvet skett till överpris, att till följd av paragrafens 2 mom. vara skyldig att visa att så inte är fallet. Om bolaget har betalat ett överpris leder detta enligt paragrafen till en skyldighet att betala det bristande beloppet till bolaget i pengar. Det kan också leda till skadeståndsskyldighet för bolagets ledning.

Dessutom skall det som i kapitlets 14 § föreskrivs om förvärv som görs efter att bolaget bildats och där säljaren har undertecknat avtalet om bildande att tillämpas i publika bolag i sådana fall då det inte kan visas att förvärvet förutsattes redan vid betalningen av aktien.

7 §. *Följderna av betalningsdröjsmål.* I denna paragraf föreskrivs om förfarandet att förklara en obetald aktie förverkad och överlämna den till någon annan och om skadeståndsansvar i samband därmed. Bestämmelserna motsvarar i princip 2 kap. 12 § i den gällande lagen. I paragrafen föreslås emellertid inte motsvarande bestämmelse som i den gällande lagens 2 kap. 12 § 1 mom. om att styrelsen utan dröjsmål skall driva in försenade belopp. Denna uttryckliga bestämmelse har medfört oklarhet om huruvida täckningspriset skall drivas in också i sådana fall då en ny tecknare har visat intresse för aktien och det sålunda inte längre finns någon anledning att driva in teckningspriset.

Skyldigheten att driva in teckningsrelaterade fordringar är en följd av ledningens allmänna skyldighet att omsorgsfullt främja bolagets intresse. Utan någon giltig grund får vissa tecknare inte gynnas vid indrivning av sådana fordringar.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan styrelsen vid försenad betalning konstatera att rätten till en aktie är förverkad, om teckningspriset och eventuell dröjsmålsränta har förfallit till betalning och styrelsen inte har beviljat tecknaren förlängd betalningstid. Denna bestämmelse skiljer sig från 2 kap. 12 § 1 mom. i den gällande lagen på så sätt att förverkandepåföljden kan påföras omedelbart och inte först en månad efter förfallodagen. Å andra sidan konstateras det uttryckligen att styrelsen också kan bevilja tecknaren förlängd betalningstid. Styrelsen skall på normalt sätt bedöma vilket alternativ som är förenligt med bolagets intresse.

Styrelsen kan när den har konstaterat att rätten till en aktie är förverkad ge teckningsrätten till någon annan. I förslaget har inte tagits in den i gällande 2 kap. 12 § 2 mom. ingående bestämmelsen om en ny tecknares skyldighet att utan dröjsmål betala det belopp för aktien som har förfallit till betalning. Även om utgångspunkten i en sådan situation är att den nya tecknaren skall betala aktien utan dröjsmål, eftersom teckningspriset enligt emissionsvillkoren redan har förfallit till betalning, kan styrelsen bevilja också en ny tecknare betalningstid om förfarandet är förenligt med bolagets intresse.

Enligt paragrafens *2 mom.* är den vars rätt har konstaterats förverkad skyldig att till bolaget utöver eventuella indrivningskostnader betala en tiondedel av aktiens teckningspris i ersättning. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 12 § 3 mom. i den gällande lagen utom i det avseendet att skyldigheten att betala ersättningen — ett slags lagstadgat avtalsvite — inte längre är kopplad till att aktien ogiltigförklaras, vilket från tecknarens synpunkt kan anses vara ett tämligen slumpmässigt kriterium. För undvikande av oskäliga påföljder föreslås å andra sidan att ersättningsbeloppet sänks från nuvarande en tredjedel till en tiondedel av aktiens teckningspris. Av förslaget framgår dessutom uttryckligen att tecknaren utöver ovan nämnda fastställda skadestånd kan bli skyldig att ersätta bolagets indrivningskostnader. I avtalet om bildande kan föreskrivas annorlunda om dröjsmålspåföljder, t.ex. om avtalsvitets storlek.

Registrering och dess rättsverkningar

8 §. *Registrering av bolaget.* I denna paragraf föreskrivs om registrering av bolaget. Paragrafens *1 mom.* avviker från gällande 2 kap. 9 § 1 mom. i det avseendet att bolaget enligt förslaget skall anmälas för registrering inom tre månader efter att avtalet om bildande undertecknats. Tiden räknas från datum för den sista aktieägarens undertecknande av avtalet om bildande. Förkortningen av anmälningstiden motiveras med att bildandet enligt förslaget alltid sker som en s.k. simultanbildning. Ändringen innebär en förkortning av det rättsliga mellanskedet mellan de första åtgärderna för bildandet och registreringen av bolaget.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall, liksom enligt den gällande lagen, de aktier som anmäls för registrering vara till fullo betalda. Detta gäller både belopp som skall tas upp i aktiekapitalet och belopp som skall tas upp i det fria egna kapitalet. I aktiekapitalet tas upp det för registrerade aktier betalda belopp som enligt avtalet om bildande eller bolagsordningen skall tas upp i aktiekapitalet.

Det har inte ansetts nödvändigt att i förslaget ta in särskilda bestämmelser av ogiltigförklaring av obetalda aktier. Om en aktie inte betalas inom den tid som anges i 1 mom. kan den enligt detta moment inte registreras, vilket innebär att den förfaller. Det är skäl att observera att en tolkning av avtalet om bildande då ofta kan leda till att bildandet förfaller i sin helhet, eftersom bolaget inte får det antal aktieägare och det aktiekapital som avtalats.

Paragrafens *3 mom.* innehåller bestämmelser om vilka bilagor som skall fogas till registeranmälan. De föreslagna bestämmelserna motsvarar gällande 2 kap. 9 § 4 mom. med de undantag som nämns nedan.

Enligt momentets *1 punkt* skall till registeranmälan fogas bolagets styrelsemedlemmars och verkställande direktörs försäkran om att bestämmelserna i denna lag har iakttagits vid bildandet av bolaget. Eftersom de aktier som

anmäls till registret skall vara till fullo betalda innebär detta också en försäkran om att aktierna är betalda. Försäkran gäller såväl belopp som tas upp i aktiekapitalet som belopp som eventuellt avsätts till fonden för inbetalt fritt eget kapital. I förslaget ingår inte mot gällande 2 kap. 9 § 3 mom. och 4 mom. 1 punkten svarande uttryckliga bestämmelser om att det belopp som betalas för aktierna skall vara i bolagets ägo och besittning, eftersom dessa bestämmelser i vissa situationer har gett upphov till tolkningsoklarheter. Förslaget innebär emellertid ingen lindring av kraven i den gällande lagen, utan frågan om bolaget fått betalt skall enligt förslaget bedömas enligt allmänna förmögenhetsrättsliga regler. I vanliga fall, såsom vid inbetalning på konto enligt 5 §, är det fråga om en enkel bedömning. Situationen kan vara mera komplicerad när det är fråga om apportegendom. T.ex. när ett s.k. överhypotek i pantsatt egendom används som apport anses betalningen ha gjorts genom en överföringsanmälan till den panthavare som har egendomen i sin besittning. Genom denna anmälan får bolaget skydd bl.a. mot betalarens övriga borgenärer. Om däremot t.ex. en patenträtt överlåts som apportegendom anses betalningen på motsvarande sätt ha gjorts när en anteckning om överlåtelsen har införts i patentregistret.

Enligt momentets *2 punkt* skall till registeranmälan fogas ett av bolagets revisorer utfärdat intyg över att aktiebolagslagens bestämmelser om betalning av aktier har iakttagits. Bestämmelsen motsvarar gällande 2 kap. 9 § 4 mom. 2 punkten. Viktigast är det naturligtvis att fastställa att aktierna har betalts och att bolaget har fått betalningen. Med betalning avses också i detta sammanhang både betalning av belopp som tas upp i aktiekapitalet och av belopp som skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital.

Paragrafens *4 mom.* skall tillämpas då en aktie betalas med apportegendom. Momentets bestämmelser uppfyller de krav på en oberoende sakkunnigs yttrande som avses i kapitaldirektivets artikel 10.

Till registeranmälan skall härvid dessutom fogas en godkänd revisors yttrande om den utredning som avses i 6 § 2 mom. och yttrande om huruvida egendomen för bolaget representerar ett ekonomiskt värde som minst motsvarar betalningen. Det finns inget hinder för att yttrandet ges av bolagets egen revisor, om denne är en godkänd revisor.

En godkänd revisor kan i sitt yttrande helt kort konstatera att han eller hon godkänner utredningen och anser egendomens värde vara tillräckligt. Å andra sidan kan en godkänd revisor i sitt yttrande t.ex. anse att egendomen skall värderas enligt någon annan metod än den som tillämpats i apportutredningen. Detta hindrar inte revisorn att anse att egendomens värde är tillräckligt om revisorn i yttrandet genom sin värderingsmetod kommer fram till ett sådant resultat. Bedömningen avser apportegendomens värde för bolaget vid den tidpunkt då egendomen överlåts.

9 §. *Registreringens rättsverkningar.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse enligt vilken bolaget uppkommer genom registreringen. I momentet konstateras också i motsvarighet till gällande 2 kap. 14 § 2 mom. att genom registreringen övertar bolaget ansvaret för förpliktelser som orsakas av en åtgärd som har vidtagits efter undertecknandet av avtalet om bildande men före registreringen. Också förpliktelser som orsakats av åtgärder som anges i avtalet om bildande, såsom fastighetsförvärv, övergår till bolaget då det har registrerats. En förutsättning är emellertid att åtgärderna har vidtagits högst ett år före undertecknandet av avtalet om bildande. Genom denna bestämmelse är det möjligt att fortsätta den långvariga praxis som har iakttagits i fråga om förvärv för ett bolag som skall bildas. Den föreslagna tidsfristen på ett år är avsedd att minska den osäkerhet som ett sådant förfarande ger upphov till. Tidsfristen är anpassad till den två års tidsfrist för köp som slutits för bolag under bildning som avses i 2 kap. 4 § i jordabalken (540/1995).

Enligt paragrafens *2 mom.* kan en aktieägare inte som grund för befrielse från en aktieteckning åberopa att ett villkor i samband med bildandet inte har uppfyllts. Genom denna bestämmelse skyddas framförallt utomståendes förtroende för handelsregistrets anteckningar. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 2 kap. 5 § 3 mom. men den är allmännare hållen och gäller också andra villkor i samband med bildandet än sådana som tagits in i avtalet. Bestämmelsens ordalydelse

har preciserats också i andra avseenden. Frågan om åberopande av ett villkor före registreringen av bolaget bedöms enligt allmänna avtalsrättsliga regler. Momentet gäller endast befrielse från en aktieteckning, däremot inte t.ex. rätten till skadestånd.

Även om någon uttrycklig bestämmelse om saken fortfarande inte föreslås bli intagen i lagen har det av hävd ansetts att registreringen av ett bolag också korrigerar s.k. svaga ogiltighetsgrunder i samband med aktieteckningen. En aktieägare kan med andra ord inte som grund för befrielse från en teckning åberopa svaga ogiltighetsgrunder efter att bolaget har registrerats.

10 §. *Åtgärder före registreringen.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse enligt vilken bolaget uppkommer och sålunda får rättskapacitet och rättslig handlingsförmåga först genom registreringen. Före registreringen kan bolaget inte förvärva egendom eller ingå förbindelser. Bolaget kan inte heller uppträda som part i en domstol eller hos någon annan myndighet förrän det är registrerat. T.ex. egendom som har förvärvats för ett bolag under bildning kan i allmänhet utmätas för den persons skuld som har handlat för bolagets räkning. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 2 kap. 14 § 1 mom.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs i motsvarighet till den första meningen i gällande 2 kap. 14 § 2 mom. att de som på bolagets vägnar före dess registrering har beslutat om eller vidtagit åtgärder är solidariskt ansvariga för dessa. Också en juridisk person kan delta i sådana åtgärder. I momentet hänvisas för klarhetens skull till 9 § 1 mom. enligt vilket ansvaret kan övergå på bolaget om de i momentet angivna förutsättningarna uppfylls.

Enligt paragrafens *3 mom.* kan styrelsen och verkställande direktören utan personligt ansvar föra tala i ärenden som gäller bolagets bildande och vidta åtgärder för att bolaget skall få betalt för aktier. Bestämmelsen skiljer sig från gällande 2 kap. 14 § 1 mom. endast i fråga om sin utformning. Bestämmelsen betyder inte att styrelsen och verkställande direktören slipper ansvar med stöd av bestämmelserna i 22 kap. för skada som har orsakats före bolagets registrering.

11 §. *Rättshandlingar med ett oregistrerat bolag.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om en avtalsparts rätt att frånträda ett avtal, om registrering av bolaget inte har sökts inom utsatt tid eller om registrering har vägrats. Om avtalsparten inte visste att bolaget inte ännu var registrerat kan han frånträda avtalet till dess att bolaget har registrerats. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 2 kap. 14 § 3 mom.

12 §. *Bolagsbildningen förfaller.* Paragrafens *1 mom.* motsvarar till sitt innehåll 2 kap. 10 § i den gällande lagen. Bestämmelsens ordalydelse har emellertid förenklats avsevärt. Avsikten med omformuleringen är inte att rubba principerna enligt vilka registermyndigheten skall undersöka och avgöra registreringsärenden.

Paragrafens *2 mom.* motsvarar i stor utsträckning gällande 2 kap. 10 § om styrelsemedlemmarnas skyldighet att återbetala belopp som har betalts för tecknade aktier jämte uppkommen avkastning. I den föreslagna bestämmelsen nämns emellertid också verkställande direktören, som ofta väljs redan i samband med att bolaget bildas. Styrelsemedlemmarna och en eventuell verkställande direktör får enligt förslaget från det belopp som skall återbetalas dra av sedvanliga kostnader för åtgärder som avses i 10 § 3 mom. Med sedvanliga kostnader avses t.ex. offentliga avgifter enligt den gällande lagens 2 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten samt sedvanliga arvoden för upprättande av handlingar i samband med bolagets bildande och för därmed jämförbart arbete och likaså kostnader för indrivning av teckningsrelaterade fordringar. Om aktieägarna t.ex. i avtalet om bildande har godkänt onormalt stora kostnader skall dessa dras av. Bestämmelsen är inte någon skadeståndsbestämmelse, vilken innebär t.ex. att återbetalningsskyldigheten inte kan jämkas.

Särskilda bestämmelser om publika aktiebolag

13 §. *Särskilda förmåner och kostnader.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 2 kap. 2 § 2 mom. 5 punkten och i kapitaldirektivets artikel 3 j om informationen i avtalet om bildandet av ett publikt aktiebolag.

Det är klart att bestämmelserna om betal-

ning av aktiekapital varken i ett privat eller i ett publikt aktiebolag kan kringgås på så sätt att bolaget t.ex. i avtalet om bildande förbinder sig att utan vederlag ge särskilda förmåner som försämrar bolagets ekonomiska ställning. I en sådan situation kan det bli aktuellt att tillämpa också bestämmelserna om olaglig utbetalning av medel.

14 §. *Betydande förvärv efter bolagsbildningen.* I denna paragraf föreskrivs på i princip samma sätt som i gällande 2 kap. 15 § och i kapitaldirektivets artikel 11 om vissa förvärv efter att bolaget bildats. Av kapitaldirektivets artikel 11 framgår inte uttryckligen vad revisorn borde ge yttrande om i detta sammanhang. I den föreslagna bestämmelsen förutsätts att revisorn i sitt yttrande tar ställning till utredningen om den förvärvade egendomen och det vederlag som betalts för denna samt till frågan om den förvärvade egendomen har ett värde som minst motsvarar det betalda vederlaget. Denna ordalydelse torde motsvara direktivets artikel 10 som det hänvisas till i artikel 11.

Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen i det avseendet att tillämpningsområdet har begränsats i den mån som kapitaldirektivet tillåter. Bestämmelsen gäller därför endast publika aktiebolag och endast förvärv som gjorts av undertecknare av avtalet om bildande. Bestämmelsen skall med stöd av hänvisningen i 19 kap. 2 § tillämpas också då ett privat aktiebolag ombildas till ett publikt.

Bestämmelsen skall tillämpas utöver kapitlets 6 § 3 mom. Avsikten är att 6 § 3 mom. skall tillämpas vid försök att kringgå bestämmelserna om apport. Den paragraf som det här är frågan om gäller däremot också sådana förvärv som inte har avtalats redan i samband med betalningen av aktierna. Skador som eventuellt orsakats genom ett förfarande som strider mot bestämmelsen skall ersättas på det sätts om avses i 22 kap.

3 kap. **Aktier**

Detta kapitel innehåller allmänna bestämmelser om rättigheter som aktier medför samt om utövande av rättigheterna, omsättning av aktier och aktiebolagsrättsliga värdepapper samt om aktiebok och aktieägarförteckning. En del av kapitlets bestämmelser gäller samtliga aktiebolag. Andra bestämmelser skall däremot inte tillämpas på bolag som hör till värdeandelssystemet. Specialbestämmelser om sådana bolag finns i 4 kap.

Kapitlets bestämmelser överensstämmer huvudsakligen med de gällande bestämmelserna, som till största del ingår i den gällande lagens 3 kap. Bestämmelsernas ordningsföljd har emellertid ändrats och utformningen gjorts tydligare. Dessutom föreslås vissa materiella ändringar i kapitlets bestämmelser.

I kapitlet tas inte in den gällande lagens bestämmelse om att en akties röstetal inte får vara mer än tjugo gånger större än annan akties röstetal och inte heller någon annan motsvarande begränsning. Begränsningar av detta slag kan anses vara inkonsekventa med beaktande av att det i ett bolag kan finnas aktier som är helt utan rösträtt. De kan sålunda i onödan inskränka avtalsfriheten. Röstvärdesskillnader påverkar naturligtvis intresset att investera i olika slag av aktier samt de priser som investerarna är villiga att betala för aktierna.

Bestämmelser om aktier som helt eller delvis saknar rösträtt föreslås bli enklare och mera flexibelt utformade. Med avvikelse från vad som i den gällande lagens 3 kap. 1 a § 2 mom. föreskrivs om preferensaktier är det enligt förslaget inte nödvändigt att förena dessa aktier med ekonomiska förmåner vid utbetalning av bolagets medel. Det är fråga om en rent formell förutsättning som i onödan begränsar avtalsfriheten. I förslaget används sålunda inte benämningen preferensaktie.

I lagen föreslås presumtionsbestämmelser om den detaljerade innebörden av en lösningsrätt som baserar sig på en lösningsklausul och likaså om inlösenförfarandet. En lösningsklausul kan sålunda endast i undantagsfall vara bristfällig eller felaktig på ett sätt som leder till att ingen lösningsrätt över huvud taget existerar i bolaget. Smärre ändringar behandlas i respektive paragrafers motiveringsavsnitt.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Aktier av samma och olika slag.* I denna paragraf ingår grundläggande bestämmelser om aktieägarnas inbördes relationer.

I paragrafens *1 mom.* upprepas för det första den redan av 1 kap. 7 § framgående principen enligt vilken utgångspunkten är den att alla aktier medför samma rättigheter i bolaget. Då det i bolaget kan finnas aktier av olika slag skall skillnaderna anges i bolagsordningen. Motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 3 kap. 1 § 1 mom.

I förslaget har inte tagits in motsvarande bestämmelse som i den gällande lagen om att i bolagsordningen måste tas in bestämmelser om antalet eller minimi- och maximiantalet aktier som medför avvikande rättigheter, eftersom det enligt förslaget inte heller annars är nödvändigt att i bolagsordningen ange antalet aktier i bolaget. I bolagsordningen kan emellertid också i fortsättningen tas in bestämmelser om detta. Av handelsregistret framgår bolagets antal aktier av olika slag. Också av den aktiebok som avses i detta kapitels 15 § eller av värdeandelssystemets uppgifter enligt 4 kap. framgår aktieslagen samt övriga skillnader i de rättigheter och skyldigheter som aktierna medför.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs vad som skiljer aktier från varandra. Aktier är av olika slag i den bemärkelse som avses i aktiebolagslagen om de enligt momentets *1 punkt* skiljer sig från varandra i fråga om röstvärdet och den rätt som de medför vid utbetalning av bolagets medel. Vidare är aktier enligt momentets *2 punkt* av olika slag om det annars föreskrivs i bolagsordningen att de är av olika slag. Detta motsvarar i huvudsak 3 kap. 1 § 2 mom. i den gällande lagen. Enligt momentet finns det emellertid inget hinder för att i bolagsordningen föreskriva också om sådana aktier av olika slag som inte skiljer sig från varandra i fråga om sina egenskaper.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om omvandling av aktier i enlighet med en klausul i bolagsordningen. Momentets bestämmelser motsvarar 3 kap. 1 § 4 mom. i den gällande lagen. Ordalydelsen har emellertid ändrats en aning för att ange att omvandlingen kan ske också i något annat avseende än genom att en aktie omvandlas till en aktie av något annat slag. Sålunda kan i bolagsordningen föreskrivas t.ex. att en A-aktie omvandlas till två B-aktier.

2 §. *Utövande av aktierättigheter.* I denna paragraf föreslås allmänna bestämmelser om utövande de rättigheter som en aktie medför, dvs. ägarrättigheterna. Paragrafens *1 och 2 mom.* motsvarar i sak 3 kap. 13 § i den gällande lagen. För att understryka dessa bestämmelsers betydelse har de placerats i början av kapitlet. I paragrafens 1 mom. föreslås dessutom för klarhetens skull ett konstaterande av att föreslagna 4 kap. 2 § skall tillämpas i stället för detta moment i ett bolag som har anslutits till värdeandelssystemet och som bl.a. inte för företeckningar enligt detta kapitels 15 § och inte heller utfärdar aktiebrev.

I paragrafens *3 mom.* föreslås dessutom för klarhetens skull en uttrycklig bestämmelse om att en aktie som tillhör bolaget självt inte medför några rättigheter i bolaget. I lagförslagets 5 kap. 9 §, 16 kap. 16 § 3 mom. och 17 kap. 16 § 3 mom. ingår bestämmelser som uttrycker samma allmänna princip.

En akties röstvärde

3 §. *Röstvärde.* I denna paragraf föreskrivs allmänt om aktiers röstvärde.

Paragrafens *1 mom.* motsvarar 3 kap. 1 a § 1 mom. i den gällande lagen, utom i det avseendet att det föreslagna momentet inte innehåller någon bestämmelse enligt vilken en akties röstetal inte får vara mer än tjugo gånger större än en annan akties röstetal.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan det i ett bolag också finnas aktier som helt eller delvis saknar rösträtt. De föreslagna bestämmelserna skiljer sig emellertid från vad som i den gällande lagens 3 kap. 1 a—1c § föreskrivs om preferensaktier. Enligt förslaget är det möjligt att i bolagsordningen föreskriva att en aktie inte har någon rösträtt, antingen så att aktien inte medför någon rösträtt över huvud taget eller så att aktien inte ger rätt att rösta i vissa ärenden som behandlas på bolagsstämman. Enligt den sist nämnda bestämmelsen kan i bolagsordningen också föreskrivas att en aktie ger rösträtt endast i vissa typer av ärenden som räknas upp särskilt. Också i fortsättningen får endast en del av bolagets aktier sakna rösträtt, även om varje ärende som behandlas på bolagsstämman bedömas särskilt i detta avseende. Det finns sålunda inte något hinder t.ex. för att en del av bolagets aktier medför rösträtt endast i ett

visst ärende som behandlas på bolagsstämman, medan de övriga aktierna inte medför rösträtt i det ärendet men däremot i alla andra ärenden. Bolagsordningens bestämmelser får emellertid inte leda till att inte en enda aktie medför rösträtt i något ärende som behandlas på bolagsstämman.

Även om det inte är nödvändigt att förena en aktie som helt eller delvis saknar rösträtt med någon sådan särskild ekonomisk förmån vid utbetalning av bolagets medel som avses i den gällande lagens 3 kap. 1 a § 1 mom. och 1 c § 1 mom., är detta naturligtvis möjligt också i fortsättningen.

Även om en aktie inte medför rösträtt måste aktieägarens samtycke utverkas för vissa beslut som påverkar hans eller hennes ställning, enligt vad som föreskrivs i lagförslagets 5 kap. 29 §.

4 §. *Aktier utan rösträtt.* För att underlätta användningen av aktier som helt eller delvis saknar rösträtt föreslås i paragrafens *1 mom.* några presumtionsbestämmelser som skall tillämpas om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen.

I momentets *1 punkt* föreslås en presumtionsbestämmelse enligt vilken utgångspunkten är den att en aktie som avses i 3 § 2 mom. med undantag för rösträtten medför alla de rättigheter som i allmänhet är förknippade med en aktie. Framförallt tydlighetsskäl talar för denna bestämmelse. Om man vill att en aktie som helt eller delvis saknar rösträtt skall skilja sig från röstberättigade aktier till sina övriga egenskaper skall en uttrycklig bestämmelse om detta tas in i bolagsordningen. Den som äger en sådan aktie har t.ex. sin fulla rätt att delta i bolagsstämman och vid denna utöva andra rättigheter som tillkommer en aktieägare utom rösträtten, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. En sådan aktie ger också normal rätt till en andel vid utbetalning av bolagets medel, om inte en särskild bestämmelse om saken har tagits in i bolagsordningen.

I bolagsordningen kan andra rättigheter än rösträtten begränsas under samma förutsättningar som aktierättigheter över huvud taget kan begränsas. Rättigheter som grundar sig på lagens tvingande bestämmelser kan inte begränsas. T.ex. bestämmelserna om en aktieägares viktigaste rättsmedel, såsom rätten att yrka på skadestånd eller framställa ett lösningsanspråk vid missbruk av inflytande, är på så sätt tvingande att tillämpningen av dem inte kan förhindras genom en bestämmelse i bolagsordningen. Detsamma gäller rätten att klandra bolagsstämmans beslut, även om ägaren till en aktie utan rösträtt i ett enskilt fall inte anses ha något rättsligt intresse av att använda sig av rättsmedlet i fråga. Enligt förslagets 9 kap. 3 § 3 mom. är det i allmänhet inte möjligt att i ett publikt aktiebolags bolagsordning begränsa en aktieägares företrädesrätt vid emission. Undantag görs emellertid för aktier som enligt bolagsordningen inte medför rätt till en andel vid utbetalning av bolagets medel. I fråga om sådana aktier kan i bolagsordningen enligt förslaget föreskrivas att en aktie inte över huvud taget medför företrädesrätt vid emission. Detta motsvarar delvis 3 kap. 1 c § 3 mom. i den gällande lagen.

Enligt momentets *2 punkt* medför en aktie som avses i 3 § 2 mom. rösträtt i alla ärenden, om den utdelning som enligt bolagsordningen skall betalas på den oberoende av ett utdelningsbeslut inte har betalts ännu efter åtta månader från räkenskapsperiodens utgång. På många håll i världen förekommer det att man i bolagsordningen tar in bestämmelser som innebär att utdelning på aktier utan rösträtt inte är beroende av bolagets utdelningsbeslut. Presumtionsbestämmelsen understryker sådana aktieägares ställning. Bestämmelsen motsvarar delvis gällande 3 kap. 1 b § 2 mom. om preferensaktier, men den föreslagna bestämmelsen är bl.a. helt dispositiv.

Enligt presumtionsbestämmelsen i momentets *3 punkt* skall i ett ärende där en aktie som avses i 3 § 2 mom. inte medför rösträtt, denna aktie inte beaktas vid beräknandet av den majoritet som förutsätts för bolagsstämmans beslut. Om inte annat följer av bolagsordningen skall sålunda en sådan aktie i allmänhet inte beaktas då t.ex. vid tillämpning av 5 kap. 27 och 28 § de aktier räknas som är företrädda vid stämman. Däremot skall en sådan aktie räknas med t.ex. då den andel av bolagets samtliga eller vid bolagsstämman företrädda aktier bestäms som förutsätts för användning av vissa av minoritetens rättsmedel. En sådan aktie skall också beaktas när

aktiernas antal räknas vid tillämpning av 18 kap. 1 § om inlösen av minoritetsaktier.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall om en aktie som avses i 3 § 2 mom. medför rösträtt i en del av de ärenden som behandlas på bolagsstämman, i bolagsordningen föreskrivas hur aktien beaktas vid beräknandet av röstetal i samband med inlösen av minoritetsaktier enligt 18 kap. 1 §. Bestämmelsen gäller inte sådana fall där en aktie inte medför någon rösträtt över huvud taget, eftersom det då är klart att aktien inte påverkar röstetalen i fråga.

Det uppenbara syftet med en sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i momentet får inte vara att kringgå de tvingande bestämmelserna om inlösen. Det kan vara fråga om sådant kringgående t.ex. om en aktie enligt bolagsordningen inte över huvud taget skall beaktas vid beräkning av röstetal enligt 18 kap. 1 §, trots att bolagsordningen begränsar aktiens röstetal endast i fråga om vissa, mindre betydelsefulla beslut.

En akties bokföringsmässiga motvärde och nominella belopp

5 §. *Bokföringsmässigt motvärde och nominellt belopp.* Så som nämns i den allmänna motiveringen bygger de föreslagna bestämmelserna om aktier och aktiekapital på att aktierna inte har något nominellt belopp. Detta möjliggör en flexiblare reglering utan att ändå försvaga aktieägar- eller borgenärsskyddet. I ett system med aktier utan nominellt belopp korrelerar aktierna inte med aktiekapitalet, som i bolagets balansräkning tas upp som bundet kapital till förmån för borgenärerna.

I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse om bokföringsmässigt motvärde. Bestämmelsen åskådliggör skillnaden mellan ett system med aktier utan nominellt belopp och med ett system som är baserat på aktier med nominellt belopp och förtydligar samtidigt förslagets förhållande till kapitaldirektivets bestämmelser. Med bokföringsmässigt motvärde avses det aktierelaterade belopp som tas upp i aktiekapitalet när bolaget bildas och när nya aktier emitteras. Bestämmelser om saken finns i 2 kap. 4 §, 9 kap. 6 § 1 mom. och 10 kap. 7 § 1 mom. Till åtskillnad från vad som i den gällande lagen och i förslaget avses med nominellt belopp kan detta belopp variera så som kapitaldirektivet tillåter, dvs. vara olika stort för olika aktier. Beloppet kan också vara noll om hela teckningspriset avsätts till fonden för inbetalt fritt eget kapital eller om en aktie emitteras gratis. Beloppet av det bokföringsmässiga motvärdet anger inte över huvud taget vilka rättigheter aktien medför utan det är endast fråga om ett tekniskt begrepp som används i kapitaldirektivet. Den omständigheten att aktiernas motvärde är olika stort innebär t.ex. inte att aktier med identiska rättigheter skall betraktas som aktier av olika slag. Bestämmelsen i kapitaldirektivets artikel 8 om att aktier inte får emitteras mot vederlag som underskrider det bokföringsmässiga motvärdet förverkligas genom de föreslagna bestämmelserna som säkerställer att aktierna och samtidigt det belopp som skall tas upp i aktiekapitalet betalas till bolaget.

Med tanke på sådana bolag som i sin bolagsordning vill hålla kvar en bestämmelse om aktiernas nominella belopp föreslås en bestämmelse om saken i paragrafens *2 mom.* Härmed avses liksom för närvarande att det nominella beloppet i bolagsordningen anges som ett penningbelopp. Det nominella beloppet skall vara samma för alla aktier. I sakligt hänseende motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 1 kap. 1 § 3 och 4 mom. samt i 2 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om det nominella beloppets materiella betydelse. Den centrala innebörden av bestämmelsen om nominellt belopp är att den förbjuder emission till underkurs. När bolaget bildas skall i aktiekapitalet för varje aktie tas upp minst det nominella beloppet, vilket samtidigt innebär att teckningspriset för en aktie inte kan understiga det nominella beloppet. På motsvarande sätt när nya aktier emitteras vid en aktieemission eller på grund av optionsrätter, skall aktiekapitalet ökas med minst varje akties nominella belopp. För ökningen kan användas aktiernas teckningspris, vilket innebär att detta inte kan underskrida det nominella beloppet. Om emissionen är gratis skall aktiekapitalet samtidigt ökas med en fondförhöjning som motsvarar aktiernas sammanlagda nominella belopp. Förfarandet motsva-

rar en fondemission enligt den gällande lagen. Ett alternativt förfarande är att teckningspriset och den därpå baserade ökningen av aktiekapitalet täcker endast en del av det nominella beloppet medan återstoden av den ökning av aktiekapitalet som motsvarar det nominella beloppet genomförs som en fondförhöjning. Detta förfarande motsvarar en s.k. blandemission enligt den gällande lagen. I förslaget ingår inte mot den gällande lagens 4 kap. 2 a § 1 mom. och 12 § 2 mom. svarande bestämmelser. Enligt dessa kan styrelsen inte med stöd av ett bemyndigande fatta ett beslut av det sist nämnda slaget och bolagsstämmans beslut skall dessutom i vissa fall fattas med kvalificerad nio tiondels majoritet.

I momentet föreskrivs vidare att aktiekapitalet inte heller får minskas så att det understiger aktiernas sammanlagda nominella belopp. På detta sätt säkerställs det att aktiekapitalet liksom för närvarande alltid uppgår till minst aktiernas sammanlagda nominella belopp. Däremot kan aktiekapitalet överstiga aktiernas sammanlagda nominella belopp. Skillnaden motsvarar överkurs enligt den gällande lagen. Såsom framgår av förslagets 8 kap. kan någon överkursfond emellertid inte avsättas enligt den nya lagen.

I förslaget ingår inte någon mot gällande 1 kap. 1 § 4 mom. svarande bestämmelse enligt vilken på det bokföringsmässiga motvärdet i regel tillämpas vad som föreskrivs om nominellt belopp. Om det i bolagsordningen inte finns någon bestämmelse om nominellt belopp skall lagens bestämmelser om nominellt belopp inte tillämpas till någon del. Detta gäller också bolag som har slopat systemet med nominellt belopp redan enligt under gällande lagens giltighetstid.

En akties överlåtbarhet

6 §. *Tillåtna klausuler som begränsar omsättningen.* I denna paragraf föreskrivs om den av gällande 3 kap. 2 § framgående principen att i bolagsordningen kan tas in endast sådana begränsningsklausuler som uttryckligen nämns i lagen. Klausuler som begränsar omsättningen innebär undantag från principen om aktiers fria överlåtbarhet som framgår av förslagets 1 kap. 4 §. För ett bevarande av den s.k. typtvångsprincipen som gäller klausuler av detta slag talar framförallt kravet på tydlighet och strävan att undvika tolkningssvårigheter. Av nämnda orsaker föreslås att endast sådana klausuler som avses i den gällande lagen skall vara tillåtna också i fortsättningen, dvs. lösningsklausuler och samtyckesklausuler.

7 §. *Inlösenklausul.* I paragrafens *1 mom.* föreslås bestämmelser om minimiinnehållet i en lösningsklausul. Delvis motsvarande bestämmelser ingår i den gällande lagens 3 kap. 3 § 1 mom. Ett minimikrav när det gäller lösningsklausulens innehåll är enligt momentet att av klausulen framgår lösningsrätten och vilka som har lösningsrätt. Liksom för närvarande kan en aktieägare, ett bolag eller någon annan person ha lösningsrätt. Om flera har lösningsrätt skall i bolagsordningen dessutom, på motsvarande sätt som i den gällande lagens 3 kap. 3 § 1 mom. 2 punkten anges hur företrädesrätten mellan dessa bestäms.

I *2 mom.* föreskrivs om lösningsrättens övriga innehåll och om inlösningsförfarandet. Bestämmelsen skiljer sig i tekniskt hänseende från den gällande lagens 3 kap. 3 § 1 mom., vari det förutsätts att heltäckande bestämmelser om lösningsrätten och -förfarandet tas in i bolagsordningen. I rättspraxis (HD 1984 II 170 och 1992:8) har det ansetts att om en lösningsklausul inte innehåller alla bestämmelser som lagen förutsätter eller om lösningsklausulens bestämmelser strider mot tvingande bestämmelser i lag, gäller i bolaget ingen lösningsrätt över huvud taget. En sådan slutsats kan anses vara tämligen överraskande från aktieägarnas synpunkt. Av denna anledning föreslås att i lagen tas in heltäckande presumtionsbestämmelser om lösningsrätten och -förfarandet. Presumtionsbestämmelserna skall tillämpas om något annat inte föreskrivs i bolagsordningen eller om bolagsordningens bestämmelser strider mot tvingande bestämmelser i lag.

Enligt momentets *1 punkt* gäller lösningsrätten, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen, alla slags förvärv. Om man vill att lösningsrätten inte skall gälla vissa typer av förvärv, såsom familje- och arvsrättsliga förvärv, skall dessa uteslutas från klausulens tillämpningsområde på samma sätt som enligt 3 kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i

den gällande lagen.

Klausulens tillämpningsområde kan begränsas också i förhållande till vilka parterna i förvärvet är. Om inte något annat föreskrivs gäller lösningsrätten enligt vedertagen ståndpunkt i rättspraxis i allmänhet inte förvärv där en aktie övergår till en aktieägare i bolaget.

En bestämmelse som motsvarar momentets *2 punkt* ingår i den gällande lagens 3 kap. 3 § 2 mom.

Enligt momentets *3 punkt* är lösenbeloppet aktiens gängse pris. Vid förvärv mot vederlag anses som gängse pris det pris som parterna i rättshandlingen har kommit överens om, om det inte visas att det gängse priset avviker från detta. I bolagsordningen kan föreskrivas annat om lösenbeloppet eller grunderna för beräkning av detta eller på något sätt som preciserar lagens presumtionsbestämmelse.

Enligt presumtionsbestämmelsen i momentets *4 punkt* skall styrelsen skriftligen eller på det sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas, inom en månad efter att ha underrättats om en aktieöverföring, underrätta de lösningsberättigade om överföringen. Om det är fråga om bolagets egen lösningsrätt förutsätts naturligtvis inte sådana åtgärder som avses i denna punkt. Styrelsen har rätt att underrätta de lösningsberättigade antingen skriftligen eller på det sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas, om det finns särskilda bestämmelser i bolagsordningen om det sist nämnda förfarandet. I bolagsordningen kan också föreskrivas om något annat förfarande samt om en kortare tidsfrist för underrättelsen än en månad. Däremot är det enligt paragrafens 3 mom. inte möjligt att förlänga tidsfristen. Om styrelsen försummar att underrätta de lösningsberättigade inom den angivna tiden kan styrelsemedlemmarna bli skadeståndsskyldiga enligt bestämmelserna i 22 kap. Däremot förlänger en försummelse inte inlösentiden.

Enligt presumtionsbestämmelsen i momentets *5 punkt* skall inlösningsanspråket riktas till bolaget inom två månader efter att styrelsen har underrättats om aktieövergången. Detta motsvarar maximitiden enligt gällande 3 kap. 3 § 1 mom. 4 punkten. Om bolaget är inlösare skall anspråket framställas till den som förvärvat aktien.

Enligt presumtionsbestämmelsen i momentets *6 punkt* skall lösenbeloppet betalas inom en månad från utgången av den tidsfrist som nämns i 5 punkten eller, då lösenbeloppet inte är fast bestämt, från det att lösenbeloppet fastställdes. Detta motsvarar den maximitid som anges i den gällande lagens 3 kap. 3 § 1 mom. 5 punkten. Försummelse av de tidsfrister som avses i de nämnda punkterna leder till förlust av lösningsrätten.

Enligt paragrafen *3 mom.* kan de tidsfrister som avses i 2 mom. 4—6 punkten inte förlängas i bolagsordningen utan endast förkortas. Detta motsvarar i sak, när det gäller framställande av inlösningsanspråk och betalning av lösenbeloppet, 3 kap. 3 § 1 mom. 4—5 punkten i den gällande lagen, utom i det avseendet att om lösningsklausulens tidsfrister är lagstridiga medför detta inte att klausulen är ogiltig utan endast att de i lagen angivna tidsfristerna tillämpas.

Paragrafens *4 mom.* innehåller huvudsakligen mot den gällande lagens 3 kap. 3 § 4 mom. svarande bestämmelser om utnyttjande av aktierelaterade rättigheter innan det har framgått om lösningsrätten kommer att utnyttjas. Bestämmelsen har emellertid för konsekvensens skull utsträckts till att gälla alla situationer där det är fråga om utbetalning av medel och företrädesrätt vid emission. Med beaktande av syftet med momentets bestämmelser är avsikten inte att förhindra att förvärvare och inlösare t.ex. under en inlösentvist utnyttjar sina aktierelaterade förvaltningsrättigheter genom en gemensam företrädare, på motsvarande sätt som i kapitlets 2 § 2 mom. föreskrivs om samägare, om parterna kan komma överens om en sådan företrädare.

I paragrafens *5 mom.* föreslås en mot början av gällande 3 kap. 3 § 5 mom. svarande bestämmelse enligt vilken bolaget kan lösa in aktier endast med utdelningsbara medel. Enligt förslaget får aktier inte lösas in med aktiekapital, eftersom borgenärsskyddet i samband med ett sådant förfarande skulle vara alltför tidskrävande i förhållande till inlösenförfarandet.

Bolagets beslutsfattande skulle liksom för närvarande jämställas med beslutsfattandet i en situation där aktier löses in till bolaget

med stöd av ett inlösningsvillkor i bolagsordningen. I momentet föreslås sålunda en hänvisning till vad som i 15 kap. 10 § 2 mom. föreskrivs om inlösningsbeslut. I ett publikt aktiebolag skall inlösningsbeslut sålunda i allmänhet fattas av bolagsstämman, som emellertid också kan bemyndiga styrelsen att besluta om saken. I ett privat aktiebolag skall inlösningsbeslut, med avvikelse från den gällande lagen, fattas av styrelsen.

Det har inte ansetts vara nödvändigt att i den föreslagna lagen ta in en mot 3 kap. 3 § 2 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse om jämkning av bolagsordningens bestämmelse om lösenbeloppet, eftersom bolagsordningens bestämmelser enligt rådande uppfattning kan jämkas med stöd av 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (HD 1990:171 och 1999:42). Det sist nämnda lagrummet är tillämpligt också på den ifrågavarande situationen. I paragrafen föreslås inte heller bestämmelser som motsvarar gällande 3 kap. 3 § 3 mom. om behandling av inlösningstvister i skiljeförfarande, eftersom detta regleras i lagförslagets 24 kap.

8 §. *Samtyckesklausul.* I denna paragraf föreslås motsvarande bestämmelser som gällande 3 kap. 4 § om en samtyckesklausul. Gällande 3 kap. 4 § 2 mom. föreslås för klarhetens skull bli indelat i två moment.

I paragrafens *2 mom.* föreslås dessutom en presumtionsbestämmelse om samtyckesklausulens innehåll enligt vilken samtyckesfrågan, om flera aktier har förvärvats på en gång, skall avgöras på samma sätt i fråga om alla dessa aktier, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. Detta motsvarar 7 § 2 mom. 2 punkten som gäller inlösen av samtliga aktier som är föremål för samma förvärv.

På motsvarande sätt föreslås att paragrafen kompletteras med ett *4 mom.* vari delvis i överensstämmelse med 7 § 4 mom. föreskrivs att förvärvaren innan samtycke har givits inte har någon annan på aktien baserad rätt i bolaget än rätt vid utbetalning av bolagets medel och företrädesrätt vid emission. Detta motsvarar det nuvarande rättsläget i fråga om aktier för vilka har utfärdats aktiebrev och vilkas s.k. förmögenhetsrelaterade rättigheter utövas i enlighet med 2 § 1 mom. andra meningen. I fråga om aktier för vilka inte har utfärdats aktiebrev utvidgar bestämmelsen förvärvarens rättigheter, eftersom förmögenhetsrelaterade rättigheter kunde utnyttjas också i detta fall, även om förvärvaren inte har antecknats i aktieboken enligt den första meningen i 2 § 1 mom. eller i aktieägarförteckningen enligt 4 kap. 2 § 1 mom.

Om samtycke vägras kan förvärvaren överlåta aktien vidare eller nöja sig med att utöva förmögenhetsrelaterade rättigheter i bolaget. En aktie som förvärvats på grund av företrädesrätt medför inte heller enligt momentet utan bolagets samtycke annan rätt än att utöva förmögenhetsrelaterade rättigheter. I fråga om förvärvarens rätt att häva köpet eller någon annan överlåtelseåtgärd på den grunden att bolaget har vägrat samtycke, tillämpas allmänna avtalsrättsliga regler.

Aktiebrev och andra bevis över aktierättigheter

9 §. *Utfärdande av aktiebrev.* I den föreslagna paragrafens *1 mom.* föreskrivs uttryckligen att om bolagets aktier inte har anslutits till värdeandelssystemet kan styrelsen utfärda aktiebrev över dem. Detta motsvarar gällande rätt. Vidare föreskrivs i momentet att aktiebrevet emellertid inte får utfärdas förrän bolaget och aktierna har registrerats samt att aktiebrev får utfärdas endast till aktieägare som är införda i aktieboken. I sak motsvarande bestämmelser ingår i 3 kap. 5 § 1 mom. i den gällande lagen. Eftersom endast aktier som är till fullo betalda kan registreras, nämns i förslaget emellertid inte särskilt att en förutsättning för utfärdande av aktiebrev är att aktien är betald.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en i sak mot gällande 3 kap. 7 § 1 mom. svarande bestämmelse om att bolagets styrelse under de förutsättningar som nämns i 1 mom. är skyldig att på begäran av en aktieägare utfärda aktiebrev över dennes aktier. Dessutom föreslås i momentet mot gällande 3 kap. 7 § 2 mom. svarande bestämmelser om delning och sammanläggning samt annat utbyte av aktiebrev.

10 §. *Innehållet i aktiebrev.* Paragrafens bestämmelser om innehållet i aktiebrev mot-

svarar i sak gällande 3 kap. 5 §. Ordalydelsen har emellertid moderniserats och bestämmelserna har över huvud taget getts en tydligare utformning.

11 §. *Anteckningar på aktiebrev i vissa fall.* Enligt paragrafens *1 mom. 1 punkten* skall på ett aktiebrev utan dröjsmål antecknas att aktien förklaras ogiltig. Motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 6 § 1 mom. i den gällande lagen.

Momentets övriga punkter gäller situationer där en aktieägares s.k. förmögenhetsrelaterade rättigheter utnyttjas på det sätt som avses i den andra meningen i kapitlets 2 § 1 mom., dvs. genom uppvisande av aktiebrev. Enligt momentets *2 punkt* skall på ett aktiebrev antecknas också att medel betalas ut eller aktier ges mot uppvisande av aktiebrev. Denna punkt gäller inte sådan utbetalning av medel eller sådant deltagande i en emission som sker mot utdelningskupong eller med användning av emissionskupong eller emissionsbevis. Enligt momentets *3 punkt* skall på ett aktiebrev på motsvarande sätt antecknas att ett bevis som avses i 12 § 2 mom., t.ex. ett emissionsbevis, utfärdas mot uppvisande av aktiebrev. Bestämmelsen i 2 punkten om utbetalning av medel har för konsekvensens skull, med beaktande av gällande 3 kap. 6 § 1 mom. utvidgats till att gälla alla sådana situationer där medel betalas ut mot uppvisande av aktiebrev. I sak mot 2 och 3 punkten svarande bestämmelser om deltagande i emission och utfärdande av emissionsbevis ingår i den gällande lagens 4 kap. 3 § 2 mom.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en mot 3 kap. 6 § 2 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse om att i ett aktiebrev skall tas in ett omnämnde om att detta utfärdas i stället för ett aktiebrev som skall dödas.

12 §. *Andra bevis över aktierättigheter.* I paragrafens *1 mom.* föreslås bestämmelser som i sak motsvarar gällande 3 kap. 8 § om interimsbevis som bolaget kan utfärda innan ett aktiebrev utfärdas. I fråga om anteckningar om att en aktie är betald har det ansetts tillräckligt att i interimsbeviset på begäran görs en anteckning om betalningen.

I paragrafens *2 mom.* föreslås bestämmelser som ersätter de bestämmelser om emissions- och optionsbevis som ingår i den gällande lagens 4 kap. 3 § 1 mom. och 12 a § 1 mom. Bestämmelsernas utformning föreslås bli enklare och konsekventare. Enligt momentet kan bolaget utfärda ett bevis av värdepapperskaraktär över teckningsrätt vid en emission mot vederlag, dvs. ett emissionsbevis, eller motsvarande bevis över optionsrätt, dvs. ett optionsbevis. Med avvikelse från den gällande lagen har bolaget prövningsrätt när det gäller utfärdandet av emissionsbevis. Detta gäller även utfärdande av optionsbevis. Med avvikelse från den gällande lagen är det inte nödvändigt att bestämma i villkoren för optionsrätterna om att ett optionsbevis utfärdas. I momentet föreslås inte heller bestämmelser om sådana bevis över teckning av optionsrätter som annars skall utfärdas. I lagförslagets 10 kap. 5 § föreskrivs att optionsrätter skall tecknas bevisligen.

En ny bestämmelse i momentet är att bolaget kan utfärda också bevis som anger någon annan motsvarande rätt. Bolaget kan t.ex. förvärva egna aktier genom att i relation till aktieinnehaven emittera s.k. försäljningsrätter som berättigar innehavaren att sälja ett visst antal aktier till bolaget och som kan vara föremål för handel. Försäljningsrätternas överlåtbarhet kan främjas genom användning av bevis av värdepapperskaraktär, av det slag som avses i momentet. I stället för genom användning av bevis i värdepappersform kan emissionen ske inom värdeandelssystemet, enligt vad som föreskrivs i lagen om detta.

Enligt paragrafens *3 mom.* kan en aktieemission genomföras också med användning av emissionskuponger som hör till aktiebreven. Med avvikelse från gällande 4 kap. 3 § 1 mom. är det inte nödvändigt att bestämma om användningen av kuponger i emissionsbeslutet, utan styrelsen kan besluta om saken i samband med genomförandet av emissionen. Lagförslagets 9 kap. 8 § om aktieägarnas rätt att få information om teckningssättet och -tiden gäller bl.a. eventuell användning av emissionskuponger. När emissionskuponger används utfärdas naturligtvis inga emissionsbevis. Dessutom föreslås i momentet en uttrycklig bestämmelse också om möjligheten att använda emissionskuponger vid utbetalning av medel.

13 §. *Tillämpning av lagen om skuldebrev*

på aktiebrev och andra bevis. I denna paragraf föreskrivs om tillämpning av skuldebrevslagens bestämmelser om löpande aktiebrev vid omsättning av sådana aktiebolagsrättsliga värdepapper som avses ovan. Bestämmelserna motsvarar huvudsakligen 3 kap. 9 § i den gällande lagen.

Paragrafens *1 mom.* om tillämpning av skuldebrevslagens 13, 14 och 22 § om löpande skuldebrev motsvarar i fråga om aktiebrev och interimsbevis bestämmelserna i den gällande lagens 3 kap. 9 § 1 mom. I fråga om emissions-, options- och andra sådana bevis som avses i 12 § 2 mom. föreslås att till denna kategori av bevis, med avvikelse från gällande 3 kap. 9 § 2 mom., kan hänföras också andra än innehavarpapper. Om ett intyg är ställt till viss man jämställs det vid tillämpningen av de nämnda bestämmelserna med ett skuldebrev som är ställt till viss man eller order. Om ett bevis inte ställs till viss man skall bestämmelserna om innehavarskuldebrev tillämpas liksom för närvarande.

Bestämmelserna om emissionskuponger i paragrafens *2 mom.* motsvarar i väsentliga avseenden de bestämmelser om sådana kuponger som ingår i gällande 3 kap. 9 § 2 mom.

I paragrafens *3 mom.* hänvisas liksom enligt den gällande lagen i fråga om emissionskuponger till skuldebrevslagens 24 och 25 §.

14 §. *Bolagets tvångsmedel.* I paragrafen föreskrivs om bolagets tvångsmedel i situationer där ett aktiebrev inte uppvisas för bolaget för att förses med sådan påskrift som avses i lagen eller för utbyte till följd av en omvandlingsklausul i bolagsordningen. Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 14 § i den gällande lagen utom i det avseendet att bolaget föreslås fås effektivare tvångsmedel till sitt förfogande. Det kan sålunda förvägra rätt till utbetalning av bolagets medel och rätt att få aktier. I paragrafen föreslås inte något mot den gällande lagen svarande omnämnande om delning av en aktie enligt bolagsstämmans beslut, eftersom en sådan delning i ett system utan nominella belopp kan genomföras genom att nya aktier emitteras gratis. Saken har ingen större betydelse ens i sådana bolag som också i fortsättningen vill använda nominella belopp, eftersom delning av en aktie i praktiken kommer i fråga framförallt i sådana till värdeandelssystemet hörande bolag som är föremål för offentlig handel och eftersom utbyte av ett aktiebrev mot flera dessutom i allmänhet är förenligt med aktieägarens eget intresse.

Aktiebok och aktieägarförteckning

15 §. *Aktiebok och aktieägarförteckning.* Denna paragrafs bestämmelser om aktiebok och aktieägarförteckning motsvarar i sak gällande 3 kap. 10 §, med nedan nämnda ändringar.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att av aktieboken skall framgå av vilket slag varje aktie är samt eventuella andra skillnader i de rättigheter och skyldigheter som aktierna medför. Dessutom skall i aktieboken, om något aktiebrev inte har utfärdas över en aktie, antecknas till bolaget anmälda pant- och andra motsvarande rätter som belastar aktien. Enligt vedertagen uppfattning kan en aktie för vilken inte har utfärdats något aktiebrev pantsättas genom ett meddelande till bolaget. Det är motiverat att förutsätta en anteckning i aktieboken eftersom pantsättningen bl.a. har betydelse för vem de aktierelaterade betalningarna och aktiebrevet skall riktas till.

Gällande 3 kap. 10 § 4 mom. enligt vilket aktiebok och aktieägarförteckning kan föras i form av betryggande lösblads- eller kortsystem vilka kan uppgöras med hjälp av automatisk databehandling eller på annat därmed jämförbart sätt, har i den föreslagna paragrafens *3 mom.* ersatts med en mera allmänt formulerad bestämmelse enligt vilken aktieboken och aktieägareförteckningen skall föras på ett tillförlitligt sätt.

16 §. *Införande av förvärv i aktieboken och aktieägarförteckningen.* I denna paragraf föreslås mot 3 kap. 11 § i den gällande lagen svarande bestämmelser om införande av förvärv i aktieboken och aktieägarförteckningen.

Även om någon anteckning i aktieboken inte behöver göras förrän utredning har lagts fram om att överlåtelseskatten är betald, eftersom bolaget ansvarar för skatten enligt 24 § i lagen om överlåtelseskatt, är betalningen av skatten och framläggandet av utredningen om denna inte någon förutsättning för utövande av aktierättigheterna. I detta av-

seende räcker det enligt 2 § 1 mom. att förvärvaren har anmält sitt förvärv till bolaget och lagt fram en tillförlitlig utredning om det.

17 §. *Aktiebokens och aktieägarförteckningens offentlighet.* Bestämmelserna i denna paragraf om aktiebokens och aktieägarförteckningens offentlighet motsvarar bestämmelserna i 3 kap. 12 § i den gällande lagen.

4 kap. Aktier som hör till värdeandelssystemet

Kapitlet innehåller bestämmelser om aktier som hör till värdeandelssystemet. När det gäller bolag som hör till värdeandelssystemet ersätter dessa bestämmelserna i 3 kap. om aktiebrev och interimsbevis samt om aktiebok och aktieägarförteckning. De övriga bestämmelserna i 3 kap. tillämpas däremot också i bolag som hör till värdeandelssystemet.

De bestämmelser som föreslås i kapitlet motsvarar huvudsakligen den gällande lagens 3 a kap. De har emellertid omgrupperats på så sätt att kapitlet börjar med de allmänna bestämmelserna varefter följer bestämmelserna om anslutning till och avförande ur värdeandelssystemet. Bestämmelserna har också omformulerats så att de är tydligare än de nuvarande.

Förslaget innebär inskränkta rättigheter för aktieägare som inte är införda i värdeandelssystemet, dvs. aktieägare med gemensamt konto. Enligt förslaget är en förutsättning för utövande av samtliga aktierättigheter att ägandet skrivs in i värdeandelssystemet. På detta sätt blir systemet överskådligare och enklare att administrera. Enligt förslaget blir det också avsevärt mycket enklare att reglera rättsförluster som uppkommer till följd att aktieägare med gemensamt konto förhåller sig passivt. Dessutom föreslås att det nuvarande kravet på nio tiondels kvalificerad majoritet slopas när det gäller bolagsstämmans beslut om avförande av en aktie ur värdeandelssystemet. Ett sådant beslut kan enligt förslaget fattas med samma kvalificerade majoritet som andra beslut om ändring av bolagsordningen. Vidare föreslås i kapitlet vissa smärre ändringar.

I kapitlet ingår huvudsakligen värdeandelsbestämmelser som gäller endast aktier. I fråga om andra rättigheter, t.ex. optionsrätter, är utgångspunkten den att det inte behövs särskilda värdeandelsbestämmelser i aktiebolagslagen utan att det räcker med de allmänna bestämmelserna i lagstiftningen om värdeandelssystemet. I allmänhet kan bolagets styrelse besluta om ett visst instrument skall sättas i omlopp inom värdeandelssystemet eller på något annat sätt. I kapitlet ingår emellertid bl.a. en presumtionsbestämmelse om att då ett bolags aktier hör till värdeandelssystemet skall också teckningsrätterna vid en emission mot vederlag, på motsvarande sätt som enligt den gällande lagen, sättas i omlopp inom värdeandelssystemet. Kapitlet innehåller vidare en presumtionsbestämmelse om registrering av vederlagsfri emission direkt på förvärvarens värdeandelskonto.

Förslaget hindrar inte att man med stöd av 2 § i lagen om värdeandelssystemet utfärdar värdeandelar av typen interimsbevis, som redan före registreringen av en aktie anger rätten till denna. Vidare är det med beaktande av förslagets 3 kap. 12 § 2 mom. och 13 § möjligt att utfärda värdeandelar som anger andra aktiebolagsrättsliga rättigheter. I de nordiska länderna har handel bedrivits t.ex. med sådana rätter att sälja aktier till ett bolag som baserar sig på beslut om förvärv av bolagets egna aktier.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Anslutning till värdeandelssystemet.* Enligt denna paragraf kan det också i fortsättningen föreskrivas i bolagsordningen att bolagets aktier hör till värdeandelssystemet. Bestämmelsen skall enligt paragrafen liksom enligt lagen om värdeandelssystemet (826/1991) gälla bolagets samtliga aktier. Motsvarande bestämmelse ingår i 3 a kap. 1 § i den gällande lagen.

Det kommer också i fortsättningen att framgå av handelsregistret att ett bolags aktier har anslutits till värdeandelssystemet. Eftersom aktierna kan anslutas till värdeandelssystemet redan när bolaget bildas, föreslås att en grundläggande bestämmelse om detta tas in i handelsregisterlagens 9 §.

Enligt gällande rätt kan bolaget ofta inte självt fritt besluta att dess aktier skall anslutas till värdeandelssystemet. Enligt 25 § 1 mom. i lagen om värdeandelssystemet skall

ett finländskt aktiebolag vars emitterade aktier är föremål för sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen överföra sina aktier till värdeandelssystemet om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens. Å andra sidan kan värdepapperscentralen enligt 2 mom. i samma paragraf på anhållan av bolaget godkänna att också andra aktier än de som nämns i 1 mom. överförs till värdeandelssystemet. En aktie som ger rätt att besitta en viss lägenhet eller en del av en fastighet får dock inte överföras till värdeandelssystemet.

Av lagförslagets 3 kap. 9 § 1 mom. och 12 § 1 mom. samt av 2 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet framgår att fysiska värdepapper inte utfärdas över aktier som har anslutits till värdeandelssystemet. Värdepapperen ersätts med datoriserade kontoregistreringar.

2 §. *Aktierättigheter i värdeandelssystemet.* Enligt paragrafens *1 mom.* får den som har förvärvat en aktie som hör till värdeandelssystemet inte utöva ägarrättigheter i bolaget innan han eller hon har antecknats i den aktieägarförteckning som avses i 3 § och som förs av värdepapperscentralen. Momentet motsvarar huvudsakligen gällande 3 a kap. 9 §. Till åtskillnad från gällande 3 a kap. 4 § 2 mom., som det hänvisas till i samma kapitels 9 §, kan en aktieägare emellertid inte längre ens vid anslutning till värdeandelssystemet på basis av en gammal anteckning i aktieboken utöva andra än s.k. förmögenhetsrelaterade rättigheter. Det är sålunda inte tillåtet för en aktieägare att delta i bolagsstämman innan han eller hon har antecknats i den i 3 § avsedda aktieägarförteckning som förs av värdepapperscentralen, även om aktieägaren före anslutningen till värdeandelssystemet skulle ha varit antecknad i den aktiebok som avses i lagförslagets 3 kap. 15 § 1 mom.

I fråga om förvaltarregistrerade aktier innehåller momentet dessutom en förtydligande hänvisning till 28 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet. I sak motsvarande hänvisning finns i den gällande lagens 3 a kap. 9 §.

Paragrafens *2 mom.* innehåller särskilda bestämmelser om rätten att delta i bolagsstämman och om rösträtten vid denna. Sådan rätt har en aktieägare som är antecknad i aktieägarförteckningen tio dagar för bolagsstämman. Ändringar som därefter har skett i innehavet, t.ex. försäljning av samtliga aktier, påverkar inte dessa rättigheter. Motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 3 a kap. 11 § 1 mom.

Momentet innehåller också en i sak mot gällande 3 a kap. 11 a § svarande bestämmelse om att den som äger en förvaltarregistrerad aktie senast den nämnda dagen kan anmälas för att tillfälligt antecknas i aktieägarförteckningen för deltagande i bolagsstämman. Anteckningen behöver inte ha gjorts den nämnda dagen, förutsatt att anmälan enligt bestämmelsen görs senast då. Om den som äger en förvaltarregistrerad aktie vill utöva också andra aktierättigheter än delta i bolagsstämman, t.ex. klandra bolagsstämmans beslut, skall han eller hon vara införd i värdeandelssystemet på normalt sätt.

Paragrafens *3 mom.* innehåller för det första särskilda bestämmelser om utövande av s.k. förmögenhetsrelaterade rättigheter inom värdeandelssystemet. Vem som har rätt till en andel vid utbetalning av medel, företrädesrätt vid emission och andra sådana rättigheter bestäms enligt situationen på den avstämningsdag som framgår av delnings- eller emissionsbeslutet eller av något annat beslut. Syftet med avstämningsdagen är att tekniskt underlätta vinstutdelningar och emissioner samt förvärv av egna aktier t.ex. genom utnyttjande av s.k. försäljningsrätter. När avstämningsdagen bestäms skall den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 § beaktas. Avstämningsdagen kan t.ex. inte bestämmas till en dag som infaller före delnings- eller emissionsbeslutet eller något annat sådant beslut. I praktiken är bolagen i allmänhet bundna av värdepapperscentralens noggranna regler för hur avstämningsdagen skall bestämmas.

Till åtskillnad från den gällande lagens 3 a kap. 10 § behöver ett bolag som anslutit sig till värdeandelssystemet inte i sin bolagsordning kopiera lagens bestämmelser om avstämningsdag, då användningen av en avstämningsdag följer direkt av lagen. Avstämningsdagen är den avgörande tidpunkten också för tillämpning av den bestämmelse om betalningsskydd som ingår i 29 § i lagen om värdeandelskonton (827/1991).

Eftersom avstämningsdagen kan vara till nytta också i vissa inlösensituationer, t.ex. vid sammanläggning av aktier i enlighet med 15 kap. 9 §, föreskrivs i det föreslagna momentet också att de kan bestämmas om avstämningsdagen i ett inlösenbeslut. Naturligtvis kan ett avstämningsbeslut inte heller i detta fall fattas på ett sätt som leder till ett resultat som strider mot den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 §.

I momentet föreslås i motsvarighet till gällande 3 a kap. 12 § 1 mom. bestämmelser om registrering av teckningsrätter vid en emission mot vederlag på respektive värdeandelskonton när teckningen inleds. Den föreslagna bestämmelsen är emellertid inte tvingande utan i emissionsbeslutet kan föreskrivas annorlunda om genomförande av emissionen. I momentet föreskrivs vidare att en aktie som emitteras vid en vederlagsfri emission i allmänhet automatiskt skall registreras på ett värdeandelskonto, om inte annat föreskrivs i emissionsbeslutet. Detta enkla förfarande, som är tillåtet också enligt den gällande lagens 3 a kap. 16 § 2 mom. men förutsätter en särskild bestämmelse i emissionsbeslutet, har sålunda tagits som utgångspunkt i förslaget. T.ex. då ett aktieförvärv är förenat också med särskilda skyldigheter kan det vara nödvändigt att i emissionsbeslutet bestämma att aktien inte kan registreras direkt på förvärvarens värdeandelskonto utan att mottagandet av den förutsätter en särskild viljeyttring från förvärvarens sida. Annars är emissionsbeslutet i ett sådant fall inte nödvändigtvis giltigt. Också en sådan med en teckningsrätt jämförbar rätt vid en gratisemission kan med beaktande av lagförslagets 3 kap. 12 § 2 mom. och 13 § samt 2 § i lagen om värdeandelssystemet och 1 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen registreras i värdeandelssystemet, om styrelsen så beslutar. I förslagets 9 kap. 19 § föreskrivs om preskription då mottagandet av en aktie förutsätter en särskild viljeyttring.

Aktieägar- och vänteförteckning

3 §. *Aktieägarförteckning.* I paragrafens *1 mom.* föreslås huvudsakligen mot gällande 3 a kap. 6 § svarande bestämmelser om den aktieägarförteckning som skall föras vid värdepapperscentralen. I momentet föreslås emellertid inga mot gällande 3 a kap. 6 § 3 mom. svarande särskilda bestämmelser om betalningsadressen då en aktie är t.ex. förvaltarregistrerad. Rättsinnehavaren kan alltid meddela valfri betalningsadress till värdeandelssystemet.

I paragrafens *2 mom.* föreslås mot den gällande lagens 3 a kap. 11 a § svarande bestämmelser om vilka uppgifter som skall ingå i en sådan tillfällig anteckning i aktieägarförteckningen som avses i 2 § 2 mom.

4 §. *Vänteförteckning.* Paragrafens bestämmelser om vänteförteckning motsvarar delvis 3 a kap. 7 § i den gällande lagen.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall då bolaget bildas eller nya aktier emitteras den som har rätt till en aktie antecknas i vänteförteckningen tills dess att bolaget och aktien är registrerade. I anslutning till förvärvaren skall i förteckningen antecknas hur mycket som har betalts för aktien. Bestämmelserna motsvarar i sak gällande 3 a kap. 7 § 4 mom. Eftersom endast till fullo betalda aktier kan registreras nämns emellertid inte särskilt betalning av en aktie som förutsättning för anteckning i aktieägarförteckningen.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall i vänteförteckningen dessutom antecknas förvärv som avses i lösnings- och samtyckesklausulerna, till dess att frågan om inlösen av aktien har avgjorts eller samtycke har givits. En i sak motsvarande bestämmelse ingår i gällande 3 a kap. 7 § 3 mom.

På de aktierelaterade rättigheterna tillämpas under den mellanliggande tiden lagförslagets 3 kap. 7 § 4 mom. och 8 § 4 mom. också då det är fråga om en aktie som hör till värdeandelssystemet. Detta konstateras för klarhetens skull uttryckligen i momentet. Den sist nämnda bestämmelsen innebär för sådana i samtyckesklausulen avsedda aktier som hör till värdeandelssystemet en förändring jämfört med gällande 3 a kap. 7 § 3 mom., enligt vilket en aktie inte innan samtycke har givits medför några rättigheter över huvud taget för förvärvaren i förhållande till bolaget.

Eftersom det inte kan anses ändamålsenligt att en registreringsansökan som inte omedelbart kan godkännas automatiskt hindrar en i aktieägarförteckningen införd aktieägare att

utöva sina aktierelaterade rättigheter föreslås inte att i paragrafen tas in mot den gällande lagens 3 a kap. 7 § 1 och 2 mom. svarande bestämmelser om att en sådan tillfällig registrering som avses i 18 § 1 mom. i lagen om värdeandelskonton i regel leder till att förvärvaren och fångesmannen antecknas i vänteförteckningen till dess att registreringsansökans slutliga öde har avgjorts. Enligt förslaget föranleder en tillfällig registrering inga ändringar i de anteckningar som gjorts i förteckningen. Bl.a. frågan om bolagets betalningsskydd i en sådan situation skall enligt förslaget avgöras enligt de allmänna regler som framgår av 29 § i lagen om värdeandelskonton. En tillfällig anteckning på ett värdeandelskonto betyder inte ännu i sig att bolaget kände till eller borde ha känt till att en i förteckningen antecknad person inte var den rätta betalningsmottagaren, även om detta senare skulle visa sig vara fallet.

5 §. *Aktieägar- och vänteförteckningens offentlighet.* Bestämmelserna i denna paragraf om aktieägarförteckningens och vänteförteckningens offentlighet motsvarar bestämmelserna i 3 a kap. 8 § och 11 § 1 mom. i den gällande lagen.

Anslutning av aktier till värdeandelssystemet genom ändring av bolagsordningen

6 §. *Beslut om anslutning.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse enligt vilken bolagsstämman, när den beslutar om en sådan ändring av bolagsordningen som innebär att en aktie skall anslutas till värdeandelssystemet, samtidigt skall bestämma anmälningstiden, dvs. den tid inom vilken aktierna skall anslutas till värdeandelssystemet eller styrelsen bemyndigas att besluta om saken. Beslutet om anslutningen och anmälningstiden skall utan dröjsmål anmälas för registrering. I situationer där det är fråga om att bemyndiga styrelsen kan det vara nödvändigt att senare separat anmäla anmälningstiden för registrering. I sak motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 3 a kap. 1 § 1 mom. Med avvikelse från den gällande lagen föreslås emellertid en bestämmelse om anmälningstiden och inte enbart om tidpunkten när anmälningstiden upphör, dvs. om anmälningsdagen. Anmälningstiden kan börja också efter tidpunkten för registreringen av beslutet.

7 §. *Underrättelse om beslut.* Denna paragraf innehåller bestämmelser som gäller underrättelse om anmälningsbeslut. Bestämmelserna motsvarar med smärre ändringar gällande 3 a kap. 5 §. Det föreslås att den gällande lagens 4 månaders tidsfrist förkortas till tre månader. Dessutom föreslås att anmälningsförfarandet i viss mån förenklas så att det inte längre skall vara nödvändigt att publicera ett meddelande i en dagstidning som utkommer på bolagets hemort.

8 §. *Registrering av rättigheter.* Paragrafens bestämmelser om registrering av rättigheter motsvarar i huvudsak gällande rätt. Med avvikelse från den gällande lagen har i de föreslagna bestämmelserna beaktats också aktier över vilka inte har utfärdats aktiebrev.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan aktieägaren, när ett beslut som avses i 6 § har registrerats och anmälningstiden börjat löpa, kräva registrering av sin rätt hos det kontoförande institutet. Om aktieägaren inte inom anmälningstiden registreras i värdeandelssystemet, hindras utövandet av de aktierelaterade rättigheterna på det sätt som föreskrivs i 9 §. Enligt momentet är det emellertid också efter anmälningstidens utgång möjligt att registrera sig i värdeandelssystemet. Bestämmelsen motsvarar gällande 3 a kap. 3 § 3 mom.

I momentet föreslås en bestämmelse om att registreringen skall ske på ett sådant av värdepapperscentralen godkänt sätt som innebär att varje akties samband med en registrering på värdeandelskontot kan utredas. I förslaget tas sålunda inte in den gällande lagens 3 a kap. 3 § 2 mom. om att en särskild förteckning skall upprättas över de aktieägare som inte inom utsatt tid ansöker om registrering. Sådana förteckningar har i praktiken inte upprättats.

Varken i förslaget eller i den gällande lagen finns någon bestämmelse om förvaring av aktiebrev som har överlämnats till kontoförande institut. Enligt lagen finns det sålunda inte något hinder för att förstöra aktiebrev. I praktiken finns det ingen orsak att förhålla sig på något annat sätt till förvaring av aktiebrev än när det gäller förvaring av andra utredningar om förvärv.

Paragrafens *2 mom.* om registrering av panthavares och andra rättsinnehavares rät-

tigheter motsvarar 3 a kap. 2 § 2 mom. i den gällande lagen.

9 §. *Verkan av anmälningstidens utgång.* Enligt denna paragraf kan en aktieägare som inte är införd i värdeandelssystemet inte utöva sina rättigheter efter anmälningstiden utgång. Bestämmelsen motsvarar vad som i gällande 3 a kap. 4 § 1 mom. föreskrivs om en aktieägares förmögenhetsrelaterade rättigheter. Däremot avviker förslaget i fråga om aktieägarnas förvaltningsrättigheter från den gällande lagens 3 a kap. 4 § 2 mom., som under vissa förutsättningar tillåter utövande av sådana rättigheter, t.ex. deltagande i bolagsstämman utan registrering i värdeandelssystemet. Denna ändring behandlas också ovan i motiveringen till 2 § 1 mom.

Först efter anmälningstidens utgång kan bolaget i sin helhet anses ha övergått till värdeandelssystemet. Under anmälningstiden är det nödvändigt att parallellt tillämpa det på bolagets aktiebok och aktieägarförteckning samt eventuella aktiebrev baserade systemet parallellt med värdeandelssystemet. Av praktiska orsaker är det sålunda i allmänhet inte skäl att bestämma någon särskilt lång anmälningstid och att t.ex. inte bestämma anmälningstiden så att det är nödvändigt att under den hålla bolagsstämmor eller betala ut vinstutdelning.

Med avvikelse från 3 a kap. 4 § 3 mom. i den gällande lagen innebär den omständigheten att anmälningstiden går ut enligt förslaget inte att ett aktiebrev vid omsättningen av värdepapper förlorar de egenskaper som avses i 3 kap. 13 §. På överlåtelse och pantsättning av ett aktiebrev tillämpas fortsättningsvis bestämmelserna om löpande skuldebrev till dess att aktiebrevet i enlighet med 8 § överlåts till ett kontoförande institut och sålunda inte längre är i omlopp. Om aktiebrevet inte registreras i värdeandelssystemet utgör detta endast ett hinder för att utöva de på aktien baserade rättigheterna i förhållande till bolaget, vilket kan anses vara en tillräcklig orsak att registrera aktien i värdeandelssystemet. Med tanke på omsättningen av aktier är den föreslagna lösningen klarare än den nuvarande.

Om bolagets styrelse efter anmälningstidens utgång emitterar ett nytt instrument, som i strid med 3 kap. 9 § är avsett att representera en aktie, skall bestämmelserna om aktiebrev inte längre tillämpas på instrumentet. Motsvarande situation uppkommer om ett gammalt aktiebrev, som i enlighet med 8 § har överlämnats till ett kontoförande institut och försetts med påskrift om saken, sätts i omlopp på nytt.

10 §. *Aktier som registreras på gemensamt konto.* Enligt *1 mom.* skall värdepapperscentralen senast vid anmälningstidens utgång i bolagets namn öppna ett gemensamt värdeandelskonto för de aktieägares räkning vilkas rättigheter inte inom anmälningstiden har krävts bli registrerade i värdeandelssystemet. Momentet motsvarar i sak 3 a kap. 3 § 1 mom. i den gällande lagen. Paragrafen har emellertid utformats med beaktande också av aktier för vilka aktiebrev inte har utfärdats. Det har vidare beaktats att också någon annan än en aktieägare kan kräva registrering enligt 8 § 2 mom.

I paragrafens *2 mom.* föreslås enklare bestämmelser om rättsförlust på grund av passivitet än enligt gällande 3 a kap. 3 a §. Enligt förslaget kan bolagsstämman besluta att rätten till en aktie som har anslutits till värdeandelssystemet och de på denna baserade rättigheterna har förverkats om registrering inte har krävts trots att tio år har förflutit från anmälningstidens utgång. Detsamma gäller aktierelaterade rättigheter, såsom rätten till utdelning och tilldelning av aktier vid gratisemission, även om dessa rättigheter annars fortfarande skulle vara i kraft. Efter bolagsstämmans beslut skall på aktien tillämpas bestämmelserna om bolagets innehav av egna aktier. Efter att de aktierätter som gäller mot bolaget på detta sätt upphört kan inte heller den som eventuellt har förvärvat ett aktiebrev i god tro längre åberopa aktierätten mot bolaget.

Ett yrkande på registrering av en rätt kan framställas tills dess att bolagsstämman beslutar om saken. Ett sådant beslut som avses i momentet kan inte fattas om aktien har avförts ur värdeandelssystemet.

Avförande av aktier ur värdeandelssystemet

11 §. *Beslut om avförande.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall bolagsstämman när den beslutar att aktier skall avföras ur värdeandels-

systemet samtidigt ange det datum då aktierna avförs ur värdeandelssystemet, eller bemyndiga styrelsen att besluta om saken. Också beslutet om avförande och tidpunkten för avförandet skall utan dröjsmål anmälas för registrering.

Enligt förslaget skall beslutet fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §, liksom över huvud taget beslut om ändring av bolagsordningen. Vid utformningen av förslaget har det inte ansetts finnas skäl för att i fråga om avförande av aktier ur värdeandelssystemet tillämpa sådan kvalificerad majoritet som avses i gällande 3 a kap. 14 § 1 mom. eller något annat särskilt krav på kvalificerad majoritet.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall aktieägarna underrättas om ett beslut att avföra aktier senast tre månader innan aktierna avförs. På anmälan skall på motsvarande sätt tillämpas lagförslagets 7 § 2 och 3 mom. I den gällande lagens 3 a kap. 14 § hänvisas i sak på samma sätt till 5 § i samma kapitel.

12 §. *Upprättande av aktiebok och aktieägarförteckning samt utfärdande av aktiebrev.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs för klarhetens skull att när aktier avförs ur värdeandelssystemet skall bolaget utan dröjsmål upprätta en aktiebok och en aktieägarförteckning enligt 3 kap. 15 §. I en sådan situation skall de upprättas på basis av värdeandelssystemets förteckningar samt vid behov på basis av den föregående aktieboken. Den gamla aktieboken skall används som underlag när det gäller aktier för vilka uppgifter om äganderätten inte registrerats i värdeandelssystemet då de avfördes ur värdeandelssystemet, dvs. aktier som registrerats på gemensamt konto. Den gamla aktieboken skall således liksom för närvarande förvaras åtminstone så länge som aktierna är registrerade på ett gemensamt konto. När en ny aktiebok och en ny aktieförteckning upprättas kan också vänteförteckningens uppgifter ha betydelse för bedömningen av situationer som beror t.ex. på lösnings- och samtyckesklausuler.

Med avvikelse från gällande 3 a kap. 14 § 2 mom. är utgångspunkten för den föreslagna bestämmelsen att över aktier som avförs ur värdeandelssystemet inte automatiskt skall utfärdas aktiebrev. Aktier avförs ofta ur värdeandelssystemet i situationer där antalet aktieägare är litet och där det sålunda vanligen inte är ändamålsenligt att utfärda aktiebrev. Av denna anledning hänvisas i paragrafens 2 mom. till 3 kap. 9 § i fråga om aktiebrev. Eventuella tidigare utfärdade aktiebrev som inte har överlämnats till ett kontoförande institut på det sätt som avses i 8 § gäller å andra sidan fortfarande som aktiebrev.

Dessutom föreskrivs i syfte att skydda panthavare att en aktie som är föremål för panträtt inte får avföras utan att det samtidigt utfärdas ett aktiebrev. Detsamma gäller andra sådana situationer som avses i 6 § i lagen om värdeandelskonton, dvs. situationer där en aktie är föremål för utmätning eller säkerhetsåtgärder. Aktiebrevet överlämnas i nämnda situationer till panthavaren eller utsökningsmyndigheten.

DEL II. **Förvaltning och bokslut**

5 kap. **Bolagsstämma**

De föreslagna bestämmelserna om bolagsstämma skiljer sig i materiellt hänseende inte väsentligt från bestämmelserna i den gällande lagens 9 kap. Detta beror delvis på att bestämmelserna om bolagsstämma förnyades genom lagen 1158/2000. Däremot har det fortfarande inte ansetts nödvändigt att i lagen ta in närmare bestämmelser om bolagsstämmans beslutsfattande.

De viktigaste skillnaderna jämfört med den gällande lagen är den noggrannare regleringen av bolagsstämmans behörighet samt regleringen av hur framförallt styrelsens uppgifter kan överföras till bolagsstämman. Avsikten med bestämmelserna är närmast att i lagen skriva in gällande rätt. Smärre ändringar har gjorts bl.a. i bestämmelserna om aktieägares jäv, ordinarie bolagsstämma och personer som är närvarande vid bolagsstämman samt i bestämmelserna om stämmoplats. Bestämmelserna om aktieägarnas frågerätt har förenklats, vilket i praktiken innebär en återgång till den situation som rådde före år 1997. De olika bestämmelserna om kvalificerade majoriteter har förenklats.

Den gällande lagens bestämmelser om fullmaktsförfarande, dvs. 9 kap. 2a—2c §, har strukits eftersom de inte blivit tillämpade.

Förfarandet med insamling av fullmakter på bolagets bekostnad behandlas i samband med motiveringen för 8 §.

En teknisk översyn av bestämmelserna har gjorts för att underlätta läsningen. Både bestämmelsernas ordningsföljd och indelningen i paragrafer har ändrats. I kapitlet har också tagits in hänvisningar till de bestämmelser om stämmokallelse som finns i andra kapitel, för undvikande av formfel när det gäller stämmoarrangemangen.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Aktieägarnas beslutsfattande.* I denna paragraf föreskrivs om utövande av aktieägarnas beslutanderätt. Paragrafen överensstämmer huvudsakligen med 9 kap. 1 § 1 mom. och 1 a § i den gällande lagen.

Enligt paragrafens *1 mom.* är huvudregeln den att beslutanderätten utövas vid bolagsstämman. I den föreslagna paragrafens *2 mom.* föreskrivs som ett undantag från denna regel att aktieägarna utan att hålla bolagsstämma enhälligt kan besluta om ärenden som ankommer på bolagsstämman. Sådana beslut skall registreras, dateras, numreras och undertecknas. I ett enmansbolag innebär detta den ende aktieägarens underskrift. I ett bolag som har flera aktieägare skall minst två underteckna beslutet. Det är inte nödvändigt att registrera besluten i protokollsform, men på ett registrerat beslut tillämpas vad som föreskrivs om stämmoprotokoll. Detta gäller bl.a. förvaring av beslut och aktieägarnas rätt att få kopior av beslut. Jämställandet med stämmoprotokoll innebär också att ett sådant registrerat beslut som avses i detta moment i första hand är ett bevisdokument och inte slutgiltigt anger beslutets innehåll. Någon särskild röstlängd behöver inte upprättas i en sådan situation som avses i momentet eftersom omröstning inte kan komma i fråga vid beslutsfattande av detta slag. På rätten att delta i beslutsfattande tillämpas vad som föreskrivs i 6 §.

Bestämmelsen påverkar inte den bolagspraxis som har uppkommit med stöd av 9 kap. 10 § i den gällande lagen. Den sist nämnda bestämmelsen motsvaras av lagförslagets 15 §. Det är sålunda möjligt att avvika från formbestämmelserna om bolagsstämman också på ett annat sätt än vad som avses i denna paragrafs 2 mom. om de berörda aktieägarna ger sitt samtycke till avvikelsen.

2 §. *Behörighet.* Utgångspunkten är den att bolagsstämman kan besluta endast om ärenden som enligt aktiebolagslagen hör till den. Liksom enligt den gällande lagen har styrelsen allmän behörighet att fatta beslut i bolagets angelägenheter. I paragrafen föreskrivs emellertid om det i praktiken relativt vanliga förfarandet att överföra behörighet mellan bolagets organ. Bestämmelserna har utformats så att de skall motsvara gällande rätt.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att till bolagsstämman genom en bestämmelse i bolagsordningen kan överföras ärenden som hör till verkställande direktörens och styrelsens allmänna behörighet. Styrelsens allmänna behörighet definieras i lagförslagets 6 kap. 2 § 1 mom. första meningen så att styrelsen ombesörjer bolagets förvaltning och organiseringen av dess verksamhet. Verkställande direktörens allmänna behörighet definieras i 6 kap. 17 § 1 mom. första meningen så att den omfattar skötseln av bolagets löpande förvaltning. Alternativet att överföra beslutsfattande till bolagsstämman gäller inte dessa organs övriga på aktiebolagslagen baserade uppgifter.

Överföringen av uppgifter till bolagsstämman påverkar inte behörigheten att företräda bolaget. Också i dessa situationer företräds bolaget sålunda av en behörig person eller ett behörigt organ. Överföring av behörighet och bolagsstämmans beslut påverkar endast företrädarens befogenhet.

Ett förfarande som strider mot bolagsordningens bestämmelse om överföring av behörighet påverkar den skadeståndsrättsliga bedömningen av verksamhet som ankommer på ledningen. Den omständigheten att förfarandet strider mot bolagsordningen har betydelse som en sådan ansvarsgrund som avses i lagförslagets 22 kap. 1 § 2 mom. I lagförslagets 22 kap. 1 § 3 mom. föreskrivs därutöver om en oaktsamhetspresumtion i den situationen att en person som hör till ledningen har handlat i strid med bl.a. bolagsordningen. Behörighetsöverföring och beslutsfattande i enlighet med bolagsordningen kan å andra sidan leda till att en aktieägare ställs inför så-

dant skadeståndsansvar som avses i 22 kap. 2 §. Bolagsledningen får inte heller i en sådan situation som avses i denna bestämmelse verkställa bolagsstämmans beslut som strider mot lag eller bolagsordningen.

I paragrafens *2 mom.* hänvisas för tydlighetens skull till styrelsens möjlighet att enligt 6 kap. 7 § föra ärenden som hör till bolagsstyrelsens och verkställande direktörens allmänna behörighet till bolagsstämman för avgörande. Detta kan vara nödvändigt t.ex. i samband med företagsarrangemang. T.ex. vid en fusion kan till den fusionsplan som läggs fram på bolagsstämman för godkännande fogas villkor som enligt lagen inte behöver tas in i planen. Också i beslutssituationer som omfattar många skeden kan det vara nödvändigt att låta bolagsstämman besluta om sådana för helheten relevanta omständigheter som inte hör till det rent bolagsrättsliga beslutsförfarandet.

Bolagsstämman är inte skyldig att fatta beslut som styrelsen har fört till den för avgörande. Rättsverkningarna av bolagsstämmans beslut motsvarar i stor utsträckning det som anförs ovan i samband med 1 mom. Den omständigheten att bolagsstämman fattar ett beslut påverkar inte direkt behörigheten att företräda bolaget, men bolagsstämmans beslut måste anses begränsa befogenheten. Styrelsemedlemmarna kan bli skadeståndsansvariga då de verkställer beslutet. En styrelsemedlem kan bli skadeståndsansvarig också på grund av ett förslag som lagts fram på bolagsstämman. I 22 kap. 2 § föreskrivs om aktieägares skadeståndsansvar.

Enligt momentets andra mening kan enhälliga aktieägare fatta beslut också i sådana till styrelsens och verkställande direktörens allmänna behörighet hörande ärenden som styrelsen inte har fört till bolagsstämman för avgörande. Rättsverkningarna av ett sådant beslut motsvarar det som anförs ovan om momentets första mening. Bestämmelsen om enhälliga aktieägares beslutanderätt stämmer överens med de principer som framgår av 1 § 2 mom. och 15 §.

En sådan på bolagsordningen baserad överföring av behörighet som avses i 1 mom. skiljer sig från de fall som avses i 2 mom. bl.a. i det avseendet att det är lättare för bolagets avtalspart i den först nämnda situationen att få reda på att bolagets företrädare har överskridit sin befogenhet.

I lagförslagets 22 kap. 6 § 1 mom. ingår en specialbestämmelse enligt vilken bolagsstämman kan fatta beslut i ett ärende som gäller bolagets rätt till skadestånd. Ett beslutsärende som i första hand ankommer på styrelsen överförs då till bolagsstämman också på annat sätt än genom styrelsens försorg, t.ex. på initiativ av en enskild aktieägare.

3 §. *Ordinarie och extra bolagsstämma.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en mot gällande lag svarande bestämmelse om att ordinarie bolagsstämma skall hållas inom sex månader efter räkenskapsperiodens utgång. Lagen hindrar naturligtvis inte att godkännandet av bokslutet i enlighet med 24 § 2 mom. överförs till en fortsatt stämma. Också andra ärenden kan överföras till en fortsatt stämma. Enligt lagförslagets 17 § är det i allmänhet styrelsen som sammankallar både ordinarie och extra bolagsstämma.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs vilka ärenden den ordinarie bolagsstämman skall besluta om. Enligt förslaget är det inte nödvändigt att den ordinarie bolagsstämman beslutar om ansvarsfrihet. Den praktiska betydelse av sådana beslut har varit obefintlig till följd av den summariska information som bolagsstämman fått till stöd för sitt beslut om ansvarsfrihet. Förfarandet har också avvikit från internationell praxis. Å andra sidan kan beslut om ansvarsfrihet fattas i enlighet med lagförslagets 22 kap. 6 § 2 mom. Bestämmelser om beslut om ansvarsfrihet kan tas in också i bolagsordningen.

Enligt momentets *1 punkt* skall den ordinarie bolagsstämman besluta om fastställande av bokslutet. Enligt bokföringslagen innehåller bokslutet alltid en balansräkning och en resultaträkning samt noter. Enligt bokföringslagens 6 kap. 1 § 1 mom. skall moderbolagets bokslut innehålla också ett koncernbokslut. För att underlätta läsningen har i punkten tagits in ett omnämnande om att koncernbokslutet skall fastställas i moderbolaget. I andra bestämmelser anses bokslutet omfatta ett koncernbokslut också utan något särskilt omnämnande. Även om koncernbalansräkningen enligt förslaget inte har någon avgörande betydelse för utdelningen av vinst har koncerninformationen en stor betydelse

både för aktieägarna och för bolagets referensgrupper. Vid utbetalning av medel har koncerninformationen betydelse också för bolagets solvens. Ett koncernbokslut behöver inte fastställas om bolaget inte är skyldigt att upprätta ett sådant.

Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagens 9 kap. 5 § 2 mom. i det avseendet att stämman skall fastställa bokslutet och inte enbart resultaträkningen och balansräkningen. Å andra sidan är verksamhetsberättelsen inte längre en del av bokslutet.

Enligt momentets *2 mom.* skall bolagsstämman besluta om användningen av den vinst som balansräkningen utvisar. Om balansräkningen utvisar förlust skall denna utan särskilt beslut överföras till räkenskapsperiodens vinst/förlust -konto.

I momentets *3 punkt* föreskrivs att den ordinarie bolagsstämman skall besluta om val av styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmar samt revisor, om inte aktiebolagslagen eller bolagsordningen föreskriver annat. Enligt presumtionsbestämmelserna i förslagets 6 och 7 kap är styrelsens och revisorernas mandattid i ett offentlig aktiebolag ett år medan den i ett privat aktiebolag fortgår tills vidare, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. I bolagsordningen kan föreskrivas om en särskild stämma som förrättar det nämnda valen i stället för den ordinarie bolagsstämman.

Enligt momentets *4 punkt* skall den ordinarie bolagsstämman besluta också om andra ärenden som enligt bolagsordningen skall behandlas på den ordinarie bolagsstämman. Eftersom den gällande lagens 9 kap. 5 § förutsätter att den ordinarie bolagsstämman beslutar om flera ärenden än förslaget och eftersom bestämmelser om detta enligt vedertagen praxis har tagit in i bolagsordningen, förekommer det i många bolag beslutsärenden av denna typ, till följd av bolagsordningen. Ett typexempel är beslut om att bevilja bolagets ledning ansvarsfrihet.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om sammankallande av extra bolagsstämma. En sådan skall sammankallas för det första om så föreskrivs i bolagsordningen. Dessutom kan styrelsen, en aktieägare eller en revisor i enlighet med 4 § samt förvaltningsrådet, om det har sådan rätt enligt bolagsordningen, få en extra bolagsstämma sammankallad. I 17 § föreskrivs om sammankallaren, som i allmänhet är styrelsen.

4 §. *Rätt att kräva extra bolagsstämma.* I paragrafen föreskrivs att en minoritet av aktieägarna har rätt att kräva att en extra bolagsstämma sammankallas. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 9 kap. 6 § 2 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsen skiljer sig emellertid från den gällande lagen i det avseendet att stämmokallelse i ett publikt aktiebolag skall utfärdas inom en månad. Detta beror på att publika aktiebolags bolagsstämmor ofta förutsätter relativt omfattande förberedelser. Nedan i 17 § föreskrivs om länsstyrelsens skyldighet att sammankalla en stämma då en sådan inte har sammankallats enligt lagen och bolagsordningen.

5 §. *Rätt att få ett ärende upptaget till behandling vid bolagsstämman.* I denna paragraf föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagens 9 kap. 7 § om en aktieägares rätt att få ett visst ärende upptaget till behandling på bolagsstämman. Bestämmelsen har förtydligats för att det skall framgå att endast ärenden som hör till bolagsstämmans behörighet kan tas upp till behandling på denna. Inom ramen för aktieägarnas frågerätt enligt 25 § är det möjligt att relativt fritt diskutera ärenden som har samband t.ex. med bolagets ekonomiska ställning och affärsverksamhet.

Frågan om när ett yrkande har framställts i så god tid att ärendet kan tas in i stämmokallelsen avgörs från fall till fall. Ett yrkande anses i allmänhet ha framställts i tid åtminstone då det har inkommit en vecka före den tidpunkt då stämmokallelsen tidigast har kunnat utfärdas. Det kan emellertid i praktiken vara problematiskt att ta in ett ärende i stämmokallelsen t.ex. då ett stort antal skriftliga kallelser skall sändas ut, då kallelsen skall översättas till flera språk eller då det medium som skall publicera kallelsen förutsätter att materialet lämnas in i god tid. I större bolag kan det också vara fråga om en samverkan av dessa faktorer. Om ett ärende inte hinner till den förestående bolagsstämman skall ärendet skjutas upp till följande bolagsstämma, om inte aktieägaren själv kräver något annat.

I bestämmelsen förutsätts att yrkandet framställs hos styrelsen. Om stämmokallel-

sen i undantagsfall utfärdas av förvaltningsrådet skall både ett till styrelsen och förvaltningsrådet framställt yrkande anses giltigt. Ett yrkande som har kommit till styrelsens kännedom skall i ett sådant fall vidarebefordras till förvaltningsrådet.

Deltagande i bolagsstämma

6 §. *Aktieägarnas deltagande.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse om aktieägarnas rätt att delta i bolagsstämman. Också ägare till aktier utan rösträtt har rätt att delta i bolagsstämman om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. Nedan i 9 § föreskrivs att aktier som innehas av bolaget emellertid inte berättigar till deltagande i bolagsstämman. Bestämmelsen innehåller inget mot den gällande lagen svarande omnämnande om rätten att yttra sig på bolagsstämman, eftersom denna rätta anses ha ett så organiskt samband med deltaganderätten att den inte behöver nämnas särskilt. Rätten att yttra sig kan å andra sidan vara begränsad då aktieägare har rätt delta i bolagsstämman med något tekniskt hjälpmedel.

I den föreslagna paragrafens *2 mom.* föreskrivs om förutsättningarna för deltagande. Till innehållet stämmer bestämmelsen överens med den gällande lagen. En förutsättning för deltagande är enligt 3 kap. 2 § 1 mom. antingen att aktieägaren är införd i aktieboken eller att aktieägaren har anmält sitt förvärv till bolaget och lagt fram en tillförlitlig utredning om förvärvet. Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 13 § 1 mom. i den gällande lagen. I ett bolag som har anslutits till värdeandelssystemet är en förutsättning för deltagande att aktieägaren senast tio dagar före bolagsstämman är införd i aktieägarförteckningen så som föreskrivs i 4 kap. 2 § 2 mom. Sådana förändringar i aktieägarens status som sker därefter påverkar inte dennes rätt att delta i bolagsstämman och inte heller röstetalet.

7 §. *Anmälan.* I denna paragraf föreslås en mot den tredje meningen i gällande 9 kap. 1 § 2 mom. svarande bestämmelse om en aktieägares anmälningsskyldighet enligt bolagsordningen. Bestämmelsens ordalydelse har ändrats en aning.

8 §. *Ombud och biträde.* En aktieägare har enligt förslaget alltjämt rätt att anlita ett ombud. Ombudet skall visa upp en daterad fullmakt eller på något annat tillförlitligt sätt visa sin rätt att företräda aktieägaren. Annan tillförlitlig utredning av rätten att företräda en aktieägare kan komma i fråga framförallt då en utländsk aktieägare har bemyndigat en förmögenhetsförvaltare att handla på sina vägnar. Det är i sådana fall inte alltid möjligt att få fram en skriftlig fullmakt som täcker hela kedjan av bemyndiganden. Till denna del motsvarar bestämmelsen den gällande lagen.

Förslaget skiljer sig från den gällande lagen i det avseendet att det inte begränsar fullmaktens giltighet till högst tre år från utfärdandet. I den gällande lagen ingår inget förbud mot förnyande av en fullmakt, vilket innebär att det i praktiken varit möjligt att utfärda en fortlöpande fullmakt. Eftersom en fullmakts giltighet inte längre begränsas till högst tre år blir det t.ex. lättare att ordna rösträtt vid bolagsstämman för en person som innehar aktier t.ex. till följd av pantsättning. Av de allmänna civilrättsliga principerna följer att en fullmakt alltid kan återkallas, också om något annat avtalats mellan fullmaktsgivaren och den befullmäktigade.

Enligt den föreslagna paragrafens *2 mom.* får fortfarande både aktieägare och ombud anlita biträde vid stämman.

I lagen föreslås inga bestämmelser om poströstning eller om insamling av fullmakter. Det är förenligt med bolagets syfte och styrelsens behörighet att med bolagets medel främja användningen av fullmakter vid bolagsstämman, liksom andra åtgärder som främjar aktieägarnas deltagande i beslutsfattandet. Fullmaktsblanketterna skall emellertid vara på det sättet opartiskt utformade att de inte främjar godkännande eller förkastande av ett visst beslut. Styrelsen är inte behörig att använda fullmaktsblanketter och -förfaranden som är på olika sätt partiska, eftersom det då inte är fråga om att underlätta deltagandet utan om att påverka maktförhållandena i bolaget. Av likställighetsprincipen följer att bolagets medel inte får användas för att samla in fullmakter på ett sätt som syftar till att stödja en viss aktieägares eller en viss ägargrupps strävanden.

9 §. *Bolagets egna aktier.* I denna paragraf

föreskrivs på samma sätt som i gällande 9 kap. 1 § 3 mom. att deltagande i bolagsstämman inte kan ske med aktier som tillhör bolaget eller dess dotterföretag. Sådana aktier beaktas inte heller när det för ett giltigt beslut eller för utövande av en viss befogenhet fordras samtycke av samtliga aktieägare eller av ägarna till en viss andel av bolagets aktier. Begreppet dottersammanslutning omfattar enligt förslaget stiftelser i vilka bolaget har bestämmande inflytande, inklusive pensionsstiftelser. Bestämmelsens andra mening gäller t.ex. den situationen att en tiondels minoritet av aktierna beräknas i samband med att ett yrkande på särskild granskning eller minoritetsutdelning framställs.

10 §. *Andra personers rätt att delta i stämman*. I denna paragraf föreslås en bestämmelse om andra än i 6 § avsedda aktieägares samt i 8 § avsedda ombuds och biträdens deltagande i bolagsstämman.

Enligt paragrafens första mening har styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmarna samt verkställande direktören rätt att närvara vid bolagsstämman. Bestämmelsen motsvarar gällande rätt. I lagen har emellertid inte funnits någon uttrycklig bestämmelse om saken. Närmast för att säkerställa aktieägarnas frågerätt föreskrivs att bolagsstämman endast i undantagsfall kan besluta annorlunda om de nämnda personernas deltagande. Det är sålunda inte möjligt att genom en bestämmelse i bolagsordningen på förhand hindra styrelse- eller förvaltningsrådsmedlemmar eller verkställande direktören att delta i bolagsstämman.

I paragrafens andra mening föreskrivs att styrelsen, förvaltningsrådet och verkställande direktören skall se till att aktieägarnas frågerätt kan förverkligas. Detta betyder i praktiken att personer som hör till ledningen skall vara närvarande på stämman för att ge svar på aktieägarnas frågor. Av praktiska skäl är det inte alltid möjligt för hela styrelsen att närvara. Verkställande direktören och styrelsens ordförande kan i allmänhet svara på de frågor som ställs. Förslaget motsvarar den ståndpunkt som i litteraturen har framförts om innehållet i den gällande lagen. Situationen kan emellertid i någon mån förändras på grund av att det på senaste tid har blivit vanligare med styrelseutskott. I flera fall kan det vara motiverat att framförallt ordförandena för de viktigaste utskotten är närvarande.

I revisionslagen föreskrivs om revisorernas närvaro.

Enligt paragrafens sista mening kan bolagsstämman tillåta också att andra personer är närvarande. I publika aktiebolag och i andra bolag med ett stort antal aktieägare kan utgångspunkten vara den att teknisk personal är närvarande för att hjälpa till med de tekniska mötesarrangemangen. Om detta kan konstateras tillräckligt klart kan bolagsstämman anses ha godkänt detta utan något särskilt beslut.

Också andra än aktieägare kan följa stämman med sådana tekniska hjälpmedel som avses i 16 §. Ett beslut om distansdeltagande innebär i sådana situationer vanligen också att utomstående får följa stämmans förlopp.

Allmänt om beslutsfattandet

11 §. *Ärenden som skall avgöras*. I paragrafens *1 mom.* föreslås en uttrycklig bestämmelse om att bolagsstämman får besluta endast om ärenden som har nämnts i stämmokallelsen eller som enligt bolagsordningen skall behandlas på stämman. Därutöver skall på den ordinarie bolagsstämman alltid fattas beslut om sådana omständigheter som nämns i 3 § och om val av revisor enligt 7 kap. 5 § samt behandlas förslag till sådan särskild granskning som avses i 7 kap. 7 §. Vidare kan bolagsstämman enligt *2 mom.* besluta om sammankallande av en ny stämma och om överföring av ärenden till fortsatt stämma. Bestämmelsen motsvarar gällande rätt.

Av föreslagna 15 § följer att bolagsstämman kan besluta också om annat som inte nämns i stämmokallelsen, om samtliga aktieägare är närvarande och samtycker till förfarandet.

12 §. *Röstetal*. I paragrafen föreslås för tydlighetens skull en bestämmelse enligt vilken en aktieägare får rösta med hela röstetalet för de aktier som han eller hon företräder, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. En aktieägares rösträtt kan således begränsas endast genom en bestämmelse i bolagsordningen. Liksom för närvarande kan i bolagsordningen tas in bestämmelser t.ex. om röstberäkningsskalor som innebär att aktiernas

röstetal inte korrelerar lineärt med antalet aktier. Bestämmelsen motsvaras av 9 kap. 1 § 3 mom. i den gällande lagen.

I paragrafen föreslås ingen mot andra meningen i den gällande lagens 9 kap. 1 § 3 mom. svarande bestämmelse som begränsar den största möjliga röstvärdesskillnaden mellan aktier av olika slag. Det har inte ansetts finnas skäl att begränsa den största möjliga röstvärdesskillnaden till något godtyckligt relationstal, såsom för närvarande 1/20.

13 §. *Likställighetsprincipen.* För klarhetens skull hänvisas i denna bestämmelse till den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 §.

14 §. *Jäv.* I paragrafens 1 mom. föreslås en bestämmelse om aktieägares jäv. Momentet motsvarar i huvudsak 9 kap. 3 § 2 mom. i den gällande lagen. Den viktigaste skillnaden jämfört med den gällande lagen är att ett ombuds eventuella jäv inte längre har någon betydelse. Den föreslagna paragrafen innehåller sålunda inte den sista meningen i den gällande lagens motsvarande moment. Den slopade bestämmelsen stämmer avviker från de allmänna fullmaktsprinciperna som inte på motsvarande sätt fäster avseende vid den befullmäktigade. Också en person som saknar t.ex. rättshandlingsförmåga kan sålunda vara ombud för en annan person. Den gällande lagen gäller inte heller legala företrädare, vilket innebär att t.ex. en styrelsemedlem har kunnat rösta om sin egen ansvarsfrihet i egenskap av legal företrädare för en aktieägare.

I paragrafens *1 mom.* föreslås inget särskilt omnämnande om beslut om ansvarsfrihet, eftersom detta inte längre hör till den ordinarie bolagsstämmans obligatoriska ärenden. Om bolaget fattar ett sådant beslut med stöd av bolagsordningen eller annars, måste en aktieägare och dennes ombud liksom för närvarande anses vara jäviga att delta i omröstningen.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en med den ståndpunkt som intagits i litteraturen överensstämmande bestämmelse enligt vilken avseende inte fästs vid jäv om alla är jäviga. Utgångspunkten för bestämmelsen är den att bolaget också i ett sådant fall skall kunna fatta nödvändiga beslut. I bestämmelsen avses bolagets samtliga aktieägare, inte enbart de närvarande. Resultatet blir ofta detsamma enligt 15 § i detta kapitel, om alla aktieägare samtycker till att ett formkrav åsidosätts. En särskild bestämmelse om saken eliminerar emellertid osäkerheten om huruvida jävsbestämmelsen skall anses vara en sådan formell bestämmelse som avses i 15 §. Den särskilda bestämmelsen omfattar också den situationen att samtliga aktieägare är jäviga men inte eniga.

15 §. *Åsidosättande av formkrav.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse som påminner om gällande 9 kap. 10 § men går betydligt längre när det gäller åsidosättande av formkrav. Syftet med bestämmelsen är att ange att de formkrav som föreskrivits som skydd för aktieägarna kan åsidosättas med aktieägarnas samtycke. Om bristerna i iakttagandet av formkraven gäller endast vissa aktieägare, kan formkraven sålunda åsidosättas med dessas samtycke. Principen motsvarar gällande rätt. Den gällande lagens ordalydelse är alltför snäv och den har följaktligen i praktiken tolkats extensivt.

I bestämmelsen hänvisas till det förfarande som skall iakttas vid behandlingen av ett ärende, dvs. till formkraven. Eftersom bestämmelsen hänvisar till de aktieägares samtycke som berörs av en försummelse är det klart att bestämmelsen inte gäller förfaranden som är avsedda att skydda borgenärerna. Även om bestämmelsens ordalydelse är betydligt mera omfattande än den nuvarande ordalydelsen kommer den sannolikt att tillämpas huvudsakligen på procedurfel i samband med stämmokallelser. Bestämmelsen innebär inte att avsaknaden av samtycke automatiskt skulle leda till att ett beslut är ogiltigt. Detta är en följd av vad som i 21 kap. föreskrivs om klanderbara och ogiltiga beslut.

Förfarandet på stämman

16 §. *Platsen för stämman samt deltagande med tekniska hjälpmedel.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse om platsen för bolagsstämman. Bestämmelsen motsvarar i stort sett gällande 9 kap. 4 §. Utgångspunkten för förslaget är att bolagsstämman skall hållas på bolagets hemort, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. Liksom enligt

den gällande lagen kan antingen en bestämd plats eller alternativa platser för stämman anges.

Med avvikelse från den gällande lagen kan i bolagsordningen också föreskrivas att stämman skall hållas på någon utländsk ort. Orten skall anges med samma noggrannhet som bolagets hemort. En ändring av bolagsordningen som innebär att bolagsstämman flyttas utomlands och som i alltför hö grad försvårar aktieägarnas deltagande i stämman, kan naturligtvis strida mot likställighetsprincipen. Ett godtagbart skäl att flytta stämman utomlands kan t.ex. vara att aktieägarna är bosatta på orten i fråga.

I momentets andra mening föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagen att stämman av synnerligen vägande skäl kan hållas också på någon annan ort. I litteraturen nämns som sådana skäl att den enda möjliga stämmoplatsen har förstörts, en naturkatastrof och krigstillstånd. Stämman skall i då naturligtvis hållas på en ort som ligger så nära den i bolagsordningen angivna orten som möjligt och som har goda trafikförbindelser. Syftet med bestämmelserna om stämmoplatsen är att säkerställa att aktieägarna i praktiken kan delta i bolagsstämman.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om deltagande i bolagsstämman med tekniska hjälpmedel. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 9 kap. 4 § 2 mom. Med tekniska hjälpmedel avses bl.a. bild- och ljudöverföring samt datakommunikation i realtidssystem. Av bestämmelsens ordalydelse följer att bolaget alltid också skall ordna en traditionell bolagsstämma.

Det är inte något hinder för deltagande med tekniska hjälpmedel att aktieägarna inte fullt ut kan använda sin yttranderätt, som i bolagsrätten innebär t.ex. att ställa frågor och uttala sig. Detta framgår av momentets sista mening. Aktieägarna har alltid möjlighet att delta i stämman personligen eller genom ett ombud, vilket innebär att begränsningen av yttranderätten inte är problematisk från principiell synpunkt. Eftersom avsaknaden av de nämnda rättigheterna utgör ett undantag från lagens huvudregel skall den nämnas i stämmokallelsen.

Förslaget skiljer sig från den gällande lagen i det avseendet att det enligt förslaget är klart att bestämmelser om saken kan tas in i bolagsordningen. I bolagsordningen kan styrelsen också förbjudas att använda tekniska hjälpmedel. Om något sådant förbud inte finns kan styrelsen besluta om deltagande med tekniska hjälpmedel.

I motiveringen till 8 § behandlas frågan om fullmaktsförfaranden som är jämställbara med poströstning.

17 §. *Sammankallande.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs liksom i den gällande lagen att bolagsstämma sammankallas av styrelsen. Om bolaget emellertid har ett förvaltningsråd kan detta enligt bolagsordningen ges rätt att sammankalla stämman. I allmänhet torde avsikten vara att förvaltningsrådet i sådana fall skall ha uteslutande rätt att sammankalla stämma. Det finns emellertid inte något hinder för t.ex. att ge förvaltningsrådet rätt att sammankalla ordinarie bolagsstämma och att ge styrelsen rätt att sammankalla extra bolagsstämma.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en bestämmelse om förfarandet då bolagsstämma inte sammankallas trots att en kallelse enligt lagen, bolagsordningen eller bolagsstämmans beslut borde utfärdas. En sådan situation är för handen t.ex. då någon kallelse till ordinarie bolagsstämma inte över huvud taget utfärdas eller då minoritetsaktieägarna förgäves kräver en extra bolagsstämma. Förslaget innebär att bestämmelsen preciseras så att länsstyrelsen skall utfärda kallelse också då den kallelse som utfärdats är på så sätt felaktig att ett beslut som fattats på bolagsstämman i fråga vore ogiltigt enligt 21 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten. Den gällande lagens omnämnande om det fallet att bolagsstämma inte har sammankallats i stadgad ordning har medfört ovisshet. Förslaget motsvarar de åsikter som har framförts i litteraturen.

Länsstyrelsen skall berättiga sökanden att sammankalla stämman på bolagets bekostnad. Till dessa delar motsvarar den föreslagna bestämmelsen 9 kap. 8 § 2 mom. i den gällande lagen. Innan länsstyrelsen fattar beslut i ärendet skall den i allmänhet höra bolaget.

Bestämmelsen skiljer sig från 9 kap. 8 § i den gällande lagen på så sätt att länsstyrelsens beslut kan verkställas även om det har

överklagats. Ett besvärsförfarande som kan ta många år i anspråk skulle i praktiken leda till att rättsmedlet förlorar sin betydelse. Enligt förvaltningsprocesslagens (586/1996) 32 § kan besvärsmyndigheten vid behov bestämma att verkställigheten skall avbrytas.

18 §. *Stämmokallelsens innehåll.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en delvis mot gällande 9 kap. 9 § 3 mom. svarande bestämmelse om stämmokallelsens innehåll. I stämmokallelsen skall de ärenden som skall behandlas på stämman anges så klart och tydligt att aktieägarna förstår vad det är fråga om. Ärenden som inte nämnts i kallelsen kan tas upp till behandling på stämman endast i sådana situationer som avses i 11 §. Utöver de ärenden som tas upp till behandling skall av kallelsen framgå tid och plats för stämman samt naturligtvis vilket bolags stämmokallelse det är fråga om. I den gällande lagen föreskrivs inte om de sist nämnda omständigheterna.

Om avsikten är att ändra bolagsordningen skall ändringens huvudsakliga innehåll refereras i stämmokallelsen. Dessutom kan i stämmokallelsen naturligtvis nämnas var hela ändringsförslaget finns till påseende. I fråga om övriga beslutsärenden behövs enligt förslaget inte längre någon redogörelse för det huvudsakliga innehållet.

I paragrafens *2 mom.* räknas i syfte att underlätta tillämpningen av lagen upp de lagrum där det finns särskilda bestämmelser om stämmokallelsens innehåll. Denna bestämmelse har ingen materiell betydelse.

19 §. *Kallelsetid.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om tiden för utfärdande av stämmokallelse. I ett privat bolag skall kallelsen på motsvarande sätt som enligt den gällande lagen utfärdas tidigast två månader och senast en vecka före bolagsstämman. Om en sådan anmälningsdag som nämns i 7 § anges i bolagsordningen skall tidsfristerna emellertid räknas från den sista anmälningsdagen. Om bolaget har anslutits till värdeandelssystemet skall tidsfristerna räknas från den i 4 kap. 2 § 2 mom. angivna dagen för införande i aktieägarförteckningen, dvs. tio dagar före bolagsstämman. Med avvikelse från den gällande lagen kan ett publikt aktiebolag enligt förslaget utfärda kallelse tidigast tre månader före de nämnda dagarna för beräkning av tidsfristen.

Med utfärdande av kallelse har vedertaget avsetts postningsdagen för brev och vid tidningsannonsering den dag då tidningen ges ut. Tolkningen är inte lika vedertagen när det gäller andra kallelsesätt.

I paragrafens *2 mom.* har i syfte att underlätta tillämpningen av lagen räknats upp de lagrum där det finns särskilda bestämmelser om kallelsetiden. Denna bestämmelse har ingen materiell betydelse.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om utfärdande av stämmokallelse då en förutsättning för ett giltigt beslut enligt bolagsordningen är att beslutet fattas på två bolagsstämmor. I så fall får kallelse till den senare stämman inte utfärdas förrän den första stämman har hållits. I kallelsen skall anges vilket beslut den första stämman har fattat. Tiden mellan stämmorna skall vara tillräckligt lång för att stämmokallelsen skall hinna utfärdas enligt lagen och bolagsordningen. Momentet motsvarar de två sista meningarna i gällande 9 kap. 9 § 1 mom.

20 §. *Kallelsesätt.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en presumtionsbestämmelse om hur stämmokallelse skall utfärdas. Enligt bestämmelsen skall en skriftlig kallelse utfärdas om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. Kallelser skall utfärdas endast till de aktieägare vilkas adresser är kända för bolaget.

En kallelse som sänts med e-post kan anses vara skriftlig. En förutsättning för användning av e-post måste emellertid anses vara att aktieägaren i detta syfte har meddelat bolaget sin e-postadress. Vid en bedömning av bestämmelsen från små bolags synpunkt är det skäl att komma ihåg att eniga aktieägare kan åsidosätta lagens och bolagsordningens formkrav för stämmokallelse. Dessutom innehåller redan bildade bolags bolagsordningar utan undantag bestämmelser om sättet för kallelse till bolagsstämma.

I paragrafens *2 mom.* räknas upp de situationer där samtliga aktieägare skall tillställas en skriftlig stämmokallelse, utöver vad som eventuellt föreskrivs i bolagsordningen. Det är här fråga dels om ändring av bolagsordningen så som föreskrivs i 29 §, dels om vissa situationer som regleras i andra kapitel. Om det sålunda i bolagsordningen förutsätts att kallelsen skall publiceras i en tidning,

skall i dessa situationer dessutom sändas en skriftlig kallelse. Om kravet på en skriftlig kallelse direkt följer av 1 mom. eller av bolagsordningen, behöver en andra skriftlig kallelse inte utfärdas med stöd av detta lagrum. Med avseende på de krav som föreskrivs i den gällande lagens 9 kap. 9 § 2 mom. har kravet att kallelsen skall vara skriftlig slopats i fråga om förvärv och inlösen av egna aktier. Någon skriftlig kallelse krävs inte heller längre för beslut om fusion i övertagande bolaget eller för beslut att ombilda ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag.

21 §. *Stämmohandlingar samt framläggande och sändande av dessa.* I denna paragraf föreskrivs om framläggande av stämmohandlingar och sändande av dessa till aktieägarna. Enligt föreslagna *1 mom.* skall styrelsens beslutsförslag och, när bokslutet skall behandlas på stämman, också bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen senast en vecka före stämman hållas tillgängliga för aktieägarna. Enligt bokföringslagens 3 kap. 1 § skall bokslutet alltid innehålla resultaträkning, balansräkning och noter. Större bolags bokslut skall dessutom innehålla en finansieringsanalys. Enligt bokföringslagens 6 kap. 1 § skall ett moderbolags bokslut innehålla ett koncernbokslut då bolaget är skyldigt att upprätta ett sådant. Bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen kan hållas tillgängliga också som en del av en s.k. årsberättelse.

Med avvikelse från den gällande lagen kan handlingarna hållas tillgängliga på bolagets huvudkontor eller alternativt läggas ut på bolagets webbsidor. En förutsättning är att webbsidorna är kända för aktieägarna och att fungerar som sig bör. Handlingarna skall utan dröjsmål sändas till aktieägare som ber om dem. De skall också läggas fram på bolagsstämman.

I fråga om framläggandet av bokslutshandlingarna motsvarar momentet gällande 9 kap. 9 § 4 mom. I fråga om styrelsens övriga beslutsförslag motsvarar bestämmelsen t.ex. den gällande lagens 4 kap. 4 b § 2 mom. om ökning av aktiekapitalet.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att om ett beslut gäller emission av aktier, optionsrätter eller andra särskilda rätter som berättigar till aktier, fondförhöjning av aktiekapitalet, vinstutdelning, utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet, nedsättning av aktiekapitalet, förvärv eller inlösen av egna aktier eller likvidation av bolaget, och om bokslutet inte skall behandlas på stämman gäller vad som föreskrivs i 1 mom. Bestämmelsen motsvarar i materiellt hänseende i stort sett 9 kap. 9 § 4 mom. och 4 kap. 4 a § i den gällande lagen. Till de sist nämnda bestämmelserna hänvisas i den gällande lagens 4 kap. 12 b § 1 mom., 6 kap. 3 § 2 mom. och indirekt också i 7 kap. 3 §. Med det senaste bokslutet avses här också ett bokslut som upprättas under en pågående räkenskapsperiod t.ex. för utbetalning av medel. Ett revisorsyttrande om styrelsens redogörelse för sådana efter bokslutet eller en delårsrapport inträffade omständigheter som väsentligt påverkar bolagets ställning behöver inte längre läggas fram och således inte heller inhämtas. Det samma gäller förvaltningsrådets yttrande. Eventuella beslut om utbetalning av medel skall enligt förslaget läggas fram till påseende.

I paragrafens *3 mom.* räknas i syfte att underlätta tillämpningen av lagen upp de lagrum om fusion och delning som innehåller särskilda bestämmelser om framläggande och sändande av handlingar. Bestämmelsen har ingen materiell betydelse.

22 §. *Undantag från skyldigheten att hålla handlingar tillgängliga och sända dem.* Enligt denna paragraf skall vad som i 21 § föreskrivs om framläggande och sändande av bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen före bolagsstämman inte tillämpas om bolaget i enlighet med värdepappersmarknadslagen har offentliggjort informationen senast en vecka före bolagsstämman. Undantaget gäller inte framläggande av information på bolagsstämman. Enligt värdepappersmarknadslagens 2 kap. 6 § skall bolaget utöver bokslutet offentliggöra också revisionsberättelsen. Av bokföringslagens 3 kap. 1 § följer att i bokslutet för ett bolag som är föremål för offentlig handel alltid bifogas också en verksamhetsberättelse. Enligt värdepappersmarknadslagen har en aktieägare bl.a. rätt att få en kopia av bokslutsinformationen.

23 §. *Ordförande, röstlängd och protokoll.* Denna paragraf innehåller bestämmelser om

bolagsstämmans förlopp. Eniga aktieägare kan emellertid åsidosätta dessa bestämmelser och inte hålla någon ordinarie stämma. Också i så fall skall emellertid bestämmelserna om protokollföring iakttas för att det skall kunna bevisas vad som beslutats. Om samtliga aktieägare är eniga om besluten behövs inga omröstningar och någon särskild röstlängd behöver inte heller upprättas.

I paragrafens *1 mom.* föreslås nya bestämmelser om öppnande av bolagsstämman. Bestämmelserna motsvarar i stor utsträckning den praxis som bolagen iakttagit i detta avseende. Utgångspunkten är den att bolagsstämman öppnas av en person som har utsetts av sammankallaren. Sammankallaren är vanligen styrelsen som också, ofta utan något registrerat beslut, utser sin ordförande till öppnare av bolagsstämman. Då stämman har sammankallats av förvaltningsrådet skall detta också utse öppnaren. Om en bolagsstämma hålls på yrkande av en minoritet eller en revisor skall den alltid sammankallas av styrelsen eller förvaltningsrådet som således också i detta fall utser stämmans öppnare. När länsstyrelsen i enlighet med 17 § berättigar t.ex. en aktieägare att sammankalla bolagsstämman är det emellertid denna aktieägare som skall utse öppnare. Detta faller sig naturligt eftersom bolaget i en sådan situation ofta saknar behöriga organ. Som ett undantag från det som anförs ovan föreskrivs att om det finns en bestämmelse om saken i bolagsordningen skall stämmans ordförande också öppna stämman.

Bolagsstämman utser ordförande för sig. I bolagsordningen kan emellertid finnas en bestämmelse om ordförandens person. Också i så fall kan bolagsstämman byta ut ordföranden under pågående stämma. Bestämmelsen motsvarar 9 kap. 11 § 1 mom. i den gällande lagen.

I den föreslagna paragrafens *2 mom.* föreskrivs om ordförandens skyldighet att upprätta en röstlängd varav framgår de närvarande aktieägarnas antal aktier och röstetal. Uppgiften om antalet aktier är av en väsentlig betydelse i sådana fall då beslut skall fattas med kvalificerad majoritet, eftersom majoriteten i ett sådant fall beräknas utgående från de avgivna rösterna samt från det antal aktier som är företrädda på stämman. I röstlängden skall antecknas alla närvarande aktieägare som har rätt att delta i bolagsstämman. Också ägarna till aktier utan rösträtt skall antecknas i röstlängden om de har rätt att vara närvarande på bolagsstämman och om de enligt bolagsordningens bestämmelser skall beaktas vid beräkningen av kvalificerad majoritet. Vid omröstning om ordföranden skall stämmans öppnare se till att en röstlängd upprättas. Också aktieägarförteckningen skall läggas fram på stämman. Momentet motsvarar 9 kap. 11 § 2 mom. i den gällande lagen.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall ordföranden se till att protokoll förs vid stämman. I protokollet skall antecknas besluten samt eventuella röstningsresultat. Protokollet utgör ett bevis om de beslut och andra åtgärder som har fattats och vidtagits på bolagsstämman. Ordföranden och en protokolljusterare skall underteckna protokollet. Röstlängden skall antingen tas in i protokollet eller fogas till detta som bilaga. Momentet motsvarar de fyra första meningarna i den gällande lagens 9 kap. 11 § 2 mom.

Bestämmelsen om protokolljusterare är inte avsedd att tillämpas i enmansbolag där den ende aktieägaren enligt kapitlets 1 § 2 mom. kan besluta om bolagets angelägenheter också utan att hålla någon bolagsstämma. För registreringen av beslut räcker det med den ende aktieägarens underskrift.

I paragrafens *4 mom.* föreslås bestämmelser om stämmoprotokollets offentlighet. Bestämmelserna motsvarar huvudsakligen de tre sista meningarna i den gällande lagens 9 kap. 11 § 2 mom. Protokollet skall inom två veckor efter stämman läggas fram på bolagets huvudkontor eller läggas ut på bolagets webbsidor och en kopia av det skall kostnadsfritt sändas till de aktieägare som ber om en sådan. För kopiering av eventuella omfattande protokollbilagor kan bolaget emellertid kräva ersättning av kostnaderna. Andra än aktieägarna har inte rätt att få protokollet, men bolagsledningen kan naturligtvis ge ut protokollet också till andra om detta är förenligt med bolagets intressen. Också frågan om utläggning av protokollet på webben skall bedömas enligt allmänna principer. Det är inte motiverat att låta allmänheten ta del av protokollet om detta kan medföra olägenheter för bolaget. Det är nödvändigt att ge

ut protokollet i sådana fall då detta är en förutsättning t.ex. för en registeranteckning.

Protokollet skall förvaras på ett betryggande sätt. Det finns ingen uttrycklig bestämmelse om hur länge ett protokoll skall förvaras. Det skall emellertid förvaras åtminstone så länge bolaget är verksamt och även därefter minst så länge som föreskrivs för bokföringsmaterial.

24 §. *Fortsatt stämma.* I paragrafens *1 mom.* föreslås för tydlighetens skull ett omnämnande om att bolagsstämman kan besluta att behandlingen av vilket ärende som helst överförs till en fortsatt stämma.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs på samma sätt som enligt den gällande lagens 9 kap. 5 § 3 mom. om minoritetens rätt att överföra ett ärende som gäller godkännande av bokslutet och användning av vinst från den ordinarie bolagsstämman till en fortsatt stämma. Den fortsatta stämman skall hållas tidigast en månad och senast tre månader efter den ordinarie bolagsstämman. Minoriteten har inte längre på den fortsatta stämman rätt att skjuta upp beslutet flera gånger. Bolagsstämmans majoritet kan emellertid fatta ett sådant beslut.

I paragrafens *3 mom.* ingår både för situationer som avses i 1 mom. och för situationer som avses i 2 mom. en bestämmelse om utfärdande av kallelse till fortsatt stämma. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 9 § 1 mom. i den gällande lagen.

25 §. *Frågerätt.* I denna paragraf föreskrivs om aktieägarnas rätt att på bolagsstämman ställa frågor till styrelsemedlemmarna och verkställande direktören samt om dessas skyldighet att svara på frågor. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 12 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen. I paragrafen föreslås inga bestämmelser motsvarande 3 och 4 mom. som genom lagen 145/1997 fogades till den gällande paragrafen. Den gällande paragrafens 3 mom. har i praktiken knappast tillämpats alls. Eftersom bolagets revisor nästan alltid är närvarande vid bolagsstämman, får revisorn också på detta sätt reda på saken och kan vid behov själv börja utreda den. Inte heller den gällande paragrafens 4 mom. har haft någon större betydelse. Dessa bestämmelser är dessutom problematiska bl.a. av den anledningen att de inte gör skillnad mellan små och stora bolag. T.ex. i ett bolag som är föremål för offentlig handel kan det i slutskedet av inlösenförfarandet finnas färre än tio aktieägare.

Enligt paragrafens *1 mom.* utövas frågerätten på bolagsstämman. Frågorna kan liksom enligt den gällande lagen avse omständigheter som kan ha betydelse för bedömningen av de ärenden som behandlas på stämman. I samband med behandlingen av bokslutet kan också framföras mera allmänna frågor om bolagets ekonomiska ställning. Frågorna kan avse omständigheter som har samband med koncernens ekonomiska ställning och förhållandena mellan koncernsammanslutningarna. Vidare kan ställas frågor om enskilda affärstransaktioner. Även om bokslutet inte behandlas t.ex. i samband med ett beslut om en riktad emission har en aktieägare också då rätt att ställa frågor om bolagets ekonomiska ställning, ifall frågorna är relevanta t.ex. för teckningspriset. Syftet med bestämmelsen är att tillåta en relativt omfattande frågerätt. Liksom den gällande lagen innebär den föreslagna bestämmelsen ett förbud mot att lämna ut information som kan medföra väsentlig olägenhet för bolaget. Som grund för att vägra svara på en fråga kan sålunda inte anföras att bolaget åsamkas en smärre olägenhet.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om den situationen att en fråga inte kan besvaras utgående från den information som bolaget har tillgång till. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen 9 kap. 12 § 2 mom. i den gällande lagen. Momentets ordalydelse har emellertid förnyats och bestämmelsen har ändrats så att svaret i stället för att läggas fram på huvudkontoret skall sändas till aktieägare som ber om det. Det blir sålunda lättare för en aktieägare att ta del av svaret på en fråga som har ställts av en annan aktieägare. En begäran om att få svaret skall framföras på bolagsstämman eller inom en skälig tid därefter.

Beslutskrav

26 §. *Majoritetsbeslut.* Denna bestämmelse motsvarar huvudsakligen 9 kap. 13 § i den gällande lagen. Bolagsstämman fattar i allmänhet sina beslut med enkel majoritet av de avgivna rösterna.

Beslutsförfarandet regleras inte närmare. Ordföranden har enligt förslaget fortfarande, inom de gränser som god sammanträdespraxis ställer, möjlighet att föreslå vilket förfarande som skall iakttas t.ex. vid en omröstning. Det är emellertid i sista hand bolagsstämman som har beslutanderätt också i procedurfrågor. Vid bedömningen av ordförandens ställning kan det vara skäl att uppmärksamma lagförslagets 22 kap. 3 § om skadeståndsansvar.

Enligt paragrafens *1 mom.* gäller det förslag som bolagsstämmans beslut som har biträtts med mer än hälften av de avgivna rösterna. I andra bestämmelser, i synnerhet i lagens 27—29 §, finns särskilda bestämmelser om den majoritet som erfordras. Huvudregeln när det gäller val är att den blir vald som har fått över hälften av rösterna. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottdragning, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Av paragrafens *2 mom.* framgår att majoritetskravet genom en bestämmelse i bolagsordningen kan skärpas men inte lindras när det gäller andra ärenden än val.

27 §. *Beslut med kvalificerad majoritet.* I denna paragraf föreskrivs om situationer där ett beslut skall fattas med kvalificerad majoritet. I 28 § föreskrivs om situationer där majoritetskravet är ännu högre och i 29 § om situationer där det krävs samtycke av vissa eller samtliga aktieägare.

Med kvalificerad majoritet avses enligt *1 mom.* att beslutet har biträtts med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädda aktierna. Att majoriteten beräknas enligt de vid stämman företrädda aktierna innebär att också passiva aktieägare påverkar omröstningsresultatet med sin blotta närvaro. Detta motsvarar den gällande lagen och även det beslutsförfarande som avses i kapital-, fusions- och delningsdirektiven.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om beslut som skall fattas med kvalificerad majoritet. Bestämmelsen är enbart tänkt att underlätta tillämpningen, eftersom det föreskrivs om beslut med kvalificerad majoritet också i respektive bestämmelser. I momentet hänvisas inte särskilt till styrelsens bemyndiganden. Av momentet framgår tillika med paragrafens *4 mom.* att i bolagsordningen kan föreskrivas om strängare krav på kvalificerad majoritet.

I paragrafens *3 mom.* räknas de situationer upp där beslutsfattandet förutsätter kvalificerad majoritet av varje aktieslag. Omröstning per aktieslag förutsätts huvudsakligen i samma situationer som enligt den gällande lagen. En ny beslutssituation avser riktat förvärv av egna aktier i publika aktiebolag. Enligt den gällande lagen förutsätter förfarandet i praktiken samtycke av alla aktieägare.

Enligt paragrafens *4 mom.* är bestämmelserna om beslut med kvalificerad majoritet såtillvida tvingande att de inte kan lindras genom bestämmelser i bolagsordningen. Däremot kan strängare krav naturligtvis ställas.

28 §. *Ändring av ett aktieslags rättigheter.* Ett beslut om sammanläggning av aktieslag och om försämring av ett aktieslags rättigheter skall enligt förslaget fattas med kvalificerad majoritet. Dessutom förutsätts att beslutet biträds med en kvalificerad majoritet av varje aktieslag. Vidare krävs samtycke av en majoritet av de aktieslag vilkas rättigheter försämras. Beslutskraven motsvarar i praktiken i stor utsträckning vad som i den gällande lagens 9 kap. 15 § 3 mom. föreskrivs om beslut som försämrar aktieslags rättigheter. Eftersom framförallt sammanläggning av olika aktieslag i praktiken ofta har konsekvenser för ett aktieslag vars rättigheter formellt inte försämras, är det motiverat att förutsätta att förfarandet godkänns vid en särskild omröstning för varje aktieslag. I vissa fall kan det råda oenighet också om vilket aktieslags rättigheter som försämras.

Den likställighetsprincip som avses ovan i 1 kap. 7 § har en central betydelse också när det gäller att besluta om sammanläggning av olika aktieslag och försämring av aktieslags rättigheter. Det torde vara nödvändigt att ersätta en försämring av ett aktieslags rättigheter till dem som äger sådana aktier, åtminstone då värdet på aktierna sjunker till följd av beslutet. Försämringen kan å andra sidan i vissa situationer vara rent formell, vilket innebär att ett beslut kan fattas med kvalificerad majoritet utan att någon ersättning behöver betalas.

29 §. *En aktieägares samtycke.* Enligt förslaget skall en aktieägares samtycke till änd-

ring av bolagsordningen utverkas då ändringen från aktieägarens synpunkt har de konsekvenser som räknas upp i 1 mom. De situationer där samtycke krävs motsvarar i stor utsträckning 9 kap. 15 § 1 mom. 1—4 punkten i den gällande lagen. Nya är paragrafens 4 och 6 punkt, där det är fråga om begränsning av s.k. minoritetsutdelning och om begränsning av bolagets rätt att kräva skadestånd.

I synnerhet när det gäller den föreslagna paragrafens 1—6 punkt är det nödvändigt att förutsätta samtycke, eftersom de situationer som avses i bestämmelsen inte i samtliga situationer kan avgöras enbart med stöd av likställighetsprincipen. Närmast för tydlighetens skull har 7 punkten tagits in i den föreslagna paragrafen, trots att slutresultatet blir detsamma också om likställighetsprincipen tillämpas.

Liksom den gällande lagen avser de föreslagna bestämmelserna i första hand redan emitterade aktier. I paragrafen ingår inte någon mot den gällande lagens 9 kap. 15 § 2 mom. svarande bestämmelse. En bestämmelse som motsvarar den gällande paragrafens 3 mom. ingår i föreslagna 28 §.

Paragrafens *1 mom. 1 punkt* svarar mot den gällande lagens 9 kap. 15 § 1 mom. 1 punkten och avser intagande i bolagsstämman av en bestämmelse som gäller bolagets syfte. I momentets *2 punkt* föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagen om den situationen att aktieägarens betalningsskyldighet gentemot bolaget ökas och i *3 punkten* om den situationen att i bolagsordningen tas in en aktierelaterad lösnings- eller samtyckesklausul. I föreslagna *4 punkten* hänvisas till bestämmelsen om begränsning av minoritetens rätt till utdelning. Bestämmelsen har inget självständigt materiellt innehåll utan den är avsedd att underlätta läsningen. Momentets *5 punkt* motsvarar huvudsakligen 9 kap. 15 § 1 mom. 3 a punkten i den gällande lagen. I punkten regleras den situationen att i bolagsordningen tas in ett aktierelaterat lösnings- eller förvärvsvillkor. Eftersom föreslagna 15 kap. 10 § är mera omfattande än den gällande lagens 6 kap. 9 §, skiljer den föreslagna punkten emellertid till sitt innehåll på motsvarande sätt från den gällande lagen. I förslaget ingår inte heller någon mot gällande 6 kap. 10 § 1 mom. svarande specialbestämmelse om publika bolag, utan 5 punkten gäller såväl privata som publika aktiebolag. I momentets *6 punkt* hänvisas till den begränsning av bolagets skadeståndsrätt som avses i 22 kap. 9 §. Bestämmelsens syfte är endast att underlätta läsningen. I momentets *7 punkt* föreskrivs om den situationen att det inbördes förhållandet mellan de rättigheter som aktier av samma slag medför ändras på ett sätt som berör aktieägarens aktier. En ändring berör en aktieägares aktier när aktieägarens rättigheter försämras i förhållande till andra aktieägares. Denna punkt motsvarar 4 punkten i den gällande lagens motsvarande moment.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs i överensstämmelse med 15 kap. 6 § att ett beslut om riktad inlösen av egna aktier inte kan fattas utan de aktieägares samtycke vilkas aktier löses in. Den situationen att en inlösen kränker någon annans rättigheter än ägarens till den aktie som skall lösas in måste bedömas utifrån likställighetsprincipen. I bestämmelsen hänvisas också till det krav på enighet vid ändring av bolagsformen som avses i 19 kap. 5 §.

Enligt paragrafens *3 mom.* får bolaget fatta beslut som strider mot likställighetsprincipen endast med samtycke av en aktieägare som blir lidande av beslutet. Bestämmelsen motsvarar gällande rätt.

Övriga bestämmelser

30 §. *Ändring av bolagsordningen.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagens 9 kap. 14 § 1 mom. att bolagsstämman beslutar om ändring av bolagsordningen med kvalificerad majoritet.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en mot den första meningen i den gällande lagens 9 kap. 14 § 2 mom. svarande bestämmelse om skyldigheten att utan dröjsmål anmäla en ändring av bolagsordningen för registrering samt om att ändringen varken får eller kan verkställas innan den har registrerats.

En mera allmänt utformad bestämmelse som motsvarar slutdelen av den gällande lagens 9 kap. 14 § 2 mom. föreslås bli intagen i lagen. I den gällande lagen görs undantag

från bestämmelsen i momentets första mening endast när det gäller ökning och nedsättning av aktiekapitalet. Härvid skall samtidigt registreras ändringen av bolagsordningen och motsvarande ökning eller nedsättning. Bolagsordningen kan emellertid ändras också på andra sätt. Det är då motiverat att förutsätta att både ändringen och verkställigheten registreras samtidigt. Som ett exempel kan nämnas minskning av antalet styrelsemedlemmar. Det är i så fall motiverat att samtidigt göra registeranmälan både om ändringen av bolagsordningen och om den nya, mindre styrelsen. I den juridiska litteraturen har ett sådant förfarande ansetts vara möjligt.

I paragrafens *3 mom.* föreslås en mot den gällande lagens 9 kap. 14 § 3 mom. svarande bestämmelse enligt vilken den omständigheten att bolaget slopar systemet med nominella belopp inte påverkar sådan rätt som bestäms på basis av en akties nominella belopp, om inte något annat beslutas särskilt.

31 §. *Klander av beslut.* I denna paragraf hänvisas för underlättande av tillämpningen av lagen till de i 21 kap. ingående bestämmelserna om klander av beslut.

6 kap. Aktiebolagets ledning och företrädare

I detta kapitel föreskrivs liksom i den gällande lagens 8 kap. om styrelsen, verkställande direktören och förvaltningsrådet samt om bolagets företrädare.

För överskådlighetens skull tas bestämmelserna in i lagen för ett organ i sänder, börjande med organets uppgifter och inte med hur organet väljs. Detta tillvägagångssätt ökar antalet paragrafer. I huvudsak regleras emellertid samma saker som i den gällande lagen.

Till bolagets ledning hör enligt kapitlets bestämmelser verkställande direktören, styrelsen och förvaltningsrådet. Av dessa är styrelsen det enda obligatoriska organet. Gällande rätt förtydligas så att bestämmelserna om ledningen inte tillämpas på andra företrädare.

Bolagens förvaltningsstruktur förtydligas enligt förslaget så att förvaltningsrådet inte längre skall välja verkställande direktör. I detta avseende är ansvarskedjan klar: bolagsstämman väljer styrelse och denna väljer i sin tur väljer verkställande direktör. Förvaltningsrådets uppgifter styrs också i övrigt i riktning mot tillsyn och anvisningar. I kapitlet regleras överföringen av uppgifter dels från verkställande direktören till styrelsen och dels från styrelsen till bolagsstämman. Bestämmelserna motsvarar gällande rätt. De tas in i lagen för att förtydliga rättsläget.

Förslaget innebär att indelningen i små och stora bolag slopas. Indelningen har begränsat användningen av förvaltningsråd och å andra sidan inneburit att det i stora bolag varit obligatoriskt att tillsätta en verkställande direktör. Samtidigt stryks det bolagsrättsliga förbudet som innebär att styrelsens ordförande inte får vara verkställande direktör. Det är en internationell praxis att sammanslå dessa uppgifter. Principerna för en god förvaltning kan emellertid förutsätta att uppgifterna hålls i sär. Detta faller sig naturligt eftersom en av styrelsens viktigaste uppgifter är att övervaka verkställande direktören.

I förslaget har inte tagits in bestämmelser om att ledningens medlemmar skall ge skriftliga samtycken, eftersom dessa har ansetts leda till onödig byråkrati. Detta formkrav har inte hindrat att ohederliga företagare till handelsregistret har anmält personer som inte har samtyckt till sina uppdrag. Detsamma gäller den gällande lagens krav på skriftliga avskedsanmälningar.

Ledning

1 §. *Bolagets ledning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om aktiebolags verksamma organ. I paragrafen definieras samtidigt bolagets ledning som ett aktiebolagsrättsligt begrepp. Det i aktiebolagslagen använda begreppet bolagsledning täcker sålunda styrelsen, verkställande direktören och förvaltningsrådet. Paragrafen innehåller för tydlighetens skull också hänvisningar som har en central betydelse för bolagsledningens uppgifter och ansvar.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall bolaget alltid ha en styrelse. Denna är sålunda aktiebolagets enda obligatoriska organ. Utöver styrelsen kan bolaget också ha en verkställande direktör och ett förvaltningsråd. Bolagets förvaltningsstruktur är enligt förslaget inte bunden till storleken av bolagets aktiekapital.

Bestämmelserna om bolagets ledning skall inte heller till någon del tillämpas på andra företrädare. Förslaget skiljer sig till dessa delar från bestämmelserna i den gällande lagens 8 kap. Bolagets övriga företrädare anses vara företrädare för bolaget på samma sätt som prokurister och andra som bemyndigats att företräda bolaget.

De som enligt paragrafens 1 mom. hör till bolagets ledning står enligt gällande rätt inte i ett anställningsförhållande till bolaget och hör sålunda inte i första hand till tillämpningsområdet för den arbetsrättsliga lagstiftningen. Andra än bolagsrättsliga rättigheter och skyldigheter mellan de till ledningen hörande personerna och bolaget definieras i allmänhet närmare i ett separat anställningsavtal. En anställningsavtal, bland annat uppsägningen av ett sådant avtal, bedöms enligt allmänna avtalsrättsliga regler. Några hinder finns inte heller för att man i exempelvis verkställande direktörens anställningsförhållande tillämpar regler som har motsvarighet i delar av arbetslagstiftningen, såsom semesterlagen.

För att underlätta tillämpningen hänvisas i paragrafens *2 mom.* till likställighetsprincipen enligt 1 kap. 7 §, till ledningens omsorgsplikt inklusive den s.k. lojalitetsskyldigheten enligt 1 kap. 8 §, samt till skadeståndsbestämmelserna i 22 kap. Dessa bestämmelser gäller samtliga organ och deras medlemmar. Dessutom hänvisas i *3 mom.* till bestämmelserna om bolagets företrädare i 25—28 §. Dessa bestämmelser gäller endast styrelsen och verkställande direktören eftersom förvaltningsrådet inte kan företräda bolaget.

Styrelsens uppgifter och beslutsfattande

2 §. *Styrelsens allmänna uppgifter.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om styrelsens uppgifter. Styrelsen har enligt förslaget behörighet i de till bolagets förvaltning hörande ärenden som inte uttryckligen har anvisats bolagsstämman eller ett eventuellt förvaltningsråd. Bolagets löpande förvaltning ankommer på bolagets eventuelle verkställande direktör. Om bolaget inte har någon verkställande direktör hör den löpande förvaltningen till styrelsens behörighet. Bestämmelserna om behörigheten motsvarar den gällande lagen.

Definitionen av styrelsens uppgifter motsvarar 8 kap. 6 § i den gällande lagen, även om bestämmelsens ordalydelse har ändrats en aning. Enligt bestämmelsen skall styrelsen ombesörja bolagets förvaltning och organiseringen av bolagets verksamhet. Styrelsens uppgifter definieras fortfarande avsiktligt i en allmän bestämmelse. Den gällande lagens definition har visat sig vara fungerande. En omständighet som talar för en allmänt hållen definition är att det finns stora variationer mellan bolagen och deras verksamhetsområden, vilket innebär att bolagens uppgifter ändå inte kan definieras särskilt noggrant. Uppfattningen om styrelsens uppgifter förändras dessutom med tiden, vilket talar för en allmän definition.

Till styrelsens allmänna behörighet hör enligt bestämmelsen att ombesörja bolagets förvaltning och organisera dess verksamhet. Definitionen har betydelse med tanke på överföringen av uppgifter enligt detta kapitels 7 § och med tanke på förvaltningsrådets eventuella uppgifter enligt 21 §.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs också i överensstämmelse med den gällande lagen att styrelsen svarar för att bolagets bokföring och tillsynen över medelsförvaltningen är ordnad på behörigt sätt. Styrelsens uppgift är fortfarande inte att själv dra försorg om dessa uppgifter utan den skall se till att de sköts på behörigt sätt.

I den juridiska litteraturen fästs särskilt avseende vid styrelsens s.k. tillsynsansvar, dvs. skyldigheten att fortlöpande följa och bedöma bolagets och koncernens ekonomiska ställning samt ombesörja rapporteringen om bedömningen. Till detta ansluter sig också styrelsens ansvar för att tillsynen över bokföringen och medelsförvaltningen är ordnad på behörigt sätt. Tillsynsskyldigheten kan t.ex. i ett stort bolag förutsätta att särskild intern revision ordnas. Av föreslagna 17 § framgår att styrelsen skall styra verkställande direktörens verksamhet med anvisningar och bestämmelser som är nödvändiga för bolagets verksamhet. Detta är en av styrelsens viktigaste uppgifter och den har samband med styrelsens tillsynsansvar.

Enligt paragrafens *2 mom.* får styrelsen och

styrelsemedlemmarna inte tillämpa sådana beslut av bolagsstämman, förvaltningsrådet eller styrelsen som strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordningen och sålunda är ogiltiga. Paragrafen skiljer sig delvis från gällande 8 kap. 14 § enligt vilken förbudet att efterkomma ett ogiltigt beslut omfattar alla de företrädare för bolaget som avses i aktiebolagslagen. Enligt förslaget skall denna bestämmelse och den s.k. generalklausulen inte tillämpas på företrädare som inte hör till bolagets ledning.

3 §. *Styrelsens beslutsfattande.* Enligt paragrafens *1 mom.* fattar styrelsen sina beslut med enkel majoritet, om inte bolagsordningen förutsätter kvalificerad majoritet. En bestämmelse som denna kan gälla vissa eller alla ärenden. Kvalificerad majoritet kan förutsättas också i speciallagstiftning. Om rösterna faller lika avgör ordförandens röst utom vid val av ordförande, då valet avgörs genom lottdragning. Av bestämmelsens ordalydelse framgår att majoritetskravet inte kan lindras genom en bestämmelse i bolagsordningen. Bestämmelserna motsvarar 8 kap. 8 § 1 mom. och 9 § 2 mom. i den gällande lagen.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om styrelsens beslutförhet. Styrelsen är beslutför när över hälften av dess medlemmar är närvarande. I bolagsordningen kan emellertid föreskrivas också att en större andel av styrelsens medlemmar skall vara närvarande. Till momentet har fogats en mot gällande rätt svarande mening som förtydligar sättet för beräkning av beslutförheten. Enligt den nya bestämmelsen jämförs antalet närvarande medlemmar med det antal medlemmar som har valts in i styrelsen och därvid beaktas t.ex. inte att en medlem har avgått från styrelsen. Med valda medlemmar avses både sådana som har valts på bolagsstämman och eventuellt på något annat sätt. I bestämmelsen förtydligas också att en jävig styrelsemedlem inte anses vara närvarande.

Enligt momentet får styrelsen inte fatta beslut förrän samtliga styrelsemedlemmar har beretts tillfälle att delta i behandlingen av ärendet. I lagen ingår inga bestämmelser om kallelse till sammanträde. Kallelsetiderna skall vara skäliga och sammanträdena skall också i övrigt ordnas så att så många styrelsemedlemmar som möjligt kan delta i dem. För en del av medlemmarna kan också ordnas möjlighet att delta i sammanträdet med tekniska hjälpmedel. Om en styrelsemedlem har förhinder skall dennes ersättare beredas tillfälle att delta i behandlingen. I brådskande fall är det emellertid viktigare att få till stånd en beslutför styrelse än att säkerställa att varje medlem deltar i sammanträdet. Bestämmelsen motsvarar 8 kap. 9 § 1 mom. i den gällande lagen.

För tydlighetens skull föreslås att till momentet fogas en mening vari det konstateras att beslut kan fattas utan att något egentligt sammanträde hålls. Det kan vara fråga om ett s.k. telefonsammanträde, om att fatta beslut t.ex. per e-post eller om att sända ett beslutsprotokoll till styrelsemedlemmarna för undertecknande. Också ett sådant beslut skall vederbörligen protokollföras och det är skäl att dokumentera förfarandet i protokollet. Beslutsförfaranden av detta slag har godkänts också enligt den gällande lagen. Några särskilda formkrav, t.ex. samtliga medlemmars deltagande, har inte uppställts för sådana förfaranden. Också i dessa sammanhang tillämpas den ovan nämnda principen enligt vilken samtliga medlemmar om möjligt skall ges tillfälle att delta i behandlingen av ett ärende. Principen begränsar eventuellt de sätt på vilka beslut kan fattas.

Till följd av ett procedurfel kan styrelsens beslut, liksom för närvarande, vara ogiltigt. Någon tid inom vilken ogiltigheten skall åberopas har inte satts ut. Det anses att en aktieägare vars rätt direkt berörs av verkställigheten av ett beslut för egen del kan väcka talan för att få ogiltigheten konstaterad. Aktieägarna har emellertid inte någon allmän rätt att klandra styrelsens beslut i domstol. I lagförslagets 21 kap. 3 § föreskrivs emellertid om förutsättningarna för att jämställa ett av styrelsen med stöd av bolagsstämmans bemyndigande fattat, på en materiell grund ogiltigt beslut med ett motsvarande av bolagsstämman fattat beslut.

Om bolagets avtalspart inte varit i god tro när det gäller tillkomsten av ett ogiltigt beslut, är det möjligt att en rättshandling som baserar sig på beslutet inte är bindande för bolaget. De som medverkat till ett i procedurhänseende felaktigt beslut och verkställt detta kan bli skadeståndsskyldiga. Också en

företrädare som inte hör till ledningen kan enligt de allmänna skadeståndsrättsliga principerna bli ersättningsskyldig mot bolaget om han eller hon handlar i enlighet med beslutet medveten om de relevanta felen i beslutsförfarandet.

4 §. *Jäv för styrelsemedlemmar*. I denna paragraf föreskrivs huvudsakligen i enlighet med gällande 8 kap. 10 § om jäv för styrelsemedlemmar. Jävsbestämmelserna har i praktiken tolkats relativt strängt. Jävsbestämmelserna skall enligt förslaget inte tilllämpas på någon annan än en till bolagets ledning hörande företrädare för bolaget.

I bestämmelsen har tagits in en hänvisning också till andra rättshandlingar än avtal. Detta innebär att en styrelsemedlem är jävig att besluta t.ex. om att han eller hon själv skall tilldelas optionsrätter.

5 §. *Styrelsens sammanträden.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en mot 8 kap. 8 § 2 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse enligt vilken styrelsens ordförande är skyldig att se till att styrelsen sammanträder vid behov. Hur ofta sammanträden skall hållas beror på förhållandena i det enskilda bolaget och kan sålunda inte regleras mera exakt. I synnerhet i fråga om bolag som är föremål för offentlig handel har emellertid utvecklats en praxis som kan läggas till grund för bedömningen av hur ofta sammanträden skall hållas. I momentet föreskrivs likaså i överensstämmelse med den gällande lagen att styrelsens ordförande är skyldig att sammankalla styrelsen om styrelsemedlemmarna eller verkställande direktören kräver det.

Till momentet skall enligt förslaget fogas bestämmelser om förfarandet då ordförande inte på begäran sammankallar styrelsen eller inte gör det inom en skälig tid. Kallelse kan i så fall utfärdas av verkställande direktören eller en styrelsemedlem, i det sist nämnda fallet under förutsättning att hälften av medlemmarna godkänner sammankallandet. Godkännandet kan inhämtas formfritt. Avsikten med bestämmelsen är att underlätta de problem som i praktiken uppkommit då ordföranden vägrat eller inte klarat av att sammankalla styrelsen.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om styrelsens rätt att besluta om utomståendes närvaro vid sammanträdet. Också i detta ärende är det styrelsen som har beslutanderätten, inte t.ex. dess ordförande ensam. Verkställande direktören har enligt 18 § fortfarande i regel rätt att vara närvarande och yttra sig vid styrelsens sammanträden. I paragrafen konstateras för tydlighetens skull att en bestämmelse om närvaro kan tas in i bolagsordningen. Också en revisor kan enligt revisionslagen 21 § ha rätt att vara närvarande vid styrelsens sammanträden.

6 §. *Styrelsens protokoll.* I denna paragraf föreskrivs om upprättande, undertecknande och förvaring av sammanträdesprotokollen samt om rätten att få sin avvikande mening antecknad i protokollet. Bestämmelserna motsvarar 8 kap. 8 § 3 mom. i den gällande lagen.

Protokollet är fortfarande närmast ett bevisdokument. Om protokollet har undertecknats av alla närvarande styrelsemedlemmar, vilket ofta är fallet, utgör det ett starkt bevis på vad som skett under sammanträdet. Även om styrelsen har en utomstående sekreterare, skall protokollet undertecknas av ordföranden och någon annan styrelsemedlem. Eftersom protokollet närmast är ett bevisdokument torde styrelsen i undantagsfall kunna besluta att protokollet skall undertecknas av någon annan medlem än ordföranden.

Från rättslig synpunkt skall i protokollet utöver besluten antecknas framförallt avvikande meningar och eventuella omröstningsresultat som har betydelse för bedömningen av styrelsemedlemmarnas eventuella skadeståndsansvar. Också i övrigt kan dokumenteringen av besluten vara förenligt med styrelsemedlemmarnas intressen, eftersom bevisfrågorna har en central betydelse vid en eventuell skadeståndsrättegång.

7 §. *Överföring av uppgifter.* I lagen föreslås för klarhetens skull uttryckliga bestämmelser om överföring av uppgifter dels från verkställande direktören till styrelsen och dels från styrelsen till bolagsstämman. Bestämmelserna motsvarar den gällande lagens principer och förfaranden. I lagen föreslås inga bestämmelser om fördelning av uppgifter mellan styrelsemedlemmarna. Sålunda föreslås inte heller några bestämmelser om särskilda kommittéer och deras uppgifter. När det gäller eventuell fördelning av uppgifter

tillämpas de principer som har utvecklats i rättspraxis och i den rättsliga litteraturen. Det har ansetts att uppgiftsfördelningen kan ha betydelse t.ex. för bedömningen av medlemmarnas ersättningsansvar.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan styrelsen fatta beslut som hör till verkställande direktörens allmänna behörighet också då bolaget har en verkställande direktör. Bestämmelsen stämmer överens med den ståndpunkt som intagits i motiveringen till den gällande lagen. Om styrelsen avgör ett sådant ärende tar den också ansvar för beslutet i sak. Verkställande direktören kan emellertid bli skadeståndsansvarig om ett beslut som strider mot lagen eller bolagsordningen verkställs. Bestämmelsen anger inte hur stor del av verkställande direktörens uppgifter styrelsen kan överta. I princip kan alla ärenden som hör till verkställande direktörens allmänna behörighet avgöras av styrelsen, även om det inte torde finnas någon praktisk orsak till ett sådant arrangemang. Bestämmelsen gäller inte uppgifter som faller utanför verkställande direktörens allmänna behörighet. Utgångspunkten är den att ansvaret i fråga om ärenden som faller utanför verkställande direktörens allmänna behörighet kvarstår hos verkställande direktören, oberoende av om styrelsen har förbehållit sig att avgöra ett ärende eller sköta en uppgift. Enligt momentet kan också i bolagsordningen föreskrivas om överföring av uppgifter som hör till den allmänna behörigheten.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om styrelsens rätt att föra ett ärende som hör till styrelsens eller verkställande direktörens allmänna behörighet till bolagsstämman för avgörande. Överföringen av ett ärende till bolagsstämman motsvarar i princip i alla väsentliga avseenden en överföring från verkställande direktören till styrelsen. Styrelsen kan slippa skadeståndsansvar för en överföring som gjorts med stöd av denna paragraf, även om verkställighetsansvaret och eventuellt också föredragandeansvaret kvarstår hos styrelsen. Om andra ärenden än sådana som hör till styrelsens allmänna behörighet överförs till bolagsstämman för avgörande, dvs. ett förfarande som bestämmelsen inte gäller, kvarstår ansvaret i varje fall hos styrelsen. Förfarandet behandlas också i motiveringen till 5 kap. 2 §. Det är klart att bolagsstämman inte har någon skyldighet att fatta beslut i ett ärende som styrelsen i enlighet med detta moment överför till bolagsstämman för avgörande.

Paragrafens bestämmelser påverkar inte behörigheten att företräda bolaget. Utgångspunkten är sålunda den att en överföring av uppgifter har betydelse endast för ansvarsfördelningen mellan organen och deras medlemmar. Om en överföring av uppgifter emellertid i en situation som avses i 1 mom. baseras på en bestämmelse i bolagsordningen, kan bolaget slippa ansvar för en rättshandling som grundar sig på ett beslut som uppkommit i strid med bestämmelsen, om bolagets motpart inte var i god tro. Det samma gäller också i den situationen att motparten annars kände till behörighetsbegränsningen.

I förslaget regleras inte styrelsens rätt att delegera beslutfattande t.ex. till verkställande direktören. Sådan delegering är möjligt men styrelsen kan likväl inte överföra ansvaret för skötseln av sina uppgifter på någon annan. En omständighet som i praktiken kan begränsa delegeringsmöjligheten är också att verkställande direktörens behörighet att företräda bolaget är snävare än styrelsens.

Styrelseledamöter samt medlemskapets början och upphörande

8 §. *Styrelseledamöter, ersättare och ordförande.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en presumtionsbestämmelse om antalet styrelsemedlemmar. Detta innebär att det inte är nödvändigt att ta in en bestämmelse om saken i bolagsordningen. Enligt presumtionsbestämmelsen har styrelsen minst en och högst fem medlemmar. Momentet skiljer sig från gällande 8 kap. 1 § också i det avseendet att någon indelning i s.k. stora och små bolag inte längre görs.

Liksom enligt den gällande lagen föreskrivs att om styrelsen har endast en eller två medlemmar skall till den också höra minst en ersättare. Vidare föreskrivs liksom i den gällande lagen att på ersättarna skall tillämpas vad som föreskrivs om de ordinarie medlemmarna. Bestämmelsen gäller direkt bl.a. val av ersättare, ersättarens mandattid, upp-

dragets upphörande och behörigheten att verka som medlem. En ersättare har emellertid samma rättigheter och skyldigheter som en styrelsemedlem endast då han eller hon ersätter en styrelsemedlem i styrelsen. Ersättaren har t.ex. skadeståndsansvar för styrelsens beslut endast då han eller hon har deltagit i beslutsfattandet. I rättspraxis har emellertid en ersättare i undantagsfall jämställts med en ordinarie medlem också då ersättaren inte formellt har handlat i den ordinarie medlemmens ställe.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om skyldigheten att välja ordförande för styrelsen i det fall att styrelsen har flera än en medlem. Ordföranden väljs bland styrelsens medlemmar. Valet förrättas i allmänhet av styrelsen, men också bolagsstämman kan besluta vem som skall utses till ordförande. I bolagsordningen kan föreskrivas om val av ordförande. Bestämmelsen motsvarar 8 kap. 8 § 1 mom. i den gällande lagen.

9 §. *Val av styrelseledamöter.* Enligt förslaget väljs styrelsemedlemmarna av bolagsstämman, om inte bolagsordningen föreskriver att de skall väljas av förvaltningsrådet. Bestämmelsen skiljer sig emellertid från gällande 8 kap. 11 a § 2 mom. där presumtionen är den motsatta: förvaltningsrådet har rätt att välja styrelsemedlemmar om inte bolagsordningen föreskriver något annat. Till denna bestämmelse ansluter sig en övergångsbestämmelse.

Enligt förslaget behövs inte längre skriftligt samtycke av den som väljs till medlem. Kravet på skriftligt samtycke utgör ingen garanti för att den person som anmäls till handelsregistret verkligen har samtyckt till uppdraget. I praktiken har skriftliga samtycken ofta begärts efter valet. Trots denna ändring är det klart att ingen kan väljas in i en bolagsstyrelse utan sitt samtycke.

Enligt paragrafens andra mening kan mindre än hälften av styrelsemedlemmarna väljas i någon annan ordning. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 1 § 2 mom. i den gällande lagen. I den föreslagna bestämmelsen används ordet ”väljas” i stället för den gällande bestämmelsens ”tillsättas”, eftersom i lagen också i övrigt hänvisas endast till styrelsens valda medlemmar. Ändringen har ingen betydelse i sak.

Det har i allmänhet ansetts att styrelsen eller verkställande direktören inte kan ges rätt att välja styrelsemedlemmar. Den av paragrafen framgående principen enligt vilken aktieägarna alltid har rätt att välja merparten av styrelsemedlemmarna skall tillämpas också då bolagets anställda i enlighet med lagen om personalrepresentation i företagens förvaltning (725/1990) har rätt att utse medlemmar till styrelsen. Om bolagsordningen är så utformad att personalens rätt att välja styrelsemedlemmar skulle innebära att antalet medlemmar som inte väljs av bolagsstämman skulle överskrida den i denna paragraf bestämda andelen, måste bolaget ändra sin bolagsordning eller ordna personalrepresentationen på något annat sätt som den nämnda lagen tillåter.

I paragrafen föreslås en i förhållande till den gällande lagen ny bestämmelse enligt vilken bolagsstämman kan förrätta valet om den som har valrätten enligt paragrafens andra mening inte gör detta. Bestämmelsen gör det möjligt att lösa problematiska situationer t.ex. i samband med dödsfall eller upplösning av en juridisk person. Bolagsstämman kan förrätta valet först när det är klart att den som har valrätten enligt andra meningen inte handlar över huvud taget eller inte handlar inom en skälig tid efter att fått kännedom om valsituationen. Bestämmelsen innebär att en mot gällande 8 kap. 2 § 4 mom. svarande bestämmelse blir överflödig.

10 §. *Styrelseledamöternas behörighet.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en delvis mot gällande 8 kap. 4 § 2 mom. svarande bestämmelse om styrelsemedlemmarnas behörighet. Förslaget innebär emellertid en viss utvidgning av den personkrets som inte har behörighet att vara styrelsemedlemmar. Detta kan huvudsakligen härledas från lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Utgångspunkten har ansetts vara den att en person som inte kan sköta sina egna angelägenheter inte kan bli vald till styrelsemedlem.

Enligt 2 § i lagen om förmyndarverksamhet är den omyndig som inte har fyll 18 år. Enligt 3 § i samma lag skall en omyndigs ekonomiska och andra angelägenheter som avses i den nämnda lagen skötas av en intressebevakare. För en myndig som behöver stöd i skötseln av sina angelägenheter kan förord-

nas en intressebevakare. Om förordnande av en intressebevakare inte är en tillräcklig åtgärd för att trygga en myndig persons intressen, kan den myndiges handlingsbehörighet begränsas så som anges i den nämnda lagen. Enligt 8 § i lagen om förmyndarverksamhet kan en domstol förordna en intressebevakare för en myndig som på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna, försvagat hälsotillstånd eller av någon annan motsvarande orsak saknar förmåga att bevaka sina intressen eller sköta sådana personliga eller ekonomiska angelägenheter som kräver åtgärder.

I konkurslagens (120/2004) 4 kap. 13 § föreskrivs närmare om tiden för begränsning av en konkursgäldenärs behörighet.

Enligt 4 § i lagen om näringsförbud (1059/1985) får den som har meddelats näringsförbud inte vara styrelsemedlem t.ex. i ett aktiebolag. Enligt 4 § 3 mom. i lagen om näringsförbud kan en domstol av särskilda skäl bestämma att ett förbud inte gäller en viss rörelse eller en rörelse av visst slag, uppdrag eller verksamhet i ett visst samfund eller en viss stiftelse.

I den föreslagna paragrafen ingår ingen särskild bestämmelse om att en styrelsemedlem skall vara en fysisk person, eftersom detta anses vara självklart i den inhemska bolagsrättsliga litteraturen.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagen att minst en styrelsemedlem skall vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Registermyndigheten, dvs. Patent- och registerstyrelsen kan fortfarande bevilja dispens från detta krav. Enligt 6 § 3 mom. i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919) skall en näringsidkare alltid ha en företrädare som har hemort i Finland och rätt att på näringsidkarens vägnar ta emot stämningar och andra delgivningar, men som inte i andra avseenden jämställs med en styrelsemedlem.

11 §. *Styrelseledamöternas mandattid.* I denna paragraf ingår presumtionsbestämmelser om en styrelsemedlems mandattid. I bolagsordningen behöver sålunda inte tas in någon bestämmelse om mandattiden om avsikten inte är att denna skall avvika från vad som föreskrivs i lagens presumtionsbestämmelser. I ett privat aktiebolag fortgår mandattiden tills vidare medan den i ett publikt aktiebolag upphör vid utgången av följande ordinarie bolagsstämman. I bolagsordningen kan föreskrivas annorlunda om mandattiden. En från lagens presumtionsbestämmelse avvikande bestämmelse kan gälla både mandattidens längd och den bolagsstämma som förrättar valet. Personval kan sålunda fortsättningsvis förrättas på en annan än ordinarie bolagsstämma. Mandattiden kan också i ett publikt aktiebolag fortgå tills vidare, så som föreskrivs i 8 kap. 1 § 3 mom. i den gällande lagen.

Enligt den föreslagna bestämmelsen upphör mandattiden och mandattiden för en ny medlem börjar vid utgången av den bolagsstämma som har beslutat välja den nya medlemmen, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen eller något annat beslutas när den nya medlemmen väljs. Bolagsstämman kan sålunda inte besluta om mandattiden på ett sätt som strider mot bolagsordningen, men den kan fatta ett beslut som preciserar tidpunkten då mandattiden upphör.

12 §. *En styrelseledamots avgång.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om en styrelsemedlems rätt att avgå från sitt uppdrag före mandattidens utgång. Denna rätt kan inte begränsas i bolagsordningen eller i beslutet om att välja styrelsemedlemmen. Eventuella i ett tjänstgöringsavtal fastställda begränsningar av avgångsrätten kan leda till avtalsbaserat ersättningsansvar mot bolaget, men hindrar inte medlemmen att avgå från uppdraget.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall styrelsen underrättas om avgången och om medlemmen inte har valts av bolagsstämman skall också den som har valt medlemmen underrättas. Avgångens rättsverkningar ansluter sig emellertid alltid till att styrelsen underrättas. Som anmälan till styrelsen räcker det med en anmälan till någon annan styrelsemedlem. Enligt förslaget förutsätts inte längre någon skriftlig avgångsanmälan, så som enligt 8 kap. 2 § 1 mom. i den gällande lagen. I litteraturen har det ansetts att en avgångsanmälan också enligt den gällande lagen har kunnat göras på annat sätt än skriftligen. Kravet på skriftlig form hindrar inte heller att avgångsanmälan antedateras. Det kan emellertid ligga i den avgående styrelsemedlemmens intresse att avgången sker bevisligen. Om en

styrelsemedlem anmäler sin avgång endast direkt till handelsregistret blir det en bevisningsfråga när bolaget har fått vetskap om avgången. Avgången träder i kraft tidigast då styrelsen har fått anmälan om saken. I avgångsanmälan kan en senare tidpunkt anges.

Paragrafens *3 mom.* motsvarar i sak 8 kap. 2 § 3 mom. i den gällande lagen. I momentet hänvisas emellertid inte till det förfarande som avses i 5 kap. 17 § 2 mom. och som innebär att bolagsstämman kan sammankallas då styrelsen inte gör detta på vederbörligt sätt. Om styrelsen är beslutför med en medlem skall den sista medlemmen dra försorg om att bolagsstämman sammankallas enligt de normala bestämmelserna om sammankallande av bolagsstämma. Om styrelsen inte är beslutför med endast en medlem skall den sista medlemmen ansöka om att en kallelse utfärdas genom det förfarande som avses i lagförslagets 5 kap. 17 § 2 mom.

13 §. *Entledigande av styrelseledamot.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 8 kap. 2 § 1 mom. att en styrelsemedlem kan entledigas av den som har valt honom eller henne till uppdraget. Entledigandet kan ske under styrelsemedlemmens mandattid, vilket för klarhetens skull konstateras i själva bestämmelsen även om det kan anses ingå i begreppet entledigande. Vedertaget anses det att rätten att entlediga en styrelsemedlem inte kan begränsas genom avtal eller bestämmelser i bolagsordningen. Av ett uppdrags- eller anställningsavtal kan emellertid följa att en entledigad medlem har rätt till ersättning av bolaget.

I momentet föreslås en ny bestämmelse enligt vilken en styrelsemedlem som inte har valts av bolagsstämman kan entledigas av bolagsstämman, om bolagsordningen har ändrats så att valrätt inte längre föreligger. Valrätten kan upphöra antingen blott på grund av en ändring i bolagsordningen eller till följd av någon annan förändring i förhållandena. Valrätten har kunnat bindas t.ex. vid att vissa specialvillkor är uppfyllda. Valrätt föreligger inte heller längre ens i det fallet att den fysiska person som skall förrätta valet har avlidit eller i det fallet att den juridiska person som skall förrätta valet har upplösts eller om någon annan sådan motsvarande förändring har skett och bolagsordningen har ändrats i överensstämmelse med den förändrade situationen.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs när mandattiden för en entledigad medlem upphör. Mandattiden för en medlem som entledigats av bolagsstämman upphör vid utgången av den bolagsstämma som beslutar om entledigandet, om inte bolagsstämman beslutar om någon annan tidpunkt. Den presumtion som ingår i bestämmelsen stämmer överens med vad som ovan i 11 § föreskrivs om mandattidens upphörande. Bolagsstämman kan enligt förslaget emellertid bestämma någon annan tidpunkt för mandattidens upphörande. Det kan bestämmas att mandattiden upphör också under en bolagsstämma. Mandattiden för en medlem som inte har entledigats av bolagsstämman upphör omedelbart, om inte något annat framgår i samband med entledigandet.

14 §. *Komplettering av styrelsen.* I denna paragraf föreslås en mot 8 kap. 8 § 2 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse om komplettering av styrelsen i en situation där en medlem har avgått, entledigats eller förlorat sin medlemsbehörighet. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gällande lag, men avviker från denna på så sätt att om det ankommer på bolagsstämman att välja en styrelsemedlem och styrelsen är beslutför, kan valet skjutas upp till följande bolagsstämma. Enligt den gällande lagen kan valet skjutas upp till den följande bolagsstämma som också annars skulle välja styrelsemedlemmar. Förslaget kan innebära att rytmen för val av styrelsemedlemmar förskjuts i vissa bolag, men det är å andra sidan problemfritt i de flesta situationer. Den nuvarande ordalydelsen är problematisk i sådana fall då en styrelsemedlem har valts till uppdraget tills vidare.

Andra bestämmelser om styrelsen

15 §. *Koncernförhållande.* I denna paragraf föreslås huvudsakligen mot den gällande lagens 8 kap. 7 § svarande bestämmelser om ett bolags skyldighet att underrätta en dottersammanslutnings styrelse eller motsvarande organ om att ett koncernförhållande har uppkommit eller upphört samt om dottersammanslutningens styrelses eller motsvarande organs skyldighet att till moderbolaget lämna de uppgifter som behövs för upprättande av

koncernbokslut. En nyhet jämfört med den gällande lagen är att bestämmelsen förutsätter en anmälan också om att ett koncernförhållande har upphört. Denna information kan ha betydelse eftersom koncernförhållandets upphörande påverkar dottersammanslutningens skyldighet att lämna uppgifter till moderbolaget.

Det är klart att något särskilt meddelande inte behövs om dottersammanslutningen redan har informationen. Dottersammanslutningen är skyldig att ge information huvudsakligen för upprättande av koncernbokslutet. Bestämmelsen har betydelse för bedömningen av frågan om dottersammanslutningens ledning har tystnadsplikt, eftersom bestämmelsen ger rätt att lämna ut de uppgifter som avses i paragrafen.

16 §. *Avtal som med ett bolags enda aktieägare.* I paragrafen föreslås att det på motsvarande sätt som i gällande 8 kap. 6 § 3 mom. föreskrivs om dokumentering av sådana avtal och förbindelser som ingås med bolagets enda aktieägare och som inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet. Bestämmelsen är baserad på artikel 5 i direktivet om enmansbolag med begränsat ansvar.

Verkställande direktör

17 §. *Verkställande direktörens allmänna uppgifter.* I den föreslagna paragrafens *1 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 8 kap. 6 § 1 mom. om verkställande direktörens allmänna uppgifter. Bestämmelsens ordalydelse har ändrats i överensstämmelse med ordalydelsen i 2 § om styrelsens uppgifter, men denna ändring har ingen betydelse i sak. Verkställande direktörens allmänna behörighet omfattar skötseln av bolagets löpande förvaltning. Denna definition har betydelse för bestämmelserna om överföring av behörighet. Definitionen av verkställande direktörens uppgifter är allmänt hållen och i bestämmelsen räknas inte upp sådana särskilda uppgifter som tilldelas verkställande direktören enligt andra lagparagrafer. Grunderna är desamma som i 2 §, som definierar styrelsens uppgifter.

Verkställande direktören svarar också för att bolagets bokföring är lagenlig samt för att medelsförvaltningen är ordnad på ett betryggande sätt. Också till denna del överensstämmer definitionen av verkställande direktörens uppgifter med den gällande lagen.

Till momentet har fogats en bestämmelse enligt vilken verkställande direktören skall ge styrelsen den information som styrelsen behöver för att sköta sina uppgifter. Denna information skall verkställande direktören ge på eget initiativ. Styrelsen bestämmer vid behov vilka uppgifter den behöver för att sköta sina uppgifter. Bestämmelsen har utformats på ett sätt som motsvarar gällande rätt. Såväl den gällande lagens och förslagets bestämmelser om förvaltningsrådets rätt att få information som denna paragrafs 2 mom. om meddelande om osedvanliga åtgärder talar för att denna bestämmelse tas in i lagen.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en bestämmelse som överensstämmer med de två sista meningarna i den gällande lagens 8 kap. 6 § 1 mom. I praktiken torde verkställande direktörer ytterst sällan utan styrelsens uttryckliga bemyndigande ha vidtagit sådana osedvanliga och betydande åtgärder som avses i lagrummet.

18 §. *Verkställande direktörens närvaro vid styrelsens sammanträden.* Verkställande direktören har enligt förslaget, liksom enligt den gällande lagen, rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden också utan att vara styrelsemedlem. Yttranderätten innefattar i detta sammanhang också rätt att väcka initiativ. Förslaget skiljer sig emellertid från den gällande lagen i det avseendet att styrelsen har rätt att fatta avvikande beslut också annars än i vissa fall. I praktiken torde verkställande direktörens närvaro oftast vara nödvändig, men det finns ingen anledning att i lagen ställa upp gränser för hur styrelsen ordnar sitt arbete till denna del.

19 §. *Bestämmelser som skall tillämpas på verkställande direktören och dennes ställföreträdare.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall på verkställande direktören, liksom enligt den gällande lagen, tillämpas bl.a. vissa av de bestämmelser som gäller styrelsemedlemmarna. Till dessa bestämmelser hör 2 § 2 mom. enligt vilken en styrelsemedlem inte får följa sådana beslut av bolagsstämman, förvaltningsrådet eller styrelsen som strider mot denna lag eller bolagsordningen och som sålunda är ogiltiga. På verkställande direktören

tillämpas också 4 § om jäv för styrelsemedlemmar. Ovan i samband med 4 § redogörs för de ändringar som föreslås i jävsbestämmelserna. På verkställande direktören tillämpas också samma behörighetsbestämmelser som på styrelsemedlemmarna med stöd av 10 §. Också de ändringar som föreslås i dessa bestämmelser behandlas ovan i samband med respektive paragraf. Verkställande direktören skall liksom för närvarande alltid vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om undantag från detta krav inte beviljas.

På verkställande direktören tillämpas med stöd av 1 § i detta kapitel också vad som i 1 kap. 7 § föreskrivs om likställighetsprincipen och i 1 kap. 8 § om omsorgsplikten. I 22 kap. finns skadeståndsbestämmelser som gäller verkställande direktören.

Enligt den föreslagna paragrafens *2 mom.*, som motsvarar 8 kap. 3 § 3 mom. i den gällande lagen, skall på verkställande direktörens ställföreträdare tillämpas vad som föreskrivs om verkställande direktören. Bestämmelsen gäller till fullo bl.a. val av ställföreträdare för verkställande direktören samt ställföreträdarens behörighet. Däremot skall t.ex. de s.k. verksamhetsrelaterade bestämmelserna om jäv och företrädande tillämpas på verkställande direktörens ställföreträdare endast då denne sköter verkställande direktörens uppgifter.

20 §. *Val av verkställande direktör samt dennes avgång och entledigande.* Enligt förslaget väljs verkställande direktören av styrelsen. Förslaget innehåller ingen mot 8 kap. 3 § 2 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse enligt vilken förvaltningsrådet kan ha rätt att välja verkställande direktör, eftersom förslaget eftersträvar en överskådlig förvaltningsstruktur där verkställande direktören är ansvarig inför styrelsen och styrelsen inför bolagsstämman.

Från bestämmelsen görs vissa undantag. Bestämmelser om verkställande direktörens person kan enligt 2 kap. 2 § tas in i avtalet om bildande av bolaget och enligt 16 kap. 3 § i fusionsplanen i samband med en kombinationsfusion.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om verkställande direktörens avgångsrätt. Verkställande direktören har i stort sett samma avgångsrätt som styrelsemedlemmarna. Dessas avgångsrätt behandlas ovan i motiveringen till 12 §. Verkställande direktören kan inte med bolagsrättsliga verkningar hindras att avgå, men hans avgång kan strida mot uppdrags- eller anställningsavtalet och få avtalsrättsliga konsekvenser. Att styrelsen skall underrättas innebär i praktiken ett meddelande till styrelseordföranden eller en styrelsemedlem. Om bolaget inte har någon styrelse och inte heller andra företrädare torde det räcka att verkställande direktören gör en anmälan till handelsregistret. Avgången träder i kraft tidigast då styrelsen har underrättats om den. I avgångsanmälan kan också anges en senare tidpunkt.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om entledigande av verkställande direktören. Styrelsen har alltid rätt att entlediga verkställande direktören utan att ange någon särskild orsak. Som en bolagsrättslig grund för entledigande av verkställande direktören räcker alltid en allmän förtroendekris. I uppdrags- eller anställningsavtalet kan naturligtvis tas in bestämmelser om saken, men åsidosättande av dessa har endast avtalsrättsliga konsekvenser.

Enligt förslaget behöver verkställande direktören inte skriftligen samtycka till att ta emot uppdraget, vilket den gällande lagen förutsätter. Ingen kan väljas till verkställande direktör utan att ha gett sitt samtycke.

Förvaltningsråd

21 §. *Förvaltningsrådets uppgifter.* Avsikten med förslaget är att precisera bestämmelserna om förvaltningen av aktiebolag. För förvaltningsrådets vidkommande betyder detta att förvaltningsrådet varken kan utse eller entlediga verkställande direktören. Att välja verkställande direktör hör till styrelsens uppgifter. Enligt förslaget väljer förvaltningsrådet styrelse endast om bolagsordningen uttryckligen föreskriver detta. Förslaget innebär att förvaltningsrådets uppgifter i större utsträckning får tillsynskaraktär. Dessutom slopas bestämmelsen om att förvaltningsrådet till bolagsstämman skall ge allmänna yttranden om bolagets ekonomiska ställning.

Förvaltningsrådets huvuduppgift är enligt paragrafens *1 mom.* att övervaka bolagets förvaltning, som styrelsen och verkställande

direktören ansvarar för. Bestämmelsen motsvarar 8 kap. 11 a § 1 mom. i den gällande lagen. Eftersom i lagen inte föreslås någon bestämmelse om förvaltningsrådets skyldighet att ge yttranden, kan en bestämmelse om sådana yttranden vid behov tas in i bolagsordningen. I annat fall kan det vara svårt för aktieägarna att få information om förvaltningsrådets ställningstaganden i samband med övervakningen av bolaget.

Förvaltningsrådet kan ges rätt att välja styrelse. Denna presumtionsbestämmelse går tvärtemot den nuvarande bestämmelsen. Förvaltningsrådet har rätt att välja styrelse endast om detta uttryckligen föreskrivs i bolagsordningen. För klarhetens skull tas en bestämmelse om saken in också i 9 §.

Enligt paragrafens *2 mom.* föreskrivs i bolagsordningen om förvaltningsrådets övriga uppgifter. Enligt bolagsordningen kan förvaltningsrådet emellertid inte tilldelas uppgifter som enligt en uttrycklig bestämmelse i aktiebolagslagen hör till bolagsordningen, styrelsen eller verkställande direktören. Förvaltningsrådet kan å andra sidan tilldelas uppgifter som hör till styrelsens allmänna behörighet samt sådana uppgifter som inte uttryckligen nämns i lagen. Till den sist nämnda kategorin hör t.ex. att till bolagsstämman ge ett yttrande om bokslutet och revisionsberättelsen. Också utan någon uttrycklig bestämmelse om saken kan förvaltningsrådet ge styrelsen och verkställande direktören råd och anvisningar. I föreslagna 5 kap. 17 § 1 mom. föreskrivs att förvaltningsrådet kan ges rätt att sammankalla bolagsstämman. I momentet konstateras för klarhetens skull att förvaltningsrådet inte kan ges rätt att företräda bolaget.

Momentet innebär i praktiken att förvaltningsrådet kan tilldelas merparten av de uppgifter som avses i den gällande lagens 8 kap. 11 a § samt många uppgifter som inte nämns i bestämmelsen.

22 §. *Förvaltningsrådets rätt att få upplysningar*. Bestämmelserna om förvaltningsrådets rätt att få upplysningar överensstämmer huvudsakligen med 8 kap. 11 a § 1 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsens ordalydelse har emellertid ändrats så att rätten att begära upplysningar inte inskränker sig till förvaltningsrådets sammanträde, vilket torde vara motiverat med tanke på skötseln av ärendena i praktiken. Bestämmelsen har utformats på samma sätt som bestämmelsen om verkställande direktörens skyldighet att informera styrelsen. Förvaltningsrådets rätt att få upplysningar är emellertid sammankopplad med dess uppgifter. Tillsynsuppgiften förutsätter t.ex. inte nödvändigtvis att alla upplysningar fås omedelbart. Också informationens detaljnivå skall dimensioneras utgående från förvaltningsrådets uppdrag. Vid tolkningen av bestämmelsen måste styrelsens och förvaltningsrådets olika uppgifter i bolaget beaktas också i andra avseenden.

23 §. *Förvaltningsrådets ledamöter och ordförande.* Förvaltningsrådet skall ha minst tre medlemmar. Bolagen har getts friare händer genom att det krav på fem medlemmar har slopats som föreskrivs i den gällande lagens 8 kap. 11 § 2 mom. Liksom i den gällande lagen föreskrivs att verkställande direktören och styrelsemedlemmarna inte får höra till förvaltningsrådet. Detsamma gäller deras ersättare. Liksom enligt den gällande lagen skall för förvaltningsrådet väljas en ordförande. Ordföranden väljs av förvaltningsrådet självt, om inte något annat beslutas när förvaltningsrådet väljs eller något annat föreskrivs i bolagsordningen. Ordföranden väljs naturligtvis bland förvaltningsrådets medlemmar.

24 §. *Bestämmelser som tillämpas på förvaltningsrådet.* I denna paragraf hänvisas till de bestämmelser om styrelsen vilka skall tillämpas som sådana i förvaltningsrådets verksamhet. Dessa bestämmelser är 2 § 2 mom. om verkställighet av ogiltiga beslut, 3 § om beslutsfattande, 4 § om jäv för styrelsemedlemmar, 5 § om sammanträden, 6 § om protokoll, 9 § om val av medlemmar, 10 § om medlemmarnas behörighet, 11 § om medlemmarnas mandattid, 12 § om en medlems avgång och 13 § om entledigande av en medlem. Förslaget motsvarar till dessa delar huvudsakligen den gällande lagen. De nämnda bestämmelserna har visserligen på det sätt som anges i motiveringen ändrats i förhållande till 8 kap. 8—10 § i den gällande lagen. De sist nämnda bestämmelserna tillämpas i enlighet med gällande 8 kap. 11 a § 3 mom. på förvaltningsrådet och dess medlemmar. Enligt föreslagna 5 kap. 3 § 2 mom. fattas

beslut om val av förvaltningsrådsmedlemmar på den ordinarie bolagsstämman, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Företrädande

25 §. *Styrelsen och verkställande direktören som företrädare.* I detta kapitel föreslås mot den gällande lagen svarande bolagsrättsliga bestämmelser om företrädande av bolaget. Bolaget kan utöver dessa bolagsrättsliga bestämmelser dessutom tillämpa andra civilrättsliga förfaranden som gäller bemyndigande.

I paragrafen föreskrivs att styrelsen företräder bolaget i allmänhet och att verkställande direktören kan företräda bolaget i ärenden som med stöd av 17 § hör till verkställande direktörens uppgifter. Den föreslagna bestämmelsen skiljer i det avseendet från den bestämmelse som styrelsen som ingår i den gällande lagens 8 kap. 12 § 1 mom. att i den föreslagna bestämmelsen inte hänvisas till tecknande av bolagets firma. Detsamma gäller också de övriga bestämmelserna om företrädande av bolaget. Någon hänvisning till tecknande av bolagets firma behövs inte eftersom firmateckningsrätten utgör en naturlig del av rätten att företräda bolaget.

Den föreslagna bestämmelsen om verkställande direktörens rätt att företräda bolaget motsvarar 8 kap. 13 § 1 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsen begränsar naturligtvis inte styrelsens möjligheter att särskilt bemyndiga verkställande direktören att företräda bolaget i ett ärende som inte hör till verkställande direktörens uppgifter enligt 17 §, eller att ge verkställande direktören sådan rätt att företräda bolaget som avses i 26 §.

26 §. *Övriga företrädare.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar delvis 8 kap. 12 § 2 och 4 mom. i den gällande lagen. Genom en bestämmelse i bolagsordningen kan en styrelsemedlem eller verkställande direktören ges rätt att företräda bolaget. Denna rätt har ansetts vara bunden till företrädarens ställning och den gäller i enlighet med respektive bestämmelse i bolagsordningen en styrelsemedlem eller verkställande direktören oberoende av dessas person. Genom en bestämmelse i bolagsordningen kan också styrelsen bemyndigas att ge en styrelsemedlem, verkställande direktören eller någon annan rätt att företräda bolaget. Denna rätt har däremot ansetts vara personlig och sålunda avse uttryckligen en namngiven person. För att förtydliga denna skillnad har till slutet av bestämmelsens första mening fogats ett omnämnande om att styrelsen kan ge en namngiven person rätt att företräda bolaget.

Liksom enligt den gällande lagen konstateras i den föreslagna bestämmelsen att styrelsen när som helst kan återkalla rätten att företräda bolaget. Bestämmelsen är bolagsrättslig och begränsar sålunda inte företrädarens rätt att kräva skadestånd på grund av ett eventuellt avtal.

Den föreslagna bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen i det avseendet att på en företrädare som inte hör till bolagets ledning inte längre skall tillämpas några särskilda behörighetsvillkor och inte heller bestämmelserna om jäv. En sådan företrädare har inte heller enligt lag någon skyldighet att iaktta likställighetsprincipen. Ändringarna är baserade på att en här avsedd företrädare inte hör till bolagets ledning och sålunda inte har någon med en ledande ställning sammanhängande rätt att fatta beslut. Hans eller hennes uppdrag inskränker sig sålunda till att företräda bolaget. De bolagsrättsliga besluten fattas av bolagets ledning, huvudsakligen genom styrelsens och verkställande direktörens försorg och på dessas ansvar. Ledningen kan naturligtvis delegera beslutanderätt inom organisationen, ofta uttryckligen till personer som samtidigt har rätt att företräda bolaget. En företrädare kan i princip vidta en rättshandling trots att han eller hon t.ex. är jävig, men blir då ansvarig för eventuell skada enligt de principer som allmänt tillämpas i sådana fall. De bolagsrättsliga skadeståndsbestämmelserna tillämpas inte heller enligt den gällande lagen på andra företrädare än sådana som hör till ledningen. Bolagets styrelse har också kunnat ge en generell fullmakt eller prokura enligt prokuralagen (130/1979) vilket innebär att de nämnda begränsningarna inte har tillämpats.

27 §. *Begränsning av rätten att företräda bolaget.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en mot gällande 8 kap. 12 § 3 mom. svarande bestämmelse enligt vilken rätten att företräda

bolaget kan begränsas endast på så sätt att två eller flera personer endast tillsammans har rätt att företräda bolaget. I paragrafens *2 mom.* föreslås en ny bestämmelse vari för klarhetens skull nämns möjligheten att begränsa en företrädares befogenhet genom att en bestämmelse om verksamhetsområdet tas in i bolagsordningen. Företrädarens behörighet kan emellertid inte effektivt begränsas genom en sådan bestämmelse. Detta beror på 28 § 2 mom., som i sin tur är baserat på artikel 9 i offentlighetsdirektivet.

28 §. *Bindande verkan av en företrädares åtgärder.* Bestämmelserna i denna paragraf motsvarar 8 kap. 15 § i den gällande lagen. I paragrafen föreslås emellertid vissa ändringar i ordalydelsen, i överensstämmelse med ändringarna i 25—27 §.

7 kap. Revision och särskild granskning

I detta kapitel föreskrivs huvudsakligen på motsvarande sätt som i den gällande lagen 10 kap. om revision och särskild granskning.

De delvis överlappande särskilda minoritetsskyddsbestämmelserna som gäller val av extra revisor och godkänd revisor föreslås bli ersatta med bestämmelser om minoritetens rätt att kräva att en godkänd revisor väljs i ett bolag som enligt lagen och bolagsordningen inte är skyldigt att välja en sådan.

I förslaget ingår presumtionsbestämmelser om revisorns mandattid. Dessa motsvarar presumtionsbestämmelserna om styrelsemedlemmarnas mandattid.

I kapitlet föreslås vissa tekniska ändringar. De föreslagna bestämmelserna om särskild granskning är tydligare och mera omfattande än de gällande.

Revision

1 §. *Tillämplig lag.* I den föreslagna paragrafens *1 mom.* föreskrivs att på revision av aktiebolag i första hand skall tillämpas aktiebolagslagen och i andra hand revisionslagen. Eftersom revisionslagen är en allmän lag som i varje fall skall tillämpas sekundärt, är hänvisningen i första hand förtydligande. Hänvisningen till revisionslagen har emellertid också den betydelsen att en revision som gjorts i strid med revisionslagen samtidigt är stridande mot aktiebolagslagen. Detta leder i sin tur till tillämpning av bl.a. aktiebolagslagens bestämmelser om skadestånd. En omständighet som minskar hänvisningens praktiska betydelse är att revisionslagens skadeståndsbestämmelser i stor utsträckning överensstämmer med aktiebolagslagens motsvarande bestämmelser och att i aktiebolagslagen hänvisas till revisionslagens bestämmelser om revisorns skadeståndsansvar.

I paragrafens *2 mom.* konstateras, åter i syfte att underlätta tillämpningen, att med en godkänd revisor i aktiebolagslagen avses detsamma som i revisionslagens 2 §, dvs. CGR- och GRM -revisorer samt CGR- och GRM -sammanslutningar. Bestämmelsen motsvarar gällande lag.

2 §. *Revisorsval.* I paragrafen föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 10 kap. 1 § 2 mom. att en revisor väljs av bolagsstämman. Om flera revisorer skall väljas får det i bolagsordningen föreskrivas att en eller flera av dem, dock inte alla, skall väljas i någon annan ordning. Alla kan emellertid inte väljas i någon annan ordning. I momentet används i stället för ”tillsättes” ordet ”väljas” liksom i bestämmelserna om val av styrelse i lagförslagets 6 kap. Ändringen har ingen betydelse i sak.

3 §. *Revisorssuppleant.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs liksom i den gällande lagen 10 kap. 1 § 3 mom. att bolagsstämman kan välja en eller flera revisorssuppleanter. I momentet föreskrivs för klarhetens skull att om för ett aktiebolag väljs endast en revisor som inte är en sådan revisionssammanslutning som avses i revisionslagens 5 och 6 § skall åtminstone en revisorssuppleant väljas. Bestämmelsen motsvarar revisionslagens 9 § 2 mom.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs liksom i den gällande lagens 10 kap. 1 § 3 mom. att på en revisorssuppleant skall tillämpas vad som i revisionslagen och i denna lag föreskrivs om revisorer. Ordalydelsen i bestämmelsen motsvarar lagförslagets 6 kap. 8 §.

I bolagsordningen kan enligt 2 § föreskrivas att en eller flera revisorer, dock inte alla, skall väljas i någon annan ordning. Eftersom

på en revisorssuppleant skall tillämpas vad som föreskrivs om revisorer kan i bolagsordningen också föreskrivas att en revisorssuppleant skall väljas i någon annan ordning. Om ingenting har föreskrivits om en suppleant för en revisor som inte har valts av bolagsstämman är det tolkbart vem som har rätt att välja en suppleant för en sådan revisor. Om någon annan slutsats inte kan dras av bolagsordningen utses suppleanten av bolagsstämman.

4 §. *En revisors mandattid.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om en revisors mandattid. Enligt presumtionsbestämmelsen fortgår revisorns mandattid i ett privat aktiebolag tills vidare. I ett publikt aktiebolag upphör mandattiden enligt presumtionsbestämmelsen vid utgången av bolagsstämman efter valet. I bolagsordningen kan föreskrivas också annat om mandattiden. En bestämmelse som skiljer sig från presumtionsbestämmelsen kan gälla såväl mandattidens längd som den bolagsstämma som förrättar valet. Också i ett publikt aktiebolag kan mandattiden fortgå tills vidare.

Enligt bestämmelsen upphör mandattiden och den nya revisorns mandattid börjar när bolagsstämman som valt den nya revisorn avslutas, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen eller om inte bolagsstämman beslutar något annat i samband med valet av den nya revisorn. Bolagsstämman kan sålunda inte besluta om mandattiden i strid med bolagsordningen, men bolagsstämman kan besluta närmare om tidpunkten då mandattiden upphör. Bestämmelsen ordalydelse motsvarar det som föreskrivs om styrelsemedlemmarnas mandattid.

5 §. *Minoritetens rätt att kräva en godkänd revisor.* Bestämmelserna om en extra revisor i gällande 10 kap. 1 § 4 mom. och bestämmelserna om val av en godkänd revisor i gällande 4 § 2 mom. föreslås bli sammanslagna så att en minoritet av aktieägarna alltid har rätt att kräva att en godkänd revisor tillsätts. Bestämmelsen gäller bolag som inte med stöd av revisionslagen, någon annan lag eller bolagsordningen behöver välja en godkänd revisor.

Sammanslagningen av bestämmelserna har ingen större praktisk betydelse för minoritetsaktieägarnas ställning, men den gör regleringen tydligare. Vid bedömningen av ändringen är det skäl att observera att också en extra revisor som enligt den gällande lagen har förordnats av länsstyrelsen måste vara en godkänd revisor.

Bestämmelsen gäller minoritetsskyddet och är därför tvingande. I bolagsordningen kan emellertid föreskrivas om ett förfarande som är fördelaktigare från minoritetsaktieägarnas synpunkt.

Enligt paragrafen skall för bolaget alltid väljas en godkänd revisor om aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädda aktierna kräver det antingen på den ordinarie bolagsstämman eller på en annan bolagsstämma där ärendet enligt stämmokallelsen skall behandlas. Samma minoritetskrav föreslås som i den gällande lagens 10 kap. 1 § 4 mom. Minoritetskravet är således lindrigare än enligt den gällande lagens 10 kap. 4 § 2 mom.

Om bolagsstämman trots minoritetens yrkande inte väljer en godkänd revisor skall länsstyrelsen förordna en sådan för bolaget i den ordning som avses i revisionslagens 27 §. En förutsättning är att en aktieägare inom en månad efter bolagsstämman ansöker om att en sådan förordnas.

6 §. *Särskild skyldighet att välja en CGR-revisor.* I denna paragraf föreslås en mot 10 kap. 4 § 1 mom. svarande bestämmelse enligt vilken minst en av de revisorer som bolagsstämman väljer i ett publikt aktiebolag skall vara en CGR-revisor.

Särskild granskning

7 §. *Beslut om särskild granskning.* I denna paragraf föreslås motsvarande bestämmelser om särskild granskning som i den gällande lagens 10 kap. 14 §. Bestämmelsen ordalydelse har emellertid i någon mån ändrats för att ange att endast en myndighet kan bestämma om särskild granskning och att behandlingen av ärendet på bolagsstämman i och för sig inte har någon annan betydelse för ansökan än att ange att det finns tillräckligt understöd för projektet. Bolagsstämmans majoritet kan inte på ett giltigt sätt besluta om en särskild granskning. Om ett sådant beslut fattas är det fråga om något annat, t.ex.

om en särskild anvisning till bolagets revisor. Majoritetens beslut har inte heller någon betydelse för myndighetens prövning av frågan om särskild granskning skall förrättas.

Enligt paragrafens *1 mom.* har en aktieägare rätt att hos länsstyrelsen kräva särskild granskning, om förslaget har behandlats och biträtts på bolagsstämman på det sätt som avses i 2 mom. I momentet föreskrivs också liksom i den gällande lagen om en månads tidsfrist för ansökan.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt om kvalificerade minoriteter som i den gällande lagens 10 kap. 14 § 1 mom. Det är av avgörande betydelse för ansökan att den i bestämmelsen angivna andelen av aktieägarna har biträtt förslaget om särskild granskning. Frågan om särskild granskning kan alltid behandlas på den ordinarie bolagsstämman och dessutom på någon annan bolagsstämma på vars föredragningslista ärendet har tagits upp. I lagförslagets 5 kap. föreskrivs om en aktieägares rätt att få ett ärende behandlat på bolagsstämman samt om minoritetsaktieägarnas rätt att få en extra bolagsstämma sammankallad.

Paragrafens *3 mom.* motsvarar 10 kap. 14 § 2 mom. i den gällande lagen. Förslaget skiljer sig emellertid i det avseende från den gällande lagen att länsstyrelsens beslut kan sättas i kraft trots att det inte har vunnit laga kraft. Enligt förvaltningsprocesslagens 32 § kan besvärsmyndigheten bestämma att verkställigheten skall avbrytas.

8 §. *Särskild granskare.* I denna paragraf föreslås mot 10 kap. 14 § 3 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelser om en särskild granskare. På en särskild granskare skall fortsättningsvis tillämpas revisionslagens 15, 21—55 och 44 § samt som komplettering till den sist nämnda paragrafen aktiebolagens bestämmelser om en revisors skadeståndsansvar och likaså aktiebolagslagens bestämmelser om skiljeförfarande enligt bolagsordningen.

I förslaget har hänvisningen till revisionslagens 10 § strukits för att underlätta tillämpningen av lagen och eliminera vissa tolkningsproblem. Den särskilda granskaren skall vara en fysisk person om inte en sådan godkänd revisionssammanslutning väljs som avses i revisionslagens 15 §. Den särskilda granskaren skall ha sådan insikt i och erfarenhet av frågor som gäller ekonomi och juridik som är nödvändig med hänsyn till arten och omfånget av granskningsuppdraget. Också en annan person som uppfyller dessa krav än en revisor kan förordnas till särskild granskare.

Även om det inte särskilt nämns i lagen är det klart att till särskild granskare inte skall utses en person som är försatt i konkurs eller har meddelats näringsförbud och inte heller en omyndig eller en person vars handlingsbehörighet har begränsats.

9 §. *Granskningsyttrande.* I denna paragraf föreslås en mot 10 kap. 14 § 4 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse om en särskild granskares yttrande. Bestämmelsen har ändrats i överensstämmelse med lagförslagets 5 kap. 21 § 1 mom.

10 §. *Arvode och övriga kostnader.* I denna paragraf föreslås en mot 10 kap. 14 § 4 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse enligt vilken en särskild granskare har rätt att få ett arvode av bolaget. För att förtydliga rättsläget föreskrivs dessutom att bolaget svarar också för de övriga granskningskostnaderna.

I paragrafen föreslås vidare en bestämmelse enligt vilken en domstol av särskilda skäl kan ålägga en aktieägare som har ansökt om särskild granskning att helt eller delvis ersätta bolaget för granskningskostnaderna. Bestämmelsen skall tolkas restriktivt. Det är meningen att den skall tillämpas endast i undantagsfall, närmast då en aktieägare uppenbart missbrukar sin rätt. Det är då fråga om ett sedvanligt tvistemål.

8 kap. Eget kapital, bokslut, verksamhetsberättelse och koncern

Detta kapitel gäller dels indelningen av bolagets eget kapital i bundet och fritt eget kapital och dels sådana förpliktelser i samband med upprättande och registrering av bokslut som det inte är ändamålsenligt att reglera i bokföringslagstiftningen som gäller alla bokföringsskyldiga.

De föreslagna bestämmelserna om eget kapital skiljer sig från bestämmelserna i 11 och 12 kap i den gällande lagen. De viktigaste

ändringarna beror på att kapitalsystemet baseras på aktier som de facto inte har något nominellt belopp samt på en därmed sammanhängande ändring av bestämmelserna om kapitalinvesteringar. Enligt förslaget kan det investerade kapitalet i stället för att i sin helhet redovisas som bundet eget kapital, tas upp antingen i aktiekapitalet eller i det fria egna kapitalet, dvs. avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital. Förslaget innehåller å andra sidan inga bestämmelser om en överkursfond, eftersom överkurs inte uppkommer i ett system som är baserat på aktier utan nominellt belopp. Inte heller behövs någon reservfond eftersom alla investeringar i bundet eget kapital kan tas upp i aktiekapitalet, också i bolag som har aktier med nominella belopp.

I kapitlet föreskrivs huvudsakligen i enlighet med 11 kap. i den gällande lagen om aktiebolags bokslut. I förslagen som gäller bokslut har emellertid beaktats de ändringar i bokslutsbestämmelserna som beror på införandet av internationella redovisningsstandarder och på ändringar i redovisningsdirektiven. Eftersom den nationella lagstiftningen bör inte innehålla bestämmelser som strider mot IFRS-standarderna, föreslås att omständigheter som tidigare nämnts i bokslutets noter skall tas in i verksamhetsberättelsen, som inte utgör en del av IFRS-bokslutet och inte heller av det uteslutande enligt bokföringslagen upprättade bokslutet. Avsikten med förslaget är också att förenkla informationsbestämmelserna.

Förslaget innehåller inga bestämmelser om års- och delårsrapporter. Bestämmelser om skyldigheten att upprätta sådana ingår sålunda enbart i värdepappersmarknadslagen.

Enligt förslaget skall i kapitlet också tas in en definition av koncernbegreppet. I definitionen hänvisas till begreppet bestämmande inflytande som definieras i bokföringslagens 1 kap. 5 §. Koncerndefinitionen skiljer sig i sak inte särskilt mycket från den gällande lagens definition. Begreppet dottersammanslutning omfattar emellertid enligt förslaget också stiftelser där ett aktiebolag har bestämmande inflytande. Ändringen har i praktiken ingen större betydelse eftersom en stiftelse där ett aktiebolag har bestämmande inflytande enligt den gällande lagen om aktiebolag i flera avseenden jämställs med en dottersammanslutning.

Eget kapital

1 §. *Indelning och användning av eget kapital*. I denna paragraf definieras de olika slag av eget kapital som kan finnas i ett aktiebolag. Förslaget skiljer sig i sak från den gällande lagens 11 kap. 6 §, även om regleringstekniken i stor utsträckning är densamma.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att ett aktiebolags eget kapital indelas i bundet och fritt eget kapital. Till det bundna egna kapitalet hänförs aktiekapitalet och uppskrivningsfonden samt i bokföringslagen avsedda övriga fonder som grundar sig på icke-realiserade uppskrivningar. Till de sistnämnda fonderna räknas den i 5 kap. 2 a § i bokföringslagen avsedda fonden för verkligt värde samt fonden för verkligt värde och omvärderingsfonden vilka avses i de internationella redovisningsstandarderna (IFRS) som skall följas i enlighet med 7 a kap. i bokföringslagen.

I lagen uppräknas således endast posterna av bundet eget kapital. Övriga poster av eget kapital hänförs till det fria egna kapitalet. Den i 2 § i detta kapitel avsedda fonden för inbetalt fritt eget kapital är som namnet anger utdelningsbar. Också eventuella övriga fonder hänförs till det fria egna kapitalet.

Eftersom utgångspunkten för förslaget är att bolagets aktier inte har något nominellt belopp, innehåller förslaget inga bestämmelser om en överkursfond. I förslaget föreskrivs inte heller om en reservfond, eftersom en sådan inte behövs. Om bolaget så önskar kan det öka sitt aktiekapital utan att öka antalet aktier, både i det fall att bolaget har övergått till aktier utan nominellt belopp och i det fall att bolaget fortfarande har aktier med nominellt belopp.

Enligt IFRS-standarderna behandlas t.ex. vissa aktier med lösningsvillkor som främmande kapital. Det är emellertid klart att på en kapitalpost som har tagits upp i detta främmande kapital skall tillämpas samma regler som på aktiekapital i allmänhet.

Enligt momentet hänförs uppskrivningsfonden till det bundna egna kapitalet, eftersom artikel 33 i redovisningsdirektivet begränsar möjligheterna att dela ut medel ur

uppskrivningsfonden. Materiella bestämmelser om uppskrivningsfonden finns i bokföringslagen, enligt vars 5 kap. 17 § ett jord- eller vattenområde och vissa värdepapper som hör till bestående aktiva får skrivas upp.

Med avvikelse från den gällande lagen får uppskrivningsfonden inte användas för ökning av aktiekapitalet. Enligt lagförslagets 11 kap. 1 § 2 punkten kan för fondförhöjning användas endast fritt eget kapital. I införandelagen görs ett undantag från denna regel när det gäller reserv- och överkursfonden. Överföringen av uppskrivningsfonden till aktiekapitalet motsvarar inte bokföringslagens 5 kap. 17 § om användning av fonden. Det är också inkonsekvent att uppskrivning får användas för att öka aktiekapitalet om det på grund av den osäkerhet som uppskrivningen är förknippad med inte är tillåtet att dela ut uppskrivningen till aktieägarna.

Enligt andra meningen i den gällande lagens 12 kap. 3 b § skall vid återföring av uppskrivning det kapital som avsatts till en fond i motsvarande mån minskas med det belopp som återförs. Enligt den tredje meningen i samma paragraf skall om aktiekapitalet i ett bolag har höjts genom utnyttjande av en uppskrivningsfond och det kapital som avsatts till fonden inte kan minskas med det belopp som återförs, ett motsvarande belopp upptas som en minskning av det egna fria kapitalet. De sist nämnda bestämmelserna blir överflödiga eftersom uppskrivningsfonden enligt förslaget inte längre kan användas för ökning av aktiekapitalet och eftersom i bokföringslagen och -förordningen i övrigt föreskrivs om användning av fonden på ett motsvarande sätt.

I enlighet med vad som gäller uppskrivningsfonden får inte heller fonden för verkligt värde eller omvärderingsfonden användas för att öka aktiekapitalet.

Det har inte ansetts nödvändigt att i momentet ta in ett omnämnande om att det fria egna kapitalet minskas av förlust. Detta är klart utan någon uttrycklig bestämmelse om saken.

I paragrafens *2 mom.* konstateras, i syfte att underlätta tillämpningen av lagen, att i lagen om införande av aktiebolagslagen föreskrivs om reservfonder och överkursfonder som har avsatts innan aktiebolagslagen trätt i kraft. Eftersom nästan alla bolag har sådana fonder när lagen träder i kraft är det skäl att ta in ett omnämnande om saken också i själva lagen. När det gäller dessa fonder är det å andra sidan fråga om en övergångsbestämmelse, eftersom den nya lagen inte känner till sådana fonder. Enligt införandelagen hänförs dessa fonder till det bundna egna kapitalet, men de kan användas för fondförhöjning av aktiekapitalet.

I paragrafens *3 mom.* föreslås för klarhetens skull en bestämmelse om att bestämmelser om utbetalning av eget kapital, utom i detta kapitel, finns också i 13—15 kap. De frågor som gäller användningen av eget kapital utgör en så central del av bolagsrätten att denna hänvisning anses vara nödvändig.

2 §. *Fonden för inbetalt fritt eget kapital.* Eftersom förslaget innebär att aktiernas nominella belopp slopas liksom också det bokföringsmässiga motvärdet i dess nuvarande form, ingår i förslaget inga mot den gällande lagen svarande bestämmelser om överkurs och överkursfond. Sådana bestämmelser behövs enligt lagförslagets 3 kap. 5 § inte heller i bolag som vill ha kvar aktier med nominellt belopp.

Enligt förslaget skall den del av aktiernas teckningspris som inte tas upp i aktiekapitalet avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital. Detta gäller både i bildningsskedet och vid en aktieemission. En optionsrätts eventuella teckningspris skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital om inte något annat beslutas. Till fonden avsättas också sådana andra placeringar av eget kapital som inte avsätts till någon annan fond. Det kan t.ex. vara fråga om en aktieägares vederlagsfria investering i bolaget.

Till fonden för inbetalt fritt eget kapital skall också avsättas belopp varmed aktiekapitalet nedsätts och som inte betalas ut till aktieägarna eller används för teckning av förlust. Bokföringsbestämmelserna avgör om till fonden skall avsättas också kapitalökning som tillfallit bolaget genom företagsarrangemang och som inte tas upp i aktiekapitalet och eller kan anses öka vinstmedlen. Bolagsrättsligt finns inget hinder för detta. I bestämmelsen beaktas också möjligheten att teckningspriset tas upp i det främmande kapitalet. Av IFRS-standarderna följer eventuellt

att betalningen för t.ex. aktier med inlösningsvillkor bokföringsmässigt betraktas som främmande kapital.

Bokslut och verksamhetsberättelse

3 §. *Tillämpning av bokföringslagen.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagen och närmast för klarhetens skull att bokslutet skall upprättas i enlighet med bokföringslagen och detta kapitel. Eftersom verksamhetsberättelsen enligt bokföringslagen inte längre utgör en del av bokslutet nämns i den föreslagna bestämmelsen också att verksamhetsberättelsen skall upprättas i enlighet med bokföringslagen. Eftersom bokföringslagen innehåller en hänvisning till internationella redovisningsstandarder gäller bestämmelsen i vederbörlig utsträckning också IFRS-standarderna. Bestämmelsen har betydelse framförallt när det gäller skadestånd. Ett bokslut som har upprättats i strid med bokföringslagen och redovisningsstandarderna strider enligt denna bestämmelse också mot aktiebolagslagen.

4 §. *Räkenskapsperiod.* Enligt förslaget föreskrivs om bolagets räkenskapsperiod i avtalet om bildande eller i bolagsordningen, när bolaget bildas. Om räkenskapsperioden bestäms i avtalet om bildandet kan bolagsstämman besluta om ändring av räkenskapsperioden med enkel majoritet, om inte något annat följer av bolagsordningen. Bestämmelser om räkenskapsperioden kan emellertid tas in också i bolagsordningen, vilket innebär att bestämmelserna om ändring av bolagsordningen skall iakttas t.ex. vid ändring av räkenskapsperioden. Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen enligt vilken räkenskapsperioden alltid skall bestämmas i bolagsordningen. Det anses emellertid vara onödigt besvärligt att ändra räkenskapsperioden. Dessutom har i bolagsordningen ofta tagits in sådana särskilda bestämmelser om den första räkenskapsperiodens längd som inte har någon betydelse för bolagets framtida verksamhet. Avsikten med förslaget är inte att utesluta alternativet att i avtalet om bildande föreskrivs endast om den första avvikande räkenskapsperioden medan räkenskapsperioden i övrigt bestäms i bolagsordningen.

Om bolagsordningen senare ändras så att bestämmelsen om räkenskapsperioden lämnas bort, är situationen i fråga om ändring av räkenskapsperioden därefter densamma som när räkenskapsperioden har bestämts i avtalet om bildande. Också ett bolag som har bildats före ikraftträdandet av den nya lagen kan förfara på beskrivet sätt.

5 §. *Verksamhetsberättelse.* Enligt förslaget skall i verksamhetsberättelsen tas in vissa uppgifter som enligt den gällande lagen skall lämnas i bokslutets noter. Genom att informationen koncentreras till ett ställe förtydligas bokslutsinformationen samtidigt som det säkerställs att den stämmer överens med IFRS-standarderna. På detta sätt undviks konflikter, eftersom verksamhetsberättelsen inte omfattas av IFRS-standarderna. I redovisningsdirektivet förutsätts emellertid att vissa uppgifter lämnas uttryckligen i bokslutets noter. Bakgrunden till förslaget är att noterna kan stå i strid med IFRS-standarderna och att ett minst lika gott resultat de facto uppnås genom att uppgifterna lämnas i verksamhetsberättelsen.

De föreslagna bestämmelserna om informationsskyldighet skiljer sig i någon mån från den gällande lagens 11 kap. 6 a, 7 och 8 § om bokslutsnoter samt från samma kapitels 9 och 9 a § om verksamhetsberättelse.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om skyldigheten att i verksamhetsberättelsen alltid ta in den information som lagen förutsätter. Ett aktiebolag skall sålunda upprätta en verksamhetsberättelse också då det inte med stöd av bokföringslagen skulle behöva upprätta någon sådan. I verksamhetsberättelsen skall emellertid i detta fall tas in endast de uppgifter som avses i aktiebolagslagen. I ett litet bolag innebär detta i praktiken i allmänhet ett förslag till vinstutdelning.

I verksamhetsberättelsen skall enligt *2 mom.* tas in styrelsens förslag till disposition av bolagets vinst. Förslaget motsvarar 11 kap. 9 § 6 mom. i den gällande lagen. Dessutom föreslås att i verksamhetsberättelsen tas in styrelsens förslag till eventuell utbetalning av annat fritt eget kapital. Till kategorin annat fritt eget kapital kan höra t.ex. medel som i samband med en emission har avsatts till fonden för inbetalt fritt eget kapital. Om utbetalning av annat fritt eget kapital

inte föreslås behöver detta inte nämnas.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om skyldigheten att uppge information om bolagets aktier och de huvudsakliga villkoren för kapitallån. Bestämmelsen motsvarar 11 kap. 8 § 1 mom. 2 och 3 punkt i den gällande lagen.

Enligt *4 mom.* skall bolagets utländska filialer uppges. Bestämmelsen motsvarar sista meningen i 11 kap. 9 § 2 mom. i den gällande lagen.

6 §. *Verksamhetsberättelsens uppgifter om närståendelån.* Enligt den föreslagna bestämmelsen skall i verksamhetsberättelsen i detalj uppges vilka lån som har beviljats personer som står bolaget nära. Bestämmelserna stämmer nära överens med 11 kap. 7 § i den gällande lagen. Att lämna uppgifter om närståendelån anses nödvändigt trots att några egentliga bestämmelser om sådana lån inte längre föreslås i lagen.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall lån, säkerheter och ansvarsförbindelser till närstående samt de huvudsakliga villkoren för dessa uppges om de sammanlagt överstiger 20 000 euro eller utgör mer än fem procent av bolagets eget kapital enligt balansräkningen.

I den föreslagna paragrafens *2 mom.* definieras begreppet närstående. Definitionen stämmer överens med standarden IAS 24 och är avsedd att tolkas på samma sätt som denna. En närståenderelation uppkommer genom att ett företag eller en fysisk person har möjlighet att utöva antingen ett bestämmande eller ett betydande inflytande över ett annat företag när det gäller att fatta finansiella och verksama beslut. Begreppet betydande inflytande definieras i IAS-standarden som deltagande i beslut som rör ett företags finansiella och verksama strategier. Trots skillnaderna i skrivsättet står det föreslagna närståendebegreppet innehållsmässigt sett relativt nära begreppet ”närmaste krets” i den gällande lagens 1 kap. 4 §. För definitionen enligt IAS-standarden talar dess överensstämmelse med bokföringsbestämmelserna samt den omständigheten att den bättre än den gällande lagen om aktiebolag beaktar de faktiska inflytanderelationerna. IAS-standarden beaktar den faktiska innebörden av relationen och inte enbart dess juridiska form.

De närståenderelationer som behandlas i standarden beskrivs i dess tredje stycke. En närståenderelation kan sålunda för det första vara baserad på direkt eller indirekt bestämmande inflytande (punkt a). Enligt denna punkt omfattar standarden företag som utövar ett bestämmande inflytande över eller står under ett bestämmande inflytande från ett annat företag, eller står under samma bestämmande inflytande som det andra företaget. Det är skäl att i samband med närståendedefinitionen tolka begreppet bestämmande inflytande så att det i så stor utsträckning som möjligt stämmer överens med koncernbestämmelsen, trots att begreppet bestämmande inflytande enligt IAS-standarden i fråga om vissa detaljer kan skilja sig från det som används i bokföringslagen och i denna lags koncernbestämmelse.

En närståenderelation kan också vara baserad på ett intresseföretags ställning (punkt b). Till närståendekretsen hör också fysiska personer som direkt eller indirekt innehar en sådan andel av rösterna i företaget som medför ett betydande inflytande i företaget, och nära familjemedlemmar till sådana enskilda personer (punkt c). Också nyckelpersoner i ett företags ledning och nära familjemedlemmar till sådana personer hör till närståendekretsen (punkt d). Till närståendekretsen hör vidare ett företag i vilket en betydande andel av rösterna innehas, direkt eller indirekt, av en person som avses i punkt c eller d eller över vilket en sådan person kan utöva ett betydande inflytande (punkt e).

7 §. *Verksamhetsberättelsens uppgifter om strukturella och finansiella arrangemang.* I paragrafens *1 punkt* föreskrivs att av verksamhetsberättelsen skall framgå sådana uppgifter om att bolaget har blivit moderbolag samt om fusion och delning som avses i första meningen i den gällande lagens 11 kap. 9 § 2 mom. Enligt *2 punkten* skall av verksamhetsberättelsen framgå det huvudsakliga innehållet i emissionsbeslut som har fattats under räkenskapsperioden och enligt *3 punkten* skall av verksamhetsberättelsen framgå beslut som har fattas om emission av optionsrätter och andra särskilda rätter som berättigar till aktier. De föreslagna bestämmelserna motsvarar i praktiken 11 kap. 9 § 4 mom. i den gällande lagen. De gäller emellertid alla beslut om emission av aktier och optionsrät-

ter. Som det huvudsakliga innehållet i beslut kan i samband med en aktieemission anses åtminstone teckningspriset, grunderna för bestämmande av teckningspriset, orsaken till en eventuell avvikelse från företrädesrätten att teckna aktier samt vem som har teckningsrätt. En viktig uppgift är naturligtvis om personer som hör till närståendekretsen har kunnat delta i emissionen. En sådan uppgift skall emellertid lämnas endast om den utan svårigheter kan utredas och om den är relevant. T.ex. när det inte är fråga om en riktad emission är en uppgift om närståendes deltagande i emissionen inte nödvändigtvis en relevant uppgift.

Uppgifter som är relevanta när det gäller optionsrätten är vilka som är teckningsberättigade, teckningspriset, teckningstiden och hur många aktier som kan tecknas. Besluten behöver emellertid inte återges i sin helhet.

Paragrafens *4 punkt* motsvarar i praktiken gällande 11 kap. 8 § 5 punkten och den föreslagna paragrafens *5 punkt* motsvarar 11 kap. 8 § 6 punkten i den gällande lagen.

8 §. *Verksamhetsberättelsen uppgifter om egna aktier.* Enligt denna paragraf skall uppgifter lämnas om egna aktier som innehas av bolaget och dess dottersammanslutningar. Bestämmelserna motsvarar, med de ändringar som beror på att aktierna inte har något nominellt belopp, huvudsakligen den gällande lagen. Eftersom det enligt lagförslagets 15 kap. blir möjligt att ta emot egna aktier som pant, har till bestämmelsen fogats ett omnämnande om aktier som mottagits som pant. Bolaget kan bli innehavare av egna aktier på många olika sätt, t.ex. genom att förvärva egna aktier och i olika inlösensituationer, i samband med fusion och delning samt utan vederlag. Bestämmelserna gäller också aktier som har tillfallit bolaget vid sådan gratisemission som avses i lagförslagets 9 kap. 20 §.

Paragrafens *1 mom.* motsvarar i huvudsak den gällande lagens 11 kap. 9 a § 1 mom. och första meningen i 2 mom. Enligt 3 mom. skall aktier som bolaget förvärvat på annat sätt och som bolaget mottagit som pant uppges separat. Detsamma gäller aktier som innehas av bolagets och dess dottersammanslutningar. Enligt momentet skall utöver överlåtelse nämnas också ogiltigförklaring, för att det skall vara möjligt att med ledning av verksamhetsberättelsen bilda sig en helhetsuppfattning om vad som skett med bolagets innehav av egna aktier.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs vilka närmare uppgifter som skall ges om egna aktier. Bestämmelsen gäller egna aktier och moderbolagets aktier som bolaget under räkenskapsperioden förvärvat och mottagit som pant samt avyttring och ogiltigförklaring av dessa. Förslaget motsvarar andra meningen i gällande 9 a § 2 mom., även om det har ansetts möjligt att i någon mån begränsa de uppgifter som skall lämnas. Från aktieägarnas och borgenärernas synpunkt är det t.ex. inte nödvändigt att uppge vilken dag bolaget har förvärvat aktierna. Enligt momentets *1 punkt* skall det uppges hur aktierna har hamnat hos bolaget, dvs. genom förvärv, inlösen eller eventuellt på något annat sätt. Enligt momentets *2 punkt* skall aktiernas antal och relativ andel av samtliga aktier uppges. Enligt momentets *3 punkt* skall det uppges vilket vederlag som har betalts för aktierna både då bolaget förvärvat och avyttrat dem.

I paragrafens *3 mom.* finns en mot 11 kap. 9 a § 3 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse enligt vilken i det fall att aktier har mottagits från eller överlåtits till en närstående, denne skall nämnas vid namn. En förutsättning är naturligtvis att det skäligen kan utredas att överlåtaren eller förvärvaren hör till närståendekretsen. Relevansprincipen innebär att en upplysning som inte har någon betydelse inte behöver lämnas. Det kan t.ex. vara fråga om den situationen att bolaget har genomfört ett omfattande program för köp av egna aktier och alla aktieägare inom ramen för programmet har haft lika möjligheter att sälja aktier till bolaget.

I momentet föreskrivs också att aktier som bolaget innehar och har mottagit som pant skall uppges separat.

9 §. *Koncernbokslut.* Trots att förslaget inte innehåller någon mot 12 kap. 2 § 3 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse om utdelning av ett moderbolags medel, föreslås att en särskild bestämmelse om skyldighet att upprätta koncernbokslut skall kvarstå i aktiebolagslagen, eftersom en koncern utgör en ekonomisk helhet. Även om koncernens ekonomiska ställning inte formellt utgör något

kriterium för utbetalning av medel, kan koncernens ekonomiska ställning ha betydelse både när ett utbetalningsbeslut fattas och när beslutets tillbörlighet i ett senare skede bedöms.

Skyldigheten att upprätta koncernbokslut bestäms för bokföringsskyldigas vidkommande med stöd av bokföringslagens 6 kap. 1 §. I bestämmelsen föreskrivs om skyldigheten att upprätta koncernbokslut också för sådana företag som med iakttagande av internationella redovisningsstandarder upprättar koncernbokslut. Enligt bokföringslagens 6 kap. 1 § 3 mom. behöver små koncerners moderbolag inte upprätta koncernbokslut.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall koncernbokslut, utöver vad som i övrigt föreskrivs, upprättas i enlighet med detta kapitel. Bestämmelsen motsvarar 11 kap. 10 § 1 mom. i den gällande lagen. Enligt förslagets *2 mom.* skall moderbolaget alltid upprätta ett koncernbokslut om det betalar ut medel till aktieägarna. Enligt momentet skall också ett moderbolag som är ett publikt bolag alltid upprätta koncernbokslut. Enligt bokföringslagens 6 kap. 1 § 4 mom. tillämpas lättnaden i fråga om små koncerners skyldighet att upprätta koncernbokslut inte om koncernföretagets aktier eller andelar är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen eller föremål för motsvarande handel vid en fondbörs som lyder under lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det är vidare motiverat att alla publika bolag undantas från rätten till lättnader i detta avseende. Föreslaget motsvarar huvudsakligen den gällande lagen.

10 §. *Registrering av bokslut och verksamhetsberättelse.* Den föreslagna paragrafens *1 mom.* motsvarar med vissa preciseringar den gällande lagen. Bolaget skall enligt förslaget anmäla sitt bokslut för registrering inom två månader efter att bokslutet har fastställts. Denna skyldighet gäller också koncernbokslut, eftersom ett sådant enligt bokföringslagens 6 kap. 1 § hör till moderbolagets bokslut. Sista meningen i den gällande lagens 11 kap. 14 § är således överflödig.

Till anmälan skall enligt den gällande lagen fogas en kopia av revisionsberättelsen och av koncernrevisionsberättelsen samt en styrelsemedlems eller verkställande direktörens skriftliga intyg över datum för fastställande av bokslutet och om bolagsstämmans beslut beträffande bolagets vinst eller förlust. Motsvarande bestämmelse ingår också i förslaget.

Enligt den gällande lagens 16 kap. 7 § är påföljden för försummelse av skyldigheten att göra registeranmälan om handlingar att registermyndigheten kan vid vite ålägga verkställande direktören eller en styrelsemedlem att göra anmälan. Enligt den gällande lagens 13 kap. 4 § 4 punkten skall registermyndigheten förordna att ett aktiebolag skall gå i likvidation eller avregistreras om bolaget trots registermyndighetens uppmaning inte har anmält sina bokslutshandlingar för registrering enligt 11 kap. 14 § inom ett år från utgången av räkenskapsperioden. I förslaget har bestämmelsen om vite för klarhetens skull sammankopplats med bestämmelsen om registreringsskyldighet. I bestämmelsen hänvisas dessutom till vad som i 20 kap. 4 § föreskrivs om likvidation och avregistrering.

11 §. *Bokföringsnämndens anvisningar och utlåtanden.* Enligt den gällande lagens 11 kap. 13 § kan bokföringsnämnden på det sätt som föreskrivs i bokföringslagen ge anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bestämmelserna i 11 kap. Enligt bokföringslagens 8 kap. 2 § 1 mom. kan bokföringsnämnden på ansökan av myndigheter, organisationer för näringsidkare eller kommuner eller av bokföringsskyldiga ge anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen.

Även om upprättandet av koncernbokslut för närvarande regleras i bokföringslagstiftningen och genom internationella redovisningsstandarder och även om de materiella bokslutsbestämmelserna i den gällande lagens 11 kap. avsevärt har minskats, har vissa specialbestämmelser lämnats kvar i aktiebolagslagen. Med tanke på enhetligheten i tolkningen av dessa bestämmelser är det motiverat att bokföringsnämnden alltjämt har rätt att ge anvisningar och utlåtanden också om aktiebolagslagens bokslutsbestämmelser. Bestämmelsens ordalydelse har preciserats så att i den uttryckligen hänvisas till vad som i bokföringslagens 8 kap. 2 § föreskrivs om bokföringsnämnden. Bestämmelsens ordalydelse har preciserats också så att bokförings-

nämndens rätt att ge anvisningar och utlåtanden gäller endast aktiebolagslagens bestämmelser om upprättande av bokslut.

Koncern

12 §. *Koncern.* I denna paragraf definieras begreppet koncern. Definitionen i paragrafens *1 mom.* är baserad på begreppet bestämmande inflytande i bokföringslagens 1 kap. 5 §. I paragrafens *2 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i 1 kap. 3 § 4 mom. i den gällande lagen om aktiebolag och 1 kap. 6 § 2 mom. i den gällande bokföringslagen om delat och indirekt bestämmande inflytande. Avsikten med paragrafens *3 mom.* är att underlätta tolkningen av hänvisningen i 1 mom. Enligt momentet avses med en bokföringsskyldig enligt bokföringslagens 1 kap. 5 § i detta sammanhang ett aktiebolag, dvs. ett moderbolag. Med ett målföretag enligt den nämnda paragrafen i bokföringslagen avses andra inhemska eller utländska företag eller stiftelser, dvs. dottersammanslutningar.

Koncerndefinitionen motsvarar definitionen i bokföringslagen. I sak motsvarar definitionen också den definition av koncernbegreppet som ingår i 1 kap. 3 § i den gällande lagen om aktiebolag. Den viktigaste formella skillnaden består i att den föreslagna definitionen av begreppet dottersammanslutning omfattar också stiftelser. Ändringens praktiska betydelse blir emellertid liten, eftersom en stiftelse som ett bolag har bestämmanderätt över jämställs med en dottersammanslutning bl.a. i 9 kap. 1 § 3 mom. i den gällande lagen om aktiebolag. Ett aktiebolag kan ha bestämmanderätt över en stiftelse t.ex. då aktiebolaget enligt stiftelsens stadgar kan utse över hälften av medlemmarna i stiftelsens styrelse eller motsvarande organ.

I övrigt motsvarar bokföringslagens 1 kap. 5 § huvudsakligen, om än med preciserad ordalydelse, 1 kap. 3 § 2—4 mom. i den gällande lagen om aktiebolag.

Enligt förslaget skall i koncerndefinitionen inte tas in en bestämmelse motsvarande 1 kap. 3 § 5 mom. i den gällande lagen om aktiebolag där ett utländskt bolag i vissa situationer jämställs med ett moderbolag, eftersom i lagen inte föreslås detaljerade bestämmelser om närståendelån.

DEL III. **Finansiering**

9 kap. **Aktieemission**

I detta kapitel föreskrivs om emission av aktier. Så som framgår av den allmänna motiveringen är bestämmelserna i detta kapitel baserade på aktier utan nominella belopp. I detta sammanhang föreslås också särskilda bestämmelser om aktieemission och om ökning av aktiekapitalet. Huvudregeln är den att bestämmelserna om aktieemission och om ökning av aktiekapitalet tas in i olika kapitel. För klarhetens skull regleras också emission av optionsrätter in i ett eget kapitel.

Bolagen kan å andra sidan fortsättningsvis om de så önskar ta in bestämmelser om aktiers nominella belopp i sin bolagsordning. I sådana fall tillämpas lagförslagets 3 kap. 5 § 2 och 3 mom. I dessa bolag skall en aktieemission liksom enligt den gällande lagen alltid genomföras så att aktiekapitalet ökas med de emitterade aktiernas nominella belopp. Detta betyder samtidigt att för varje aktie som emitteras i allmänhet skall betalas minst dess nominella belopp (underkursförbud). En förutsättning för en gratisemission eller för en emission där vederlaget är lägre än det nominella beloppet är att aktiekapitalet samtidigt ökas med ett tillräckligt belopp på något annat sätt, t.ex. som en fondöverföring från annat eget kapital. Detta förfarande motsvarar en fondemission enligt den gällande lagen eller en s.k. blandemission.

De allmänna bestämmelserna i det föreslagna kapitlets 1—4 § om de grundläggande begrepp som används i kapitlet, om beslutsfattandet, om aktieägarnas företrädesrätt till aktier och om riktad emission, reglerar såväl emissioner mot vederlag som vederlagsfri emissioner (gratisemissioner). I kapitlets 5—16 § föreskrivs framförallt om emissioner mot vederlag och i 17—20 § om gratisemissioner.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Aktieemission.* Denna paragraf innehåller grundläggande bestämmelser om aktieemission.

Enligt den föreslagna paragrafens *1 mom.* avses med aktieemission såväl emission av nya aktier som avyttring av egna aktier som har kommit i bolagets besittning. Om inte något annat framgår gäller kapitlets bestämmelser båda formerna. Detta kan motiveras med att det från aktieägarnas synpunkt i allmänhet är bolagsrättsligt egalt på vilketdera sättet aktierna ges ut. Inte heller från borgenärernas synpunkt har skillnaden någon betydelse eftersom en emission av aktier inte i sig påverkar borgenärernas ställning.

Emission av aktier genom användning av särskilda teckningsrätter, optionsrätter, regleras i lagförslagets 10 kap., vari hänvisas till bestämmelserna i detta kapitel.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan aktier emitteras mot vederlag eller helt vederlagsfritt.

2 §. *Allmänna bestämmelser om beslutsfattande.* Enligt paragrafens *1 mom.* är utgångspunkten den att beslut om emission fattas av bolagsstämman. Det är i första hand fråga om ett sådant beslut med enkel majoritet som avses i lagförslagets 5 kap. 26 §. Regleringen motsvarar gällande rätt.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan bolagsstämman, liksom enligt den gällande lagen, bemyndiga styrelsen att besluta om en emission. Bestämmelserna om ett sådant bemyndigande skiljer sig emellertid i flera avseenden från den gällande lagen.

I ett emissionsbemyndigande skall enligt förslaget alltid nämnas det maximiantal aktier av olika slag som skall emitteras. Bemyndigandet kan sålunda inte vara helt öppet när det gäller antalet aktier. Detta motsvarar i sak 4 kap. 5 a § 1 punkten i den gällande lagen om aktiebolag.

I övrigt är utgångspunkten för förslaget den att styrelsen med stöd av bemyndigandet kan besluta om emissionen i varje avseende på samma sätt som bolagsstämman kunde besluta om den, om inte bolagsstämman uttryckligen har begränsat bemyndigandet. Förslaget skiljer sig i detta avseende från gällande 4 kap. 5 a § 2—4 punkterna, där det förutsätts att styrelsen uttryckligen bemyndigas att besluta om riktandet av emissionen och om grunderna för bestämmande av teckningspriset samt att eventuella användningsändamål för riktade emissioner preciseras i bemyndigandet. Eftersom det konkreta användningsändamålet för ett emissionsbemyndigande i allmänhet inte är känt då bemyndigandet ges, är det i varje fall nödvändigt att ge villkoren för bemyndigandet en så allmän utformning att de nämnda kraven i den gällande lagen inte förbättrar rättsskyddet t.ex. för minoritetsaktieägare, utan endast gör det besvärligt att använda förfarandet i fråga. På de beslut som styrelsen fattar med stöd av ett emissionsbemyndigande kan tillämpas likställighetsprincipen enligt lagförslagets 1 kap 7 § och likaså lagförslagets 9 kap. 4 § 1 mom. enligt vilket en riktad emission är tillåten endast om det finns något från bolagets synpunkt vägande ekonomiskt skäl eller synnerligen vägande ekonomiskt skäl. Frågan om ett sådant skäl föreligger behöver emellertid inte med avvikelse från den gällande lagen bedömas ännu i det skede då emissionsbemyndigandet ges utan först i samband med beslutet om den riktade emissionen.

Enligt förslaget gäller ett emissionsbemyndigande, om inte något annat har beslutats, såväl en emission mot vederlag som en gratisemission, medan bemyndigandet enligt gällande 4 kap. 2 a § inte över huvud taget kan gälla en fondemission eller en s.k. blandemission.

Styrelsen kan bemyndigas att besluta om alla eller vissa emissionsvillkor. Med tanke på tillämpningsområdet för bestämmelserna om emissionsbemyndigande är det inte av en avgörande betydelse om den formella benämningen på bolagsstämmans beslut är emissionsbemyndigande, utan om beslutet innebär att styrelsen ges självständig prövningsrätt när det gäller omständigheter som enligt lagen hänför sig till emissionsbeslutets innehåll. Om däremot t.ex. teckningspriset entydigt har bestämts i bolagsstämmans beslut genom att det sammankopplas med aktiens avslutskurs en viss börsdag, är det inte fråga om ett bemyndigande utan om att styrelsen när den konstaterar det slutliga teckningspriset endast verkställer bolagsstämmans beslut.

Ett emissionsbemyndigande skall anmälas för registrering utan obefogat dröjsmål, likväl senast en månad efter beslutet. Enligt den gällande lagens 4 kap. 5 b § 2 mom. skall bemyndigandet i ett publikt aktiebolag anmälas för registrering inom en månad efter be-

slutet, medan det i fråga om privata aktiebolag endast föreskrivs att registeranmälan skall göras utan dröjsmål. För tydlighetens och enhetlighetens skull skall enligt förslaget samma tidsfrist tillämpas på alla bolag. Motsvarande tidsfrist skall enligt kapitlets 7 § tillämpas på registrering av emissionsbeslut. Det har inte ansetts finnas någon anledning att i förslaget ta in en mot 4 kap. 5 b § i den gällande lagen om aktiebolag svarande bestämmelse om att styrelsen inte får fatta beslut enligt bemyndigandet förrän detta har registrerats. Att styrelsens emissionsbeslut fattas och eventuellt också verkställs redan innan bemyndigandet har registrerats kan inte anses vara mera problematiskt än att bolagsstämmans emissionsbeslut verkställs innan beslutet har registrerats. Detta betyder att det i vissa fall är möjligt att på en gång göra registeranmälan om bemyndigandet och ett med stöd av detta fattat emissionsbeslut samt eventuellt om nya aktier. Anmälan skall å andra sidan göras utan obefogat dröjsmål. Bemyndigandet blir inte ogiltigt om anmälan dröjer eller ens om tidsfristen på en månad överskrids, men ett dröjsmål kan t.ex. leda till att styrelsemedlemmarna och verkställande direktören blir skadeståndsskyldiga enligt 22 kap. 1 §.

Med avvikelse från den gällande lagens 4 kap. 2 a § 1 mom. och 5 a § 5 punkten förutsätts i förslaget inte att bemyndigandet är i kraft högst ett år från beslutet eller att bemyndigandet i något annat avseende är tidsbestämt. I praktiken förnyas bemyndiganden ofta årligen. Eftersom också ett bemyndigande som är i kraft tills vidare när som helst kan återkallas — och en aktieägare enligt lagförslagets 5 kap. 5 § har rätt att få ett visst ärende, t.ex. återkallande av ett bemyndigande, upptaget till behandling på bolagsstämman — innebär ändringen ingen väsentlig försämring av aktieägarens ställning. Utgångspunkten för förslaget är att om giltighetstiden för bemyndigandet inte är begränsad är bemyndigandet i kraft tills vidare. I ett publikt aktiebolag kan ett bemyndigande emellertid vara i kraft högst fem år från beslutet om detta. Om ett emissionsbemyndigande i ett publikt aktiebolag inte är tidsmässigt begränsat eller om det gäller för längre tid än fem år, upphör bemyndigandet med andra ord att vara i kraft då fem år har förflutit från beslutet. Den sist nämnda bestämmelsen är en följd av artikel 25.2 i kapitaldirektivet.

För undvikande av tolkningsoklarheter som orsakas av flera överlappande emissionsbemyndiganden föreslås i momentet en bestämmelse om att ett nytt emissionsbemyndigande upphäver ett tidigare, om inte något annat beslutas. I regel kan sålunda endast ett emissionsbemyndigande i sänder vara i kraft.

Ett emissionsbemyndigande som berättigar styrelsen att besluta om emissionsvillkoren gäller med beaktande av 6 § också beslut om huruvida aktiernas teckningspris ökar aktiekapitalet eller inte. Det är naturligtvis möjligt att i bemyndigandet begränsa styrelsens prövningsrätt i detta avseende.

I paragrafens *3 mom.* hänvisas för överskådlighetens skull till vad som i lagförslagets 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av stämmohandlingar. I 5 kap. 21 § 2 mom. föreskrivs t.ex. om sådan särskild ekonomisk information som skall läggas fram för aktieägarna och på begäran sändas till dem. Till åtskillnad från den gällande lagens 4 kap. 4 b § förutsätts i förslaget inte att i stämmokallelsen nämns det huvudsakliga innehållet i styrelsens beslutsförslag. Också i ett beslutsförslag som gäller aktieemission skall iakttas de allmänna bestämmelserna om framläggande och sändande av handlingar. I 9 kap. 4 § 2 mom. ingår emellertid en kompletterande bestämmelse om innehållet i en stämmokallelse då styrelsen föreslår att bolagsstämman skall besluta om en riktad emission eller om ett emissionsbemyndigande som inte utesluter styrelsens rätt att rikta emissionen.

3 §. *Företrädesrätt till aktier.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om aktieägarnas företrädesrätt vid nyemission eller vid avyttring av egna aktier som bolaget har i sin besittning. Företrädesrätten innebär att aktieägarna kan behålla sin relativa ställning i bolaget. I 4 § föreskrivs om avvikelse från företrädesrätten.

Enligt den grundläggande bestämmelsen om företrädesrätten i paragrafens *1 mom.* har aktieägarna vid en emission företrädesrätt till nya aktier i samma förhållande som de sedan

tidigare har aktier i bolaget. Motsvarande bestämmelse ingår i den gällande lagens 4 kap. 2 § 1 mom.

I paragrafens *2 mom.* ingår en bestämmelse som kompletterar 1 mom. om aktieemission i bolag som har aktier av två eller flera slag. För att varje aktieägare skall kunna behålla sin relativa ställning i bolaget måste företrädesrätten i så fall förverkligas genom att aktier av alla slag emitteras i förhållande till de olika aktieslagen samt genom att aktier av varje slag erbjuds aktieägarna i samma förhållande som de från förr har aktier av motsvarande slag. Bestämmelsen uppfyller förutsättningen i kapitaldirektivets artikel 29.1 enligt vilken aktier med företrädesrätt skall erbjudas aktieägarna i förhållande till den andel av kapitalet som deras aktier representerar. Bestämmelsen innehåller emellertid längre gående krav.

Med avvikelse från 4 kap. 2 § 1 mom. i den gällande lagen kan företrädesrätten enligt förslaget inte förverkligas så att aktieägarna oberoende av aktieslag har företrädesrätt till nyemitterade aktier under förutsättning att aktier emitteras i förhållande till deras tidigare aktieinnehav. Sådan emission, som veterligen inte har förekommit tidigare, leder i praktiken till att aktieägarnas relativa inbördes ställning förändras. Det är därför motiverat att tillämpa bestämmelserna om riktad emission.

Förslaget skiljer sig från den gällande lagen också i det avseendet att vid en emission mot vederlag med företrädesrätt inte tillämpas bestämmelserna om sekundär teckningsrätt. Bestämmelserna om sekundär teckningsrätt i kapitaldirektivets artikel 29.2 b gäller endast den situationen att den primära teckningsrätten med avvikelse från huvudregeln i artikel 29.1 förverkligas genom att i ett bolag med aktier av olika slag erbjuds aktier av endast ett av dessa slag till de aktieägare som sedan tidigare har aktier av det slag som emissionen avser. Detta är det inte fråga om i den föreslagna paragrafen, enligt vilken företrädesrätten alltid skall förverkligas i enlighet med huvudregeln i direktivets artikel 29.1.

I emissionsbeslutet är det inte nödvändigt att föreskriva om sekundär teckning, vilket innebär att otecknade aktier inte i andra hand erbjuds någon annan för teckning. Å andra sidan är det möjligt att i emissionsbeslutet bestämma t.ex. att otecknade aktier i andra hand skall erbjudas andra aktietecknare — utan att på beslutet tillämpas 4 § om riktad emission — eller någon annan person för teckning. På motsvarande sätt är det enligt förslaget möjligt att bestämma att styrelsen beslutar vem eller vilka som skall erbjudas otecknade aktier. I fråga om bolagsstämmans och styrelsens beslutsfattande tillämpas emellertid den likställighetsprincip som framgår av lagförslagets 1 kap. 7 § och dessutom skall styrelsen i sitt beslutsfattande beakta bolagets intressen enligt vad som föreskrivs i lagförslagets 1 kap. 8 §.

Enligt paragrafens *3 mom.* kan ett privat aktiebolags bolagsordning avvika från 1 och 2 mom. Avsikten med lagförslaget är bl.a. i större utsträckning införa dispositiva bestämmelser. Bolagens ägar- och kapitalstrukturer kan vara invecklade och aktiebolagslagens bestämmelser om företrädesrätt fungerar inte nödvändigtvis i alla bolag på ett sätt som är förenligt med aktieägarnas intressen. I delägaravtal förekommer relativt ofta bestämmelser som avviker från aktiebolagslagens bestämmelser om företrädesrätt. Enligt momentet kan sådana bestämmelser i framtiden tas in i privata aktiebolags bolagsordning, vilket innebär att de blir bolagsrättsligt bindande. En bestämmelse kan t.ex. innebära att aktieägarna inte över huvud taget har företrädesrätt vid aktieemissioner. Likställighetsprincipen i lagförslagets 1 kap. 7 § måste å andra sidan beaktas vid en aktieemission också då företrädesrätten inte iakttas. Det är också i sådana fall förbjudet att bereda vissa aktieägare otillbörlig fördel genom att emittera aktier till underpris, om det inte ligger i aktieägarnas gemensamma intresse att ordna en sådan emission.

I ett publikt aktiebolag kan i bolagsordningen i regel inte föreskrivas annorlunda om företrädesrätten, vilket följer redan av kapitaldirektivets artikel 29.4. I överensstämmelse med kapitaldirektivets artikel 29.2 a föreslås emellertid att det också i ett publikt aktiebolags bolagsordning skall kunna föreskrivas att en aktie som enligt bolagsordningen inte medför rätt till en andel vid utbetalning av bolagets medel inte medför företrädesrätt vid en emission. Bestämmelsen motsvarar

vad som i gällande 3 kap. 1 c § 3 mom. föreskrivs om preferensaktier. Bestämmelsens tillämpningsområde inskränker sig emellertid inte till sådana aktier med begränsad rösträtt som avses i lagförslagets 3 kap.

4 §. *Riktad emission.* Bestämmelserna i denna paragraf gäller riktad emission, dvs. avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt enligt 3 §.

Bestämmelserna gäller direkt endast avvikelse från den företrädesrätt som avses i lagen. Om bolagsordningen enligt 3 § 3 mom. föreskriver något annat om företrädesrätten skall på grundval av bolagsordningen avgöras också eventuella avvikelser från företrädesrätten och förutsättningarna för sådana avvikelser. För undvikande av tolkningssvårigheter är det skäl att i bolagsordningen ta in så tydliga bestämmelser som möjligt om saken.

Enligt den första meningen i paragrafens *1 mom.* får en riktad emission ordnas om det finns något från bolagets synpunkt vägande ekonomiskt skäl för en sådan. Denna förutsättning motsvarar i sak de bestämmelser om nyemission som ingår i den gällande lagens 4 kap. 2 § 2 mom. och i den första meningen i 2 a § 3 mom. Kravet understryker den likställighetsprincip som avses i lagförslagets 1 kap. 7 § när det är fråga om avvikelse från en aktieägares företrädesrätt. Det måste bedömas från fall till fall om en riktad emission som helhet betraktad är förenlig med aktieägarnas gemensamma intresse.

Bolagets finansieringsbehov kan förutsätta att finansiering i eget kapital skaffas också hos andra än aktieägarna. Det kan vara nödvändigt att ordna en riktad emission t.ex. vid finansiering av företagsköp, då ett bolag förvärvar aktiestocken i ett annat bolag genom att i utbyte erbjuda egna aktier till det andra bolagets aktieägare. Å andra sidan förekommer också sådana inte med finansiering av ett bolag sammanhängande situationer där det kan vara motiverat att avvika från företrädesrätten såtillvida att vägande ekonomiska skäl föreligger. Det kan t.ex. vara fråga om olika slag av motivationssystem som innebär att bolagets ledning och anställda erbjuds aktier. Av ärendets natur följer att förhållanden som kan betraktas om vägande ekonomiska skäl oftare förekommer i stora publika bolag än i små bolag. Strävanden som går ut på att förhindra att aktietransaktioner leder till ändrade ägarförhållanden eller att trygga en viss aktieägares majoritetsställning kan å andra sidan aldrig betraktas som vägande ekonomiska skäl.

Med tanke på likställighetsprincipen har det vederlag som bolaget får för aktierna en central betydelse, eftersom en riktad emission till underpris i allmänhet ger dem som förvärvar aktier en fördel på de aktieägares bekostnad vilkas företrädesrätt åsidosätts. Av denna anledning föreskrivs i momentets andra mening uttryckligen att det vid bedömningen av om det finns godtagbara förutsättningar för en riktad emission skall fästas särskilt avseende vid förhållandet mellan teckningspriset per aktie och det gängse priset. Ju mera teckningspriset underskrider det gängse priset, desto större vikt läggs vid kravet på vägande ekonomiskt skäl.

I momentets sista mening föreskrivs att en riktad emission kan genomföras som en gratisemission endast om det från bolagets synpunkt och med beaktande av dess samtliga aktieägares intresse föreligger synnerligen vägande ekonomiska skäl. Bestämmelsen understryker att en sådan emission kan komma i fråga endast i sådana specialfall där emissionen, trots att den skenbart är vederlagsfri, är förenlig med samtliga aktieägares intressen. Ett sådant synnerligen vägande ekonomiskt skäl som avses här kan föreligga om likställigheten mellan aktieägarna i samband med sammanläggning av olika aktieslag förverkligas genom att innehavare av dyrare aktier kompenseras med gratisaktier. Också vissa motivationssystem som är baserade på aktiepremier kan vara sådana att det finns något från bolagets synpunkt synnerligen vägande ekonomiskt skäl att rikta en gratisemission. I bolagspraxis kan det förekomma också andra liknande situationer. Det är emellertid klart att en gratisemission kan riktas endast i undantagsfall.

De i momentet angivna förutsättningarna för avvikelse från företrädesrätten tillämpas både när bolagsstämman beslutar om en riktad emission och när styrelsen beslutar om en sådan enligt bolagsstämmans bemyndigande. Med avvikelse från den gällande lagens 4 kap. 2 a § 2 mom. samt den sista meningen

i 3 mom. har styrelsens rätt att besluta om en riktad emission inte enligt förslaget begränsats särskilt, varken kvantitativt eller med avseende på vem emissionen kan riktas till. Utgångspunkten för förslaget är den att aktieägarna skyddas av likställighetsprincipen samt av kravet på vägande eller synnerligen vägande ekonomiska skäl.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om förfarandet vid den bolagsstämma som beslutar om en riktad emission. För att skydda aktieägarna förutsätts för det första att om styrelsen föreslår att bolagsstämman skall besluta om en riktad emission eller om ett emissionsbemyndigande som inte utesluter styrelsens rätt att besluta om en riktad emission, skall detta nämnas i stämmokallelsen. Såsom ovan konstateras är det däremot inte längre nödvändigt att nämna innehållet i styrelsens förslag i kallelsen, utan de allmänna bestämmelserna om framläggande och sändande av styrelsens förslag tillämpas också när det gäller beslut om aktieemission. Det har inte heller ansetts vara nödvändigt att i förslaget, på motsvarande sätt som i den gällande lagens 4 kap. 4 a § 2 mom., föreskriva att till styrelsens förslag skall vid en riktad emission mot vederlag fogas en revisors yttrande om grunderna för bestämmande av teckningspriset samt om orsakerna till avvikelsen från företrädesrätten till teckning. I praktiken har dessa yttranden blivit formaliteter.

Enligt det föreslagna momentet skall bolagsstämman fatta beslut om en riktad emission eller om ett emissionsbemyndigande med sådan kvalificerad majoritet som avses i lagförslagets 5 kap. 27 §. Bestämmelsen motsvarar den gällande lagen. Däremot ingår i kapitlet inga andra krav i fråga om kvalificerad majoritet. Det har inte ansetts nödvändigt att föreslå t.ex. en mot den gällande lagens 4 kap. 6 § 2 mom. svarande bestämmelse om kvalificerad majoritet som innebär att styrelsen kan bemyndigas att besluta om en nyemission där aktier kan tecknas mot apportegendom. I förslaget ingår inte heller någon mot den gällande lagens 4 kap. 12 § 2 mom. svarande bestämmelse om nio tiondels kvalificerad majoritet för vissa s.k. blandemissioner.

Paragrafens *3 mom.* underlättar det praktiska ordnandet av emissioner med företrädesrätt. Bestämmelsen innebär att som en riktad emission inte anses avrundning av aktieägares teckningsrätter nedåt till närmaste antal som berättigar till aktier, om de överskjutande rätterna säljs vid offentlig handel eller på offentlig auktion för deras räkning som har till dem, varefter de influtna medlen redovisas senast i samband med följande utbetalning efter teckningstidens utgång. Bestämmelsen ersätter den gällande lagens 3 a kap. 16 § 1 mom. men dess tillämpningsområde begränsas inte liksom i den gällande lagen till bolag som hör till värdeandelssystemet. För att bestämmelserna om riktad emission inte skall tillämpas måste syftet med det avrundningsförfarande som avses i momentet endast vara att underlätta det praktiska genomförandet av emissionen. Förfarandet får inte över huvud taget missbrukas för att grundlöst ändra ägarförhållandena i bolaget. Av likställighetsprincipen följer också att försäljningen av teckningsrätterna skall ske på ett sätt som är förenligt med aktieägarnas intressen. Det förfarande som avses i momentet kommer i praktiken i fråga närmast i bolag med ett stort antal ägare, där avrundningarnas betydelse för ägarförhållandena är obetydligt i jämförelse med den betydelse de har för att underlätta genomförandet av en emission, i synnerhet när det gäller bolag som har anslutits till värdeandelssystemet

Emission mot vederlag

Bestämmelserna i kapitlets 5—16 § gäller framförallt emission mot vederlag. På en sådan emission skall dessutom tillämpas de allmänna bestämmelserna i kapitlets 1—4 §.

5 §. *Beslutsinnehåll.* I denna paragraf föreskrivs om minimiinnehållet i ett beslut om emission mot vederlag. Paragrafen gäller både bolagsstämmans emissionsbeslut och beslut som styrelsen fattar med stöd av ett bemyndigande. Paragrafens bestämmelser ersätter 4 kap. 5 § 1 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens *1 mom.* gäller innehållet i emissionsbeslut i de allra enklaste fallen, dvs. då aktier tecknas som s.k. simultanteckning omedelbart på den bolagsstämma eller på det styrelsemöte som beslutat om emissionen. Teckningen görs då vanligen i stämmo- eller

sammanträdesprotokollet, så som föreskrivs i gällande 4 kap. 7 § 2 mom.

Enligt momentets *1 punkt* skall i beslutet enligt aktieslag nämnas antalet eller maximiantalet aktier av olika slag som skall emitteras. Det kan t.o.m. vara nödvändigt att med avseende på beslutets innehåll specificera aktierna närmare, om aktier av samma slag avviker från varandra i fråga om de rättigheter och skyldigheter som de medför. Också minimiantalet aktier kan nämnas men enligt förslaget är detta är inte nödvändigt.

I beslutet skall också nämnas om emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar. Detta har betydelse bl.a. för fastställande av tidpunkten då tecknaren kan börja utöva de rättigheter som aktierna medför.

Enligt momentets *2 punkt* skall i beslutet nämnas vilka som är teckningsberättigade. Om bolagets aktier hör till värdeandelssystemet och aktier tilldelas aktieägarna enligt företrädesrätt skall i beslutet anges den i 4 kap. 2 § 3 mom. avsedda avstämningsdagen enligt vilken rätten att teckna aktier bestäms. Av de allmänna förmögenhetsrättsliga principerna följer att den som har rätt att teckna en aktie kan överföra sin teckningsrätt på en annan. I lagförslagets 3 kap. föreskrivs om emissionskuponger och emissionsbevis. Dessa är värdepapper som underlättar överföring av teckningsrätt.

Enligt 2 punkten skall i ett beslut om riktad emission dessutom anges motiveringen till att det finns ett i 4 § 1 mom. avsett vägande ekonomiskt skäl som berättigar en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt. Bestämmelsen ersätter 4 kap. 4 § 1 mom. i den gällande lagen, dvs. bestämmelsen om att till styrelsens beslutsförslag skall fogas en utredning om orsakerna till eventuella avvikelser från företrädesrätten. Eftersom motiveringarna emellertid skall nämnas i själva stämmobeslutet skall de också i fortsättningen tas in i styrelsens beslutsförslag. Förfarandet uppfyller kravet i kapitaldirektivets artikel 29.4. Vidare skall motiveringarna enligt förslaget nämnas också i ett sådant emissionsbeslut som styrelsen fattar med stöd av bolagsstämmans bemyndigande. Om ett emissionsbeslut endast delvis har delegerats till styrelsen ankommer motiveringen på det organ som beslutar om riktande av emissionen.

Enligt momentets *3 punkt* skall i beslutet nämnas priset per aktie, dvs. teckningspriset. Härmed avses liksom i 2 kap. det penningvederlag som skall betalas för en aktie. Teckningspriset anges vanligen som ett fast belopp. Teckningspriset kan också entydigt bestämmas på något annat sätt, t.ex. så att det motsvarar aktiens avslutskurs eller på ett visst sätt beräknade medelkurs på börsen en viss dag. När priset slutligen konstateras i ett sådant fall är det endast fråga om att verkställa bolagsstämmans beslut. Om styrelsen i bolagsstämmans beslut ges självständig rätt att bestämma teckningspriset skall kapitlets 2 § 2 mom. om bemyndigande tillämpas.

Vidare skall sättet för bestämmande av teckningspriset motiveras i beslutet. Bestämmelsen ersätter den gällande lagens 4 kap. 4 § 1 mom. enligt vilket grunderna för bestämmande av teckningspriset skall tas in endast i styrelsens beslutsförslag, på motsvarande sätt som ovan i motiveringen till 2 punkten konstateras i fråga om motivering av beslut om riktande av en emission. Teckningspriset har i regel en central betydelse för aktieägarnas ställning.

Enligt momentets *4 punkt* skall i beslutet också nämnas inom vilken tid aktierna skall vara betalda. Detta villkor kan enklast uttryckas så att en aktie skall betalas omedelbart på bolagsstämman. Vid en nyemission begränsas betalningstiden i praktiken av att en aktie enligt 14 § skall anmälas för registrering inom fem år från emissionsbeslutet och av att endast betalda aktier kan registreras.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om innehållet i ett emissionsbeslut då alla teckningsberättigade inte tecknar sina aktier vid den stämma som beslutar om emissionen, dvs. då teckningen genomförs som en s.k. successivteckning. Enligt momentets *1 punkt* skall i beslutet då utöver vad som föreskrivs i 1 mom. nämnas teckningstiden. En omständighet som i praktiken begränsas teckningstiden är bestämmelsen i 14 § om att aktierna skall anmälas för registrering inom fem år. Enligt momentets *2 punkt* skall i ett beslut som inte avser riktad emission anges den tid inom vilken företrädesrätten skall utnyttjas.

Enligt paragrafens *3 mom.* löper den tid som avses i 2 mom. 2 punkten inte ut förrän

två veckor efter teckningstidens början. I frågan om publika aktiebolag gäller dessutom kapitaldirektivets artikel 29.3 enligt vilken företrädesrätten skall utnyttjas inom två veckor från registreringen av emissionsbeslutet. Om tiden enligt beslutet löper ut tidigare än momentet föreskriver skall sålunda de nämnda tvingande bestämmelserna iakttas i stället för beslutet. Momentet motsvarar 4 kap. 2 § 3 mom. i den gällande lagen, med vissa preciseringar.

Till åtskillnad från den gällande lagens 4 kap. 5 § 1 mom. förutsätts i förslaget inte att i emissionsbeslutet nämns vissa bestämmelser i bolagsordningen, eftersom tecknaren har möjlighet att få reda på dessa också på annat sätt. I förslaget förutsätts inte heller att beslutet nödvändigtvis skall innehålla särskilda bestämmelser med tanke på under- och överteckningssituationer. Om emissionsvillkoren är sådana att en under- eller överteckningssituation kan uppkomma är det naturligtvis motiverat att föreskriva om saken i beslutet. Ovan i motiveringen till 3 § behandlas underteckning av aktier. Om särskilda föreskrifter om överteckning inte har tagits in i emissionsbeslutet skall styrelsen på vanligt sätt besluta om godkännande av teckningar.

6 §. *Teckningspris.* Enligt presumtionsbestämmelsen i paragrafens *1 mom.* skall det pris som betalas till bolaget för en ny aktie, dvs. teckningspriset, tas upp som en ökning av aktiekapitalet. Bestämmelsen sammanhänger med lagförslagets centrala reform, dvs. övergången till ett system som inte bygger på nominella belopp och som sålunda innebär att sambandet mellan aktierätterna och det investerade kapitalet bryts också formellt. I lagförslagets 11 kap. föreskrivs om ökning av aktiekapitalet. Med beaktande av gällande bestämmelser och bolagspraxis har bestämmelserna i det föreslagna kapitlet emellertid utformats så att om aktiekapitalet ökas med teckningspriset för en ny aktie skall de rättsregler i praktiken iakttas som ingår i detta kapitel.

Momentets presumtionsbestämmelse motsvarar i sak den gällande lagens tvingande bestämmelser om upptagande av vederlaget i aktiekapitalet och överkursfonden. Enligt förslaget är det sålunda inte obligatoriskt att ta upp vederlaget i aktiekapitalet. Det kan föreskrivas i emissionsbeslutet att teckningspriset helt eller delvis skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital. Bestämmelser om detta kan tas in också i bolagsordningen. I momentet har dessutom beaktats att i bokföringslagen kan förutsättas, i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna, att teckningspriset för vissa aktier med inlösningsvillkor skall tas upp i balansräkningen under främmande kapital.

Om bolagsordningen anger ett nominellt belopp för en aktie skall dessutom beaktas vad som i 3 kap. 5 § föreskrivs om nominella belopp. Bolagsordningens bestämmelse om nominellt belopp begränsar med andra ord bolagets handlingsfrihet i den aktuella situationen på så sätt att aktiekapitalet i samband med emission av nya aktier alltid skall ökas med minst aktiernas nominella belopp.

I fråga om egna aktier som bolaget avyttrar ingår i paragrafens *2 mom.* en motsatt presumtionsbestämmelse enligt vilken det belopp som betalas för en aktie i första hand skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital. I emissionsbeslutet kan emellertid föreskrivas att aktiekapitalet skall ökas med hela beloppet eller en del av det, varvid ökningen separat anmäls för registrering enligt 11 kap. 4 § 2 mom. Också då egna aktier ur bolagets innehav avyttras skall det beaktas att bokföringsbestämmelserna kan förutsätta att vederlaget tas upp i det främmande kapitalet.

7 §. *Registrering av beslut.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall ett beslut om emission mot vederlag anmälas för registrering utan obefogat dröjsmål, likväl senast en månad efter beslutet. I fråga om publika aktiebolag är registreringsskyldigheten en följd av kapitaldirektivets artikel 25.1. Eftersom registreringstiden för aktier enligt 14 § 2 mom. i det föreslagna kapitlet kan vara lång har det ansetts motiverat att föreskriva om motsvarande skyldighet också för privata aktiebolag. Tidsfristen på en månad tillåter emellertid att alla emissionsåtgärder i de enklaste fallen kan registeranmälas på en gång. Å andra sidan skall anmälan göras utan obefogat dröjsmål. Ett obefogat dröjsmål eller ett överskridande av tidsfristen på en månad leder inte, till åtskillnad från överskridande av den tidsfrist som avses i 14 § 2 mom., till att emissionen förfaller men kan leda t.ex. till skadeståndsskyl-

dighet för styrelsemedlemmarna och verkställande direktören med stöd av lagförslagets 22 kap. 1 §.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att om det framgår att emissionen kommer att omfatta färre aktier än det i beslutet angivna maximiantalet, kan ändringen anmälas för registrering. Detta kan vara fallet då aktier inte tecknas inom den i beslutet angivna tidsfristen eller om aktier ogiltigförklaras som obetalda. Till åtskillnad från vad som föreskrivs i handelsregisterlagens 14 § har bolaget i en sådan situation prövningsrätt när det gäller att göra registeranmälan om ändringen. Vid bedömningen av frågan om det är nödvändigt med en sådan anmälan skall bolagets fördel beaktas i enlighet med 1 kap. 8 §. Det ligger i och för sig i bolagets intresse att hålla registeruppgifterna uppdaterade. I synnerhet om det antal aktier som emitteras med stöd av emissionsbeslutet annars skulle vara obestämt under en lång tid, är det motiverat att göra en särskild anmälan om saken. Också t.ex. i samband med sådana registeranmälan om aktier som avses i kapitlets 14 § kan det uppges att aktieposten i fråga är den sista som registreras med stöd av emissionsbeslutet, även om maximiantalet aktier som skall emitteras enligt beslutet inte är fullt.

Momentets specialbestämmelse gäller enligt sin ordalydelse endast situationer där aktier emitteras i skenet av den information som föreligger vid den aktuella tidpunkten, men antalet understiger det maximiantal som anges i emissionsbeslutet. Om emissionsbeslutet i sin helhet förfaller t.ex. av den anledningen att det minimiantal aktier som enligt beslutet skall emitteras inte har tecknats, skall en registeranmälan om detta omedelbart göras på det sätt som föreskrivs i handelsregisterlagens 14 §.

8 §. *Aktieägarnas rätt till information.* I denna paragraf föreskrivs om bolagets skyldighet att göra anmälan om ett emissionsbeslut till en sådan aktieägare som enligt beslutet har rätt att teckna aktier. Syftet med bestämmelsen är att förhindra framförallt att en minoritetsaktieägare fråntas sin rätt på så sätt att han eller hon inte får vetskap om beslutet och sålunda inte i tid kan utnyttja sin rätt. Dessutom föreskrivs om den ekonomiska informationen till aktieägarna. Bestämmelserna ersätter den gällande lagens 4 kap. 5 § 2 och 3 mom. samt delvis 7 § 1 mom.

Paragrafens bestämmelser gäller endast successivteckning. En simultanteckning där alla teckningsberättigade är på plats och tecknar sina aktier aktualiserar inte frågor som väcker ett behov att i lagen särskilt föreskriva om teckningsberättigade aktieägares rätt till information.

Enligt huvudregeln i paragrafens *1 mom.* skall en teckningsberättigad aktieägare innan teckningstiden börjar löpa informeras om beslutet på samma sätt som en stämmokallelse utfärdas. Samtidigt skall meddelas hur och när aktieägaren skall handla om han eller hon vill utnyttja sin rätt. Syftet med bestämmelsen är att trygga varje teckningsberättigad aktieägares faktiska möjligheter att delta i teckningen. Om emissionsbeslutet innebär att olika teckningstider gäller för olika tecknare skall tidpunkten för anmälningsskyldigheten bedömas särskilt för varje tecknare. Beslutet om teckningstiden skall givetvis fattas med iakttagande av likställighetsprincipen.

I förslaget ingår ingen mot den gällande lagen svarande tolkbar bestämmelse om att teckningstiden inte börjar löpa förrän anmälan har gjorts. Enligt förslaget kan en försummelse att göra anmälan leda till skadeståndsskyldighet med stöd av 22 kap. 1 §.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om vissa undantag från informationsskyldigheten. Enligt momentets *1 punkt* behöver ett sådant meddelande som avses i 1 mom. inte utfärdas om motsvarande information ingår i kallelsen till den stämma som beslutar om emissionen. Även om det enligt förslaget inte längre är nödvändigt att i stämmokallelsen redogöra för det huvudsakliga innehållet i styrelsens beslutsförslag, kan den som så önskar emellertid förfara på samma sätt som för närvarande, dvs. så att i stämmokallelsen tas in de uppgifter som avses i 1 mom. förenade med vissa villkor. Om bolagsstämmans beslut till denna del motsvarar stämmokallelsen och om uppgifterna också annars är korrekta, är det inte nödvändigt att separat informera de teckningsberättigade aktieägarna i efterhand. Om aktieägaren är närvarande på den stämma som beslutar om emissionen och om informationen läggs fram på stämman, behöver aktieägaren inte tillställas något särskilt med-

delande. Enligt momentets *2 punkt* behöver något meddelande inte utfärdas om motsvarande information offentliggörs på det sätt som avses i värdepappersmarknadslagens 2 kap. Med offentliggörande avses i praktiken att bolaget informerar allmänheten om informationen genom förmedling av den som ordnar offentlig handel med aktierna, t.ex. fondbörsen, och i de viktigaste informationsmedierna.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall emissionsbeslutet och de handlingar om bolagets ekonomiska ställning som avses i 5 kap. 21 § 2 mom. under teckningstiden hållas tillgängliga för de aktieägare som avses i 1 mom. Framförallt för att skydda minoritetsaktieägarna förutsätts sålunda att en teckningsberättigad aktieägare också i fortsättningen vid en successivteckning skall kunna ta del av handlingar som i många avseenden motsvarar de nuvarande bilagorna till teckningslistan, trots att det föreslås att teckningslistan slopas på det sätt som avses nedan i motiveringen till 9 §. Handlingarna skall läggas fram på ett lämpligt ställe så att de faktiskt är tillgängliga för tecknarna. Om aktier kan tecknas via webben skall handlingarna i regel också läggas ut på webben. Om aktier kan tecknas på ett visst ställe, t.ex. ett bankkontor, skall kopior av handlingarna vanligen finnas tillgängliga där. Om bestämmelsen inte iakttas kan närmast skadeståndsskyldighet enligt 22 kap. 1 § komma i fråga. Bestämmelsen tillämpas emellertid inte om ett prospekt med motsvarande information har offentliggjorts enligt värdepappersmarknadslagens 2 kap. Investerarna får då tillräcklig information genom prospektet, som de skall kunna ta del av bl.a. på teckningsställena.

9 §. *Teckning.* Formkraven för teckning av aktier föreslås bli betydligt lindrigare än enligt den gällande lagen. Enligt gällande 4 kap. 7 § skall teckning av nya aktier ske på en teckningslista vars utformning och innehåll är noga reglerad, om teckningen inte görs direkt i bolagsstämmans protokoll. Bolaget kan inte åberopa en formellt felaktig teckning om tecknaren anmäler felet till registermyndigheten innan emissionen registrerats. Enligt den gällande lagens 3 a kap. 17 § är det dessutom tillåtet att i värdeandelssystemet teckna aktier genom betalning.

Enligt den föreslagna paragrafen skall teckning av aktier ske bevisligen. Av teckningen skall framgå tecknaren, vilket emissionsbeslut teckningen baseras på samt de aktier som är föremål för teckningen. Kravet att teckningen skall ske bevisligen är inte något egentligt formkrav utan en anvisning vars syfte närmast är att underlätta eventuell bevisning. Kravet kan ha betydelse för fördelningen av bevisbördan vid en bedömning av om en teckning har skett. Bestämmelsen kan å andra sidan ha betydelse också för bedömningen av bolagsledningens ansvar för att verkställigheten av emissionsbeslutet har skett på vederbörligt sätt.

I emissionsbeslutet kan tas in närmare bestämmelser om hur teckningen skall ske. Också styrelsen kan utfärda närmare bestämmelser när den verkställer beslutet. I allmänhet finns det också ett behov av sådana bestämmelser om teckningen inte sker som en simultanteckning. I typfallet kommer aktie i publika aktiebolag sannolikt också i fortsättningen att tecknas t.ex. hos penninginstitut, med användning av en handling som motsvarar en teckningslista. Det kan också bestämmas att teckningen skall ske t.ex. via webben eller på något lämpligt sätt som motsvarar gällande 3 a kap. 17 § genom inbetalning av teckningspriset på ett bankkonto. Vid teckning genom betalning kan för olika emissionsbeslut och aktieslag t.ex. anvisas skilda konton för inbetalningen. Antalet tecknade aktier kan också i sådana fall utredas genom att det belopp som varje tecknare betalt in dividera med teckningspriset. Om det inbetalda beloppet inte är delbart med teckningspriset kan ett mindre belopp i allmänhet inte betraktas som en teckning om emissionsbeslutet inte innehåller särskilda bestämmelser om saken.

På grund av att formkraven lindras avsevärt har det inte ansetts nödvändigt att föreskriva bl.a. om något mot gällande 7 kap.7 § 2 mom. svarande undantag enligt vilket de formkrav som gäller för teckningen inte tillämpas om bolaget avyttrar egna aktier som är föremål för offentlig handel.

En teckning är tecknarens viljeyttring vars slutliga verkan är beroende av emissionsvillkoren och bolagets handlande. Utgångspunkten är den att styrelsen beslutar om godkän-

nande av teckningar, även om det i emissionsvillkoren t.ex. kan föreskrivas att bolaget godkänner alla teckningar som har gjorts enligt teckningsvillkoren. När styrelsen beslutar om godkännande av teckningar skall den beakta den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 § samt bolagets intressen i enlighet med 1 kap. 8 §. Principer som motsvarar likställighetsprincipen kan dessutom så som ovan anförs, tillämpas också på andra tecknare än aktieägare. T.ex. i en övertecknings situation är utgångspunkten den att styrelsen är skyldig att behandla tecknarna jämbördigt, även om dessa inte sedan tidigare är aktieägare i bolaget.

10 §. *Teckningsfordringar.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att bolaget inte får överlåta eller pantsätta sina fordringar på betalning för tecknade aktier. Om bolaget försätts i konkurs hör sådana fordringar till konkursboet. Motsvarande bestämmelser finns i den gällande lagens 2 kap. 11 § 3 mom. och 4 kap. 12 § 1 mom.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en bestämmelse enligt vilken om något annat inte föreskrivs i emissionsbeslutet kan teckningspriset endast med styrelsen samtycke kvittas mot en fordran hos bolaget. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gällande 2 kap. 11 § 2 mom. samt 4 kap. 6 § och 12 § 1 mom. I momentet föreslås emellertid ingen mot gällande lag svarande specialbestämmelse om beaktande av bolagets borgenärers intressen. Styrelsen skall när den beslutar om samtycke samtidigt på normalt sätt bedöma om kvittningen är förenlig med bolagets intresse. Om grunder för uppkomsten av bolagets skuld har en sådan koppling till en emission som avses i 12 § 3 mom. skall bestämmelserna om apportegendom tillämpas.

I 2 kap. som gäller bildande av bolag föreslås med avvikelse från den gällande lagen inga motsvarande bestämmelser, eftersom bolaget inte kan företa rättshandlingar eller ha skulder före registreringen, som i sin tur förutsätter att aktierna är betalda.

11 §. *Betalning i pengar.* I denna paragraf föreslås motsvarande bestämmelse om betalning av teckningspriset i pengar som i 2 kap. 5 §, som gäller bildande av bolag.

12 §. *Apport.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om betalning med apportegendom. Bestämmelserna motsvarar till stor del 2 kap. 6 § som gäller bildande av bolag.

Bestämmelserna i paragrafens *1 mom.* motsvarar 2 kap. 6 § 1 mom. Också vid en emission skall egendomen sålunda för bolaget representera motsvarande ekonomiska värde som betalningen vid överlåtelsetidpunkten. Eftersom det finns en risk för att egendomens värde med tiden förändras, är det vid användning av apportegendom skäl att inte bestämma långa tecknings- och betalningstider.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att apportvillkor skall nämnas i emissionsbeslutet liksom även i den utredning där apportegendomen individualiseras samt att de omständigheter skall anges som påverkar värderingen och vilka värderingsmetoder som tillämpas. Detta motsvarar den utredning som enligt 2 kap. 6 § 2 mom. skall tas in i avtalet om bildande.

I ett apportvillkor är det i allmänhet skäl att nämna vem villkoret gäller. Om detta inte nämns är utgångspunkten den att villkoret skall tolkas gälla samtliga tecknare.

Enligt momentet motsvarar påföljden för försummelse att iaktta formkraven det som i 2 kap. 6 § 2 mom. föreskrivs om påföljden i det fall att apportvillkoret och utredningen inte tas in i avtalet om bildande.

Paragrafens *3 mom.* motsvarar 2 kap. 6 § 3 mom. Vid en emission kan bestämmelsen tillämpas både på s.k. förapport och på efterapport.

13 §. *Följderna av betalningsdröjsmål.* Paragrafens bestämmelser om förfarandet att förklara en obetald aktie förverkad och överlämna den till någon annan samt om skadestånd i samband därmed överensstämmer i sak med det som i lagförslagets 2 kap. 7 § föreskrivs om bildande. Styrelsen kan i samband med en emission av nya aktier emellertid också separat ogiltigförklara en obetald ny aktie, om detta är förenligt med bolagets intressen. Av kapitlets 14 § följer å andra sidan att om en aktie inte betalas inom fem år från emissionsbeslutet eller inom en kortare tid som anges i emissionsbeslutet, kan aktien inte längre anmälas för registrering och emissionen förfaller sålunda åtminstone för denna akties del.

14 §. *Registrering av nya aktier.* Denna paragrafs bestämmelser om registrering av nya

aktier ersätter 4 kap. 8 a § i den gällande lagen.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagen att nya aktier skall vara helt betalda innan de kan anmälas för registrering. I förslaget ingår inte någon mot den första meningen i gällande 4 kap. 8 a § 2 mom. svarande uttrycklig bestämmelse om att beloppet skall vara i bolagets ägo och besittning, eftersom avgörandet av tidpunkten då betalningen anses ha inkommit till bolaget är beroende av emissionsbeslutets villkor och av de sakrättsliga bestämmelserna. Denna ändring behandlas också i motiveringen till 2 kap. 8 §.

En förutsättning för en registeranmälan är också att de övriga teckningsvillkoren har uppfyllts. Om ett bestämt antal eller minimiantal har angivits i emissionsbeslutet kan registreringen göras först efter att detta antal har blivit tecknat och betalt.

När de nämnda förutsättningarna är uppfyllda skall aktierna anmälas för registrering utan obefogat dröjsmål och vid behov i flera poster. Det sist nämnda förfarandet kan vara nödvändigt t.ex. då aktierna betalas vid olika tidpunkter. Vid bedömningen är det, liksom enligt den gällande lagen, skäl att beakta dels aktieägarnas rättigheter och dels bolagets kostnader för registeranmälan. Dessutom föreslås med tanke på emissioner som pågår en längre tid en bestämmelse om att anmälan efter att ett år har förflutit från teckningstidens början skall göras utan dröjsmål efter utgången av varje räkenskapsperiod. Om det vid räkenskapsperiodens utgång inte finns någonting att anmäla behöver naturligtvis ingen anmälan göras.

Liksom för närvarande kan aktier anmälas för registrering också om aktier som har emitterats med stöd av ett tidigare emissionsbeslut inte ännu har registrerats. Det har inte ansetts vara nödvändigt att ta in en uttrycklig bestämmelse om detta i förslaget.

Enligt momentets sista mening skall när nya aktier anmäls för registrering samtidigt anmälas om teckningspriset eventuellt leder till en ökning av aktiekapitalet. Enligt kapitlets 6 § 1 mom. är utgångspunkten den att teckningspriset för en ny aktie skall användas för ökning av aktiekapitalet, även om detta inte på något sätt är nödvändigt i ett system med aktier utan nominellt belopp.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om en ovillkorlig tidsfrist enligt vilken registeranmälan skall göras inom fem år från emissionsbeslutet. I momentet konstateras för tydlighetens skull att i emissionsbeslutet kan föreskrivas om en kortare tidsfrist. Sådana bestämmelser kan tas in också i bolagsordningen, men däremot är det inte möjligt att förlänga tidsfristen.

Med avvikelse från de övriga tidsfristerna i kapitlet leder en överskridning av denna tidsfrist till att åtgärden förfaller, vilket innebär att registreringen skall förvägras om anmälan görs senare. Om en eller flera aktieposter tidigare har registrerats med stöd av samma emissionsbeslut men samtliga aktier, t.ex. på grund av betalningsförsummelser, inte kan registreras inom tidsfristen på fem år leder emellertid detta inte till att hela emissionen förfaller, utan emissionen förfaller endast i fråga om de aktier som blir oregistrerade.

Om emissionen förfaller är en följd av de allmänna principerna att det vederlag som eventuellt har betalts för aktierna skall återbetalas. Av de allmänna principerna följer också att åtgärder som har förutsatts för emissionen, t.ex. ett beslut om ändring av bolagsordningen, förfaller.

Paragrafens *3 och 4 mom.* om bilagor till registeranmälan motsvarar i sak lagförslagets 2 kap. 8 § 3 och 4 mom. om bildande av bolag. Den utredning om apportegendom som avses i 4 mom. ingår såsom framgår ovan i emissionsbeslutet.

Den föreslagna paragrafen gäller inte emissioner som genomförs genom avyttring av bolagets innehav av egna aktier, eftersom sådana aktier har registrerats redan tidigare.

15 §. *Registreringens rättsverkningar.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse om att en ny aktie medför aktieägares rättigheter från registreringen, om inte en senare tidpunkt bestäms i emissionsbeslutet. Aktierna medför emellertid aktieägares rättigheter senast ett år efter registreringen. Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 10 § 2 mom. i den gällande lagen.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en mot gällande 9 § 2 mom. svarande bestämmelse om åberopande av villkor i anslutning till aktieteckning. Teckningen kan i och för sig för-

enas med olika slags villkor. Med avvikelse från den gällande lagen föreslås inte som en förutsättning för åberopande av ett villkor att villkoret har nämnts i emissionsbeslutet. Styrelsen skall emellertid då den tar emot villkorliga teckningar beakta den likställighetsprincip som avses i lagförslagets 1 kap. 7 §. Frågan om en tecknare kan få befrielse från en teckning genom att anmäla missnöje med ett villkor skall enligt förslaget i första hand avgöras utifrån de allmänna principerna för rättshandlingar. För att skydda utomstående som litar på anteckningar i handelsregistret föreslås emellertid fortfarande en bestämmelse om att den omständigheten att ett villkor inte uppfyllt inte längre efter registreringen av en aktie kan åberopas som grund för befrielse från teckningen.

16 §. *Överlåtelse av egna aktier som innehas av bolaget.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om att vid emission av egna aktier som innehas av bolaget får en aktie inte överlåtas förrän den är till fullo betald. Den som har tecknat en sådan aktie, dvs. förvärvaren får sålunda aktieägares rättigheter tidigast då teckningspriset har betalts. Ett aktiebrev eller en värdeandel får inte överföras till förvärvaren före den nämnda tidpunkten. I ett emissionsbeslut kan givetvis bestämmas också en senare överlåtelsetidpunkt. Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 7 § 3 mom. i den gällande lagen. Den föreslagna paragrafen är emellertid exaktare utformad än den gällande bestämmelsen och beaktar dessutom också värdeandelar.

Vederlagsfri emission

I kapitlets 17—20 § föreskrivs särskilt om vederlagsfri emission (s.k. gratisemission). På gratisemission skall dessutom tillämpas de allmänna bestämmelserna i kapitlets 1—4 §.

17 §. *Beslutsinnehåll.* Enligt paragrafens *1 punkt* skall i ett beslut om gratisemission för det första anges antalet aktier av olika slag som skall emitteras. Det kan t.o.m. vara nödvändigt att med avseende på beslutets innehåll specificera aktierna närmare, om aktier av samma slag avviker från varandra i fråga om de rättigheter och skyldigheter som de medför. Eftersom en gratisemission kan avse dels nya aktier och dels aktier som innehas av bolaget, skall i beslutet också nämnas vilketdera slaget av aktier som emitteras. Såsom konstateras ovan har detta betydelse bl.a. för aktierätternas begynnelsetidpunkt.

Enligt paragrafens *2 punkt* skall i beslutet nämnas vem som har rätt till aktier, eftersom en gratisemission enligt förslaget kan genomföras också som en riktad emission. Vidare föreslås att en riktad gratisemission skall motiveras på motsvarande sätt som en riktad emission mot vederlag. Såsom framgår av 4 § 1 mom. och av motiveringen till momentet kan en riktad gratisemission komma i fråga endast i undantagsfall.

Eftersom en gratisemission i ett system som är baserat på aktier utan nominellt belopp inte behöver ha något samband och i första hand inte heller har något samband med en ökning av aktiekapitalet, föreslås inga bestämmelser om saken i detta kapitel. Om man vill förena en gratisemission med en fondöverföring från annat eget kapital till aktiekapitalet skall till denna del tillämpas bestämmelserna om fondförhöjning i lagförslagets 11 kap. I ett bolag för vars aktier i enlighet med 3 kap. 5 § har bestämts ett nominellt värde i bolagsordning, skall en gratisemission emellertid alltid förenas med en ökning av aktiekapitalet som minst motsvarar aktiernas nominella belopp, så som föreskrivs i den nämnda paragrafens 3 mom.

18 §. *Registreringen och dess rättsverkningar.* De föreslagna bestämmelserna om registreringen och dess rättsverkningar motsvarar i sak 4 kap. 13 § 3 mom. i den gällande lagen. Dessutom föreskrivs i paragrafen om det revisorsyttrande som behövs vid en riktad gratisemission.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall en gratisemission anmälas för registrering utan dröjsmål efter emissionsbeslutet. Till åtskillnad från en emission mot vederlag registreras emissionsbeslutet och aktierna på en gång, eftersom emissionen inte är beroende av att aktierna tecknas och betalas. Registeranmälan skall göras omedelbart. Dröjsmål med anmälan kan leda t.ex. till skadeståndsansvar med stöd av 22 kap. 1 §. Till skydd för aktieägarna krävs att det till anmälan om en riktad gratisemission fogas en godkänd revisors yttrande om motiveringen till avvikelse från ak-

tieägarnas företrädesrätt.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall på uppkomsten av aktieägares rättigheter tillämpas motsvarande bestämmelser som enligt 15 § 1 mom. vid en emission mot vederlag.

19 §. *Förverkande av en aktie.* I denna paragraf föreslås betydligt enklare bestämmelser om förverkande av aktier på grund av förvärvarens passivitet än i den gällande lagens 4 kap. 14 §.

Innan en aktie kan förklaras förverkad förutsätts enligt den gällande lagen att i den officiella tidningen efter fem år från beslutet om fondemission publiceras en uppmaning till dem som har rätt till aktier. Enligt den gällande lagen är det dessutom tillåtet att sälja sådana aktier endast vid offentlig handel eller på auktion. Dessutom föreskrivs i den gällande lagen att de medel som har influtit vid försäljningen skall förvaras i fyra år innan de tillfaller bolaget.

Förslaget innebär en sådan förenkling att uppmaningsförfarandet slopas och specialbestämmelserna om föresäljning av aktierna ersätts med allmänna bestämmelser om egna aktier. På motsvarande sätt föreslås att tidsgränsen för förverkandepåföljden förlängs till tio år, vilket innebär att en aktieägare har i stort sett motsvarande tid som enligt den gällande lagen att göra anspråk på aktierna innan de är slutgiltigt förverkade. Bolagsstämman beslutar om förverkandepåföljden.

Bestämmelsen om förverkandepåföljd tillämpas endast i det fall att en förutsättning för att få en aktie är att förvärvaren vidtar särskilda åtgärder, t.ex. visar upp ett aktiebrev eller en emissionskupong. Eftersom aktier som hör till värdeandelssystemet, om möjligt och om något annat inte följer av emissionsvillkoren, registreras direkt på förvärvarnas värdeandelskonton skall förverkandepåföljden i allmänhet inte tillämpas på sådana aktier. På motsvarande sätt kan förverkandepåföljden i ett annat bolag, som inte utfärdar aktiebrev och där de emitterade aktierna direkt registreras i en aktiebok och en aktieägarförteckning, tillämpas endast i undantagsfall.

20 §. *Vederlagsfri emission till bolaget.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse som tillåter gratisemission till bolaget så att på de nya aktier som skall registreras i samband med emissionen tillämpas bestämmelserna om bolagets innehav av egna aktier. Från bolagets sypunkt kan det vara praktiskt att redan inneha egna aktier t.ex. då de används som vederlag vid företagsköp. Förslaget innebär att förvärv och inlösen av egna aktier inte längre kommer att vara de enda sätten att till bolaget förvärva färdigt registrerade aktier. Det förfarande som avses i paragrafen är inte på samma sätt problematiskt med avseende på likställighetsprincipen som förfarandet att köpa egna aktier av aktieägarna. I det sist nämnda fallet är det fråga om utbetalning av bolagets medel.

Det förfarande som avses i paragrafen inverkar inte på aktieägarnas relativa ställning i bolaget. Därför föreskrivs i paragrafens att bestämmelserna om riktad emission inte skall tillämpas i sådana fall. När egna aktier överlåts vidare skall bestämmelserna om aktieemission tillämpas, vilket innebär att aktieägarna skyddas av bl.a. kapitlets 3 och 4 § om företrädesrätt och avvikelse från företrädesrätten.

Även om en ny aktie enligt 18 § 2 mom. i regel medför aktieägares rättigheter räknat från registreringen av aktien, betraktas bolaget inte självt enligt 3 kap. 2 § 3 mom. som en aktieägare vars aktieinnehav medför rättigheter i bolaget, t.ex. rätt till utdelning eller till aktier vid en emission. Denna allmänna princip kommer till uttryck också i lagförslagets 5 kap. 9 §, 16 kap. 16 § 3 mom. och 17 kap. 16 § 3 mom.

Eftersom aktier inte tecknas vid en sådan emission som avses i paragrafen och eftersom inte heller något vederlag betalas för dem gäller förbudet att teckna egna aktier enligt lagförslagets 15 kap. 14 §, som härleds från kapitaldirektivets artikel 18, samt de i paragrafen angivna påföljderna för aktieteckning i strid med förbudet inte en sådan emission som avses här. En gratisemission till bolaget självt äventyrar inte balansräkningens rättvisande bild av bolagets tillstånd.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan ett publikt aktiebolag emellertid inte fatta ett sådant beslut om en emission som avses i 1 mom. att det sammanlagda antalet egna aktier som innehas av bolaget eller dess dottersammanslutning på det sätt som avses i 15 kap. 11 § 1 mom. utgör mer än en tiondel av

samtliga aktier. Syftet med momentet är att hindra ett publikt bolag att genom en sådan gratisemission som avses i 1 mom. kringgå de bestämmelser i 15 kap. som begränsar bolagets innehav av egna aktier.

10 kap. Optionsrätter och andra särskilda rättigheter

I detta kapitel föreskrivs om emission av aktier med användning av optionsrätter och andra motsvarande särskilda rättigheter. De bestämmelser som för tydlighetens skull har avskiljts från emissionsbestämmelserna till ett separat kapitel ersätter den gällande lagens bestämmelser om optionsrätter och konvertibla skuldebrev i 4 kap. 1—2 a § och 12 a—12 c §.

De rättigheter som regleras i kapitlet kännetecknas av att de ger sin innehavare ovillkorlig rätt att få aktier på de villkor som anges i beslutet. Till åtskillnad från vad som i allmänhet är fallet vid aktieteckning är tecknarens rätt sålunda inte beroende av om bolaget godkänner teckningen. Rättsinnehavarna skyddas dessutom genom att det förutsätts att i villkoren tas in bestämmelser med tanke på sådana bolagsrättsliga arrangemang som i praktiken kan eliminerar deras rättigheter eller väsentligt försvagar rättsinnehavarnas ställning. Å andra sidan kan en lång tidsfrist bestämmas för utövande av sådana rättigheter eller också kan de skjutas på framtiden, medan nya aktier vid en normal emission måste anmälas för registrering inom fem år från emissionsbeslutet. Inom den sist nämnda tidsfristen kan motsvarande instrument i och för sig också skapas med stöd av bestämmelserna i 9 kap., eftersom ett emissionsbeslut och en aktieteckning tämligen fritt kan förenas med olika slag av villkor.

Med avvikelse från den gällande lagen gäller kapitlet dels optionsrätter som för innehavaren medför rätt men inte skyldighet att teckna aktier och dels också instrument som uppfyller de ovan nämnda kännetecknen och som innebär en förbindelse att teckna och betala aktier. Bestämmelserna föreslås å andra sidan bli förenklade på så sätt jämfört med den gällande lagen att begreppet konvertibelt skuldebrev inte längre används. Ett konvertibelt lån är nämligen i rättsligt hänseende ingenting annat än en optionsrätt eller någon annan ovan avsedd rättighet som har givits bolagets borgenär och som är förenad med villkor om att en teckningsrelaterad skuld kvittas mot borgenärens fordran.

Med avvikelse från den gällande lagen är utgångspunkten för bestämmelserna i det föreslagna kapitlet att förutsättningarna för emission av optionsrätter och andra sådana rättigheter alltid skall stämma överens med förutsättningarna för en riktad aktieemission. Detta gör det möjligt att avsevärt förtydliga och förenkla regleringen, eftersom i kapitlet inte behöver tas in bl.a. bestämmelser om aktieägares företrädesrätt. Från materiell synpunkt har ändringen ingen väsentlig betydelse eftersom emissioner av optionsrätter och andra sådana rättigheter i praktiken är riktade. I kapitlet föreslås inte heller med 9 kap. 8 § överensstämmande bestämmelser om aktieägares rätt att få upplysningar, eftersom sådana bestämmelser i allmänhet har betydelse endast när det gäller emissioner med företrädesrätt. Tillämpningsområdet för likställighetsprincipen i 1 kap. 7 § omfattar i varje fall sådana situationer där aktieägares rättigheter kränks genom partisk information.

Bestämmelserna har också i övrigt utformats så att de är tydligare än de nuvarande, bl.a. genom undvikande av tolkbara hänvisningar. Trots att hänvisningarna utelämnats är kapitlet i stort sett uppbyggt enligt samma principer som 9 kap. om emission. Sålunda motsvarar också de föreslagna ändringarna jämfört med den gällande lagen i stor utsträckning de ändringar som föreslås i emissionsbestämmelserna och som motiveras ovan i samband med lagförslagets 9 kap. Avsikten är dessutom att i någon mån förenkla bl.a. de krav som gäller registeranmälningar.

1 §. *Optionsrätter och andra särskilda rättigheter.* I denna paragraf föreskrivs om optionsrätter och andra särskilda rättigheter som gäller aktier. Rättigheterna i fråga och emission av aktier med stöd av dem regleras i detta kapitel, när det gäller i synnerhet teckning, betalning och registrering av aktier visserligen närmast genom hänvisning till vad som i 9 kap. föreskrivs om aktieemission.

Enligt paragrafens *1 mom.* är en förutsättning för emittering av sådana rättigheter som regleras i kapitlet att det från bolagets syn-

punkt föreligger vägande ekonomiska skäl. Denna förutsättning överensstämmer med vad som i lagförslagets 9 kap. föreskrivs om riktande av en emission mot vederlag. Ett typiskt fall där det föreligger vägande ekonomiska skäl kan t.ex. vara ett på optionsrätter baserat motivationssystem som skapas för bolagets ledning och arbetstagare, om systemet kan anses vara förenligt med bolagets intressen. Emission av optionsrätter och andra sådana rättigheter kan komma i fråga också i många andra situationer. Innebörden av begreppet vägande ekonomiska skäl behandlas ovan i motiveringen till 9 kap. 4 § 1 mom.

Såsom framgår av momentets ordalydelse är det enligt vad som konstateras ovan kännetecknande för de rättigheter som regleras i kapitlet att rättsinnehavarens rätt inte är beroende av bolagets prövning. Bolaget har sålunda inte t.ex. rätt att vägra godkänna en aktieteckning som gjorts med stöd av en optionsrätt. Dessutom är det i praktiken ofta kännetecknande för de rättigheter som regleras i kapitlet att de kan utnyttjas inom en relativt lång tid eller inom en avlägsen framtid. Av kapitlets 7 § 2 mom. framgår att någon uttrycklig tidsgräns inte sätts ut. Enligt förslaget kan de rättigheter som regleras i kapitlet avse dels nya aktier och dels också egna aktier som innehas av bolaget.

Liksom enligt den gällande lagen sker en aktieteckning med stöd av rättigheter som regleras i kapitlet alltid mot betalning, men med avvikelse från den gällande lagen kan betalningen utgöras antingen av pengar eller apportegendom. En förutsättning för registrering är i så fall att apportegendomen i enlighet med kapitlets 7 § och 9 kap 12 § också vid överlåtelsetidpunkten för bolaget representerar ett värde som motsvarar det teckningspris i pengar som bolagsstämman eller styrelsen bestämt. I praktiken kan det vara skäl att, beroende på fallet, t.ex. i villkoren för optionsrätter bestämma att en optionsrättsinnehavare alternativt har rätt att betala en aktie med pengar.

Bolaget kan liksom för närvarande emittera optionsrätter som för innehavaren innebär rätt men inte skyldighet att teckna aktier. Enligt momentet kan en rättighet också förenas med skyldighet att teckna aktier. I praktiken kan det förekomma behov att sätta i omlopp t.ex. konvertibla skuldebrev som dels är förenade med rätt och dels också med skyldighet att vid en viss tidpunkt eller när vissa förutsättningar är uppfyllda byta ut fordran mot aktier.

Sådana instrument som avses i momentet kan förenas med villkor som måste vara uppfyllda för att en rättighet eller skyldighet skall uppkomma.

I paragrafens *2 mom.* föreslås närmast för tydlighetens skull en bestämmelse om konvertibla lån. En borgenär kan med andra ord ges rättigheter som avses i 1 mom. på så sätt att de förenas med villkor om att borgenärens fordran skall kvittas mot aktiernas teckningspris. Kvittningsmöjligheten framgår också av 7 § 1 mom. vars hänvisning täcker också bl.a. lagförslagets 9 kap. 10 § 2 mom. Villkoren för konvertibla lån kan variera bl.a. beroende på om borgenären har endast rätt eller också skyldighet att teckna aktier, och likaså beroende på om borgenären har rätt eller skyldighet att betala en tecknad aktie uttryckligen genom kvittning. Det är inte heller nödvändigt att utfärda ett fordringsbevis, som enligt skuldebrevslagen betraktas som ett skuldebrev, över en fordran som nämns i kvittningsvillkoren.

2 §. *Beslutsfattande.* Denna paragraf innehåller allmänna bestämmelser om emissionsbeslut som gäller optionsrätter och andra sådana rättigheter som avses i 1 §. Enligt paragrafens *1 mom.* skall beslut om emission av optionsrätter och andra sådana rättigheter som avses i 1 § fattas av bolagsstämman, liksom beslut om aktieemission.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan bolagsstämman, liksom för närvarande, också bemyndiga styrelsen att besluta om emission av rättigheter. Av ett bemyndigande som gäller emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 § skall framgå maximiantalet aktier av olika slag. Momentets bestämmelser motsvarar också i övrigt vad som i lagförslagets 9 kap. 2 § 2 mom. föreskrivs om bemyndigande att emittera aktier.

Det har i praktiken förekommit oklarhet om i vilken utsträckning styrelsen kan besluta emittera optionsrätter på nytt i en situation där tidigare emitterade optionsrätter inte har utnyttjats. T.ex. optionsrätter som har delats ut inom ramen för ett motivationsprogram

kan bli oanvända på grund av att mottagaren har lämnat bolagets anställning. Optionsrätterna kan också förvärvas tillbaka till bolaget inom de enligt 13 kap. 1 § 3 mom. tillåtna gränserna. Styrelsens befogenhet att på nytt sätta samma optionsrätter i omlopp är i så fall beroende av om styrelsen har ett emissionsbemyndigande gällande dem. T.ex. ett bemyndigande som i enlighet med förslaget är begränsat endast vad gäller maximiantalet aktier som ges mot optionsrätterna, berättigar i allmänhet styrelsen att med stöd av bemyndigandet besluta sätta i omlopp optionsrätter som redan har emitterats en gång men som sedermera förfallit, eftersom maximiantalet aktier som emitteras inte av denna anledning förändras jämfört med situationen innan optionsrätterna förföll.

Paragrafens *3 mom.* innehåller bestämmelser om sådan kvalificerad majoritet som förutsätts för bolagsstämmans beslut samt bestämmelser om förfarandet på bolagsstämman i övrigt. Kravet på kvalificerad majoritet motsvarar lagförslagets 9 kap. 4 § 2 mom. om riktad emission. I fråga om stämmokallelse och stämmohandlingar föreslås också i detta sammanhang en förtydligande hänvisning till 5 kap. 18—22 §. Eftersom det i sådana situationer som avses här alltid framgår av stämmokallelsen att på stämman skall behandlas emission av optionsrätter eller andra sådana rättigheter som avses i 1 mom., är det inte nödvändigt att i detta sammanhang ta in en sådan specialbestämmelse om stämmokallelsens innehåll som motsvarar den första meningen i lagförslagets 9 kap. 4 § 2 mom.

3 §. *Beslutsinnehåll.* Denna paragraf, vari föreskrivs om innehållet i beslut om emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 mom., gäller både bolagsstämmans beslut om emission av optionsrätter och beslut som styrelsen fattar med stöd av bemyndigande. Paragrafens bestämmelser motsvarar med de ändringar som beror på ärendets natur vad som i lagförslagets 9 kap. 5 § föreskrivs om innehållet i emissionsbeslut.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om miniminnehållet i beslut. Enligt momentens *1 punkt* skall beslutet individualisera de aktier som varje optionsrätt eller rättighet enligt 1 § berättigar till. Dessutom skall det nämnas om emissionen avser nya aktier eller aktier som innehas av bolaget. Även om förslaget inte innehåller någon mot gällande 4 kap. 12 a § 1 mom. svarande uttrycklig bestämmelse om att aktieteckningen skall kunna ske utan ändring av bolagsordningen är det klart att rättigheterna också enligt förslaget kan avse endast aktier av ett sådant slag och till ett sådant antal som också annars kan emitteras enligt bolagsordningen.

Enligt momentets *2 punkt* skall i beslutet nämnas antalet eller maximiantalet optionsrätter eller andra rättigheter enligt 1 § som emitteras. Om genom samma beslut emitteras optionsrätter eller andra rättigheter som avviker från varandra i fråga om villkoren, skall deras antal eller maximiantal preciseras.

Enligt momentets *3 punkt* skall i beslutet nämnas vem som har rätt att få eller teckna optionsrätter eller andra rättigheter enligt 1 §. Av de allmänna förmögenhetsrättsliga principerna följer att en teckningsberättigad person kan överföra sin rätt på någon annan. Överförbarheten kan emellertid begränsas i beslutet. En sådan begränsning kan vara motiverad t.ex. då optionsrätter används som incitament för bolagets personal. I lagförslagets 3 kap. föreskrivs om optionsbevis som är värdepapper som underlättar överlåtelse av optionsrätter.

Enligt momentets *4 punkt* skall i ett beslut varmed options- och andra rättigheter som avses i 1 § emitteras mot vederlag föreskrivas om teckningspriserna och andra vederlag samt om tecknings- och betalningstiderna. Sådana bestämmelser behövs sålunda inte t.ex. i en situation där personalen som incitament tilldelas optioner vederlagsfritt. Som annat vederlag kan enligt denna punkt komma i fråga t.ex. lånebelopp som betalas till bolaget mot ett konvertibelt skuldebrev. Å andra sidan är det också möjligt att omvandla en existerande skuld till ett konvertibelt lån. I princip finns det inte heller något hinder för ett kvittningsvillkor som avser en senare uppkommande fordran.

Enligt momentets *5 punkt* skall i beslutet nämnas aktiernas teckningspriser, teckningstider och betalningstider. Aktieteckning som avses i detta kapitel sker alltid mot betalning. Tecknings- och betalningstiderna kan bestämmas ligga mycket långt fram i tiden, eftersom någon sådan fem års bakre gräns som

avses i lagförslagets 9 kap. 14 § 2 mom. eller någon annan tidsgräns inte tillämpas i sådana fall där aktier emitteras med stöd av bestämmelserna i lagförslagets 10 kap.

Enligt momentets *6 punkt* skall i beslutet nämnas sådana vägande ekonomiska skäl till emittering av rättigheterna som avses i 1 § 1 mom. Vidare skall nämnas hur teckningspriserna och eventuella andra vederlag fastställs. Denna punkt motsvarar de krav som enligt lagförslagets 9 kap. 5 § 1 mom. 2 och 3 punkten ställs på motivering av beslut om aktieemission. Vid motiveringen av prissättningen skall beaktas hur t.ex. teckningspriset för en optionsrätt sammanhänger med teckningspriset för en aktie som ges mot optionsrätten. Villkoren för ett konvertibelt lån bedömas som en helhet. Eftersom fastställandet av vederlagen dessutom är beroende av bedömningen om det föreligger vägande ekonomiska skäl, utgör de motiveringar som avses i denna punkt i praktiken en helhet.

Enligt momentets *7 punkt* skall i beslutet också nämnas vilka rättigheter en optionsrätt eller någon annan sådan rättighet som avses i 1 § medför i situationer som i typfallet väsentligt kan ha påverkat en rättsinnehavares ställning eller värdet på en optionsrätt eller någon annan sådan rättighet. Bestämmelsen stämmer i många avseenden överens med 4 kap. 12 b § 2 mom. i den gällande lagen. Utöver de situationer som avses i den gällande lagen beaktas i förslagets hänvisning till sådan utbetalning av bolagets medel som avses i 13 kap. 1 § 1 mom. också vinstutdelning och nedsättning av en fond som hänförs till det fria egna kapitalet samt utbetalning av medel i enlighet med bestämmelserna om avregistrering. I punkten beaktas likaså återförvärv till bolaget av emitterade optionsrätter och andra sådana rättigheter. Enligt förslaget skall dessutom särskilt föreskrivas om en rättsinnehavares ställning i samband med att bolaget fusioneras eller delas, utöver att rättsinnehavaren har sådan lösningsrätt som avses i hänvisningsbestämmelsen i paragrafens 2 mom. Det finns å andra sidan inte längre något behov att föreskriva om behandlingen av särskilda rättigheter när ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag. Detta är konsekvent med beaktande av att inte heller en aktieägare i den nämnda situationen enligt förslaget har rätt att få sina aktier inlösta.

Om konvertibla skuldebrev eller andra liknande finansiella instrument emitteras är det i allmänhet skäl att föreskriva hur låneandelen skall behandlas t.ex. i inlösensituationer.

I paragrafens *2 mom.* föreslås, i syfte att underlätta tillämpningen, en hänvisning till förslagets 16 kap. 13 § och 17 kap. 13 § där det föreskrivs om de rättigheter som i samband med fusion och delning tillkommer innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter. I villkoren för sådana rättigheter kan å andra sidan tas in föreskrifter som avviker från de nämnda bestämmelserna.

I paragrafens *3 mom.* föreslås för enkelhetens skull en presumtionsbestämmelse enligt vilken teckningspriset för en optionsrätt eller någon annan rättighet som avses i 1 § skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital. I beslutet kan emellertid bestämmas att teckningspriset skall tas upp som en ökning av aktiekapitalet. På ökningen skall i så fall tillämpas bestämmelserna i 11 kap. När styrelsen beslutar om emission av optionsrätter med stöd av ett sådant bemyndigande som avses i 2 § 2 mom. har den också rätt att besluta om avvikelser från presumtionsbestämmelserna.

Momentet gäller inte lånebelopp som skall betalas till bolaget mot ett konvertibelt skuldebrev. Sådana belopp skall tas upp i det främmande kapitalet. Momentet gäller inte heller betalning av aktier. På sådana betalningar skall med stöd av hänvisningen i 7 § tillämpas presumtionsbestämmelserna i 9 kap. 6 §.

4 §. *Registrering av beslut.* De bestämmelser om registrering av beslut som föreslås i denna paragraf motsvarar lagförslagets 9 kap. 7 § om registrering av emissionsbeslut. En sådan anmälan som avses i paragrafens *1 mom.* och eventuella ändringsanmälningar som avses i *2 mom.*, vilka i detta fall kan vara baserade antingen på optionsrätter eller andra sådana rättigheter eller på att själva aktierna har lämnats otecknade eller obetalda, visar bl.a. för utomstående tillräckligt tydligt inom vilka gränser och inom vilken tid bolagets ägarstruktur kan ändras till följd av emissionen. Liksom vid en vanlig emission kommer dessutom de tecknade och betalda aktierna

att registreras i sinom tid. Några andra registreringsformer föreslås inte. Förslaget är till denna del procedurmässigt enklare och klarare än den gällande lagen som i praktiken har lett också till rättsförluster, framförallt till följd av att gällande 4 kap. 12 c § 1 mom. om registrering inte alltid har beaktats.

5 §. *Teckning av rättigheter.* I denna paragraf föreskrivs om teckning av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 §. Bestämmelserna motsvarar i sak lagförslagets 9 kap. 9 § om teckning av aktier. Om ett beslut gäller rättigheter med olika innehåll skall de rättigheter som tecknas individualiseras dels vad gäller antalet och dels också vad gäller arten av de rättigheter som teckningen avser.

Med en teckning avses här endast situationer där tecknaren förbinder sig att ge vederlag. Om optionsrätter emitteras vederlagsfritt blir det sålunda inte fråga om en direkt tillämpning av denna paragraf. I så fall behövs ingen särskild teckning av rättigheterna utan de kan emitteras på motsvarande sätt som vid en gratisemission enligt 9 kap.

6 §. *Vederlag till bolaget.* Enligt förslaget skall på ett eventuellt rättighetsrelaterat vederlag, t.ex. på betalning till bolaget av teckningspris för optionsrätter eller ett konvertibelt lån, i vissa avseenden tillämpas samma bestämmelser som när det gäller teckningspris för aktier. Det har ansetts enklare och klarare att till denna del hänvisa till bestämmelserna om aktiers teckningspris.

Enligt den föreslagna paragrafen skall i sådana fall tillämpas vad som i lagförslagets 9 kap. 10—12 § samt 13 § 1 mom. föreskrivs om teckningsprisfordran, betalning i pengar och apport samt om följderna av betalningsdröjsmål. Paragrafen gäller t.ex. inte situationer där bolagets redan existerande skuld omvandlas till ett konvertibelt skuldebrev. Den gällande lagens 4 kap. 12 b § innehåller huvudsakligen motsvarande hänvisningar.

7 §. *Emission av aktier.* På emission av aktier med stöd av optionsrätter eller andra sådana rättigheter tillämpas i övrigt, bl.a. i fråga om teckning, betalning och registrering av aktier, huvudsakligen vad som i 9 kap. föreskrivs om emission mot vederlag.

Paragrafen gäller t.ex. inte betalning av teckningspriset för en optionsrätt eller betalning av ett konvertibelt lån till bolaget, dvs. sådana betalningar som regleras i kapitlets 6 §. På sådana betalningar tillämpas inte över huvud taget t.ex. 9 kap. 14 §. Betalningar av det sist nämnda slaget skall således inte över huvud taget anmälas för registrering, om inte t.ex. optionsrättens teckningspris används för ökning av aktiekapitalet. I så fall skall lagförslagets 11 kap. 4 § tillämpas. I syfte att lindra registreringskraven föreslås sålunda att de handelsregisterformaliteter som avses i 9 kap. 14 § skall gälla endast egentlig betalning av aktier. I fråga om konvertibla lån blir det visserligen i samband med försäkran och intyg om betalning av en aktie i enlighet med lagförslagets 9 kap. 14 § nödvändigt att ta ställning också till frågan om det existerar en motfordran, på samma sätt som i allmänhet i sådana fall då teckningspriset för en aktie betalas genom kvittning. Det blir sålunda också nödvändigt att ta ställning till frågan om lånebeloppet skall tillfalla bolaget.

Om å andra sidan en rättighet som avses i 1 § från första början också är förenad med en förpliktelse att teckna en aktie, skall alla med teckningen sammanhängande betalningar till bolaget vid tillämpningen av paragrafen betraktas som betalning för aktien, oberoende av om de sker i en eller flera poster. Det är likaså nödvändigt att bedöma t.ex. den situationen att det från första början, på basis av det höga teckningspriset för en optionsrätt och det låga teckningspriset för en aktie, är klart att en rättighet som skenbart definieras som en optionsrätt används för teckning av en ny aktie. Det är inte möjligt att genom arrangemang av detta slag kringgå vad som i 9 kap. 14 § föreskrivs om säkerställande av att en aktie betalas.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall på emission av aktier tillämpas lagförslagets 9 kap. 6 § och 9—16 §. Om bolagsordningen anger ett nominellt belopp för aktierna skall utöver 9 kap. 6 § beaktas vad som i lagförslagets 3 kap. 5 § 3 mom. föreskrivs om att aktiekapitalet till följd av att nya aktier emitteras skall ökas med minst aktiernas nominella belopp.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall lagförslagets 9 kap. 14 § 2 mom. emellertid inte tillämpas, vilket innebär att någon absolut tidsgräns inte fastställs för registeranmälan. Lik-

som för närvarande är det sålunda möjligt att bestämma teckningstider som sträcker sig långt fram i tiden.

11 kap. Ökning av aktiekapitalet

I detta kapitel föreskrivs om ökning av aktiekapitalet. Såsom konstateras i den allmänna motiveringen samt såsom framgår av 9 och 10 kap. kan aktiekapitalet ökas i samband med emission av aktier eller optionsrätter, men någon emission är inte nödvändigt i ett system som inte bygger på nominella belopp. En ökning av aktiekapitalet behöver å andra sidan inte, liksom inte heller för närvarande, nödvändigtvis ha samband med en aktieemission.

Med tanke på lagens överskådlighet föreslås att bestämmelser om förfarandet vid ökning av aktiekapitalet i sådana fall då aktiekapitalet ökas med nyemitterade aktiers teckningspris skall tas in i 9 kap., som det hänvisas till i detta kapitel.

Aktiekapitalet kan också enligt förslaget ökas genom fondförhöjning. Med avvikelse från den gällande lagens bestämmelser om fondemission behöver en ökning i ett system där aktierna inte har något nominellt belopp emellertid inte förenas med några aktierelaterade åtgärder, såsom förhöjning av det nominella beloppet eller emission av nya aktier.

Vidare föreslås bestämmelser om kapitalinvesteringar som innebär att medel betalas till bolaget för att tas upp i aktiekapitalet, utan att inbetalaren i stället får rätt till aktier eller motsvarande rättigheter. Den omständigheten att dessa förfaranden är oreglerade har i praktiken medfört oklarhet. Eftersom en sådan kapitalinvestering inte kan försämra aktieägarnas ställning föreslås att styrelsen skall besluta om ökning av aktiekapitalet i sådana fall.

1 §. *Olika sätt att öka aktiekapitalet.* I denna paragraf räknas upp förfaranden genom vilka aktiekapitalet kan ökas.

Enligt paragrafens *1 punkt* kan aktiekapitalet ökas genom att teckningspriset för aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter helt eller delvis tas upp i aktiekapitalet, så som föreskrivs i lagförslagets 9 och 10 kap. Enligt lagförslagets 9 kap. 6 § 1 mom. tas teckningspriset för nya aktier i allmänhet upp i aktiekapitalet, om inte något annat föreskrivs i emissionsbeslutet eller i de villkor som gäller särskilda rättigheter. Däremot skall enligt 2 mom. i samma paragraf och enligt 10 kap. 3 § 3 mom. teckningspriset för egna aktier samt för optionsrätter eller andra sådana rättigheter som bolaget avyttrar, i första hand avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital om det inte föreskrivs att teckningspriset skall användas för ökning av aktiekapitalet. Beslut om att öka aktiekapitalet fattas i dessa situationer av den som beslutar om villkoren för aktieemissionen eller emissionen av optionsrätter eller andra sådana rättigheter, dvs. av bolagsstämman eller enligt dennas bemyndigande av styrelsen.

Enligt paragrafens *2 punkt* kan aktiekapitalet ökas genom en fondförhöjning, dvs. genom att medel överförs från bolagets fria egna kapital till aktiekapitalet. Detta innebär att bolaget inte tillförs nya medel utan att för ökningen används vinstmedel eller medel ur fonden för inbetalt fritt eget kapital eller andra fonder för fritt eget kapital. Med avvikelse från den gällande lagen kan uppskrivningsfonden, som består av en särskild typ av bundet eget kapital, inte användas för fondförhöjning. Detsamma gäller fonden för verkligt värde och omvärderingsfonden. Utöver aktiekapitalet och de nämnda fonderna kan i bolagets balansräkning inte tas upp andra typer av bundet eget kapital. Bolaget kan emellertid ha reserv- och överkursfonder som har avsatts under den gamla lagens giltighetstid. I fråga om sin varaktighet jämställs dessa med aktiekapitalet och kan på det sätt som framgår av förslaget till införandelag också i fortsättningen användas för fondförhöjning.

Med de undantag som framgår ovan motsvarar en fondförhöjning en sådan fondemission som avses i den gällande lagen, med den skillnaden att ökningen i ett system som baserar sig på aktier utan nominellt belopp inte behöver ha samband med en aktieemission eller höjning av det nominella beloppet. Också i ett system som är baserat på aktier utan nominellt belopp är det möjligt att besluta om gratisemission samtidigt som om fondförhöjning. I ett sådant fall skall utöver vad som föreskrivs i detta kapitel tillämpas vad som i lagförslagets 9 kap. föreskrivs om gratisemission.

Enligt paragrafens *3 punkt* kan aktiekapitalet ökas också genom att i aktiekapitalet tas upp tillgångar som i andra fall än sådana som avses i 1 punkten investeras i bolaget under förutsättning att de tas upp i aktiekapitalet. Denna punkt gäller sådana för närvarande oreglerade situationer där medel investeras i bolagets aktiekapital utan något samband med emission av aktier, optioner eller andra sådana rättigheter. Sådana investeringar kallas i förslaget aktiekapitalinvesteringar.

Den punkt och det kapitel som det här är frågan om gäller inte investeringar i fritt eget kapital. Sådana tillåtna investeringar skall enligt förslagets 8 kap. 2 § tas upp i fonden för inbetalt fritt eget kapital. Bestämmelserna om inbetalning av aktiekapital kan emellertid inte kringgås på så sätt att en skenbar investering först görs i det fria egna kapitalet och därefter en fondförhöjning. Om en ökning av aktiekapitalet har förutsatts redan då investeringen gjordes är det fråga om en sådan aktiekapitalinvestering som avses i punkten.

2 §. *Fondförhöjning.* Denna paragraf innehåller närmare bestämmelser om sådan fondförhöjning som regleras i 1 § 2 punkten. Enligt paragrafens *1 mom.* är det i första hand bolagsstämman som skall besluta om fondförhöjning.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en bestämmelse om att bolagsstämman också kan bemyndiga styrelsen att besluta om en fondförhöjning. Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen enligt vilken styrelsen inte kan bemyndigas att besluta om ökning av aktiekapitalet genom fondemission. En ökning av aktiekapitalet är i och för sig inte med tanke på skyddet av aktieägarna en lika riskabel åtgärd som en aktieemission. Också i beslut om fondemissioner är det emellertid nödvändigt att beakta den likställighetsprincip som avses i lagförslagets 1 kap. 7 §. Det är inte förenligt med likställighetsprincipen att fortlöpande binda bolagets utdelningsbara medel till aktiekapitalet på så sätt att fondförhöjningar de facto används som en påtryckningsmetod mot minoriteten.

Enligt förslaget skall ökningens maximibelopp anges i bemyndigandet. Bemyndigandets giltighetstid begränsas inte ens för publika aktiebolag. Momentets bestämmelser motsvarar i övrigt lagförslagets 9 kap. 2 § 2 mom. och 10 kap. 2 § 2 mom. om emissionsbemyndigande och bemyndigande att emittera optionsrätter.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall i ett beslut om fondförhöjning nämnas dels förhöjningens belopp och dels vilka tillgångar som används för förhöjningen. Det är fråga om en precisering av gällande 4 kap. 13 § 2 mom. om fondemission. Enligt den gällande bestämmelsen förutsätts det inte att i beslutet uttryckligen nämns vilka poster av det egna kapitalet som används för förhöjningen. Dessutom föreslås i momentet i fråga om stämmokallelse och stämmohandlingar en hänvisning till lagförslagets 5 kap. 18—22 §.

3 §. *Aktiekapitalinvestering.* Denna paragraf innehåller närmare bestämmelser om sådana i 1 § 3 punkten definierade aktiekapitalinvesteringar som inte regleras i den gällande lagen.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan styrelsen direkt med stöd av lag besluta om ökning av aktiekapitalet genom aktiekapitalinvestering. En sådan ökning kan inte skada aktieägarnas intressen. I beslutet skall nämnas ökningens belopp samt den investering som ökningen baseras på. Som investering kommer i fråga också omvandling av bolagets skuld till aktiekapital.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall på betalningen av investeringen tillämpas motsvarande bestämmelser som enligt 9 kap. på teckningspriset för en aktie. Avsikten är närmast att säkerställa att det aktiekapital som anges i handelsregistret blir betalt.

4 §. *Registrering av en ökning samt dess rättsverkningar.* I denna paragraf föreskrivs om registeranmälan om ökning av aktiekapitalet. I paragrafens *1 mom.* hänvisas till vad som i 9 kap. 14 § föreskrivs om en registeranmälan om ökning av aktiekapitalet då aktiekapitalet ökas med teckningspriset för nya aktier. De sist nämnda bestämmelserna tillämpas antingen direkt eller med stöd av hänvisningen i 10 kap. 7 §.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall annan ökning av aktiekapitalet anmälas för registrering utan dröjsmål efter att eventuell betalning har inkommit till bolaget och ökningsvillkoren har uppfyllts också i övrigt. Härmed avses sådan betalning som skall tas upp i aktiekapitalet för en egen aktie som bolaget

har avyttrat eller för en av bolaget emitterad optionsrätt eller annan rättighet till en aktie, eller en ren aktiekapitalinvestering. Eftersom en fondförhöjning inte är förenad med betalning och i allmänhet inte heller med några andra villkor skall fondförhöjningen i vanliga fall anmälas för registrering omedelbart efter att beslut har fattats om dem. Detta motsvarar vad som i den gällande lagens 4 kap. 13 § 3 mom. föreskrivs om fondemission.

Momentets bestämmelser om bilagorna till en registeranmälan motsvarar vad som i lagförslagets 9 kap. 14 § 3 mom. föreskrivs om emission mot vederlag. Enligt momentets *1 punkt* skall till registeranmälan fogas styrelsemedlemmarnas och verkställande direktörens försäkran om att ökningen av aktiekapitalet har skett i enlighet med aktiebolagslagen. För konsekvensens skull utsträcks detta krav till att gälla också fondförhöjningar. Enligt momentets *2 punkt* skall till registeranmälan dessutom fogas en godkänd revisors intyg över att aktiebolagslagens bestämmelser om betalning av aktiekapitalet har iakttagits. Eftersom aktiekapital inte betalas i samband med en fondförhöjning gäller detta krav inte fondförhöjningar.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall i det fall att ökningen har betalts med apportegendom, till registeranmälan dessutom fogas en godkänd revisors yttrande om en sådan utredning som avses i 9 kap. 12 § 2 mom. samt om huruvida egendomen för bolaget representerar minst ett mot betalningen svarande ekonomiskt värde. Detta krav stämmer överens med vad som i 9 kap. 14 § 4 mom. föreskrivs i fråga om emission mot vederlag. Den i 9 kap. 12 § 2 mom. avsedda utredning som är föremål för yttrandet skall ges i ökningsbeslutet antingen direkt med stöd av lagrummet i fråga eller med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 10 kap. 6 § eller detta kapitels 3 § 2 mom. Inte heller detta moment gäller sådana fondförhöjningar där ingen betalning sker. Såsom konstateras ovan kan bestämmelserna om betalning av aktiekapital emellertid inte kringgås på så sätt att betalningen först för syns skull betraktas som en investering i fritt eget kapital, varefter beloppet används för fondförhöjning.

Enligt paragrafens *4 mom.* anses aktiekapitalet ha ökats när ökningen är registrerad. Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 10 § 2 mom. och 13 § 3 mom. i den gällande lagen. Vidare föreskrivs i momentet att då ökningen har blivit registrerad kan den som betalt ökningen — t.ex. en person som mot betalning tecknat en optionsrätt på sådana villkor eller direkt gjort en aktiekapitalinvestering — inte frånträda rättshandlingen genom att åberopa att ett villkor i anslutning till rättshandlingen inte har uppfyllts. Bestämmelsen stämmer överens med lagförslagets 9 kap. 15 § 2 mom. om en aktietecknings bindande verkan efter att aktien registrerats.

12 kap. **Kapitallån**

De föreslagna bestämmelserna om kapitallån motsvarar huvudsakligen den gällande lagen. Kapitallån skiljer sig från andra efterställda lån i det avseendet att återbetalning av och ställande av säkerhet för kapitallån i strid med lagen och låneavtalet är förenat med samma påföljder som olaglig utbetalning av medel.

Med avvikelse från den gällande lagen föreslås inte att kapitallån definieras som en kapitalpost i det egna kapitalet. Behandlingen av kapitallån i bokföringen är sålunda beroende av vilka bokföringsbestämmelser som tillämpas. Detta beror huvudsakligen på att kapitallån enligt IFRS-standarderna i allmänhet inte kan betraktas som eget kapital. Vid tillämpningen av bokföringslagen är utgångspunkten den att kapitallån betraktas som främmande kapital för vilket gäller de i lagen stadgade särskilda begränsningarna. Ändringen har ingen större praktisk betydelse eftersom kapitallån betraktas som eget kapital enligt bestämmelserna om förlust av kapital i lagförslagets 20 kap. 23 § 2 mom.

I lagförslaget föreskrivs liksom i den gällande lagen om minimiinnehållet i kapitallåneavtal. Också andra villkor kan avtalas men de får inte stå i strid med lagens tvingande bestämmelser. Bolaget kan fortfarande ha också andra efterställda lån på vilka bestämmelserna om kapitallån inte tillämpas. I situationer där det är oklart om ett lån är ett kapitallån eller något annat efterställt eller vanligt lån, avgörs frågan om kapitallånebestämmelserna är tillämpliga i regel utgående från parternas syfte. För undvikande av

oklarheter kan det vara skäl att nämna saken i låneavtalet.

När ett aktiebolag på det sätt som avses i lagförslagets 19 § ombildas till ett andelslag eller till ett personbolag eller om en enskild näringsidkare fortsätter aktiebolagets verksamhet, övergår kapitallånet liksom de övriga skulderna på den som fortsätter med företagets verksamhet. Borgenären har rätt att motsätta sig ändringen, om inte något annat har avtalats. Eftersom kapitallånet är ett finansiellt instrument som regleras i aktiebolagslagen är det efter en ändring av företagsformen inte nödvändigtvis förenat med samma rättsverkningar som tidigare. De begränsningar i fråga om återbetalning och ränta som föreskrivs i kapitallånevillkoren kvarstår emellertid trots ändringen.

Gällande 5 kap. 1 § har i förslaget för överskådlighetens skull delats in i två paragrafer.

1 §. *Efterställt lån och övriga lånevillkor.* I paragrafens *1 mom.* föreslås mot gällande 5 kap. 1 § 1 och 2 mom. svarande bestämmelser om det centrala innehållet i kapitallånevillkoren. Trots att kapitallån enligt momentets *1 punkt* är efterställda andra lån skall de annars i samband med bolagets likvidation och konkurs behandlas på samma sätt som bolagets övriga skulder. Bl.a. bolagets oförmåga att återbetala ett kapitallån under likvidation leder till att bolaget försätts i konkurs. Ett kapitallån får i samband med konkurs och likvidation betalas efter övriga skulder, även om de förutsättningar för återbetalning som anges i 2 punkten inte skulle vara uppfyllda.

Med avvikelse från den gällande lagen skall förutsättningarna för återbetalning av kapitalet och betalning av ränta enligt momentets *2 punkt* inte längre bedömas på basis av koncernbokslutet. Ändringen motsvarar vad som i lagförslagets 13 kap. föreskrivs om förutsättningarna för utbetalning av medel. I 2 § 4 mom. föreslås en jämfört med den gällande lagen ändrad bestämmelse om redovisning av kapitallån. En enklare ordalydelse än i den gällande lagen föreslås såtillvida att i stället för bestämmelsen om ränta och annan gottgörelse för kapitallån föreskrivs enbart om ränta. Ändringen påverkar inte bestämmelsens materiella innehåll, utan bestämmelsen gäller liksom enligt den gällande lagen både den fasta eller varierande ränta som bestäms enligt lånetiden och avkastning som är beroende t.ex. av eventuella villkor gällande vinstandelar.

Enligt förslaget bestäms de för återbetalning av kapitallån diponibla medlen som skillnaden mellan det fria egna kapitalet och kapitallånen samt den förlust som balansräkningen utvisar. Enligt den gällande lagen är en förutsättning för återbetalning av kapitalet att det efter återbetalningen återstår full täckning för bolagets bundna kapital och övriga icke utdelningsbara poster. Ändringen är i första hand förtydligande och anger bl.a. att också kapitallån beaktas som förlusttäckning vid bedömningen av förutsättningarna för återbetalning. Eftersom betalningstidpunkten och inte beloppet av det egna kapitalet enligt bokslutet är avgörande när det gäller förutsättningarna för återbetalning, är omständigheter som minskar de disponibla medlen för återbetalning av ett kapitallån t.ex. vinstutdelning som skett tidigare under räkenskapsperioden eller återbetalning av kapitallån eller betalning av ränta, om bolagets fria egna kapital eller bolagets kapitallån inte har ökat med motsvarande belopp.

Enligt förslaget skall samma förutsättningar gälla för betalning av ränta på kapitallån som för återbetalning av kapitalet. Enligt den gällande lagen är en förutsättning för betalning av ränta att det finns utdelningsbara medel i bolaget. Ändringen är väsentlig eftersom för betalning av ränta enligt förslaget kan användas dels utdelningsbara medel, dels kapital som hänför sig till bolagets kapitallån. Ändringen stämmer överens med den allmänna obligationsrättsliga principen enligt vilken räntan i allmänhet skall betalas före kapitalet. Den gällande lagen som innebär att förutsättningarna för återbetalning av kapitalet är lindrigare än förutsättningarna för räntebetalning kan leda till situationer där hela kapitalet har betalts men ränta eventuellt aldrig kan betalas. Den föreslagna bestämmelsen hindrar inte bolaget och kapitallånets borgenär från att avtala att ränta kan betalas endast av utdelningsbara medel.

På betalningen tillämpas inte solvenskriteriet i lagförslagets 13 kap. 2 §. Kapitallånets borgenär har inte motsvarande möjligheter som en aktieägare att påverka bolagets förvaltning eller utreda bolagets solvens. När de

förutsättningar som nämns i momentet är uppfyllda skall kapitallånets ränta eller kapital betalas i enlighet med lånevillkoren. Om bolaget är insolvent vid betalningstidpunkten kan detta emellertid leda till att betalningen återgår med stöd av lagen om återvinning till konkursbo (758/1991).

Enligt momentets *3 punkt* lindras förbudet mot att ställa säkerhet för kapitallån så att förbudet gäller endast bolaget självt och dess dottersammanslutning, men inte andra bolag som hör till samma koncern. Enligt förslaget kan t.ex. moderbolaget eller en annan dottersammanslutning (ett systerbolag) ställa säkerhet för ett kapitallån. Lindringen är motiverad eftersom syftet med bestämmelsen är att förhindra att säkerhet de facto ställs med bolagets egna medel samt att säkerställa att kapitallånet också de facto är efterställt i fråga om rätten till betalning.

I paragrafens *2 mom.* föreslås en bestämmelse om tillämpning av bestämmelserna om olaglig utbetalning på sådan återbetalning av kapitallån eller på räntebetalning eller ställande av säkerhet i strid med lagen. I sådana fall kan tillämpas såväl lagförslagets 13 kap. 4 § om återbetalningsskyldighet som straffbestämmelsen i lagförslagets 25 kap. 1 § 4 punkten. Bestämmelsen stämmer överens med gällande rätt.

I paragrafens *3 mom.* föreslås en mot den gällande lagen svarande bestämmelse om undantag i fråga om de begränsningar som nämns ovan då borgenärerna med stöd av lagen har rätt att kräva betalning av lånet eller betryggande säkerhet. Bestämmelsen gäller minskning av aktiekapitalet enligt 14 kap. 2 §, fusion enligt 16 kap. 6 §, delning enligt 17 kap. 6 § och ändring av företagsformen enligt 19 kap. 7 §. Lånet får emellertid inte betalas eller säkerhet ställas förrän en åtgärd som förutsätter borgenärsskyddsförfarande har registrerats. T.ex. en pant som i samband med en fusion skall ställas till en kapitallåneborgenär får överlämnas tidigast vid tidpunkten för registreringen. I kapitallåneavtalet kan borgenärens rätt att kräva återbetalning av lånet begränsas också i sådana situationer som nämns i momentet. Ett kapitallån för vilket gäldenärsbolaget eller dess dottersammanslutning ställer betryggande säkerhet i sådana situationer som nämns i momentet förlorar sin karaktär av kapitallån. De i lånevillkoren angivna begränsningarna när det gäller återbetalningen kan kvarstå trots att lånet ändrar karaktär.

Med avvikelse från den gällande lagen föreslås i momentet ett uttryckligt konstaterande av att ett kapitallån utan hinder av de ovan nämnda begränsningarna kan omvandlas till en post i det egna kapitalet eller i likhet med en post i det egna kapitalet användas för att täcka bolagets förluster. Från obligationsrättslig synpunkt är det härvid fråga antingen om kvittning eller om efterskänkning av skuld. Ett kapitallån kan t.ex. användas för kvittning av en akties teckningspris eller för betalning av en aktiekapitalinvestering. Detta gäller, i det fall att de allmänna kvittningsförutsättningarna är uppfyllda, också på kapitallånet upplupen obetald ränta. Bestämmelsen om omvandling av ett kapitallån till eget kapital försämrar inte bolagets övriga borgenärers ställning eftersom förutsättningarna för återbetalning av både fritt och bundet eget kapital alltid är strängare än när det gäller kapitallån. När det gäller utbetalning av eget kapital skall dessutom tillämpas den i lagförslagets 13 kap. 2 § angivna solvensförutsättningen, som inte gäller kapitallån. Dessa bestämmelser torde stämma överens med gällande rätt.

2 §. *Övriga bestämmelser om kapitallån.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en mot gällande lag svarande bestämmelse om att kapitallåneavtal skall ingås skriftligen samt om lagstridiga lånevillkors och säkerheters ogiltighet.

Paragrafens *2 mom.* innehåller den av de allmänna obligationsrättsliga principerna härledda regeln att ränta på ett kapitallån löper också för sådana räkenskapsperioder för vilka ränta inte har kunnat betalas, om inte något annat har avtalats i lånevillkoren. I denna bestämmelse, liksom i lagförslagets övriga paragrafer, avses med bokslut dels bokslutet för den senaste räkenskapsperioden och dels också ett bokslut som har upprättats över någon annan period, för utdelning av vinst eller i något annat syfte. Om bolaget inte på grund av bokslutet för en räkenskapsperiod kan betala ränta på ett kapitallån, men senare upprättar ett bokslut som skall fastställas för den innevarande räkenskapsperiod som avses i

lagförslagets 13 kap. 3 §, enligt vilket bolaget har disponibla medel för räntebetalning, skall räntan betalas redan för räkenskapsperioden i fråga. Bolaget har emellertid ingen skyldighet att upprätta ett sådant bokslut, om inte något annat följer t.ex. av kapitallånevillkoren.

Paragrafens *3 mom.* motsvarar 5 kap. 1 § 4 mom. i den gällande lagen.

I paragrafens *4 mom.* föreslås en bestämmelse enligt vilken kapitallån skall redovisas som en särskild post i balansräkningen, men inte längre tas upp i det egna kapitalet så som föreskrivs i den gällande lagen. Bestämmelsen hindrar å andra sidan inte att kapitallån tas upp i det egna kapitalet, utan detta avgörs i enlighet med bokföringsbestämmelserna.

DEL IV. **Utbetalning av medel**

13 kap. **Utbetalning av bolagets medel**

Aktiekapitalets beständighet är, såsom konstateras i lagförslagets 1 kap. 3 §, en av aktiebolagsrättens grundläggande principer. Av denna anledning regleras i detalj de situationer där bolagets medel kan betalas ut till aktieägarna. I kapitlet föreslås allmänna bestämmelser som gäller alla utbetalningssituationer (1—4 §), bestämmelser om vinstutdelning och minskning av en fond som hänförs till det fria egna kapitalet (5—7 §) samt vissa andra bestämmelser om utbetalning av medel (8—10 §). Bestämmelserna motsvarar huvudsakligen 12 kap. i den gällande lagen. I lagförslaget ingår emellertid också viktiga nyheter.

De grundläggande begreppen när det gäller utbetalning av medel har preciserats. I förslaget räknas upp de lagliga sätten för utbetalning av medel till aktieägarna (1 § 1 mom.) och de lagliga sätten att betala ut medel också till andra (1 § 2 mom.). Vidare konstateras att som olaglig utbetalning anses andra affärstransaktioner som utan någon affärsekonomisk grund minskar bolagets tillgångar eller ökar dess skulder (1 § 3 mom.).

En viktig nyhet är bestämmelsen i 2 § om att bolagets solvens skall tryggas i alla utbetalningssituationer. Detta är en tilläggsförutsättning för utbetalning av medel, vilket innebär att en förutsättning för t.ex. vinstutdelning fortfarande också är att bolaget enligt sin balansräkning har fritt eget kapital. En förutsättning för minskning av aktiekapitalet är på motsvarande sätt också att borgenärsskyddsförfarandet iakttas. Att betydelsen av bolagets solvens understryks sammanhänger framförallt med införandet av IFRS-redovisningsstandarderna. Dessa frågor behandlas i den allmänna motiveringen.

Utbetalningen av medel underlättas så att medel kan betalas ut också på någon annan grund än det bokslut som har fastställts för en avslutad räkenskapsperiod, t.ex. på grundval av ett bokslut som har upprättats under en pågående räkenskapsperiod. Bestämmelsen om olaglig utbetalning av medel i 4 § gäller å andra sidan också utbetalning till andra än aktieägare. Bolagsstämman kan enligt förslaget bemyndiga styrelsen att besluta om vinstutdelning.

Bestämmelserna om finansiering av förvärv av egna aktier har preciserats och överträdelse av dessa bestämmelser jämställs inte längre med olaglig utbetalning.

Kapitlet innehåller inga bestämmelser som begränsar ett moderbolags rätt att betala ut medel på basis av en koncernbalansräkning och inte heller någon annan utbetalningsbegränsning i koncernförhållanden. I lagen har inte heller tagits in någon mot den gällande lagens 12 kap. 4 a § svarande specialbestämmelse om preskription av rätten till vinstutdelning, vilket innebär att en sådan fordran vanligen preskriberas enligt 5 § 1 mom. i lagen om preskription av skulder, om inte annat följer av skuldebrevslagens 25 §. I kapitlet ingår inte heller bestämmelser som motsvarar de gällande bestämmelserna om närståendelån. Ändringen behandlas i den allmänna motiveringen.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Utbetalningssätt.* I paragrafens 1 mom. räknas upp de lagliga sätten för utbetalning av medel till aktieägarna och i 2 mom. hänvisas till de lagliga sätten att över huvud taget betala ut medel till andra än aktieägare. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om annan medelsanvändning som anses vara olaglig utbetalning. I kapitlets 4 § föreskrivs om återbetalningsskyldighet till följd av olaglig utbe-

talning, i lagförslagets 22 kap. föreskrivs om skadeståndsansvar och i lagförslagets 25 kap. 1 § om straffrättsliga påföljder.

Paragrafens *1 mom.* motsvarar i det närmaste den gällande lagens 12 kap. 1 § 1 mom. och de lagliga utbetalningssätt som räknas upp i momentet består av förfaranden som innebär att bolagets tillgångar minskas antingen helt vederlagsfritt eller på så sätt att bolaget får egna aktier som vederlag. I dessa situationer är det inte fråga om affärsverksamhet utan i första hand om prestationer som sker utan något verkligt vederlag. Vid sådan utbetalning som avses i momentet är mottagarna bolagets aktieägare. I sådana bolag som avses i kapitlets 9 § kan medel emellertid också betalas ut till andra.

I aktiebolagslagen föreskrivs vidare om andra situationer där bolagets tillgångar minskas utan något samband med egentliga affärstransaktioner. Som ett exempel kan nämnas fusion där andra tillgångar än aktier överlämnas som vederlag. I sådana fall betalas emellertid medlen från det övertagande bolaget till det överlåtande bolagets aktieägare som vederlag för det övertagande bolagets affärsverksamhet, vilket innebär att det snarare är fråga om en situation som kan jämföras med ett köp än om utbetalning av medel.

I momentets *1 punkt* nämns utbetalning av vinst (vinstutdelning) samt utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet. Dessa utbetalningssituationer nämns i samma punkt eftersom på utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet enligt 5—7 § tillämpas samma principer som på vinstutdelning. I momentets *2 punkt* nämns minskning av aktiekapitalet, vilket innebär tillämpning av det borgenärsskyddsförfarande som föreskrivs i 14 kap. I momentets *3 punkt* nämns förvärv och inlösen av egna aktier, som regleras i både 3 kap. och i 15 kap. I lagförslagets 3 kap. 7 § föreskrivs om bolagets eventuella inlösenrätt då aktier byter ägare. I lagförslagets 15 kap. föreskrivs om andra förvärvs- och inlösensituationer. I momentets *4 punkt* föreskrivs om utbetalning i samband med upplösning eller avregistrering av bolaget. Lagförslagets 20 kap. innehåller särskilda bestämmelser om dessa situationer.

I aktiebolagslagen föreslås inga bestämmelser om koncernbidrag som förekommer i samband med beskattningen. Från bolagsrättslig synpunkt kan sådana bidrag närmast betraktas som vinstutdelning eller eventuellt som lån. Enligt föreslagna 6 § 4 mom. kan utdelningsbara medel betalas ut också på något annat sätt, om aktieägarna är eniga om saken. Från bolagsrättslig synpunkt är det naturligtvis inte möjligt att t.ex. betala vederlagsfritt koncernbidrag till moderbolaget utan att på motsvarande sätt kompensera minoritetsaktieägarna eller få dessas samtycke för förfarandet.

I paragrafens *2 mom.* räknas upp sådana fall där bolagets medel kan betalas ut till andra än aktieägare. Om bolaget har något annat syfte än att bereda vinst åt aktieägarna skall i bolagsordningen enligt 9 § föreskrivas om användning av eget kapital i situationer som avses i 1 mom. Ett bolag som avses i 9 § anses kunna bedriva verksamhet också enligt den s.k. självkostnadsprincipen vilket innebär att bolaget kan anses betala ut medel fortlöpande, ofta till aktieägarna. På sådan fortlöpande utdelning av medel kan tillämpas vad som i 2 § föreskrivs om solvensen samt i 4 § om skyldigheten att betala tillbaka olagligt erhållna medel. Fortlöpande utbetalning av medel kan emellertid inte ske enligt 3 § med stöd av ett bokslut. Också i ett bolag av denna typ är det skäl att iaktta de principer som gäller skyddande av det bundna egna kapitalet.

I momentet nämns också gåvor som det föreskrivs närmare om i 8 §. Med gåvor avses här genuint vederlagsfria prestationer, inte sådana i samband med marknadsföring förekommande prestationer som i vardagsspråket kallas gåvor. Gåvor ges i allmänhet till andra än bolagets aktieägare. En gåva till en aktieägare kan strida mot likställighetsprincipen.

Som laglig utbetalning av medel anses enligt paragrafens *3 mom.* alla sådana förfaranden utöver de lagliga utbetalningssätt som räknas upp i 1 och 2 mom., där bolagets tillgångar minskas utan någon affärsekonomisk grund. Med hjälp av definitionen kan olaglig utbetalning skiljas från en laglig affärstransaktion, men avsikten med definitionen är inte att täcka alla situationer där olaglig utbetalning av medel förekommer. Motsvarande definition finns inte i den gällande lagen, men

den torde motsvara gällande rätt.

En prestation som är baserad på en affärsekonomisk transaktion anses inte som en utbetalning av medel t.ex. vid en bedömning av den återbetalningsskyldighet som avses i kapitlets 4 §, dvs. då till bolaget återköps finansiella instrument som det har emitterat. Om ett sådant förvärv är affärsekonomiskt motiverat och sålunda förenligt med syftet med bolagets verksamhet är utgångspunkten den att förvärvet stämmer överens med aktiebolagslagen. Bolaget kan sålunda i allmänhet köpa optionsrätter som berättigar t.ex. till egna aktier till gängse pris, även om säljaren är en aktieägare.

Vid bedömningen av frågan om en affärsekonomisk grund föreligger är det inte väsentligt om affärstransaktionen i efterhand visar sig vara förlustbringande för bolaget. Det väsentliga är grunden för åtgärden, dvs. om den haft ett affärsekonomiskt syfte eller inte. Det är av en avgörande betydelse om beslutsfattarna borde ha vetat att beslutet inte var affärsekonomiskt motiverat.

Begreppet affärshändelser definieras i bokföringslagen. Enligt bokföringslagens 2 kap. 1 § skall den bokföringsskyldige i bokföringen som affärshändelser notera utgifter, inkomster, finansiella transaktioner samt därtill hörande rättelse- och överföringsposter. Enligt motiveringen till bokföringslagen är en utgift det i pengar angivna vederlaget för en produktionsfaktor medan en inkomst är det i pengar angivna vederlaget för en prestation. Finansiella transaktioner är kapitalinvesteringar och återbetalningar av sådana samt vinstutdelning och likaså av sådana samt av inkomster och utgifter föranledda kassainbetalningar och kassautbetalningar. Begreppet är sålunda mycket omfattande. Exempel på sådan olaglig utbetalning som avses här är försäljning av egendom och tjänster till underpris eller köp av egendom och tjänster till överpris samt utlåning på marknaden mot förhållandevis alltför låg ränta eller inlåning mot alltför hög ränta.

I momentet behandlas inte uttömmande alla typer av olaglig utbetalning av medel. I momentets 1 och 2 mom. räknas upp de lagliga utbetalningssätten men i momentet föreskrivs inte att utbetalning som sker i enlighet med dem alltid är laglig. En utbetalning som annars sker enligt 1 mom. men strider mot t.ex. solvensbestämmelsen i 2 § är olaglig. Också riktat förvärv av egna aktier till överpris är olagligt eftersom det strider mot likställighetsprincipen.

I paragrafens *4 mom.* föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagens 12 kap. 1 § 2 mom. att medel inte får betalas ut förrän bolaget har registrerats. Bestämmelsen hindrar inte att ett utbetalningsbeslut fattas före registreringen.

2 §. *Solvens.* Gällande rätt har ansetts innebära att bolagets styrelse inte kan föreslå utbetalning av större belopp än vad som är motiverat med tanke på bolagets solvens. Styrelsens allmänna omsorgsplikt har ansetts innefatta bedömning av solvensen. I lagen har inte funnits någon uttrycklig bestämmelse om saken. Innebörden av en solvensbedömning har veterligen inte heller närmare behandlats i den juridiska litteraturen. En utbetalning som överskrider solvensen har uppenbarligen inte betraktats som olaglig utbetalning med åtföljande återbetalningsskyldighet och kriminalisering, utan påföljden har endast bestått i ersättande av eventuell skada.

I paragrafen föreslås en uttrycklig bestämmelse om att medel inte får betalas ut om det då beslutet om utbetalningen fattades var känt eller borde ha varit känt att bolaget var insolvent. Medel får inte heller delas ut om det var känt eller borde ha varit känt att utbetalningen skulle leda till insolvens. Utbetalning av medel i strid med bestämmelsen betraktas som olaglig utbetalning och leder bl.a. till återbetalningsskyldighet enligt 4 §.

Bestämmelsen gäller samtliga situationer där medel betalas ut. I det typiska fallet är det fråga om vinstutdelning, men solvenskravet gäller också förvärv av egna aktier och minskning av aktiekapitalet. Bestämmelsen skall emellertid i allmänhet inte tillämpas i samband med upplösning och avregistrering av bolag, eftersom det i dessa situationer är fråga om att avsluta bolagets verksamhet.

Bestämmelsen skall tillämpas utöver de övriga förutsättningarna för utbetalning av medel. Vinstutdelning och minskning av en fond som hänförs till det fria egna kapitalet kan således ske endast inom ramen för det fria egna kapitalet och på sätt att bolaget för-

blir solvent. En förutsättning för minskning av aktiekapitalet är å andra sidan att borgenärerna ger sitt samtycke och bolaget förblir solvent.

Bedömningen av frågan om bolaget har handlat i enlighet med solvensbestämmelsen avviker inte från tolkningen av aktiebolagslagen i övrigt. Enbart den omständigheten att bolaget blir insolvent en relativt kort tid efter att utbetalningen bevisar inte ännu att bestämmelsen har överträtts. Av en väsentlig betydelse för bedömningen är vad som var känt eller borde ha varit känt när beslutet fattades, inte vad man vet utgående från fakta som framkommit efter beslutet.

Bedömningen av solvensen skall så nära som möjligt ansluta sig till utbetalningsbeslutet. Också solvensen bedöms i praktiken ofta utifrån bolagets senaste bokslut. Detta är motiverat i det fall att den tid som förflutit och de händelser som inträffat efter räkenskapsperioden inte motiverar ett antagande om att det skett väsentliga förändringar i situationen. Vid solvensbedömningen är det skäl att beakta också vad bolaget vet om sådant som har betydelse för dess framtid, såsom skulder som förfaller till betalning och andra förpliktelser samt dessas förhållande till bolagets finansieringsmöjligheter.

Vid bedömningen av bestämmelsen är det skäl att beakta den omständigheten att enligt revisionslagsarbetsgruppens förslag till ändring av revisionslagen har en revisor inte längre någon uttrycklig skyldighet att yttra sig om förslag till vinstutdelning. Enligt förslaget behöver en revisor sålunda ta ställning till ett utdelningsförslag endast i det fall att utdelningen uppenbart strider mot lagen.

Det är av många skäl motiverat att uppställa solvensen som en begränsande faktor när det gäller utbetalning av bolagets medel. En utbetalning av eget kapital kan överskrida bolagets solvens t.ex. då beloppet av det egna kapitalet är baserat på förväntad avkastning eller då bolagets egendom är svår att realisera. Från borgenärernas synpunkt är det inte godtagbart att en utbetalning av eget kapital enbart på basis av balansräkningen kan leda till omedelbar insolvens för bolaget, eftersom aktieägarna i så fall ges företrädesrätt till betalning framför borgenärerna.

Det är motiverat att framhålla solvensen också med tanke på eventuella förändringar i bolagens egendomsposter och balansvärden. Trots att de internationella redovisningsstandarderna, i synnerhet IFRS-standarderna understryker balansräkningens betydelse som källa till ekonomisk information om bolaget, har utvecklingen lett till att balansräkningen blivit mindre användbar som grund för bolagsrättslig utbetalning av medel. Den allt vanligare förekomsten av olika typer av immateriell egendom ökar skillnaden mellan ett verksamt bolags balansomslutning och det belopp som fås vid realisering av bolagets egendom. De internationella redovisningsbestämmelserna innebär bl.a. att eget kapital i balansräkningens i större utsträckning än för närvarande kan bestå av uppskrivningar som är förenade med osäkerhetsfaktorer. När dessutom i synnerhet vinstutdelningen baseras på en balansräkning som upprättats ur det bolags synvinkel som fortsätter med verksamheten, är det problematiskt om utdelningen leder till att verksamheten upphör.

Avsikten med bestämmelsen är i första hand att skydda borgenärerna. Från borgenärernas synpunkt är det viktigt att bolagets verksamhet fortsätter. Syftet med bestämmelsen är emellertid inte att ställa orimliga krav på bolagets ledning, aktieägare eller revisorer när det gäller bedömningen av bolagets solvens och inte heller att ställa uppskruvade krav på bolagets eget kapital eller solvens. I synnerhet i småbolag kan solvensen fortlöpande vara relativt svag. Avsikten är inte heller att helt hindra utbetalning av medel i småbolag. Bestämmelsen utgör inte i sig något hinder för inlåning som möjliggör utbetalning av medel.

3 §. *Utbetalningens samband med bokslutet.* Enligt förslaget skall sådan utbetalning av medel som avses i 1 § 1 mom. ske på basis av ett fastställt bokslut. Detta har betydelse framförallt vid utbetalning av fritt eget kapital, vars belopp framgår av bokslutet. Också beslut om utbetalning av aktiekapital skall emellertid baseras på ett fastställt bokslut. Detta har betydelse eftersom bolagets förlust enligt lagförslagets 14 kap. 2 § skall täckas innan aktiekapital får betalas ut till aktieägarna.

I 2 § uppställs som en förutsättning för utbetalning av medel att bolaget förblir solvent.

Fritt eget kapital kan sålunda betalas ut på så sätt att det först i enlighet med denna paragraf bedöms om bolaget över huvud taget har utdelningsbara medel, varefter det med stöd av 2 § bedöms om utdelning kan ske. Bolagets ekonomiska ställning har betydelse också i samband med sådana gåvor som avses i 8 §, så som närmare framgår av motiveringen till paragrafen i fråga. I ett sådant bolag som avses i 9 § binds utbetalningen emellertid inte till bokslutet i det fall att bolaget verkar enligt den s.k. självkostnadsprincipen. Bolaget kan i så fall anses betala ut medel fortlöpande och utbetalningen kan inte på samma sätt baseras av bokslutet.

Enligt huvudregeln i paragrafens första mening skall utbetalningen baseras på det senast fastställda bokslutet. Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen på så sätt att den hänvisar till bokslutet och inte till balansräkningen. En i praktiken viktig faktor kommer också i fortsättningen att på motsvarande sätt som enligt den gällande lagen vara beloppet av det egna kapital som balansräkningen utvisar. Utvecklingen av redovisningsnormerna har emellertid inneburit att annan bokslutsinformation har fått en större betydelse för bedömningen av bolagets ekonomiska tillstånd.

I bestämmelsen hänvisas allmänt till det senast fastställda bokslutet och det nämns inte att bokslutet skall hänföra sig till den senast avslutade räkenskapsperioden. Bestämmelsen innebär sålunda dels att det är möjligt att dela ut vinst för den pågående räkenskapsperioden och dels möjliggör den ett förfarande som innebär att ett bolag som har uppkommit genom delning eller en kombinationsfusion betalar ut i bolaget befintligt fritt eget kapital vid den första ordinarie bolagsstämman, trots att bolaget inte har verkat en enda hel räkenskapsperiod. Avsikten är även att fastställa att medel kan betalas ut räknat från räkenskapsperiodens slut till den ordinarie bolagsstämma som skall hållas enligt aktiebolagslagen. Däremot är det inte möjligt att inte över huvud taget fastställa något bokslut för en avslutad räkenskapsperiod och betala ut medel på basis av det föregående bokslutet, eftersom en ordinarie bolagsstämma skall hållas inom sex månader efter en avslutad räkenskapsperiod. Den ordinarie bolagsstämman skall fatta beslut om fastställande av bokslutet.

I paragrafens andra mening föreskrivs för tydlighetens skull att medel inte får betalas ut utan att avseende fästs vid den utveckling som skett från räkenskapsperiodens slut till utbetalningsbeslutet. Bestämmelsen hänvisar till den också i gällande rätt omfattade ståndpunkten att en minskning av det fria egna kapitalet som har skett efter räkenskapsperiodens slut minskar det belopp som kan användas för vinstutdelning. En eventuell ökning av det fria egna kapitalet kan emellertid inte betalas ut om inte ett sådant bokslut som avses i 1 mom. därförinnan fastställs.

I lagen föreslås ingen allmän bestämmelse om den självklara omständigheten att en redan gjord utbetalning minskar det utdelningsbara beloppet. Av samma anledning konstateras inte heller den omständigheten uttryckligen i bestämmelsen att den ränta som betalas på ett kapitallån minskar de medel som kan användas för vinstutdelning.

4 §. *Återbetalningsskyldighet.* I denna bestämmelse föreskrivs om sådan utbetalning av bolagets medel till aktieägare eller andra som har skett i strid med aktiebolagslagen. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gällande 12 kap. 5 § 1 mom. Den gällande lagens bestämmelser om olaglig utbetalning omfattar visserligen inte andra än aktieägare, men i den juridiska litteraturen har det ansetts att samma principer kan tillämpas också på situationer där medel betalas ut till andra än aktieägare. Förslaget överensstämmer sålunda huvudsakligen med gällande rätt. Genom att utsträcka bestämmelsen till att gälla också andra än aktieägare kommer den sålunda att omfatta t.ex. eventuella andra mottagare av medel än aktieägare i sådana bolag som avses i 9 §.

Som olaglig utbetalning har i litteraturen ansetts både utbetalning som kränker borgenärsskyddet och utbetalning som kränker likställigheten mellan aktieägarna. I högsta domstolens praxis har frågan om olaglig utbetalning av medel aktualiserats också i samband med bolag som verkar enligt den s.k. självkostnadsprincipen. Bestämmelsens tillämpningsområde i synnerhet när det gäller dessa bolag måste preciseras i rättspraxis. En olaglig utbetalning är enligt förslaget bl.a. en

utbetalning som strider mot vad som i 2 § föreskrivs om bolagets solvens. En justerad straffbestämmelse om olaglig utbetalning av medel föreslås i 25 kap. 1 §.

Enligt den gällande lagen har det en avgörande betydelse för återbetalningsskyldigheten om aktieägaren hade grundad anledning att anta att utbetalningen var laglig. Avgörande i detta avseende är enligt förslaget om aktieägaren eller mottagaren insåg eller borde ha insett att utbetalningen skedde i strid med aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Bestämmelsen tar emellertid inte schematiskt ställning till frågan om bolaget eller mottagaren måste lägga fram bevis om saken. Frågan skall avgöras i enlighet med de allmänna processuella principerna, vilket innebär att avseende bl.a. skall festas vid vilka möjligheter parterna har att lägga fram bevis.

Enligt artikel 16 i kapitaldirektivet läggs bevisbördan uttryckligen på bolaget. Eftersom direktivet har karaktären av ett minimidirektiv när det gäller skyddet för bolagets borgenärer och aktieägare, har det emellertid tolkats så att mottagaren av medel enligt den nationella lagstiftningen kan försättas i en ofördelaktigare ställning än direktivets ordalydelse anger.

En ändring jämfört med den gällande lagen är också att en utbetalning i strid med bolagsordningen leder till samma påföljder som en utbetalning i strid med aktiebolagslagen. Eftersom det är frivilligt för bolaget att ta in eventuella begränsningar i bolagsordningen torde det inte föreligga något hinder för att i bolagsordningen föreskriva annorlunda om påföljderna för förfaranden som strider mot dessa utbetalningsbegränsningar.

I den föreslagna bestämmelsen föreskrivs inte så som i den gällande lagens 12 kap. 5 § 2 mom. om ledningens skyldighet att svara för en eventuell brist efter återbetalningen av medel. På en sådan situation kan tillämpas skadeståndsbestämmelserna i 22 kap. eftersom den gällande lagens bestämmelse i stort sett stämmer överens med aktiebolagslagens allmänna skadeståndsbestämmelser.

Paragrafen innehåller vidare en hänvisning till skyldigheten att betala ränta.

Vinstutdelning och utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet

5 §. *Utdelningsbart belopp.* I denna paragraf föreslås bestämmelser som huvudsakligen stämmer överens med gällande 12 kap. 2 § 1 mom. om att bolaget får dela ut fritt eget kapital. Det fria egna kapitalet minskas naturligtvis av eventuell förlust från den föregående räkenskapsperioden eller en tidigare period samt av eventuella underskott i fonder för eget kapital, i den mån som sådana underskott är möjliga enligt bokföringslagstiftningen. Också en tidigare utbetalning av fritt eget kapital minskar det utdelningsbara beloppet.

Såsom framgår av 3 § är utgångspunkten den att utbetalningen sker på basis av ett fastställt bokslut. Vid utbetalningen skall dessutom beaktas den solvensbedömning enligt 2 § som paragrafen för tydlighetens skull hänvisar till.

Bestämmelsen gäller både vinstutdelning och utbetalning av annat fritt eget kapital. Till kategorin annat fritt eget kapital kan höra t.ex. fonden för inbetalt fritt eget kapital samt eventuella på bolagsordningen baserade frivilliga fonder.

Utbetalningen sker i allmänhet till aktieägarna, men om bolagsordningen innehåller en sådan bestämmelse som avses i 9 § kan medel betalas ut också till andra. En aktieägare eller en annan person som avses i 9 § kan meddela bolaget också någon annan betalningsadress än sin egen, vilket innebär att själva utbetalningen går till någon annan. Detta har emellertid ingen bolagsrättslig betydelse.

I paragrafen föreskrivs liksom i den gällande lagen att medel som enligt bolagsordningen skall lämnas outdelade inte får betalas ut. I paragrafen stryks emellertid den onödiga hänvisningen till belopp som enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden. Bestämmelserna i 4 § om utbetalning som strider mot bolagsordningen gäller också skyldigheten att betala tillbaka olagligt utbetalda medel.

6 §. *Beslutsfattande.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs liksom i den gällande lagen att bolagsstämman beslutar om utbetalning av medel. Beslutet skall fattas med enkel majoritet enligt 5 kap. 26 § om inte bolagsordningen föreskriver om kvalificerad majoritet. I momentet hänvisas i fråga om stämmokallelsen

samt stämmohandlingarna och framläggande och sändande av dem till 5 kap. 18—22 §. I 5 kap. 21 § 2 mom. föreskrivs om framläggande av bokslutsuppgifter då på bolagsstämman inte samtidigt fattas beslut om fastställande av bokslutet.

I momentet föreskrivs i överensstämmelse med 12 kap. 4 § 1 mom. i den gällande lagen att bolagsstämman får besluta betala ut större belopp än styrelsen föreslagit eller godkänt endast om den enligt 7 §, som gäller s.k. minoritetsdividend, eller bolagsordningen är skyldig att göra detta.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs som en nyhet om möjligheten att bemyndiga styrelsen att besluta om utbetalning av fritt eget kapital. I bemyndigandet skall nämnas det maximibelopp som delas ut. I bemyndigandet kan dessutom bestämmas t.ex. vilken post av det fria egna kapitalet det gäller. Bemyndigandet kan vara i kraft högst till början av följande ordinarie bolagsstämma. Ett bemyndigande kan ges t.ex. då bolagets solvens vid tidpunkten för bolagsstämman inte tillåter vinstutdelning men utvecklingen bedöms gå mot det bättre. Bestämmelsen kan ha betydelse också i det fall att återbetalningen av en investering i fritt eget kapital har förenats med vissa villkor. Ett bemyndigande kan användas också då aktieägarna vill ha flera än en vinstutdelning under ett år. I en situation där bolagsstämman har givit ett bemyndigande skall de krav som gäller beloppet av det fria egna kapitalet enligt 5 §, solvensen enligt 2 § samt bokslutet och de ändringar som skett efter dess upprättande enligt 3 §, granskas utgående från situationen då styrelsen fattar utbetalningsbeslutet. Styrelsen kan inte med stöd av bemyndigandet betala ut vinst som har uppkommit efter bemyndigandet, om inte bolagsstämman har fastställt ett bokslut som anger sådan vinst.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall i utbetalningsbeslutet alltid bestämmas det belopp som betalas ut samt huruvida det är fråga om vinstutdelning eller om utbetalning från en viss fond som hänförs till det fria egna kapitalet. Distinktionen är inte helt entydig eftersom vinst från tidigare räkenskapsperioder har kunnat avsättas åtminstone till frivilliga fonder. Utgångspunkten är emellertid den att det när fonder minskas alltid är fråga om annat än vinstutdelning. Avsikten med distinktionen är bl.a. att klarlägga skillnaden mellan vinstutdelning och återbetalning av kapital. Om det både är fråga om vinstutdelning och om minskning av en fond som hänförs till det fria egna kapitalet eller flera fonder skall ursprunget för de medel som betalas till aktieägarna framgå av beslutet. Bestämmelsen gäller både bolagsstämmans och styrelsens utbetalningsbeslut.

Enligt paragrafens *4 mom.* kan eniga aktieägare betala ut fritt eget kapital också på något annat sätt än enligt 1 § 1 mom. Ett beslut som avses i momentet kan avse t.ex. en gåva som är så betydande att den inte längre kan anses vara skälig i den bemärkelse som avses i 8 §. Eniga aktieägare kan också t.ex. besluta betala ut eget kapital i något annat förhållande än aktieägandet och bolagsordningen skulle förutsätta.

7 §. *Minoritetens rätt att kräva vinstsutdelning.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om minoritetens rätt att kräva att minst hälften av räkenskapsperiodens vinst delas ut. Från vinsten dras av belopp som enligt bolagsordningen inte får delas ut. Vinstutdelningen får inte överstiga åtta procent av bolagets eget kapital. Vinst får inte delas ut i strid med vad som föreskrivs i detta kapitel. Bolaget skall sålunda ha utdelningsbara tillgångar och utdelningen får inte äventyra bolagets solvens på det sätt som avses i 2 §. Minoritetsutdelning kan inte heller krävas om borgenärernas samtycke förutsätts för utdelning enligt detta kapitel. Detta är fallet då aktiekapitalet i sådana situationer som avses i 14 kap. 2 § 2 mom. har minskats för att täcka en förlust. Momentets bestämmelser motsvarar huvudsakligen gällande 12 kap. 4 § 2 mom.

Minoritetsutdelningen beräknas på räkenskapsperiodens vinst. Beloppet av det övriga fria egna kapitalet har i detta sammanhang betydelse endast för bedömningen av möjligheten att betala ut eget kapital enligt 3 och 5 §.

I lagen ingår ingen särskild begränsning för koncernbokslut när det är fråga om en koncerns moderbolag, eftersom det också i övrigt föreslås att den på koncernbalansen baserade utbetalningsgränsen slopas. Hänvisningarna till fonder har slopats som obehövliga. Detta har i praktiken ingen betydelse för hur

en minoritetsutdelning räknas ut.

I momentet har för tydlighetens skull tagits in ett omnämnande om att under räkenskapsperioden uppkommen vinst som delas ut under eller efter räkenskapsperioden minskar det belopp som delas ut på yrkande av minoritetsaktieägarna.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan i bolagsordningen föreskrivas annorlunda om minoritetsutdelning. Detta kan innebära både en förbättring och en begränsning av minoritetens rättigheter. En förutsättning för att minoritetens rättigheter skall kunna försvagas eller slopas helt är emellertid att samtliga aktieägare ger sitt samtycke. Ett behov att begränsa rätten till minoritetsutdelning sammanhänger i allmänhet med bolag som är stadda i utveckling och där aktieägarna vill använda bolagets vinst för utvecklingen. I praktiken har det varit vanligt att i delägaravtalet ta in en bestämmelse om att minoritetsutdelning inte skall krävas. På grund av enighetsvillkoret är det i praktiken möjligt att begränsa minoritetsutdelning endast i bolag med ett smalt ägarunderlag.

Övriga bestämmelser om utbetalning av medel

8 §. *Gåvor.* Denna paragraf föreslås få samma innehåll som den gällande lagens 12 kap. 6 §. Bestämmelsen gäller endast s.k. egentliga gåvor. Utanför bestämmelsens tillämpningsområde faller sådana prestationer som är formellt vederlagsfria men sammanhänger med bolagets sedvanliga verksamhet och samhällsrelationer och därigenom har betydelse för främjandet av bolagets affärsverksamhet. Om det i samhället är allmänt accepterat att ett bolag uppvaktar anställda eller ledande personer i ett bolag inom samma bransch med sedvanliga gåvor på bemärkelsedagar, kan dessa gåvor betraktas som en del av bolagets affärsverksamhet vilket innebär att de inte hör till tillämpningsområdet för denna bestämmelse.

Det kan emellertid vara synnerligen problematiskt att dra en gräns mellan gåvor som är förenliga respektive oförenliga med bolagets affärsverksamhet. Med tanke på bolagets renommé och sålunda även dess affärsverksamhet kan det vara motiverat att göra donationer till ändamål som inte förefaller ha några beröringspunkter med bolagets affärsverksamhet över huvud taget, t.ex. till förmån för vetenskap, konst, naturskydd eller rikets försvar.

I bestämmelsen hänvisas till att gåvan skall vara skälig med hänsyn till bolagets ställning. Vid bedömningen av gåvans skälighet skall fästas avseende vid bolagets finansiella situation. Gåvan skall stå i proportion till det fria egna kapitalet.

9 §. *Annat än vinstsyfte.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse som i sak motsvarar gällande 12 kap. 1 § 2 mom. Bestämmelsen ansluter sig till föreslagna 1 kap. 5 §. I det sammanhanget redogörs närmare för om bolaget eventuellt har något annat syfte än att bereda vinst åt aktieägarna.

Den föreslagna bestämmelsen är mera heltäckande utformad än den gällande. Om bolaget helt eller delvis har något annat syfte än att bereda aktieägarna vinst skall i bolagsordningen dels ta in en bestämmelse om innebörden av detta syfte och dels bestämmelser om användningen av eget kapital i sådana betalningssituationer som avses i 1 § 1 mom. I den gällande lagen förutsätts att i bolagsordningen endast tas in en bestämmelse om vinstanvändning och delning av nettoegendomen i det fall att bolaget upplöses. Enligt en snäv tolkning av den gällande lagens ordalydelse är det inte över huvud taget nödvändigt att föreskriva om det egentliga syftet utom att det är något annat än att bereda vinst.

10 §. *Finansiering av förvärv av egna aktier.* I denna paragraf föreslås en i huvudsak mot gällande 12 kap. 7 § 3 mom. svarande bestämmelse som förbjuder finansiering av förvärv av egna aktier. Bestämmelsen förbjuder penninglån, utbetalning av medel och ställande av säkerhet för att utomstående skall kunna förvärva aktier i bolaget. Detta gäller både finansiering av aktier som redan emitteras och finansiering av nya aktier som bolaget emitterar. Bestämmelsen är i fråga om publika aktiebolag baserad på artikel 23 i kapitaldirektivet.

Den föreslagna bestämmelsens tillämpningsområde är snävare än den gällande lagens. Med undantag av moderbolaget omfattar den föreslagna bestämmelsen inte längre

finansiering av förvärv av aktier i andra bolag som hör till samma koncern. Det är emellertid möjligt att sådan finansiering inte motsvarar syftet med bolagets verksamhet eller att den strider mot likställighetsprincipen.

Bestämmelsen gäller framtida förvärv av aktier i bolaget eller dess moderbolag. Utgångspunkten är den att bestämmelsen inte gäller tidigare gjorda förvärv. T.ex. i samband med s.k. management buy out -arrangemang kan det bolag som förvärvar aktier sålunda fusionera det förvärvade bolaget med sig. Det är då i allmänhet inte fråga om ett förfarande som strider mot denna bestämmelse. I arrangemang av detta slag skyddas de deltagande bolagens borgenärers ställning i första hand genom borgenärsskyddsförfarandet i samband med fusionen. I detta sammanhang är det emellertid, liksom vid övriga bolagsarrangemang, skäl att fästa avseende vid arrangemangets verkliga natur och inte enbart den formella sidan av arrangemanget.

I *2 mom.* föreskrivs att förbudet mot förvärv av egna aktier inte gäller åtgärder vilka genomförs inom ramen för utdelningsbara medel och vilkas syfte är att förvärva aktier till personer som är anställda i bolaget eller i närstående bolag. Begreppet närstående definieras i lagförslagets 8 kap. 6 § 2 mom. Undantaget innebär att bolaget t.ex. kan låna ut medel till sina anställda för att dessa skall kunna förvärva aktier i bolaget. Om förvärvet innebär teckning av nya aktier skall arrangemanget klart framgå av bokslutet eftersom detta annars inte nödvändigtvis ger en korrekt bild av bolagets förmögenhetsställning. De allmänna principer som avses i 1 kap. tillämpas också på åtgärder som avses i detta moment.

Paragrafens 2 mom. gäller också i personalfondslagens (814/1989) 23 § nämnda krediter som beviljas en personalfond för att denna skall köpa eller teckna aktier i bolaget. Av bokslutet skall tydligt framgå ett sådant arrangemang som i synnerhet när det är fråga om nya aktier kan ge en skev bild av bolagets ställning. Bestämmelsen ersätter till dessa delar 12 kap. 7 § 5 mom. i den gällande lagen.

Ett förfarande som strider mot paragrafen leder i allmänhet inte till sådana påföljder för olaglig utdelning som avses i 4 § eller i 25 kap. 1 §, eftersom det inte i egentlig mening är fråga om utbetalning av medel. Bestämmelsen nämns inte heller i 1 § 1 mom. Om det faktiska syftet med ett förfarande som strider mot bestämmelsen emellertid är att betala ut medel, måste situationen omprövas.

14 kap. **Minskning av aktiekapitalet**

De föreslagna bestämmelserna om minskning av aktiekapitalet motsvarar i princip 6 kap. i den gällande lagen. Den viktigaste skillnaden jämfört med den gällande lagen är att aktierna inte har något nominellt belopp, vilket innebär att aktiekapitalet inte är sammankopplat med aktierna. I kapitlet finns sålunda inga bestämmelser om minskning av aktiernas nominella belopp eller minskning av antalet aktier i samband med att aktiekapitalet minskas. Sådana bestämmelser i den gällande lagen är t.ex. 6 kap. 1 § 2 och 3 mom. Det är inte heller nödvändigt att i lagen ta in gällande 6 kap. 2 och 3 § med invecklade bestämmelser om beslutsproceduren, eftersom den föreslagna minskningen av aktiekapitalet inte direkt påverkar aktierättigheterna. Mot gällande 6 kap. 9 och 10 § svarande bestämmelser samt bestämmelser om inlösen av aktier ingår i lagförslagets 15 kap.

Enligt lagförslagets 3 kap. 5 § är det möjligt att hålla kvar aktiernas nominella belopp, vilket merparten av de verksamma bolagen också kommer att göra i det första skedet. I dessa bolag ändras aktiernas nominella belopp genom ändring av bolagsordningens bestämmelse om saken. Eftersom aktiekapitalet inte heller i dessa bolag längre behöver vara liktydigt med summan av de nominella beloppen är det inte nödvändigt att i samband med minskningen av det nominella beloppet föreskriva om minskning av aktiekapitalet. Bolaget kan när det så önskar i samband med en minskning av de nominella beloppen minska aktiekapitalet t.ex. så att detta motsvarar summan av aktiernas nominella belopp. I lagförslagets 3 kap. 5 § förutsätts i varje fall att aktiekapitalet utgör minst summan av de nominella beloppen. Av detta följer att en höjning av aktiernas nominella belopp kan förutsätta en ökning av aktiekapitalet.

Enligt införandelagen kan bolaget efter att

lagen trätt i kraft fortfarande ha en överkursfond och en reservfond. I praktiken kommer det att bli allmänt med sådana fonder. I införandelagen föreskrivs om minskning av dessa fonder. Bestämmelserna motsvarar detta kapitels bestämmelser om minskning av aktiekapitalet.

Borgenärernas rätt att motsätta sig en minskning av aktiekapitalet är fortfarande en central del av bestämmelserna om minskning av aktiekapitalet. Vissa detaljer i borgenärsskyddsförfarandet, t.ex. kallelsetiderna och tidsfristerna, ändras en aning. Avsikten är att bestämmelserna skall motsvara det förfarande som avses i lagen om offentlig stämning (729/2003). Dessutom görs förfarandet såtillvida lättare från bolagets synpunkt att det vid tvister om skulder och dessas belopp eller om betryggande säkerheter räcker med ett avgörande i första instans. Avgörandet förutsätts inte längre ha vunnit laga kraft. Enligt förslaget gäller borgenärernas rätt att motsätta sig en minskning av aktiekapitalet endast fordringar som existerade vid tidpunkten för kallelsen till borgenärerna.

Enligt förslaget kan det föreskrivas i bolagsordningen att borgenärerna i enlighet med det borgenärsskyddsförfarande som avses i detta kapitel har rätt att motsätta sig en sådan ändring av bolagsordningen som avses i bestämmelsen eller en avvikelse från bestämmelsens innehåll. Bestämmelsen innebär sålunda att användningsområdet för borgenärsskyddsförfarandet utvidgas genom en bestämmelse i bolagsordningen. Genom bestämmelsen är det möjligt att trygga att sådana bestämmelser kvarstår i bolagsordningen som är viktiga från borgenärernas synpunkt.

I de föreslagna kapitlen om fusion, delning och ändring av företagsformen ingår självständiga bestämmelser som emellertid till sitt innehåll stämmer överens med detta kapitels bestämmelser om borgenärsskyddet.

Bestämmelserna förnyas också i tekniskt hänseende genom en ny paragrafindelning och genom kortare paragraftexter. I fråga om borgenärsskyddsförfarandet hänvisas i lagen inte längre till registermyndighetens tillstånd, eftersom det är fråga om att utverka borgenärernas tillstånd.

1 §. *Beslutsfattande.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse enligt vilken bolagsstämman beslutar om minskning av aktiekapitalet. Detta gäller samtliga situationer där aktiekapitalet minskas, dvs. utbetalning till aktieägarna, avsättning till en fond som hänförs till det fria egna kapitalet samt användning av aktiekapital för att täcka förlust. Det enda undantaget utgörs av den situationen att i bolagsordningen har tagits in ett sådant inlösenvillkor som avses i 15 kap. 10 §, vilket innebär att beslutet i de flesta fallen kan fattas av styrelsen. I paragrafens 3 mom. hänvisas också till denna specialbestämmelse.

Eftersom något annat inte föreskrivs i paragrafen skall beslutet fattas med sådan enkel majoritet som avses i 5 kap. 26 §. Om det i bolagsordningen finns en bestämmelse om minimiaktiekapital skall denna ändras med sådan majoritet som förutsätts för ändring av bolagsordningen, i det fall att minskningen skulle leda till att minimiaktiekapitalet underskrids.

I momentet definieras förlusttäckning som omedelbar täckning av förlust som inte kan täckas med fritt eget kapital. Uttrycket motsvarar till denna del 6 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen. Omedelbar täckning av förlust innebär eliminering av en i balansräkningen ingående förlust. För täckningen används i första hand fritt eget kapital och därefter så mycket aktiekapital att förlusten helt eller delvis elimineras. Förfarandet minskar å ena sidan bolagets förlust och å andra sidan eventuellt fritt eget kapital samt aktiekapitalet. För förlusttäckning kan enligt förslaget användas också en i enlighet med den gällande lagen avsatt överkurs eller reservfond, som i införandelagen jämställs med aktiekapital.

I momentet föreskrivs för klarhetens skull också att aktiekapitalet inte kan minskas så att det underskrider minimiaktiekapitalet enligt 1 kap. 3 § 1 mom. Om ett publikt aktiebolags aktiekapital underskrider 80 000 euro måste bolaget samtidigt fatta beslut om att bli ett privat aktiebolag. Bolaget måste också ändra sin bolagsordning så att den motsvarar det minskade aktiekapitalet, om det i bolagsordningen finns bestämmelser om detta.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall av ett beslut om minskning av aktiekapitalet framgå det belopp varmed aktiekapitalet minskas, samt ett i 1 mom. nämnt syfte för vilket

minskningsbeloppet skall användas. I beslutet kan också anges minskningens maximibelopp, vilket kan vara nödvändigt t.ex. om bolaget använder aktiekapital för att förvärva egna aktier eller om det betalar ut aktiekapital till aktieägarna. I det sist nämnda fallet kan det vara naturligt att bestämma återbetalningen som ett aktierelaterat belopp. Det är i så fall inte alltid möjligt att ange ett exakt belopp, eftersom det när beslutet fattas inte är känt vilket antalet aktier är t.ex. på grund av optionsrätter vid den tidpunkt då återbetalningen verkställs. Bolaget skall i en sådan situation särskilt uppge det slutliga minskningsbeloppet.

I momentet konstateras för tydlighetens skull att det föreskrivs i 5 kap. 18—22 § om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av dessa. I lagförslagets 5 kap. 21 § 2 mom. förutsätts att särskild ekonomisk information skall läggas fram då ett beslut om minskning av aktiekapitalet fattas på en stämma som inte behandlar bokslutet.

I paragrafens *3 mom.* har för tydlighetens skull tagits in en hänvisning till 15 kap. om förvärv och inlösen av bolagets egna aktier, som kan genomföras också genom minskning av aktiekapitalet. För dessa situationer föreskrivs i lagen om ett särskilt beslutsförfarande som det uttryckligen hänvisas till i paragrafen. Borgenärsskyddsbestämmelserna skall emellertid tillämpas också när det gäller beslut som avses i 15 kap., i det fall att aktiekapitalet minskas. I samma kapitels 10 § föreskrivs om ett förfarande som motsvarar gällande 6 kap. 9 § och som innebär att bolaget löser in och enligt förslaget också förvärvar egna aktier i enlighet med en bestämmelse i bolagsordningen. I en sådan situation kan också styrelsen fatta beslut om minskning av aktiekapitalet.

I momentet föreskrivs för tydlighetens skull också att det föreskrivs särskilt om beslutsfattandet och borgenärsskyddet i samband med fusion, delning, ändring av företagsformen och upplösning av bolaget. I dessa situationer tillämpas sålunda inte bestämmelserna i detta kapitel, utan de borgenärsskyddsbestämmelser i respektive kapitel som motsvarar detta kapitel.

Den i gällande 6 kap. 2 § 1 mom. ingående bestämmelsen om att aktiekapitalet inte får nedsättas förrän bolaget har registrerats föreslås bli intagen i den allmänna bestämmelsen om utbetalning av medel, dvs. i 13 kap. 1 §.

2 §. *Borgenärsskyddsförfarande.* I denna paragrafs *1 mom.* föreskrivs huvudsakligen i överensstämmelse med gällande 6 kap. 4 § 3 mom. och 5 § 1 mom. om borgenärernas rätt att motsätta sig en minskning av aktiekapitalet. I 3—5 § föreskrivs närmare om borgenärsskyddsförfarandet.

Borgenärsskyddsförfarandet tillämpas förfarande inte på en situation där aktiekapitalet minskas i syfte att täcka en förlust eller där aktiekapitalet i samband med en minskning ökas på så sätt att aktiekapitalet uppgår till minst samma belopp som tidigare. Av införandelagen följer dessutom kravet att det bundna egna kapitlet skall uppgå till minst samma belopp som tidigare, eftersom vid tillämpningen av bestämmelsen inte beaktas ökning av aktiekapitalet med användning av sådana överkurs- eller reservfonder som avses i den gamla lagen, dvs. med användning av bundet eget kapital.

Bestämmelsen tar inte ställning till frågan om i vilken ordning ökningen och minskningen skall göras. Förfarandet kan användas också vid teckning av en uppkommen förlust. Det är i så fall möjligt att undvika den utdelningsbegränsning som avses i 2 mom. En omständighet som torde minska användningen av förfarandet är att det enligt förslaget är möjligt att göra en öppen överföring till det fria egna kapitalet, som en avsättning till fonden för inbetalt fritt eget kapital.

Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen på så sätt att rätt att motsätta sig en minskning tillkommer endast en borgenär vars fordran har uppkommit före en sådan kallelse som avses i 4 §. Efter kallelsen förmodas bolagets avtalsparter känna till minskningen. Bolaget kan emellertid t.ex. enligt de allmänna avtalsrättsliga principerna eller enligt avtalsvillkoren ha skyldighet att informera om en planerad minskning. Bestämmelsen innebär att rättsläget blir klarare samtidigt som den i praktiken underlättar minskningsförfarandet. Det borgenärsbegrepp som används i bestämmelsen skall tolkas på motsvarande sätt som i lagen om offentlig stämning.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan fritt eget kapital under tre år efter att minskningen registrerats betalas ut till aktieägarna endast med iakttagande av borgenärsskyddsreglerna. Begränsningen gäller alla former av utbetalning av fritt eget kapital, dvs. utöver vinstutdelning och utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet också förvärv av aktier med fritt eget kapital. Ett undantag utgör den situationen att aktiekapitalet efter en förlusttäckning åter har ökats till minst den tidigare nivån. Av införandelagen följer också till denna del tilläggskravet att för en ökning av aktiekapitalet inte får användas en sådan överkurs- eller reservfond som avses i den gamla lagen, dvs. bundet eget kapital. I annat fall kunde bundet eget kapital användas till förlusttäckning utan de begränsningar som gäller för vinstutdelning.

3 §. *Registeranmälan och ansökan om kallelse.* Om borgenärerna enligt 2 § 1 mom. har rätt att motsätta sig en minskning av aktiekapitalet, skall bolaget enligt förslaget inom en månad från beslutet anmäla minskningen för registrering och samtidigt ansöka om en kallelse på borgenärerna. Minskningsbeslutet förfaller om tidsfristen överskrids. Till ansökan och registeranmälan skall fogas minskningsbeslutet, vilket framgår av handelsregisterförordningens (208/1979) 19 §. Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 5 § 2 mom. i den gällande lagen.

4 §. *Kallelse på borgenärerna.* Registermyndigheten skall enligt paragrafens *1 mom.* utfärda en kallelse på bolagets samtliga borgenärer. I kallelsen skall nämnas borgenärernas rätt att motsätta sig minskningen genom att skriftligen anmäla detta till registermyndigheten före den i kallelsen utsatta dagen. Kallelsen skall publiceras i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen. Bestämmelserna motsvarar i princip 6 kap. 6 § 1 mom. i den gällande lagen. Förfarandet förtydligas emellertid bl.a. i det avseendet att med den utsatta dagen avses den dag då borgenären senast skall motsätta sig minskningen samt i det avseendet att endast en kallelse utfärdas.

I paragrafens *2 mom.* förutsätts att bolaget sänder ett skriftligt meddelande om kallelsen till de kända borgenärer vilkas fordran har uppkommit före utfärdandet av den kallelse som avses i 1 mom. Meddelandet skall sändas senast en månad före den utsatta dagen. En styrelsemedlem eller verkställande direktören skall senast den utsatta dagen tillställa registermyndigheten ett intyg över att meddelandena har sänts ut. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen 6 kap. 6 § 2 mom. i den gällande lagen.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om registermyndighetens skyldighet att omedelbart efter den utsatta dagen underrätta bolaget om att en borgenär motsätter sig ansökan. Också här avses med den utsatta dagen den dag då borgenären senast skall motsätta sig minskningen, liksom i 1 och 2 mom. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 6 kap. 6 § 3 mom. i den gällande lagen.

Förfarandet har förenhetligats med det förfarande som avses i lagen om offentlig stämning. Enligt statsrådets förordning om kungörelseregister (1098/2003) antecknas utfärdandet av kallelsen i det kungörelseregister som avses i 10 § i lagen om offentlig stämning.

5 §. *Förutsättningar för registrering.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall registermyndigheten registrera en minskning av aktiekapitalet i två situationer. För det första skall en minskning registreras på tjänstens vägnar om ingen borgenär senast den utsatta dagen har motsatt sig den. För det andra skall en minskning registreras på motsvarande sätt om en borgenär har motsatt sig den men i enlighet med en domstols dom fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran. Med avvikelse från den gällande lagen förutsätts inte längre att domen har vunnit laga kraft. Förslaget tryggar i tillräcklig utsträckning borgenärernas rättigheter men gör det å andra sidan möjligt att genomföra minskningsförfarandet inom en skälig tid också i sådana fall då det föreligger oklarhet om en enskild skulds belopp.

Enligt paragrafens *2 mom.* förfaller minskningsbeslutet en månad efter den utsatta dagen om en borgenär har motsatt sig minskningen. Registermyndigheten skall emellertid skjuta upp behandlingen av ärendet om bolaget inom en månad efter den utsatta dagen visar att det har väckt talan för fastställelse av att borgenärerna har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran eller om

bolaget och borgenärerna tillsammans ber om det.

Enligt paragrafens *3 mom.* är aktiekapitalet är minskat då registreringen har gjorts.

Paragrafens 1 mom. motsvarar i sak gällande 6 kap. 5 § 3 mom. och 2 mom. motsvarar gällande 7 § 1 mom. En bestämmelse som motsvarar den föreslagna paragrafens 3 mom. ingår i gällande 6 kap. 5 § 4 mom.

6 §. *Annan registrering av minskning av aktiekapitalet.* Denna paragraf gäller sådan minskning av aktiekapitalet som borgenärerna inte har rätt att motsätta sig. Något borgenärsskyddsförfarande enligt 2 § 1 mom. förutsätts inte då aktiekapitalet minskas i syfte att täcka en förlust och inte heller i det fall att aktiekapitalet samtidigt ökas med minst minskningsbeloppet.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall en sådan minskning anmälas för registrering inom en månad efter beslutet, vid äventyr att beslutet förfaller. Aktiekapitalet är minskat då beslutet har registrerats. Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 8 § 1 mom. i den gällande lagen. Enligt paragrafens *2 mom.* skall en minskning av aktiekapitalet registreras samtidigt som en ökning av aktiekapitalet enligt 2 § 1 mom. Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 8 § 2 mom. i den gällande lagen.

7 §. *Tillämpning av borgenärsskyddsförfarandet vid ändring av bolagsordningen.* Enligt den föreslagna bestämmelsen kan det föreskrivas i bolagsordningen att samtliga borgenärers samtycke förutsätts för ändring av eller avvikelse från en viss bestämmelse i bolagsordningen. En avvikelse från en bestämmelse i bolagsordningen förutsätter enligt de allmänna principerna att alla aktieägare är eniga om saken.

Från bolagets synpunkt kan det vara fördelaktigt att öka borgenärernas förtroende t.ex. för att en bestämmelse om tillskottsplikt bibehålls i bolagsordningen genom att i denna ta in en hänvisning till borgenärsskyddsförfarandet. Det är inte alltid möjligt att åstadkomma detta genom avtalsarrangemang. Bestämmelsen gör det möjligt att i praktiken avsätta fonder som motsvarar bundet eget kapital genom att föreskriva om saken i bolagsordningen.

Paragrafens hänvisning till 3—5 § innebär att dessa lagrums uttryck ”minskning” och ”minskning av aktiekapitalet” ersätts med ”ändring av bolagsordningen” eller ”avvikelse från bestämmelserna” borgenärerna har sålunda rätt att i stället för att motsätta sig en minskning motsätta sig en ändring av bolagsordningen eller en avvikelse från den i ett enskilt fall.

En ändring av bolagsordningen kan i en sådan situation som avses här inte anmälas för registrering utan att en sådan kallelse samtidigt söks på borgenärerna som avses i 3 §. I paragrafen föreskrivs särskilt att vad som föreskrivs om en månads tidsfrist i 3 § inte skall iakttas. Registermyndigheten utfärdar en kallelse på borgenärerna enligt 4 § och bolaget tillställer dem skriftliga meddelanden. Hänvisningen till 5 § leder till att en förutsättning för registrering av en ändring av bolagsordningen är att borgenärerna inte har motsatt sig ändringen av bolagsordningen eller att skulden har betalts eller betryggande säkerhet har ställts för den. Ändringen av bolagsordningen träder på det sätt som avses i 5 § 3 mom. i kraft då den har registrerats. Också en avvikelse från bolagsordningen skall anmälas för registrering enligt 3 §.

Bestämmelsen om borgenärsskyddsförfarandet gäller såväl den egentliga materiella bestämmelsen, i det ovanstående exemplet bestämmelsen om tillskottsplikten och dess varaktighet, som bestämmelsen om borgenärsskyddsförfarandet. Bestämmelsen kan gälla också en genomgripande ändring av bolagsordningen.

15 kap. **Bolagets egna aktier**

Bestämmelserna om förvärv, inlösen och mottagande av bolagets egna aktier som pant föreslås bli intagna i samma kapitel. I kapitlet föreskrivs också om teckning av egna aktier och aktier i moderbolaget samt om ogiltigförklaring av egna aktier. I den allmänna motiveringen redogörs för bestämmelsernas förhållande till kapitaldirektivet.

Begreppen förvärv och inlösen har omdefinieras i förslaget. I den gällande lagen kan inlösen avse både obligatoriskt och frivilligt förvärv av egna aktier till bolaget. För inlösen kan enligt den gällande lagen användas bundet eller fritt eget kapital. Ett förvärv måste alltid vara baserat på ett erbjudande.

Med förvärv avses i allmänhet endast förvärv mot utdelningsbara medel, men i sådana situationer som avses i den gällande lagens 7 kap. 1 § 2 mom. kan ett förvärv i princip ske också med bundet eget kapital. För att förtydliga begreppen föreslås att förvärv skall vara baserade på frivillighet, dvs. i typfallet att bolaget erbjuder sig att köpa egna aktier, medan inlösen avser tvångsbaserat övertagande av aktier till bolaget. Det borgenärsskyddsförfarande som avses i lagförslagets 14 kap. skall tillämpas beroende på om sammanhanget är sådant att aktiekapitalet minskar. Enligt införandelagen skall på minskning av överkurs- och reservfonden tillämpas vad som föreskrivs om minskning av aktiekapitalet.

Förslaget innebär att beslutsförfarandet underlättas och att bestämmelserna också i övrigt förenklas. Enligt förslaget tillåts bl.a. riktat förvärv av egna aktier samt mottagande av egna aktier som pant. I fråga om beslutsfattandet motsvarar ett riktat förvärv en riktad emission.

I kapitlet föreslås att det i fråga om publika aktiebolag föreskrivs om sammanläggning av aktier som genomförs på så sätt att aktierna löses in. Genom det förfarande som avses i bestämmelserna förhindras uppkomsten av bråkdelar av aktier.

Avsikten är att aktieägarna inte i större utsträckning skall bli ojämlikt bemötta då bestämmelserna om beslutsfattandet ändras i en flexiblare riktning. Med tanke på detta behandlas i motiveringen sådana situationer där risken för kränkning av aktieägarnas rättigheter och därmed behovet att tillämpa likställighetsklausulen i 1 kap. 7 § är större än normalt.

I lagen föreslås inga bestämmelser som förbjuder ett dotterbolag att förvärva aktier i moderbolaget. Den gällande lagens bestämmelse om detta har kringgåtts med hjälp av utländska dotterbolag. Förvärv av aktier i moderbolaget kan emellertid i allmänhet inte ha ett sådant samband med dotterbolags affärsverksamhet att förvärvet är förenligt med dotterbolagets intressen. Moderbolaget kan inte heller kringgå likställighetsprincipen eller andra bestämmelser i lagen genom att använda t.ex. en dottersammanslutning som mellanhand. Artikel 24 a i kapitaldirektivet anses i i detta sammanhang avse att en dottersammanslutnings innehav av aktier i moderbolaget skall beaktas när moderbolagets innehav av egna aktier räknas.

I kapitlet föreskrivs inte om förvärv av optionsrätter och konvertibla skuldebrev som bolaget emitterat. Detta är emellertid möjligt enligt de principer som behandlas i samband med lagförslagets 13 kap. 1 § 3 mom.

I kapitlet ingår inte heller någon mot den andra meningen i 7 kap. 5 § i den gällande lagen svarande bestämmelse enligt vilken ett bolag som är föremål för offentlig handel skall offentliggöra sitt förvärvsbeslut innan det börjar förvärva egna aktier. Detta blir beroende av markandens självreglering enligt värdepappersmarknadslagen. I kapitlet ingår inte heller i övrigt några särskilda bestämmelser om förvärv av egna aktier vid offentlig handel, eftersom detta kan ske genom riktade förvärv. Riktade förvärv som sker genom anonym handel på värdepappersmarknadslagen och som innebär att alla aktieägare har möjlighet att sälja aktier, är i allmänhet ett med tanke på likställighetsprincipen godtagbart sätt att förvärva egna aktier.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Förvärv, inlösen och mottagande som pant.* I denna paragraf definieras begreppen förvärv och inlösen. Med avvikelse från den gällande lagen har begreppen förvärv och inlösen inte något samband t.ex. med om vederlaget betalas med aktiekapital eller med fritt eget kapital. Om aktiekapitalet minskar till följd av förvärv eller inlösen skall iakttas vad som i 14 kap. föreskrivs om borgenärsskyddsförfarandet. För tydlighetens skull föreslås en särskild bestämmelse om saken i 2 mom.

Med förvärv avses enligt *1 mom. 1 punkten* situationer där aktieägarna frivilligt avyttrar aktier. I den typiska förvärvssituationen erbjuder sig bolaget att köpa egna aktier. Det kan också vara fråga om ett sådant offentligt köperbjudande som avses i värdepappersmarknadslagen. Förvärvsbegreppet innefattar också vissa andra sätt att förvärva egna aktier till bolaget, t.ex. genom byte och derivatavtal. I 2 § ingår en specialbestämmelse om vederlagsfria förvärv och andra sätt att förvärva

aktier till bolaget.

Med inlösen avses enligt momentets *2 punkt* att bolaget beslutar att aktieägare skall överlåta aktier till bolaget. Inlösen kan ske antingen mot vederlag eller vederlagsfritt. Enligt 6 § 2 mom. krävs samtliga aktieägare samtycke för en riktad inlösen. Ett undantag utgör inlösen som baseras på en i 10 § avsedd inlösenbestämmelse i bolagsordningen. Ett annat, visserligen mera begränsat undantag, utgörs av sådan sammanläggning av aktier som sker genom inlösen. I andra bestämmelser i lagen föreskrivs dessutom om situationer där inlösen gäller endast vissa personers aktier. I 3 § hänvisas till dessa situationer.

I momentets *3 punkt* föreskrivs att bolaget får ta emot egna aktier som pant så som föreskrivs i detta kapitel. Bestämmelsen innebär en ändring jämfört med den gällande lagen. Mottagande av egna aktier som pant anses i förslaget vara fördelaktigare för bolaget och dess borgenärer än att bolaget inte har någon pant. En egen aktie har emellertid inte alltid något större säkerhetsvärde från bolagets synpunkt. I fråga om egna aktier som tagits emot som pant skall lämnas de uppgifter som avses i 8 kap. Bolaget kan inte använda de röster som sådana aktier medför.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs för tydlighetens skull att om förvärv eller inlösen av egna aktier genomförs genom minskning av bolagets aktiekapital skall dessutom iakttas vad som föreskrivs i 14 kap. Förvärvet kan genomföras slutgiltigt först då borgenärerna har givit sitt samtycke och kapitalet har minskats. Om förvärvet leder till att bolagets fria egna kapital blir negativt och om borgenärsskyddsförfarandet inte har iakttagits, är det frågas om en olaglig utbetalning av medel.

2 §. *Begränsning av tillämpningsområdet.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om sådana situationer där det som i detta kapitel föreskrivs om förvärv, inlösen och mottagande av egna aktier som pant inte skall tillämpas. Kapitlets bestämmelser om avyttring och ogiltigförklaring av aktier samt bestämmelserna i 9 kap. om överlåtelse av aktier skall iakttas också då aktierna har tillfallit bolaget i enlighet med denna paragraf.

I paragrafens *1 punkt* föreskrivs om den situationen att bolaget får egna aktier i samband med en fusion eller delning eller någon annan överlåtelse. Bestämmelsen motsvarar 7 kap. 1 § 2 mom. i den gällande lagen. Bestämmelserna i detta kapitel kan inte kringgås genom att förvärv, inlösen eller mottagande av aktier som pant ges formen av en överlåtelse av en rörelse.

I paragrafens *2 punkt* föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagens 7 kap. 1 § 2 mom. om den situationen att bolaget köper en för bolagets fordran utmätt egen aktie på auktion. I den gällande lagen förutsätts att de aktier som förvärvas är till fullo betalda. Aktieägares rättigheter uppkommer emellertid tidigast genom registrering. Eftersom aktien skall vara till fullo betald när registeranmälan görs blir detta krav överflödigt.

Enligt paragrafens *3 punkt* skall detta kapitels bestämmelser om förvärv och inlösen inte tillämpas heller i det fall att bolaget vederlagsfritt får egna aktier. Aktier som har tillfallit bolaget vid en gratisemission som avses i lagförslagets 9 kap. 20 § är sådana aktier som avses i denna punkt. Eventuella problem från aktieägarnas och borgenärernas synpunkt förekommer närmast i situationer där bolagets tillgångar minskar till följd av förvärv eller inlösen.

3 §. *Andra inlösensituationer.* I paragrafens *1 mom.* konstateras för tydlighetens skull att vad som i detta kapitel föreskrivs om inlösen inte tillämpas på inlösen av sådana aktieägares aktier som har motsatt sig fusion och delning.

Bestämmelserna tillämpas inte heller på sådan inlösen av minoritetsaktier som avses i lagförslagets 18 kap. eller i sådana genom missbruk av inflytande uppkomna inlösensituationer som avses i lagförslagets 23 kap., eftersom inlösaren i dessa fall är någon annan än bolaget.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om inlösensituationer som baserar sig på bolagsordningen. I 3 kap. 7 § föreskrivs om den inlösenrätt som bolaget och andra personer har i samband med att en aktie byter ägare. I detta kapitels 10 § föreskrivs om bolagets på bolagsordningen baserade rätt eller skyldighet att förvärva eller lösa in egna aktier också i sådana fall där förvärvet eller inlösen inte har samband med något ägarbyte.

Specialbestämmelserna om inlösen tillämpas i stället för bestämmelserna i detta kapitel endast till den del som i dem föreskrivs om inlösen. Av inlösenförfarandets natur kan emellertid följa t.ex. att de inlösta aktierna blir ogiltiga, såsom vid inlösen av aktier som tillhör aktieägarna i det överlåtande bolaget vid en fusion. Om bolaget å andra sidan uppträder som inlösare i en situation där en aktie byter ägare skall iakttas vad som bl.a. i detta kapitel föreskrivs om innehav, ogiltigförklaring och vidareöverlåtelse av aktier.

4 §. *Bolagets rätt att behålla, ogiltigförklara och avyttra aktier.* I paragrafens *1 mom.* föreslås närmast i syfte att göra lagen överskådligare en uppräkning av de alternativ som bolaget har till sitt förfogande efter att ha blivit ägare till egna aktier. Bolaget kan behålla, på nytt sätta i omlopp eller ogiltigförklara såväl inlösta som förvärvade aktier. De föreslagna bestämmelserna skiljer sig från den gällande lagens 7 kap. 8 § 2 mom. i det avseendet att privata bolag får en möjlighet att behålla egna aktier utan skyldighet att avyttra dem inom en viss tid.

I paragrafens *2 mom.* nämns för tydlighetens skull att i 12 § föreskrivs om ogiltigförklaring och i 9 kap. om avyttring. Enligt 9 kap. jämställs avyttring av förvärvade egna aktier i regel med emission av nya aktier. Dessutom hänvisas i 2 mom. till vad som i 12 § 2 och 3 mom. föreskrivs om lagstridigt förvärvade aktier.

Förvärv och inlösen av egna aktier

5 §. *Allmänna bestämmelser om beslutsfattandet.* I denna paragraf föreskrivs om beslutsfattandet vid förvärv och inlösen av egna aktier. I 6 § föreskrivs om beslutsfattandet vid riktat förvärv.

Enligt paragrafens *1 mom.* fattar bolagsstämman i ett privat bolag beslut om förvärv och inlösen av egna aktier med enkel majoritet, i enlighet med 5 kap. 26 §. I ett publikt aktiebolag skall sådana beslut fattas med kvalificerad majoritet på det sätt som föreskrivs i 5 kap. 27 §. Av denna paragrafs 3 mom. följer att beslutet i ett publikt aktiebolag skall fattas genom omröstning enligt aktieslag.

Om det finns olika aktieslag i bolaget skall aktier förvärvas i förhållande till aktieslagen och dessutom så att bolaget erbjuder sig att förvärva aktier av varje slag i samma förhållande som aktieägarna från förr har aktier av respektive slag. I annat fall anses det vara fråga om riktat förvärv. Det har inte ansetts nödvändigt att i detta sammanhang ta in en mot lagförslagets 9 kap. 3 § 2 mom. svarande uttrycklig bestämmelse som baseras på ett förändrat rättsläge.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan bolagets styrelse bemyndigas att förvärva egna aktier. Styrelsen kan bemyndigas att lösa in egna aktier endast i syfte att genomföra ett sådant inlösenvillkor som avses i 10 §.

I bemyndigandet skall nämnas maximiantalet aktier av olika slag som förvärvet avser, bemyndigandets giltighetstid samt vederlagets minimi- och maximibelopp. Bemyndigandet kan i övrigt överlämna beslutanderätten till styrelsen, men styrelsen kan också ges bindande anvisningar om olika omständigheter i samband med förvärvet. Bemyndigandet kan vara i kraft högst 18 månader. Eftersom styrelsen inte kan besluta om minskning av aktiekapitalet kan bemyndigandet gälla endast förvärv med fritt eget kapital. Momentets bestämmelser motsvarar artikel 19.1 a i kapitaldirektivet.

I paragrafens *3 mom.* har för tydlighetens skull tagits in en hänvisning till 5 kap. 18—22 § i fråga om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av dessa. I momentet finns dessutom en specialbestämmelse enligt vilken i ett publikt aktiebolags stämmokallelse skall nämnas inlösens syfte och sättet för minskning av aktiekapitalet då styrelsen föreslår en inlösen som leder till minskning av aktiekapitalet. Bestämmelsen är baserad på artikel 30.2 i kapitaldirektivet. I direktivet anges inte närmare vilka syften för inlösen som är godtagbara. Detta blir beroende av bolagets prövning.

6 §. *Riktat förvärv och riktad inlösen.* I denna paragraf föreskrivs om riktade förvärv och inlösen av egna aktier, varmed avses förvärv och inlösen i något annat förhållande än aktieägarnas innehav. Ovan i motiveringen till 5 § 1 mom. behandlas den situationen att bolaget har aktier av olika slag.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om riktat

förvärv av egna aktier. Ett beslut om riktat förvärv kan fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 § eller eventuellt med någon i bolagsordningen angiven högre kvalificerad majoritet. I ett publikt aktiebolag som har flera aktieslag är en förutsättning för förvärv av egna aktier enligt 5 kap. 27 § 3 mom. att två tredjedels majoritet uppnås inom varje aktieslag som är representerat vid stämman. Samma majoritetskrav tillämpas då styrelsen på det sätt som avses i 5 § 2 mom. bemyndigas att besluta om ett förvärv och då bemyndigandet inte förbjuder riktande av förvärvet.

För att ett förvärv skall få riktas måste det från bolagets synpunkt finnas vägande ekonomiska skäl. Samma krav ställs i 9 kap. 4 § när det gäller riktade emissioner. Också här är syftet med kravet i första hand att understryka den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 §. Eftersom riktade förvärv är förenade med risk för ojämlikt bemötande av aktieägarna skall sådana förvärv i allmänhet göras i förhållande till aktieinnehaven. Om den sammantagna nytta som ett riktat förvärv medför för samtliga aktieägare emellertid överstiger de olägenheter som orsakas av att den formella likställigheten mellan aktieägarna åsidosätts, kan aktieförvärvet riktas. Nedan behandlas, som ett exempel på en sådan situation, förvärv av aktier vid offentlig handel.

Enligt momentet skall vid bedömningen av förvärvets godtagbarhet fästas särskilt avseende vid förhållandet mellan det vederlag som erbjuds och aktiens gängse pris. Frågan om förvärvet är godtagbart är nära förknippad åtminstone med likställighetsprincipen och med bolagets fördel. Också denna bestämmelse har sin motsvarighet i 9 kap. 4 §. En förutsättning för riktat förvärv av egna aktier till ett pris som överstiger det gängse priset är att särskilda skäl föreligger. Eftersom det i ett privat aktiebolag är svårt att bestämma en akties gängse pris är det skäl att förhålla sig restriktivt till riktade förvärv. Av föreslagna 7 § följer att skyldigheten att motivera prisets saklighet vilar på bolagets styrelse, som skall lägga fram beslutsförslaget för bolagsstämman eller med stöd av ett bemyndigande själv fatta beslutet.

Vid ett riktat förvärv är det också i övrigt viktigt att villkoren är förenliga med likställighetsprincipen. Ett riktat förvärv kan vara problematiskt från likställighetssynpunkt också då en betydande del av bolagets utdelningsbara medel används för ändamålet.

Förvärv som görs på värdepappersmarknaden är alltid riktade, varav följer att förvärv av egna aktier i regel sker på detta sätt i publika aktiebolag. Från likställighetssynpunkt är det härvid viktigt att aktieägarna har samma möjligheter att sälja aktier till bolaget. På värdepappersmarknaden kan det uppkomma situationer där till professionella mellanhänder i enlighet med rådande marknadspraxis betalas ett litet överpris för de aktier som förvärvas. Sådana affärsekonomiskt motiverade och sålunda med bolagets och aktieägarnas intressen förenliga arrangemang är i allmänhet godtagbara också bedömda utifrån principen om ett jämlikt bemötande av aktieägarna. I bolag som är föremål för offentlig handel måste det finnas vägande skäl för riktade förvärv av egna aktier på något annat sätt än genom fondbörsen.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om inlösen av egna aktier på annat sätt än i förhållande till aktieägarnas innehav. Sådan riktad inlösen kan ske endast med samtliga aktieägares samtycke. Förfarandet torde inte ha någon större praktisk betydelse. I momentet har för tydlighetens skull tagits in en hänvisning till 10 § där det föreskrivs om inlösen- och förvärvsvillkor. Också bestämmelserna i 9 § om sammanläggning av aktier kan anses vara ett undantag från den princip som avses i denna paragraf.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall i stämmokallelsen nämnas om styrelsen föreslår att bolagsstämman skall besluta rikta ett förvärv eller en inlösen eller att styrelsen skall bemyndigas att förvärva aktier med rätt att besluta rikta förvärvet. Bestämmelsen motsvarar lagförslagets 9 kap. 4 § 2 mom. och är avsedd att skydda aktieägarna. I övrigt kommer styrelsens förslag till aktieägarnas kännedom i enlighet med de allmänna bestämmelserna om framläggande och sändande av förslag.

7 §. *Innehållet i förvärvs- och inlösenbeslut.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om det obligatoriska innehållet i bolagsstämmans förvärvs- och inlösenbeslut. I ett sådant beslut kan nämnas också andra om-

ständigheter. Bestämmelsen gäller såväl bolagsstämmans som styrelsens beslutsfattande. Om styrelsen genom bolagsstämmans beslut ges självständig prövningsrätt i något avseende som nämns i paragrafen är det fråga om ett bemyndigande. Om bemyndigandet innebär ett för styrelsen bindande beslut t.ex. om vederlag, skall grunderna för bestämmande av detta uppges på det sätt som avses i 5 punkten redan i bolagsstämmans bemyndigande och i beslutsförslaget.

Enligt paragrafens *1 punkt* skall av beslutet framgå om det är fråga om förvärv eller inlösen.

Enligt paragrafens *2 punkt* skall i beslutet nämnas det antal aktier som beslutet avser. Alternativt kan uppges maximiantalet aktier som skall förvärvas eller lösas in. Vid behov skall uppges antalet aktier per aktieslag.

Enligt paragrafens *3 punkt* skall i beslutet nämnas hos vem aktierna förvärvas eller löses in. Beroende på beslutets karaktär skall också anges i vilken ordning aktier förvärvas eller löses in. Med ordning avses här hur aktier förvärvas eller löses in i en situation där de disponibla medlen inte räcker till för att förvärva eller lösa in alla de aktier som beslutet avser. Bolagets erbjudande kan t.ex. resultera i så många svar att de disponibla medlen inte räcker till. Vid inlösen blir det aktuellt att bestämma ordningsföljden endast när det är fråga om riktad inlösen.

Vid ett riktat förvärv är det dessutom nödvändigt att motivera vilka de vägande ekonomiska skälen är. Motiveringen måste tas in också i styrelsens beslutsförslag som med stöd av 5 kap. 21 § skall hållas tillgängligt för aktieägarna och sändas till de aktieägare som ber om det. Frågan om vägande ekonomiska skäl behandlas i motiveringen till 6 § och när det gäller riktad emission i motiveringen till 9 kap. 4 §. Eftersom riktad inlösen förutsätter ett enhälligt beslut torde det inte finnas något behov att i beslutet särskilt motivera hur inlösen skall riktas.

Enligt paragrafens *4 punkt* skall i beslutet nämnas den tid inom vilken de aktier som förvärvas skall erbjudas till bolaget. Av likställighetsprincipen följer att tiden inte kan bestämmas på så sätt att en del av aktieägarna endast har en formell möjlighet att erbjuda sina aktier till bolaget. Om bolaget fattar ett inlösenbeslut skall enligt punkten nämnas den dag då inlösen genomförs. Rättsverkningarna uppkommer den dag då inlösen genomförs. I ett bolag som har anslutit sig till värdeandelssystemet sammanfaller dagen för genomförandet med den avstämningsdag som avses i 4 kap. 2 § 3 mom. I ett bolag som inte har utfärdat aktiebrev avses över huvud taget den dag då aktierna anses ha inlösts. I ett bolag som använder aktiebrev torde inlösen komma i fråga ytterst sällan.

Enligt paragrafens *5 punkt* skall i beslutet nämnas det vederlag som skall betalas för aktierna. Vederlaget skall fastställas så att styrelsen inte har prövningsrätt i fråga om beloppet. Vederlaget kan bestämmas antingen som ett penningbelopp eller i förhållande till en yttre faktor som styrelsen inte kan påverka, t.ex. börskursen vid förvärvstidpunkten. Om styrelsen har prövningsrätt i fråga om vederlaget är det fråga om ett bemyndigande. Om vederlaget består av annan egendom än pengar skall egendomens värde utredas. Det faller sig naturligt att bestämmelserna om apportegendom tillämpas på utredningen. En möjlighet är också att inget vederlag över huvud taget betalas för aktierna.

I beslutet skall nämnas motiveringen till bestämmande av vederlaget. Detta är särskilt viktigt när det är fråga om ett riktat förvärv. Vid riktad inlösen förekommer i allmänhet ingen oenighet om vederlagets storlek, eftersom beslutet måste fattas enhälligt.

Enligt paragrafens *6 punkt* skall i beslutet nämnas betalningstiden för vederlaget.

Enligt paragrafens *7 punkt* skall i beslutet nämnas hur förfarandet påverkar bolagets eget kapital. I beslutet skall sålunda tas ställning till frågan om aktiekapitalet eller bolagets fria egna kapital skall användas för ändamålet.

8 §. *Aktieägarnas rätt till information.* I paragrafens *1 mom.* föreskrivs huvudsakligen på motsvarande sätt som i den gällande lagen och i lagförslagets 9 kap. 8 § om aktieägarnas rätt att få information om bolagets förvärv av egna aktier. Aktieägarna skall informeras om rätten att erbjuda aktier till bolaget på samma sätt som en stämmokallelse utfärdas. Av informationen skall framgå hur aktieägare som vill utnyttja sin rätt skall gå till väga.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i lagförslagets 9 kap. 8 § 2 mom. om undantag från den informationsskyldighet som avses ovan. Här avsedd information behöver inte ges om motsvarande information antingen har ingått i stämmokallelsen eller har funnits tillgänglig på en bolagsstämma som aktieägaren har deltagit i. Särskild information behövs inte heller om informationen har offentliggjorts på det sätt som avses i värdepappersmarknadslagen, antingen på grund av den kontinuerliga informationsskyldigheten eller i form av ett köperbjudande. Investerarna antas i så fall ha fått information om saken.

Paragrafens *3 mom.* stämmer överens med lagförslagets 9 kap. 8 § 3 mom. I momentet föreskrivs om de i 5 kap. 21 § 2 mom. avsedda handlingar som skall hållas tillgängliga för aktieägarna. Undantag görs i detta avseende då bolaget har offentliggjort en sådan anbudshandling som avses i värdepappersmarknadslagens 6 kap. Också enligt detta moment skall handlingarna hållas tillgängliga där aktieägarna de facto kan ta del av dem. En sådan plats är t.ex. bolagets webbsidor.

9 §. *Sammanläggning av aktier i ett publikt aktiebolag.* I denna paragraf föreslås bestämmelser enligt vilka aktier i ett publikt aktiebolag kan sammanläggas till en aktie med högre marknadsvärde. Genom förfarandet kan t.ex. tio aktier läggas samman till en. Ett grundläggande problem är att sammanläggningen leder till att det uppkommer bråkdelar av aktier. Sådana uppkommer i praktiken alltid i bolag med ett stort ägarunderlag, om det beslutas att en viss andel av samtliga aktieägares aktier skall lösas in.

Enligt förslaget skall förfarandet genomföras med iakttagande av vad som i detta kapitel föreskrivs om inlösen, om inte annat följer av denna paragraf. Bestämmelsen innebär ett smärre undantag från den utgångspunkt som föreskrivs i 6 § 2 mom., enligt vilken ett enhälligt beslut av samtliga aktieägare förutsätts för inlösen av aktier i något annat förhållande än aktieägarnas innehav.

Bestämmelsen utesluter inte andra förfaranden. Det är i princip möjligt att förhindra uppkomsten av bråkdelar av aktier på så sätt att varje aktieägares antal aktier i emissionsskedet görs delbart med relationstalet för sammanläggningen. Om de aktier som sammanläggs representerar ett mycket lågt värde är det möjligt att i detta syfte använda en riktad gratisemission. En förutsättning är naturligtvis att det från bolagets synpunkt föreligger något synnerligen vägande ekonomiskt skäl för en sådan gratisemission.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att aktier i ett publikt aktiebolag kan läggas samman genom ett sådant inlösenförfarande som avses i paragrafen. Enligt förslaget tillåts förfarandet endast i publika bolag där det i allmänhet finns behov av ett sådant förfarande och där det i allmänhet finns en tillräckligt effektiv eftermarknad för försäljningen av överblivna aktier. Eftersom det är fråga om ett smärre undantag från bestämmelserna om riktad inlösen och eftersom bestämmelsen gäller endast publika aktiebolag, kan ett beslut om sammanläggning av aktier fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 § i stället för med ett enhälligt beslut enligt 6 § 2 mom. I 3 mom. föreskrivs dessutom om skydd för aktieägarna i vissa avseenden.

Enligt bestämmelsen tillåts inlösen av en viss andel av samtliga aktieägares aktier, även om inlösen utan det förfarande som avses i paragrafen enligt inlösenvillkoren skulle leda till bråkdelar av aktier. En förutsättning för beslutsfattandet är att uppkomsten av bråkdelar förhindras på det sätt som avses i momentet.

Enligt momentets *1 punkt* skall det sammanlagda antal som löses in utgöra ett helt antal aktier av varje slag. Detta betyder i praktiken att inlösenförhållandet skall bestämmas så att det multiplicerat med totalantalet aktier ger ett helt tal för varje aktieslag. I ett bolag som har 1000 aktier av ett visst slag kan som inlösenförhållande inte bestämmas 2/3 av aktierna eftersom detta skulle innebära inlösen av 666 2/3 aktier. Däremot kan inlösenförhållandet vara 0,667, eftersom 0,667 x 1000 = 667. I det sist nämnda exemplet blir totalantalet aktier som skall lösas in ett helt tal.

Enligt momentets *2 punkt* skall det antal aktier som löses in hos varje aktieägare rundas av uppåt till närmaste hela tal, om bråkdelar uppkommer. Detta betyder att om ett inlösenbeslut innebär att fyra av fem aktier skall lösas in och en aktieägare har t.ex. tre

aktier, skall noga räknat 4/5 x 3 = 2 2/5 aktier lösas in. Eftersom bråkdelar inte får uppkomma skall resultatet avrundas uppåt och aktieägarens samtliga tre aktier lösas in. Om aktieägaren har exempelvis 12 aktier innebär räkneoperationen 4/5 x 12 = 9 3/5 aktier som skall lösas in. Enligt avrundningsregeln skall sålunda 10 aktier av 12 lösas in.

I praktiken skall varje kontoinnehavare inom värdeandelssystemet betraktas som en självständig aktieägare. Avrundningarna görs sålunda per värdeandelskonto.

Enligt momentets *3 punkt* skall bolaget sälja sådana extra aktier som blivit inlösta till följd av avrundning enligt 2 punkten för de aktieägares räkning som avrundningen har drabbat. Med extra aktier avses den mellanskillnad som fås genom att från antalet inlösta aktier dras av det antal aktier som skulle ha blivit inlöst utan avrundning enligt 2 punkten. Utifrån exemplen i samband med 2 punkten är antalet extra aktier för ägaren med tre aktier enligt räkneoperationen 3—2 2/5 = 3/5 aktier och för ägaren med 12 aktier enligt räkneoperationen 10—9 3/5 = 2/5 aktier. Hos dessa två aktieägare har sålunda löst in sammanlagt in en extra aktie som skall säljas på det sätt som avses i punkten tillsammans med övriga s.k. extra aktier. Om det finns flera aktieslag i bolaget skall försäljningen och redovisningen genomföras skilt för varje aktieslag.

Om de aktier som skall lösas in är föremål för offentlig handel skall de extra aktierna säljas vid offentlig handel. En aktie kan säljas på offentlig auktion endast om den inte är föremål för offentlig handel eller i något annat undantagsfall. Vid aktieförsäljningen skall bolaget eftersträva bästa möjliga vederlag och det får inte dra av försäljningskostnaderna från det belopp som redovisas till aktieägarna. Eftersom försäljningen sker för aktieägarnas räkning skall bolaget undvika onödig risktagning. Försäljningen skall också av denna anledning ske så snart som möjligt efter inlösen. Genom derivatinstrument torde bolaget helt kunna eliminera den risk som aktieägarna orsakas genom att inlösen och försäljningen sker vid olika tidpunkter.

Även om extra aktier skulle ha lösts in, enligt det uttryck som används i bestämmelsen, kommer de inte i bolagets ägo. Detta framgår också av bestämmelsen i paragrafens 2 mom.

Enligt momentets *4 punkt* skall försäljningsintäkterna för aktierna redovisas till aktieägarna. Det belopp som redovisas till aktierna bestäms i förhållande till de extra bråkdelar av aktier som blivit inlösta. I den situation som avses i det föregående exemplet skulle till aktieägaren med tre aktier redovisas ett belopp motsvarande 3/5 aktie och aktieägaren med 12 aktier ett belopp motsvarande 2/5 aktie av försäljningsintäkterna för samtliga inlösta extra aktier. Om det i bolaget finns t.ex. 400 stycken extra inlösta aktier skulle aktieägaren med tre aktier i det föregående exemplet få 3/5 / 400 och aktieägaren med 12 aktier 2/5 / 400 av de sammanlagda försäljningsintäkterna för 400 aktier.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall försäljningsintäkterna för aktierna redovisas till aktieägarna utan dröjsmål.

Bolaget skall betala ränta på beloppet enligt den i räntelagens 12 § avsedda referensräntan, räknat från den i inlösenbeslutet angivna tidpunkten. Syftet med räntebetalningsskyldigheten är att ersätta aktieägarna för eventuella dröjsmål mellan försäljningen och betalningen av försäljningspriset. Ränta skall betalas också i det fall att en akties försäljningspris överstiger aktiens värde vid inlösentidpunkten.

Försäljningsintäkterna skall innan de redovisas till aktieägarna hållas åtskilda från bolagets övriga medel i bokföringen och sättas in på ett för ändamålet öppnat bankkonto. Medlen kommer sålunda inte att ingå i bolagets konkursbo och de kan inte heller mätas ut för bolagets skuld. Eftersom medlen inte tillhör bolaget skall på redovisningen av dem till aktieägarna inte tillämpas bestämmelserna om utbetalning av medel. Medlen kan sålunda betalas ut också om bolaget har brist på utdelningsbara medel eller om dess solvens äventyras.

Bestämmelserna i paragrafens *3 mom.* är avsedda att skydda aktieägarna. Bestämmelserna behövs för att förfarandet med sammanläggning av aktier inte skall användas för att ändra aktieägarnas inbördes ägarförhållanden.

Enligt momentet skall det finnas något från bolagets synpunkt vägande ekonomiskt skäl för sammanläggning av aktier. Såsom kon-

staterats i samband med bestämmelserna om riktat förvärv av egna aktier och riktad emission, skall kravet på vägande ekonomiska skäl närmast betraktas som en komplettering av likställighetsprincipen. Ett vägande ekonomiskt skäl för sammanläggning av aktier är att öka aktiernas värde, närmast i syfte att åstadkomma en jämnare kursutveckling på värdepappersmarknaden. Ett syfte att påverka bolagets ägarförhållanden kan aldrig betraktas som ett vägande ekonomiskt skäl.

Vid beslutsfattandet skall fästas särskilt avseende vid likställighetsprincipen. Antalet aktier som skall lösas in skall, med beaktande av inlösenförfarandets syfte, fastställas så att antalet extra aktier som måste lösas in till följd av avrundningen blir så litet som möjligt. Om en börspost av bolagets aktier innehåller t.ex. 200 aktier eller om detta annars är ett typiskt innehav för en liten aktieägare, skall antalet aktier som skall lösas in i allmänhet fastställas så att någon avrundning inte behövs i fråga om aktieägare som äger ett sådant antal aktier. T.ex. ett beslut om att lösa in 100 aktier av varje antal av 101 aktier skulle sannolikt kränka likställighetsprincipen, även om beslutet i detta exempel inte skulle leda till inlösen av alla aktier för en aktieägare med ett typiskt innehav på 200 aktier. Vid bedömningen är det skäl att beakta att i det närmaste samma slutresultat fås genom inlösen av 99 av varje hundratal aktier och att någon avrundning inte behöver göras i det typfall som avses i exemplet.

Enligt momentet kan det beslut som avses i paragrafen inte fattas om avrundningen enligt den aktieägarförteckning som då står till förfogande leder till att samtliga aktier blir inlösta hos fler än var hundrade aktieägare. Alla aktieägare kan visserligen i enlighet med 6 § 2 mom. samtycka till förfarandet. Syftet med bestämmelsen är att förhindra missbruk av förfarandet och att därigenom minska antalet aktieägare i bolaget.

I momentet hänvisas i fråga om stämmokallelse till bestämmelserna om riktat förvärv och inlösen i 6 kap. 3 mom., som förutsätter att i stämmokallelsen tas in ett omnämnande om saken.

10 §. *Förvärvs- och inlösenvillkor.* I denna paragraf föreslås bestämmelser enligt vilka det i bolagsordningen kan föreskrivas att bolaget har rätt eller skyldighet att förvärva eller lösa in bolagets aktier. Rätten eller skyldigheten att antingen lösa in eller förvärva aktier kan liksom enligt den gällande lagen fritt förenas med olika villkor som fastställs i bolagsordningen.

Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen på så sätt att bolagsordningen enligt förslaget kan innehålla bestämmelser som innebär rätt eller skyldighet att dels lösa in och dels också förvärva aktier i bolaget. Skyldigheten att förvärva aktier innebär i praktiken att bolaget är skyldigt att erbjuda sig att köpa aktier i bolaget. Till övriga delar stämmer förslaget huvudsakligen överens med 6 kap. 9 § i den gällande lagen.

Av kapitlets 1 § 2 mom. följer att i sådana situationer där inlösen eller förvärv skulle leda till minskning av aktiekapitalet skall det borgenärsskyddsförfarande som avses i 14 kap. iakttas. På motsvarande sätt är lagförslagets 1 kap. 3 § 1 mom. tvingande till sin natur, vilket innebär att aktiekapitalet inte genom ett sådant förfarande som avses i denna paragraf kan minskas så mycket att det underskrider det i lagen angivna minimibeloppet för aktiekapitalet. Dessa principer stämmer överens med gällande rätt.

I paragrafens *1 mom.* nämns de omständigheter som skall anges i bolagsordningen när det gäller förvärvs- eller inlösenvillkor. Bestämmelserna motsvarar huvudsakligen 6 kap. 9 § i den gällande lagen. Enligt momentets *1 punkt* skall nämnas om villkoret gäller förvärv eller inlösen. Enligt momentets *2 punkt* skall av bestämmelsen framgå om det är fråga om en rätt eller en skyldighet att förvärva eller lösa in aktier.

I momentets *3 punkt* förutsätts att i bolagsordningen skall nämnas vilka aktier bestämmelsen gäller. Enligt denna punkt skall sålunda de aktier individualiseras som kan lösas in eller som erbjudandet avser. Enligt samma punkt skall det vid behov föreskrivas i vilken ordning förvärvet eller inlösen av aktierna skall genomföras. Frågan om inlösenordningen behandlas i motiveringen till 7 §.

Enligt momentets *4 punkt* skall i bolagsordningen nämnas vilket förvärvs- eller inlösenförfarande som skall iakttas, dvs. hur förvärvserbjudandet eller inlösenyrkandet skall läggas fram och hur aktieägarna skall förfara

i samband med överlåtelsen samt för att få vederlag. I bestämmelsen kan föreskrivas t.ex. att aktiebreven skall överlåtas försedda med vederbörliga anteckningar om överlåtelsen samt mot betalning. I bestämmelsen kan också föreskrivas om överlåtelsetidpunkten och att styrelsen avgör eventuella frågor i anslutning till förfarandet. Styrelsen skall härvid iaktta bl.a. likställighetsprincipen.

Enligt momentets *5 punkt* skall i bolagsordningen nämnas vilket vederlag som skall betalas i samband med förvärvet eller inlösen eller på vilka grunder vederlaget räknas ut. I ett börsbolag kan vederlaget bestämmas t.ex. utgående från en viss börskurs och i ett privat aktiebolag utgående från avkastningsvärdet eller på något motsvarande sätt. Bestämmelsen förhåller sig inte lika strikt till styrelsens möjlighet att delta i bestämmandet av vederlaget som lagförslagets 9 kap. 5 § eller 7 § i detta kapitel.

Enligt momentets *6 punkt* skall i bolagsordningen nämnas vilka medel som kan användas för betalning av vederlaget. Det kan t.ex. bestämmas att aktier kan förvärvas eller lösas in endast med utdelningsbara medel.

Liksom enligt den gällande lagen föreskrivs i *2 mom.* att det i ett publikt aktiebolag är bolagsstämman som beslutar om utnyttjande av inlösen- och förvärvsrätt. Liksom enligt den gällande lagen skall bestämmelserna i detta kapitel iakttas i situationer där det är bolagsstämman som fattar beslut. Om ett publikt aktiebolag har inlösen- eller förvärvsskyldighet skall beslutet fattas av bolagets styrelse. I ett privat aktiebolag är det styrelsen som beslutar om inlösenrätt och -skyldighet och likaså om förvärvsrätt och -skyldighet. Bestämmelsen om publika aktiebolag motsvarar i fråga om inlösenförfarandet kapitaldirektivets artikel 36.1 b.

I ett publikt aktiebolag kan styrelsen emellertid bemyndigas att besluta om inlösen eller förvärv. Också ett beslut om bemyndigande skall i konsekvens med momentets första mening fattas med enkel majoritet. Bemyndigandet kan vara i kraft högst fem år efter att det givits och det skall registreras i handelsregistret inom en månad. Bestämmelsen avviker på så sätt från den gällande lagen att styrelsen i ett beslut om bemyndigande kan ges omfattande prövningsrätt i fråga om genomförandet av inlösen eller förvärv.

11 §. *Begränsning av rätten att förvärva, lösa in och ta emot egna aktier som pant.* Enligt denna paragraf får ett publikt aktiebolag eller dess dottersammanslutningar inte förvärva, lösa in eller som pant ta emot bolagets egna aktier på så sätt att bolagets och dess dottersammanslutningars sammanlagda andel av bolagets samtliga aktier överstiger en tiondel. Bestämmelsen är baserad på kapitaldirektivets artikel 19.1 b och artikel 24. De skiljer sig från gällande 7 kap. 6 § på så sätt att det röstetal som aktierna medför inte tas i beaktande. Det i förslaget använda uttrycket ”överstiger en tiondel av samtliga aktier” motsvarar i sak kapitaldirektivets uttryck ”tio procent av det tecknade kapitalet”.

Den omedelbara påföljden för förfarande som strider mot bestämmelsen framgår av 12 § enligt vilken bolaget är skyldigt att avyttra aktier som det har förvärvat i strid med lagen omedelbart och i varje fall senast ett år efter förvärvet eller inlösen.

Enligt paragrafens *2 mom.* är det, liksom enligt gällande 7 kap. 6 §, förbjudet för ett privat aktiebolag att förvärva alla sina egna aktier. Bestämmelsen begränsar inte mottagande av egna aktier som pant. Av de allmänna principerna följer att bolaget inte kan få rösträtt på bolagsstämman med aktier som det mottagit som pant.

12 §. *Ogiltigförklaring och avyttring av aktier i vissa situationer.* Enligt paragrafens *1 mom.* kan styrelsen ogiltigförklara egna aktier som innehas av bolaget. Bolagsstämman behöver inte besluta om saken eftersom ett sådant beslut inte påverkar aktiekapitalets storlek och inte heller aktieägarnas relativa ställning. Ogiltigförklaring av aktier skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Aktierna anses vara ogiltiga då anmälan har registrerats.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att egna aktier som har förvärvats och lösts in i strid med denna lag skall avyttras utan obefogat dröjsmål. Vid valet av tidpunkt för avyttringen kan avseende fästas vid de ekonomiska konsekvenserna av avyttringen. Avyttringen skall emellertid i samtliga fall ske inom ett år från förvärvet. Förvärv av egna aktier i strid med lagen kan leda till att de som beslutat om förvärvet blir ersättningsskyldiga. Ersätt-

ningsskyldigheten inbegriper också eventuella förluster till följd av avyttringen. Bestämmelsen motsvarar gällande 7 kap. 8 § 3 mom. utom i det avseendet att tidsfristen för avyttringen har förlängts från sex månader till ett år.

Enligt momentets andra mening är ett publikt aktiebolag skyldigt att avyttra också egna aktier som har förvärvats till bolaget på det sätt som avses i 2 §, till den del som bolagets sammanlagda innehav av egna aktier överskrider den tiondels gräns som avses i 11 §. En förutsättning är att orsaken till att gränsen överskridits uttryckligen är ett sådant förvärv som avses i 2 §. I den nämnda andelen på en tiondel skall räknas in också sådana aktier som innehas av bolagets dottersammanslutningar. Enligt bestämmelsen skall bolaget avstå från aktierna inom tre år. Bestämmelsen motsvarar gällande 7 kap. 8 § 1 mom. samt artikel 20.3 och artikel 24 a i kapitaldirektivet.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om skyldigheten att ogiltigförklara aktier som inte har avyttrats inom de tider som anges i 2 mom. Ogiltigförklaring av aktier förutsätter inte att aktiekapitalet minskas med motsvarande belopp. Något sådant krav ställs inte heller i bolag vilkas bolagsordning i enlighet med 3 kap. 5 § föreskriver om aktiernas nominella belopp. I övrigt motsvarar bestämmelsen den gällande lagen.

I momentet föreslås en ny bestämmelse enligt vilken egna aktier som innehas av moderbolaget skall ogiltigförklaras före sådana aktier i moderbolaget som innehas av en dottersammanslutning. Avsikten med bestämmelsen är att skydda dottersammanslutningens aktieägare och borgenärer. Om det blir nödvändigt att ogiltigförklara sådana aktier i moderbolaget som innehas av en dottersammanslutning kan detta leda till att både dottersammanslutningens och moderbolagets ledning blir ersättningsansvariga.

Mottagande som pant och teckning av egna aktier

13 §. *Egna aktier som pant.* Enligt den föreslagna paragrafen får både privata och publika aktiebolag ta emot egna aktier som pant. I fråga om privata aktiebolag föreslås i lagen inga särskilda bestämmelser om hur beslutet skall fattas. Beslutet kan sålunda fattas av bolagets styrelse. I ett publikt aktiebolag skall beslutet enligt artikel 24 i kapitaldirektivet fattas av bolagsstämman, på samma sätt som beslut om förvärv och inlösen av egna aktier.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall vid försäljning av egna aktier som utgör pant, utöver 10 kap. i handelsbalken, tillämpas vad som i 9 kap. föreskrivs om avyttring av egna aktier. Bestämmelsen innebär att bolaget inte fritt kan avtala om försäljning av egna aktier som det mottagit som pant. Sådana aktier skall avyttras så som föreskrivs om avyttring av egna aktier som innehas av bolaget.

De bestämmelser som avses i 12 § gäller inte egna aktier som mottagits som pant. Inte heller kapitaldirektivet förutsätter uppenbarligen att dessa bestämmelser skall tillämpas på egna aktier som utgör pant. Påföljden för mottagande av egna aktier som pant i strid med begränsningen i 11 § 1 mom. är sålunda skyldighet att ersätta eventuell skada som orsakas av förfarandet.

14 §. *Teckning av egna aktier och moderbolagets aktier.* Den föreslagna paragrafen förbjuder liksom gällande 7 kap. 2 § teckning av egna aktier. I enlighet med den gällande lagen förbjuds fortfarande också teckning av aktier i moderbolaget. Med teckning avses i bestämmelsen, liksom över huvud taget i förslaget, förvärv av aktier mot vederlag. Ovan i 9 kap. föreskrivs om bolagets möjligheter att delta i en gratisemission.

DEL V. Ändring av bolagsstruktur och upplösning av bolag

16 kap. Fusion

I detta kapitel föreskrivs om fusion av aktiebolag. De bestämmelser om inlösenförfarandet i förhållande till minoritetsaktieägare som ingår i den gällande lagens kapitel om fusion föreslås bli överförda till lagförslagets 18 kap. Kapitlet innehåller inga materiella bestämmelser om fusion av aktiebolag med utländska bolag eller med andra företag än aktiebolag. Ett aktiebolag kan emellertid fusioneras med ett publikt aktiebolag som registrerats i en EU-stat i enlighet med rådets

förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag och i enlighet med lagen om europabolag (742/2004). I kapitlet finns inga särskilda bestämmelser som begränsar fusion mellan ett publikt aktiebolag och ett privat aktiebolag. Sådana bestämmelser finns inte heller i lagförslagets 19 kap. som gäller ändring av företagsformen.

De gällande bestämmelserna om fusion är baserade på fusionsdirektivet som emellertid ger möjlighet till bestämmelser som i flera avseenden avviker från de nuvarande. Enligt förslaget ändras fusionsförfarandet inom ramen för direktivet så att det blir snabbare och mera flexibelt än det nuvarande.

Enligt förslaget kan en fusion, liksom enligt den gällande lagen, genomföras antingen som en absorptionsfusion eller som en kombinationsfusion. Med dotterbolagsfusion avses fortfarande en förenklad form av en absorptionsfusion, där det övertagande bolaget i sin helhet äger det överlåtande bolaget. Enligt förslaget skall det övertagande bolaget emellertid äga också alla optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i det överlåtande bolaget. Dessa rättigheter definieras i 10 kap. En annan särskild form av absorptionsfusion är enligt förslaget trepartsfusion, där fusionsvederlaget helt eller delvis ges av någon annan part än det övertagande bolaget. I den gällande lagen finns inga bestämmelser om trepartsfusion.

De föreslagna bestämmelserna innehåller inga hänvisningar till bestämmelserna om emission, ökning av aktiekapitalet eller upplösning av bolaget. De innehåller endast en hänvisning till bestämmelserna om emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. De principer som framgår av dessa bestämmelser kan emellertid tillämpas vid fusion.

Med avvikelse från den gällande lagen kan registermyndigheten på ansökan av det överlåtande bolaget omedelbart efter registreringen av fusionsplanen och sålunda före fusionsbeslutet utfärda en kallelse på bolagets borgenärer i fråga om dessas rätt att motsätta sig fusionen. På detta sätt försnabbas fusionsförfarandet väsentligt. Liksom för närvarande utfärdar registermyndigheten en kallelse också på det övertagande bolagets borgenärer, om fusionen enligt en oberoende sakkunnigs yttrande kan äventyra betalningen av bolagets skulder.

Enligt förslaget skall bolagsstämma hållas eller styrelsens fusionsbeslut fattas inom fyra månader från registreringen av fusionsplanen. I den gällande lagen föreskrivs inte om någon sådan tidsfrist. Genom att en tidsfrist sätts ut kan en bättre uppdaterad fusionsplan läggas fram vid den tidpunkt då beslutet fattas. Tidsfristen gör det också möjligt att genomföra kallelseförfarandet före fusionsbeslutet.

Bolagsstämman skall godkänna fusionsplanen utan ändringar, vid äventyr att den förfaller. Bolagsstämman får inte, såsom enligt den gällande lagen, ändra villkor som avser fördelning av vederlaget, eftersom detta skulle medföra problem för sådana innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, vilka före bolagsstämman har krävt inlösen av sin andel. Den gällande bestämmelsen har inte haft någon praktisk betydelse.

Aktieägarna samt innehavarna av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier har enligt förslaget fortfarande rätt att kräva inlösen av sina aktier och rättigheter. I fråga om de nämnda rättigheterna kan inlösenrätten begränsas eller förbättras i villkoren. Liksom enligt den gällande lagen kan ett lösningsanspråk läggas fram endast på bolagsstämman, men innehavare av andra rättigheter kan kräva inlösen redan före bolagsstämman. Inlösenförfarandet förenklas framförallt med tanke på skyddet av minoritetsaktieägarna, men samtidigt tryggas bolagets möjligheter att i tid få vetskap om tillgängliga lösningsanspråk.

Med registermyndighetens samtycke kan en fusion genomföras efter att tiden för utfärdande av kallelse på borgenärerna har gått ut. I förslaget har en fyra månaders tidsfrist från fusionsbesluten satts ut för anmälan om genomförande av fusionen. Tidsfristen gör det möjligt att utfärda kallelse på borgenärerna också först efter fusionsbeslutet, vilket innebär att förfarandet till denna del motsvarar gällande rätt.

En förutsättning för registrering av anmälan om att fusionen verkställts är att inte en enda borgenär har motsatt sig fusionen eller att en domstol har konstaterat att borgenärer-

na har fått betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar. Med avvikelse från den gällande lagen förutsätts domstolens dom inte ha vunnit laga kraft.

Med avvikelse från den gällande lagen krävs ingen särskild ansökan om fusionstillstånd och verkställighetsanmälan, utan dessa ersätts av anmälan om att fusionen verkställts.

Definitioner samt genomförande av fusion

1 §. *Fusion.* Paragrafen innehåller en definition av begreppet fusion samt en presumtion om att det överlåtande bolagets aktieägare vid en fusion blir aktieägare i det övertagande bolaget. Användningen av annat vederlag än aktier begränsas emellertid inte. Bestämmelsen motsvarar 14 kap. 1 § 1 mom. i den gällande lagen.

Utgångspunkten är vidare den att det överlåtande bolagets aktieägare kan fortsätta som aktieägare i det övertagande bolaget. Likställighetsprincipen skall alltid beaktas då annat vederlag än aktier ges. Även om vederlaget huvudsakligen består av aktier kan ett partiellt penningvederlag emellertid vara behövligt om aktiernas bytesförhållande annars skulle leda till att bråkdelar av aktier ges som vederlag, vilket inte är möjligt. Bytesförhållandet för aktierna får inte utan motiverad anledning fastställas på så sätt att småaktieägare vid en fusion får enbart penningvederlag medan större aktieägare huvudsakligen får aktier som vederlag. Vid sådan trepartsfusion som avses nedan i 2 § torde vederlaget i allmänhet bestå av aktier i det övertagande bolagets moderbolag.

Den gällande lagens bestämmelse om aktieägarnas rätt att alltid få penningvederlag i stället för annat vederlag än aktier i det övertagande bolaget föreslås bli slopad. En aktieägares rätt att kräva inlösen av aktier tryggar i alla situationer den i fusionsdirektivet förutsatta rätten att som fusionsvederlag få aktier eller kontanta pengar. Den i den gällande lagen föreskrivna rätten att kräva penningvederlag, som gäller också de aktieägare som vid bolagsstämman har förordat fusionen, skulle avsevärt försvåra också genomförandet av fusioner där med samtycke av de aktieägare som har understött fusionen ges annat vederlag än aktier eller pengar. Rätten att kräva penningersättning skulle också försvåra genomförandet av en sådan trepartsfusion som beskrivs nedan, eftersom ett eventuellt aktievederlag vid en trepartsfusion inte ges av det övertagande bolaget utan av ett annat bolag.

2 §. *Olika sätt att verkställa en fusion.* I denna paragraf föreskrivs om alternativa sätt att verkställa en fusion, dvs. en absorptions-, kombinations- eller dotterbolagsfusion. Eftersom till en dotterbolagsfusion inte ansluter sig möjligheten att lösa in aktier eller optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, har till definitionen av begreppet dotterbolagsfusion fogats kravet att de bolag som deltar i fusionen skall äga också samtliga optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier som det överlåtande bolaget eventuellt har emitterat. En dotterbolagsfusion hindras å andra sidan inte av att det överlåtande dotterbolaget innehar egna aktier. Som en dotterbolagsfusion kan genomföras också arrangemang där flera dotterbolag som är delägare i varandra fusioneras till ett gemensamt moderbolag, förutsatt att ingen utomstående äger aktier i de överlåtande bolagen. Begreppet övriga särskilda rättigheter som berättigar till aktier definieras i 10 kap. 1 §.

I paragrafen ingår dessutom nya bestämmelser om trepartsfusion, där fusionsvederlaget eller en del av detta lämnas av någon annan än det övertagande bolaget. Från parternas synpunkt kan det vara önskvärt att vederlaget består t.ex. av aktier i moderbolaget, om de är föremål för offentlig handel. Fusionsvederlaget lämnas i allmänhet av det övertagande bolagets moderbolag. Vid samma fusion kan vederlag lämnas både av det övertagande bolaget och av någon annan part, t.ex. så att det övertagande bolaget betalar ett penningvederlag medan dess moderbolag ger ett aktievederlag.

Från den parts synpunkt som vid en trepartsfusion lämnar vederlag är det fråga om en sedvanlig aktieemission eller om ett emissionsbeslut som avser optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. Om moderbolaget som lämnar fusionsvederlag vid en aktieemission får vederlag t.ex. i form av att det övertagande bolaget

ökar i värde, skall bestämmelserna om apport tillämpas. Den andra parten kan förbinda sig att utöver fusionsvederlag betala ett eventuellt lösenbelopp för aktier och optionsrätter. Det övertagande bolaget är emellertid alltid ansvarigt för betalningen av lösenbeloppet, eftersom det enligt förslaget är inlösare.

Begreppet ”de i fusionen deltagande bolagen” inbegriper det övertagande bolaget och det överlåtande bolaget. Definitionen omfattar inte en eventuell utomstående part som lämnar fusionsvederlag. I lagförslaget har därför tagits in särskilda bestämmelser om en sådan part.

Paragrafen stämmer, med de ändringar som nämns ovan, överrens med 14 kap. 1 § 2 mom. i den gällande lagen.

Fusionsplan och en godkänd revisors yttrande

3 §. *Fusionsplan.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om fusionsplanens minimiinnehåll. Fusionsplanen fungerar som styrelsen beslutsförslag då fusionsbeslutet skall fattas av bolagsstämman. Fusionsplanen ger också borgenärerna och aktieägarna information för en bedömning av fusionens inverkan på sin egen ställning.

En nyhet är bl.a. att fusionsplanen skall innehålla en utredning om de rättigheter som vid fusionen tillkommer innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, en utredning om de i fusionen deltagande bolagens rätt att besluta om sådana åtgärder under fusionsförfarandet som påverkar antalet aktier eller det egna kapitalet, en utredning om de i fusionen deltagande bolagens innehav av aktier i det överlåtande bolaget samt en utredning om de i fusionen deltagande bolagens företagsinteckningar. Bestämmelserna om vederlag och om sådan nyteckning som behövs för betalning av vederlag eller om det nybildade bolagets aktiekapital, som ingår i den gällande lagens 14 kap. 4 § 1 mom. 3 och 6 punkten, föreslås bli överförda till 2 mom. 4, 5, 6 och 8 punkten som gäller aktievederlag och andra vederlag samt till 7 punkten i fråga om innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier.

Trots att paragrafens bestämmelser gäller minimiinnehållet i en fusionsplan, kan ur fusionsplanen utelämnas omständigheter som inte aktualiseras i samband med fusionen, t.ex. en sådan utredning om innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i bolaget som avses i 2 mom. 7 punkten och en sådan utredning om kapitallån som avses i 11 punkten, om bolaget inte har emitterat sådana rättigheter eller upptagit kapitallån.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall de i fusionen deltagande bolagens styrelser upprätta och underteckna en fusionsplan. Enligt momentet skall också en utomstående som deltar i en trepartsfusion underteckna fusionsplanen. Fusionsplanen innebär i första hand samma förpliktelser för en utomstående part som de som följer av avtalet. Planen för en trepartsfusion kan upprättas på så sätt att ett villkor för fusionen är att ett beslut om lämnande av fusionsvederlag, t.ex. en aktieemission, skall fattas innan fusionen verkställas.

I momentets olika punkter talas det antingen om ”utredning” eller om ”förslag”. De punkter där det talas om förslag har i första hand en informativ betydelse medan förslagen avser egentliga beslutsärenden. Eftersom paragrafen inte innehåller bestämmelser om fusionsplanens maximiinnehåll utan om dess minimiinnehåll, är skillnaden emellertid inte absolut. Fusionsplanen kan nämligen innehålla också beslutsförslag om omständigheter som enligt paragrafen förutsätter en utredning.

Enligt paragrafens *2 mom. 1 punkten* skall i fusionsplanen nämnas de i fusionen deltagande bolagens firmor, företags- och organisationsnummer samt hemorter. Vid en trepartsfusion skall dessutom ges motsvarande uppgifter om en utomstående part som lämnar vederlag. Om den utomstående parten vid en trepartsfusion inte är en sammanslutning som är införd i handelsregistret, skall identifieringsuppgifter som motsvarar företags- och organisationsnummer lämnas om parten. Detsamma gäller den situationen där i fusionen med stöd av bestämmelserna om europabolag deltar ett utländskt bolag. Identifieringsuppgifterna kan bestå av en privatpersons personbeteckning eller av ett utländskt bolags registeruppgifter.

Enligt momentets *2 punkt* skall i fusions-

planen ingå en utredning om orsakerna till fusionen. En sådan utredning skall ges också vid en dotterbolagsfusion. Utredningen kan ha betydelse såväl för aktieägarna som för borgenärerna och övriga intressentgrupper när de bedömer fusionens inverkan på sin egen ställning.

Enligt momentets *3 punkt* skall i fusionsplanen för en absorptionsfusion vid behov tas in ett förslag till ändringar i det övertagande bolagets bolagsordning. Ett godkännande av fusionsplanen innebär sålunda också godkännande av nödvändiga ändringar i bolagsordningen. Det är inte alltid nödvändigt att göra ändringar i bolagsordningen på grund av en fusion. Det kan vara nödvändigt att ändra bolagsordningen också vid en dotterbolagsfusion, t.ex. om det är meningen att moderbolaget i samband med fusionen skall överta en dottersammanslutnings firma. Fusionsplanen för en kombinationsfusion skall uppta ett förslag till bolagsordning för det nybildade bolaget. Enligt 12 § ersätter fusionsplanen avtalet om bildande vid en kombinationsfusion.

Fusionsplanen för en kombinationsfusion skall innehålla ett förslag till det övertagande bolagets verksamhetsorgan, dvs. till styrelsemedlemmar och medlemmar i ett eventuellt förvaltningsråd samt till revisorer och hur de skall väljas. I fusionsplanen kan utöver valet av styrelsemedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar och revisorer också föreskrivas om val av styrelsens och förvaltningsrådets ordförande samt verkställande direktör. Om fusionsplanen för en kombinationsfusion inte innehåller bestämmelser om styrelsens eller förvaltningsrådets ordförande eller om bolagets verkställande direktör, kan det nybildade bolagets organ i enlighet med lagen och bolagsordningen välja dessa innan fusionen verkställs. Det nybildade bolagets samtliga organ kan sålunda anmälas för registrering i samband med anmälan om att fusionen verkställts. Det kan vara motiverat att i fusionsplanen ta in bestämmelser för den händelse att ledningens sammansättning ändras innan fusionen verkställs, t.ex. med tanke på den situationen att en del av den tilltänkta styrelsens medlemmar avgår.

I fusionsplanen för en absorptionsfusion kan liksom när det gäller en kombinationsfusion tas in bestämmelser om val av ledning och revisorer för bolaget, även om lagen inte förutsätter detta.

Enligt momentets *4 punkt* skall i fusionsplanen för en absorptionsfusion tas in ett förslag till det antal aktier som skall lämnas som vederlag, i det fall att fusionsvederlaget består av aktier. Som fusionsvederlag kan lämnas både nya aktier och egna aktier som innehas av det övertagande bolaget. Bestämmelsen motsvarar till denna del det som i 9 kap. föreskrivs om aktieemission.

Vid en kombinationsfusion skall läggas fram ett förslag till antal aktier i det övertagande bolaget. Om det finns flera aktieslag i det övertagande bolaget skall antalet aktier av varje slag uppges. Bestämmelsen om antalet aktier som skall lämnas som vederlag eller om det sammanlagda antalet aktier i det nybildade bolaget kan och i allmänhet skall ange maximiantal eller maximi- och minimiantal. Antalet aktier kan också bestämmas som ett bytesförhållande mellan det överlåtande och det övertagande bolagets aktier. Härvid skall emellertid fästas avseende vid eventuella förändringar i det överlåtande bolagets antal aktier, t.ex. till följd av att optionsrätter utnyttjas. En eventuell bestämmelse om maximiantalet aktier i det övertagande bolagets bolagsordning begränsar antalet aktier som kan lämnas som vederlag. Om samtliga till vederlag berättigade parter ger sitt samtycke behöver inget vederlag över huvudtaget lämnas vid en absorptionsfusion. Vid en kombinationsfusion skall minst en aktie lämnas som vederlag.

Ett sådant eventuellt vederlag som avses i momentets *5 punkt* innebär utöver kontantvederlag bl.a. sådana villkor för optionsrätter i det övertagande bolaget som skall erbjudas som vederlag till innehavare av optionsrätter, vilka skall fogas till fusionsplanen i den form som avses i 10 kap. Eftersom i föreslagna 10 kap. inte ingår något mot den gällande lagen svarande förbud mot att ge optionsrätter innan bolaget har registrerats, finns det inget hinder för att lämna optionsrätter som vederlag vid en kombinationsfusion.

Enligt momentets *6 punkt* skall det framgå av planen hur vederlaget fördelas mellan aktieägarna i det överlåtande bolaget. Om det finns aktier av olika slag i bolaget skall det

anges hur vederlaget fördelas mellan olika aktieslag.

I planen skall också anges när vederlaget skall överlämnas samt övriga villkor som gäller vederlaget. Av fusionsplanen skall framgå hur och när utbytet av det överlåtande bolagets aktiebrev och optionsbevis skall ske. Om bolagens aktier har anslutits till värdeandelssystemet skall aktieägarna i det överlåtande bolaget ges anvisningar om eventuellt behövliga registreringar. I 13 § föreskrivs om krav på inlösen av aktiebrev och optionsbevis i samband med fusion. Om bolaget inte har aktiebrev räcker det att vederlagsaktierna förs in i aktieboken omedelbart efter att fusionen har verkställts och aktierna registrerats. Enligt föreslagna 16 § 3 mom. får aktieägarna i det överlåtande bolaget rätt till vederlag då fusionen registreras och det överlåtande bolaget samtidigt upplöses. Om en förutsättning för att få vederlag enligt planen är att aktieägaren vidtar aktiva åtgärder, t.ex. visar upp aktiebrev, kan en sådan handlingsplikt ha betydelse när det gäller bedömning av frågan om rätten till fusionsvederlag kan preskriberas på det sätt som föreskrivs i 16 §.

Av fusionsplanen och de handlingar som enligt 11 § skall hållas tillgängliga för aktieägarna får aktieägarna reda på omständigheter som påverkar värderingen av de bolag som deltar i fusionen och grunderna för fördelning av vederlaget. Aktieägarna i det överlåtande bolaget har sålunda tillgång till den motiverade bedömning av bolagens värde som gjorts av de i fusionen deltagande bolagens ledning. Vidare skall i planen redogöras för grunderna för bestämmandet och fördelningen av vederlaget. Om det finns flera slag av aktier i det överlåtande eller i det övertagande bolaget skall i utredningen också redogöras för de grunder som har använts för att bestämma de olika aktieslagens värde i förhållande till varandra. I lagen föreslås inte någon mot den gällande lagen svarande bestämmelse enligt vilken en utredning om grunderna för bestämmande av vederlaget kan utelämnas med alla aktieägares samtycke. Utredningen tryggar likställigheten mellan aktieägarna, vilket innebär att i fusionsplanen också utan någon uttrycklig bestämmelse om saken med av aktieägarnas samtycke kan nämnas att någon detaljerad utredning inte ges.

Ett sådant yttrande av en godkänd revisor som avses i det föreslagna kapitlets 4 § gäller huvudsakligen den utredning av bolagens styrelser som avses i 6 punkten. Denna punkt motsvarar 14 kap. 4 § 2 mom. 9 punkten i den gällande lagen, emellertid med det tillägget att styrelsens skyldighet att utreda bytesförhållandet betonas i förslaget. Enligt 4 § är en godkänd revisor skyldig att bekräfta att styrelsen lämnar riktiga och tillräckliga uppgifter om de nämnda omständigheterna.

Enligt momentets *7 punkt* skall fusionsplanen innehålla en utredning om eller ett förslag till de rättigheter som vid fusionen tillkommer innehavare av optionsrätter och andra i 10 kap. 1 § nämnda särskilda rättigheter som berättigar till aktier i det överlåtande bolaget. Enligt lagförslagets 10 kap. 3 § skall rättigheterna förenas med villkor om vilken ställning rättigheterna har om bolaget fusioneras med ett annat bolag. Om det inte föreskrivs något annat i optionsvillkoren eller om något annat inte avtalas har optionsrättsinnehavare rätt att framställa lösningsanspråk med stöd av 13 §. Som ett avtal som begränsar inlösenrätten skall i allmänhet betraktas en i optionsvillkoren ingående bestämmelse enligt vilken en optionsrättsinnehavare i samband med en fusion har rätt att få nya optionsrätter i det övertagande bolaget, något annat verkligt vederlag eller rätt att utnyttja sina optionsrätter inom en skälig tid innan fusionen verkställs. Det kan emellertid vara skäl att förtydliga saken i optionsvillkoren. I planen skall redogöras för de rättigheter som baseras på optionsvillkoren, på något annat avtal och på lagen. Om t.ex. optionsrättsinnehavarna enligt fusionsplanen får fusionsvederlag, skall på mottagandet av vederlaget tillämpas föreslagna 12 § enligt vilken nya optionsrätter som ges som vederlag inte behöver tecknas särskilt.

Enligt momentets *8 punkt* skall i fusionsplanen vid behov tas in ett förslag till ökning av det övertagande bolagets aktiekapital, om det är fråga om en absorptionsfusion. Av bestämmelserna om aktieemission följer att det inte i samtliga fall är nödvändigt att öka aktiekapitalet, även om nya aktier ges som fusionsvederlag. I en plan som gäller kombinationsfusion skall emellertid alltid ingå ett för-

slag till det övertagande bolagets aktiekapital. Aktiekapitalet i det övertagande bolaget skall alltid uppgå till minst det belopp som lagen eller bolagsordningen anger. Fusionen får inte heller leda till att ett eventuellt maximibelopp för aktiekapitalet överskrids.

I förslaget föreskrivs inte hur fusionen påverkar det övertagande bolagets egna kapital. I förslaget krävs t.ex. inte att det övertagande bolagets bundna egna kapital skall motsvarar summan av de överlåtande bolagens egna kapital. Eftersom till en fusion ansluter sig motsvarande borgenärsskyddsförfarande som vid en minskning av aktiekapitalet finns det inget bolagsrättsligt hinder för att det övertagande bolagets aktiekapital förblir oförändrat vid en absorptionsfusion. Vid en kombinationsfusion kan det övertagande bolagets aktiekapital på motsvarande sätt understiga summan av de överlåtande bolagens aktiekapital, likväl så att det uppgår minst till det minimibelopp som anges i lagen och bolagsordningen.

Enligt momentets *9 punkt* skall i planen alltid tas in en utredning om det överlåtande bolagets tillgångar, skulder och egna kapital samt om hur det överlåtande bolagets balansposter och eventuella poster som uppkommer till följd av fusionen, såsom en eventuell differens mellan fusionsvederlaget och det överlåtande bolagets nettotillgångar, skall noteras i det övertagande bolagets balansräkning och hur fusionen påverkar det övertagande bolagets eget kapital, utom beloppet av det aktiekapital som avses i 8 punkten.

Bokföringsbestämmelserna har en väsentlig betydelse för hur de tillgångar och skulder som tillfaller det övertagande bolaget skall behandlas i dess bokföring. Det är i sista hand bokföringslagstiftningen som bestämmer hur de tillgångar och skulder som tillfaller ett bolag vid en fusion skall värderas och hur det övertagande bolagets eget kapital uppkommer vid fusionen. Av denna anledning och eftersom fusionen genomförs först flera månader efter att fusionsplanen upprättats kan i planen i allmänhet inte noggrant fastställas den slutliga ökningen av det övertagande bolagets eget kapital. Av denna anledning skall i fusionsplanen redogöras för hur fusionen vid upprättandet av planen har beräknats påverka det övertagande bolagets eget kapital, genom en förklaring av den metod, t.ex. anskaffningsutgifts- eller kombinationsmetoden, enligt vilken fusionen skall bokföras, samt genom en presentation av värderingsprinciperna, t.ex. om fusionen skall redovisas enligt bokföringsvärden eller enligt verkliga värden som avses i IFRS-standarderna.

Bolagens styrelser borde inte i planen ges fri prövningsrätt i fråga om en eventuell ökning av aktiekapitalet. Om fusionen t.ex. till följd av goodwillposter som beror på bokföringsbestämmelserna eller av någon annan orsak skulle leda till att det övertagande bolagets eget kapital ökar med ett större belopp än det överlåtande bolagets eget kapital, skall i fusionsplanen redogöras för grunden till ökningen av det egna kapitalet. Trots att det belopp som skall betalas för aktierna eller en annan post som har investerats i bolaget som eget kapital enligt huvudregeln i förslaget skall tas upp i aktiekapitalet och eventuellt i en fond för inbetalt fritt eget kapital, kan det följa av bokföringsbestämmelserna att den ökning av tillgångarna som orsakas av fusionen kan noteras också som en ökning av andra egna kapitalposter, t.ex. som en ökning av vinstmedlen. Av fusionsplanen skall framgå till vilka andra egna kapitalposter än aktiekapitalet en eventuell ökning av det övertagande bolagets eget kapital skall hänföras. I allmänhet kan avvikelse göras från de i en fusionsplan ingående bokföringsrelaterade planerna och bedömningarna endast om ett förfarande som föreslås i planen inte är möjligt.

En sådan utredning som avses i denna punkt behövs också vid en vederlagsfri dotterbolagsfusion, eftersom också en sådan kan ändra det övertagande bolagets balansstruktur. Även om det i allmänhet inte är möjligt att vid en dotterbolagsfusion ge vederlagsaktier eller öka aktiekapitalet, kan fusionen påverka det övertagande bolagets eget kapital bl.a. på grund av en registrerad fusionsdifferens (fusionsvinst eller -förlust). Om det i samband med en dotterbolagsfusion är nödvändigt att öka det övertagande bolagets aktiekapital t.ex. genom en fondöverföring, är detta möjligt genom ett särskilt beslut som avses i 11 kap. Vid en dotterbolagsfusion är utredningens huvudsakliga syfte att fungera

som underlag för en godkänd revisors bedömning av frågan om fusionen äventyrar betalningen av det övertagande bolagets skulder. Om det vid en dotterbolagsfusion uppkommer s.k. fusionsvinst eller -förlust, är det i allmänhet skäl att i utredningen behandla frågan om hur dessa skall tas upp i det övertagande bolagets balansräkning. Eftersom en sådan utredning som avses i 9 punkten vid en dotterbolagsfusion inte har någon betydelse för värderingen av fusionsvederlaget, kan utredningen i allmänhet vara mindre utförlig än vid andra typer av fusioner.

En i denna punkt avsedd utredning av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder motsvarar till sitt syfte en sådan utredning om apportegendom som avses i 2 kap. 6 § och 9 kap. 12 §. Det huvudsakliga syftet med sådana uppgifter som avses i denna punkt är att utgöra underlag för värderingen av egendom som används som betalning vid en ökning av det egna kapitalet. Liksom i 6 punkten, som gäller bytesförhållandet, understryks i denna bestämmelse styrelsens skyldighet att utreda hur värdet bestäms på den egendom som tillfaller det övertagande bolaget. En godkänd revisor skall i enlighet med 14 § i samband med anmälan om att fusionen verkställts ge ett yttrande om de omständigheter som nämns i punkten. Aktieägarnas rätt att få uppgifter om de i fusionen deltagande bolagens ekonomiska ställning tryggas i första hand genom vad som i 11 § föreskrivs om framläggande av uppgifter om de i fusionen deltagande bolagens ekonomiska ställning.

Enligt momentets *10 punkt* skall i fusionsplanen tas in ett förslag om de i fusionen deltagande bolagens rätt att besluta om sådana arrangemang utöver sedvanlig affärsverksamhet som påverkar deras egna kapital eller antal aktier. Sådana beslut kan gälla bl.a. ökning av aktiekapitalet, vinstutdelning, förvärv och avyttring av egna aktier samt beslut om fusion och delning, men också t.ex. beslut om att sälja en betydande del av bolagets affärsverksamhet. Daglig affärsverksamhet som genom sitt resultat påverkar det egna kapitalet, hör inte till den kategori av åtgärder som avses i punkten. Som sådana åtgärder anses i allmänhet inte heller t.ex. emission av optionsrätter i enlighet med bolagets tidigare fastställda optionsprogram, om inte emissionen av optionsrätterna väsentligt avviker från bolagets tidigare sedvanliga verksamhet eller om sådan möjlighet inte uttryckligen har förbjudits i fusionsplanen eller om det finns någon annan motsvarande orsak till förbudet. Bestämmelsen gäller inte verkställighet av beslut som har fattats före undertecknandet av fusionsavtalet, vilket bl.a. inkluderar aktieteckning med stöd av tidigare emitterade optionsrätter. T.ex. en aktieemission i det överlåtande bolaget kan leda till att en förutsättning för att fusionsvederlag skall kunna lämnas i det förhållande som avses i fusionsplanen är att flera aktier ges än fusionsplanen eller det övertagande bolagets bolagsordning tillåter.

I en sådan utredning som avses i denna punkt kan också t.ex. konstateras att de nämnda åtgärderna förutsätter samtycke av styrelserna för alla de i fusionen deltagande bolagen.

Också borgenärerna för ett kapitallån har rätt att motsätta sig en fusion om inte något annat uttryckligen har avtalats. I fusionsplanen skall i enlighet med *11 punkten* ingå en utredning om kapitallån om borgenärerna har rätt att kräva betalning för sin fordran eller betryggande säkerhet. Om fusionen enligt ett sådant yttrande av en godkänd revisor som avses i 4 § är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder, skall i fusionsplanen tas in en utredning också om det övertagande bolagets kapitallån, om dessas borgenärer har rätt att motsätta sig fusionen.

Enligt momentets *12 punkt* skall i fusionsplanen nämnas det antal aktier som det överlåtande bolaget och dess dottersammanslutningar äger i det övertagande bolaget och dess moderbolag. I fråga om dessa aktier motsvarar fusionen till sina verkningar förvärv av egna aktier. Enligt denna punkt krävs dessutom en utredning om antalet aktier som det överlåtande och det övertagande bolaget äger i det överlåtande bolaget. För dessa aktier skall enligt föreslagna 16 § inte betalas något vederlag, vilket kan påverka ägarförhållandena efter fusionen.

Enligt momentets *13 punkt* skall i fusionsplanen tas in en utredning om de i fusionen deltagande bolagens företagsinteckningar. Såväl i den gällande lagen som i lagförslaget

förutsätts att före genomförandet av fusionen avtalas om företrädesrätten för den händelse att företagsinteckningarna är flera. Denna punkt har närmast en informativ betydelse. Fusionsplanen kan begränsa parternas rätt att ta nya företagsinteckningar efter att fusionsplanen undertecknats.

Enligt momentets *14 punkt* skall i fusionsplanen ingå en utredning om eller ett förslag till särskilda förmåner och rättigheter för de personer som räknas upp i bestämmelsen. En utredning skall läggas fram om förmåner som baseras på ett tidigare avtal eller på ett avtal som annars är fristående från fusionsplanen, t.ex. om fusionsarvode enligt ett direktörsavtal, och dessutom kan i fusionsplanen tas in ett förslag om nya fusionsrelaterade förmåner, om sådana skall behandlas på bolagsstämman eller om beslut om dem skall fattas samtidigt som fusionsbeslutet. Syftet med bestämmelsen är att förbättra aktieägarnas möjligheter att bedöma orsakerna till ett fusionsprojekt samt de uppgifter och yttranden som skall ges i fusionsplanen och dess bilagor.

Enligt momentets *15 punkt* skall i fusionsplanen ingå förslag till den planerade tidpunkten för registrering av verkställandet av fusionen. Den beräknade tidpunkten för fusionens ikraftträdande är av intresse inte enbart för de i fusionen deltagande bolagen utan också för dessas aktieägare, borgenärer och övriga intressentgrupper. Om fusionen inte genomförs inom den planerade tidtabellen utgör detta inget hinder för registrering. Parterna i fusionsplanen kan emellertid åberopa en försening i sina inbördes relationer, i enlighet med de allmänna avtalsrättsliga principerna. Utöver den planerade tidpunkten för registreringen av att fusionen genomförts kan i fusionsplanen enligt gällande praxis bestämmas från vilken tidpunkt bolagen skall driva verksamhet för gemensam räkning. Avsikten med sådana bestämmelser är att säkerställa att bolagen inte medan fusionsförfarandet pågår påbörjar affärstransaktioner som väsentligt kan påverka utgångspunkterna för fusionsplanen. Bolagens bokföringar skall emellertid hållas isär till dess att fusionen har verkställts.

I momentets sista punkt, dvs. i *16 punkten* nämns att i fusionsplanen kan tas in förslag till eventuella andra villkor. I fusionsplanen tas också ofta in andra villkor än de som nämns i den gällande lagens 14 kap. 4 § och i det föreslagna kapitlets 3 §. Dessa villkor gäller bl.a. arbetstagarnas ställning under fusionen och karaktären av det övertagande bolagets affärsverksamhet samt den verksamhet som bedrivs under fusionsförfarandet. Som villkor för verkställandet av fusionen kan också ställas någon särskild omständighet, t.ex. att vissa lönsamhetsmål uppnås. Till dessa delar utgör fusionsplanen i allmänhet ett inbördes avtal mellan bolagen och bestämmelserna skall sålunda bedömas från avtalsrättsliga utgångspunkter, förutsatt att de extra bestämmelserna inte strider mot aktiebolagslagen. De extra bestämmelserna kan också utgöras av styrelsens förslag att bolagsstämman utöver godkännandet av fusionen skall besluta om andra sådana omständigheter som hör till dess behörighet än de som föreskrivs i kapitlet om fusion. Bestämmelsen hindrar inte bolagen att utom fusionsplanen ingå avtal om fusionen.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall på en dotterbolagsfusion inte tillämpas de punkter som gäller vederlag till aktieägarna, innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, ökning av aktiekapitalet samt de i fusionen deltagande bolagens rätt att under fusionsförfarandet besluta om åtgärder som påverkar det egna kapitalet eller antalet aktier.

4 §. *En godkänd revisors yttrande.* I denna paragraf föreskrivs om en godkänd revisors yttrande till de i fusionen deltagande bolagen om fusionsvederlaget samt om huruvida betalningen av det övertagande bolagets skulder eventuellt äventyras.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall en godkänd revisor ge varje i fusionen deltagande bolag ett yttrande om fusionsplanen. Utgångspunkten är den att en godkänd revisor ger yttrande till alla bolag, men yttranden kan också ges av flera revisorer. Varje i fusionen deltagande bolag kan t.ex. ha en egen revisor som ger yttrande. De som ger yttranden skall emellertid vara godkända av styrelserna för samtliga i fusionen deltagande bolag. I varje yttrande skall fusionen bedömas som en helhet, ur det bolags synvinkel som yttrandet ges till. Vid en trepartsfusion skall yttrande

emellertid inte ges till en part som lämnar fusionsvederlag.

En godkänd revisors yttrande kan ha flera olika syften. Det primära syftet är att säkerställa att de uppgifter som fusionsplanen ger aktieägarna om vederlaget är riktiga och tillräckliga. De uppgifter som lämnas i fusionsplanen skall vara sådana att aktieägarna i de bolag som deltar i fusionen på basis av dem kan bedöma om fusionen och aktiernas utbytesförhållande eller bestämmande av vederlaget i övrigt är rättvisa från deras synpunkt som äger aktier i de bolag som deltar i fusionen. I yttrandena behandlas framförallt värderingen av de bolag som deltar i fusionen, eftersom grunderna för bestämmande av vederlaget i allmänhet baseras på dessa värderingar. I yttrandet skall uppges de metoder som har använts för värderingen av de i fusionen deltagande bolagen eller för bestämmandet av bytesförhållandet mellan aktierna samt tas in en bedömning av dessa metoders ändamålsenlighet. Vid värderingen av det överlåtande bolaget skall framförallt beaktas den inverkan som ansvarsförbindelser och ansvar som inte ingår i balansräkningen har till följd av fusionens karaktär av generalsuccession. I yttrandet skall också redogöras för eventuella andra särskilda värderingsproblem och för skillnaderna mellan olika värderingsmetoder.

Om en godkänd revisor anser att fusionen äventyrar betalningen av det övertagande bolagets skulder skall borgenärsskyddsförfarandet utsträckas också till dessa. Betalningen av det övertagande bolagets skulder kan äventyras t.ex. om det överlåtande bolaget går med förlust, om det överlåtande bolaget har stora ansvarsförbindelser eller ansvar som inte ingår i balansräkningen eller om ett stort penningvederlag eller ett högt lösenbelopp betalas till det överlåtande bolaget.

Enligt den gällande lagen kan till en oberoende sakkunnigs yttrande ansluta sig också en bedömning av egendom som övergår till det övertagande bolaget. Till denna del har ett yttrande som skall ges enligt den gällande lagen samma syfte som den utredning som styrelsen skall ge i samband med en aktieemission som betalas med apportegendom. På motsvarande sätt som enligt lagförslagets 9 kap. har fastställandet av värdet på tillgångar som tillförs det egna kapitalet emellertid i förslaget överförts till det yttrande som en revisor skall ge i samband med registreringen av fusionen.

Eftersom yttrandet skall fogas till fusionsplanen redan i samband med att denna registreras, motsvarar det inte nödvändigtvis bolagets situation när fusionsbeslutet fattas. Om den revisor som ger yttrandet under fusionsförfarandet märker att yttrandet inte längre ger en riktig bild av de i fusionen deltagande bolagens ställning, kan revisorn i enlighet med god revisionssed eller enligt sitt uppdragsavtal vara skyldig att anmäla eventuella väsentliga förändringar till styrelsen för det bolag som revisorn har gett yttrande till.

Liksom enligt den gällande lagen kan det yttrande som avses här ges av någon av de i fusionen deltagande bolagens revisorer eller av någon annan godkänd revisor.

Enligt *2 mom.* kan yttrande vid en dotterbolagsfusion och med samtycke av samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen ges endast om borgenärernas ställning.

Med de ändringar som nämns ovan motsvarar förslaget 14 kap. 6 § i den gällande lagen.

Registrering av fusionsplanen och kallelse på borgenärerna

5 §. *Registrering av fusionsplanen.* Enligt förslaget skall de i fusionen deltagande bolagen eller, vid en dotterbolagsfusion, moderbolaget anmäla fusionsplanen för registrering inom en månad från undertecknandet av planen. Om anmälan inte görs inom tidsfristen eller om registrering vägras, förfaller fusionen.

Förslaget skiljer sig från gällande 14 kap. 5 § i det avseendet att till fusionsplanen i samband med registreringen skall fogas endast ett yttrande av en godkänd revisor. De övriga bilagorna till fusionsplanen skall enligt 11 § hållas tillgängliga för aktieägarna före fusionsbeslutet. Yttrandet skall emellertid sändas till registermyndigheten i samband med registreringen av fusionsplanen. Detta beror på att borgenärsskyddsförfarandet tidigare eläggs samt på att yttrandet har betydelse för borgenärsskyddet.

Registermyndigheten granskar i samband

med registreringen fusionsplanens laglighet.

6 §. *Kallelse på borgenärerna.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om kallelse på de i fusionen deltagande bolagens borgenärer. Enligt paragrafens *1 mom.* skall registermyndigheten utfärda en kallelse på de borgenärer vilkas fordran på det överlåtande bolaget har uppkommit före registreringen av fusionsplanen. Med avvikelse från den gällande lagen föreslås inte längre att borgenärsskyddsförfarandet skall tillämpas på fordringar som har uppkommit efter kallelsen om fusionsplanen. För att det skall bli lättare att använda handelsregistret i realtid och med beaktande av de utvecklade systemen för hantering av företagsdata är det inte längre nödvändigt att utsträcka borgenärsskyddet till nya borgenärer. Borgenärer vilkas fordringar har uppkommit efter offentliggörandet av fusionsplanen har i den förändrade situationen inte motsvarande behov av rättsskydd som tidigare borgenärer, för vilka fusionen ofta innebär en väsentlig förändring av skuldförhållandet. Det kan följa av de allmänna avtalsrättsliga principerna att det överlåtande bolaget skall upplysa motparterna i ett fusionsprojekt också om nya skuld- och avtalsförhållanden.

I kallelsen skall enligt *2 mom.* nämnas borgenärens rätt att motsätta sig fusionen. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen gällande lag. I kallelsen skall också nämnas hur och inom vilken tid en borgenär skall anmäla att han eller hon motsätter sig fusionen. Kallelseförfarandet motsvarar förfarandet i samband med minskning av aktiekapitalet.

Enligt *3 mom.* skall kallelse utfärdas också på det övertagande bolagets borgenärer, om fusionen enligt ett yttrande av en godkänd revisor som avses i 4 § kan äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. I annat fall har det övertagande bolagets borgenärer inte rätt att motsätta sig fusionen eller att på grund av den kräva betalning eller säkerhet för sina fordringar.

Kallelsetiden har förkortats från nuvarande fyra månader till tre månader, men eftersom det i den gällande lagen förutsätts att borgenärerna meddelar att de motsätter sig fusionen senast en månad före den i kallelsen angivna dagen, påverkar ändringen i praktiken inte borgenärernas rättigheter. Den kallelsetid på tre månader som föreskrivs i lagen om offentlig stämning gäller enligt förslaget i samband med alla de borgenärsskyddsförfaranden som avses i denna lag. För ansökan om kallelse har satts ut en fyra månaders tidsfrist som räknas från registreringen av fusionsplanen och skall iakttas vid hot om att fusionen förfaller. Bestämmelsen hindrar inte att kallelse söks redan i samband med att fusionsplanen anmäls för registrering.

Paragrafen stämmer i övrigt överens med 14 kap. 14 § 1 mom. i den gällande lagen.

7 §. *Bolagets skriftliga meddelande till borgenärerna.* I denna paragraf föreskrivs om det överlåtande bolagets skyldighet att skriftligen underrätta sina vid tidpunkten för registreringen av fusionsplanen kända borgenärer om en sådan kallelse som avses i 6 §. Om borgenärsskyddsförfarandet skall tillämpas också i det övertagande bolaget, tillämpas paragrafen med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 6 § också på det övertagande bolaget. Eftersom endast de borgenärer är skyddade enligt 6 § vilkas fordran har uppkommit före kallelsen om fusionsplanen, är situationen den dag då fusionsplanen registreras avgörande för vilka som skall få meddelandet.

Eftersom inlösen av minoritetsaktieägares aktier samt optionsrätter och andra sådana särskilda rättigheter som berättigar till aktier innebär utbetalning av bolagets medel är det motiverat att borgenärerna underrättas om inlösenförfarandet. Av denna anledning föreslås i paragrafen en bestämmelse om att bolaget i meddelandet skall nämna det antal aktier samt optionsrätter och andra rättigheter som berättigar till aktier lösningsanspråket avser. Detta meddelande kan sändas först efter den bolagsstämma som beslutar om fusionen, då bolaget har fått veta hur många aktier lösningsanspråket avser. Om ingen har rätt att kräva inlösen, t.ex. efter att samtliga aktieägare har avstått från sin rätt och om optionsvillkoren inte tillåter inlösen, eller i ett sådant undantagsfall där ett brev sänds till det övertagande bolagets borgenärer, kan det skriftliga meddelandet emellertid sändas före bolagsstämman. I 14 § föreskrivs om bolagets skyldighet att ge registermyndigheten en försäkran om att meddelandena har sänts.

Paragrafen stämmer huvudsakligen överens

med 14 kap. 14 § i den gällande lagen.

8 §. *Företagssanering.* I paragrafen föreslås en bestämmelse om hur en fusion påverkas av ett saneringsförfarande enligt lagen om företagssanering. Enligt förslaget ersätter saneringsprogrammet under vissa förutsättningar ett sådant borgenärsskyddsförfarande som avses i 6 §. Paragrafen motsvarar 14 kap. 15 § i den gällande lagen.

Fusionsbeslut

9 §. *Behöriga organ och beslutstidpunkt.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall bolagsstämman i det överlåtande bolaget besluta om fusionen. Vid en dotterbolagsfusion kan emellertid det överlåtande bolagets styrelse besluta om fusionen, eftersom det övertagande bolaget äger samtliga aktier i det överlåtande bolaget.

Enligt paragrafens *2 mom.* beslutar styrelsen i det övertagande bolaget om fusionen om inte aktieägare med minst en tjugondel av bolagets aktier kräver att fusionsplanen skall behandlas av bolagsstämman. Med avvikelse från den gällande lagen skall rösträttslösa aktier i enlighet med lagförslagets 3 kap. räknas med när gränsen bestäms. Bestämmelserna om behöriga beslutsorgan motsvarar 14 kap. 8 § i den gällande lagen.

Ärendet skall behandlas på det övertagande bolagets bolagsstämma också i det fall att genomförandet av fusionen förutsätter åtgärder som styrelsen inte har befogenheter att vidta, t.ex. ändring av bolagsordningen, ändring av styrelsens sammansättning eller aktieemission utöver styrelsens gällande bemyndigande.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att bolagsstämma skall hållas eller styrelsen fatta ett fusionsbeslut inom fyra månader från registreringen av fusionsplanen vid äventyr att fusionen förfaller. Denna tidsfrist har satts ut i syfte att trygga att uppgifterna i fusionsplanen är tillräckligt uppdaterade när fusionsbeslutet fattades. För tryggande av borgenärernas rätt att få vetskap om eventuell inlösen av aktier samt optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i samband med fusionen, skall en bolagsstämma i en situation där inlösenrätt kan uppkomma alltid hållas minst en månad före utgången av den tid inom vilken borgenärerna har rätt att motsätta sig fusionen. Bolaget kan i så fall inom den tid som föreskrivs i 7 § till borgenärerna sända ett skriftligt meddelande om det antal aktier och optionsrätter som har krävts bli inlösta.

I paragrafens *4 mom.* hänvisas till bestämmelserna om kvalificerad majoritet i lagförslagets 5 kap. 27 §. Av 3 mom. i denna paragraf följer att fusionsbeslut i ett överlåtande bolag som har flera aktieslag skall fattas med kvalificerad majoritet för varje aktieslag.

10 §. *Stämmokallelse samt information till innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier.* I denna paragraf föreskrivs om tidpunkten för och sammankallandet av den bolagsstämma som skall besluta om godkännandet av fusionsplanen. Motsvarande bestämmelser till den gällande lagen finns i 14 kap. 9 §.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om sammankallande av den bolagsstämma som skall besluta om fusionen. Detta moment gäller såväl det överlåtande som det övertagande bolaget. Minimitiden för sammankallande av bolagsstämman är en månad. Kravet på längre kallelsetid i detta fall stämmer överens med gällande lag. Kravet är baserat på fusionsdirektivet och på att aktieägarna skall ha tillräckligt med tid att bekanta sig med fusionshandlingarna och bilda sig en motiverad uppfattning om fusionen. Till övriga delar motsvarar momentet de bestämmelser som föreslås i 5 kap.

I det överlåtande bolaget skall stämmokallelsen enligt *2 mom.* alltid sändas i skriftlig form. Om aktieägarna är eniga om saken kan de också i detta fall hålla bolagsstämma utan kallelse, vilket innebär att bolagsstämman kan hållas t.o.m. före kallelsen om fusionsplanen. Registreringen av fusionsplanen kan i ett bolag med få ägare i så fall ske samtidigt som fusionsbeslutet fattas.

Aktieägarna i det överlåtande bolaget skall i kallelsen informeras om rätten att kräva inlösen av sina aktier. Dessutom skall de i lösningsberättigade innehavarna av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i det överlåtande bolaget underrättas om saken. Eftersom bolaget inte behöver föra någon mot en aktieägarförteckning svarande obligatorisk förteckning över inneha-

varna av dessa rättigheter föreslås i momentet en bestämmelse enligt vilken bolaget skall underrätta rättsinnehavarna om lösningsrätten i den officiella tidningen. Om rättsinnehavarna kan nås per brev eller om ingen av dem har rätt att kräva inlösen, behöver något meddelande inte publiceras.

I paragrafens *3 mom.* föreslås en bestämmelse om att styrelsen i det övertagande bolaget antingen skall sammankalla bolagsstämman för att besluta om fusionen eller underrätta bolagets aktieägare om fusionen. Härvid skall iakttas vad som i 5 kap. 20 § 1 mom. eller i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse. Kravet på en sådan skriftlig kallelse som avses i paragrafens 2 mom. gäller inte kallelse till det övertagande bolagets stämma och sålunda inte heller det meddelande som skall sändas till aktieägarna.

Aktieägare som vill att fusionen skall behandlas på bolagsstämman skall skriftligen kräva detta inom en månad från meddelandet. De fusionshandlingar som avses i gällande 11 § skall hållas tillgängliga för aktieägarna från det att meddelandet sänts. Momentet motsvarar 14 kap. 9 § 3 mom. i den gällande lagen. Den kallelse som skall sändas till det övertagande bolagets aktieägare baseras i fråga om publika aktiebolag på fusionsdirektivet. Kallelseförfarandet skall med stöd av direktivet användas också vid dotterbolagsfusioner där moderbolaget är ett publikt aktiebolag. Förpliktelsen har konsekvent utsträckts till att gälla alla dotterbolagsfusioner. I moderbolag med få ägare kan en avvikelse från förpliktelsen alltid göras med samtycke av samtliga aktieägare.

Enligt den föreslagna paragrafens *4 mom.* kan en kortare kallelsetid än enligt 1 mom. tillämpas om bolagsstämman sammankallas på yrkande av en aktieägare. Det övertagande bolagets stämma kan sammankallas en vecka före bolagsstämman, den sista anmälningsdagen eller den utsatta dagen, om tiden från det meddelande som avses i 3 mom. till bolagsstämman, den sista anmälningsdagen eller den utsatta dagen uppgår till minst en månad. Om en längre minimikallelsetid har bestämts i bolagsordningen kan bolagsstämman hållas först efter denna minimikallelsetid från bolagets meddelande. Om det t.ex. bestäms i bolagsordningen att stämmokallelsen skall sändas en månad före den sista anmälningsdagen till bolagsstämman och anmälningsdagen infaller tio dagar före bolagsstämman, kan bolagsstämman hållas en månad och tio dagar från meddelandet. Stämmokallelsen kan härvid oavsett bolagsordningen sändas senast en vecka före den sista anmälningsdagen. Till följd av de ovan nämnda bestämmelser som motsvarar den gällande lagen fördröjs inte godkännandet av fusionsplanen i det övertagande bolaget trots att bolagsstämman fattar beslut om saken först på yrkande av en aktieägare.

11 §. *Framläggande och sändande av handlingar.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om att fusionshandlingarna skall hållas tillgängliga för aktieägarna hos alla bolag som deltar i fusionen samt att handlingarna skall sändas till aktieägarna och läggas fram på bolagsstämman. Början av den föreslagna paragrafens 1 mom. är baserad på lagförslagets 5 kap. 21 §. Motsvarande bestämmelse i den gällande lagen finns i 14 kap. 9 §. De handlingar som skall hållas tillgängliga motsvarar i huvudsak de bilagor till fusionsplanen som avses i den gällande lagens 14 kap. 7 §. Handlingarna skall hållas tillgängliga minst en månad före fusionsbeslutet och efter den anmälan som avses i 10 § 3 mom.

Samtliga handlingar som nämns i paragrafen skall hållas tillgängliga för aktieägarna i de bolag som deltar i fusionen. Med avvikelse från 14 kap. 7 § i den gällande lagen behöver de handlingar som avses i paragrafen, med undantag för revisorsyttrandet, inte fogas till fusionsplanen. De behöver inte heller fogas till registeranmälan.

Enligt paragrafens *1 mom. 1 punkten* skall fusionsplanen alltid hållas tillgänglig.

Enligt momentets *2 punkt* skall boksluten, verksamhetsberättelserna och revisionsberättelserna för de tre senast avslutade räkenskapsperioderna hållas tillgängliga. Om bokslutet för den senast avslutade räkenskapsperioden inte ännu har fastställts, i typfallet om fusionsbeslut fattas av ett i fusionen deltagande bolags ordinarie bolagsstämma, skall till fusionsplanen fogas det eventuellt icke fastställda bokslutet, som i allmänhet skall fastställas av den bolagsstämma som beslutar

om fusionen, samt de två föregående fastställda boksluten. Bestämmelsen gäller uttryckligen bokslut som har upprättats för räkenskapsperioder och inte t.ex. bokslut som har upprättats för någon annan period än en räkenskapsperiod, t.ex. med tanke på utbetalning av medel. I enlighet med bokföringslagens 6 kap. 1 § skall i ett bokslut ingå också ett eventuellt koncernbokslut.

Enligt momentets *3 punkt* skall på bolagsstämman läggas fram också ett publikt aktiebolags bokslut, verksamhetsberättelse och revisionsberättelse för tiden efter den senast avslutade räkenskapsperioden, om det har förflutit över sex månader från räkenskapsperiodens slut till fusionsplanens datum. Den bokslutsperiod som avses i punkten får avslutas tidigast tre månader före datum för fusionsplanen. I den gällande lagen har skyldigheten att upprätta mellanbokslut sammankopplats med datum för den bolagsstämma som beslutar om fusionen och gäller samtliga aktiebolagsformer. Med avvikelse från den gällande lagen hänvisas i förslaget inte längre till mellanbokslut utan till bokslut. Genom ändringen understryks den omständigheten att det bokslut som avses i punkten skall upprättas med iakttagande av redovisningsprinciperna. Innehållsmässigt motsvarar punkten de minimikrav som fusionsdirektivet ställer i fråga om skyldigheten att upprätta mellanbokslut.

Enligt momentets *4 punkt* skall på bolagsstämman läggas fram eventuella utbetalningsbeslut som inte framgår av bokslutet för den senaste avslutade räkenskapsperioden. Besluten skall hållas tillgängliga också i det fall att utbetalningen av medel framgår av det bokslut som avses i 3 punkten, av den delårsrapport som avses i 5 punkten eller av den redogörelse som avses i 6 punkten.

Enligt momentets *5 punkt* skall till planen fogas kopior av ett i fusionen deltagande bolags eventuella delårsrapport efter den senaste räkenskapsperioden. Delårapporten behöver inte särskilt fogas till planen, om rapportperioden omfattas av det bokslut som avses i 3 punkten.

Enligt momentets *6 punkt* skall till planen fogas också styrelsens redogörelse för sådana väsentliga händelser efter den senaste räkenskapsperioden som inte framgår av bokslutet eller av delårsrapporten. Om väsentliga förändringar sker efter att handlingarna lagts fram kan det vara skäl att styrelsen underrättar bolagsstämman och andra som deltar i fusionen om dessa. I fusionsplanen kan också tas in bestämmelser om informationen.

Enligt momentets *7 punkt* skall också ett sådant yttrande om fusionsplanen läggas fram som avses i 4 §.

Den gällande lagens bestämmelser om revisorernas och förvaltningsrådets yttranden om mellanbokslut, delårsrapporter och styrelsens redogörelser föreslås bli slopade. Ändringen stämmer överens med den praxis som omfattas i lagförslagets 5 kap. och övriga kapitel.

Vid en trepartsfusion skall enligt föreslagna *2 mom.* för alla aktieägare i de bolag som deltar i fusionen hållas tillgängliga också uppgifter om personer som har lämnat fusionsvederlag. Dessa uppgifter behövs för att aktieägarna i det överlåtande bolaget skall kunna bedöma värdet av fusionsvederlaget, framförallt av aktier. Om det fattas beslut om fördelning av fusionsvederlaget vid den parts ordinarie bolagsstämma som lämnar fusionsvederlag skall till planen fogas det bokslut som fastställs vid stämman. Om en part som lämnar fusionsvederlag inte är bokföringsskyldig torde det inte vara möjligt att lämna någon utredning om resultatet och redogörelsen för bolagets ekonomiska tillstånd blir sannolikt knapphändig. I så fall skall en utredning ges för kalenderåret innan fusionen och för tiden därefter.

12 §. *Rättsverkningarna av fusionsbeslut.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse om att det överlåtande bolagets fusionsbeslut ersätter de åtgärder som annars skulle förutsättas för att rätt till fusionsvederlag skall uppkomma. När en fusion genomförs får samtliga aktieägare i det överlåtande bolaget enligt huvudregeln fusionsvederlag för sina aktier, oberoende av om de har deltagit i bolagsstämman eller på något annat sätt godkänt förfarandet. För att aktieägarnas passivitet inte skall försvåra genomförandet av fusionen och i onödan äventyra deras rättigheter, ersätter fusionsbeslutet och registreringen av detta de åtgärder som annars skulle behövas för uppkomsten av motsvarande rätt. Det är således inte nödvändigt att teckna aktier

eller optionsrätter som skall ges som vederlag vid en fusion. Rätten till fusionsvederlag förverkas enligt 16 § då tio år har förflutit från det att fusionen verkställts. I momentet föreslås en mot den gällande lagen svarande bestämmelse om att fusionsplanen ersätter det övertagande bolagets avtal om bildande vid en kombinationsfusion.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att fusionsplanen inte får ändras. Utgångspunkten för lagförslaget är att fusionsplanen skall godkännas utan ändringar. I annat fall förfaller fusionen. Enligt den gällande lagen är det förbjudet att ändra fusionsplanen på bolagsstämman i andra avseenden än i fråga om fördelningen av vederlaget. Eftersom borgenärsskyddsförfarandet enligt förslaget inleds redan före behandlingen på bolagsstämman måste borgenärerna kunna lita på att fusionen genomförs planenligt. En ändring av vederlagets fördelningsförhållande skulle äventyra sådana aktieägares ställning som har förhållit sig passivt till fusionen. Den möjlighet att ändra vederlaget som den gällande lagen ger har i praktiken inte utnyttjats. Sådana situationer där det sker förändringar i organens sammansättning behandlas i motiveringen till 3 § 2 mom. 3 punkten.

Ett beslut som innebär att en fusion förkastas skall omedelbart anmälas för registrering. Registeranmälan skall göras också om fusionen förfaller t.ex. till följd av att något fusionsbeslut inte har kunnat fattas inom den lagstadgade tiden. Med de ändringar som beskrivs ovan stämmer paragrafens överens med 14 kap. 10 § 2 och 3 mom. i den gällande lagen.

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

13 §. *Inlösenförfarande.* I denna paragraf föreskrivs om den rätt att motsätta sig fusioner som tillkommer det överlåtande bolagets aktieägare samt innehavare av optionsrätter och andra rättigheter som berättigar till aktier. Paragrafen motsvarar i princip gällande rätt. Eftersom lösenbeloppet enligt det förfarande som avses i paragrafen skall betalas av det övertagande bolaget är det i förfarandet i sak fråga om aktieägarens rätt att kräva penningvederlag i stället för aktievederlag eller något annat vederlag samt om bestämmande om vederlagets belopp vid skiljeförfarandet.

Enligt paragrafens *1 mom.* kan aktieägarna i det överlåtande bolaget kräva inlösen av sina aktier. Lösningsanspråk skall framställas före bolagsstämmans inlösenbeslut, vilket innebär att det på bolagsstämman skall säkerställas att samtliga aktieägare på stämman har möjlighet att framställa lösningsanspråk. Den som har framställt lösningsanspråk måste rösta mot fusionsbeslutet. Av bestämmelsen följer att bolagsstämman i allmänhet måste rösta om fusionen om en aktieägare kräver inlösen.

Rätten att kräva inlösen gäller endast aktier vilka innehas av en aktieägare som motsätter sig fusionen och vilka har anmälts för införande i aktieboken före den sista anmälningsdagen för den bolagsstämma som beslutar om fusionen. Om det överlåtande bolaget har anslutits till värdeandelssystemet skall de aktier som har krävts bli inlösta, räknat från den avstämningsdag enligt vilken rätten att delta i bolagsstämman som beslutar om fusionen bestäms, ha varit noterade på den aktieägares värdeandelskonto som kräver inlösen. På detta sätt är det möjligt att förhindra å ena sidan kringgående av bestämmelserna om inlösenrätten genom att framställa lösningsanspråk för aktier som kommer att förvärvas först senare. Å andra sidan kan den bolagsstämma som beslutar om fusionen bedöma hur inlösenkraven kommer att påverka förutsättningarna för genomförande av fusionen.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan den som innehar optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier och som har rätt att framställa lösningsanspråk, skriftligen eller på annat sätt bevisligen framställa lösningsanspråk också före bolagsstämman. Om sådana anspråk har framställts före bolagsstämman skall denna underrättas om hur många rättigheter som har krävts bli inlösta.

Om någon överenskommelse inte nås om inlösen av aktier och sådana rättigheter som nämns ovan, skall inlösen enligt *3 mom.* genomföras i skiljeförfarande på samma sätt som inlösen av minoritetsaktier enligt lagförslagets 18 kap. Om en aktieägare eller en innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier har

framställt lösningsanspråk har denne efter att förfarandet inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det emellertid konstateras att rätt till inlösen inte föreligger har aktieägaren eller rättsinnehavaren rätt till vederlag enligt fusionsplanen. Om fusionen förfaller före den har verkställts och registrerats förfaller också inlösen av aktier och övriga rättigheter. Om lösenbeloppen redan har betalts skall detta i så fall återbetalas.

Lösenbeloppet är enligt *4 mom.* det gängse pris som en aktie, en optionsrätt eller någon annan rättighet som berättigar till aktier hade före fusionsbeslutet. Om fusionsförfarandet har lett till att en akties eller rättighets gängse pris sjunkit, t.ex. på grund av att det erbjudna fusionsvederlaget är undermåligt, skall en sådan negativ effekt inte beaktas när lösenbeloppet bestäms.

På lösenbeloppet börjar löpa ränta omedelbart efter fusionsbeslutet. Till denna del skiljer sig förslaget från bestämmelserna om inlösen av minoritetsaktier. Om det överlåtande bolaget och det övertagande bolaget fattar sina fusionsbeslut vid olika tidpunkter anses tidpunkten för det överlåtande bolagets fusionsbeslut vara avgörande för bestämmande av lösenbeloppet.

Enligt *5 mom.* förfaller lösenbeloppet till betalning en månad efter att domen vunnit laga kraft. Det övertagande bolaget behöver emellertid inte betala vederlag förrän verkställigheten av fusionen har registrerats. Om aktiebrev eller optionsbevis har utfärdats över aktier eller optionsrätter för vilka lösningsanspråk har framställts, skall på aktiebreven eller optionsbevisen tillämpas vad som i lagförslagets 18 kap. 11 § 2 och 3 mom. föreskrivs om deponering av medel. Vad som föreskrivs om aktiebrev skall härvid på motsvarande sätt tillämpas på optionsbevis. Detsamma gäller motsvarande intyg som eventuellt utfärdas över andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier.

I paragrafen finns inga bestämmelser om vilka medel som kan användas för betalning av lösenbelopp. Avsaknad av utdelningsbara medel utgör inget hinder för inlösen. Om det övertagande bolaget inte har utdelningsbara medel leder betalningen av lösenbeloppet i allmänhet till att det fria egna kapitalet blir negativt.

Enligt föreslagna *6 mom.* svarar det övertagande bolaget för betalningen av lösenbeloppet. Det överlåtande bolaget skall sålunda utan dröjsmål underrätta det övertagande bolaget om lösningsanspråk.

Verkställande av fusionen och rättsverkningar

14 §. *Anmälan om verkställande av fusionen.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om hur registeranmälan skall göras om verkställande av fusion. I den gällande lagen finns bestämmelser om saken i 14 kap. 16 § 1, 2 och 4 mom.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall bolagen inom fyra månader efter fusionsbeslutet till registermyndigheten göra anmälan om verkställande av fusionen, vid äventyr att fusionen förfaller. Om de i fusionen deltagande bolagen har fattat sina fusionsbeslut vid olika tidpunkter skall tidsfristen räknas från det sista beslutet. Den föreslagna fyra månaders tidsgränsen gäller endast anmälan om verkställande av fusionen. Någon absolut tidsgräns för verkställande av fusionen föreslås inte, eftersom registreringen kan fördröjas t.ex. på grund av att en borgenär motsätter sig fusionen så som avses i 15 §.

Eftersom anmälan skall göras gemensamt av de bolag som deltar i fusionen kan ett av dessa bolag genom uppsåtligt eller försumligt förfarande förhindra att en anmälan lämnas in. Om en fusion som bolagsstämmorna eller styrelserna har godkänt förfaller kan detta leda till att ett bolag blir skadeståndsskyldigt samt till att bolagsledningen blir skyldig att ersätta skadan i enlighet med lagförslagets 22 kap. I fusionsplanerna har i praktiken föreskrivits närmare om styrelsernas rätt att säga upp en plan som har godkänts av en bolagsstämma samt om skadestånd och andra konsekvenser av att en fusionsplan förfaller. Betydelsen av dessa bestämmelser måste bedömas från fall till fall.

Även om den gällande lagens uttryckliga bestämmelse om saken föreslås bli slopad, är det skäl att vid registreringen av verkställandet av en fusion beakta den planerade registreringstidpunkten, om det inte finns något hinder för detta.

Enligt momentets *1 punkt* skall till anmälan

fogas alla de i fusionen deltagande bolagens styrelsemedlemmars och verkställande direktörers försäkran om att aktiebolagslagen har iakttagits vid fusionen. Försäkran innefattar bl.a. 16 §, enligt vilken det överlåtande bolagets nettotillgångar inte får tas upp i det övertagande bolagets balansräkning till ett värde som överstiger deras ekonomiska värde.

Enligt momentets *2 punkt* skall till anmälan dessutom fogas ett revisorsintyg över att det övertagande bolaget vid en absorptionsfusion har fått fullt vederlag för det belopp som tagits upp i dess eget kapital och över att det övertagande bolagets eget kapital vid en kombinationsfusion har blivit till fullo betalt, samt ett revisorsyttrande motsvarande det som enligt 2 och 9 kap. vid apportförfarande skall ges om värderingen av de tillgångar som tillfaller det övertagande bolaget. Försäkran och intyget motsvarar det som i 2 kap. föreskrivs om bildande och i 9 kap. om aktieemission, likväl med beaktande av fusionens karaktär samt bl.a. den omständigheten att vid en fusion utöver aktier kan ges vilket vederlag som helst och att fusionen kan påverka också andra poster av det övertagande bolagets eget kapital än aktiekapitalet och fonden för inbetalt fritt eget kapital. Frågan om det egna kapitalet vid en fusion behandlas ovan i samband med 3 § 2 mom. 8 och 9 punkten.

Till anmälan skall enligt momentets *3 punkt* fogas också ett intyg om att sådana meddelanden sänts som avses i 7 §. Intyg om att meddelanden sänts utfärdas endast av bolag som enligt 7 § är skyldiga att göra detta, dvs. i allmänhet endast av överlåtande bolag. Det räcker att intyg utfärdas av en styrelsemedlem eller en verkställande direktör.

På fusionsplanen baserad aktieemission, emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, annan ökning av aktiekapitalet, ändring av bolagsordningen och bildande av ett övertagande bolag behöver inte särskilt anmälas för registrering av den anledningen att den fusionsplan som skall anmälas för verkställighet innehåller de nämnda besluten.

Vid en dotterbolagsfusion ankommer det enligt *2 mom.* på moderbolaget att göra anmälan. Till anmälan behöver i så fall inte fogas samtliga styrelsemedlemmars och verkställande direktörens försäkran och inte heller ett revisorsintyg, utan det räcker att en av moderbolagets styrelsemedlemmar eller moderbolagets verkställande direktör försäkrar att lagens bestämmelser har iakttagits och meddelanden sänts.

15 §. *Förutsättningar för registrering.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om förutsättningarna för registrering av en sådan verkställighetsanmälan som avses i 14 §. Före registreringen granskas förutsättningarna av registermyndigheten.

Om en borgenär motsätter sig fusionen räcker det med avvikelse från den gällande lagen som en förutsättning för registrering att en domstol har konstaterat att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran. Det förutsätts inte att domen har vunnit laga kraft.

Om en borgenär motsätter sig fusionen skall registermyndigheten enligt *2 mom.* utan dröjsmål, om möjligt redan före den tidsfrist som har satts ut för att borgenärerna skall kunna motsätta sig fusionen, underrätta bolaget om saken. Bolaget kan i så fall inom en månad från den utsatta dagen väcka talan för fastställelse av skulden eller säkerheten, om inte bolaget och borgenären gemensamt ber registermyndigheten om uppskov för att komma överens om saken.

Om en borgenär motsätter sig fusionen hindrar detta inte att den verkställs, även om verkställigheten till följd därav skjuts upp med över fyra månader från fusionsbesluten. Om bolagen har anmält att fusionen verkställs i enlighet med 14 § men verkställigheten till följd av att en borgenär motsätter sig skjuts upp så att det inte längre är motiverat att verkställa fusionen, kan de i fusionen deltagande bolagen gemensamt återta anmälan om verkställande av fusionen. Följderna av återkallandet är då desamma som om någon anmälan om verkställigheten enligt 14 § inte hade gjorts.

Enligt paragrafens *3 mom.* hindras verkställandet av fusionen inte av att bolaget försätts i likvidation, så länge bolagets tillgångar inte har börjat skiftas mellan aktieägarna. Annan sådan laglig utbetalning av medel under likvidation som avses i 13 kap. hindrar inte registrering av fusionen.

I paragrafens *4 mom.* föreslås motsvarande

bestämmelser som i den gällande lagen om verkningarna av företagsinteckningar.

16 §. *Fusionens rättsverkningar*. I denna paragraf föreslås bestämmelser om rättsverkningarna av att en fusion verkställs. Enligt paragrafens *1 mom.* upplöses det överlåtande bolaget och dess tillgångar och skulder övergår utan likvidationsförfarande till det övertagande bolaget så snart verkställigheten av fusionen har registrerats.

Tillgångarnas och skuldernas övergång utan likvidationsförfarande anses vedertaget innebära s.k. generalsuccession. Bolagets tillgångar och skulder behöver sålunda inte specificeras med tanke på överlåtelsen. Något uttryckligt samtycke av borgenärerna eller andra avtalsparter behövs inte om inte särskilt har avtalats om att sådant samtycke skall ges. En generalsuccession innebär också att det för överlåtelsen av tillgångarna och skulderna inte utöver verkställandet av fusionen behövs några andra överlåtelseåtgärder, t.ex. sådana överlåtelsehandlingarna för fastigheter som avses i jordabalken.

Trots generalsuccessionen kan överföringen av tillgångarna och skulderna ha betydelse för det överlåtande och övertagande bolagets rättsliga förhållanden. Om fusionen leder till att aktier övergår från det överlåtande bolaget till det övertagande bolaget kan detta bl.a. leda till tillämpning av en lösningsklausul. En generalsuccession innebär inte heller i sig att t.ex. det överlåtande bolagets aktier eller optionsrätter ospecificerade och utan överlåtelseåtgärder övergår till det övertagande bolaget. Enligt föreslagna 12 § är det emellertid möjligt att lämna fusionsvederlag utan teckning av aktier eller andra överlåtelseåtgärder.

En generalsuccession innebär inte heller att bolagets identitet kvarstår. I lagen konstateras uttryckligen att det överlåtande bolaget vid en fusion upplöses, dvs. upphör att existera. Denna omständighet kan ha betydelse också när det gäller ett avtal om upplösning av ett bolag. En fusion kan beroende på tolkningen av ett enskilt avtal leda till tillämpning av sådana avtalsbestämmelser, trots att avtalet i sig vid fusionen övergår till det övertagande bolaget.

Den karaktär av generalsuccession som är förknippad med en överföring av tillgångar stämmer överens med den gällande lagen.

Enligt paragrafens *2 mom.* får det överlåtande bolagets tillgångar och skulder inte tas upp i det övertagande bolagets balansräkning till ett högre ekonomiskt värde än det har för det övertagande bolaget. I överensstämmelse med vad som i 2 kap. föreskrivs om bildande och i 9 kap. om emission får en arbetsprestation inte användas som betalning för eget kapital och sålunda inte heller vid en fusion tas upp i balansräkningen. Bestämmelsen gäller utöver de tillgångar som tidigare har tagits upp i det överlåtande bolagets balansräkning också sådana till följd av en fusion uppkommande poster som inte tidigare har tagits upp i det överlåtande bolagets balansräkning. Till denna kategori hör bl.a. eventuell goodwill som uppkommer i samband med en fusion och t.ex. immateriella poster som i detta sammanhang skall värderas enligt IFRS-standarderna. Värderingen av tillgångarna skall baseras på bokföringsbestämmelserna och utgångspunkten för värderingen måste anses vara tillgångarnas värde i det övertagande bolagets affärsverksamhet. Det är möjligt att tillgångarna för det övertagande bolaget representerar ett värde som överstiger det allmänna marknadsvärdet, om tillgångarna är speciellt viktiga för det övertagande bolagets affärsverksamhet eller om det övertagande bolaget till följd av fusionen får extra synergifördelar eller andra fördelar som har ett ekonomiskt värde.

Enligt paragrafens *3 mom.* får aktieägarna i det överlåtande bolaget när detta upplöses omedelbart rätt till vederlag i enlighet med fusionsplanen. Den gällande lagens bestämmelse, enligt vilken den som är aktieägare i det överlåtande bolagets samtidigt blir aktieägare i det övertagande bolaget, ersätts med ett omnämnande som motsvarar bestämmelserna i 9 kap. om att de aktieägarrättigheter som registrerade vederlagsaktier medför uppkommer omedelbart vid tidpunkten för registreringen, om inte något annat föreskrivs i fusionsplanen. Också den gällande lagens bestämmelse om rätten till lösenbelopp slopas, eftersom rätten till lösenbelopp bestäms enligt föreslagna 13 §.

De aktier i det överlåtande bolaget som ägs av det övertagande eller det överlåtande bolaget medför inte rätt till vederlag. Sådana aktier ogiltigförklaras samtidigt som en mot

dem motsvarande andel av det överlåtande bolagets nettotillgångar genom registreringen av fusionen överförs till det övertagande bolaget. Det övertagande bolaget kan sålunda inte ”byta ut” sitt aktieinnehav i det överlåtande bolaget mot egna aktier. Förslaget stämmer överens med vad som i 15 kap. 14 § föreskrivs om förbudet att teckna egna aktier. Förslaget motsvarar också gällande rätt.

I paragrafens *4 mom.* föreslås en motsvarande bestämmelsen om gratisemission i 9 kap. 19 § bestämmelse om preskription av fusionsvederlag. Ett förverkat vederlag tillfaller det övertagande bolaget som t.ex. kan överlåta eller ogiltigförklara vederlagsaktier i enlighet med bestämmelserna om egna aktier. Vederlaget kan preskriberas endast om mottagandet av detta förutsätter särskilda åtgärder från mottagarens sida.

17 §. *Slutredovisning.* Enligt denna paragraf skall det överlåtande bolagets styrelse och verkställande direktör ge en slutredovisning på det överlåtande bolagets aktieägarstämma. På denna stämma tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma. På stämman skall läggas fram ett bokslut som innehåller ett eventuellt koncernbokslut samt en verksamhetsberättelse för den tid för vilken något bokslut inte ännu har lagts fram på bolagsstämman. Något koncernbokslut behöver inte upprättas om bolaget enligt lag inte behöver upprätta ett sådant. Med avvikelse från den gällande lagen skall i samband med slutredovisningen inte läggas fram någon utredning om fördelning av fusionsvederlaget, eftersom det övertagande bolaget svarar för att vederlag lämnas. Slutredovisningen skall fastställas av bolagsstämman och registreras på samma sätt som bokslutet. Förslaget stämmer i allmänhet överens med 14 kap. 17 § i den gällande lagen.

18 §. *Fusionens återgång.* Enligt den föreslagna paragrafen återgår fusionen trots att den har registrerats, om fusionsbeslutet har ogiltigförklarats genom en dom som vunnit laga kraft. Det överlåtande och det övertagande bolaget svarar då solidariskt för det övertagande bolagets förpliktelser som har uppkommit efter registreringen av fusionen men före registreringen av domen.

17 kap. **Delning**

De föreslagna bestämmelserna om delning stämmer i stor utsträckning överens med bestämmelserna om fusion. Med avvikelse från den gällande lagen baseras delningsbestämmelserna inte på hänvisningar till fusionsbestämmelserna, utan de utgör en självständig helhet.

Innehållsmässigt har bestämmelserna om delning, liksom bestämmelserna om fusion, förnyats i syfte att göra förfarandet snabbare och enklare. Tillämpningsområdet för delningsbestämmelserna föreslås dessutom bli utvidgat bl.a. genom bestämmelser som tillåter delning genom överlåtelse till ett verksamt, dvs. tidigare bildat bolag, vilket innebär att det i själva verket är fråga om en kombination av en delning och en absorptionsfusion. På en sådan delning skall emellertid inte ens i det övertagande bolaget tillämpas bestämmelserna om fusion, utan den föreslagna delningsregleringen innehåller också bestämmelser om det övertagande bolaget.

Eftersom andra bolag och deras aktieägare kan delta i en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag, kan delningen tydligare än för närvarande påverka aktieägarnas ställning i bolaget. Vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag får aktieägarna i det ursprungliga bolaget sällan samma ägarandel eller annars motsvarande rättigheter i det övertagande bolaget som de hade i det ursprungliga bolaget. Av denna anledning föreslås med tanke på dessa situationer bestämmelser om ett inlösenförfarande som motsvarar fusionsförfarandet.

Inlösenförfarandet tillämpas inte vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag. Inlösenrätten behöver inte utsträckas till delningar där det ursprungliga bolagets aktieägare får samma ägarandel och samma rättigheter i det övertagande bolaget som de hade i det ursprungliga bolaget. Andra delningar genom överlåtelse till ett nybildat bolag förutsätter samtliga aktieägares samtycke.

Till följd av likheterna mellan förfarandet och bestämmelserna kan på delningsförfarandet ofta tillämpas i stort sett samma principer som på fusionsförfarandet. Till den del som något annat inte nämns i motiveringen till en bestämmelse eller något annat inte framgår av sammanhanget passar motiver-

ingen till fusionsbestämmelserna till stor del in på motsvarande bestämmelser om delning.

Definitioner samt genomförande av delning

1 §. *Delning.* I denna paragraf föreslås en definition av begreppet delning samt en presumtionsbestämmelse enligt vilken det ursprungliga bolagets aktieägare vid en delning blir aktieägare i det övertagande bolaget. Förslaget begränsar emellertid inte användning av annat vederlag än aktier. Definitionen är utformad på samma sätt som definitionen av fusionsbegreppet i 16 kap. 1 §. Definitionen av delningsbegreppet skiljer sig emellertid från definitionen av fusionsbegreppet i det avseendet att det ursprungliga bolaget antingen helt eller delvis kan överföra sina tillgångar till det övertagande bolaget. De övertagande bolagen är i allmänhet minst två, men också ett enda övertagande bolag förekommer vid partiell delning.

På motsvarande sätt som vid en fusion kan vid en delning också ges penningvederlag. Vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag är det i allmänhet möjligt att använda penningvederlag under samma förutsättningar som vid en fusion. Vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag, där aktieägarna i det ursprungliga bolaget får samtliga aktier i det nybildade bolaget, kan det övertagande bolaget i allmänhet ge av sina aktier som delningsvederlag i samma förhållande som aktieägarna har aktier i det ursprungliga bolaget. I så fall uppkommer inga bråkdelar av aktievederlag över huvudtaget och det finns inget behov att i stället betala penningvederlag. Aktieägarna har vid en sådan delning inte rätt att kräva inlösen av sina aktier, men vederlag som inte motsvarar en aktieägares ägande i det ursprungliga bolaget kan ges endast med dennes samtycke.

Även om en delning inte kan genomföras i ett förenklat förfarande som en dotterbolagsfusion, behöver på motsvarande sätt som vid en absorptionsfusion något delningsvederlag inte ges vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag. Till följd av likställighetsprincipen måste den som inte får något delningsvederlag ge sitt samtycke till förfarandet.

Paragrafen motsvarar med de nämnda ändringarna 14 a kap. 1 § i den gällande lagen.

2 §. *Olika sätt att verkställa en delning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om olika sätt att verkställa en delning. I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om förfarandet från det ursprungliga bolagets synpunkt. Det ursprungliga bolagets tillgångar kan liksom enligt den gällande lagen överföras till de övertagande bolagen antingen helt eller delvis. Vid en total delning skall de övertagande bolagen vara minst två. Vid en partiell delning kan en del av det ursprungliga bolagets tillgångar överföras till ett övertagande bolag, eftersom en del av tillgångarna i ett sådant fall blir kvar i det ursprungliga bolaget.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan en delning genomföras på flera sätt än enligt den gällande lagen. Enligt det föreslagna momentet tillåts ett förfarande där det ursprungliga bolagets tillgångar överförs till ett tidigare bildat bolag som kan ha tillgångar som förvärvats och affärsverksamhet som inletts redan före delningen. Det nybildade bolaget kan också vara ett s.k. bordslådebolag, som inte har någon egen affärsverksamhet före delningen. Det strider emellertid mot likställighetsprincipen att utnyttja ett sådant bolag för kringgående av vad som i 9 § 4 mom. föreskrivs om aktieägarnas samtycke. Användningen av ett icke verksamt bolag enbart för att få till stånd inlösenrätt kan leda till att arrangemanget betraktas som olaglig utbetalning.

Enligt momentet kan i samma delning delta övertagande bolag av vilka en del bildas vid delningen och en del har bildats redan tidigare. Det ursprungliga bolaget kan t.ex. vid en partiell delning delas i ett nybildat och i ett verksamt bolag. Efter delningen finns det ursprungliga bolagets tillgångar sålunda i tre olika bolag, dvs. i det ursprungliga bolaget, i det ena tidigare bildade bolaget utöver dess tidigare tillgångar samt i ett helt nytt bolag. Bestämmelserna om delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag påminner i stor utsträckning om bestämmelserna om kombinationsfusion, medan en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag i det närmaste motsvarar en absorptionsfusion, från det övertagande bolagets synpunkt.

Förslaget tar inte ställning till frågan om under vilka förutsättningar ett delningsförfarande kan genomföras samtidigt som ett fusionsförfarande som gäller det ursprungliga

eller övertagande bolaget. T.ex. en delning som resulterar i ett nytt bolag. på så sätt att det nya bolaget bildas vid en kombinationsfusion med ett annat bolag, är problematiskt eftersom aktieägarna i det ursprungliga bolaget vid en sådan delning inte får samma ägarandel i det övertagande bolag som de hade i det ursprungliga bolaget.

I paragrafens *3 mom.* definieras begreppet i delningen deltagande bolag.

Delningsplan och en godkänd revisors yttrande

3 §. *Delningsplan.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om delningsplanens miniminnehåll.

Till sitt innehåll motsvarar en delningsplan i många avseenden en fusionsplan. Vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag påminner planen om den som upprättas i samband med en kombinationsfusion, bl.a. när det gäller det nybildade bolagets bolagsordning och val av dess organ samt det nybildade bolagets aktiekapital och antal aktier. Vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag innehåller planen motsvarande bestämmelser som vid en absorptionsfusion om det övertagande bolagets eventuella ändringar i bolagsordningen, överlämnande av aktier och ökning av aktiekapitalet. Såsom nämns ovan kan en delningsplan avse en delning genom överlåtelse till såväl ett nybildat bolag som ett verksamt bolag.

Till innehållet skiljer sig en delningsplan emellertid i vissa avseenden från en fusionsplan. För enkelhetens skull innehåller förslaget ingen bestämmelse om utomstående parters delningsvederlag. Även om en utomstående part de facto skulle lämna vederlag svarar det övertagande bolaget alltid för delningsvederlaget till det överlåtande bolagets aktieägare. Avsaknaden av bestämmelser om s.k. trepartsdelning kan göra det svårt att som delningsvederlag ge framförallt aktier i det övertagande bolagets moderbolag. Delningsbestämmelserna möjliggör inte heller något sådant förenklat delningsförfarande som motsvarar en dotterbolagsfusion. Dessutom skall i delningsplanen, liksom enligt den gällande lagen, bestämmas grunderna för överföring av det ursprungliga bolagets egendom till de övertagande bolagen eller för den egendom som kvarstår i det ursprungliga bolaget vid en partiell delning.

Liksom enligt vad som i 16 kap. 3 § 2 mom. 8 och 9 punkten föreskrivs om fusioner skall i delningsplanen tas in en bedömning av delningens konsekvenser för de övertagande bolagens balansräkningar. Balanskontinuiteten förverkligas inte nödvändigtvis vid delning som resulterar i ett verksamt bolag eller i situationer där det ursprungliga bolagets verksamhet är förlustbringande. Det är sålunda i allmänhet skäl att i delningsplanen ta in ett förslag till preliminära öppningsbalanser för de övertagande bolagen. Trots att det först efter att delningen verkställts blir klart vilka tillgångar och skulder som övergår till det övertagande bolaget och hur de värderats, är det i allmänhet möjligt att avvika från de i delningsplanen intagna planerna och bedömningarna när det gäller behandlingen av tillgångarna och skulderna i bokföringen endast i det fall att ett sådant förfarande som avses i planen inte är möjligt.

På samma sätt som vid en fusion kan också vid en delning innehavarna av optionsrätter och sådana övriga till aktier berättigande rättigheter som avses i 10 kap. ges motsvarande rättigheter i det övertagande bolaget som delningsvederlag. Sådana rättigheter kan ges också vid en partiell delning. Den som innehar optionsrätter eller andra till aktier berättigande särskilda rättigheter i det ursprungliga bolaget kan i så fall behålla också sina tidigare rättigheter i det ursprungliga bolaget, utöver de rättigheter som innehavaren fått i det övertagande bolaget.

Eftersom det ursprungliga bolaget inte upplöses vid en partiell delning men eventuellt t.o.m. en betydande del av dess tillgångar överförs till de övertagande bolaget, kan det vara skäl att i samband med delningen minska det ursprungliga bolagets aktiekapital. Av denna anledning kan det vara nödvändigt att i delningsplanen föreslå en minskning av aktiekapitalet för att tillgångarna skall kunna delas mellan de övertagande bolagen. Aktiekapitalet kan i alla delningssituationer minskas också i sådana syften som nämns i 14 kap. I det förslag till minskning som ingår i delningsplanen skall i fråga om delningen

av tillgångarna mellan de övertagande bolagen nämnas syftet med minskningen, minskningsbeloppet eller grunden för bestämmande av detta. Eftersom delningen är förenad med samma borgenärsskyddsförfarande som minskningen av aktiekapitalet, behövs inget särskilt förfarande för minskning av aktiekapitalet.

Om det ursprungliga bolagets aktiekapital vid en partiell delning inte minskas med nettovärdet av de tillgångar som överförs från bolaget, innebär minskningen av nettotillgångarna en minskning av bolaget fria egna kapital. Utan en minskning av aktiekapitalet kan detta leda till att bolagets eget kapital efter delningen understiger dess aktiekapital. En sådan situation utgör i sig inget hinder för att delningen verkställs, men kan leda till att styrelsen för det ursprungliga bolaget efter att delningen verkställts måste sammankalla bolagsstämman för att besluta om sanering av bolagets ekonomi och eventuellt dessutom göra en registeranmälan om förlusten av aktiekapitalet.

Paragrafen motsvarar med de nämnda ändringarna 14 a kap. 2 § i den gällande lagen.

4 §. *En godkänd revisors yttrande.* Denna paragraf motsvarar till sitt innehåll lagförslagets 16 kap. 4 § om revisorsyttrande i samband med fusioner. I bestämmelserna om delning föreskrivs inte om motsvarande förenklade förfarande som när det gäller dotterbolagsfusion. Av denna anledning kan ett yttrande som gäller ingenting annat än borgenärsskydd ges endast med samtycke av samtliga aktieägare.

Registrering av delningsplanen och kallelse på borgenärerna

5 §. *Registrering av delningsplanen.* I denna paragraf föreslås motsvarande bestämmelser om registrering av delningsplanen som de som enligt lagförslagets 16 kap. 5 § gäller i fråga om fusion.

6 §. *Kallelse på borgenärerna.* Borgenärsskyddsförfarandet i samband med delning motsvarar det fusionsrelaterade förfarande som regleras i lagförslagets 16 kap. 6 §.

7 §. *Bolagets skriftiga meddelande till borgenärerna.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om det ursprungliga bolagets skyldighet att skriftligen underrätta de borgenärer som är kända vid tidpunkten för registreringen av delningsplanen om en sådan kallelse som avses i 6 §. Paragrafen stämmer överens med lagförslagets 16 kap. 7 §.

8 §. *Företagssanering.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om hur ett sådant saneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering påverkar delningsförfarandet. Paragrafen motsvarar lagförslagets 16 kap. 8 § om fusion.

Delningsbeslut

9 §. *Behöriga organ och beslutstidpunkt.* I denna paragraf föreslås bestämmelser som motsvarar vad som i 16 kap. 9 § föreskrivs om fusion när det gäller de behöriga organ som beslutar om delningen i de bolag som deltar i delningen. Paragrafens bestämmelser om övertagande bolag skall tillämpas endast på bolag som vidtar åtgärder i samband med delningen. Bolagsstämmans beslut om delningen skall enligt *4 mom.* fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i lagförslagets 5 kap. 27 §. Av den sistnämnda paragrafens 3 mom. följer att beslutet i ett överlåtande bolag som har flera aktieslag skall fattas genom en omröstning enligt aktieslag. Eftersom aktieägarna vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag inte har rätt att framställa lösningsanspråk, krävs för beslutet dessutom samtycke av aktieägare som i det nybildade övertagande bolaget inte har samma ägarandel och motsvarande rättigheter som i det ursprungliga bolaget. Med motsvarande rättigheter avses i bestämmelsen bl.a. de rättigheter som aktier av olika slag medför samt andra rättigheter som följer av bolagsordningen. En förutsättning för att t.ex. en lösningsklausul skall kunna tas in i det övertagande bolagets bolagsordning är att aktieägarna ger sitt samtycke, i det fall att motsvarande förbehåll inte finns i det ursprungliga bolagets bolagsordning. Bestämmelsen innebär en viss skärpning av förutsättningarna för delningsbeslut. Eftersom en delning där aktieägarna ges avvikande vederlag också för närvarande kan strida mot likställighetsprincipen, är skärpningen av regleringen delvis skenbar.

Med de nämnda ändringarna stämmer be-

stämmelsen överens med 14 a kap. 3 § i den gällande lagen.

10 §. *Stämmokallelse samt information till innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i lagförslagets 16 kap. 10 § om tidpunkten och sättet för sammankallande av den bolagsstämma som skall besluta om godkännande av delningsplanen.

11 §. *Framläggande och sändande av handlingar.* Denna paragraf motsvarar till sitt innehåll lagförslagets 16 kap. 11 § om handlingar som på begäran skall hållas tillgängliga för aktieägarna och på begäran sändas till dem.

12 §. *Rättsverkningarna av delningsbeslut.* I denna paragraf föreslås motsvarande bestämmelser om rättsverkningarna av delningsbeslut som enligt lagförslagets 16 kap. 12 § om fusion. Av den föreslagna paragrafen framgår likheterna mellan en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag och en kombinationsfusion.

Inlösen av delningsvederlag samt optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

13 §. *Inlösenförfarande.* Denna paragraf motsvarar lagförslagets 16 kap. 13 § om inlösen av aktier samt optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, med den ändringen att aktieägarna har rätt att kräva inlösen endast av vederlag som de fått från ett verksamt övertagande bolag. Vid en partiell delning har aktieägarna inte rätt att få sina aktier i det ursprungliga bolaget inlösta. Vid en delning som resulterar i ett nybildat bolag har aktieägarna inte inlösenrätt. Vid en partiell delning som resulterar i ett verksamt bolag behåller en aktieägare som framställer lösningsanspråk sin ställning i det ursprungliga bolaget. Om bolaget samtidigt delas i ett nybildat och i ett verksamt bolag behåller en aktieägare i det ursprungliga bolaget rätten till vederlag från det nybildade bolaget, även om aktieägaren skulle kräva inlösen av sitt vederlag i fråga om delningen i det verksamma bolaget.

Innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier kan enligt *2 mom.* kräva inlösen vid alla typer av delning, om inte något annat följer av villkoren för rättigheterna eller annars.

Lösenbeloppet för optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier bestäms på samma sätt som vid en fusion. Lösenbeloppet för det delningsvederlag som tillkommer den ursprungliga bolagets aktie utgör däremot en mot delningen i det verksamma bolaget svarande andel av aktiens gängse pris omedelbart före delningen, efter att den eventuellt av delningen orsakade minskningen av aktiens värde har eliminerats. Vid beräkningen av lösenbeloppet är det skäl att uppmärksamma den andel av bolagets värde som det ursprungliga bolaget förlorar till följd av delningen i det verksamma bolaget. Då lösenbeloppet bestäms på detta sätt har rätten till inlösen av delningsvederlaget motsvarande verkningar som rätten till inlösen av en aktie vid en fusion. Vid en total delning genom överlåtelse till verksamma bolag är lösenbeloppet för vederlaget i praktiken identiskt med det gängse priset enligt lagförslagets 16 kap. 13 §.

Enligt förslaget är de bolag som deltar i delningen solidariskt ansvariga för lösenbeloppet för optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier.

Verkställande av delningen och rättsverkningar

14 §. *Anmälan om verkställande av delningen.* Bestämmelsen om anmälan om verkställande av delningen stämmer överens med vad som i lagförslagets 16 kap. 14 § föreskrivs om fusion.

15 §. *Förutsättningar för registrering.* I denna paragraf föreskrivs om förutsättningarna för registrering av ett sådant verkställighetsanmälan som avses i 14 §. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll vad som i lagförslagets 16 kap. 15 § föreskrivs om fusion.

16 §. *Delningens rättsverkningar.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i lagförslagets 16 kap. 16 § om fusion om rättsverkningarna av att en delning verkställs.

En delning betraktas på motsvarande sätt som en fusion i första hand som en generalsuccession. I synnerhet när det gäller en partiell delning är karaktären av generalsucces-

sion emellertid inte lika klar som när det gäller en fusion. Vid en partiell delning framgår karaktären av generalsuccession närmast på så sätt att inga överlåtelseåtgärder behövs för överföring av de tillgångar som nämns i delningsplanen.

Om det vid en total delning yppas tillgångar som inte är skiftade enligt delningsplanen eller som delningsplanen inte annars ger något besked om, övergår de i enlighet med *5 mom.* till de övertagande bolagen i samma förhållande som det ursprungliga bolagets nettotillgångar skall skiftas enligt delningsplanen. Det delningsförhållande för nettotillgångarna som läggs till grund för delningen kan i allmänhet beräknas utgående från de bokföringsvärden som anges i delningsplanen. Också en delning enligt det delningsförhållande som nämns ovan skall i allmänhet baseras på tillgångarnas bokföringsvärden. Okända tillgångar skall i allmänhet värderas till sitt verkliga värde.

I delningsplanen kan tas in delningsgrunder som avviker från 5 mom. t.ex. genom bestämmelser enligt vilka alla okända tillgångar övergår till ett visst övertagande bolag. En sådan bestämmelse kan tas in också i en plan som gäller partiell delning.

Även om det i delningsplanen kan föreskrivas att såväl kända som okända skulder skall överföras till de övertagande bolagen, begränsas överföringen av den mot gällande lag svarande bestämmelsen i *6 mom.*

I 13 § 6 mom. föreskrivs om bolagens ansvar för betalning av delningsvederlag samt lösenbeloppet för optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. I delningsplanen kan närmare föreskrivas om hur lösenbeloppet för optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier skall skiftas mellan de bolag som deltar i delningen.

Med de nämnda ändringarna stämmer paragrafen i sak överens med 14 a kap. 5 och 6 § i den gällande lagen.

17 §. *Slutredovisning.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om slutredovisning efter en delning. En slutredovisning skall ges endast efter en total delning som leder till att det ursprungliga bolaget upplöses. Bestämmelsen om slutredovisning överensstämmer med lagförslagets 16 kap. 17 §.

18 §. *Delningens återgång.* I denna paragraf föreskrivs om återgång av en delning som redan registrerats. De föreslagna bestämmelserna motsvarar vad som i lagförslagets 16 kap. 18 § föreskrivs om fusion.

18 kap. Inlösen av minoritetsaktier

Kapitlets bestämmelser ersätter gällande 14 kap. 19—21 § om inlösen av minoritetsaktier och även gällande 16 kap. 5 § om skiljeförfarande vid inlösentvister. Kapitlet bygger på samma principer som de gällande bestämmelserna. Kapitlet innehåller emellertid flera nyheter och preciseringar jämfört med den gällande lagen.

I lagen föreslås en bestämmelse om tidpunkten för bestämmande av lösenbeloppet. Också räntefrågorna föreslås bli tydligare reglerade. Om inlösenförfarandet har föregåtts av ett sådant obligatoriskt köperbjudande som avses i värdepappersmarknadslagens 6 kap. 6 §, skall det erbjudna priset i första hand betraktas som lösenbelopp.

Inlösenförfarandet förenklas så att inlösarens lösningsanspråk inte längre behöver meddelas bolaget, utan det egentliga inlösenförfarandet inleds med ett skiljeförfarande. Före detta är det givetvis möjligt att försöka nå en frivillig uppgörelse, t.ex. genom ett köperbjudande.

Bestämmelserna om en god mans ställning föreslås bli preciserade. En god man skall enligt förslaget ta emot meddelanden och driva samtliga i partsställning varande minoritetsaktieägares intressen under skiljeförfarandet genom att lägga fram omständigheter och bevis som stöder deras sak. Den gode mannen kan å andra sidan inte på minoritetsaktieägarnas vägnar lägga fram eller godkänna yrkanden eller i andra avseenden vidta processuella åtgärder som står i konflikt med minoritetsaktieägarnas åtgärder.

Vidare föreslås att rättegångsförfarandet i skiljedomstolen förenklas bl.a. så att meddelanden som hänför sig till skiljeförfarandet och ett exemplar av skiljedomen, till åtskillnad från det nuvarande förfarandet, skall sändas endast till aktiva parter. Vidare föreslås att antalet besvärsinstanser minskas, eftersom det nuvarande förfarandet med maximalt fyra instanser har ansetts vara onödigt

tungrott och tidskrävande. Det har ansetts möjligt att minska antalet besvärsinstanser eftersom ärendena i första instans avgörs av skiljemän och redan tingsrättsbehandlingen sålunda avser överklaganden. Enligt förslaget kan en skiljedom överklagas till tingsrätten varefter besvärstillstånd över tingsrättens dom kan sökas hos högsta domstolen. Detta har med tanke på arbetsfördelningen mellan domstolarna ansetts vara en mera motiverad lösning än att en skiljedom direkt överklagas till hovrätten.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Inlösenrätt och inlösenskyldighet.* I denna paragraf föreskrivs om förutsättningarna för sådan inlösenrätt- och skyldighet som avses i kapitlet.

Paragrafens *1 mom.*, enligt vilket rätt och skyldighet att lösa in minoritetsaktier till det gängse priset uppkommer på basis av ett innehav av över nio tiondelar av samtliga aktier och röster, motsvarar 14 kap. 19 § 1 mom. i den gällande lagen. Ordalydelsen beaktar emellertid till åtskillnad från den gällande lagen den omständigheten att inlösaren inte med beaktande av 2 mom. nödvändigtvis själv formellt behöver vara en aktieägare i bolaget. Sålunda har t.ex. ett moderbolag som genom sina dotterbolag innehar över nio tiondelar av bolagets aktier och röster, inlösenrätt och -skyldighet även om moderbolaget inte själv skulle äga några aktier i bolaget.

Bolagsordningen kan inte avvika från bestämmelserna om inlösenrätt och -skyldighet till den del som syftet med bestämmelserna är att skydda minoritetsaktieägare. I bolagsordningen kan sålunda t.ex. inte föreskrivas att en högre kvalificerad majoritet förutsätts för inlösenskyldighet än lagen föreskriver. På motsvarande sätt kan den kvalificerade majoritet som medför inlösenrätt inte sänkas jämfört med vad lagen föreskriver.

Paragrafens *2 mom.* om vilka aktier och röster som anses tillhöra inlösaren vid tillämpning av 1 mom. och *3 mom.* om röstningsbegränsningar samt om röster som inte tas i beaktande när röstandelen räknas, stämmer i sak överens med den gällande lagens 14 kap. 19 § 2 och 3 mom.

I paragrafens *4 mom.* föreslås för tydlighetens skull en ny bestämmelse enligt vilken om de inlösare som avses i 1—3 mom. är flera till antalet den anses vara inlösare som mest omedelbart innehar den aktie- och röstmajoritet som avses ovan. T.ex. i det fall att nio tiondelar av ett aktiebolags aktier och röster innehas av ett annat aktiebolag anses det sist nämnda bolaget vara inlösare även om en tredje person har bestämmande inflytande i detta. Bestämmelsen innebär å andra sidan inte att inlösenskyldigheten kan kringgås t.ex. genom anlitande av mellanhänder. I så fall kan de allmänna principerna om anlitande av mellanhänder tillämpas.

2 §. *Anmälan om inlösenrätt och inlösenskyldighet.* Bestämmelsen i *1 mom.* om inlösarens skyldighet att anmäla att inlösenrätt och -skyldighet har uppkommit eller upphört samt bestämmelsen i *2 mom.* om bolagets skyldighet att göra registeranmälan motsvarar i sak bestämmelserna i den gällande lagens 14 kap. 19 § 4 mom. Förslagets ordalydelse har emellertid ändrats i någon mån jämfört med den gällande lagen, i syfte att understryka att särskild uppmärksamhet måste fästas vid att den information som bolaget får av någon annan än inlösaren är tillförlitig. Redan den gällande lagen har tolkats på detta sätt. Dessutom har i bestämmelsen beaktats sådana situationer där inlösaren får besked på något annat sätt än av en viss person.

Försummelse av inlösarens anmälningsskyldighet kriminaliseras liksom enligt den gällande lagen som en aktiebolagsförseelse, i enlighet med lagförslagets 25 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten.

Behandling av inlösentvister

3 §. *Skiljeförfarande.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall den som kräver inlösen, liksom enligt den gällande lagens 14 kap. 19 § 5 mom. och 16 kap. 5 §, överlämna meningsskiljaktigheter som gäller inlösenrätt och lösenbelopp till ett särskilt lagstadgat skiljeförfarande. Längre fram i detta kapitel finns bestämmelser om förfarandet. Till dessa bestämmelser hänvisas delvis också i 16 kap. 13 § och 17 kap. 13 §. Som komplettering skall i tillämpliga delar iakttas lagen om skiljeförfarande, så som föreskrivs i paragrafens

2 mom.

Enligt förslaget föregås skiljeförfarandet inte av några lagstadgade mellanskeden, såsom framställande av lösningsanspråk till bolaget och delgivning av anspråket till bolagets aktieägare på det sätt som avses i den gällande lagens 14 kap. 20 § 1 och 2 mom. Det lagstadgande inlösenförfarandet inskränker sig med andra ord till rättegången i en skiljedomstol. Denna kan givetvis föregås t.ex. av att inlösaren frivilligt gör ett offentligt köperbjudande i enlighet med värdepappersmarknadslagens 6 kap.

4 §. *Inledande av förfarandet.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall Centralhandelskammarens inlösningsnämnd på ansökan av käranden utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga skiljemän som har den sakkunskap som uppdraget kräver och förordna en ordförande för dem om flera skiljemän utses. Momentet stämmer i sak överens med den gällande lagens 16 kap. 5 § 1 mom. även om det av informativa skäl uttryckligen nämner opartiskhets- och oavhängighetskravet som också följer av lagen om skiljeförfarande. Närmare bestämmelser om inlösningsnämnden finns i handelskammarlagen (878/2002). Sökande är sålunda käranden, dvs. den majoritets- eller minoritetsaktieägare som framställer lösningsanspråket.

Lösningsanspråket skall preciseras och motiveras i ansökan. Detta betyder bl.a. att det lösenbelopp som erbjuds eller krävs skall nämnas i ansökan.

Skiljeförfarandet inleds enligt *2 mom.* då ansökan eller en kopia av den delges sökandens motpart. I sådana fall som avses nedan i 5 § 2 mom., dvs. då den gode mannen tar emot delgivningen på minoritetsaktieägarnas vägnar, inleds ärendet med att ett meddelande om ansökan publiceras i den officiella tidningen. I den gällande lagen finns inga motsvarande uttryckliga bestämmelser.

Enligt paragrafens *3 mom.* leder förändringar som efter att skiljeförfarandet inletts har skett i de förhållanden som avses i 1 § inte till att inlösenrätten eller -skyldigheten förfaller. Den avgörande tidpunkten är sålunda den då det i 1 mom. avsedda skiljeförfarandet inleds. Redan den gällande lagen har tolkats så att inlösaren inte kan slippa sin inlösenrätt t.ex. genom att avyttra aktier medan inlösenförfarandet pågår. För tydlighetens och enhetlighetens skull omfattar förslaget motsvarande bestämmelse också när det gäller inlösenrätt. T.ex. användning av optionsrätt för teckning av en aktie har sålunda inte betydelse för ett pågående skiljeförfarande. Optionsrätter beaktas i och för sig inte vid bedömningen av förutsättningarna för inlösen enligt 1 §.

5 §. *God man.* I denna paragraf föreskrivs om en god man som bevakar minoritetsaktieägarnas intressen vid inlösenförfarandet. I den gällande lagens 14 kap. 20 § 3 och 4 mom. föreskrivs om en god man. Förslaget innehåller emellertid flera ändringar jämfört med den gällande lagen. I förslaget används fortfarande benämningen ”god man” på en intressebevakare eftersom en god man i flera avseenden skiljer sig från en sådan intressebevakare som avses i lagen om förmyndarverksamhet. Detta trots att på en god man som komplettering tillämpas också bestämmelserna om intressebevakare.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall Centralhandelskammarens inlösningsnämnd efter att en sådan ansökan som nämns i 4 § 1 mom. har kommit in till domstolen ansöka om förordnande av en god man för att bevaka minoritetsaktieägarnas intressen vid skiljeförfarandet, om inte samtliga parter har meddelat att de anser att ett sådant förfarande är onödigt. Forumbestämmelsen i lagförslagets 24 kap. 1 § åsidosätter enligt momentet forumbestämmelserna i 8 kap. i lagen om förmyndarverksamhet.

Med avvikelse från den gällande lagens 14 kap. 20 § 3 mom. skall ansökan sålunda lämnas in av Centralhandelskammarens inlösningsnämnd och inte av bolaget. Med tanke på den gode mannens oavhängighet har det ansetts problematiskt att den gode mannen har förordnats på ansökan av ett bolag där inlösaren har bestämmande inflytande.

Med avvikelse från den gällande lagen inskränker sig den gode mannens uppgifter till att bevaka minoritetsaktieägarnas intressen vid skiljeförfarandet. Den gode mannens åtgärder har i praktiken inte haft något betydelse utanför skiljeförfarandet. Ändringen är också konsekvent med avseende på att det lagstadgade inlösenförfarandet enligt förslaget begränsas till skiljeförfarandet. Förslaget

innebär å andra sidan att den gode mannen vid skiljeförfarandet bevakar samtliga parters och inte endast frånvarande minoritetsaktieägares intressen. Detta sammanhänger med den närmare definitionen av den gode mannens uppgifter i paragrafens 2 och 3 mom.

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd behöver enligt momentet inte ansöka om förordnande av en god man om samtliga parter anser ett sådant förfarande vara onödigt. Bestämmelsen förpliktar inte Centralhandelskammarens inlösningsnämnd att på eget initiativ utreda parternas ståndpunkt i ärendet. I praktiken kan en inlösare som vill slippa kostnaderna för en god man till ansökan om skiljeförfarandet foga de övriga parternas skriftliga meddelanden om att någon god man inte behöver förordnas, om inlösaren har lyckats skaffa sådana meddelanden. När minoritetsaktieägarna är många är det i praktiken inte möjligt att få sådana meddelande och det är sålunda inte över huvud taget ändamålsenligt att utreda parternas ståndpunkt. Om meddelanden inte har fåtts från samtliga parter skall inlösningsnämnden lämna in en ansökan om förordnande av en god man till den behöriga tingsrätten. Ansökan skall i allmänhet göras omedelbart efter att ansökan om skiljeförfarande har kommit in. Skyldigheten att förordna en god man gäller enligt förslaget också ett sådant inlösenförfarande där en minoritetsaktieägare har krävt inlösen, om parterna inte går med på något annat.

Även om huvudmannen enligt 73 § i lagen om förmyndarverksamhet i regel skall beredas tillfälle att bli hörd i ett ärende som gäller förordnande av intressebevakare, kan en ansökan om förordnande av en sådan god man som avses i paragrafen avgöras utan att minoritetsaktieägarna hörs. I praktiken skulle delgivning av kallelsen ofta ske genom en kungörelse i enlighet med 11 kap. 9 § i rättegångsbalken, vilket innebär att parterna inte över huvud taget behöver höras i enlighet med 73 § 3 mom. i lagen om förmyndarverksamhet. Med beaktande av att en god man har snävare befogenheter än andra intressebevakare finns det inte heller annars någon orsak att höra parterna. Bestämmelsen hindrar å andra sidan inte domstolen att höra minoritetsaktieägarna innan den gode mannen förordnas, om detta anses befogat.

Förordnandet av en god man skall antecknas i handelsregistret. Domstolen skall på tjänstens vägnar göra en sådan anmälan till handelsregistret som avses i 24 kap. 6 §. Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen enligt vilken bolaget skall göra anmälan till handelsregistret.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om den gode mannens behörighet att på minoritetsaktieägarnas vägnar ta emot delgivningen av en ansökan om inledning av skiljeförfarande. Ett meddelande varav framgår ansökans huvudsakliga innehåll och den gode mannens kontaktuppgifter skall då tillställas minoritetsaktieägarna på det sätt som i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse och dessutom sändas till varje svarande vars namn och adress är kända för bolaget. Meddelandet skall dessutom publiceras i den officiella tidningen. Förfarandet gör det möjligt att delge ansökan då samtliga parter inte kan nås eller då en del av dem är okända. Förfarandet motsvarar i sak rättegångsbalkens 11 kap. 9 och 10 § om delgivning genom kungörelse. Om däremot samtliga parter är kända och kan nås är det inte nödvändigtvis ändamålsenligt att iaktta det förfarande som avses i momentet. Det är i så fall enklast att anhängiggöra ansökan på det sätt som avses i 4 § 2 mom. genom att delge den direkt till parterna, vilket innebär att något meddelande om ansökan inte behöver publiceras i den officiella tidningen. I den gällande lagen finns inga bestämmelser som motsvarar momentet, även om gällande 14 kap. 20 § 2 mom. innehåller delvis liknande bestämmelser om delgivning av en inlösares lösningsanspråk.

Enligt paragrafens *3 mom.* har den gode mannen vid skiljeförfarandet rätt och skyldighet att vid skiljeförfarandet på minoritetsaktieägarnas vägnar framföra omständigheter och bevis som stöder dessas sak. Den gode mannen har inte partsställning vid skiljeförfarandet utan endast stöder de minoritetsaktieägare som är parter vid rättegången. Den gode mannen har emellertid i allmänhet rätt att vid skiljeförfarandet handla som en part, t.ex. lägga fram bevis. Den gode mannen har å andra sidan också skyldighet att i egenskap av intressebevakare för minoritetsaktieägarna föra fram omständigheter och bevis som stö-

der dessas sak.

De föreslagna bestämmelserna om den gode mannens åtgärder på minoritetsaktieägarnas vägnar är avsedda att vara uttömmande. Den gode mannen har sålunda inte befogenheter att vidta andra åtgärder för minoritetsaktieägarnas räkning. För tydlighetens skull föreslås i momentet emellertid att det uttryckligen föreskrivs att den gode mannen inte har befogenhet att framställa eller godkänna lösningsanspråk på minoritetsaktieägarnas vägnar. Den gode mannen kan sålunda inte ingå förlikning eller på ett bindande sätt helt eller delvis medge käromålet — t.ex. i fråga om lösenbeloppet. Den gode mannen kan inte heller ansöka om skiljeförfarande och sålunda framställa lösningsanspråk på minoritetsaktieägarnas vägnar.

Den gode mannen kan inte heller vidta åtgärder som står i strid med minoritetsaktieägarnas egna åtgärder. Härmed avses att om en minoritetsaktieägare aktivt deltar i ett skiljeförfarande går dennes egna processuella åtgärder före den goda mannens. Om en minoritetsaktieägare t.ex. som svarande godkänner en inlösares inlösenrätt, har den gode mannens eventuella åtgärder för att visa att någon inlösenrätt inte föreligger ingen betydelse när det gäller denna minoritetsaktieägare.

Den gode mannens viktigaste uppgift är i praktiken att vid skiljeförfarandet uttala sin motiverade uppfattning och att vid behov visa vilket det rätta lösningspriset för en aktie är.

Den gode mannens uppgift inskränker sig till skiljeförfarandet. Den gode mannen har inte rätt att överklaga en skiljedom och inte heller annars någon särskild ställning vid överklagandet. Det finns å andra sidan inget hinder för att domstolen hör den gode mannen i bevisningssyfte, bl.a. om omständigheter som har betydelse för bestämmande av lösenbeloppet, om detta anses nödvändigt.

Den gode mannens uppgift enligt förslaget skiljer sig avsevärt från den gällande lagen enligt vilken den gode mannen bl.a. under vissa förutsättningar kan avtala om inlösen på en frånvarande minoritetsaktieägares vägnar. Avtalsmöjligheten har i praktiken inte haft någon betydelse och dessutom kan den anses vara problematisk från en frånvarande aktieägares synpunkt. I förslaget eftersträvas också en så tydlig definition som möjligt av den gode mannens uppgift.

I paragrafens *4 mom.* föreslås kompletterande bestämmelser om den gode mannen. Enligt momentet bestämmer skiljemännen den gode mannens arvode och kostnadsersättning. Ansvaret för betalning av arvode och kostnadsersättning bestäms enligt samma regler som ansvaret för skiljeförfarandets kostnader enligt 8 §. Enligt momentet skall den gode mannen vidare utan dröjsmål efter att skiljeförfarandet avslutats göra en registeranmälan om sin åtgärdsrapport, som genom registreringen anses ha kommit till minoritetsaktieägarnas kännedom. Eftersom den gode mannen inte förvaltar egendom som tillhör en annan, är det inte fråga om någon egentlig redovisningsskyldighet utan snarare om en rapport som kan jämföras med en sådan som avses i 50 § 2 mom. i lagen om förmyndarverksamhet. Preskriptionstiden för ett sådant skadeståndsyrkande som avses i lagens 61 § räknas i detta fall från registreringen.

I övrigt gäller om den gode mannen i tillämpliga delar vad som i lagen om förmyndarverksamhet föreskrivs om intressebevakare. Den speciella karaktären av den gode mannens uppgifter och ställning innebär i och för sig att många av den nämnda lagens bestämmelser inte kan tillämpas som sådana. Vissa bestämmelser i lagen om förmyndarverksamhet kan i praktiken tillämpas endast i sällsynta undantagsfall. Många av lagens bestämmelser har emellertid en viktig principiell och delvis också praktisk betydelse. Av lagens 5 § följer t.ex. att den gode mannen skall vara lämplig för uppdraget. Vid bedömningen av lämpligheten skall beaktas bl.a. vederbörandes skicklighet och erfarenhet samt uppdragets art och omfattning. I praktiken har den gode mannen beroende på omständigheterna i det enskilda fallet varit t.ex. en CGR-revisor eller en advokat. Av lagens 32 § följer att den gode mannen skall vara så oberoende av bl.a. inlösaren och bolaget att hans eller hennes intressen inte kan råka i konflikt med minoritetsaktieägarnas intressen. Av lagens 45 § följer att den gode mannen är skyldig att ersätta skada som han eller hon uppsåtligen eller av oaktsamhet har åsamkat en minoritetsaktieägare.

6 §. *Ställande av säkerhet.* Denna paragrafs bestämmelser om ställande av säkerhet stämmer huvudsakligen överens med motsvarande bestämmelser i gällande 14 kap. 21 §.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att om det med laga kraft har avgjorts att inlösenrätt föreligger eller om skiljemännen anser detta vara klart, men något lösenbelopp inte har avtalats eller bestämts, övergår aktien till inlösaren direkt då denne ställer en säkerhet som skiljemännen har godkänt för betalningen av lösenbeloppet. Detta motsvarar i stort sett 14 kap. 21 § 1 mom. i den gällande lagen. I förslaget ersätts emellertid förutsättningen att inlösenrätten inte får vara stridig med förutsättningen att skiljemännen anser det vara klart att inlösenrätt föreligger. Den omständigheten att inlösenrätten är stridig hindrar sålunda enligt förslaget inte nödvändigtvis ett sådant förfarande som avses i paragrafen, om stridigheten inte över huvud taget är motiverad eller om motiveringen inte är rättsligt hållbar och inlösenrätten också annars måste anses vara klar. Den omständigheten att inlösenrätten är ostridig i det avseendet att de närvarande minoritetsaktieägarna och den gode mannen godkänner inlösenrätten, hindrar å andra sidan inte skiljedomstolen att anse inlösenrätten vara oklar i fråga om frånvarande aktieägare i det fall skiljemännen ändå anser att ärendet är oklart från rättslig eller bevismässig synpunkt. I den mån som inlösenrätten inte kan anses vara klar aktualiseras säkerhetsförfarandet först när frågan om inlösenrätten har avgjorts t.ex. med en sådan lagakraftvunnen mellandom som avses i 35 § i lagen om skiljeförfarande.

I momentet föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken en eventuellt förordnad god man vid behov skall förvara säkerheten för deras räkning som har rätt till lösenbeloppet. Motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen. Eftersom förvaring av en säkerhet för vissa parters räkning är en föga lämplig uppgift t.ex. för skiljedomstolens ordförande, har den gode mannen redan tidigare i praktiken getts i uppgift att förvara säkerheter.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall då en aktie har övergått till inlösaren med stöd av 1 mom., på det aktiebrev som utfärdas över aktien tillämpas vad som enligt 11 § 3 mom. skall tillämpas på aktiebrev efter att lösenbeloppet deponerats. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 14 kap. 21 § 2 mom. Vidare föreskrivs i momentet att när en värdeandel som avser en aktie överförs till en inlösare skall rätten till lösenbeloppet noteras på värdeandelskontot i stället för värdeandelen. Motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen, vilket i praktiken har ansetts vara problematiskt.

Det förfarande som avses i paragrafen innebär inte att frågan om äganderätten till aktierna blivit avgjord med laga kraft. En säkerhet sammanhänger med de avsedda rättsverkningarna endast om den som ställer säkerheten verkligen kan anses vara inlösare, dvs. om de förutsättningar som anges i 1 § är uppfyllda. Ett sådant förfarande som avses i paragrafen hindrar med andra ord inte domstolen att senare anse att en minoritetsaktieägare fortfarande måste betraktas som aktieägare, om det visar sig att någon inlösenrätt inte förelegat. Eftersom säkerhetsförfarandet emellertid är tillåtet endast i situationer där inlösenrätten inte är stridig, kan en sådan problematisk situation i praktiken uppkomma ytterst sällan.

7 §. *Bestämmande av lösenbelopp.* Enligt den allmänna bestämmelsen i *1 mom.* skall lösenbeloppet för en aktie bestämmas enligt det gängse priset omedelbart före skiljeförfarandet. I den gällande lagen föreskrivs inte om tidpunkten för bestämmande av priset. I den juridiska litteraturen och i praxis har det emellertid ansetts att lösenbeloppet skall bestämmas enligt det gängse priset omedelbart före lösningsanspråket.

Det har inte ansetts nödvändigt att i förslaget ta in en mot gällande 16 kap. 5 § 2 mom. svarande uttrycklig bestämmelse om att skiljemännen när de bestämmer priset skall beakta samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet. Avsikten är inte heller att ändra de principer som i rättspraxis och i den juridiska litteraturen har utformats när det gäller bestämmande av det gängse priset. Utgångspunkten för bestämmande av det gängse priset är sålunda aktiens marknadspris. Detta gäller framförallt i bolag som är föremål för offentlig handel men också i andra bolag om marknadspriset kan anses ha bildats på ett tillförlitligt sätt (HD 1993:31).

Även om marknadspriset måste anses vara utgångspunkten för värderingen kan å andra sidan också andra värderingsmetoder (aktiens avkastnings- och substansvärde) ha betydelse för bestämmandet av det gängse priset.

Enligt momentet skall på lösenbeloppet betalas ränta från det att skiljeförfarandet inletts. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen. Skyldigheten att betala ränta är i konsekvens med att lösenbeloppet enligt det som anförs ovan bestäms enligt det gängse priset omedelbart innan skiljeförfarandet inletts. Räntesatsen bestäms enligt den i 12 § i räntelagen avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga. Bestämmelsen begränsar inte inlösarens skyldighet att enligt räntelagen betala en högre dröjsmålsränta om lösenbeloppet inte betalas efter att det förfallit till betalning. I 11 § 1 mom. föreskrivs när lösenbeloppet förfaller till betalning.

Paragrafens *2 mom.* innehåller en specialbestämmelse om bestämmande av lösenbeloppet då inlösen har föregåtts av ett sådant obligatoriskt köpeanbud som avses i värdepappersmarknadslagens 6 kap. 6 §. Som gängse pris betraktas härvid också vid inlösenförfarandet enligt aktiebolagslagen i första hand det pris som erbjuds vid ett obligatoriskt köperbjudande. Den föreslagna bestämmelsen som inte har någon motsvarighet i den gällande lagen förenhetligar bestämmandet av priset vid dessa inlösenförfaranden som ofta följer på varandra. Det pris som tillämpats i ett sådant obligatoriskt köpeanbud som avses i värdepappersmarknadslagen är i detta fall huvudregeln, från vilken emellertid avvikelse kan göras av särskild anledning. Vid bedömningen av om någon särskild anledning föreligger är det framförallt skäl att beakta hur lång tid som har förflutit mellan det obligatoriska köpeanbudet och inlösenförfarandet enligt aktiebolagslagen. Ju längre tid som har förflutit, desto mindre betydelse har det pris som tillämpats i ett sådant obligatoriskt köpeanbud som avses i värdepappersmarknadslagen som indikator på det gängse pris som skall tillämpas vid ett inlösenförfarande enligt aktiebolagslagen. En omständighet som kan uppmärksammas vid bedömningen är också hur stor del av aktieägarna som erbjudandet riktas till som har godkänt det enligt värdepappersmarknadslagens gjorda köpeanbudet. Ju större andel av aktieägarna som har godtagit det enligt värdepappersmarknadslagen bestämda priset, desto större betydelse har detta pris också som indikator på det gängse priset enligt aktiebolagslagen.

I paragrafens *3 mom.* ingår en specialbestämmelse om lösenbeloppet i vissa sådana fall där inlösenrätt och -skyldighet har uppkommit till följd av ett sådant frivilligt köpeanbud som avses i värdepappersmarknadslagens 6 kap. Om inlösaren till följd av erbjudandet har blivit innehavare till minst nio tiondelar av de erbjudna aktierna, anses det pris som nämns i det offentliga köpeanbudet som det gängse priset. Också i detta fall kan av särskild anledning göras avvikelse från presumtionen. Vid bedömningen kan beaktas den tid som har förflutit från köpeanbudet till inlösenförfarandet samt hur omfattande köpeanbud det varit fråga om. I ett bolag med olika slag av aktier är det dessutom skäl att bedöma hur stor andel av ägarna till aktier av olika slag som har godkänt anbudet.

Den föreslagna paragrafens 2 och 3 mom. motsvarar artiklarna 15 och 16 i direktivet om uppköpserbjudanden. Förslaget går såtillvida längre än de krav som direktivet ställer att inlösenförfarande inte behöver inledas inom den formella tid på tre månader som avses i direktivets artikel 15.4 för att bestämmelserna skall kunna tillämpas. Tidsfaktorn tas emellertid på det sätt som nämns ovan i beaktande vid tolkningen av bestämmelserna.

8 §. *Kostnaderna för skiljeförfarandet.* Paragrafens bestämmelse om kostnaderna för skiljeförfarandet motsvarar huvudsakligen gällande 16 kap. 5 § 3 mom. men är mera allmänt utformad och tydligare. Med kostnaderna för skiljeförfarandet avses den ersättning som betalas till skiljemännen för deras arbete och kostnader. Dessutom skall paragrafen på det sätt som föreskrivs i 5 § 4 mom. tillämpas när det gäller ansvaret för betalningen av den gode mannens arvode och kostnader. Vidare skall bestämmelsen tillämpas i sådana inlösensituationer som avses i 16 och 17 kap., där den i paragrafen avsedda inlösaren är ett bolag.

Enligt paragrafen svarar inlösaren för kost-

naderna för skiljeförfarandet, om inte skiljemännen av någon särskild anledning anser det vara skäligt att bestämma något annat. Skiljedomstolen kan enligt paragrafen med avvikelse från huvudregeln bestämma både vem som svarar för kostnaderna i förhållande till skiljedomstolen och vem som svarar för kostnaderna i förhållandet mellan parterna. Förslaget innebär att det kan finnas skillnader i dessa ansvarsförhållanden. T.ex. om en minoritetsaktieägare som misstänks vara insolvent har fördröjt behandlingen av ett ärende utan anledning kan det bestämmas att inlösaren och minoritetsaktieägaren solidariskt ansvarar för kostnaderna för skiljeförfarandet gentemot skiljemännen medan minoritetsaktieägaren ansvarar för kostnaderna i förhållandet mellan parterna.

Avsikten är att frågan om vem som i den bemärkelse som avses i paragrafen betraktas som inlösare skall bestämmas på basis av en parts processuella ställning och inte på basis av partens materiella ställning. Den huvudregel som framgår av paragrafen skall sålunda tillämpas t.ex. på en kärande som kräver att få sin inlösenrätt fastställd, även om slutresultatet i målet skulle vara att käranden inte anses ha någon inlösenrätt.

Varken paragrafen eller den gällande lagens 16 kap. 5 § 3 mom. gäller parternas egna rättegångskostnader vid skiljedomstolen. Utgångspunkten är den att parterna själva svarar för sina rättegångskostnader men i skiljedomen kan det bestämmas att ersättning skall betalas också för sådana rättegångskostnader, varvid i tillämpliga delar iakttas vad som i rättegångsbalken föreskrivs om ersättning för rättegångskostnader. Den process som det här är frågan om uppvisar ofta särdrag som kan leda till att t.ex. jämkningsbestämmelsen i rättegångsbalkens 21 kap. 8 b § tillämpas.

9 §. *Andra bestämmelser om skiljeförfarandet.* Paragrafens *1 mom.* gäller delgivningar under skiljeförfarandet och utlämnande av exemplar av skiljedomen. Motsvarande bestämmelser finns inte i den gällande lagen. En bestämmelse om utlämnande av exemplar av skiljedomen finns också i 37 § i lagen om skiljeförfarande.

Momentet gäller endast åtgärder som vidtas efter att skiljeförfarandet inletts. I 4 § 2 mom. och 5 § 2 mom. föreskrivs om sådan delgivning som förutsätts för inledande av förfarandet.

Enligt momentet räcker det att delgivningar under skiljeförfarandet tillställs och exemplar av skiljedomen ges endast till dem som under skiljeförfarandet har fört talan eller annars i detta syfte anmält sig till skiljedomstolen, dvs. till parter som har visat aktivitet samt till den gode mannen. Det har i praktiken visat sig vara problematiskt och onödigt att delge handlingar och lämna ut exemplar av skiljedomen till alla parter om dessa är många. I momentet avses med att föra talan, t.ex. bemötande av en ansökan eller att ge något annat yttrande samt att uppträda vid skiljedomstolens muntliga förhandling. En part kan också nöja sig med att be skiljedomstolen om att få delgivningarna i ärendet och ett exemplar av skiljedomen. Det är också möjligt att endast be att få skiljedomen. En part kan be att få ett exemplar av skiljedomen också efter att förfarandet slutförts om parten har ett intresse av att få skiljedomen t.ex. för ett överklagande eller med tanke på verkställigheten.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall skiljemännen anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter att den givits. Detta stämmer överens med 16 kap. 5 § 4 mom. i den gällande lagen. I momentet föreskrivs emellertid med avvikelse från den gällande lagen också om skyldigheten att till registeranmälan foga en utredning om att exemplar av domen har givits i enlighet med 1 mom., med andra ord till de parter som visat aktivitet och till den gode mannen. Utredningen är en förutsättning för registrering av skiljedomen. Detta har att göra med att besvärstiden enligt 10 § 1 mom. räknas från registreringen av skiljedomen. Det finns inget hinder för det i praktiken förekommande förfarandet att inlösaren, som svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, de facto ser till att exemplar av skiljedomen tillställs parterna samt anmäler domen för registrering. Detta förfarande fritar emellertid inte skiljemännen från det rättsliga ansvaret för att dessa åtgärder faktiskt vidtas.

Om en skiljedom inte vederbörligen anmäls för registrering inom den tid som nämns ovan kan anmälan göras också av en part. Bestämmelsen behövs eftersom partens rätt

kan vara beroende av registreringen. På anmälan ställs också i detta fall de krav som nämns ovan. Anmälaren kan ha rätt att av skiljemännen få gottgörelse för sina kostnader enligt allmänna regler.

Om skiljedomen rättas på det sätt som avses i 38 § i lagen om skiljeförfarande eller om en sådan tilläggsdom meddelas som avses i den nämnda lagens 39 §, skall också i fråga om den rättade domen eller tilläggsdomen förfaras på det sätt som föreskrivs i momentet.

10 §. *Överklagande.* Paragrafens bestämmelser om överklagande av skiljedomar ersätter 16 kap. 5 § 5 mom. i den gällande lagen. Liksom för närvarande kan en skiljedom överklagas hos en domstol, till åtskillnad från vad som i allmänhet är fallet med skiljedomar. Detta beror på att det är fråga om ett lagstadgat och inte ett avtalsbaserat skiljeförfarande.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall en skiljedom liksom enligt gällande 16 kap. 5 § 5 mom. överklagas hos underrätten. Enligt förslaget är den tingsrätt som avses i 24 kap. 1 § behörig. Vid behandlingen av besväret i tingsrätten skall enligt förslaget i tillämpliga delar iakttas rättegångsbalkens 8 kap. om behandling av ansökningsärenden. T.ex. i fråga om besvärsskriftens innehåll skall i tillämpliga delar iakttas rättegångsbalkens 8 kap. 2 §. Till besvärsskriften skall också fogas en kopia av skiljedomen.

För att den tidpunkt då en skiljedom vinner laga kraft skall kunna anges tydligare föreslås att den skall överklagas senast sextio dagar efter registreringen. I sådana situationer som avses i 38 och 39 § i lagen om skiljeförfarande skall tiden räknas från registreringen av den rättade domen eller tilläggsdomen, förutsatt att överklagande gäller domens korrigerade del eller en fråga som avgjorts genom tilläggsdomen.

Av behandlingsordningen för ansökningsärenden följer bl.a. att tingsrätten inte kan meddela en tredskodom i ärendet. Meddelande av en tredskodom till följd av en parts passivitet är inte förenligt med detta förfarande, där möjligheten finns att ett stort antal aktieägare inte över huvud taget är medvetna om processen och där det inte nödvändigtvis är meningsfullt ens för en enskild aktieägare som känner till saken att delta i processen, på grund av att aktieägaren har ett ytterst litet intresse av den. Detta stämmer också överens med det faktum att inte heller skiljemännen kan meddela en tredskodom.

Enligt paragrafens *2 mom.* får tingsrättens beslut överklagas hos högsta domstolen om denna meddelar besvärstillstånd enligt 30 kap. 3 § i rättegångsbalken. Bestämmelsen skiljer sig från den gällande lagen enligt vilken tingsrättens dom skall överklagas hos hovrätten varefter fullföljd söks hos högsta domstolen. När en skiljedom överklagas hos högsta domstolen skall i tillämpliga delar iakttas de bestämmelser i rättegångsbalkens 30 kap. som gäller fullföljd i ärende som hovrätt har handlagt i andra instans. Det som föreskrivs om hovrätten gäller härvid tingsrätten.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att om en skiljedom inte överklagas skall på verkställigheten tillämpas 2 kap. 19 § i utsökningslagen. Detta motsvarar i sak gällande 16 kap. 5 § 5 mom.

Utöver att ett ärende kan överklagas så som föreskrivs i paragrafen kan en skiljedom i enlighet med lagen om skiljeförfarande vara ogiltig eller också kan den upphävas på talan av en part. I 40—42 § i lagen om skiljeförfarande föreskrivs om dessa med extraordinärt ändringssökande jämförbara förfaranden. Paragrafen begränsar inte en parts möjligheter att åberopa dessa bestämmelser och att sålunda i samtliga instanser få ogiltighets- och klandergrunderna behandlade i vanlig ordning.

På överklagande av ersättning som skiljemännen fastställt för arbete och kostnader skall i stället för denna paragraf tillämpas 47—48 § i lagen om skiljeförfarande. Dessa bestämmelser gäller inte ersättning för en god mans arvode och kostnader, även om de med avseende på 5 § 4 mom. och 8 § jämställs med kostnader för skiljeförfarandet. Beslut som gäller en god mans arvode och kostnader överklagas i den ordning som avses i denna paragraf.

Verkställande av inlösen

11 §. *Betalning av lösenbelopp och övergång av rättigheter.* Denna paragrafs be-

stämmelser om betalning av lösenbelopp och övergång av rättigheter motsvarar i princip 14 kap. 21 § i den gällande lagen. Bestämmelserna innehåller emellertid vissa ändringar och preciseringar jämfört med den gällande lagen.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall lösenbeloppet betalas inom en månad efter att domen genom vilken lösenbeloppet fastställts vunnit laga kraft. Med lösenbelopp avses i paragrafen lösenbeloppet inklusive den ränta som skall betalas på detta enligt 7 § 1 mom. Vid dröjsmål med betalningen skall dröjsmålsränta betalas i enlighet med räntelagen.

I momentet föreskrivs vidare för tydlighetens skull uttryckligen att en aktie övergår till inlösaren genom betalning av lösenbeloppet, om den inte har övergått redan tidigare genom att säkerhet ställts enligt 6 §. I den gällande lagen föreskrivs endast om betalning genom deponering. Då lösenbeloppet har betalts har inlösaren rätt att få en värdeandel som avser aktien registrerad på sig utan medverkan av minoritetsaktieägaren. Om ett aktiebrev däremot har utfärdats över aktien skall detta överlämnas till inlösaren. Innan detta har skett är inlösaren inte skyldig att betala lösenbeloppet och betalningen av lösenbeloppet kan inte heller anses ha skett för sent på det sätt som nämns ovan. Inlösaren kan å andra sidan i så fall deponera lösenbeloppet i enlighet med 2 mom.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan lösenbeloppet betalas genom att det deponeras hos länsstyrelsen på bolagets hemort på det sätt som föreskrivs i den s.k. deponeringslagen (281/1931). Inlösaren får i så fall inte förbehålla sig rätt att återfå det deponerade. Enligt deponeringslagen kommer deponering i fråga t.ex. om borgenären vägrar ta emot en prestation eller är okänd. Eftersom det aldrig på förhand finns exakta uppgifter om vilka som är delägare i ett bolag som använder aktiebrev, kommer deponering i allmänhet i fråga om innehavaren av ett aktiebrev inte inom en månad från att domen vunnit laga kraft till det att lösenbeloppet förfaller till betalning har anmält sitt intresse att ta emot prestationen och erbjudit sig att överlåta aktiebrevet. I ett bolag som hör till värdeandelssystemet kan deponering komma i fråga när det gäller sådana innehavare av gemensamma konton som avses i 4 kap. 10 §.

Enligt paragrafens *3 mom.* medför innehav av ett aktiebrev efter deponering som avses i 2 mom. endast rätt till lösenbeloppet. Denna bestämmelse, som i sak motsvarar den gällande lagen, begränsar bl.a. en förvärvares eller panthavares rätt, även om denne vid mottagandet av aktiebrevet inte varit medveten om att aktien är föremål för inlösen. Momentets bestämmelser om utfärdande av ett nytt aktiebrev motsvarar den gällande lagens bestämmelser utom i det avseendet att förslaget inte förutsätter att ett nytt aktiebrev utfärdas först ett år efter deponeringen.

19 kap. **Ändring av företagsform**

I detta kapitel föreskrivs om ombildande av ett privat aktiebolag till ett publikt aktiebolag samt om ombildande av ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag (ändring av aktiebolagsformen). I kapitlet ingår dessutom helt nya bestämmelser om ombildande av ett privat aktiebolag till ett andelslag eller personbolag samt om fortsättande av verksamheten som enskild näringsidkare (ändring av företagsformen).

De föreslagna bestämmelserna om ombildande av ett privat aktiebolag till ett publikt aktiebolag motsvarar i allmänhet den gällande lagen.

Bestämmelserna om ombildande av ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag föreslås bli förenklade. Enligt förslaget är en förutsättning för ombildandet endast att det ursprungliga bolagets bolagsordning och firma uppfyller de krav som ställs på ett privat bolag. Den gällande lagens förbud mot att ändra ett publikt aktiebolag till ett privat, fusionera ett publikt aktiebolag med ett privat eller mot att genomföra en delning som resulterar i ett privat aktiebolag i det fall att bolagets aktier är föremål för offentlig handel, föreslås bli slopat eftersom det leder till slumpmässiga resultat. De rättigheter som tillkommer aktieägare och borgenärer som har investerat i värdepapper som är föremål för offentlig handel tryggas inte lika bra genom aktiebolagslagen som genom lagstiftningen om värdepappersmarknadslagen och genom de bestämmelser som marknadsplatserna tillämpar om indragning av värdepap-

per från offentlig handel.

Enligt gällande 17 kap. 2 § 4 mom. skall, när ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag, borgenärsskyddsförfarandet tillämpas i fråga om innehavare av andra värdepapper än värdepapper i eget kapital, om värdepappren kan vara föremål för offentlig handel. Också detta krav föreslås bli slopat.

Gällande 17 kap. 2 § 2 mom. om omröstning enligt aktieslag när ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag har ansetts onödigt och tas sålunda inte in i lagförslaget.

Också den gällande lagens bestämmelser om att en aktieägare som motsätter sig ombildandet har rätt till inlösen föreslås bli slopade. Minoritetens inlösenrätt kan avsevärt försvåra åtgärder som syftar till att sanera ett bolag, t.ex. i en situation där bolaget inte uppfyller de krav som ställs på offentlig handel. Likställighetsprincipen kan emellertid i exceptionella situationer utgöra ett hinder för beslut om ombildande till ett privat aktiebolag.

Enligt förslaget blir det möjligt att ombilda ett privat aktiebolag till någon annan företagsform. Detta förutsätter samtliga aktieägares samtycke. Eftersom bestämmelserna om kapitalets varaktighet när det gäller de övriga företagsformer som omfattas av förslaget är lindrigare än aktiebolagslagen, har som en förutsättning för ändringen uppställts att borgenärsskyddsförfarandet iakttas. Förfarandet motsvarar bl.a. det som gäller vid fusion och minskning av aktiekapitalet.

Ytterligare en förutsättning för ändring av företagsformen är att bolagets aktieägare uppfyller de krav som ställs på ägarna när det gäller företagsformen i fråga. T.ex. för ombildande till ett andelslag förutsätts att aktiebolaget har minst tre aktieägare, eftersom ett andelslag skall ha minst tre medlemmar. En förutsättning för ombildande till ett andelslag, öppet bolag eller kommanditbolag är inte att aktieägarna eller en del av dem är fysiska personer. Vid en ändring av företagsformen skall alla som vid tidpunkten för registreringen av ändringen är aktieägare bli medlemmar eller bolagsmän i det företag som fortsätter verksamheten. Denna förutsättning gör det möjligt att minska eventuella missbruk i samband med ändringen av företagsformen, t.ex. försök att utnyttja ombildandet för att överföra bolagets tillgångar utom räckhåll för borgenärerna.

En ändring av företagsformen innebär inte att aktiebolaget upplöses. Trots detta kan ändringen av företagsformen innebära en väsentlig förändring som har betydelse för den bindande verkan av avtal som företaget har ingått. Frågan måste bedömas med avseende på varje avtal och de därtill anslutna omständigheterna, i enlighet med de allmänna avtalsrättsliga principerna.

Ändring av aktiebolagsform

1 §. *Ombildning av privat aktiebolag till publikt.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse om ombildande av ett privat aktiebolag till ett publikt aktiebolag. Bestämmelser stämmer i sak överens med gällande 17 kap. 1 §.

De krav som enligt paragrafens *2 mom.* skall uppfyllas i fråga om ett publikt aktiebolag är att aktiekapitalet enligt 1 kap. 3 § uppgår till minst 80 000 euro samt det i firmalagens 7 § 4 punkten angivna kravet att ett publikt aktiebolags firma skall innehålla orden ”publikt aktiebolag” eller motsvarande förkortning, dvs. ”abp”. Om bolagets aktiekapital före ändringen är mindre än 80 000 euro, skall ökningen av aktiekapitalet anmälas för registrering samtidigt som ändringen av bolagsformen.

I paragrafens *3 mom.* föreslås att den gällande lagens bestämmelse om full täckning för det bundna egna kapitalet ändras så att bolagets eget kapital, dvs. skillnaden mellan tillgångarna och skulderna, skall uppgå till minst aktiekapitalet. Täckningskravet gäller således inte t.ex. uppskrivningsfonder eller sådana överkurs- och reservfonder som har avsatts i enlighet med den gällande lagen. Ändringen äventyrar inte intressegruppernas ställning eftersom ett publikt aktiebolag inte t.ex. från en borgenärs synpunkt är en riskablare bolagsform än ett privat aktiebolag.

Kravet på täckning för aktiekapitalet skall vara uppfyllt både på basis av bolagets balansräkning och en värdering enligt tillgångarnas och skuldernas verkliga värden. Förutsättningen bedöms endast på basis av bola-

gets separata balansräkning, inte på basis av koncernbalansen.

I momentet föreslås också en förenkling av den gällande lagens krav på säkerställande av kapitaltäckningen så att yttrandet av en utomstående sakkunnig ersätts med en godkänd revisors intyg som skall fogas till registeranmälan. Förfarandet motsvarar bl.a. de bestämmelser som föreslås om bildande av bolag och aktieemission. Intyget kan ges också av bolagets egen revisor, om denne är en godkänd revisor. Intyget behöver inte läggas fram på bolagsstämman. Till åtskillnad från ett sådant yttrande av en oberoende sakkunnig som avses i den gällande lagen gäller intyget tidpunkten för registeranmälan och inte tidpunkten för den bolagsstämma som beslutar om saken. I yttrandet kan beaktas en sådan ökning av aktiekapitalet som har genomförts i samband med ändringen av företagsformen. Det belopp av ökningen som tillfaller bolaget skall vara betalt när registeranmälan görs.

Enligt momentet skall registeranmälan göras inom en månad. När ändringen registreras ombildas ett privat aktiebolag till ett publikt aktiebolag.

2 §. *Betydande förvärv efter ombildning till ett publikt aktiebolag*. I denna paragraf föreslås i överensstämmelse med 17 kap. 1 § 4 mom. i den gällande lagen en bestämmelse om tillämpning av bestämmelserna om efterapport när ett privat aktiebolag ombildas till ett publikt aktiebolag.

3 §. *Ombildning av ett publikt aktiebolag till privat.* Förslaget innebär en förenkling av gällande 17 kap. 2 § om ombildande av ett publikt aktiebolag till privat.

Enligt föreslagna *1 mom.* skall ett beslut om ombildande av ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag fattas med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädda aktierna. Någon sådan omröstning enligt aktieslag som förutsätts i den gällande lagen krävs inte. Dessutom skall bolagets firma ändra i enlighet med firmalagen, dvs. så att den innehåller ordet ”aktiebolag” eller motsvarande förkortning ”ab” bestämmelsen skiljer sig väsentligt från den gällande lagen såtillvida att det i gällande 17 kap. 2 § 3 mom. ingående förbudet mot ändring av bolagsformen och det i samma paragrafs 4 mom. föreskrivna borgenärsskyddsförfarandet föreslås bli slopade.

Trots att momentet inte förbjuder ombildande av ett sådant bolag till ett privat aktiebolag, vars värdepapper är föremål för offentlig handel, kan en sådan åtgärd leda till kränkning av likställigheten eller till att de som deltagit i åtgärderna blir ersättningsskyldiga. Den kan också innebära en sådan ändring av ett avtal mellan bolaget och t.ex. en skuldebrevsinnehavare som skall bedömas enligt de allmänna avtalsrättsliga principerna.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall registeranmälan om beslutet göras inom en månad. Dessutom innebär förslaget att ändringen träder i kraft genom att ändringen av bolagsordningen registreras i handelsregistret.

Paragrafen gäller inte fusion av ett publikt aktiebolag med ett privat aktiebolag och inte heller delning som resulterar i ett privat aktiebolag. Sådana åtgärder kan genomföras i enlighet med 16 och 17 kap.

Ombildning av ett privat aktiebolag till någon annan företagsform

4 §. *Ändring av företagsform.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka ett privat aktiebolag kan ombildas till ett andelslag, till ett öppet bolag eller till ett kommanditbolag eller under vilka ett aktiebolags verksamhet kan fortsättas som en enskild näringsidkare. En skillnad jämfört med sådan omvandling av företagsformen som avses i 1—3 §, där ett aktiebolag omvandlas till någon annan form av aktiebolag, är att om det förfarande som regleras i 4—8 används benämningen ”ändring av företagsformen”.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall ett aktiebolag som ombildas till ett andelslag vid den tidpunkt då ändringen av företagsformen registreras ha minst tre aktieägare som samtliga blir medlemmar i andelslaget. Enligt 3 kap. 1 § i lagen om andelslag (1488/2001) skall ett andelslag ha minst tre medlemmar.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall ett aktiebolag som ombildas till ett öppet bolag eller till ett kommanditbolag ha minst två aktieägare som alla blir bolagsmän i det öppna bolaget eller i kommanditbolaget. En del av aktieägarna kan enligt vad som föreskrivs i bo-

lagsavtalet bli tysta bolagsmän i kommanditbolaget. Enligt 1 kap. 1 § i lagen om öppna bolag och kommanditbolag skall ett bolag ha minst en ansvarig bolagsman.

Enligt paragrafens *3 mom.* kan också ett enmansbolag upphöra med sin verksamhet som aktiebolag och fortsätta verksamheten som en enskild näringsidkare. En förutsättning är härvid att bolagets enda aktieägare är en fysisk person som är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Även om det enligt skattelagstiftningen är tillåtet för ett dödsbo att bedriva verksamhet som enskild näringsidkare under en viss tid, utan att bolaget betraktas som en sammanslutning som motsvarar ett öppet bolag, är en sådan situation från privaträttslig synpunkt så oklar att det enligt förslaget inte är tillåtet att ombilda ett aktiebolag som ägs av ett dödsbo till en enskild näringsidkare.

5 §. *Beslutsfattande.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om sättet för fattande av beslut om ombildande och om innehållet i ett sådant beslut. Enligt den föreslagna paragrafens *1 mom.* skall beslutet fattas med samtycke av samtliga aktieägare på bolagsstämman eller i enlighet med 5 kap. 1 § 2 mom. utan att någon bolagsstämma hålls. Eftersom en ändring av företagsformen har en väsentlig betydelse också för deras ställning som innehar eventuella optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, och eftersom dessa inte föreslås få rätt till inlösen eller någon annan penningersättning, krävs för beslutet också samtycke av samtliga innehavare av särskilda rättigheter. Eftersom ett sådant samtycke kan ges på förhand kan det nämnas också i villkoren för rättigheterna.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om innehållet i ett beslut om ombildande av ett aktiebolag till ett andelslag. Beslutet ersätter andelslagets stiftelseurkund. I ett sådant beslut skall enligt momentets *1 punkt* tas in andelslagets stadgar i den form som föreskrivs i lagen om andelslag.

Enligt momentets *2 punkt* skall i beslutet anges antalet andelar som tilldelas medlemmarna samt andelarnas art. I 9 kap. 1 § i lagen om andelslag förutsätts att varje medlem tar minst en andel.

Enligt momentets *3 punkt* skall i beslutet anges namnen på andelslagets första revisorer och styrelsemedlemmar eller förvaltningsrådsmedlemmar. Dessa uppdrag börjar med registreringen av ändringen av företagsformen.

Momentet stämmer i sak överens med vad som i 2 kap. 2 § i lagen om andelslag föreskrivs om innehållet i andelslagets stiftelseurkund. I ett beslut om ändring av företagsformen är det emellertid inte nödvändigt att nämna personuppgifter, kostnaderna för bildande av andelslaget och ersättningen för dem och inte heller andra särskilda förmåner som andelslaget beviljat. I förslaget har ombildandet av ett aktiebolag till ett andelslag jämställts med bildande av ett andelslag, men aktiebolagets aktieägare har inte jämställts med andelslagets stiftare.

Eftersom en ändring av företagsformen sammanhänger med motsvarande borgenärsskyddsförfarande som vid en minskning av aktiekapitalet, kan det bestämmas att andelskapitalet understiger aktiebolagets aktiekapital.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall ett beslut som gäller ombildande av ett aktiebolag till ett öppet bolag eller till ett kommanditbolag innehålla bolagsavtalet för det öppna bolaget eller för kommanditbolaget.

Enligt paragrafens *4 mom.* skall i ett beslut som gäller fortsättande av ett aktiebolags verksamhet som en enskild näringsidkare nämnas den enskilda näringsidkarens firma.

Ett andelslags, ett personbolags eller en näringsidkares firma skall naturligtvis uppfylla de förutsättningar som anges i firmalagen.

6 §. *Registrering av beslut.* Enligt denna paragraf skall bolaget göra registeranmälan om en ändring av företagsformen inom en månad från beslutet. Tidsfristen motsvarar den som föreslås för ändring av aktiebolagsformen och för flera andra åtgärder som väsentligt påverkar bolagets ställning. Bolaget skall i samband med registeranmälan också ansöka om kallelse på borgenärerna.

7 §. *Kallelse på borgenärerna.* I denna paragraf föreslås bestämmelser motsvarande dem som enligt lagförslagets 14 kap. 4 § gäller för borgenärsskyddsförfarandet när aktiekapitalet minskas i samband med en ändring av företagsformen.

8 §. *Förutsättningar för registrering.* Bestämmelserna i den föreslagna paragrafens *1* och *2 mom.* stämmer överens med vad som i lagförslagets 14 kap. 5 § föreskrivs om förutsättningarna för minskning av aktiekapitalet. Förutsättningarna sammanhänger med det kallelseförfarande som avses i 7 §.

Enligt paragrafens *3 mom.* utgör den omständigheten att bolaget har försatts i likvidation inget hinder för att ändra företagsformen så länge bolagets tillgångar inte har börjat skiftas mellan aktieägarna. En annan enligt 13 kap. laglig utbetalning av medel under likvidationen hindrar inte att ändringen av företagsformen registreras. Momentet stämmer överens med vad som i lagförslagets 16 kap. 15 § 3 mom. föreskrivs om likvidationens inverkan på en fusion. Även om en enskild näringsidkare fortsätter företagsverksamheten, vilket i slutändan leder till att bolagets samtliga tillgångar tillfaller den ende aktieägaren, hindrar skiftet i samband med upplösningen en ändring av företagsformen också i detta fall. Annars kan bolaget oavsett ändringen av företagsformen betala ut medel i enlighet med denna lag till dess att ändringen av företagsformen registreras.

Enligt paragrafens *4 mom.* träder ändringen av företagsformen i kraft då den har registrerats. I och med ändringen av företagsformen blir aktiebolagets tillgångar och skulder den juridiska eller fysiska persons tillgångar och skulder som fortsätter verksamheten.

Ett andelslags andelskapital förutsätts inte vara till fullo betalt efter en ändring av företagsformen. En sådan apportutredning som avses i 6 kap. 6 § i lagen om andelslag skall emellertid ges om andelslagets tillgångar. Eftersom lagen om andelslag inte förutsätter att andelskapitalet är till fullo betalt kan ett aktiebolag ombildas till ett andelslag trots att dess eget kapital till följd av förluster understiger aktiekapitalet.

Inte heller en ansvarig eller tyst bolagsmans insats i ett aktiebolag som ombildas till ett öppet bolag eller till ett kommanditbolag behöver vara till fullo betald efter ändringen av företagsformen. Om aktiebolagets nettotillgångar inte vid ändringstidpunkten motsvarar de avtalade bolagsinsatsernas belopp, kan bolagsmännen i enlighet med lagen om öppna bolag och kommanditbolag bli skyldiga att senare betala in resten av insatsen till bolaget.

Eftersom en ändring av företagsformen inte innebär att ett bolag upplöses finns det inte heller något ovillkorligt behov att till följd av ändringen upprätta en slutredovisning över fusionen och likvidationen. Bolaget kan visserligen frivilligt upprätta ett bokslut per det datum då bolagsformen ändras, t.ex. i syfte att utreda bolagets förra styrelsemedlemmars och verkställande direktörs ansvar. Av skattelagstiftningen kan följa att bolaget skall ge en skattedeklaration till följd av ändringen av företagsformen. Härvid skall företaget i praktiken också upprätta ett bokslut för tidpunkten i fråga.

20 kap. **Upplösning av bolag**

I detta kapitel föreskrivs liksom i den gällande lagens 13 kap. om likvidation, upplösning, avregistrering, konkurs och sanering. Kapitlets rubrik har emellertid förkortats.

Den gällande lagens 13 kap. reviderades relativt genomgripande genom lagen 1094/2000 som trädde i kraft den 1 april 2001 (RP 69/2000 rd). Av denna anledning behöver kapitlet inte totalrevideras i detta sammanhang. Den viktigaste ändringen är att den gällande lagens 13 kap. 2 § om tvångslikvidation till följd av att det egna kapitalet minskat har ersatts med bestämmelser om information i sådana fall. Enligt förslaget är styrelsen liksom enligt den gällande lagen skyldig att sammankalla bolagsstämman om styrelsen märker att det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet. Någon saneringsskyldighet motsvarande den som avses i den gällande lagen föreligger emellertid inte. Däremot skall bolaget omedelbart göra en anmälan till handelsregistret om bolagets eget kapital helt har gått förlorat.

Enligt förslaget görs inte längre någon skillnad mellan beslut som gäller tvångslikvidation respektive frivillig likvidation. I kapitlet föreslås inga bestämmelser om sådana i den gällande lagens 13 kap. 4 § avsedda situationer där en domstol fattar beslut om likvidation. Enligt förslaget skall bolagsstämman fatta likvidationsbeslut med kvalificerad majoritet. Om bolagets registeruppgifter är bristfälliga eller om bolagets konkurs har förfallit

till följd av bristande tillgångar, kan registermyndigheten emellertid försätta bolaget i likvidation eller avregistrera det. Det kan vid behov väckas klandertalan om bolagsstämman inte fattar beslut om likvidation i enlighet med en sådan numera sällsynt bestämmelse i bolagsordningen som innebär att t.ex. en tidsfrist har satts ut för bolagets verksamhet. I lagförslagets 23 kap. föreskrivs om situationer där en domstol kan försätta bolaget i likvidation på grund av att en aktieägare har missbrukat sitt inflytande.

I kapitlet föreslås bestämmelser om utredning i efterhand. Utredningsmännen i ett upplöst bolag kan vidta de åtgärder som behövs utan att likvidationen fortsätts, om inte ärendets natur kräver detta. Bestämmelserna påminner om konkurslagens 19 kap. 9 § om utredning i efterhand.

I förslaget ingår inga mot den gällande lagen svarande specialbestämmelser om vad som skall ingå i ett bokslut som upprättas i samband med en likvidation. Enligt förslaget är det möjligt att dela ut vinst under en likvidation.

Kapitlets bestämmelser har visserligen omgrupperats för att underlägga tillämpningen av lagen. Motiveringar till bestämmelserna ingår i regeringens proposition 69/2000 rd.

Almänna bestämmelser

1 §. *Upplösning.* I denna paragraf föreskrivs om olika sätt att lösa upp ett bolag. I paragrafens *1 mom.* konstateras i syfte att förtydliga kapitlets systematik att ett bolag upplöses med iakttagande av vad som i detta kapitel föreskrivs om likvidationsförfarande. Upplösningen föregås sålunda av ett likvidationsförfarande. I paragrafens *2 mom.* konstateras på motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 19 § 2 mom. att ett bolag som har försatts i konkurs anses upplöst om det inte finns något överskott när konkursen avslutas. I bestämmelsen beaktas emellertid också den situationen att det när konkursen avslutas finns ett överskott som emellertid enligt vad som bestämts i samband med konkursen skall användas t.ex. för betalning av skulder. I lagförslagets 25 kap. föreskrivs närmare om upplösning av bolaget till följd av konkurs.

I paragrafens *3 mom.* konstateras för tydlighetens skull att också fusion och delning leder till att bolaget upplöses. Vid en fusion eller delning sker upplösningen emellertid utan något likvidationsförfarande.

2 §. *Avregistrering.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 5 b § att ett bolag vars tillgångar inte räcker för ett likvidationsförfarande eller vars tillgångar inte kan utredas skall avregistreras i stället för att försättas i likvidation. Om uppgifter inte kan fås om ett bolags tillgångar är det i typfallet fråga om ett bolag som inte har några företrädare över huvud taget. Man kan i allmänhet dra en slutsats om tillgångarnas tillräcklighet utgående från om det finns utredningsmän som är villiga att åta sig uppdraget. Bolaget avregistreras emellertid inte om en aktieägare eller någon annan tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna. En förbindelse att ta på sig ansvaret för kostnaderna motsvarar i princip den situationen att en eller flera borgenärer tar på sig ansvaret för kostnaderna för ett konkursförfarande. Bestämmelsen motiveras i regeringens proposition 69/2000 rd. Endast registermyndigheten och, i sådana fall som avses i 23 kap., domstolen kan besluta om avregistrering.

I 21 och 22 § föreskrivs om ett avregistrerat bolags rättsliga ställning.

Beslutsfattande

3 §. *Bolagets beslut om likvidation.* Enligt paragrafens *1 mom.* kan bolagsstämman med sådan kvalificerad majoritet som avses i lagförslagets 5 kap. 27 § besluta att bolaget skall gå i likvidation. Av den sist nämnda paragrafens 3 mom. följer att beslutet skall fattas genom omröstning enligt aktieslag i ett bolag som har flera slag av aktier. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna om frivillig likvidation i den gällande lagens 13 kap. 1 a §.

I paragrafens *2 mom.* finns särskilda bestämmelser om stämmokallelse, utöver en hänvisning till vad som i 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelse samt om framläggande och sändande av stämmohandlingar. Bestämmelserna motsvarar i sak gällande 13 kap. 1 a § 3 mom. och 9 kap. 9 § 2 mom. Ordalydelsen stämmer i sak överens med be-

stämmelserna om fusion i lagförslagets 16 kap. 10 §. Enligt bestämmelsen skall stämmokallelsen utfärdas senast en månad före bolagsstämman, före den sista anmälningsdagen eller före den utsatta dagen när det gäller bolag som hör till värdeandelssystemet, om inte en längre tid föreskrivs i bolagsordningen. Dessutom skall en skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget. Om bolagets stämmokallelser också annars skall utfärdas skriftligen behöver en andra kallelse givetvis inte sändas.

4 §. *Förordnande om likvidation eller avregistrering.* I denna paragraf föreskrivs om situationer där registermyndigheten antingen skall försätta ett bolag i likvidation eller avregistrera det. Det sist nämnda alternativet kommer enligt 2 § i fråga om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas storlek inte kan fås och ingen tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

Paragrafens *1 mom.* motsvarar i stort sett 13 kap. 4 § i den gällande lagen. I förslaget ingår emellertid inte någon mot den gällande paragrafens 2 punkt motsvarande bestämmelse enligt vilken ett bolag som saknar en i bolagsordningen förutsatt verkställande direktör skall avregistreras. Enligt den föreslagna lagen behöver någon verkställande direktör inte utses. Avregistrering har ansetts vara en onödigt sträng påföljd för försummelse att i enlighet med bolagsordningen registrera en verkställande direktör. Om en verkställande direktör har utsetts kan på försummelse att registrera denne tillämpas företags- och organisationsdatalagens (244/2001) 19 § vari föreskrivs om försummande av företags- och organisationsdataanmälan. Om någon verkställande direktör inte har utsetts är det fråga om bolagets interna problem. I förslaget ingår inte heller någon bestämmelse som svarar mot den gällande paragrafens 5 punkt, vari föreskrivs om den situationen att bolagets aktiekapital underskrider minimiaktiekapitalet. Förslaget innebär att en sådan situation inte kan uppkomma.

De i momentet uppräknade ärenden som skall avgöras av registermyndigheten har samband med registeruppgifternas tillförlitlighet och den utredning som framgår av handlingarna. Endast en sådan konkurs som avses i 4 punkten, dvs. en konkurs som förfallit, har inget samband med handelsregistrets uppgifter men också denna situation kan lösas utgående från vad som framgår av handlingarna.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagens 13 kap. 5 a § att ett förordnande skall utfärdas om det inte innan ärendet avgörs visas att det inte längre finns någon grund för detta. Bolaget kan sålunda ända till beslutstidpunkten rätta till brister i registeruppgifterna.

5 §. *Rättelseuppmaning.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 5 § om registermyndighetens skyldighet att uppmana bolaget att avhjälpa sådana brister i registeruppgifterna som avses i 4 § 1 mom. 1—3 punkten. Om konkursen har förfallit på grund av brist på medel kan bolaget emellertid försättas i likvidation eller avregistreras utan något uppmaningsförfarande.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall uppmaningen i det första skedet tillställas bolaget på ett sätt som myndigheten anser vara lämpligt i den aktuella situationen. Om den första uppmaningen inte ger något resultat skall till bolaget sändas en skriftlig uppmaning varav framgår att bolaget i sista hand kan försättas i likvidation eller avregistreras om uppgifterna inte korrigeras senast den utsatta dagen. Denna andra uppmaning skall publiceras i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen. Samtidigt skall bolagets aktieägare och borgenärer uppmanas att inkomma med eventuella skriftliga anmärkningar senast den utsatta dagen. Anmärkningarna kan gälla t.ex. den omständigheten att bolagets vederbörligen valda organ inte har registrerats. Myndigheten kan i så fall skjuta upp förfarandet för att ge bolaget möjlighet att rätta till situationen. Genom förfarandet kan en borgenär eller aktieägare ta på sig ansvaret för kostnaderna för förfarandet.

När myndigheten sätter ut tidsfristen skall den beakta att bolaget kan bli tvunget att sammankalla bolagsstämman för att avhjälpa bristerna. Dessutom skall myndigheten enligt principerna för en god förvaltning också på andra sätt informera om förfarandet, i synnerhet när det berör ett stort antal bolag.

Myndigheten skall om möjligt kontrollera t.ex. om adressuppgifterna stämmer.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att registermyndigheten på tjänstens vägnar skall göra en anteckning i registret om en uppmaning som skall publiceras i den officiella tidningen.

6 §. *Rätten att inleda ett ärende.* I denna paragraf föreskrivs om vem som hos registermyndigheten kan inleda ett sådant i 4 § avsett ärende som gäller förordnande om likvidation eller avregistrering. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll gällande 13 kap. 4 b §, med den ändringen att i den föreslagna bestämmelsen inte hänvisas till den situationen att något annat bestäms om saken på annat ställe i kapitlet. Den gällande lagens hänvisning har samband med gällande 13 kap. 2 § 2 mom., som lika litet som de övriga bestämmelserna om tvångslikvidation föreslås bli intagna i lagen.

Likvidationsförfarande

7 §. *Likvidationsförfarandets syfte.* Paragrafen skall förtydliga syftet med skötseln av bolagets angelägenheter under likvidationen. Detta underlättar å ena sidan likvidatorernas uppgifter och å andra sidan underlättar det bedömningen av likvidatorernas skötsel av eventuella skadeståndsärenden. Genom bestämmelsen understryks vidare att likvidationsförfarandet är avsett endast för situationer där bolagets tillgångar överstiger dess skulder, också räknat enligt realisationsvärden. Bestämmelsen stämmer överens med vad som i den juridiska litteraturen anförs om syftet med likvidationsförfarandet.

Syftet med likvidationsförfarandet är enligt *1 mom.* att utreda bolagets ekonomiska ställning, realisera en behövlig mängd egendom, betala bolagets skulder samt att betala ut överskottet till aktieägarna eller eventuellt till andra i stället för eller utöver till aktieägarna, enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen. Syftet med likvidationsförfarandet är inte t.ex. att förlänga bolagets existens. Detta är emellertid möjligt om en optimering av likvidationsresultatet förutsätter att bolagets affärsverksamhet fortsätter.

I momentet konstateras för tydlighetens skull att bolagsstämman kan fatta beslut om avslutande av likvidationen och fortsättande av verksamheten samt de beslut som är nödvändiga i anslutning därtill. Bolagsstämman kan t.ex. besluta att bolaget skall fusioneras med ett annat bolag, att aktiekapitalet skall ökas eller att aktier skall emitteras. Bestämmelsen motsvarar den andra meningen i gällande 13 kap. 7 §, där de åtgärder uttryckligen räknas upp som bolagsstämman kan vidta för att avsluta likvidationen. Förteckningen har i praktiken i onödan begränsat bolagets verksamhet.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagens 13 kap. 11 a § att ett bolag som har gått i likvidation skall försättas i konkurs om skulderna överstiger tillgångarna. Vid bedömningen betraktas kapitallån som skuld.

8 §. *Likvidationens början.* I denna paragraf föreskrivs om likvidationens början. Likvidationen börjar i regel omedelbart efter att bolagsstämman har fattat beslut om den. I paragrafens bisats konstateras att bolagsstämman kan bestämma ett senare datum för likvidationens början. Bestämmelsen stämmer överens med 13 kap. 1 a § 2 mom. i den gällande lagen.

Likvidationen börjar omedelbart efter att registermyndigheten eller domstolen med stöd av 23 kap. har fattat sitt beslut om den.

9 §. *Val och förordnande av likvidatorer samt deras uppgifter.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en mot gällande 13 kap. 6 § svarande bestämmelse om tillsättning av likvidatorer samt om dessas uppgifter. Enligt momentets första mening skall bolagsstämman och registermyndigheten, när myndigheten försätter bolaget i likvidation, i samband med likvidationsbeslutet välja en eller flera likvidatorer i stället för styrelsen samt i stället för en eventuell verkställande direktör och ett eventuellt förvaltningsråd. Detsamma gäller en domstol i det fall att domstolen försätter bolaget i likvidation med stöd av 23 kap. Enligt momentets andra mening skall på likvidatorerna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om styrelsemedlemmarna. Bestämmelsen gäller närmast likvidatorernas uppgifter och ansvar. I fråga om uppgifterna skall beaktas vad som i 7 § föreskrivs om likvidationsförfarandets syfte och vad som i 2 mom. föreskrivs om likvidatorernas särskilda uppgifter. I momen-

tet föreskrivs inte att bolagsordningens bestämmelser om styrelsen skall tillämpas på likvidatorerna. Av denna anledning skall på dem inte tillämpas bolagsordningens eventuella bestämmelser om behörighetsvillkor och mandattid för styrelsemedlemmarna. Inte heller bolagsordningens bestämmelser om företrädande skall tillämpas. Om flera likvidatorer tillsätts skall på dessas beslutsfattande och rätt att företräda bolaget tillämpas vad som föreskrivs om styrelsens beslutsfattande och rätt att företräda bolaget. Likvidatorerna skall bl.a. inom sig välja en ordförande.

I momentet föreskrivs också att genom beslutet återkallas de rättigheter att företräda bolaget som enligt 6 kap. 26 § har givits någon namngiven person, om inte annat framgår av beslutet. Med bestämmelsen avses sådana i handelsregistret införda rättigheter att företräda bolaget som styrelsen har givit namngivna personer. Bestämmelsen anses vara konsekvent eftersom också alla andra företrädare som avses i aktiebolagslagen ersätts med likvidatorer och eftersom bolagsordningens bestämmelser om styrelsemedlemmarnas rätt att företräda bolaget inte tillämpas. Motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen.

I paragrafens *2 mom.* ingår uttömmande bestämmelser om likvidatorernas uppgifter. Bestämmelserna motsvarar 13 kap. 10 § i den gällande lagen. I momentet ingår dessutom en jämfört med den gällande lagen ny bestämmelse om att likvidatorernas mandattid fortsätter tills vidare. Bestämmelsen stämmer överens med de ståndpunkter som har framförts om saken i den juridiska litteraturen.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagens 13 kap. 6 § 2 mom. hur en likvidator skall förordnas i en situation där det saknas en behörig registrerad likvidator. Om likvidationen är baserad på bolagsstämmans beslut är det i första hand bolagsstämman som skall välja en ny likvidator, men om så ej sker kan registermyndigheten förordna en likvidator.

10 §. *Registrering av likvidationen och likvidatorerna.* Denna paragraf motsvarar delvis 13 kap. 9 § i den gällande lagen. Bestämmelsen har emellertid getts en mera allmän utformning så att den täcker också registermyndighetens och domstolens beslut. När beslutet fattas av registermyndigheten skall denna registrera beslutet på tjänstens vägnar. Domstolen är enligt 24 kap. 6 § skyldig att göra registeranmälan om en likvidator som den förordnar med stöd av 23 kap. I fråga om likvidatorer som valts av bolagsstämman stämmer förslaget i sak överens med den gällande lagen.

11 §. *Bokslut för tiden före likvidationen.* Enligt denna paragraf skall likvidatorerna vid behov upprätta ett bokslut för den tid före likvidationen för vilken något bokslut inte ännu lagts fram på bolagsstämman. Enligt bokföringslagen skall bokslutet innehålla ett eventuellt koncernbokslut. Utgångspunkten är sålunda den att det inte föreligger någon skyldighet att upprätta bokslut.

Enligt bestämmelsen skall bolagets sista styrelse och verkställande direktör vid behov medverka till att bokslut upprättas. De har rätt till ett skäligt arvode för sitt arbete. Det kan inte förutsättas att bolagets tidigare ledning deltar i likvidationsåtgärderna utan ersättning. Om styrelsemedlemmarna och verkställande direktören t.ex. försummar bokföringen eller annars har gjort sig skyldiga till brott mot bokföringslagen, skall denna iakttas. Ledningen kan också med stöd av aktiebolagslagen bli skadeståndsskyldig om den bryter mot bokföringslagen. Sådan medverkan som avses i paragrafen har samma innebörd som enligt konkurslagen när det gäller konkursgäldenärer. Medverkan, inklusive lämnande av uppgifter, gäller emellertid endast upprättande av bokslutet.

Även om bestämmelsen inte på samma sätt som den gällande lagen hänvisar till bestämmelserna om bokslut och revision är det klart att dessa bestämmelser skall iakttas. I 13 § hänvisas till revisionsbestämmelserna.

12 §. *Bolagsstämma under likvidationen.* På bolagsstämman skall under likvidationen huvudsakligen tillämpas bestämmelserna om bolagsstämma. Vissa avvikelser föranleds bl.a. av att beslutsförslagen läggs fram av likvidatorerna och inte av styrelsen. Ovan i 7 § konstateras att bolagsstämman vid behov kan besluta att likvidationen skall avslutas och verksamheten fortsättas. I den föreslagna paragrafen räknas inte uttömmande upp de beslut som bolagsstämman kan fatta, vilket är fallet i gällande 13 kap. 7 §.

I förarbetena till den gällande lagen konstateras att bolaget inte kan dela ut vinst under likvidationen. Både i den gällande lagen och i förslaget föreskrivs om möjligheten att mot ställande av säkerhet dela ut vinst i förskott. Till åtskillnad från den gällande lag finns det enligt förslaget inget hinder för att bolaget delar ut vinst under likvidationen. Bl.a. av denna anledning föreslås i lagen inga mot gällande 13 kap. 11 § 2 och 3 mom. svarande bestämmelser om hur eget kapital skall tas upp i balansräkningen.

13 §. *Bokslut, verksamhetsberättelse, revision och särskild granskning.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall likvidatorerna liksom enligt den gällande lagen upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse för varje räkenskapsperiod. Bokslutet skall läggas fram på bolagsstämman för godkännande. Bokslutet skall i typfallet omfatta också den period före likvidationen för vilken inte hade upprättats något bokslut ännu då likvidationsbeslutet fattades. Föreslagna 1 mom. skiljer sig från gällande 13 kap. 11 § 1 mom. i det avseendet att enligt förslaget skall under likvidationen tillämpas också bestämmelserna om vinstutdelning. Detta beror på att vinstutdelning och annan laglig utbetalning av medel enligt förslaget är tillåten under likvidationen. Bl.a. av denna anledning ingår i förslaget inte heller någon mot 13 kap. 11 § 2 mom. i den gällande lagen svarande bestämmelse enligt vilken det egna kapitalet i balansräkningen skall tas upp som en enda post.

I förslaget har inte heller tagits in någon mot gällande 13 kap. 11 § 3 mom. svarande bestämmelse om särskilda bokslutsprinciper vid likvidation. Om bolaget har för avsikt att realisera sin egendom skall detta också enligt de allmänna principerna beaktas vid värderingen av egendomen. Om bolaget å andra sidan under likvidationen fortsätter sin affärsverksamhet och har för avsikt att sälja denna som en helhet, torde det vara motiverat att iaktta de sedvanliga bokslutsprinciperna, inklusive presumtionen om fortsatt verksamhet. Trots den gällande lagens ordalydelse torde man i praktiken ha förfarit på detta sätt.

Enlig paragrafens *2 mom.* har bolagets likvidation inte i sig någon betydelse för revisorernas mandattid eller fortsättningen på denna. Vid revisionen av ett likvidationsbolag skall iakttas samma principer som när det gäller ett verksamt bolag. Enligt bestämmelsen är revisorerna skyldiga att i revisionsberättelsen uttala sig om huruvida likvidationen har fördröjts onödigt och huruvida likvidatorerna i övrigt har handlat på behörigt sätt. Paragrafen motsvarar huvudsakligen 13 kap. 7 a § i den gällande lagen. I den föreslagna bestämmelsen hänvisas dessutom för tydlighetens skull också till möjligheten att göra en särskild granskning.

14 §. *Offentlig stämning på borgenärerna.* I denna paragraf föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagens 13 kap. 9 a § om offentlig stämning på borgenärerna. Eftersom den nya lagen om offentlig stämning trädde i kraft den 1 januari 2004 är det nödvändigt att i paragrafen föreskriva endast att stämning utfärdas av registermyndigheten, inte av en domstol. Vad som i lagen om offentlig stämning föreskrivs om domstol gäller sålunda registermyndigheten.

I en offentlig stämning uppmanas borgenärerna att före den utsatta dagen uppge sina fordringar vid äventyr att de skulder som fortfarande är okända upphör att gälla. Kungörelsen skall publiceras i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen. Registermyndigheten eller enligt 5 § i lagen om offentlig stämning likvidatorerna skall senast en månad före den utsatta dagen underrätta dem som avses i 3 § i den nämnda lagen, huvudsakligen de kända borgenärerna, om kungörelsen.

Registermyndigheten skall på tjänstens vägnar anteckna i registret att stämning utfärdats. Stämningen skall antecknas i det kungörelseregister som avses i 10 § i lagen om offentlig stämning, så som föreskrivs i statsrådets förordning om kungörelseregistret.

15 §. *Betalning av skulder, skifte av tillgångar och klander av skifte.* I denna paragraf föreskrivs i överensstämmelse med 13 kap. 12 § i den gällande lagen hur bolagets egendom skall realiseras vid likvidationsförfarandet. Ordningsföljden mellan paragrafens bestämmelser har emellertid delvis ändrats. Dessutom har ordalydelsen preciserats så att hänvisningen till aktieägare har bytts ut mot en hänvisning till aktieägare och andra som är berättigade till en skiftesandel,

eftersom det i bolagsordningen kan finnas särskilda bestämmelser om hur bolagets nettotillgångar skall skiftas när bolaget upplöses. I fråga om outtagna skiftesandelar hänvisas till vad som i 18 § föreskrivs om förfarandet då nya tillgångar yppas efter upplösningen.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall likvidatorerna betala bolagets samtliga skulder senast efter den offentliga stämning som avses i 14 §, när borgenärerna är kända. För skulder som är tvistiga och inte har förfallit till betalning skall reserveras ett tillräckligt belopp. Därefter kan bolagets tillgångar delas ut till aktieägarna eller andra som eventuellt med stöd av bolagsordningen skall få pengar ur bolaget. Tillgångarna kan skiftas i form av pengar men också som annan egendom. I momentet föreslås en mot gällande 13 kap. 12 § 2 mom. svarande bestämmelse om att en aktieägare har rätt att få en mot sitt innehav svarande andel av bolagets nettotillgångar, om inte något annat följer av bolagsordningen. Likvidatorerna skall slutföra likvidationen så snabbt som möjligt.

Enligt momentets sista mening kan den som är berättigad till en skiftesandel, i typfallet en aktieägare, mot betryggande säkerhet få förskott på sin skiftesandel. En sådan situation är för handen när ett helägt dotterbolag upplöses och moderbolaget omedelbart efter likvidationsbeslutet vill överta dess affärsverksamhet.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 12 § 3 mom. om klander av skifte. Endast en aktieägare har rätt att klandra skiftet. Andra som har rätt till skiftesandel skyddas i detta avseende närmast genom lagens bestämmelser om skadestånd.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 12 § 4 mom. om preskription av en skiftesrelaterad fordran. För underlättande av tillämpningen av lagen hänvisas till 18 § vari det föreskrivs om förfarandet då bolaget får tillgångar efter upplösningen.

16 §. *Slutredovisning.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 13 § om likvidatorernas slutredovisning.

Paragrafens *1 mom.* motsvarar 1 mom. i den gällande lagen, med den ändringen att hänvisningen till bokslutshandlingarna har bytts ut mot en hänvisning till bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen.

Paragrafens *2 mom.* skiljer sig i någon mån från 13 kap. 13 § 2 mom. i den gällande lagen. I momentet föreslås en hänvisning till lagförslagets 5 kap. 18—22 §. Hänvisningen preciseras genom konstaterandet att på slutredovisningen skall tillämpas vad som i de nämnda lagrummen föreskrivs om bokslut. Slutredovisningen skall registreras på samma sätt som ett bokslut.

17 §. *Upplösning.* Den föreslagna paragrafens bestämmelser om upplösningstidpunkten och registreringen stämmer överens med den gällande lagen 13 kap. 14 §. I lagen föreslås ingen mot den gällande lagens 13 kap. 14 § 2 mom. svarande bestämmelse om minoritetens rätt att kräva sammankallande av bolagsstämman för behandling av fråga om väckande av skadeståndstalan för bolagets räkning. Bestämmelsen är överflödig eftersom aktieägarnas rätt att i enlighet med 22 kap. föra skadeståndstalan för bolagets räkning inte förutsätter att skadeståndsärendet behandlas på bolagsstämman.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs motsvarande bestämmelser som i den gällande lagens 13 kap. 18 b § om ett upplöst bolags rättsliga ställning. Enligt vad som föreskrivs nedan i 22 § 1 mom. skall dessa bestämmelser tillämpas också på avregistrerade bolag. Såsom konstateras i regeringens proposition 69/2000 rd är det efter upplösningen och avregistreringen inte längre fråga om ett bolag utan om ett slags sammanslutning som kan ha tillgångar och vars rättsliga handlingsförmåga är begränsad. Ett upplöst och avregistrerat bolag har inte heller något på registreringen baserat firmaskydd. För enkelhetens skull hänvisas emellertid i denna lag till ”bolaget” när det gäller ett upplöst och avregistrerat bolag.

I momentet föreskrivs att ett upplöst bolag inte längre efter upplösningen kan förvärva rättigheter eller ingå förbindelser. I momentet behandlas ett upplöst bolag på motsvarande sätt som ett oregistrerat bolag när det gäller behörigheten att företa rättshandlingar. På samma sätt behandlas i dessa situationer de

som företar rättshandlingar på bolagets vägnar. Ett upplöst bolag har emellertid i andra situationer en annan ställning än ett nybildat bolag. Som exempel kan nämnas att ett upplöst bolag är ägare till sin egendom medan egendom som har förvärvats för bolagets räkning i bildningsskedet tillfaller bolaget först genom registreringen. Likvidatorerna i ett upplöst bolag kan vidta åtgärder för att inleda likvidationsåtgärder och ansöka om att bolaget skall försättas i konkurs utan att det finns någon risk för att de skall bli personligen ansvariga.

Liksom enligt den gällande lagen kan motparten i ett avtal med ett upplöst bolag frånträda avtalet om han eller hon inte visste att bolaget var avregistrerat. Avtalsparten är då skyldig att reagera relativt snabbt efter att ha fått vetskap om saken. Bestämmelsen kan anses vara motiverad trots att det framgår av handelsregistret att bolaget är upplöst.

18 §. *Fortsatt likvidation och efterlikvidation.* I denna paragraf föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 16 § om fortsatt likvidation. Vissa ändringar föreslås i ordalydelsen och dessutom överförs den gällande paragrafens 2 mom. till 22 § om avregistrering. I paragrafen föreslås också en ny bestämmelse enligt vilken enkla likvidationsåtgärder kan vidtas utan att likvidationen formellt fortsätter. Bestämmelsen påminner om den nya konkurslagens bestämmelser om utredning i efterhand.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall likvidationen fortsättas om det efter upplösningen av bolaget yppas nya tillgångar, om talan väcks mot bolaget eller om det annars behövs likvidationsåtgärder. Det förekommer relativt ofta att nya tillgångar yppas. Om likvidationen fortsätts måste en registeranmälan göras om saken och en bolagsstämma hållas. En skriftlig stämmokallelse måste sändas till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget.

Enligt paragrafens *2 mom.* fortsätts likvidationen emellertid inte om det inte anses vara nödvändigt. Om en aktieägare t.ex. på det sätt som avses i 15 § 3 mom. har förverkat sin rätt till skiftesandel, kan likvidatorerna dela den mellan de övriga aktieägarna i förhållande till dessas skiftesandelar. Någon särskild anledning att fortsätta likvidationsförfarandet finns då inte. Aktieägarna och andra som eventuellt är berättigade till skiftesandelar skall på något ändamålsenligt sätt informeras om sådan efterlikvidation. Också utan någon särskild bestämmelse om saken är det klart att likvidatorerna har rätt till arvode också för sådan efterlikvidation som avses i detta moment.

Likvidatorerna kan enligt förslaget på motsvarande sätt som enligt den gällande lagens 13 kap. 12 § 4 mom. betala smärre skiftesandelar till staten, likväl utan något sådant domstolsförordnande som den gällande lagen förutsätter. Inte heller konkurslagen förutsätter ett sådant förordnande.

Enligt *3 mom.* fortsätts likvidationen inte om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om ingen tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna. Bestämmelsen motsvarar i sak 13 kap. 16 § 3 mom. i den gällande lagen.

19 §. *Avslutande av likvidation samt fortsatt verksamhet.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall beslut om avslutande av likvidation och fortsättande med bolagets verksamhet fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i lagförslagets 5 kap. 27 §. Om det finns flera aktieslag i bolaget skall beslutet med stöd av den sist nämnda paragrafens 3 mom. fattas genom omröstning enligt aktieslag. Om likvidationsbeslutet baseras på en bestämmelse i bolagsordningen förutsätter ett beslut om att fortsätta likvidationen en ändring av bestämmelsen. En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses här kan vara en sådan tidigare mera allmän bestämmelse enligt vilken en tidsfrist bestämdes för bolaget. Bestämmelsen motsvarar 13 kap. 17 § 1 mom. i den gällande lagen, likväl så att i den har strukits hänvisningarna till i lagen förutsatta likvidationsförfaranden och tvångslikvidation på grund av att kapitalet minskat. Dessutom föreskrivs att också ett bolag som har försatts i likvidation på grund av en bestämmelse i bolagsordningen kan fortsätta sin verksamhet. I momentet föreskrivs i överensstämmelse med den gällande lagens 13 kap. 17 § 1 mom. att ett beslut om att fortsätta likvidationen inte längre kan fattas efter att till en aktieägare har betalts en sådan skiftesandel som avses i 15 § 1 mom. En vinstutdelning under likvidationen hindrar emellertid inte att

likvidationen avslutas och verksamheten fortsätts.

Ett beslut om fortsatt likvidation kan fattas endast då bolagsstämman har fattat själva likvidationsbeslutet. Om registermyndigheten har fattat likvidationsbeslutet kan något beslut om fortsatt likvidation inte fattas.

Paragrafens *2 mom.* stämmer i sak överens med 13 kap. 17 § 2 mom. i den gällande lagen. En förutsättning för fortsatt verksamhet är att en ledning väljs för bolaget på det sätt som föreskrivs i lagen och bolagsordningen. I paragrafens *3 mom.* föreskrivs på i princip motsvarande sätt som i den gällande lagens 13 kap. 17 § 3 mom. om registeranmälan om avslutad likvidation samt om att en ansökan om offentlig stämning på borgenärerna förfaller efter att likvidationen avslutats. I momentet föreslås emellertid de ändringar som lagen om offentlig stämning föranleder. Enligt den sist nämnda lagens 7 § 2 mom. skall en uppgift om att en offentlig stämning förfallit publiceras på samma sätt som en uppgift om offentlig stämning. Dessutom föreslås att bestämmelsen ändras så att också den nyvalda ledningen är skyldig att göra registeranmälan på samma sätt som i andra liknande situationer. Vidare föreslås att bolagets ledning skall ha behörighet att handla på bolagets vägnar omedelbart efter beslutet och att en förutsättning för verkställighet av beslutet inte längre skall vara att det har registrerats. Det är fråga om motsvarande situation som när bolaget försätts i likvidation, som också träder i kraft genom ett beslut som inte behöver registreras.

Avregistrering

20 §. *Tidpunkten för avregistrering.* Enligt denna bestämmelse träder en avregistrering i kraft när beslutet om denna har registrerats. Bestämmelsen stämmer överens med den gällande lagen.

21 §. *Företrädande av ett avregistrerat bolag*. Denna paragraf stämmer överens med 13 kap. 18 § i den gällande lagen. Utgångspunkten är den att ett avregistrerat bolag har en företrädare endast om aktieägarna särskilt har valt en sådan. På valet skall vid behov tillämpas bestämmelserna om bolagsstämma. Om en stämma inte annars fås till stånd kan det förfarande iakttas som avses i lagförslagets 5 kap. 17 § 2 mom. Företrädarna jämställs med likvidatorer, även om en företrädares behörighet att handla för bolagets räkning är starkt begränsad enligt 22 §.

I fråga om delgivningar hänvisas i 2 mom. till 24 kap. 5 § 2 mom.

22 §. *Ett avregistrerat bolags rättsliga ställning.* I denna paragraf föreskrivs i överensstämmelse med 13 kap. 18 b § i den gällande lagen om ett avregistrerat bolags rättsliga ställning. Tekniskt sett har detta emellertid ordnats så att de materiella bestämmelserna om upplösning har tagits in i 17 §, som det hänvisas till i detta moment. För tydlighetens skull konstateras i momentet att de företrädare som avses i 21 § verkar som företrädare för bolaget i stället för likvidatorerna.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om de åtgärder som en företrädare för bolaget kan vidta. Dessa bestämmelser stämmer överens med den gällande lagen. Sådana i momentet avsedda åtgärder som är nödvändiga för att trygga värdet av bolagets egendom måste tolkas snävt, eftersom utgångspunkten är den att ett avregistrerat bolag inte har någon rättshandlingsförmåga. Ett avregistrerat bolag kan emellertid fortsättningsvis anses vara en juridisk person.

Paragrafens *3 mom.* stämmer i princip överens med den gällande lagen. Det föreslås emellertid att i bestämmelsen utöver aktieägarna beaktas också andra parter som enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen kan ha rätt till bolagets nettotillgångar. De tillgångar som avses i momentet skall delas utgående från vad som i bolagsordningen föreskrivs om aktieägarnas och andras rätt till skiftesandelar. De som har fått en andel av tillgångarna skall enligt förslaget svara för betalningen av bolagets skulder med beloppet av de mottagna tillgångarna, om det senare framgår att bolaget hade skulder.

I paragrafens *4 mom.* har tagits in en bestämmelse som motsvarar 13 kap. 16 § 2 och 3 mom. i den gällande lagen.

Minskning av bolagets tillgångar samt sanering och konkurs

23 §. *Minskning av bolagets tillgångar*. I

denna paragraf föreskrivs om förfarandet då bolagets tillgångar har minskat på det sätt som avses i paragrafen. Bestämmelserna ersätter den gällande lagens 13 kap. 2 § om tvångslikvidation till följd av att kapitalet minskat. Påföljderna för förfarande som strider mot bestämmelserna avgörs enligt denna lags principer om skadestånd. En förutsättning för utdömande av skadestånd är dels att en skada har orsakats och dels att det kan påvisas ett samband med ledningens lagstridiga förfarande och skadan. De föreslagna bestämmelserna skiljer sig inte från vad som aktiebolagslagen i övrigt förskriver om strängheten av ledningens skadeståndsansvar.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall bolagets styrelse, om den konstaterar att bolagets eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet, utan dröjsmål upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse för att klarlägga bolagets ekonomiska ställning. Styrelsen kan konstatera hur det förhåller sig antingen när den upprättar bokslutet eller under bolagets verksamhet, t.ex. genom sedvanlig ekonomisk rapportering. Till denna del stämmer bestämmelsen i praktiken överens med 13 kap. 2 § 1 mom. i den gällande lagen. Det bokslut som upprättas i sammanhanget behöver emellertid inte undergå revision.

Om det egna kapitalet utgör mindre än hälften av aktiekapitalet skall styrelsen utan dröjsmål sammankalla bolagsstämman för att besluta om åtgärder för att sanera bolagets ekonomi. Bestämmelsen motsvarar artikel 17 i kapitaldirektivet. Bolagsstämman skall hållas inom tre månader efter att den balansräkning som avses ovan har upprättats. På framläggandet av bokslutet och verksamhetsberättelsen tillämpas lagförslagets 5 kap. 21 §. Tidsfristen förlängs så att den motsvarar den längsta tiden för kallelse till bolagsstämma.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om förfarandet vid totalförlust av bolagets eget kapital, dvs. då kapitalet är negativt. Om bolagets aktiekapital är 8 000 euro och den föregående räkenskapsperiodens vinst 2 000 euro, innebär en förlust på t.ex. 11 000 euro att bolagets eget kapital är negativt. Om förlusten i det föregående exemplet hade varit 9 000 euro skulle det egna kapitalet inte ha varit negativt. Styrelsen skall i en sådan situation som avses i momentet utan dröjsmål göra en registeranmälan om saken. Syftet med anmälan är att informera framförallt bolagets intressegrupper om bolagets eko nomiska situation.

Kapitallån kan beaktas vid beräkningen av hur mycket av det egna kapitalet som gått förlorat. Ett kapitallån har sålunda i denna situation i stor utsträckning samma betydelse som i samband med en sådan tvångslikvidation som avses i den gällande lagen.

En registeranteckning kan avlägsnas då bolagets eget kapital enligt ett bokslut som undergått revision utgör över hälften av aktiekapitalet. Också i denna beräkning hänförs kapitallån till det egna kapitalet.

24 §. *Företagssanering.* Denna bestämmelse motsvarar med smärre justeringar av ordalydelsen 13 kap. 18 a § i den gällande lagen. I förslaget ingår inte någon saneringsbestämmelse som motsvarar 2 a § i den gällande lagen, eftersom den gällande lagens 2 § om tvångslikvidation slopas.

25 §. *Konkurs.* Denna paragraf motsvarar huvudsakligen 13 kap. 19 § i den gällande lagen. Paragrafen föreslås emellertid bli justerad till vissa delar. I den första meningen i paragrafens *1 mom.* har strukits ordet ”endast”. Avsikten med strykningen är inte att ändra rättsläget. Det är klart att konkursbeslutet fattas av styrelsen och inte t.ex. av personer som har rätt att företräda bolaget i något avseende. Dessas uppgift består uteslutande i att företräda bolaget i förhållande till tredje parter, inte i att utöva beslutanderätt. Detta gäller emellertid bolagets samtliga beslut och det är sålunda inte motiverat att understryka sakförhållandet i konkursbestämmelsen.

Slutredovisningen efter en konkurs kan godkännas även om konkursboets alla tillgångar inte ännu har skiftats. Detta har beaktats i *2* och *3 mom.* I förslaget har inte tagits in någon mot den gällande lagen svarande bestämmelse om att boförvaltaren är skyldig att göra anmälan om bolagets upplösning till Rättsregistercentralen som skall förmedla informationen till registermyndigheten, eftersom det föreskrivs om detta i handelsregisterlagens 19 §.

Efter avslutad konkurs kan nya tillgångar yppas. Dessa skall i allmänhet fördelas mellan konkursborgenärerna i efterhand. I para-

grafens *4 mom.* finns en bestämmelse också för den händelse att detta förfarande inte iakttas.

DEL VI. Påföljder och rättsskydd

21 kap. Klander av beslut

Detta kapitels bestämmelser om klander av beslut motsvarar i stort sett 9 kap. 17 § i den gällande lagen. Bestämmelsernas ordalydelse har emellertid förtydligats. Dessutom föreslås vissa materiella ändringar.

Vissa ändringar föreslås i gränsdragningen mellan stämmobeslut som är nulliteter och stämmobeslut som kan klandras inom en viss tid. Enligt den gällande lagens 9 kap. 17 § 3 mom. 2 punkten är bl.a. ett beslut som i strid med lagen eller bolagsordningen har fattats utan samtycke av samtliga eller vissa aktieägare en nullitet. Härmed avses närmast sådana i den gällande lagens 9 kap. 15 § 1 mom. nämnda situationer där det uttryckligen förutsätts samtliga eller vissa aktieägares samtycke. I rättspraxis har det bl.a. ansetts att en överträdelse av generalklausulen i den gällande lagens 9 kap. 16 § eller likställighetsprincipen utan den kränkta aktieägarens samtycke inte i sig medför att beslutet blir en nullitet. Enligt förslaget är bolagsstämmans beslut en nullitet dels i motsvarande situationer som enligt den gällande lagen och dels då beslutet uppenbart strider mot likställighetsprincipen i 1 kap. 7 §. och den kränkta aktieägarens samtycke saknas.

Enligt förslaget skall vidare ett beslut som styrelsen med stöd av ett bemyndigande fattar i ett ärende som ankommer på bolagsstämman med avvikelse från den gällande lagen i vissa fall, när det gäller aktieägarnas möjligheter att reagera, jämställas med bolagsstämmans beslut. Det rådande rättsläget innebär att det i detta avseende finns en tydlig lucka i aktieägarens rättsskydd. Av de skäl som nämns ovan i den allmänna motiveringen föreslås att sådana av styrelsen med stöd av ett bemyndigande fattade beslut skall jämställs, som är behäftade med något sådant allvarligt materiellt fel som enligt vad som föreskrivs i detta kapitel skulle leda till att bolagsstämmans beslut blir en nullitet. I dessa fall kan en aktieägare reagera mot styrelsens beslut på samma sätt som mot ett av bolagsstämman fattat ogiltigt beslut.

I kapitlet föreslås inga mot den gällande lagens 16 kap. 3 § svarande bestämmelser om förbud mot verkställighet av beslut. Det är möjligt att förbjuda verkställighet av i kapitlet avsedda stämmo- och styrelsebeslut med stöd av de allmänna bestämmelserna om säkringsåtgärder i rättegångsbalkens 7 kap.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller endast ogiltighet som på det sätt som föreskrivs i kapitlet görs gällande genom en talan som är bindande för samtliga aktieägare, dvs. genom en klandertalan. Av de allmänna bestämmelserna kan följa att ogiltighet kan åberopas också på något annat sätt. I kapitlet föreskrivs inte heller om ogiltighet som följer av någon annan lag än aktiebolagslagen, t.ex. av rättshandlingslagen.

1 §. *Klander av stämmobeslut.* Denna paragraf innehåller allmänna bestämmelser om situationer där bolagsstämmans beslut kan klandras. Klander innebär att någon väcker talan för att få ett beslut ogiltigförklarat. I kapitlets 4 § föreskrivs närmare om klandertalans processuella verkningar.

En aktieägare har rätt att klandra bolagsstämmans beslut enligt *1 mom.* Frågan om när en aktieägare har godkänt ett beslut i den bemärkelsen att han eller hon anses ha förlorat rätten att klandra beslutet, skall liksom för närvarande bedömas enligt de allmänna reglerna. Med avvikelse från den gällande lagen föreslås inga bestämmelser om styrelsens, styrelsemedlemmarnas eller verkställande direktörens rätt att klandra bolagsstämmans beslut.

Enligt momentets *1 punkt* kan bolagsstämmans beslut klandras om vid behandlingen av ärendet inte har iakttagits denna lags eller bolagsordningens procedurbestämmelser. En bestämmelse om motsvarande ogiltighetsgrund finns i den gällande lagens 9 kap. 17 § 1 mom. Förslaget bygger emellertid uttryckligen på den i gällande rätt vedertagna tolkningen att ett procedurfel är en klandergrund endast om det kan ha haft någon betydelse i sak. Om det visas att ett fel har begåtts är bolaget i allmänhet skyldigt att vid klanderprocessen påvisa att felet inte har någon betydelse. Vid bedömningen skall enligt punkten beaktas dels felets eventuella in-

verkan på slutresultatet av bolagsstämmans beslut och dels också aktieägarens rätt i övrigt. Som exempel kan nämnas den situationen att en aktieägare till följd av ett fel i en stämmokallelse går miste om sin möjlighet att vid en fusion kräva inlösen av sina aktier på det sätt som föreskrivs i 16 kap. 13 §.

Enligt momentets *2 punkt* är bolagsstämmans beslut ogiltigt om det i något annat avseende strider mot aktiebolagslagen eller mot bolagsordningen. Denna punkt stämmer överens med 9 kap. 17 § 1 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens *2 mom.* enligt vilken klandertalan skall väckas inom tre månader efter att beslutet fattades stämmer överens med huvudregeln i den gällande lagens 9 kap. 17 § 1 mom. Om talan inte väcks inom den tid som lagen förutsätter anses beslutet vara giltigt.

Med avvikelse från 9 kap. 17 § 1 mom. i den gällande lagen föreslås ingen bestämmelse om att en aktieägare kan väcka talan ännu ett år efter att beslutet fattades om det finns någon godtagbar anledning till dröjsmålet och om det skulle vara uppenbart oskäligt att beslutet blev gällande. En sådan bestämmelse medför onödig osäkerhet om stämmobeslutens varaktighet och den har i praktiken inte haft någon betydelse för aktieägarnas rättsskydd. Förslaget innebär emellertid att aktieägarnas rättsskydd förbättras så att beslut som klart strider mot likställighetsprincipen är nulliteter enligt 2 § 1 mom. 3 punkten.

2 §. *Ogiltiga stämmobeslut.* Paragrafen innehåller specialbestämmelser om stämmobeslut som är ogiltiga som sådana, dvs. om s.k. nullitetsfall. Det är fråga om beslut som belastas av någon sådan ogiltighetsgrund som avses i 1 § 1 mom. och vilkas felaktighet är av ett sådant särskilt allvarligt slag att det inte kan förutsättas att någon åberopar ogiltighetsgrunden inom utsatt tid.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om grunderna för att ett beslut blir en nullitet. Momentets *1 punkt*, som gäller det fallet att någon kallelse till stämman inte har utfärdats eller att de gällande föreskrifterna och bestämmelserna om stämmokallelse har överträtts i något väsentlig avseende, stämmer överens med den gällande lagens 9 kap. 17 § 3 mom. 3 punkten. Sådana fel kan i allvarligaste fall också leda till att något stämmobeslut inte över huvud taget anses ha uppkommit. Skillnaden har betydelse bl.a. av den anledningen att t.o.m. ett beslut som är en nullitet enligt vedertagen uppfattning kan bli giltigt om den person som har rätt att åberopa ogiltigheten inte reagerar inom en rimlig tid. Detta kan naturligtvis inte gälla situationer där någon bolagsstämma inte över huvud taget kan anses ha hållits.

Av hänvisningen till 1 § 1 mom. 1 punkten följer att ett procedurfel inte leder till att ett beslut blir en nullitet eller att det blir ogiltigt heller i något annat avseende, om felet inte har kunnat påverka beslutets innehåll eller aktieägarens rätt i övrigt. Detta torde emellertid vara exceptionellt i fråga om sådana fel som avses i denna punkt.

Momentets *2 punkt* om beslut som förutsätter en aktieägares samtycke stämmer i stort sett överens med 9 kap. 17 § 3 mom. 2 punkten i den gällande lagen. Såsom ovan konstateras har den sist nämnda bestämmelsens hänvisning till sådant samtycke som förutsätts i aktiebolagslagen tolkats omfatta närmast sådana situationer som avses i den gällande lagens 9 kap. 15 § 1 mom. För klarhetens skull hänvisas i denna punkt uttryckligen till vad som i lagförslagets 5 kap. 29 § 1 och 2 mom. föreskrivs om en aktieägares samtycke.

Enligt momentets *3 punkt* är ett beslut en nullitet också om det klart strider mot den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 § och om för beslutet inte har fåtts sådant samtycke av den kränkte aktieägaren som avses i 5 kap. 29 § 3 mom. Motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen. Den föreslagna bestämmelsens ratio är att också aktieägare som inte aktivt följer bolagets förehavanden har rätt att förlita sig på att bolagsstämman inte fattar sådana flagrant mot en aktieägares intressen stridande beslut som gynnar andra på dennes bekostnad. Situationer där aktieägarnas gemensamma tillgångar på ett klart illojalt sätt överförs till en eller flera aktieägare är det motiverat att jämställa med sådana i 2 punkten avsedda beslut som i förarbetena till den gällande lagen (RP 27/1977 rd, s. 70) beskrivs som stridande mot starka minoritetsintressen. Det är då van-

ligen i praktiken fråga om uppsåtligt handlande i strid med likställighetsprincipen. Bestämmelsen täcker i regel också sådana i den gällande lagens 9 kap. 17 § 3 mom. 2 punkten avsedda situationer där för ett beslut enligt bolagsordningen krävs en aktieägares samtycke som inte har fåtts.

Det i punkten använda ordet ”klart” hänvisar t.ex. inte till den erhålla nyttans eller orsakade skadans storlek utan till att rättskränkningen borde ha konstaterats då beslutet fattades. Det är skäl att understryka att bestämmelsen inte är tillämplig på situationer där det från rättslig synpunkt är tolkbart om likställigheten har kränkts, eller på andra situationer där saken kan inte med full tydlighet bedömas i beslutsskedet. Beslutet skall då klandras inom den tre månaders tidsfrist som avses i 1 § 2 mom.

Vad som i momentets *4 punkt* föreskrivs om beslut som enligt lag inte skulle ha fått fattas ens med samtliga aktieägares samtycke, stämmer överens med 9 kap. 17 § 3 mom. 1 punkten i den gällande lagen. Det är härvid fråga t.ex. om beslut som strider mot de bestämmelser som har tagits in i aktiebolagslagen för att skydda borgenärerna. I praktiken har aktieägarna i dessa situationer i allmänhet inte något intresse av att klandra beslutet. Denna punkt har sålunda betydelse framförallt för att ange att ett sådant beslut som kränker utomstående inte ens efter de tidsfrister som föreskrivs i 1 § 2 mom. blir i den bemärkelsen giltigt att t.ex. styrelsen får iaktta det enligt 6 kap. 2 § 2 mom.

Paragrafens *2 mom.* enligt vilket på ett beslut som är en nullitet inte tillämpas bestämmelser som gäller väckande av klandertalan inom utsatt tid, stämmer i sak överens med 9 kap. 17 § 3 mom. i den gällande lagen. I momentet ingår dessutom en bestämmelse som stämmer överens med artikel 22.1 c i fusionsdirektivet och artikel 19.1 c i delningsdirektivet om att talan som gäller ett fusions- eller delningsbeslut emellertid inte får väckas när över sex månader har förflutit från det att fusionen eller delningen registrerats. Detta stämmer delvis överens med den gällande lagens 14 kap. 18 § 1 mom. och 14 a kap. 3 § 4 mom., enligt vilka bestämmelser tidsfristen likväl räknas från fusions- eller delningsbeslutet. Annorlunda förhåller det sig med sådana i samband med 1 mom. 1 punkten behandlade situationer där inget stämmobeslut över huvud taget kan anses ha blivit fattat.

3 §. *Styrelsebeslut som kan jämställas med ogiltiga stämmobeslut.* I denna paragraf föreskrivs om jämställande av sådana beslut med stämmobeslut, som styrelsen med stöd av ett bemyndigande har fattat i ärenden som ankommer på bolagsstämman. Sådana viktiga beslut som bolagsstämman enligt förslaget kan bemyndiga styrelsen att fatta är beslut om inlösen av en aktie som övergått till en ny ägare (3 kap. 7 § 5 mom.), emissionsbeslut (9 kap. 2 § 2 mom.), beslut om emission av optioner och andra särskilda rättigheter (10 kap. 2 § 2 mom.), ökning av aktiekapitalet genom fondförhöjning (11 kap. 2 § 2 mom.), utbetalning av fritt eget kapital (13 kap. 6 § 2 mom.), förvärv av egna aktier (15 kap. 5 § 2 mom.) samt inlösen och förvärv av aktier med inlösen- och förvärvsvillkor (15 kap. 10 § 3 mom.).

Om styrelsen med stöd av ett bemyndigande har fattat ett sådant beslut som avses i 2 § 1 mom. 2—4 punkten skall på beslutet tillämpas bestämmelserna om stämmobeslut som är nulliteter. Det är sålunda fråga om beslut som i materiellt hänseende är så uppenbart felaktiga att på dem skall tillämpas någon ogiltighetsgrund som framgår av de nämnda lagrummen. T.ex. formella fel i samband med styrelsens sammanträde eller smärre materiella fel berättigar däremot inte till klander av styrelsens beslut.

Eftersom det är fråga om en nullitet är utgångspunkten enligt kapitlets 2 § 2 mom. den att ogiltigheten kan åberopas oberoende av tidsfrister. Såsom ovan konstateras kan emellertid också ett beslut som är en nullitet bli giltigt om ogiltigheten inte åberopas inom en rimlig tid. Med beaktande av affärslivets snabba tempo är den rimliga tiden inte nödvändigtvis särskilt lång. Vid bedömningen av frågan om talan har väckts inom en rimlig tid skall bl.a. beaktas när aktieägaren fick vetskap om beslutet och vilka möjligheter aktieägaren hade att få vetskap om beslutet. I det sist nämnda avseendet har bl.a. den omständigheten betydelse att emissionsbeslut som styrelsen fattat med stöd av ett bemyndigande årligen skall rapporteras i verksamhetsberättelsen så som föreskrivs i 8 kap. Också

lagstridighetens art och allvarlighet är å andra sidan omständigheter som påverkar bedömningen. I sista hand skall domstolen i det enskilda fallet avgöra frågan om ett beslut som är en nullitet eventuellt blir giltigt till följd av att ingen reagerat inom en skälig tid.

4 §. *Domens innehåll och verkningar.* Paragrafens *1 mom.* enligt vilket ett beslut med anledning av en klandertalan kan förklaras ogiltigt eller under vissa förutsättningar ändras samt *2 mom.* enligt vilket domens verkningar utöver käranden sträcker sig till samtliga aktieägare, stämmer överens med gällande 9 kap. 17 § 1 och 4 mom.

I paragrafens 1 mom. föreslås dessutom en uttrycklig bestämmelse om att en kärande vars yrkande om ogiltigförklaring eller ändring av ett beslut godkänns har rätt att hos domstolen utverka ett förbud för bolaget att verkställa det ogiltiga beslutet. I rättspraxis har det ansetts vara möjligt att förfara på detta sätt också enligt den gällande lagen (HD 1985 II 124). När ett beslut ändras innebär förbudet naturligtvis att beslutet inte får verkställas i sin ursprungliga, dvs. ogiltiga form. Förbudet verkställs i enlighet med utsökningslagens 6 a kap. 16—17 §. Före domen — vid behov redan innan klandertalan väcks — kan verkställande av beslutet förbjudas enligt vad som i rättegångsbalkens 7 kap. 3 § föreskrivs om s.k. allmänna säkringsåtgärder.

22 kap. **Skadestånd**

I detta kapitel föreslås bestämmelser om aktiebolagsrättsligt skadeståndsansvar. Avsikten med bestämmelserna är inte att utesluta andra former av skadeståndsansvar, t.ex. avtalsbaserat ansvar, sådant ansvar som avses i värdepappersmarknadslagens 9 kap. 2 § eller ansvar enligt skadeståndslagen. Den sistnämnda typen av ansvar kan visserligen sällan komma i fråga i bolagsförhållanden, eftersom s.k. rent ekonomisk skada endast i undantagsfall ersätts enligt skadeståndslagens 5 kap. 1 §.

Det föreslagna kapitlet bygger på samma principer som den gällande lagens 15 kap. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är allmänt taget inte att skärpa eller begränsa skadeståndsansvaret jämfört med nuläget. Avsikten med förslaget är närmast att avhjälpa vissa missförhållanden och öka rättssäkerheten genom att i lagen skriva in vedertagna rättsbegrepp.

I kapitlet föreslås uttryckliga bestämmelser om en för bolagsledningen, dvs. för styrelsens och förvaltningsrådets medlemmar samt för verkställande direktören gällande oaktsamhetspresumtion vid överträdelser av aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Vidare föreskrivs med avseende på ledningen och aktieägarna om en oaktsamhetspresumtion i samband med s.k. närståendetransaktioner.

Det förutsätts varken uppsåt eller grov oaktsamhet för att en aktieägare skall bli skadeståndsskyldig, utan det räcker att aktieägaren har orsakat skada genom att av oaktsamhet medverka till överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Ändringen har emellertid ingen väsentlig betydelse för små aktieägares ansvar. I lagen föreslås uttryckliga bestämmelser om stämmoordförandens skadeståndsskyldighet.

Enligt förslaget är utgångspunkten den att styrelsen beslutar om ärenden som gäller bolagets rätt till skadestånd. Bolagsstämman kan emellertid också fatta beslut i sådana ärenden.

Utöver den talerätt som tillkommer en kvalificerad minoritet och som i många avseenden motsvarar den gällande lagen får en enskild aktieägare enligt lagförslaget rätt att i sitt eget namn föra talan till förmån för bolaget om det är sannolikt att bolaget inte kommer att lägga fram några skadeståndsanspråk och om detta vore ägnat att bereda någon sådan otillbörlig fördel som avses i 1 kap. 7 §. För väckande av skadeståndstalan gäller i samtliga fall en särskild fem års tidsfrist.

I lagen konstateras vidare uttryckligen att skadeståndsbestämmelserna är tvingande. Ledningens ersättningsansvar gentemot bolaget kan emellertid under vissa förutsättningar enligt bolagsordningen begränsas genom aktieägarnas enhälliga beslut.

1 §. *Ledningens skadeståndsskyldighet.* Denna paragraf stämmer huvudsakligen överens med 15 kap. 1 § i den gällande lagen.

Med ledningen avses i paragrafen, liksom i 6 kap., styrelsens och förvaltningsrådets

medlemmar samt verkställande direktören. Frågan om vem som skall anses höra till ledningen i den bemärkelse som avses i paragrafen avgörs i sista hand på basis av vem som de facto har valts för att sköta uppdragen i fråga och inte utgående från formella kriterier. T.ex. en anteckning i handelsregistret är i detta avseende endast indicerande. Eftersom förslaget innebär att begreppet stiftare slopas, föreslås i paragrafen inte någon bestämmelse om stiftares skadeståndsansvar. I fråga om en likvidators ersättningsansvar gäller enligt hänvisningsbestämmelsen i lagförslagets 20 kap. 9 § 1 mom. vad som föreskrivs om en styrelsemedlem.

Paragrafens *1 mom.* motsvarar i sak första meningen i den gällande lagens 15 kap. 1 §. En styrelsemedlem, en förvaltningsrådsmedlem och verkställande direktören skall ersätta skada som han eller hon i sitt uppdrag, i strid med den omsorgsplikt som föreskrivs i 1 kap. 8 §, uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget. Förhållandet mellan bolaget och ledningen kan i många avseenden jämföras med förhållandet mellan en huvudman och dennes ombud. Enligt lagförslagets 1 kap. 8 § skall bolagets ledning omsorgsfullt främja bolagets intressen. Detta innebär att en person som hör till ledningen har en s.k. allmän omsorgsplikt gentemot bolaget. En till ledningen hörande person som bryter mot denna plikt är enligt paragrafen skyldig att ersätta bolaget för den skada som han eller hon orsakat. Det är emellertid inte fråga om ett oaktsamt förfarande som kan läggas till grund för ersättningsansvar t.ex. i situationer där bolagsledningens affärsbeslut, som baserats på en med hänsyn till de rådande förhållandena tillräcklig prövning och utredning, efteråt visar sig vara misslyckade från affärsekonomisk synpunkt. Det vedertagna sättet för bedömning av om ledningen gjort sig skyldig till oaktsamhet leder i praktiken ofta till motsvarande slutresultat som t.ex. den inom angloamerikansk rätt gällande s.k. business judgement -regeln.

Enligt paragrafens *2 mom.* är en till ledningen hörande person skyldig att utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ersätta också skada som han eller hon i sitt uppdrag annars i strid med aktiebolagslagen eller bolagsordningen uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget, en aktieägare eller någon annan. För att ledningen skall bli ersättningsskyldig gentemot en annan part än bolaget förutsätts det sålunda, i sak liksom enligt den andra meningen i gällande 15 kap. 1 §, att skadan har orsakats genom överträdelse av andra bestämmelser i aktiebolagslagen eller bolagsordningen än enbart bestämmelsen om omsorgsplikt i 1 kap. 8 §. Eftersom endast en överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen leder till ansvar innebär t.ex. bolagsledningens medverkan till överträdelse av ett avtal mellan bolaget och någon annan person inte att ledningen i form av skadeståndsansvar som kan härledas från aktiebolagslagen blir personligen ansvarig för att avtalet uppfylls gentemot bolagets avtalspart. Det är å andra sidan frågan om en överträdelse av aktiebolagslagen också när åtgärder vidtas i strid med någon sådan annan bestämmelse som skall iakttas enligt aktiebolagslagen, t.ex. då ett bokslut inte på det sätt som föreskrivs i lagförslagets 8 kap. 3 § har upprättats i enlighet med bokföringslagen. Förslagsmen för tydlighetens skull utformats så att i momentet nämns också skada som orsakas bolaget, även om det i dessa situationer i regel samtidigt är fråga om överträdelse av den allmänna omsorgsplikt som avses i 1 mom. Dessutom föreskrivs uttryckligen att det för att ansvar skall uppkomma också i sådana fall som avses i momentet förutsätts uppsåt eller oaktsamhet.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om oaktsamhetspresumtionen. Den som påstår sig ha rätt till skadestånd är vanligen skyldig att påvisa att allmänna förutsättningar för ersättningsansvar, t.ex. oaktsamhet föreligger. En annan bedömning av situationen är emellertid motiverad om skadan har orsakats genom överträdelse av en bestämmelse i aktiebolagen eller bolagsordningen. I så fall kan man — på liknande sätt som t.ex. i fråga om avtalsbrott — utgå från oaktsamhetspresumtionen. Denna innebär att en person som hör till ledningen och genom överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen har orsakat skada, för att slippa ersättningsansvar måste visa att han eller hon har handlat omsorgsfullt. I den gällande lagen föreskrivs inte om oaktsamhetspresumtionen, men förslaget stämmer överens med det som i detta

avseende anförs bl.a. i den juridiska litteraturen. Den föreslagna bestämmelsen gäller emellertid inte situationer där endast de i 1 kap. ingående allmänna principerna har åsidosatts. Om oaktsamhetspresumtionen tilllämpas på denna grund skulle detta med beaktande av principernas allmänna utformning leda till ett allt för strängt resultat med tanke på bolagsledningens ansvar. Det kan emellertid konstateras att en överträdelse av bestämmelser i aktiebolagslagens övriga kapitel eller bolagsordningen ofta samtidigt strider mot de i 1 kap. nämnda principerna, vilket inte hindrar att oaktsamhetspresumtionen tilllämpas på situationen.

Också om bolaget, en aktieägare eller någon annan har åsamkats ersättningsbar skada genom en rättshandling eller något annat jämförbart arrangemang som har vidtagits till förmån för någon som är närstående till bolaget, dvs. hör till bolagets närmaste krets, kan man utgå från presumtionen att det är fråga om ett åtminstone oaktsamt förfarande. Situationer av detta slag skiljer sig väsentligen från sådana beslutssituationer som hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet och där en viktig utgångspunkt är att skadeorsaken inte är oaktsamhet, trots att beslutet i efterhand bedömt visar sig vara affärsekonomiskt ofördelaktigt från bolagets synpunkt. Tillämpningen av bestämmelsen förutsätter inte att syftet bevisligen varit att ge någon som hör till bolagets närmaste krets en fördel, utan det räcker att åtgärden enligt en objektiv bedömning har skett till förmån för någon som hör till den närmaste kretsen. En definition av begreppet närmaste krets finns i lagförslagets 8 kap. 6 § 2 mom.

I momentet avses endast s.k. normal oaktsamhet. Om den skadelidande påstår att en skada som har orsakats genom överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen är har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, är utgångspunkten den att den skadelidande är skyldig att bevisa sitt påstående. Detta kan ha betydelse t.ex. om ledningens ansvar gentemot bolaget har begränsats på det sätt som avses i 9 §. Detta moment påverkar inte heller bedömningen av ledningens straffrättsliga ansvar.

2 §. *Aktieägares skadeståndsskyldighet.* Paragrafens *1 mom.* stämmer överens med den gällande lagens 15 kap. 3 § utom i det avseendet att det för uppkomsten av ersättningsansvar enlig förslaget inte förutsätts att skadan genom medverkan till överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, utan det enbart oaktsamhet räcker. Ändringen behandlas ovan i den allmänna motiveringen.

Även om en aktieägare enligt förslaget kan bli ersättningsskyldig redan på grund av oaktsamhet, kan detta knappast gälla småaktieägare som t.ex. deltar i ett börsbolags bolagsstämma, eftersom dessa inte kan förutsättas vara särskilt aktiva eller kunniga när det gäller bolagets angelägenheter. Förslaget innebär således inte en skärpning av småaktieägares ansvar.

Vid bedömningen av om en aktieägare handlat oaktsamt måste man emellertid också i övrigt alltid beakta i vilken utsträckning denne kan förutsättas vara insatt i bolagets verksamhet. T.ex. när det är fråga om en koncerns moderbolag eller någon annan aktieägare som aktivt utövar inflytande är det ofta motiverat att bedöma eventuell oaktsamhet och sålunda bl.a. skyldigheten att känna till lagens och bolagsordningens innehåll samt bolagets angelägenheter på ungefär samma sätt som i fråga om en styrelsemedlem eller någon annan person som hör till bolagets ledning.

Såsom framgår av paragrafens ordalydelse kan en aktieägares ansvar fortfarande baseras också på den omständigheten att aktieägaren på något annat sätt än genom sin verksamhet på bolagsstämman medverkar till en överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen (se RP 27/1977 rd, s.111). Som ett typiskt exempel kan nämnas att ett moderbolag eller en motsvarande utövare av bestämmanderätt förmår styrelsen att handla lagstridigt, t.ex. i strid med likställighetsprincipen som framgår av 1 kap. 7 §.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om oaktsamhetspresumtionen i det fall att en aktieägare har orsakat skada genom en åtgärd till förmån för en person som hör till bolagets närmaste krets. Till denna del kan hänvisas till det som ovan anförs i motiveringen till 1 § 3 mom. Enbart den omständigheten att ett förfarande strider mot aktiebolagslagen eller

bolagsordningen ger däremot inte anledning att anta att aktieägaren handlat oaktsamt, till åtskillnad från vad som enligt kapitlets 1 § 3 mom. är fallet i fråga om bedömningen av ledningens ansvar. Detta beror på den ovan nämnda omständigheten att det kan vara motiverat att bedöma olika aktieägares oaktsamhet på mycket olika sätt: i detta avseende kan man igen jämföra t.ex. en småinvesterare-aktieägare i ett börsbolag med en majoritetsaktieägare, t.ex. ett moderbolag, som aktivt utövar bestämmanderätt i ett privat bolag. Frågan om huruvida deltagande i ett stämmobeslut som strider mot aktiebolagslagen kan antas ha skett av oaktsamhet måste sålunda avgöras i det enskilda fallet enligt allmänna principer och med beaktande av bl.a. vilken typ av aktieägare det är fråga om.

3 §. *Stämmoordförandens skadeståndsskyldighet.* I den gällande lagen finns ingen uttrycklig bestämmelse om stämmoordförandens skadeståndsansvar. Enligt förarbetena till 15 kap. 3 § i den gällande lagen (RP 27/1977 rd, s.111) kan bestämmelsen tillämpas också på en stämmoordförande som inte är aktieägare. Lagens ordalydelse stöder inte ett sådant antagande. I den juridiska litteraturen har olika åsikter framförts om grunderna för stämmoordförandens ansvar. Grunderna har inte ansetts vara entydiga. Av denna anledning föreslås att det uttryckligen föreskrivs i paragrafen att också bolagsstämmans ordförande är skyldig att ersätta skada som han eller hon i sitt uppdrag genom överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget, en aktieägare eller någon annan. Bedömningen av oaktsamheten skall naturligtvis beakta vilken typ av ordförande det är fråga om. Ordförandens ställning kan variera avsevärt i olika situationer, t.ex. när det är fråga om en liten aktieägare som tar emot uppdraget på en bolagsstämma jämfört med en advokat som sköter uppdraget professionellt. Bestämmelsen utesluter inte heller den möjligheten att stämmoordföranden kan bli skadeståndsansvarig på någon annan grund, t.ex. enligt ett uppdragsavtal med bolaget.

4 §. *Revisorers skadeståndsskyldighet.* I denna paragraf föreslås en hänvisning till vad som i revisionslagens 44 § föreskrivs om revisorers skadeståndsskyldighet.

5 §. *Jämkning och fördelning av skadeståndsansvar.* I denna paragraf föreslås en hänvisningsbestämmelse som stämmer överens med den gällande lagens 15 kap. 4 § om att i skadeståndslagen föreskrivs om jämkning och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera ersättningsskyldiga.

6 §. *Beslutsfattandet i bolaget.* Utgångspunkten för den föreslagna bestämmelsen är att bolagets styrelse beslutar också om väckande av talan enligt detta kapitel eller revisionslagens 44 § och likaså om alla andra frågor som gäller bolagets rätt till skadestånd. Bestämmelsen skiljer sig från den första meningen i den gällande lagens 15 kap. 5 § 1 mom. enligt vilken det i regel är bolagsstämman som beslutar om väckande av skadeståndstalan.

Enligt 15 kap. 5 § 1 mom. i den gällande lagen beslutar styrelsen om väckande av skadeståndstalan som grundar sig på en straffbar gärning. Inte heller när det gäller andra typer av ersättningstalan torde det föreligga tillräckliga grunder för att dessa skulle vara i en annan ställning än t.ex. affärsbeslut som ofta kan ha mycket viktigare och längre gående konsekvenser för bolaget (jfr RP 27/1977 rd, s.112). Eftersom detta innebär en klar förändring jämfört med det nuvarande rättsläget föreslås för tydlighetens skull att en uttrycklig bestämmelse om saken tas in i paragrafens *1 mom.* Också utan denna bestämmelse skulle styrelsen kunna besluta om saken med stöd av sin allmänna behörighet enligt lagförslagets 6 kap. 2 §.

Det är emellertid fråga om ärenden där styrelsen och aktieägarna kan ha motsatta intressen. Av denna anledning har också bolagsstämman enligt momentets andra mening rätt att besluta om väckande skadeståndstalan med stöd av detta kapitel eller revisionslagens 44 §. Lagförslagets 5 kap. 2 § 2 mom. begränsar sålunda inte möjligheten att behandla ett sådant ärende på bolagsstämman. Bolagsstämman avgör ärendet på normalt sätt, vilket innebär att ärendet bl.a. skall nämnas i stämmokallelsen. I lagförslagets 5 kap. 5 § föreskrivs om en aktieägares rätt att få ett ärende behandlat på bolagsstämman. Också styrelsen kan få ett ärende upptaget till behandling på stämman, vilket ofta kan ligga

i styrelsens eget intresse. Vidare kan det föreskrivas i bolagsordningen att vissa beslut alltid skall fattas av bolagsstämman och inte av styrelsen.

Det är skäl att notera att en styrelsemedlem enligt 6 kap. 4 § är jävig att besluta om sin egen skadeståndsskyldighet gentemot bolaget. En styrelsemedlem kan också vara jävig att besluta om någon annan till ledningen hörande persons skadeståndsskyldighet om det samtidigt är fråga t.ex. om huruvida styrelsemedlemmen har försummat sin skyldighet att övervaka den ifrågavarande personens verksamhet. Också ojäviga styrelsemedlemmar kan bli skadeståndsansvariga om de i ett skadeståndsärende har fattat ett beslut som gynnar en skadeståndsskyldig och sålunda inte är förenligt med bolagets intresse. Dessutom är styrelsens beslut i ett skadeståndsärende — t.ex. ett beslut om att inte väcka skadeståndstalan — inte i sig på så sätt slutgiltigt att styrelsen inte senare — i praktiken t.ex. efter att bolagsstämman beslutat tillsätta en ny styrelse — på nytt kan behandla ärendet med ett annat slutresultat. Om däremot företrädare för bolaget på bolagets vägnar har ingått ett avtal med den ersättningsskyldige, skall avtalets bindande verkan bedömas i enlighet med lagförslagets 6 kap. 28 §. Avtal som innebär att den skadeståndsskyldige utan grund befrias från ansvar är i regel inte bindande för bolaget. Framförallt minoritetsaktieägare skyddas dessutom enligt kapitlets 7 § genom rätten att föra skadeståndstalan för bolagets räkning.

En stor del av bolagens skadeståndsanspråk enligt aktiebolagslagen framställs i praktiken i samband med konkurser, då konkursförvaltningen beslutar om talan skall väckas. Den föreslagna ändringen har ingen betydelse för dessa situationer.

Paragrafens *2 mom.* motsvarar i sak gällande 15 kap. 5 § 2 och 3 mom. I allmänhet kan bolagsstämman på motsvarande sätt som ovan konstateras i fråga om styrelsen, på nytt ta upp ett skadeståndsärende till behandling och fatta ett beslut som avviker från det tidigare. Bolagsstämmans beslut om beviljande av ansvarsfrihet har emellertid vedertaget betraktats som ett avgörande som innebär att den ersättningsskyldige slutgiltigt befrias från ansvar. Även om det inte längre enligt förslaget är nödvändigt att den ordinarie bolagsstämman beslutar om att bevilja styrelsens och förvaltningsrådets medlemmar samt verkställande direktören ansvarsfrihet, kommer det också i framtiden att vara möjligt att fatta sådana beslut. I många fall kommer bolagens bolagsordningar också att förutsätta att sådana beslut fattas. Enligt det moment som det här är fråga om kommer ett beslut om ansvarsfrihet inte heller i framtiden att hindra att ett bolag väcker skadeståndstalan, om bolagsstämman inte har fått de för beslutsfattandet nödvändiga uppgifterna om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för skadeståndsskyldigheten. Det i den gällande lagens 15 kap. 5 § 2 mom. använda uttrycket ”fullständiga uppgifter” har ersatts med uttrycket ”tillräckliga uppgifter”, som bättre motsvarar syftet med bestämmelsen.

Ett beslut om ansvarsfrihet kommer enligt förslaget inte heller att vara bindande för konkursboet eller för en sådan utredare som avses i lagen om företagssanering, om bolaget har försatts i konkurs eller om saneringsförfarande har inletts på en ansökan som gjorts inom två år från beslutet. Bestämmelsen stämmer i stort sett överens med den gällande lagen. Talerätten begränsas å andra sidan också i detta fall av att talan alltid skall väckas inom den tid som anges i kapitlets 8 §.

7 §. *Aktieägares rätt att föra talan för bolaget.* I denna paragraf föreskrivs om aktieägarnas talerätt då bolaget har orsakats skada. Om bolaget orsakas skada innebär detta ofta att aktieägarna orsakas s.k. indirekt skada. Härmed avses att den skada som orsakas bolaget drabbar aktieägarna genom att värdet av deras aktieinnehav sjunker. I praktiken torde merparten av de skador som avses i aktiebolagslagens skadeståndsbestämmelser vara sådana indirekta skador.

Utgångspunkten är den att ersättningen för skada som orsakats bolaget tillfaller bolaget, vilket innebär att också aktieägarnas indirekta skador kompenseras. Ett bolags förvaltningsorgan är emellertid inte alltid villiga att driva ersättningsanspråk, även om det vore klart förenligt med bolagets intresse. Som exempel kan nämnas den situationen att en åtgärd som skadat bolaget har gynnat bolagets majoritetsaktieägare, eller den situatio-

nen att ett skadeståndsanspråk riktas mot en person som utövar ett bestämmande inflytande hos en majoritetsaktieägare.

Enligt 15 kap. 6 § i den gällande lagen har aktieägare med en kvalificerad minoritet av bolagets aktier — i regel en tiondel — rätt att föra talan för bolaget ifall bolagsstämman har beslutat att inte väcka skadeståndstalan eller ifall den inte har fattat ett beslut om saken inom utsatt tid. Motsvarande rätt har för närvarande inte över huvud taget en sådan enskild aktieägare som inte uppfyller de ifrågavarande kraven på kvalificerad minoritet. Enligt vedertagen rättspraxis har däremot en enskild aktieägare med stöd av gällande 15 kap. 1 § rätt att kräva ersättning för indirekt skada direkt för egen del om han har ”ett särskilt behov av rättsskydd” (HD 2000:89).

Det nuvarande rättsläget kan på det hela taget anses vara inkonsekvent. Det ovan nämnda kravet på särskilt behov av rättsskydd kan också anses vara diffust. Det är emellertid speciellt problematiskt att då ersättning för samma skada kan krävas dels så att den tillfaller bolaget och under vissa förutsättningar också så att den direkt tillfaller en aktieägare, uppstår vissa svårlösta problem på grund av eventuella dubbla ersättningsanspråk. Åtminstone i det fall att aktieägaren schematiskt tilldöms ersättning som en mot hans eller hennes aktieinnehav svarande andel av bolagets skada, kan detta äventyra också de rättigheter som tillkommer bolagets borgenärer.

På grund av de sist nämnda problemen föreslås att en aktieägare inte längre skall ha rätt att själv direkt få ersättning för en indirekt skada. Aktieägarnas rätt att föra skadeståndstalan för bolaget föreslås å andra sidan bli utvidgad. Även om utgångspunkten är den att styrelsen eller bolagsstämman med iakttagande av majoritetsprincipen beslutar om eventuella skadeståndsanspråk, faller det sig naturligt att avvika från detta förfarande i sådana fall då en underlåtelse att framställa skadeståndsanspråk skulle kränka likställighetsprincipen enligt 1 kap. 7 §, som generellt begränsar organens maktutövning. Enligt förslaget kan en enskild aktieägare härvid oberoende av storleken av sitt aktieinnehav ha rätt att i sitt eget namn föra en skadeståndstalan för bolagets räkning.

Eftersom en eventuell ersättning kommer bolagets samtliga aktieägare och borgenärer till godo och eftersom käranden själv svarar för rättegångskostnaderna om käranden förlorar målet, kommer den föreslagna bestämmelsen inte att locka aktieägarna att i onödan driva processer som skadar bolaget. Snarare förhåller det sig så att det med tanke på aktieägarnas rättsskydd de facto inte kommer att vara särskilt intressant att väcka talan enbart till förmån för bolaget. I en typisk situation där majoritetsaktieägarna utövar sin bestämmanderätt på ett sådant sätt att en minoritetsaktieägare i praktiken inte har någon nytta av skadestånd som tilldöms bolaget, har minoritetsaktieägaren emellertid i regel rätt att få sina aktier inlösta med stöd av bestämmelserna i lagförslagets 23 kap. Detta innebär att den indirekta skada som orsakats aktieägaren kan beaktas i lösenbeloppet.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om de allmänna förutsättningarna för aktieägarnas talerätt. Bestämmelserna stämmer i stort sett överens med 15 kap. 6 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen, men förslaget är betydligt enklare utformat än den gällande bestämmelsen. Detta sammanhänger delvis med de förslag om bolagets beslutsfattande som behandlas ovan i motive ringen till 6 §.

En förutsättning för aktieägarnas talerätt är enligt momentet för det första sannolikheten för att bolaget inte ser till att skadeståndsanspråket drivs. Denna förutsättning kan i vanliga fall inte anses vara uppfylld förrän bolaget har fått vetskap om att det eventuellt har rätt till skadestånd. Om ärendet på begäran av en aktieägare eller annars har behandlats på bolagsstämman och denna t.ex. har beviljat ansvarsfrihet eller annars beslutat att inte framställa skadeståndsanspråk, är det klart att förutsättningen är uppfylld. Förutsättningen uppfylls likaså i allmänhet i det fall att styrelsen har beslutat att inte vidta åtgärder för att framställa skadeståndsanspråk. I situationer där bolaget åtminstone inte tills vidare har fattat något beslut om saken, skall utifrån omständigheterna i det enskilda fallet bedömas sannolikheten för att bolaget kommer att framställa skadeståndsanspråk. Denna förutsättning kan i undantagsfall uppfyllas trots att bolaget har beslutat framställa skadeståndsanspråk, om beslutet sannolikt endast är

skenbart och verkställandet av det sannolikt kommer att urvattnas, eller om det är sannolikt att bolaget och svaranden genom att samarbeta under rättegången försöker undvika ersättningsansvar. För jämförelsens skull kan det nämnas att en aktieägare i avgörandet HD 1995:213 i en situation som denna beviljades rätt att intervenera i en rättegång som gällde bolaget.

Förutsättningen skall bedömas utgående från situationen vid den tidpunkt då talan väcks. Om det då anses osannolikt att bolaget vidtar åtgärder för att framställa skadeståndsanspråk, förlorar aktieägaren inte sin talerätt på grund av att också bolaget senare väcker talan.

Det kan ibland vara svårt för en aktieägare att ta reda på hur bolaget förhåller sig i ett skadeståndsärende, även om aktieägaren frågar styrelsen om dess ståndpunkt i ärendet. Om aktieägaren då väcker en talan som emellertid inte tas upp till prövning, kan det i fråga om skyldigheten att ersätta rättegångskostnaderna vara skäl att tillämpa t.ex. rättegångsbalkens 21 kap. 4 § 2 mom. enligt vilken domstolen kan bestämma att parterna själva skall bära sina rättegångskostnader.

I momentet föreskrivs, vid sidan av den nämnda sannolikhetsförutsättningen, om alternativa tilläggsförutsättningar för förande av talan. Enligt momentets *1 punkt* är en förutsättning att kärandena innehar minst en tiondel av samtliga aktier. I förslaget ingår inte den gällande lagens invecklade bestämmelser om beräknande av kvalificerad minoritet vid den bolagsstämma som behandlar ersättningsärendet.

Också när det gäller beräknandet av den kvalificerade minoriteten är tidpunkten då talan väcks avgörande. Om en aktieägare t.ex. avstår från talan kan de övriga aktieägare som väckt talan, liksom för närvarande, fortfarande driva minoritetstalan. De förlorar inte heller sin talerätt på grund av t.ex. den omständigheten att en del av kärandens aktier säljs under behandlingen av ärendet.

Enligt momentets *2 punkt* har en aktieägare talerätt — förutom i det fall att kravet på kvalificerad minoritet är uppfyllt enligt 1 punkten — också om det visas att underlåtelse att driva ett skadeståndsanspråk skulle strida mot likställighetsprincipen enligt 1 kap. 7 §. Talerätten är då inte på det sätt som avses ovan beroende av aktieinnehavets storlek. Käranden är emellertid skyldig att visa att bolagets förfarande i ersättningsärendet, t.ex. bolagets beslut att inte väcka talan eller dess uppenbara passivitet, på det sätt som avses i 1 kap. 7 § strider mot likställighetsprincipen. Detta behöver inte särskilt påvisas om kravet på kvalificerad minoritet enligt 1 punkten är uppfyllt.

Utgångspunkten är den att bolagets organ inom ramen för sin normala prövningsrätt får besluta om det är förenligt med bolagets intresse att framställa skadeståndsanspråk. Styrelsen eller bolagsstämman kan t.ex. göra den bedömningen att det inte lönar sig att föra talan, på grund av osäkerheten om utgången och kostnadsrisken. Styrelsen eller bolagsstämman kan också göra den bedömningen att det inte lönar sig att driva ens en klart berättigad talan, med beaktande av kostnadsrisken och sannolikheten för att skadeståndet kan drivas in hos den ersättningsskyldige. Vidare kan beaktas sådana från bolagets synpunkt relevanta omständigheter som den negativa publicitet som eventuellt sammanhänger med ett skadeståndsärende. Bolagets organ är emellertid skyldiga att utöva sin makt inom de gränser som 1 kap. 7 § anger. Om orsaken till att ett skadeståndsanspråk inte framställs inte är att tillgodose bolagets intressen utan förfarandet snarare är ägnat att ge någon, i främsta rummet naturligtvis en ersättningsskyldig, sådan otillbörlig fördel som avses i 1 kap. 7 § på bolagets eller en aktieägares bekostnad, är det motiverat att ge en aktieägare självständig talerätt. Det bör observeras att en kränkning av likställighetsprincipen, sådan den framgår av 1 kap. 7 §, inte förutsätter att det visas att en aktieägare eller en grupp av aktieägare får otillbörlig fördel på en annan aktieägares eller aktieägargrupps bekostnad. En otillbörlig fördel som har beviljats t.ex. en annan person på bolagets bekostnad hör också till bestämmelsens tillämpningsområde. Det är motiverat att likställighetsprincipen utsträcks till att omfatta också dessa situationer, eftersom en bakomliggande orsak också till denna typ av otillbörliga förfaranden i allmänhet är intressekonflikter mellan aktieägarna. Sådana intressekonflikter behöver emellertid inte sär-

skilt påvisas för att bestämmelsen skall kunna tillämpas i en situation som denna.

Även om det i enskilda fall kan vara svårt att bedöma om den omständigheten att talan inte väckts är ägnad att ge någon en ”otillbörlig fördel”, kan denna förutsättning anses vara exaktare och konsekventare i förhållande till aktiebolagslagens övriga bestämmelser än t.ex. det ovan nämnda, i rättspraxis omfattade kravet på ”särskilt behov av rättsskydd”. Det är emellertid skäl att understryka att alla typer av fördelar inte är otillbörliga. Utifrån en helhetsbedömning kan det i ett enskilt fall vara förenligt med bolagets intresse att ge en fördel, t.ex. genom att avstå från ett ersättningsanspråk.

Aktieägarna driver talan enligt denna paragraf i eget namn, vilket innebär att de har självständig talerätt parallellt med bolagets och eventuellt med andra aktieägares talerätt. Flera aktieägare eller grupper av aktieägare eller i vissa fall både bolaget självt och en eller flera aktieägare eller grupper av aktieägare kan parallellt föra talan om samma skadestånd för bolagets räkning. De processuella problem som orsakas av parallella käromål skall avgöras enligt de allmänna reglerna. T.ex. den omständigheten att en talan har väckts utgör inget hinder för en annan person att väcka talan och en dom som innebär att en kärandes talan avvisas är inte heller bindande i förhållande till andra som har rätt att föra talan. En dom som innebär att talan bifalls får däremot rättskraft också gentemot andra som har rätt att föra talan. I enlighet med rättegångsbalkens 18 kap. är det i många fall motiverat att behandla parallella käromål vid samma rättegång.

Paragrafens *2 mom.* innehåller bestämmelser om rättegångsförfarandet. För det första skall bolaget i allmänhet beredas tillfälle att bli hört under behandlingen av ärendet. Detta är motiverat med beaktande av de olägenheter som förandet av talan eventuellt innebär för bolaget och med beaktande av ärendets betydelse för bolaget över huvud taget. Det är viktigt att bolaget hörs, bl.a. för avgörande av om en aktieägares talan skall tas upp till prövning på de grunder som behandlas ovan. Bolaget eventuellt både vill och har behov att bli hört också annars. Närmast i sådana fall då det är klart att talan inte tas upp till prövning kan det anses vara uppenbart onödigt att höra bolaget.

Den senare delen av momentet stämmer i sak överens med första och andra meningen i den gällande lagens 15 kap. 6 § 4 mom. De aktieägare som för talan är i bolagets ställe ansvariga för rättegångskostnaderna. De har emellertid rätt att få sina kostnader ersatta av bolaget i den mån som de medel som vunnits till bolaget räcker för ändamålet. Om aktieägarnas talan bifalls har de visserligen vanligen rätt att få sina rättegångskostnader ersatta direkt av den skadeståndsskyldige.

I förslaget ingår ingen mot tredje meningen i den gällande lagens 15 kap. 6 § 4 mom. svarande bestämmelse om att domstolen kan förordna att till de aktieägare som har väckt talan skall erläggas den del som faller på deras aktier av de medel som bolaget vunnit. En sådan bestämmelse leder så som konstateras ovan till problem med dubbla ersättningar och borgenärsskyddet. Aktieägarnas rätt att enligt denna paragraf i lagförslaget föra skadeståndstalan för bolagets räkning garanterar inte ett tillräckligt rättsskydd för aktieägarna i en situation där majoriteten fortgående missbrukar sin makt i bolaget och där de medel som vunnits till bolaget sålunda sannolikt inte är till nytta för den enskilde aktieägaren. I sådana situationer skyddas den enskilde aktieägaren emellertid genom den ovan nämnda möjligheten att få sina aktier inlösta i enlighet med vad som föreskrivs i lagförslagets 23 kap.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att om en ersättningsskyldig genom bolagsstämmans beslut har beviljats ansvarsfrihet, skall talan väckas inom tre månader från bolagsstämmans beslut. Om vid samma bolagsstämma så som föreskrivs i 7 kap. 7 § har framställts och bifallits ett yrkande på särskild granskning, kan talan emellertid väckas inom tre månader efter att granskningsyttrandet har lagts fram på bolagsstämman eller ansökan om förordnande av en granskare har avslagits. Majoritetsaktieägarna kan inte på bolagets vägnar besluta avstå från rätten till ersättning och bolagets företrädare har inte behörighet att bestämma om ersättningen på ett sätt som begränsar de rättigheter som i paragrafen föreskrivs till skydd för minoritetsaktieägarna. Sålunda kan t.ex. beviljande av an-

svarsfrihet eller ett av bolaget ingånget skadeståndsavtal begränsa endast bolagets rätt att själv kräva ersättning. Efter att bolaget beviljat en eventuell ersättningsskyldig ansvarsfrihet är det emellertid motiverat att snabbt få så fullständig klarhet som möjligt om huruvida en skadeståndstalan kommer att väckas, för att bolaget i enlighet med syftet med beslutet om ansvarsfrihet skall kunna undvika den osäkra situationen att talan någon eventuellt väcker talan. Därför föreslås att för aktieägarnas talerätt i en sådan situation föreskrivs en kort tidsfrist som motsvarar tidsfristen enligt gällande 15 kap. 6 § 3 mom. och i regel också klandertiden för bolagsstämmans beslut.

Momentet gäller endast situationer där den ersättningsskyldige på ett för bolaget bindande sätt har beviljats ansvarsfrihet av bolaget. Av kapitlets 6 § 2 mom. följer att tidsfristen inte gäller situationer där bolagsstämman inte har givits väsentligen riktiga och tillräckliga uppgifter om ett beslut eller en åtgärd som ligger till grund för skadeståndsskyldigheten. Tidsfristen gäller naturligtvis inte heller situationer där ett beslut om ansvarsfrihet är en nullitet eller ogiltigförklaras till följd av en klandertalan.

I paragrafens *4 mom.* föreskrivs att en aktieägare inte har rätt till ersättning för skada som orsakats bolaget. Bestämmelsen innebär att en aktieägare inte på det sätt som konstateras ovan själv har direkt rätt till ersättning för s.k. indirekt skada (jfr HD 2000:89). Bestämmelsen hindrar å andra sidan inte en aktieägare att med stöd av kapitlets 1 § 2 mom., 2 eller 3 § eller med stöd av revisionslagens 44 § för egen räkning driva talan för att få ersättning för skada som inte har orsakats bolaget utan som direkt har orsakats aktieägaren. Som exempel kan nämnas den situationen att aktieägaren till följd av ett fel som bolagsledningen har begått förlorar sin möjlighet att utnyttja på bolagsordningen baserad inlösenrätt. Om bolaget ger missvisande bokslutsinformation kan denna orsaka direkt skada t.ex. för personer som förvärvar aktier i bolaget. Gränsdragningen mellan direkt och indirekt skada, som ofta är klar men i vissa fall tolkbar, skall liksom enligt gällande rätt i sista hand göras i det enskilda fallet, utifrån vilka grunder som åberopas i skadeståndstalan.

Den föreslagna paragrafen gäller endast en aktieägares rätt att kräva ersättning för indirekt skada. T.ex. en borgenär kan orsakas indirekt skada till följd av att bolaget har orsakats skada, om borgenären av den anledning inte får betalning för sin fordran. I så fall kan borgenären i princip med stöd av bestämmelserna i det föreslagna kapitlet eller i revisionslagens 44 § ha rätt att föra skadeståndstalan direkt för egen räkning. Bolagets borgenärer orsakas emellertid i praktiken skada närmast om bolaget blir insolvent, då konkursboet ser till att bolagets skadeståndanspråk drivs. Problemet med dubbel ersättning aktualiseras när det gäller borgenärer inte på samma sätt som när det gäller aktieägare, eftersom en borgenär som får ersättning för en obetald fordran på ett eller annat sätt skall räkna ersättningen som betalning för skulden. I insolvenslagstiftningen föreskrivs om jämlikheten mellan borgenärer.

8 §. *Preskription av talerätt.* I den gällande lagens 15 kap. 7 § föreskrivs om de tidsfrister inom vilka ersättningstalan skall väckas för bolagets räkning. Tidsfristerna, dvs. för personer i ledande ställning och för revisorer tre år samt för aktieägare två år från den i paragrafen angivna tidpunkterna, har i praktiken visat sig vara alltför korta och kunnat leda till slumpmässiga resultat. Från eventuella ersättningsskyldigas synpunkt har tidsfristerna inte heller effektivt undanröjt den osäkerhet som orsakas av risken för att någon väcker skadeståndstalan, eftersom endast den allmänna preskriptionstiden har gällt för andra käromål än sådana som drivs för bolaget — t.ex. käromål som aktieägare och borgenärer driver för sin egen räkning. På denna grund kan preskriptionstiden för en ersättningsfordran också efter förnyandet av preskriptionslagstiftningen vara påfallande lång, eftersom den allmänna preskriptionstiden kan avbrytas formfritt och i fråga om icke-avtalsbaserat skadestånd räknas börja först då den skadelidande har fått eller borde ha fått vetskap om skadan och den ansvarige.

Av nämnda orsaker föreslås att för alla käromål som avses i detta kapitel skall gälla en gemensam fem års tid för väckande av talan. De skäl som anförs ovan i samband med behandlingen av aktieägares oaktsamhet i 3 §

talar för en femårs preskriptionstid när det gäller aktieägare liksom när det gäller övriga ansvarsskyldiga. Tiderna för väckande av talan räknas från samma tidpunkter som enligt 15 kap. 7 § 1 mom. i den gällande lagen. Stämmoordföranden jämställs i bestämmelsen med aktieägarna. Däremot föreslås inte någon mot gällande 15 kap. 7 § 2 mom. svarande bestämmelse enligt vilken konkursboet i sådana situationer som avses i den gällande lagens 15 kap. 5 § 3 mom. och i det föreslagna kapitlets 8 § skall ha rätt att väcka talan ännu efter det att bolaget själv inte längre har sådan rätt.

Den allmänna tid för väckande av talan som avses i den föreslagna paragrafen skall tillämpas också på sådana käromål som avses i kapitlets 7 §, för vilka dessutom kan gälla en sådan särskild tid för väckande av talan som avses i 7 § 3 mom.

9 §. *Bestämmelsernas tvingande natur.* Även om aktieägarna bör ha omfattande rätt att bestämma om bolagets angelägenheter genom bolagsordningen, talar bl.a. synpunkter som gäller intressegruppernas kostnader för att få fram uppgifter om bolaget för att aktiebolagslagens rättskyddssystem, t.ex. de centrala skadeståndsbestämmelserna skall vara tvingande rätt som inte får åsidosättas genom bestämmelser i bolagsordningen.

Av denna anledning föreslås i paragrafens *1 mom.* en bestämmelse om att bolagets rätt till skadestånd enligt detta kapitel eller revisionslagens 44 § i vissa fall inte får begränsas genom bolagsordningen. Detta är enligt momentets *1 punkt* fallet när skadan har orsakats genom överträdelse av bestämmelser som inte får åsidosättas genom en bestämmelse i bolagsordningen. Som exempel kan nämnas likställighetsprincipen i lagförslagets 1 kap. 7 §, som framförallt är avsedd att skydda minoritetsaktieägare. Eftersom princip inte kan åsidosättas genom en bestämmelse i bolagsordningen får det inte heller vara möjligt att genom en bestämmelse i bolagsordningen begränsa bolagets rätt till skadestånd när likställighetsprincipen har kränkts. I annat fall urvattnas betydelsen av lagens tvingande materiella bestämmelser. Enligt momentets *2 punkt* kan bolagets rätt till skadestånd inte genom en bestämmelse i bolagsordningen begränsas heller i något annat avseende om skadan har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Denna bestämmelse stämmer överens med de avtalsrättsliga principerna.

Enligt paragrafens *2 mom.* förutsätts samtliga aktieägares samtycke för att skadeståndsansvaret skall kunna begränsas genom ändring av bolagsordningen. Det är sålunda i praktiken möjligt att ta in en begränsning i bolagsordningen endast i det skede då bolaget bildas eller när det är fråga om ett bolag med endast ett fåtal aktieägare.

Om bolagsordningen ändras genom att i den tas in en sådan bestämmelse som avses i 1 mom., träder ansvarsbegränsningen i kraft när ändringen registreras i enlighet med 5 kap. 30 §. Om det inte föreskrivs närmare om saken i bolagsordningen torde ansvarsbegränsningen i allmänhet tolkas så att den inte gäller skadestånd som baseras på åtgärder som vidtagits innan bestämmelsen registrerats.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att bolagsordningen inte kan begränsa den rätt till skadestånd eller den talerätt som tillkommer en aktieägare eller någon annan, t.ex. en borgenär, i enlighet med detta kapitel eller revisionslagen. I detta avseende är det visserligen skäl att notera att om bolagets rätt till skadestånd har begränsats genom bolagsordningen på det sätt som 1 mom. tillåter, gäller denna materiella ansvarsbegränsning också käromål som aktieägarna driver för bolagets räkning, även om en aktieägares talerätt enligt 7 § i och för sig kan begränsas genom bolagsordningen. Momentets bestämmelser hindrar inte att ett bolag t.ex. tecknar en ansvarsförsäkring för skador som orsakas av personer i ledningen.

Bolagsordningens bestämmelser har ingen verkan till den del som de begränsar rätten till skadestånd eller rätten att väcka åtal i större utsträckning än denna paragraf i lagförslaget tillåter.

23 kap. Inlösenskyldighet och upplösning av bolaget till följd av missbruk av inflytande

I detta kapitel föreskrivs om inlösenskyldighet och upplösning av bolaget till följd av aktieägares missbruk av inflytande. Kapitlet ersätter gällande 13 kap. 3 § som i praktiken

har tillämpats ytterst sällan. Bestämmelserna i det föreslagna kapitlet har emellertid en viktig kompletterande betydelse för aktieägarnas rättsskydd, i synnerhet då en aktieägare systematiskt missbrukar sitt inflytande på ett sätt som gör det svårt eller omöjligt att tillgripa andra rättsmedel.

I den gällande lagens 13 kap. 3 § 1 mom. föreskrivs om försättande av ett bolag i likvidation till följd av att en aktieägare har missbrukat sitt inflytande. Upplösning av bolaget kan i vissa missbrukssituationer vara den enda utvägen för en aktieägare som vill trygga sina rättigheter i bolaget ens i någon mån. Upplösningspåföljden har också en förebyggande effekt på missbruk. Eftersom upplösning av ett bolag emellertid i allmänhet också kan betraktas som det minst förmånliga alternativet från intressegruppernas synpunkt, bygger förslagets bestämmelser med avvikelse från de gällande bestämmelserna på tankegången att upplösning skall vara uttryckligen ett sekundärt rättsmedel i förhållande till inlösen.

I den gällande lagens 13 kap. 3 § 2 och 3 mom. föreskrivs om bolagets inlösenskyldighet. Bolagets inlösenskyldighet kan visa sig vara problematiskt både med avseende på de lösningsberättigade aktieägarnas likställighet och med tanke på borgenärsskyddet. I den gällande lagen fästs till denna del inget särskilt avseende vid likställigheten mellan aktieägarna. Detsamma gäller borgenärsskyddet i den mån som för inlösen enligt den sista meningen i den gällande lagens 13 kap. 3 § 3 mom. kan användas också andra tillgångar än bolagets utdelningsbara medel. Enligt förslaget kan inlösenskyldighet påföras en aktieägare som missbrukat sitt inflytande. Detta förfarande är inte förenat med motsvarande problem. Eftersom förfarandet att utöver en aktieägares inlösenskyldighet ge också bolaget inlösenskyldighet uppenbarligen inte i någon större utsträckning skulle förbättra den kränkte aktieägarens rättsskydd, föreslås ingen bestämmelse om detta förfarande. Förslaget hindrar emellertid inte bolaget att frivilligt köpa aktier av käranden till ett pris som motsvarar lösenbeloppet, om de allmänna bestämmelserna tillåter sådant förvärv, och att på så sätt förhindra tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel.

1 §. *Inlösenskyldighet.* Denna paragraf gäller en aktieägares skyldighet att lösa in en annan aktieägares aktier på grund av missbruk av inflytande.

Enligt paragrafens *1 mom.* blir en aktieägare inlösenskyldig om två förutsättningar samtidigt är uppfyllda. Enligt momentets *1 punkt* är en förutsättning att aktieägaren uppsåtligen har missbrukat sitt inflytande i bolaget genom att medverka till ett beslut som strider mot 1 kap. 7 § eller till någon annan överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Med avvikelse från ordalydelsen i den gällande lagens 13 kap. 3 § skall missbruket, för att vara av det slag som avses i paragrafen, komma till uttryck i att aktieägaren medverkar till en överträdelse av aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Bestämmelsen skall med andra ord inte tillämpas t.ex. på brott mot delägaravtal.

Medverkan till ett beslut som strider mot likställighetsbestämmelsen i 1 kap. 7 § innebär dels medverkan till ett stämmobeslut som kränker likställigheten och dels bl.a. situationer där en aktieägare i egenskap av styrelsemedlem fattar ett beslut som kränker likställigheten eller genom sitt inflytande förmår styrelsen eller någon av dess medlemmar till ett sådant förfarande. Situationer av det sist nämnda slaget omfattas också av tillämpningsområdet för den gällande lagens 13 kap. 3 § (RP 27/1977 rd, s.95).

Den som har missbrukat sitt inflytande kan åläggas lösningsskyldighet även om han eller hon sedermera har överlämnat sina aktier till någon annan och inte längre under rättegången är aktieägare. Paragrafen måste i detta avseende tolkas på motsvarande sätt som 22 kap. 2 § om aktieägares skadeståndsskyldighet, vilket innebär att en avgörande betydelse skall fästas vid om den som bryter mot lagen eller bolagsordningen på det sätt som uppkomsten av skyldigheten förutsätter är en aktieägare. Om en aktieägare emellertid genom en verklig rättshandling överlåter sin aktie till någon annan, inte endast skenbart t.ex. till en närstående person eller till någon annan mellanhand, torde någon sådan risk för fortsatt förfarande som avses i momentets 2 punkt inte kunna påvisas att inlösen längre skulle komma i fråga.

Enligt momentets *2 punkt* är en förutsätt-

ning för uppkomsten av inlösenskyldighet, utöver missbruk av inflytande, att en aktieägares rättsskydd förutsätter inlösen med beaktande av sannolikheten för fortsatt missbruk samt andra relevanta omständigheter. Aktieägarens behov av rättsskydd förutsätter sålunda i sista hand en helhetsbedömning som beaktar alla relevanta omständigheter. Därvid skall avseende fästas framförallt vid om den kränkte aktieägaren de facto kan återinsättas i sina rättigheter genom andra rättsmedel. Förslaget stämmer överens med den gällande lagens 13 kap. 3 § för vars tillämpning förutsätts missbruk av inflytande och dessutom synnerligen vägande skäl. Förutsättningarna för inlösenskyldighet har emellertid i förslaget angivits mera exakt och inlösenförfarandets exceptionella karaktär har inte betonats lika mycket som i den gällande lagen.

Vid bedömningen av förutsättningarna för inlösenskyldighet skall således framförallt beaktas sannolikheten för fortsatt missbruk av inflytande. Om förfarandet har upphört och det inte finns någon risk för att det fortsätter innebär detta inte att aktieägaren anses ha något behov att få sina aktier inlösta för undvikande av senare missbruk. I ett sådant fall anses andra rättsmedel, t.ex. skadestånd, vara tillräckliga från aktieägarens synpunkt. Om missbruket av inflytande däremot är kontinuerligt till sin natur kan det från den kränkte aktieägarens synpunkt ofta vara svårt eller omöjligt att tillgripa andra påföljder — t.ex. ersättning av den skada som åsamkats bolaget.

Det normala sättet för en aktieägare att realisera sin investering i bolaget är att mot vederlag överlåta sina aktier till en annan person. Ett fortsatt missbruk av inflytandet i bolaget betyder emellertid i regel att en minoritetsaktieägare inte har några möjligheter att utöva sina rättigheter på ett sådant sätt att han eller hon lyckas sälja sina aktier till ett rimligt pris. Om å andra sidan bolaget själv — med iakttagande av bestämmelserna om förvärv av egna aktier — eller någon annan förbinder sig att frivilligt köpa en minoritetsaktieägares aktier till ett pris som motsvarar lösenbeloppet enligt 2 mom., uppfylls inte förutsättningarna för den inlösenskyldighet som avses i paragrafen, eftersom aktieägaren då inte har något sådant behov av rättsskydd som avses i punkten.

I en dom genom vilken en aktieägare åläggs att lösa in aktier skall för inlösen utsättas en tidsfrist vars längd bestäms utgående från omständigheterna i det enskilda fallet. Detta motsvarar i sak vad som i den gällande lagens 13 kap. 3 § 2 mom. föreskrivs om bolagets inlösenskyldighet. Eftersom bl.a. den risk som sammanhänger med den inlösenskyldige aktieägarens solvens samt hotet om fortsatt missbruk måste beaktas, kan det i ett enskilt fall vara skäl att sätta ut en mycket kort tidsfrist.

Enligt paragrafens *2 mom.* är aktiens gängse pris utgångspunkten för bestämmande av lösenbeloppet. När lösenbeloppet bestäms är det emellertid i detta fall skäl att eliminera den sänkande effekt som missbruket har på aktiens värde. Ett hot om fortsatt missbruk av inflytande kan sänka värdet kännbart. Vid bestämmandet av det gängse priset är det skäl att beakta också möjligheterna att tillföra bolaget medel t.ex. i form av skadestånd eller återbetalning av olagligt utbetalda medel.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall bolaget i samband med behandlingen av talan om inlösen i allmänhet beredas tillfälle att bli hört. Behovet att höra bolaget baseras på att avgörandet i målet enligt kapitlets 2 § kan ha betydelse för ett eventuellt likvidationsbeslut. Bolaget kan sålunda t.ex. ha behov av intervention i enlighet med rättegångsbalkens 18 kap. 8—10 §. Närmast i det fall att talan är klart ogrundad kan det emellertid vara uppenbart onödigt att höra bolaget.

Liksom enligt den gällande lagens 13 kap. 3 § innehåller förslaget inga särskilda bestämmelser om att en talan om inlösen eller försättande i likvidation enligt det föreslagna kapitlets 2 § skall väckas inom en viss tid. Om det har förflutit en längre tid från ett förfarande som innebär missbruk av inflytande är det emellertid i allmänhet inte möjligt att med sådan sannolikhet påvisa att förfarandet fortgår, att det finns förutsättningar att besluta om inlösen eller likvidation.

2 §. *Förordnande om likvidation eller avregistrering.* I denna paragraf föreslås bestämmelser om en aktieägares rätt att få bolaget upplöst på grund av att en annan aktieägare har missbrukat sitt inflytande. Försla-

get skiljer sig från den gällande lagens 13 kap. 3 § bl.a. i det avseendet att förutsättningarna för tillämpning av bestämmelsen anges exaktare än enligt den gällande lagen och så att en upplösning av bolaget är ett klart sekundärt alternativ jämfört med inlösen.

Enligt paragrafens *1 mom. 1 punkten* är en förutsättning för likvidation för det första att de i 1 § 1 mom. angivna förutsättningarna för inlösen av kärandens aktier är för handen. Bolaget kan sålunda avvärja ett yrkande på likvidation bl.a. genom att för kärandens aktier anvisa en köpare som förbinder sig att betala det pris som avses i 1 § 2 mom. Köparen kan vara t.ex. bolaget själv såvida detta är möjligt enligt bestämmelserna om förvärv av egna aktier. Aktieägarens rättsskydd förutsätter då inte inlösen på det sätt som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten och det blir sålunda inte heller aktuellt att försätta bolaget i likvidation.

En förutsättning är vidare att den som missbrukat sitt inflytande sannolikt inte kommer att uppfylla sin inlösenskyldighet. Detta betyder att det kan krävas att bolaget skall försättas i likvidation t.ex. när en aktieägare är inlösenskyldig, men skyldigheten inte har uppfyllts inom den tid som anges i 1 § 1 mom. Den lösningsberättigade kan emellertid också direkt kräva att bolaget försätts i likvidation genom att påvisa att aktieägaren sannolikt inte kommer att uppfyll en eventuellt påförd inlösenskyldighet. Frågan om när detta kan anses vara fallet skall i det enskilda fallet avgöras utgående från den bevisning som lagts fram. I ett sådant fall kan man nöja sig med att föra talan om likvidation mot bolaget, även om ingenting hindrar att också en inlösendom utverkas mot aktieägaren.

Enligt momentets *2 punkt* är en förutsättning dessutom att det finns synnerligen vägande skäl att försätta bolaget i likvidation med beaktande av aktieägarnas rättsskyddsbehov och intressen. En upplösning av bolaget är en långtgående påföljd som jämfört med fortsättande av bolagets verksamhet ofta kan leda till ekonomiska förluster från aktieägarnas synpunkt. Av denna anledning är tröskeln för att försätta bolaget i likvidation högre än tröskeln för att en aktieägare åläggs att lösa in en annan aktieägares aktier. Såsom bestämmelsen ordalydelse anger måste ärendet betraktas ur ett vidare perspektiv än enbart ur den aktieägares perspektiv som framställer lösningsanspråk. I bolaget kan utöver käranden bl.a. finnas andra aktieägare som inte har medverkat till missbruket av inflytande och vilkas intressen också måste beaktas vid bedömningen av ärendet.

Enligt paragrafens *2 mom.* kan vid behandlingen av talan utöver käranden och bolaget också andra aktieägare beredas tillfälle att bli hörda om detta anses nödvändigt. Enligt 13 kap. 5 § 2 mom. i den gällande lagen kan domstolen enligt prövning höra aktieägarna och borgenärerna när den behandlar talan om likvidation. Eftersom bolagets likvidation, som aktieägarna också i övrigt kan besluta om utan borgenärernas medverkan, inte kan anses kränka borgenärernas rättigheter föreslås emellertid ingen bestämmelse om att borgenärerna skall höras. Vid behov kan delgivningar tillställas aktieägarna genom kungörelse enligt vad som föreskrivs i rättegångsbalkens 11 kap. 9 och 10 §.

Enligt hänvisningsbestämmelsen i paragrafens *3 mom.* sker den egentliga upplösningen av bolaget också i detta fall i enlighet med vad som i 20 kap. föreskrivs om likvidationsförfarandet. En eller flera likvidatorer skall emellertid förordnas av den domstol som avgör ärendet. Enligt 20 kap.10 § skall likvidationen och likvidatorerna registreras i handelsregistret. Enligt 24 kap. 6 § skall domstolen göra anmälan om sitt avgörande och dess laga kraft.

I paragrafens *4 mom.* ingår motsvarande bestämmelse som i 20 kap. 2 § enligt vilken bolaget i stället för att försättas i likvidation kan avregistreras, om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna och om ingen tar på sig ansvaret för dem. I detta fall leder sålunda aktieägarens missbruk av sitt inflytande inte till att bolaget upplöses i ordets egentliga betydelse. Rättsverkningarna av en avregistrering motsvarar enligt bestämmelserna i 20 kap. emellertid i stor utsträckning rättsverkningarna av en upplösning. Domstolen skall på tjänstens vägnar underrätta registermyndigheten också om sitt förordnande om avregistrering.

24 kap. **Avgörande av tvister**

Detta kapitel innehåller procedurbestämmelser om avgörande av tvister. Motsvarande bestämmelser i den gällande lagen finns huvudsakligen i 16 kap. 1—5 §.

Kapitlets centrala förslag innebär att tvistemål som gäller tillämpning av aktiebolagslagen skall koncentreras till vissa tingsrätter. Av de skäl som anförs ovan i den allmänna motiveringen föreslås att dessa ärenden skall koncentreras till åtta tingsrätter.

Vidare föreslås att dels sådana käromål som är av avgörande betydelse för borgenärsskyddsförfarandet och dels också käromål som gäller ogiltigförklaring av bolagets beslut skall behandlas skyndsamt. Kapitlet innehåller också vissa mindre betydelsefulla ändringsförslag.

Domstolsförfarandet

1 §. *Behöriga domstolar.* Tvistemål som gäller tillämpning av aktiebolagslagen skall enligt förslaget uteslutande behandlas i de tingsrätter som nämnts i paragrafen. Bestämmelsen innebär en avsevärd förändring jämfört med den gällande lagen, enligt vilken aktiebolagsrättsliga ärenden behandlas vid samtliga tingsrätter enligt de allmänna forumbestämmelserna i rättegångsbalken och i 16 kap. 1 § i lagen om aktiebolag.

Tingsrätterna har valts dels med beaktande av var företagen finns och andra geografiska synpunkter och dels med beaktande av domstolarnas storlek. De tingsrätter som nämns i förslaget är i regel så stora att målen inom dem kan fördelas på ett sätt som innebär att vissa domare kan specialisera sig på t.ex. aktiebolagsärenden. På detta sätt kan specialiseringsfördelarna av koncentrationen tillvaratas på bästa sätt.

Bestämmelsen om forumval är dispositiv i den mån att parterna kan avtala om att deras tvistemål skall behandlas också vid någon annan tingsrätt som nämns i paragrafen än den som bolagets hemort skulle förutsätta. I bolagsordningen kan tas in bestämmelser om saken. Detta betyder samtidigt att om en talan har väckts vid någon av de tingsrätter som nämns i paragrafen skall svaranden enligt rättegångsbalkens 16 kap. 1 § göra invändning om att talan har väckts i fel forum senast då svaranden första gången för talan i målet. I annat fall tas foruminvändningen inte upp till prövning. Om talan däremot har väckts i en tingsrätt som inte nämns i paragrafen, skall domstolen beakta forumfelet på tjänstens vägnar.

Med tvistemål som gäller tillämpning av aktiebolagslagen avses käromål som i rättsligt hänseende är baserade på aktiebolagslagens bestämmelser. Det är sålunda av en avgörande betydelse att käranden förutsätter att ärendet skall behandlas enligt aktiebolagslagen. Detta gäller också situationer där det till följd av en i aktiebolagslagen ingående hänvisning till grunden för talan är nödvändigt att tillämpa någon annan lag. Som exempel kan nämnas en skadeståndstalan som skall drivas enligt aktiebolagslagen och vars egentliga grund är att ett bokslut inte så som förutsätts i lagförslagets 8 kap. 3 § har upprättats i enlighet med bokföringslagen. Däremot gäller paragrafen inte tillämpning av andra lagar, även om dessa skulle hänvisa till aktiebolagslagen, t.ex. ärenden som gäller lagen om bostadsaktiebolag (809/1991).

Momentet reglerar inte, lika litet som forumbestämmelser över huvud taget, frågan om en finsk domstols internationella eller s.k. generella behörighet. Även om t.ex. en skadeståndstalan mot en styrelsemedlem enligt momentet skall behandlas i den tingsrätt inom vars domkrets bolaget har sin hemort kan det följa av internationella överenskommelser som är bindande för Finland att en styrelsemedlem som inte har sin hemort i Finland inte kan åläggas att gå i svaromål i detta land.

Den domstol som avses i momentet skall naturligtvis då talan i huvudsaken gäller tillämpning av aktiebolagslagen också behandla frågan om eventuella säkringsåtgärder, trots att rättegångsbalkens 7 kap. 4 § formellt hänvisar endast till forumbestämmelserna i rättegångsbalkens 10 kap.

Ett brottsrelaterat privaträttsligt yrkande kan utan hinder av paragrafen behandlas i samband med ett åtalsärende så som föreskrivs i 3 kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997). Ärendet skall då naturligtvis avgöras av den domstol som enligt lagens 4 kap. är behörig i brottmålet. Det har inte ansetts nödvändigt att ta in en uttrycklig bestämmelse om saken i förslaget. Om ett

brottsrelaterat anspråk som gäller tillämpning av aktiebolagslagen däremot drivs som ett självständigt tvistemål skall forumbestämmelsen i den föreslagna paragrafen tillämpas.

2 §. *Ärenden som skall behandlas skyndsamt.* Enligt denna paragraf skall vissa ärenden som avses i aktiebolagslagen behandlas skyndsamt.

Enligt paragrafens *1 mom.* är det för det första fråga om ärenden som gäller betalning eller säkerhet om en dom i ärendet enligt lagförslagets 14 kap. 5 §, 16 kap. 15 §, 17 kap. 15 § eller 19 kap. 8 § är en förutsättning för registrering. Det är fråga om bolagets och dess borgenärers mellanhavanden vilkas avgörande har betydelse för det borgenärsskyddsförfarande som skall tillämpas vid minskning av aktiekapitalet, fusion, delning och ändring av företagsformen. Bestämmelser stämmer delvis överens med den gällande lagen, enligt vars 6 kap. 7 § 1 mom. domstolen utan dröjsmål skall behandla ärenden som gäller betalning och ställande av säkerhet i samband med borgenärsskyddsförfarande.

I sådana ärenden som avses i momentet är det inte nödvändigtvis eller ens i typfallet fråga om sådana i 1 § avsedda ärenden som gäller tillämpning av aktiebolagslagen, utan det kan vara fråga om vilka som helt ärenden som gäller skuldförhållanden. I praktiken får domstolen vetskap om grunden för att ett ärende är brådskande genom en parts meddelande. Om en åtgärd, t.ex. en minskning av aktiekapitalet har registrerats på grund av en lägre domstols dom, är ärendet med stöd av detta moment inte längre brådskande i följande instans.

Enligt *2 mom.* skall också sådana i 21 kap. nämnda ärenden som gäller klander av beslut med avvikelse från den gällande lagen behandlas skyndsamt. Ovisshet om huruvida bolagsstämmans eller styrelsens beslut är ogiltigt på grund av 21 kap. 1, 2 eller 3 § samt om beslutets verkställbarhet kan på många sätt försvåra bolagets verksamhet. Det är därför motiverat att behandla sådana ärenden enligt en så snabb tidtabell som möjligt.

Skiljeförfarande

3 §. *Skiljeförfarande enligt bolagsordningen.* Enligt den föreslagna paragrafens *1 mom.* kan i bolagsordningen liksom för närvarande föreskrivas om behandling av tvister i skiljeförfarande som är bindande för bolaget, för aktieägarna, för bolagets organ och dessas medlemmar samt för revisorerna. En i bolagsordningen intagen skiljeklausul är emellertid inte bindande för t.ex. bolagets borgenärer och andra utomstående parter. Momentet motsvarar gällande 16 kap. 4 § och hänvisningsbestämmelsen i 8 kap. 11 a § 3 mom. utom i det avseendet att det inte har ansetts nödvändigt att i den föreslagna bestämmelsen förutsätta att den ena parten i en tvist alltid skall vara bolaget. Skiljeklausulen kan sålunda utsträckas till att gälla t.ex. mellanhavanden mellan aktieägare och styrelsemedlemmar, såsom mål där en aktieägare kräver skadestånd av en styrelsemedlem eller av en annan aktieägare. Enligt momentet är vidare en bestämmelse om att en tvist som beror på en lösningsklausul skall behandlas i en skiljedomstol bindande för parterna i tvisten, vilket stämmer överens med 3 kap. 3 § 3 mom. i den gällande lagen.

I paragrafens *2 mom.* föreslås dessutom en uttrycklig bestämmelse om att i bolagsordningen inte kan tas in en skiljeklausul med retroaktiv verkan. Klausulen kan sålunda gälla endast då grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen. Motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen. Bestämmelsen innebär emellertid inte att skiljeklausulen inte i samband med bolagsbildningen är bindande åtminstone för parterna i avtalet om bolagsbildningen redan innan bolaget har registrerats, eftersom bolagsordningen utgör en del av avtalet och en i detta intagen skiljeklausul sålunda kan betraktas som ett skiljeavtal mellan parterna.

4 §. *Lagstadgat skiljeförfarande.* I denna paragraf föreslås för tydlighetens skull en hänvisning till bestämmelserna om lagstadgat skiljeförfarande vid vissa inlösentvister.

Andra bestämmelser

5 §. *Delgivningar med bolaget.* I denna paragraf föreskrivs om s.k. passivt företrädande, dvs. om bolagets företrädares behörighet att ta emot delgivningar som är riktade till bolaget.

Paragrafens *1 mom.* stämmer överens med

den första meningen i gällande 16 kap. 2 § 1 mom. med de terminologiska ändringar som behandlas i motiveringen till lagförslagets 6 kap. Enligt rättspraxis kan delgivning också ske till en ersättare i styrelse (HD 1993:81).

Paragrafens *2 mom.* stämmer huvudsakligen överens med den andra meningen i gällande 16 kap. 2 § 1 mom. Bestämmelsens ordalydelse har emellertid ändrats en aning så att den bättre täcker också situationer där det i handelsregistret visserligen finns en anteckning om en företrädare men det i själva verket inte är fråga om bolagets företrädare, t.ex. av den anledningen att personen i fråga har avgått eller entledigats från uppgiften eller av den anledningen att anteckningen från första början har varit felaktig. I syfte att förbättra överskådligheten har dessutom den gällande lagens hänvisning till rättegångsbalkens 11 kap. 7 § delvis omformulerats.

6 §. *Underrättelse om avgöranden.* Denna paragraf innehåller en allmän bestämmelse om domstolens och skiljedomstolens skyldighet att göra anmälan till handelsregistret om sina avgöranden. Motsvarande bestämmelser i den gällande lagen är splittrade och bristfälliga.

Som typexempel på sådana avgöranden som avses i paragrafen kan nämnas en dom eller ett beslut om en säkringsåtgärd i samband med en sådan klandertalan som avses i 21 kap. och gäller ett beslut som skall antecknas i handelsregistret, t.ex. beslut om emission eller val av medlemmar till ett organ eller ett beslut om ändring av bolagsordningen. Också t.ex. förordnande av en god man enligt 18 kap. 5 § och försättande av ett bolag i likvidation enligt 23 kap. 2 § är sådana avgöranden som avses i paragrafen.

Enligt paragrafen skall domstolen göra registeranmälan också om att dess avgöranden har vunnit laga kraft. Eftersom registeranmälan om avgöranden skall göras utan dröjsmål är det i praktiken ofta skäl att först förena anmälan med ett omnämnande om att avgörandet inte har vunnit laga kraft och därefter göra en separat anmälan om att avgörandet eventuellt har vunnit laga kraft.

25 kap. Straffbestämmelser

Kapitlets bestämmelser om straffpåföljder för överträdelse av aktiebolagslagen är baserade på 16 kap. 8 och 9 § i den gällande lagen. Förslaget utgår från den redan under den tidigare beredningen av lagen om aktiebolag omfattade ståndpunkten att straffbestämmelser inte utan vägande skäl skall tillämpas inom aktiebolagsrätten. Det blir sålunda aktuellt att tillämpa straffbestämmelserna närmast i sådana fall då civilrättsliga påföljder, framförallt skadestånd, inte kan anses vara tillräckligt effektiva. Detta kan bero t.ex. på att det är fråga om en sådan typisk situation där det är svårt att leda i bevis hur skadan uppkommit och hur stor den är. Också den omständigheten att ett lagstridigt förfarande är exceptionellt allvarligt kan vara en grund för kriminalisering. Detta är fallet framförallt vid olaglig utbetalning av medel.

Vid beredningen av förslaget har inte framkommit något särskilt behov av nya aktiebolagsrättsliga kriminaliseringar. Däremot föreslås att vissa gärningar som för närvarande är straffbara som aktiebolagsförseelser skall avkriminaliseras. För det första slopas straffbestämmelsen i gällande 16 kap. 9 § 1 mom. 1 punkten som gäller lagstridigt utgivande av aktiebrev och andra värdepapper som avses i lagen om aktiebolag samt lagstridigt förfarande i samband med att aktier och värdepapper utges. Om ett värdepapper avsiktligt ges ett felaktigt eller bristfälligt innehåll och om syftet t.ex. är att vilseleda en person, kan i allmänhet tillämpas strafflagens bestämmelser om bedrägeribrott. I annat fall kan sådana försummelser inte anses vara så allvarliga att de behöver förenas med någon straffpåföljd. I förslaget tas inte heller in straffbestämmelser som motsvarar 16 kap. 9 § 1 mom. 4—6 punkten i den gällande lagen. Dessa lagrum gäller sådana i bolagets brev och blanketter intagna uppgifter om vilka föreslås bestämmelser i företags- och organisationsdatalagen, registrering av avtal och förbindelser mellan bolaget och dess ende aktieägare samt anmälan om aktieinnehav för införande i aktieboken och aktieägarförteckningen i ett enmansbolag. Dessa skyldigheter är baserade på EU:s bolagsrättsliga direktiv. Det är inte heller i dessa fall fråga om att skydda så viktiga rättsliga intressen att en straffpåföljd är nödvändig. Eftersom den

som överträder bestämmelserna i varje fall blir skyldig att till fullo ersätta den orsakade skadan, förutsätter inte heller ett effektivt genomförande av direktiven några straffpåföljder.

På grund av andra ändringar föreslås vissa av den gällande lagens straffbestämmelser inte bli intagna i aktiebolagslagen. Eftersom föreslaget t.ex. inte innehåller några materiella bestämmelser om s.k. närståendelån och -säkerheter, är det inte nödvändigt att i förslaget ta in heller bestämmelser om dessa saker. Från straffrättslig synpunkt är det problematiskt att kriminalisera ett förbud mot finansiering av förvärv av egna aktier, eftersom det materiella innehållet i detta på kapitaldirektivet baserade förbud är tolkbart. Om förvärv av egna aktier finansieras på så sätt att det i själva verket är fråga om utbetalning av bolagets medel, kan det bli aktuell att tillämpa straffbestämmelsen om olaglig utbetalning. Av dessa skäl föreslås ingen bestämmelse som motsvarar 16 kap. 8 § 6 punkten i den gällande lagen. I värdepappersmarknadslagen föreslås bestämmelser om skyldigheterna vid marknadsföring i samband med att ett privat aktiebolags värdepapper erbjuds till allmänheten. Av denna anledning har i förslaget inte tagits in någon straffbestämmelse som motsvarar gällande 16 kap. 9 § 1 mom. 7 punkten.

1 §. *Aktiebolagsbrott.* Denna paragraf stämmer överens med gällande 16 kap. 8 § i fråga om brottsbenämningen, straffskalan och de allmänna förutsättningarna för straffbarhet. De gärningar som avses i paragrafen är sålunda straffbara endast som uppsåtliga. Enligt denna paragraf är en gärning inte heller straffbar om den är ringa eller om strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

Paragrafens *1 punkt*, vari föreskrivs om offentlig handel med ett privat aktiebolags värdepapper, stämmer överens med 16 kap. 8 § 7 punkten i den gällande lagen. Till sin stränghet stämmer bestämmelsen överens med värdepappersmarknadslagens 8 kap. 2 § som över huvud taget gäller olovligt ordnande av offentlig handel med värdepapper.

Paragrafens *2 punkt* om överträdelse av bestämmelserna om vissa yttranden stämmer närmast överens med 16 kap. 8 § 3 punkten i den gällande lagen. Bestämmelsen gäller sådana yttranden av en godkänd revisor som enligt lagförslagets 2 kap. 14 § 2 mom. och 19 kap. 2 § skall överlämnas till bolagsstämman samt enligt 16 kap. 4 § och 17 kap. 4 § till bolag som deltar i fusion och delning. På dessa kan inte, till åtskillnad från sådan försäkran samt sådana intyg och yttranden som enligt lagen skall upprättas direkt för anmälningar till handelsregistret, tillämpas strafflagens 16 kap. 7 § om registerangivande av osant intyg till myndighet. Sådana yttranden kan med fog jämställas med en revisionsberättelse. Brott mot bestämmelserna om revisionsberättelse är enligt revisionslagen straffbara som revisionsbrott. Yttranden skall upprättas i enlighet med aktiebolagslagen och dessutom skall de enligt revisionslagens 1 och 16 § upprättas med iakttagande av god revisionssed.

Paragrafens *3 punkt* om anlitande av en mellanhand för kringgående av bestämmelserna om begränsning av rösträtt stämmer överens med 16 kap. 8 § 2 punkten i den gällande lagen.

Paragrafens *4 punkt* om olaglig utbetalning av medel stämmer huvudsakligen överens med gällande 16 kap. 8 § 5 punkten. Det föreslås emellertid att det rådande rättsläget förtydligas så att en förutsättning för straffbarhet är att utbetalningen sker så att den kränker antingen aktieägar- eller borgenärsskyddet. Utbetalning av fritt eget kapital med samtliga aktieägares samtycke kan i allmänhet inte vara en straffbar gärning om bolaget är solvent och utbetalningen inte leder till att bolaget blir insolvent. Som ett undantag kan visserligen nämnas den situationen att bolagsordningen på det sätt som avses i lagförslagets 13 kap. 5 § och 14 kap. 7 § begränsar rätten att betala ut fritt eget kapital till förmån för borgenärerna.

Denna punkt gäller med beaktande av lagförslagets 12 kap. 1 § 2 mom. också lagstridig återbetalning av ett kapitallån samt lagstridig betalning av ränta och ställande av säkerhet på kapitallån. Om detta föreskrivs i den gällande lagens 16 kap. 8 § 4 punkten.

2 §. *Aktiebolagsförseelse.* Denna paragraf motsvarar gällande 16 kap. 9 § i fråga om brottsbenämningen, straffskalan och de all-

männa förutsättningarna för straffbarhet. De gärningar som avses i denna paragraf är sålunda, med undantag för vad som föreskrivs i 2 mom., straffbara endast som uppsåtliga och en gärning är inte straffbar med stöd av paragrafen om den är ringa eller om strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

Paragrafens *1 mom. 1 punkten* som gäller underlåtelse att föra en aktiebok eller aktieägarförteckning eller hålla den tillgänglig, stämmer i stort sett överens med 16 kap. 9 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen. Den grundläggande bestämmelsen om förande av aktiebok och aktieägarförteckning finns i lagförslagets 3 kap. 15 §. I samma kapitels 17 § föreskrivs om skyldigheten att hålla aktieboken och aktieägarförteckning tillgängliga.

Straffbestämmelsen i denna punkt gäller enligt förslaget inte skyldigheten att ge ut kopior. Detta motsvarar det nuvarande rättsläget. Straffbestämmelsen gäller enligt förslaget å andra sidan inte — till åtskillnad från gällande 16 kap. 9 § 1 mom. 3 punkten — skyldigheten att enligt 5 kap. 23 § 2 mom. hålla aktieägarförteckningen tillgänglig på bolagsstämman. I detta avseende anses övriga rättsmedel räcka, t.ex. klander av bolagsstämmans beslut och skadestånd. Punkten gäller inte förteckningar som förs i värdeandelssystemet.

Momentets *2 punkt*, som gäller överträdelse av bestämmelsen om att hålla bolagsstämmans protokoll tillgängliga, stämmer i sak överens med gällande 16 kap. 9 § 1 mom. 2 punkten. I lagförslagets 5 kap. 23 § 4 mom. föreskrivs om att hålla bolagsstämmans protokoll tillgängligt. Straffbestämmelsen gäller emellertid inte skyldigheten att sända kopior, som också den framgår av det sist nämnda momentet. Detta motsvarar det rådande rättsläget.

Momentets *3 punkt*, som gäller försummelse av skyldigheten att i enlighet med lagförslagets 18 kap. 2 § 1 mom. underrätta bolaget om inlösenrätt, stämmer överens med 16 kap. 9 § 1 mom. 8 punkten i den gällande lagen.

Momentets *4 punkt*, som gäller överträdelse av bestämmelserna om upprättande av bokslut samt slutredovisning, stämmer huvudsakligen överens med 16 kap. 9 § 1 mom. 9 punkten i den gällande lagen. Den föreslagna ordalydelsen avser liksom den gällande dels upprättande av bokslut och slutredovisningar och överlämnande av dessa, dels också deras lagenlighet i innehållsligt avseende. De gärningar som avses i punkten kan uppfylla också rekvisitet för bokföringsbrott, vilket innebär att de är straffbara enligt strafflagens 30 kap. 9, 9 a eller 10 §. Punkten gäller inte delårsrapporter eller mellanbokslut, eftersom det inte finns några bestämmelser om sådana i förslaget.

Paragrafens *2 mom.* enligt vilken en gärning som avses i 1 mom. 4 punkten är straffbar också om den begås av grov oaktsamhet, stämmer överens med 16 kap. 9 § 2 mom. i den gällande lagen.

DEL VII. **Särskilda bestämmelser**

26 kap. **Ikraftträdande**

1 §. *Ikraftträdandebestämmelse.* Enligt denna paragraf skall en särskild lag stiftas om lagens ikraftträdande.

1.2. Lagen om införande av aktiebolagslagen

I den föreslagna lagen om införande av aktiebolagslagen föreskrivs om den nya lagens ikraftträdande, om upphävande av den gamla lagen samt om övergångsarrangemang för aktiebolag som har bildats före den nya lagens ikraftträdande. Syftet med övergångsbestämmelserna är att undvika att den nya lagens ikraftträdande åsamkar aktiebolagen och deras intressegrupper onödiga kostnader och andra svårigheter. Avsikten är bl.a. att undvika att bolagen blir tvungna att ändra sin bolagsordning på grund av att den nya lagen träder i kraft. Om det blir nödvändigt att ändra bolagsordningen kan detta i allmänhet göras i samband med någon annan ändring av bolagsordningen. Avsikten är också att om ett bolag under den gamla lagens giltighetstid har fattat beslut om en viss åtgärd, t.ex. en aktieemission, skall denna kunna slutföras i enlighet med den gamla lagen trots att den nya lagen träder i kraft medan förfarandet pågår.

1 §. *Aktiebolagslagens ikraftträdande.* Avsikten är att den nya lagen skall träda i kraft den 1 september 2006. Samtidigt upphävs den gamla lagen om aktiebolag samt lagen om införande av denna (735/1978).

Efter att den nya lagen trätt i kraft skall den i allmänhet tillämpas också på gamla aktiebolag. Längre fram i införandelagen föreskrivs om vissa undantag i detta avseende.

I paragrafen föreslås också en allmän bestämmelse enligt vilken i lagstiftningen återstående hänvisningar till den gamla lagen i fortsättningen skall gälla motsvarande bestämmelser i den nya lagen, med nedan nämnda undantag.

Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för en omfattande utredning av behoven att förnya lagen om bostadsaktiebolag. Arbetsgruppens mandattid går ut den 30 november 2005. Arbetsgruppen har bl.a. i uppdrag att bedöma i vilken mån det finns behov att minska antalet hänvisningar till aktiebolagslagen samt att tillämpa reglerings- och skrivsättet i den nya aktiebolagslag som är under beredning. Till följd av att utredningsarbetet inte ännu är klart föreslås att i lagen om bostadsaktiebolag tills vidare hänvisas till den gamla lagen om aktiebolag. Också social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för utredning av möjligheterna att revidera lagstiftningen om försäkringsbolag. Arbetsguppens mandattid går ut den 31 december 2005 och dess syfte är att förnya lagstiftningen om försäkringsbolag bl.a. så att i den beaktas totalrevideringen av lagen om aktiebolag. Därför föreslås att också på försäkringsbolag tills vidare tillämpas bestämmelserna i den gamla lagen om aktiebolag, i den mån som det hänvisas till den i lagen om försäkringsbolag (1062/1979). Detta gäller också andra sammanslutningar och stiftelser som bedriver försäkringsverksamhet, eftersom det är ändamålsenligt att justera lagstiftningen om dem i samband med lagen om försäkringsbolag.

2 §. *Minimiaktiekapital.* Enligt förslaget till aktiebolagslag skall ett privat aktiebolags aktiekapital uppgå till minst 8 000 euro, vilket motsvarar de höjning av minimiaktiekapitalet genom lagen 145/1997, som trädde i kraft den 1 september 1997. Enligt den sist nämnda lagens ursprungliga övergångsbestämmelser skulle tidigare bildade aktiebolag öka sitt aktiekapital inom sju år från det att lagen trätt i kraft. Övergångsbestämmelsen ändrades genom lagen 492/2004 så att detta krav tillämpas på gamla bolag vid en tidpunkt som närmare bestäms genom lag. Syftet med ändringen var att frågan skulle omprövas i samband med en totalrevidering av lagen om aktiebolag.

I paragrafen föreslås en bestämmelse enligt vilken kravet att aktiekapitalet skall uppgå till minst 8 000 euro när det gäller bolag som bildats före den 1 september 1997 skall tillämpas tre år från det att den nya aktiebolagslagen trätt i kraft. Bolagen i fråga får sålunda förlängd tid att öka sitt aktiekapital. Uppskovet motiveras i regeringens proposition RP 35/2004 rd. Ett bolag som inte inom den utsatta tiden ökar sitt aktiekapital eller ändrar sin företagsform på det sätt som avses i 19 kap. 4 § i förslaget till aktiebolagslag, försätts i likvidation eller avregistreras.

3 §. *Bolagsbildning.* Om ett aktiebolags stiftelseurkund har undertecknats innan den nya lagen trätt i kraft skall på bolagsbildningen och registreringen av bolaget tillämpas den gamla lagen, med de undantag som följer av vissa bestämmelser som behandlas längre fram. I paragrafen avses samtliga bestämmelser i samband med bolagsbildningen, inklusive bestämmelserna om registrering av bolaget. Ett viktigt undantag utgör införandelagens 4 § 2 mom. enligt vilket en mot den nya lagen stridande bestämmelse i bolagsordningen inte kan registreras om registeranmälan görs efter att den nya lagen trätt i kraft. Detta har emellertid i allmänhet ingen betydelse eftersom i bolagsordningen ingående bestämmelser som stämmer överens med den gamla lagen uppfyller den nya lagens krav, eller också är det uttryckligen tillåtet att avvika från den nya lagens krav såsom t.ex. i 18 § föreskrivs i fråga om inlösenvillkor som stämmer överens med den gamla lagen.

Förslaget innebär en inskränkning av tillämpningsområdet för de av kapitaldirektivet följande formella kraven som gäller tillämpning av bestämmelser som motsvarar apportbestämmelser på förvärv som gjorts efter bolagsbildningen. Ändringen träder enligt förslaget i kraft omedelbart, även om bolags-

bildningen skulle ske enligt den gamla lagen och trots att också förvärvet skett redan under den gamla lagens giltighetstid. Detta påverkar inte t.ex. bolagsledningens skadeståndsskyldighet på den grunden att ett förvärv varit oförmånligt från bolagets synpunkt.

4 §. *Bolagsordning.* I den nya lagen ingår i allmänhet inga sådana nya tvingande bestämmelser i fråga om bolagsordningens innehåll som innebär att bolagen blir tvungna att ändra sin bolagsordning när den nya lagen träder i kraft. Om bolagsordningen stämmer överens med den gamla lagen uppfyller den också den nya lagens krav. Som ett undantag kan nämnas att då det enligt den gamla lagen är möjligt att i bolagsordningen föreskriva om förvaltningsrådets rätt att välja verkställande direktör, är detta inte tillåtet enligt den nya lagen. Bolagsordningen kan dessutom strida mot tvingande bestämmelser i den nya lagen t.ex. av den anledningen att den inte har uppdaterats så som tidigare revideringar av lagen om aktiebolag förutsatt.

Av denna anledning föreslås i paragrafen bestämmelser som innebär att bolagsordningens bestämmelser åsidosätts om de står i strid med tvingande bestämmelser i den nya lagen samt bestämmelser om ändring av bolagsordningen i överensstämmelse med den nya lagen. Dessa bestämmelser motsvarar i sak 6—8 mom. i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring av lagen om aktiebolag (145/1997), likväl så att övergångstiden när det gäller skyldigheten att ändra bolagsordningen föreslås vara tre år. Detta stämmer överens med vissa andra övergångsbestämmelser.

5 §. *Tillämpning av tidigare lag på vissa bestämmelser i bolagsordningen.* Paragrafens *1 mom.*, enligt vilket aktiekapitalet och aktiernas nominella belopp kan vara angivna i finska mark om bolagets stiftelseurkund har undertecknats före införandet av euron, stämmer överens med 2 mom. i övergångsbestämmelsen till den lag om ändring av lagen om aktiebolag som gavs den 13 november 1998 (824/1998). Dessutom föreslås en hänvisning till övergångsbestämmelsens 7 mom. som innehåller detaljerade bestämmelser om omräkning av aktiekapitalet och de nominella beloppen till euro.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall i det fall att till bolagsordningen innan den nya lagen trätt i kraft har fogats bestämmelser om preferensaktier, till denna del också i fortsättningen tillämpas den gamla lagens bestämmelser om preferensaktier. T.ex. i fråga om beaktande av preferensaktier när det för uppkomsten av ett stämmobeslut eller för utövande av en viss rättighet krävs samtycke av samtliga eller vissa aktieägare, tillämpas den gamla lagens 3 kap. 1 b § 4 mom.

Enligt paragrafens *3 mom.* skall på en omsättningsbegränsande klausul som har tagits in i bolagsordningen före den 1 mars 1979 tillämpas den då gällande aktiebolagslagen, på samma sätt som enligt 3 och 7 § i lagen om införande av den nuvarande lagen om aktiebolag. På en klausul som därefter tagits in i bolagsordningen skall däremot tillämpas den nya lagen. Om inte något annat föreskrivs t.ex. i en inlösenklausul skall den nya lagens presumtionsbestämmelser om saken tillämpas. Om däremot en inlösenklausul strider mot den nya lagens tvingande bestämmelser på så sätt att i den föreskrivs längre tidsfrister än lagen tillåter, skall i enlighet med 4 § de i lagen angivna maximitiderna tillämpas.

6 §. *Rättigheter i anslutning till bokföringsmässigt motvärde.* Bestämmelserna om bokföringsmässigt motvärde i 3 kap. 5 § 1 mom. i förslaget till aktiebolagslag skiljer sig från den definition av begreppet bokföringsmässigt motvärde som ingår i 1 kap. 1 § 4 mom. i den gällande lagen om aktiebolag. För den händelse att de rättigheter som en aktie medför bestäms på basis av det bokföringsmässiga motvärde som avses i den gamla lagen, föreslås i paragrafen en bestämmelse om att som grund för rättigheten i fortsättningen skall anses det bokföringsmässiga motvärde som aktien hade innan den nya lagen trädde i kraft. Dessa rättigheter påverkas sålunda inte av att den nya lagen träder i kraft. Grunden för rättigheterna påverkas inte heller av att antalet aktier eller aktiekapitalet därefter undergår en förändring. Förslaget innebär att grunden för en sådan rättighet därefter kan ändras endast genom ändring av bolagsordningen i enlighet med de allmänna bestämmelserna om saken. Det sistnämnda förfarandet kan vara nödvändigt för att t.ex.

delning av aktier skall kunna genomföras så som likställighetsprincipen förutsätter.

7 §. *Aktiebrev och andra bevis på aktierättigheter*. Enligt denna paragraf bibehålls det rättsläge som avses i 6 § i lagen om införande av den nuvarande lagen om aktiebolag, vilket innebär att aktiebrev och andra sådana bevis som är giltiga enligt tidigare lagar fortsättningsvis är giltiga, utan hinder av den nya lagen. På sådana ytterst sällsynta innehavaraktier som emitterats innan den nuvarande lagen om aktiebolag trätt i kraft, dvs. före den 1 januari 1980, skall också i fortsättningen tillämpas den lag om aktiebolag som gällde före nämnda datum. Dessutom föreskrivs i paragrafen om skyldigheten att komplettera aktiebrev om dessa av en eller annan anledning läggs fram för bolaget eller om bolaget efter att den nya lagen trätt i kraft på nytt sätter i omlopp aktiebrev som det har förvärvat.

8 §. *Värdeandelssystemet.* För tydlighetens skull föreslås att i paragrafens *1 mom.* uttryckligen föreskrivs att om bolagsstämmans beslut om anslutning av aktier till värdeandelssystemet eller avförande av aktier ur värdeandelssystemet har fattats innan den nya lagen trätt i kraft, skall den gamla lagens bestämmelser tillämpas på anslutningen eller avförandet. Detta är fallet också t.ex. om bolagsstämman har beslutat om överföringen under den gamla lagens giltighetstid och därvid bemyndigat styrelsen att bestämma en närmare tidpunkt för övergången till värdeandelssystemet, men styrelsen beslutar om övergången först efter att den nya lagen trätt i kraft. Den gamla lagens 3 a kap. 4 § 2 mom. tillämpas dock inte. En aktieägare som inte är införd i värdeandelssystemet kan sålunda inte alls utöva sina rättigheter i bolaget efter den nya lagens ikraftträdande.

I paragrafens *2 mom.* föreslås ett undantag som gäller förverkandepåföljd i fråga om aktier som är registrerade på ett gemensamt konto. Även om den gamla lagen skulle tillämpas på anslutningen till värdeandelssystemet kan beslut om förverkande av aktier som är registrerade på ett gemensamt konto och därtill anslutna rättigheter fattas i enlighet med den nya lagen. Ett beslut om saken kan emellertid fattas först efter att den tio års tid som avses i 4 kap. 10 § 2 mom. i den föreslagna aktiebolagslagen har förflutit både från anmälningsdagen och från den nya lagens ikraftträdande. Bestämmelsen hindrar inte att den gamla lagen iakttas också i detta avseende, om de förutsättningar som anges i den gamla lagen är uppfyllda och bolaget anser det vara ändamålsenligt att följa den gamla lagen. Om aktier säljs i enlighet med den gamla lagen kan den nya lagens förfarande inte längre tillämpas.

9 §. *Bolagsstämman.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse enligt vilken tidpunkten för bolagsstämmans beslut i allmänhet är avgörande för om den gamla eller den nya lagen skall tillämpas på ett avgjort ärende och på därtill anslutna registreringar samt andra förfaranden. Om bolagsstämman har fattat ett beslut under den gamla lagens giltighetstid skall enligt *1 mom.* på beslutet i allmänhet tillämpas den gamla lagens materiella och procedurmässiga bestämmelser i alla avseenden. T.ex. på en ökning av aktiekapitalet som bolagsstämman beslutat om under den gamla lagens giltighetstid skall enligt förslaget tillämpas den gamla lagens bestämmelser också när det gäller bl.a. teckning, betalning och registrering av aktier, även om dessa åtgärder sker först efter att den nya lagen trätt i kraft.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall i det fall att bolagsstämman har fattat ett beslut efter att den nya lagen trätt i kraft, på stämmokallelsen och stämmohandlingarna samt på anmälan till och deltagande i stämman tillämpas den nya lagen redan innan denna trätt i kraft. Momentets hänvisning till stämmohandlingarna inbegriper också bestämmelserna om framläggande och sändande av handlingarna.

10 §. *Styrelsens beslut med stöd av bemyndigande*. I paragrafens *1 mom.* föreslås i fråga om styrelsebeslut med stöd av bolagsstämmans bemyndigande en bestämmelse som motsvarar 9 § 1 mom. T.ex. på en ökning av aktiekapitalet som styrelsen beslutat om under den gamla lagens giltighetstid skall sålunda tillämpas den gamla lagens bestämmelser, på motsvarande sätt som ovan anförs i motiveringen till 9 § 1 mom.

Paragrafens *2 mom.* gäller situationer där styrelsens beslut tillkommer efter att den nya lagen trätt i kraft. men med ett bemyndigande som bolagsstämman gett under den gamla lagens giltighetstid och i enlighet med detta. Bemyndigandet berättigar då styrelsen att be-

sluta om lika omfattande och även i övrigt motsvarande åtgärder i enlighet med den nya lagen. T.ex. ett bemyndigande som avser en nyemission enligt den gamla lagen ger styrelsen rätt att besluta om en motsvarande emission mot vederlag enligt den nya lagen, i enlighet med villkoren i bemyndigandet. Överensstämmelsen med den nya lagen innebär bl.a. att inga registreringar görs i överkursfonden. Om bolagets aktier har ett nominellt belopp kan styrelsen besluta att den del av teckningspriset som överstiger det nominella beloppet inte skall tas upp i aktiekapitalet utan i fonden för inbetalt fritt eget kapital. Om bolagets aktier inte har något nominellt värde skall bemyndigandet i allmänhet, efter att den nya lagen trätt i kraft, tolkas så att styrelsens beslutsrätt inte har begränsats i fråga om den del av teckningspriset som skall tas upp i aktiekapitalet respektive i fonden för inbetalt fritt eget kapital. Förfarandet att en del av teckningspriset tas upp i det fria egna kapitalet försämrar på det hela taget inte aktieägarnas ställning jämfört med att teckningspriset tas upp i det bundna egna kapitalet.

Den nya lagen innebär mera omfattande och flexibla möjligheter att ge bemyndiganden än den gamla lagen. I paragrafens *3 mom.* föreslås därför en bestämmelse enligt vilken bolagsstämman efter att den nya lagen har stadfästs i enlighet med den kan bemyndiga styrelsen att efter ikraftträdandet besluta om aktieemission, emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter, ökning av aktiekapitalet, vinstutdelning eller utdelning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet eller om förvärv eller inlösen av egna aktier. De möjligheter att delegera till styrelsen som den nya lagen innebär kan sålunda utnyttjas av bolagen i ett så tidigt skede som möjligt.

På förfarandet vid bolagsstämman skall när det gäller sådana bemyndiganden som avses i momentet i regel tillämpas den nya lagen redan innan den har trätt i kraft. Eftersom det i fråga om sättet och tidpunkten för stämmokallelse samt sättet för framläggande av handlingar inte är ändamålsenligt att tillämpa olika förfaranden i fråga om ärenden som eventuellt kommer att behandlas på samma bolagsstämma, skall i dessa avseenden emellertid tillämpas de gamla bestämmelserna. Däremot skall t.ex. frågor som gäller stämmokallelsens och beslutens innehåll, kvalificerad majoritet samt vilka handlingar som skall hållas tillgängliga för aktieägarna, avgöras i enlighet med den nya lagen. I bemyndiganden som ges i övergångsskedet är det å andra sidan skäl att i regel beakta också styrelsens beslutsfattande redan under den gamla lagens giltighetstid, vilket innebär att man i samband med bemyndiganden måste iaktta också den gamla lagens bestämmelser om stämmoförfarandet.

11 §. *Förvaltningsrådets rätt att välja styrelseledamöter.* Enligt den gamla lagen utser förvaltningsrådet styrelsen om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen, medan förvaltningsrådet enligt den nya lagen har rätt att utse styrelsen endast om så föreskrivs i bolagsordningen. Enligt den föreslagna paragrafen har förvaltningsrådet om bolagsordningens bestämmelse om saken har anmälts för registrering innan den nya lagen trätt i kraft, fortfarande rätt att utse styrelsen i tre år efter att den nya lagen trätt i kraft, även om denna rätt inte har nämnts i bolagsordningen. Efter denna övergångsperiod har förvaltningsrådet inte längre sådan rätt, om inte bolagsordningen ändras till denna del. Om det i bolagsordningen finns en mot den gamla lagen svarande bestämmelse om förvaltningsrådets rätt att utse styrelsen, skall denna iakttas också efter att den nya lagen trätt i kraft.

12 §. *Revision och särskild granskning.* I paragrafens *1 mom.* föreslås en bestämmelse enligt vilken den gamla lagens bestämmelser om förordnande av en s.k. extra revisor eller en godkänd revisor på yrkande av en aktieägare skall tillämpas om yrkandet framställs på bolagsstämman innan den nya lagen trätt i kraft.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall den nya lagens bestämmelse om att ett beslut om särskild granskning kan verkställas även om länsstyrelsens beslut inte ännu vunnit laga kraft, tillämpas då ansökan om granskning lämnas in till länsstyrelsen efter att den nya lagen trätt i kraft.

13 §. *Reservfond och överkursfond.* Denna paragraf innebär att sådana i gamla bolags balansräkningar upptagna reserv- och övergångsfonder som inte länge kan avsättas en-

ligt den nya lagen bibehåller sin karaktär. Enligt paragrafens *1 mom.* skall dessa fonder fortsättningsvis utgöra bundet eget kapital. Enligt paragrafens *2 mom.* skall på minskning av reservfonden och överkursfonden tillämpas bestämmelserna om minskning av aktiekapitalet, med de undantag som följer av ärendets natur. Enligt paragrafens *3 mom.* kan reservfonden och överkursfonden användas för ökning av aktiekapitalet med tillämpning av bestämmelserna om fondförhöjning av aktiekapitalet. Ett bolag som har en reservfond eller överkursfond kan sålunda förenkla sin balansräkning enligt den nya lagen. Möjligheten att öka aktiekapitalet med medel ur reserv- eller överkursfonden beaktas emellertid inte vid tillämpningen av lagförslagets 14 kap 2 §, eftersom en sådan ökning av aktiekapitalet inte hindrar att bolagets bundna egna kapital minskas till följd av att aktiekapitalet minskar och eftersom det sålunda inte är motiverat att bevilja de i paragrafen föreskrivna undantagen från borgenärsskyddsförfarandet.

14 §. *Bokslut och verksamhetsberättelse.* Enligt denna paragraf skall 8 kap. 5—8 § i den nya lagen tillämpas senast då bokslutet och verksamhetsberättelsen upprättas för den räkenskapsperiod som börjar efter att lagen trätt i kraft. När bokslutet och verksamhetsberättelsen upprättas för en räkenskapsperiod som pågår när den nya lagen träder i kraft är det sålunda enligt förslaget tillåtet att följa antingen de gamla eller de nya bestämmelserna.

15 §. *Optionsrätter och konvertibla lån.* I denna paragraf föreslås i fråga om optionsrätter och konvertibla lån en partiell avvikelse från den av 9 och 10 § framgående principen enligt vilken den gamla lagen skall tillämpas på beslut som har fattats under den gamla lagens giltighetstid. Eftersom teckningstiden för aktier som har samband med optionsrätter eller konvertibla lån kan ligga långt fram i tiden och eftersom huvudregeln innebär att gamla lagen tillämpas ännu efter flera år, föreslås att procedurbestämmelserna i den nya lagens 9 kap. 9—11 § samt 14 § 1 och 3 mom. som gäller teckning och betalning av aktier samt registeranmälan om dessa skall i alla fall tillämpas på emission av aktier med stöd av optionsrätter och konvertibla lån, då teckningstiden för aktierna börjar tre år efter att den nya lagen trätt i kraft.

16 §. *Kapitallån.* I den föreslagna paragrafen konstateras först och främst närmast för klarhetens skull att kapitallån som har ingåtts under den gamla lagens giltighetstid har ställningen av kapitallån också vid tillämpning av den nya lagen fastän lånevillkoren i någon mån avviker från vad som krävs i den nya lagen.

Vidare konstateras för klarhetens skull att den nya lagens ikraftträdande i sig inte påverkar betalningsvillkor som avtalats under den gamla lagens giltighetstid och som är förenliga med den gamla lagen. Borgenären och bolaget kan å andra sidan komma överens om att följa betalningsvillkor som är förenliga med den nya lagen. Om sådan överenskommelse inte träffas, skall exempelvis i fråga om villkoren för betalning av ränta fortsättningsvis tillämpas vad som överenskommits mellan borgenären och bolaget i enlighet med 5 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i den gamla lagen. Vid en bedömning av förutsättningarna för återbetalning av kapitalet enligt 5 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i den gamla lagen, skall kapitalet på nuvarande sätt betraktas som eget kapital oberoende av om kapitalet enligt bokföringsbestämmelserna skall tas upp som eget eller främmande kapital i balansräkningen.

De begränsningar som koncernens balansräkning ställer enligt den gamla lagen skall dock inte längre tillämpas, såvida det inte kan anses ha blivit överenskommet. En tillämpning av begränsningarna i fråga vore i allmänhet inte ändamålsenlig och skulle inte svara mot parternas presumtiva syften i den situation som den nya lagen skapar och där koncernens balansräkning inte är av nuvarande betydelse med tanke på villkoren för utbetalning av medel.

Dessutom föreskrivs i den föreslagna paragrafen om förbud att ställa säkerhet som avses i 12 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i den nya lagen också för de gamla kapitallånens del. Bestämmelsen behövs därför att bestämmelsen i 5 kap. 1 § 2 mom. i den gamla lagen inte längre tillämpas när den nya lagen har trätt i kraft och därför att ett förbud när det gäller de gamla kapitallånen inte följer av kapitallånens villkor som sådana.

17 §. *Utbetalning av medel.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall på skyldigheten att återbetala från bolaget olagligt utbetalda medel tillämpas den gamla lagen, om utbetalningen har gjorts innan den nya lagen trätt i kraft. På en utbetalning som skett under den nya lagens giltighetstid skall däremot tillämpas den nya lagen, också när bolagsstämman har beslutat om utbetalningen innan den nya lagen trätt i kraft. Specialbestämmelsen i detta moment åsidosätter sålunda den allmänna bestämmelsen i 9 §.

I momentet föreslås att bestämmelserna om påföljder för överträdelse av de begränsningar som gäller för närståendelån inte över huvud taget skall tillämpas efter att den nya lagen trätt i kraft, trots att lånet beviljats under den gamla lagens giltighetstid. En sådan tillämpning vore omotiverad eftersom de särskilda begränsarna i fråga om närståendelån föreslås bli upphävda i samband med reformen.

Förslaget innebär en viss skärpning av de krav som gäller bolagsordningens bestämmelser om andra ändamål än att bereda aktieägarna vinst. I paragrafens *2 mom.* föreslås emellertid att de nya kraven inte skall tillämpas på bestämmelser som stämmer överens med den gamla lagens 12 kap. 1 § 2 mom. och som har anmälts för registrering innan den nya lagen trätt i kraft. Gamla bolag behöver sålunda inte ändra sin bolagsordning av denna anledning.

I paragrafens *3 mom.* föreslås en mot övergångsbestämmelsen i lagen om ändring av lagen om aktiebolag (1306/2004) svarande bestämmelse om att sådana grundläggnings- och forskningsutgifter inte är utdelningsbara som har aktiverats enligt de tidigare bestämmelserna i bokföringslagen.

18 §. *Inlösenvillkor.* I denna paragraf föreslås en bestämmelse enligt vilken ett i den gamla lagen avsett inlösenvillkor gällande egna aktier inte behöver ändras i överensstämmelse med den nya lagen. Ett gammalt inlösenvillkor skall emellertid enligt de nya kapitalbestämmelserna tillämpas så att aktiekapitalet inte minskas till följd av inlösen, om inte också aktiekapital används för ändamålet. I det sistnämnda fallet skall det borgenärsskyddsförfarande iakttas som avses i den nya lagens 14 kap., liksom i allmänhet vid minskning av aktiekapitalet. Vid inlösen skall enligt förslaget också i övrigt tillämpas den nya lagen, även om ett inlösenvillkor har tagits in i bolagsordningen i enlighet med den gamla lagen. Den nya lagen skall tillämpas också t.ex. på skyldigheten att ogiltigförklara aktier som har lösts in till bolaget.

19 §. *Fusion och deining.* I denna paragraf föreslås med tanke på tydligheten och förutsägbarheten en specialbestämmelse enligt vilken tidpunkten för registeranmälan om fusions- och delningsplanen har en avgörande betydelse för vilken lag som skall väljas. Denna tidpunkt är avgörande när det gäller samtliga bestämmelser i samband med fusion och delning, också t.ex. frågan om förfarandet vid inlösen av sådana aktieägares aktier som har motsatt sig fusionen eller delningen.

20 §. *Inlösen av minoritetsaktier.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall den gamla lagen tillämpas på rätten och skyldigheten att lösa in minoritetsaktier, om inlösenkravet baseras på omständigheter som rådde innan den nya lagen trädde i kraft. Med den gamla lagen avses också övergångsbestämmelser i samband med partiella revideringar av den gällande lagen om aktiebolag. Sålunda är t.ex. en fysisk person som har över nio tiondelar av bolagets aktier och röster inte heller i fortsättningen inlösenskyldig, om aktieinnehavet härstammar från tiden före lagen 145/1997, då inlösenskyldigheten utvidgades.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall den gamla lagen tillämpas på inlösenförfarandet om inlösenkravet har framställts under den gamla lagens giltighetstid. Av en avgörande betydelse för inlösaren är att ett krav på inlösen enligt den gamla lagen har framställts till bolaget och för minoritetsaktieägaren att inlösen krävs i skiljeförfarande.

21 §. *Upplösning av bolag.* I denna paragraf föreslås för tydlighetens skull en bestämmelse om att en likvidation eller avregistrering som baserar sig på ett beslut som fattats under den gamla lagens giltighetstid kvarstår utan hinder av att den nya lagen trätt i kraft samt att på beslutet skall tillämpas den gamla lagen. Emellertid föreslås en bestämmelse om att bolagsstämman kan fatta ett beslut om att en likvidation som baseras på dess beslut eller på ett domstolsbeslut med stöd av den gamla lagens 13 kap. 2 § skall avslutas i

enlighet med den nya lagens 20 kap. 19 §. Beslutet om att avsluta likvidationen kan fattas oberoende av bolagets kapitalsituation, eftersom en eventuell brist på kapital enligt den nya lagen inte utgör en grund för tvångslikvidation. När ett beslut på detta sätt fattas om fortsatt verksamhet kan det emellertid vara nödvändigt att göra en sådan registeranmälan om att aktiekapitalet gått förlorat som avses i den nya lagens 20 kap. 23 §.

22 §. *Ogiltighet av beslut.* Enligt denna paragraf skall den gamla lagen tillämpas på behandlingen och avgörandet av en klandertalan eller något annat krav som gäller ogiltighet av beslut som har fattats innan den nya lagen trätt i kraft, om inte annat följer av införandelagen. De nya forumbestämmelserna skall enligt 25 § tillämpas på ärenden som har väckts efter att den nya lagen trätt i kraft, även om det är fråga om ett sådant besluts ogiltighet som har fattats innan den nya lagen trätt i kraft.

Paragrafen utgör inget hinder för att en aktieägare enligt den nya lagen klandrar ett beslut som styrelsen har fattat med stöd av ett bemyndigande efter att den nya lagen trätt i kraft, även om bemyndigandet har givits innan den nya lagen trätt i kraft.

23 §. *Skadestånd.* Enligt denna paragraf skall på skadestånd tillämpas den gamla lagen då ersättningsgrunden har uppkommit, dvs. gärningen eller försummelsen har skett, innan den nya lagen trätt i kraft.

24 §. *Missbruk av inflytande.* Också i fråga om påföljder i samband med en aktieägares missbruk av inflytande, dvs. inlösenskyldighet och upplösning av bolaget, föreslås att den gamla lagen skall tillämpas när missbruket har skett innan den nya lagen trätt i kraft. Detta gäller både de materiella bestämmelserna och bestämmelserna om domstolsbehandling i den gamla lagens 13 kap. Eftersom ingen särskild tidsfrist har satts ut för åberopande av missbruk föreslås emellertid att talan som baseras på den gamla lagen i detta fall skall väckas inom ett år efter att den nya lagen trätt i kraft, för att det inte skall bli nödvändigt att i ett senare skede tillämpa den gamla lagen. Om missbruket fortsätter efter att den nya lagen trätt i kraft skall den nya lagen tillämpas.

25 §. *Avgörande av tvister.* Enligt paragrafens *1 mom.* skall valet av lag när det gäller domstolens behörighet i tvistemål som gäller tillämpning av aktiebolagslagen bestämmas enligt den tidpunkt då ärendet väcks.

Enligt paragrafens *2 mom.* skall den gamla lagen också i fortsättningen tillämpas på en skiljeklausul som har tagits in i bolagsordningen innan den nya lagen trätt i kraft. Tillämpningsområdet för det skiljeförfarande som baseras på den gamla bestämmelsen om bolagsordningen utvidgas sålunda inte till följd av revideringen.

26 §. *Ikraftträdande.* Såsom nämns ovan föreslås att reformen träder i kraft den 1 september 2006.

1.3. Lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I lagens 8 kap., i bestämmelserna om ombildande av öppna bolag och kommanditbolag till aktiebolag, föreslås de ändringar föranleds av den nya aktiebolagslagen. Ändringarna i kapitlets 3 § innebär att bestämmelserna om de handlingar som skall upprättas i samband med ändring av bolagsformen anpassas till aktiebolagslagens bestämmelser om bolagsbildning. Dessutom föreslås att paragrafens hänvisningar ändras i överensstämmelse med aktiebolagslagen. I kapitlets 4 § 1 mom. föreslås en ändring till följd av att det enligt den föreslagna aktiebolagslagen inte är obligatoriskt att i bolagsordningen ta in bestämmelser om de val av organ som ankommer på bolagsstämman. I kapitlets 4 § 2 mom. föreslås för tydlighetens skull en bestämmelse om den tid inom vilken en anmälan om ombildande till aktiebolag skall göras till handelsregistret.

Eftersom på ett aktiebolags aktiekapital enligt lagens 8 kap. 3 § skall tillämpas vad som i den föreslagna aktiebolagslagens 2 kap. 6 § föreskrivs om apportegendom och eftersom vid anmälan av ändringen till handelsregistret enligt lagens 8 kap. 4 § i tillämpliga delar skall iakttas bestämmelserna om anmälan av aktiebolag till handelsregistret skall till registeranmälan om ändringen bl.a. fogas ett i den föreslagna aktiebolagslagens 2 kap. 8 § 4 mom. avsett yttrande av en godkänd revisor om en sådan apportutredning gällande aktie-

kapitalet som avses i den föreslagna aktiebolagslagens 8 kap. 6 § 2 mom.

1.4. Lagen om europabolag

Lagens hänvisningar till lagen om aktiebolag föreslås bli anpassade till den nya aktiebolagslagen. I lagen föreslås också andra motsvarande tekniska ändringar. T.ex. lagens 11 § föreslås bli utformad på ett sådant sätt att den så långt som möjligt stämmer överens med aktiebolagslagens bestämmelser om slutredovisning.

Ändringen av aktiebolagslagens bestämmelser om fusion inverkar framförallt på vad som i lagens 4 och 9 § föreskrivs om bildande av europabolag genom fusion samt om flyttning av ett europabolags hemort från Finland. Av denna anledning är det nödvändigt att göra också andra ändringar i paragraferna än enbart sådana som avser hänvisningarna.

4 §. *Bildande av europabolag genom fusion.* I paragrafens *1 mom.*, som gäller bildande av europabolag genom fusion på så sätt att det övertagande bolaget registreras i Finland, föreslås ändringar som stämmer överens med fusionsbestämmelserna i den föreslagna aktiebolagslagen. Enligt den föreslagna aktiebolagslagen kan kallelse utfärdas på borgenärerna redan före fusionsbeslutet. Registermyndigheten beviljar inget särskilt verkställighetstillstånd utan i samband med fusionen utreds det om borgenärerna har motsatt sig fusionen. Eftersom något särskilt tillstånd för genomförande av fusionen inte behövs föreslås i fråga om finska bolag att den sexmånaders tidsfrist som för närvarande räknas från verkställighetstillståndet skall räknas från fusionsbeslutet.

Med avvikelse från den föreslagna aktiebolagslagen gäller borgenärsskyddsförfarandet enligt denna också i fortsättningen ett finskt bolags samtliga borgenärer och inte enbart de borgenärer vilkas fordran har uppkommit efter registreringen av fusions- eller överföringsbeslutet. Detta har ansetts nödvändigt framförallt i syfte att skydda offentligrättsliga borgenärer.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att då det övertagande bolaget registreras i någon annan stat än Finland, förutsätter verkställigheten av fusionen att registermyndighetens tillstånd utverkas för det finska bolaget. I fråga om tillståndet skall enligt förslaget tillämpas bl.a. den föreslagna aktiebolagslagens bestämmelser om borgenärsskyddsförfarande och förutsättningarna för registrering av fusionen. Också i fortsättningen skall såväl det överlåtande som det övertagande bolagets samtliga borgenärer ha rätt att motsätta sig fusionen.

9 §. *Flyttning av ett europabolags hemort från Finland.* I denna paragraf föreslås ändringar som har samband med de ändrade fusionsbestämmelserna i fråga om aktiebolag. På motsvarande sätt som vid en fusion kan kallelse på borgenärerna med avvikelse från de nuvarande bestämmelserna sökas redan före ansökan om verkställighetstillstånd. En sådan redogörelse som avses i artikel 8.3 i europabolagsförordningen skall enligt förslaget fogas till ansökan om kallelsen. Också i detta fall skall borgenärsskyddsförfarandet fortsättningsvis gälla bolagets samtliga borgenärer.

1.5. Lagen om andelslag

I bestämmelsen om dottersammanslutningsfusion mellan ett andelslag och ett aktiebolag i lagens 16 kap. 2 § föreslås en sådan ändring att definitionen i sak stämmer överens med motsvarande definition i den föreslagna aktiebolagslagen. Dessutom föreslås att paragrafens hänvisningar liksom även hänvisningarna i 18 kap. 2 § om ombildande av ett andelslag till ett aktiebolag skall ändras i överensstämmelse med den nya aktiebolagslagen.

Eftersom på ett aktiebolags aktiekapital enligt lagens 18 kap. 2 § skall tillämpas vad som i den föreslagna aktiebolagslagens 2 kap. 6 § föreskrivs om apportegendom och eftersom vid anmälan av ändringen till handelsregistret enligt lagens 18 kap. 5 § i tillämpliga delar skall iakttas vad som föreskrivs om en sådan anmälan till handelsregistret som gäller bildande av ett aktiebolag, skall till registeranmälan bl.a. fogas ett i den föreslagna aktiebolagslagens 2 kap. 8 § 4 mom. avsett yttrande av en godkänd revisor om en sådan apportutredning gällande aktie-

kapitalet som avses i den föreslagna aktiebolagslagens 2 kap. 6 § 2 mom.

1.6. Lagen om bostadsrättsföreningar

Den i lagens 81 § 2 mom. ingående hänvisningen till aktiebolagslagen föreslås bli ändrad i överensstämmelse med den nya lagen.

1.7. Prokuralagen

Hänvisningarna i lagens 3 § 2 mom. föreslås blir ändrade så att de avser den nya aktiebolagslagen och den gällande lagen om andelslag. Dessutom föreslås att i paragrafen, i konsekvens med den föreslagna aktiebolagslagen, skall talas om företrädande av ett bolag eller ett andelslag. Detta inbegriper tecknande av firma.

1.8. Företagsinteckningslagen

Som en sådan i lagens 11 § 1 mom. avsedd situation där en företagsinteckning giltighet inte förutsätter några särskilda åtgärder skall enligt förslaget, utöver ändringar som gäller sammanslutningsformen, beaktas den situationen att aktiebolagets verksamhet fortsätts i form av en enskild näringsidkare så som avses i den föreslagna aktiebolagslagens 19 kap. 4 § 3 mom. förutsatt att företagsinteckning inte har fastställts i den fysiska persons egendom som fortsätter med verksamheten. Dessutom föreslås att hänvisningarna i lagens 21 a § och 27 § ändras så att de avser den nya lagen.

1.9. Jordabalken

Den i lagens 2 kap. 4 § 2 mom. ingående hänvisningen till lagen om aktiebolag föreslås bli ändrad så att den avser den nya aktiebolagslagen.

1.10. Lagen om värdeandelskonton

I lagens 21 § 1 mom. föreslås en ändring som föranleds av att användningen av en avstämningsdag i bolag som hör till värdeandelssystemet t.ex. i samband med vinstutdelning enligt den föreslagna aktiebolagslagens 4 kap. 2 § 3 mom. skall baseras direkt på lag och inte såsom för närvarande på en obligatorisk bestämmelse i bolagsordningen.

1.11. Lagen om företagssanering

De i lagens 58 § 2 mom. ingående hänvisningarna till lagen om aktiebolag föreslås bli ändrade i överensstämmelse med den nya aktiebolagslagen.

1.12. Lagen om återvinning till konkursbo

I lagens 2 § 2 mom. föreslås en strykning av specialbestämmelsen om en fristdag då ett aktiebolags konkurs åtföljs av att bolaget försätts i likvidation till följd av bristande eget kapital, eftersom i den nya aktiebolagslagen inte föreslås bestämmelser om tvångslikvidation till följd av bristande eget kapital.

1.13. Handelsregisterlagen

I lagens 9 § som gäller aktiebolags grundanmälan föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att ett aktiebolag enligt den föreslagna aktiebolagslagen bildas genom ett avtal som s.k. simultanbildning, och på det nya kapitalsystemet samt på att det i den föreslagna aktiebolagslagen använda begreppet företrädande av bolaget inbegriper tecknande av bolagets firma.

För tydlighetens skull föreslås att till paragrafen fogas också ett omnämnande om vad som i bolagsordningen eventuellt föreskrivs om anslutning av aktierna till värdeandelssystemet. I handelsregisterförordningen kan tas in sådana bestämmelser om bilagor till registeranmälan som motsvarar 3 a kap. 1 § 2 mom. i den gällande lagen om aktiebolag.

I lagens 18 a § föreslås ett omnämnande om sådana uppgifter gällande ändring av företagsformen, vilka regleras i 19 kap. i den föreslagna aktiebolagslagen. Samtidigt föreslås en strykning av det onödiga omnämnandet om uppgifter som gäller ombildande av ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag.

Vidare föreslås en sådan ändring i lagens 25 § att en kungörelse om en handelsregisteranteckning alltid skall ske samtidigt som

själva anteckningen, vilket innebär att registreringen kan ske omedelbart efter kungörelsen. Detta är i praktiken möjligt eftersom publiceringsdirektivet, efter den ändring som nämns ovan i den allmänna motiveringen, tillåter bl.a. kungörelse i elektroniska medier. Förslaget till aktiebolagslag har skrivits utgående från sådan kungörelse i realtid. I handelsregisterförordningen kan tas in närmare bestämmelser om kungörelseförfarandet.

1.14. Företags- och organisationsdatalagen

Lagens 15 § föreslås bli kompletterad med bestämmelser som motsvarar 16 kap. 7 a § i den gällande lagen om aktiebolag om uppgifter som skall anges i brev och blanketter. Dessutom föreslås att i paragrafen tas in en av den ovan nämna ändringen av publiceringsdirektivet föranledd bestämmelse om skyldigheten att ange bolagets företags- och organisationsnummer på eventuella webbsidor. I syfte att förtydliga paragrafen föreslås dessutom vissa lagtekniska ändringar.

1.15. Handelskammarlagen

Lagens 2, 5 och 6 § föreslås bli kompletterade på så sätt att en nämnd som hör till Centralhandelskammaren i fortsättningen i enlighet med 18 kap. i den föreslagna aktiebolagslagen dels skall tillsätta skiljemän och dels också ansöka om förordnande av en god man för skiljeförfarande i inlösensituationer. Nämndens benämning är inlösningsnämnden. Dessutom föreslås att rubrikerna för 5 och 6 § förenklas.

1.16. Revisionslag

Lagens 27 § 3 mom. föreslås bli kompletterat med en bestämmelse enligt vilken länsstyrelsens förordnande om en revisor kan verkställas trots att det inte har vunnit laga kraft. Detta stämmer överens med de bestämmelser som föreslås i den nya aktiebolagslagen, bl.a. i 7 kap. 7 § om särskild granskning.

1.17. Lagen om pantlåneinrättningar

Lagens hänvisningar till aktiebolagslagen föreslås bli ändrade i överensstämmelse med den nya lagen. Med avvikelse från den gällande lagen föreslås i fråga om pantlåneinrättningar inga undantag från aktiebolagslagens förbud mot finansiering av förvärv som gäller egna aktier. De tekniska ändringarna beror också på att den fristdag som gäller för borgenärsskyddsförfarandet har definierats på ett annat sätt i förslaget till aktiebolagslag än i den gällande lagen om aktiebolag.

1.18. Kreditinstitutslagen

Lagens hänvisningar till lagen om aktiebolag föreslås bli ändrade i överensstämmelse med den nya aktiebolagslagen. I lagen föreslås också andra tekniska ändringar som föranleds av den nya aktiebolagslagen.

Vidare föreslås smärre materiella ändringar i lagens 30 § om bokslut. Enligt förslaget skall den föreslagna aktiebolagslagens 8 kap. 5 § 3 mom. 1 punkten och 7 § om verksamhetsberättelsens innehåll tillämpas också på kreditinstitut. Den nya aktiebolagslagens 8 kap. 5 § 3 mom. 2 punkten som gäller uppgifter om kapitallån föreslås emellertid inte bli tillämpad. Kapitallån kan ha en särskild betydelse för kreditinstituts soliditet och det är därför ändamålsenligt att i den förordning som avses i lagens 31 § 1 mom. ta in för alla kreditinstitut gemensamma bestämmelser om hur uppgifter om kapitallån skall anmälas.

Dessutom föreslås att lagens straffbestämmelser justeras till den del som de överlappar strafflagens och associationslagarnas straffbestämmelser. Enligt förslaget upphävs i lagens 98 § 1 mom. 4 punkten som gäller ingivande av en felaktig anmälan eller försäkran eller ett felaktigt intyg till en myndighet. I sådana fall som avses i den nämnda punkten är det ofta fråga om ett sådant registeranteckningsbrott som avses i strafflagens 16 kap. 7 § och i varje fall om sådant ingivande av osant intyg till myndighet som avses i strafflagens 16 kap. 8 §. Vidare föreslås att i lagens 98 § 1 mom. 5 punkten stryks hänvisningarna till sådana utlåtanden som avses i lagen om aktiebolag och lagen om andelslag, eftersom brott mot bestämmelserna om dessa utlåtanden straffas enligt den föreslagna aktiebolagslagens 25 kap. 1 § 2 punkten samt enligt 22 kap. 1 § 1 punkten i

lagen om andelslag, dvs. enligt bestämmelser som tillämpas också på kreditinstitut i form av aktiebolag och andelslag.

1.19. Lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform

Lagens hänvisningar till lagen om aktiebolag föreslås bli ändrade i överensstämmelse med den nya lagen. I lagen föreslås också andra tekniska ändringar som föranleds av den nya aktiebolagslagen. I förslaget till aktiebolagslag föreskrivs bl.a. om delning genom överlåtelse till ett tidigare bildat bolag, vilket innebär att lagens 8 § och 9 § 2 mom. blir överflödiga.

Dessutom föreslås att i lagen tas in en ny 3 a § enligt vilken på insättarna, när ett aktiebolag ombildas till ett andelslag i enlighet med den nya aktiebolagslagen, skall tillämpas samma bestämmelser om borgenärsskydd som när ett kreditinstitut fusioneras eller delas eller när dess affärsverksamhet överlåts.

1.20. Sparbankslagen,

1.21. Lagen om statens säkerhetsfond och

1.22. Lagen om hypoteksbanker

I dessa lagar föreslås av den nya aktiebolagslagen föranledda ändringar av paragrafhänvisningar samt andra tekniska ändringar.

1.23. Värdepappersmarknadslagen

I lagens 2 kap. föreslås en ny 1 b § till vilken från 1 kap. 2 § 3 mom. i den gällande lagen om aktiebolag överförs bestämmelsen om anmälningsskyldighet i samband med ett privat aktiebolags marknadsföring av värdepapper. Dessutom föreslås i lagen vissa tekniska ändringar som föranleds av den nya aktiebolagslagen.

1.24. Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer,

1.25. Lagen om placeringsfonder,

1.26. Lagen om fastighetsfonder,

1.27. Lagen om värdepappersföretag samt

1.28. Lagen om värdeandelssystemet

I dessa lagar föreslås de ändringar i paragrafhänvisningarna samt andra tekniska ändringar som föranleds av den nya aktiebolagslagen.

2. Närmare bestämmelser

De i 24 kap. 1 § i den nya aktiebolagslagen nämnda tingsrätternas domkretsar i aktiebolagsrättsliga tvistemål bestäms genom förordning av statsrådet.

I handelsregisterförordningen måste det till följd av den nya aktiebolagslagen göras vissa tekniska ändringar. Handelsregisterförordningen måste dessutom ändras så att en kungörelse om en anteckning i handelsregistret också i praktiken kan ske vid samma tidpunkt som själva anteckningen i enlighet med vad som föreslås i 25 § i handelsregisterlagen.

Med stöd av 2 kap. 3 § i den nya aktiebolagslagen kan justitieministeriet genom förordning utfärda bestämmelser om en standardbolagsordning för aktiebolag.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 september 2006. Vid planering av tidpunkten för ikraftträdande har man beaktat att bolagen och övriga tillämpare av lagen skall ha tillräckligt med tid efter stadfästelsen för att förbereda sig på den nya lagens ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Aktiebolagslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

DEL I

Allmänna principer, bolagsbildning och aktier

1 kap.

De centrala principerna för aktiebolags verksamhet samt tillämpning av lagen

1 §

Tillämpning

Denna lag tillämpas på alla aktiebolag som är registrerade enligt finsk lag, om inte annat föreskrivs i denna eller någon annan lag. Ett aktiebolag kan vara privat (*privat aktiebolag*) eller publikt (*publikt aktiebolag*).

Värdepapper i ett privat aktiebolag får inte tas upp till sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989).

2 §

Status som juridisk person och aktieägares begränsade ansvar

Ett aktiebolag är en från aktieägarna fristående juridisk person som uppkommer genom registrering.

Aktieägarna är inte personligen ansvariga för bolagets förpliktelser. I bolagsordningen kan dock föreskrivas om en aktieägares skyldighet att betala särskilda avgifter till bolaget.

3 §

Kapitalet och dess beständighet

Bolaget skall ha ett aktiekapital. Ett privat aktiebolag skall ha ett aktiekapital på minst 8 000 euro och ett publikt aktiebolag ett aktiekapital på minst 80 000 euro.

Bolagets medel får betalas ut endast så som föreskrivs i denna lag.

4 §

Aktiers överlåtbarhet

En aktie får överlåtas och förvärvas utan begränsningar, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

5 §

Verksamhetens syfte

Syftet med bolagets verksamhet är att bereda vinst åt aktieägarna, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

6 §

Majoritetsprincipen

Aktieägarna utövar sin beslutanderätt på bolagsstämman. Besluten fattas med enkel majoritet av de avgivna rösterna, om inte an-

nat föreskrivs i denna lag eller i bolagsordningen.

7 §

Likställighet

Alla aktier medför lika rätt i bolaget, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. Bolagsstämman, styrelsen, verkställande direktören eller förvaltningsrådet får inte fatta beslut eller företa någon annan åtgärd som är ägnad att ge en aktieägare eller någon annan en otillbörlig fördel till nackdel för bolaget eller någon annan aktieägare.

8 §

Ledningens uppgift

Bolagets ledning skall omsorgsfullt främja bolagets intressen.

9 §

Bestämmelsernas dispositiva karaktär

Aktieägarna kan bestämma om bolagets verksamhet i bolagsordningen. I bolagsordningen får inte tas in föreskrifter som strider mot tvingande bestämmelser i denna eller någon annan lag eller mot god sed.

2 kap.

Bildande av aktiebolag

Allmänna bestämmelser

1 §

Avtal om bolagsbildning

För bildandet av ett aktiebolag skall upprättas ett skriftligt avtal om bolagsbildning som undertecknas av samtliga aktieägare.

Genom att underteckna avtalet om bolagsbildningen tecknar en aktieägare det antal aktier som framgår av avtalet. Teckningen kan inte återtas efter det att samtliga aktier är tecknade, om inte något annat avtalas.

Ledningsmedlemmarnas och revisorernas mandattid och uppgifter börjar när avtalet om bolagsbildningen har undertecknats.

2 §

Innehållet i avtalet om bolagsbildning

I avtalet om bolagsbildning skall alltid anges

1) datum för avtalet,

2) alla aktieägare och de aktier som var och en tecknar,

3) det belopp som skall betalas till bolaget för varje aktie (*teckningspris*),

4) tiden för aktiernas betalning,

5) bolagets styrelseledamöter, samt

6) bolagets revisorer.

I avtalet om bolagsbildning skall tas in eller till avtalet skall fogas en bolagsordning enligt 3 §. Räkenskapsperioden skall bestämmas antingen i avtalet eller i bolagsordningen.

I avtalet om bolagsbildning skall i förekommande fall nämnas verkställande direktören och förvaltningsrådets ledamöter. Styrelsens och förvaltningsrådets ledamöter kan utses i avtalet.

3 §

Bolagsordning

I bolagsordningen skall alltid anges

1) bolagets firma,

2) den kommun i Finland som är bolagets hemort, samt

3) bolagets verksamhetsområde.

Om bolaget har för avsikt att använda sin firma på två eller flera språk, skall varje språkform nämnas i bolagsordningen.

I 5 kap. föreskrivs om ändring av bolagsordningen.

Genom förordning av justitieministeriet kan föreskrivas om en standardbolagsordning för aktiebolag.

4 §

Teckningspris

Teckningspriset för en aktie skall tas upp i

aktiekapitalet, om det inte enligt avtalet om bolagsbildning eller enligt bolagsordningen delvis skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital eller om inte annat föreskrivs i bokföringslagen (1336/1997).

Betalning av aktier

5 §

Betalning i pengar

Om teckningspriset skall betalas i pengar, skall det betalas på bolagets konto i en depositionsbank i Finland eller i ett utländskt kreditinstituts filialkontor som har rätt att ta emot insättningar eller på ett motsvarande konto i utlandet.

6 §

Apport

Om teckningspriset helt eller delvis betalas med annan egendom än pengar (*apportegendom*), skall egendomen vid överlåtelsetidpunkten vara av sådant ekonomiskt värde för bolaget som minst motsvarar betalningen. Med apportegendom får inte jämställas ett åtagande att utföra arbete eller tillhandahålla en tjänst.

I avtalet om bolagsbildning skall anges om teckningspriset kan betalas med apportegendom. Avtalet skall dessutom innehålla en redogörelse i vilken apportegendomen och dess värde som betalning specificeras samt anges vilka omständigheter som påverkar värderingen och vilka värderingsmetoder som tillämpas. Om bestämmelserna i detta moment inte har iakttagits, är tecknaren skyldig att visa att egendomen för bolaget var av sådant ekonomiskt värde som motsvarade betalningen. Bristande belopp skall betalas till bolaget i pengar.

Om teckningspriset betalas i pengar under förutsättning att bolaget mot vederlag förvärvar egendom eller tjänster, skall på förvärvet på motsvarande sätt tillämpas vad som föreskrivs om betalning med apportegendom.

7 §

Följderna av betalningsdröjsmål

Styrelsen kan konstatera att rätten till en aktie är förverkad, om teckningspriset och eventuell dröjsmålsränta inte har betalts efter det att de har förfallit till betalning och styrelsen inte har beviljat tecknaren förlängd betalningstid. Styrelsen kan i så fall ge teckningsrätten till någon annan.

Den vars rätt enligt 1 mom. har konstaterats förverkad är skyldig att i ersättning till bolaget utöver eventuella indrivningskostnader betala en tiondel av aktiens teckningspris.

Registrering och dess rättsverkningar

8 §

Registrering av bolaget

Bolaget skall anmälas för registrering inom tre månader efter det att avtalet om bolagsbildning undertecknats, vid äventyr att bolagsbildningen förfaller. I handelsregisterlagen (129/1979) föreskrivs närmare om registreringen.

Endast aktier som är till fullo betalda inom den tid som nämns i 1 mom. får anmälas för registrering.

Till registeranmälan skall fogas

1) bolagets styrelseledamöters och verkställande direktörs försäkran om att bestämmelserna i denna lag har iakttagits vid bolagsbildningen, samt

2) ett av bolagets revisorer utfärdat intyg över att denna lags bestämmelser om betalning av aktier har iakttagits.

Om en aktie har betalts med apportegendom, skall till registeranmälan dessutom fogas en godkänd revisors yttrande om den redogörelse som avses i 6 § 2 mom. samt om huruvida egendomen för bolaget var av sådant ekonomiskt värde som minst motsvarade betalningen.

9 §

Registreringens rättsverkningar

Bolaget uppkommer genom registreringen.

Förpliktelser orsakade av en åtgärd som har vidtagits efter undertecknandet av avtalet om bolagsbildning eller av en i avtalet angiven åtgärd som har vidtagits högst ett år före undertecknandet av avtalet övergår genom registreringen på bolaget.

Efter registreringen kan en aktieägare inte som grund för befrielse från en aktieteckning åberopa att ett villkor i samband med bolagsbildningen inte har uppfyllts.

10 §

Åtgärder före registreringen

Före registreringen kan bolaget inte förvärva rättigheter eller åta sig skyldigheter och inte heller uppträda som part i en domstol eller hos någon annan myndighet.

För en åtgärd som på bolagets vägnar vidtagits före registreringen svarar de som deltagit i åtgärden eller beslutet om den solidariskt. Genom registreringen övergår ansvaret i enlighet med 9 § 1 mom. på bolaget.

Styrelsen och verkställande direktören kan utan personligt ansvar föra talan i ärenden som gäller bolagsbildningen och vidta åtgärder för att kräva in betalning för aktier.

11 §

Rättshandlingar med ett oregistrerat bolag

En avtalspart som visste att bolaget var oregistrerat kan, om inte något annat avtalats, frånträda sitt avtal med bolaget om registeranmälan om bildande av bolaget inte har gjorts inom den tid som nämns i 8 § 1 mom. eller om registrering har vägrats. En avtalspart som inte visste att bolaget var oregistrerat kan frånträda avtalet till dess att bolaget har registrerats.

12 §

Bolagsbildningen förfaller

Bolagsbildningen förfaller om bolaget inte har anmälts för registrering inom den tid som anges i 8 § 1 mom. eller om registrering vägras.

Om bolagsbildningen förfaller, är styrelsen och verkställande direktören solidariskt ansvariga för att det belopp som har betalts för tecknade aktier samt avkastningen på beloppet återbetalas till aktieägarna. Från det belopp som skall återbetalas får dras av sedvanliga kostnader för åtgärder som avses i 10 § 3 mom.

Särskilda bestämmelser om publika aktiebolag

13 §

Särskilda förmåner och kostnader

I ett avtal om bildande av ett publikt aktiebolag skall nämnas bolagets kostnader för bildandet eller det beräknade maximibeloppet samt eventuella särskilda förmåner för de aktieägare som har undertecknat avtalet om bolagsbildning.

14 §

Betydande förvärv efter bolagsbildningen

Om ett publikt aktiebolag på något annat sätt än med stöd av en sådan bestämmelse i avtalet om bolagsbildning som avses i 6 §, mot ett vederlag som utgör minst en tiondel av aktiekapitalet vid förvärvstidpunkten, inom två år från registreringen av bolaget förvärvar egendom av en person som undertecknat avtalet och förvärvet inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet eller görs vid offentlig handel med värdepapper, skall förvärvet godkännas av bolagsstämman.

På bolagsstämman skall läggas fram en redogörelse som motsvarar vad som bestäms i 6 § 2 mom. och som gäller den förvärvade egendomen och det betalda vederlaget samt en godkänd revisors yttrande om utredningen och om huruvida den förvärvade egendomen har ett värde som minst motsvarar det betalda vederlaget. Bolagsstämmans beslut skall anmälas för registrering inom sex månader från stämman. Redogörelsen och yttrandet skall

fogas till registeranmälan.

3 kap.

Aktier

Allmänna bestämmelser

1 §

Aktier av samma och olika slag

Alla aktier medför lika rätt i bolaget. I bolagsordningen kan dock föreskrivas att i bolaget finns eller kan finnas aktier som medför olika rättigheter eller skyldigheter. Av bolagsordningen skall då framgå olikheterna mellan aktierna.

Aktier är av olika slag om de

1) skiljer sig från varandra i fråga om röstvärdet och den rätt som de medför vid utbetalning av bolagets medel, eller om de

2) annars enligt bolagsordningen är av olika slag.

I bolagsordningen kan föreskrivas om förutsättningarna och förfarandet för omvandling av aktier till aktier av annat slag (*omvandlingsklausul*). Omvandlingen skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Omvandlingen träder i kraft när anmälan har registrerats.

2 §

Utövande av aktierättigheter

En förvärvare av en aktie får inte utöva de rättigheter som en aktieägare har i bolaget (*ägarrättigheter*) förrän förvärvaren har införts i den aktiebok som avses i 15 § 1 mom. eller hos bolaget har anmält och tillförlitligt utrett sitt förvärv. Detta gäller dock inte sådana på aktier grundade rättigheter som utövas genom uppvisande eller överlåtelse av aktiebrev, kuponger eller andra särskilda bevis som har utfärdats av bolaget. På aktier som har anslutits till värdeandelssystemet tillämpas 4 kap. 2 §.

Om en aktie har flera ägare kan dessa utöva ägarrättigheter i bolaget endast genom en gemensam företrädare.

En aktie som tillhör bolaget självt medför inga rättigheter i bolaget.

En akties röstvärde

3 §

Röstvärde

En aktie medför en röst i alla ärenden som behandlas på bolagsstämman. I bolagsordningen kan dock föreskrivas att aktierna medför olika röstetal.

I bolagsordningen kan dessutom föreskrivas att en aktie inte medför någon rösträtt över huvud taget eller att den inte ger rätt att rösta i vissa ärenden som behandlas på bolagsstämman. En sådan bestämmelse kan i fråga om ett visst ärende som skall behandlas på bolagsstämman avse endast en del av bolagets aktier.

4 §

Aktier utan rösträtt

Om inte annat föreskrivs i bolagsordningen

1) medför en aktie som avses i 3 § 2 mom., med undantag för rösträtten, alla andra rättigheter som grundar sig på aktien,

2) medför en aktie som avses i 3 § 2 mom. rösträtt i alla ärenden, om den vinstutdelning eller annat fritt eget kapital som enligt bolagsordningen skall betalas på den oberoende av ett utdelningsbeslut inte har betalts ut när åtta månader har förflutit från räkenskapsperiodens utgång,

3) skall i ett ärende där en aktie som avses i 3 § 2 mom. inte medför rösträtt, aktien inte beaktas vid beräkning av den majoritet som förutsätts för bolagsstämmans beslut.

Om en aktie som avses i 3 § 2 mom. medför rösträtt i en del av de ärenden som behandlas på bolagsstämman, skall i bolagsordningen föreskrivas hur aktien beaktas när röstetalen räknas vid inlösen av minoritetsaktier enligt 18 kap. 1 §.

En akties bokföringsmässiga motvärde och nominella belopp

5 §

Bokföringsmässigt motvärde och nominellt belopp

I 2 kap. 4 §, 9 kap. 6 § 1 mom. och i 10 kap. 7 § 1 mom. föreskrivs om det belopp (*bokföringsmässigt motvärde*) till vilket en aktie skall tas upp i aktiekapitalet vid bolagsbildning och emission av nya aktier. Aktier kan ha olika bokföringsmässiga motvärden.

I bolagsordningen kan bestämmas ett nominellt belopp för bolagets aktier. Samtliga aktier skall i så fall lyda på samma nominella belopp.

Om ett nominellt belopp har bestämts för bolagets aktier, skall minst det nominella beloppet för varje aktie tas upp i aktiekapitalet när bolaget bildas. På motsvarande sätt skall vid aktieemission av nya aktier eller vid emission av nya aktier på grund av optionsrätter aktiekapitalet samtidigt ökas med minst de emitterade aktiernas nominella belopp. Aktiekapitalet får inte minskas så att det understiger aktiernas sammanlagda nominella belopp.

En akties överlåtbarhet

6 §

Tillåtna klausuler som begränsar omsättningen

I bolagsordningen kan rätten att avyttra och förvärva aktier begränsas endast i enlighet med 7 och 8 §.

7 §

Inlösenklausul

I bolagsordningen kan föreskrivas att en aktieägare, bolaget eller någon annan har rätt att lösa in en aktie som från någon annan ägare än bolaget övergår till en annan. I en inlösenklausul skall bestämmas vilka som har lösningsrätt och hur företrädesrätten mellan flera som har lösningsrätt bestäms.

Om inte annat föreskrivs i bolagsordningen skall följande iakttas vid inlösen:

1) lösningsrätten gäller alla slags förvärv,

2) alla aktier som är föremål för samma förvärv skall lösas in,

3) lösenbeloppet är aktiens gängse pris, som i avsaknad av annan utredning anses vara det avtalade priset vid ett förvärv mot vederlag,

4) styrelsen skall skriftligen eller på det sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas, inom en månad efter att ha underrättats om aktieövergången, underrätta de lösningsberättigade om övergången,

5) inlösningsanspråket skall riktas till bolaget eller, om bolaget utnyttjar sin lösningsrätt, till aktieförvärvaren inom två månader från det att styrelsen har underrättats om aktieövergången, samt

6) lösenbeloppet skall betalas inom en månad från utgången av den tidsfrist som nämns i 5 punkten eller, då lösenbeloppet inte är fast bestämt, från det att lösenbeloppet fastställdes.

De tidsfrister som avses i 2 mom. 4—6 punkten kan inte förlängas i bolagsordningen.

Innan det har framgått om lösningsrätten utnyttjas har den som en aktie har övergått till inte någon annan på aktien grundad rätt i bolaget än rätt vid utbetalning av bolagets medel och företrädesrätt vid aktieemission. De av emission följande rättigheterna och skyldigheterna övergår till den som utnyttjar sin lösningsrätt.

Bolaget kan lösa in aktier endast med utdelningsbara medel. På beslut om inlösen skall i bolaget tillämpas 15 kap. 10 § 2 mom.

8 §

Samtyckesklausul

I bolagsordningen kan föreskrivas att bolagets samtycke krävs för aktieförvärv genom överlåtelse. En sådan bestämmelse gäller dock inte aktier som har förvärvats på exekutiv auktion eller ur ett konkursbo.

Styrelsen beslutar om samtycke, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. I bolagsordningen kan tas in bestämmelser om förutsättningarna för samtycke. Om flera ak-

tier har förvärvats på en gång skall samtyckesfrågan avgöras på samma sätt beträffande alla dessa aktier, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Om sökanden inte skriftligen har underrättats om samtyckesbeslutet inom två månader från det att ansökan anlände till bolaget eller inom en kortare tid som anges i bolagsordningen, anses samtycke ha givits.

Innan samtycke givits har förvärvaren inte någon annan på aktien grundad rätt i bolaget än rätt vid utbetalning av bolagets medel och företrädesrätt vid aktieemission. En aktie som har förvärvats med stöd av företrädesrätt ger inte utan bolagets samtycke bättre rätt än vad som nämnts ovan.

Aktiebrev och andra bevis över aktierättigheter

9 §

Utfärdande av aktiebrev

Styrelsen kan utfärda aktiebrev över bolagets aktier, om aktierna inte har anslutits till värdeandelssystemet. Aktiebrev får dock inte utfärdas förrän bolaget och aktierna har registrerats. Aktiebrev får utfärdas endast till aktieägare som är införda i aktieboken.

Under de förutsättningar som nämns i 1 mom. är styrelsen skyldig att på begäran av en aktieägare utfärda aktiebrev över dennes aktier. På begäran av en aktieägare skall styrelsen dessutom, mot ersättande av bolagets kostnader, dela upp, lägga samman eller på annat sätt byta ut aktiebrev om det är fråga om aktier av samma slag.

10 §

Innehållet i aktiebrev

Ett aktiebrev kan ställas endast till viss person.

I aktiebrevet skall anges

1) bolagets firma samt företags- och organisationsnummer,

2) aktiernas ordningsnummer eller antal och aktiebrevets ordningsnummer

3) aktieslaget, om det när aktiebrevet utfärdas kan finnas aktier av olika slag i bolaget, samt

4) en skyldighet att enligt 1 kap. 2 § 2 mom. betala särskilda avgifter till bolaget, en omvandlingsklausul som avses i 1 § 3 mom. i detta kapitel, en inlösenklausul som avses i 7 §, en samtyckesklausul som avses i 8 § och ett förvärvs- eller inlösenvillkor som avses i 15 kap. 11 §, om det föreskrivs om sådana i bolagsordningen.

Ett aktiebrev skall dateras och undertecknas av styrelsen eller av en person som styrelsen har bemyndigat. Namnteckningen får återges genom tryckning eller på något annat jämförbart sätt.

11 §

Anteckningar på aktiebrev i vissa fall

På ett aktiebrev skall utan dröjsmål göras en anteckning när

1) en aktie har förklarats ogiltig,

2) medel betalas eller aktier lämnas ut mot uppvisande av aktiebrev, eller

3) ett bevis som avses i 12 § 2 mom. utfärdas mot uppvisande av aktiebrev.

Om ett aktiebrev utfärdas i stället för ett aktiebrev som skall dödas, skall detta anges i aktiebrevet.

12 §

Andra bevis över aktierättigheter

Innan ett aktiebrev utfärdas kan bolaget utfärda ett bevis som gäller rätt till en eller flera aktier och som innehåller ett villkor att aktiebrev utfärdas endast mot återlämnande av beviset (*interimsbevis*). På beviset skall på begäran antecknas de betalningar som har gjorts för en aktie. Angående beviset gäller i övrigt vad som i 10 § föreskrivs om aktiebrev.

Bolaget kan utfärda ett bevis över teckningsrätt vid aktieemission (*emissionsbevis*) eller över optionsrätt (*optionsbevis*) eller ett bevis som avser någon annan motsvarande rätt och innehåller ett villkor att rättigheten kan utövas endast mot återlämnande av beviset. Beviset skall ange villkoren för teckning

av aktier eller utnyttjande av annan rätt. I fråga om undertecknande av beviset gäller vad som i 10 § 3 mom. föreskrivs om aktiebrev.

Aktieemission eller utbetalning av medel kan verkställas också med användning av emissions- eller utdelningskuponger som hör till aktiebreven. Vid användning av emissionskuponger utfärdas inga emissionsbevis.

13 §

Tillämpning av lagen om skuldebrev på aktiebrev och andra bevis

Om ett aktiebrev, ett interimsbevis eller ett i 12 § 2 mom. avsett bevis som ställts till viss man avyttras eller pantsätts, skall på motsvarande sätt tillämpas vad som i 13, 14 och 22 § i lagen om skuldebrev (622/1947) föreskrivs om skuldebrev ställt till viss man eller order. Då skall den som innehar en aktie eller ett interimsbevis och som enligt bolagets anteckning på aktien eller interimsbeviset är införd i aktieboken såsom aktieägare jämställas med en person som enligt 13 § 2 mom. i lagen om skuldebrev förmodas ha den rätt som skuldebrevet utvisar. Vad som i 13, 14 och 22 § i lagen om skuldebrev föreskrivs om innehavarskuldebrev skall tillämpas på sådana i 12 § 2 mom. avsedda bevis som inte har ställts till viss man.

På en emissionskupong skall vad som i 13, 14 och 22 § i lagen om skuldebrev föreskrivs om innehavarskuldebrev tillämpas efter det att emissionsbeslutet har fattats. Om en emissionskupong har förvärvats tillsammans med ett aktiebrev, har förvärvaren dock inte bättre rätt till kupongen än till aktiebrevet. Om emissionskupongen har överlåtits separat från aktiebrevet innan emissionsbeslutet har fattats, skall 14 § i lagen om skuldebrev inte tillämpas.

I 24 och 25 § i lagen om skuldebrev föreskrivs om utdelningskuponger.

14 §

Bolagets tvångsmedel

Om ett aktiebrev enligt denna lag skall förses med en påskrift, kan bolaget förvägra på en aktie grundad rätt att få medel ur bolaget och rätt att få aktier till dess att aktiebrevet uppvisas i detta syfte. Detta gäller också i det fall att ett aktiebrev skall bytas ut till följd av en sådan omvandling av en aktie som avses i 1 § 3 mom.

Aktiebok och aktieägarförteckning

15 §

Aktiebok och aktieägarförteckning

Om bolagets aktier inte har anslutits till värdeandelssystemet, skall styrelsen föra en förteckning över dem (*aktiebok*). I aktieboken antecknas aktierna eller aktiebreven i nummerföljd, dagen för utfärdandet samt aktieägarens namn och adress. Om det i bolaget finns olika aktieslag, skall av aktieboken framgå av vilket slag varje aktie är samt eventuella andra skillnader i de rättigheter och skyldigheter som aktierna medför. Om något aktiebrev inte har utfärdats över en aktie, skall i aktieboken dessutom antecknas till bolaget anmäld panträtt och annan motsvarande rätt som belastar aktien.

Över de aktieägare som är införda i aktieboken skall föras en alfabetisk förteckning (*aktieägarförteckning*) med uppgift om varje ägares namn och adress samt hur många aktier av olika slag var och en äger.

Aktieboken och aktieägarförteckningen skall upprättas omedelbart efter det att bolaget bildats. De skall föras på ett tillförlitligt sätt.

16 §

Införande av förvärv i aktieboken och aktieägarförteckningen

Av förvärvaren anmälda aktieförvärv samt andra till bolaget anmälda förändringar i förhållanden som framgår av aktieboken skall utan dröjsmål antecknas i aktieboken och aktieägarförteckningen. Innan anteckningen görs skall tillförlitlig utredning läggas fram om förvärvet och om att överlåtelseskatten är betald. Anteckningen skall dateras. Om en aktie är föremål för lösningsrätt enligt 7 § eller om sådant samtycke till aktieförvärv

krävs som avses i 8 §, får anteckningen dock inte göras förrän det har blivit klart att lösningsrätten inte utnyttjas eller innan samtycke givits.

Om den senaste överlåtelsen av en aktie har antecknats in blanco på aktiebrevet eller interimsbeviset skall den nya ägarens namn skrivas in i aktiebrevet eller interimsbeviset innan förvärvet antecknas i aktieboken och aktieägarförteckningen. På aktiebrev eller interimsbevis som har visats upp för bolaget skall antecknas ett intyg om införandet i aktieboken samt datum då detta skett.

Om bolaget har endast en aktieägare skall aktieinnehavet utan dröjsmål anmälas för införande i aktieboken och aktieägarförteckningen, dock senast två månader efter förvärvet.

17 §

Aktiebokens och aktieägarförteckningens offentlighet

Aktieboken och aktieägarförteckningen skall hållas tillgängliga för var och en på bolagets huvudkontor.

Var och en har rätt att mot ersättande av bolagets kostnader få kopior av aktieboken och aktieägarförteckningen eller delar av dem.

4 kap.

Aktier som hör till värdeandelssystemet

Allmänna bestämmelser

1 §

Anslutning till värdeandelssystemet

I bolagsordningen kan föreskrivas att bolagets aktier hör till det värdeandelssystem som avses i lagen om värdeandelssystemet (826/1991).

2 §

Aktierättigheter i värdeandelssystemet

Den som har förvärvat en aktie som hör till värdeandelssystemet får inte utöva ägarrättigheter i bolaget utan att ha antecknats i den aktieägarförteckning som avses i 3 §. I 28 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet föreskrivs om utövande av de rättigheter som förvaltarregistrerade aktier medför.

Rätt att delta i en bolagsstämma har endast aktieägare som tio dagar före bolagsstämman är införda i aktieägarförteckningen. Dessutom kan den som äger en förvaltarregistrerad aktie senast den nämnda dagen anmälas för att tillfälligt bli införd i aktieägarförteckningen för deltagande i bolagsstämman. Sådana förändringar i aktieinnehavet som har skett efter den ovan nämnda dagen påverkar inte rätten att delta i bolagsstämman och inte heller aktieägarens röstetal.

Den som en aktie tillhör på den avstämningsdag som avses i ett beslut om utbetalning av bolagets medel, i ett beslut om aktieemission eller i ett annat beslut har på en aktie grundad rätt till en prestation vid utbetalning av bolagets medel, rätt att få aktier och annan motsvarande rätt. En avstämningsdag kan bestämmas också i ett beslut om inlösen av aktier. Om inte annat föreskrivs i ett emissionsbeslut skall teckningsrätten vid en emission mot vederlag när teckningen inleds registreras på respektive värdeandelskonto, medan aktier som emitteras vid en vederlagsfri emission skall registreras direkt på respektive värdeandelskonto.

Aktieägar- och vänteförteckning

3 §

Aktieägarförteckning

Över aktier som hör till värdeandelssystemet samt över deras ägare skall värdepapperscentralen med automatisk databehandling föra en aktieägarförteckning i vilken anges aktieägarens eller aktieförvaltarens namn, personbeteckning eller annat identifikationssignum, kontakt-, betalnings- och beskattningsuppgifter, antal aktier av olika slag samt det kontoförande institut som har hand om det värdeandelskonto som aktierna har registrerats på.

För en sådan tillfällig anteckning som avses ovan i 2 § 2 mom. skall uppges aktieäga-

rens namn och adress, antalet aktier av olika slag som skall antecknas i aktieägarförteckningen samt en sådan individualiserande uppgift som enligt värdepapperscentralens regler skall ges i samband med en ansökan om identifikationssignum enligt 3 § 2 mom. i lagen om värdeandelskonton (827/1991).

4 §

Vänteförteckning

Då ett bolag bildas eller nya aktier emitteras skall den som har rätt till en aktie inte antecknas i aktieägarförteckningen utan i en särskild förteckning (*vänteförteckning*) som förs vid värdepapperscentralen, till dess att bolaget och aktierna har registrerats. I anslutning till förvärvaren skall i förteckningen göras anteckning om betalning för aktien.

Om en aktie är föremål för en sådan lösningsrätt som avses i 3 kap. 7 § eller om det krävs samtycke enligt 3 kap. 8 § för förvärv av aktien, skall ett förvärv som har anmälts för införande i aktieägarförteckningen i stället antecknas i vänteförteckningen tills det har utretts att inlösenrätten inte utnyttjas eller tills samtycke har givits. På sådana aktier tillämpas 3 kap. 7 § 4 mom. och 8 § 4 mom.

5 §

Aktieägar- och vänteförteckningens offentlighet

Var och en har rätt att ta del av aktieägarförteckningen och vänteförteckningen hos värdepapperscentralen, och om bolaget har terminalförbindelse till värdepapperscentralen, också på bolagets huvudkontor. Kopior skall lämnas av förteckningarna eller delar av dem under de förutsättningar som anges i 3 kap. 17 § 2 mom. Vad som föreskrivs ovan i detta moment gäller en aktieägarförteckning som är avstämd enligt den tidpunkt som avses i 2 § 2 mom. i detta kapitel, till dess att bolagsstämman avslutas.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller dock inte personbeteckningar, betalnings- och beskattningsuppgifter eller uppgifter om på vilket kommissionskonto aktier som en aktieägare lämnat till försäljning har registrerats. När det gäller rätten att få uppgifter om vilket kontoförande institut som har hand om det värdeandelskonto som aktierna är registrerade på tillämpas vad som i 29 a § i lagen om värdeandelssystemet föreskrivs om rätten att få uppgifter om värdeandelskonton.

Anslutning av aktier till värdeandelssystemet genom ändring av bolagsordningen

6 §

Beslut om anslutning

I bolagsstämmans beslut om att ändra bolagsordningen genom att i den ta in en i 1 § avsedd bestämmelse om att bolagets aktier hör till värdeandelssystemet skall bestämmas den tid inom vilken aktierna skall anslutas till värdeandelssystemet (*anmälningstid*), eller också skall styrelsen bemyndigas att besluta om saken. Beslutet om anslutningen och anmälningstiden skall utan dröjsmål anmälas för registrering.

7 §

Underrättelse om beslut

Bolaget skall senast tre månader före anmälningstiden utgång underrätta aktieägarna om ett sådant beslut som avses i 6 §. Härvid skall också ges anvisningar om hur en aktieägare eller aktiebrevsinnehavare skall gå till väga för att få sin aktierätt registrerad på ett värdeandelskonto samt hur övriga rättigheter som hänför sig till aktierna kan registreras.

För underrättelsen gäller detsamma som för kallelse till bolagsstämma. Underrättelsen skall, utöver vad som i bolagsordningen föreskrivs om kallelse till bolagsstämma, sändas skriftligt till varje aktieägare vars namn och adress är kända för bolaget samt publiceras i den officiella tidningen. Underrättelsen och anvisningarna skall sändas också till värdepapperscentralen och till de kontoförande instituten.

I värdepappercentralens regler kan vid behov förskrivas närmare om det förfarande

som avses i 1 och 2 mom.

8 §

Registrering av rättigheter

När ett beslut som avses i 6 § har registrerats och anmälningstiden börjat löpa kan aktieägaren hos det kontoförande institutet kräva registrering av sin rätt. Registreringarna skall ske på ett sådant av värdepapperscentralen godkänt sätt som innebär att varje akties samband med registreringen på värdeandelskontot kan utredas. Om ett aktiebrev har utfärdats över en aktie skall aktieägaren överlämna aktiebrevet till det kontoförande institutet, som på aktiebrevet skall anteckna att aktierna har anslutits till värdeandelssystemet.

Panthavare och andra rättsinnehavare kan anmäla sina rättigheter för registrering på aktieägarens värdeandelskonto. Om aktieägaren inte har något värdeandelskonto och om sökanden ger det kontoförande institutet en utredning om sin rätt, skall institutet i aktieägarens namn öppna ett värdeandelskonto på vilket aktien och innehavarens rätt registreras. Pantsättningen kan i detta fall registreras utan kontoinnehavarens skriftliga samtycke.

9 §

Verkan av anmälningstidens utgång

När anmälningstiden har gått ut kan de rättigheter som en aktieägare har i bolaget inte utövas, om rätten inte har registrerats i värdeandelssystemet enligt 8 §.

10 §

Aktier som registreras på gemensamt konto

Värdepapperscentralen skall senast vid anmälningstidens utgång i bolagets namn öppna ett gemensamt värdeandelskonto för de aktieägares räkning vilkas rättigheter inte inom anmälningstiden har krävts bli registrerade i värdeandelssystemet.

Om registrering enligt 8 § inte har krävts trots att tio år förflutit från anmälningstidens utgång, kan bolagsstämman besluta att rätten till en aktie som anslutits till värdeandelssystemet och de på denna grundade rättigheterna har förverkats. På en förverkad aktie tillämpas bestämmelserna om bolagets innehav av egna aktier.

Avförande av aktier ur värdeandelssystemet

11 §

Beslut om avförande

I bolagsstämmans beslut om ändring av bolagsordningen genom en strykning av en i 1 § avsedd bestämmelse om anslutning av bolagets aktier till värdeandelssystemet skall samtidigt bestämmas ett datum då aktierna avförs ur värdeandelssystemet, eller också skall styrelsen bemyndigas att besluta om saken. Beslutet om avförandet av aktierna och om tidpunkten för detta skall utan dröjsmål anmälas för registrering.

Bolaget skall senast tre månader innan aktierna avförs underrätta aktieägarna om beslutet. På underrättelsen skall 7 § 2 och 3 mom. tillämpas.

12 §

Upprättande av aktiebok och aktieägarförteckning samt utfärdande av aktiebrev

När aktier avförs ur värdeandelssystemet skall bolaget utan dröjsmål upprätta en aktiebok och en aktieägarförteckning enligt 3 kap. 15 § på basis av förteckningarna i värdeandelssystemet samt vid behov på basis av den föregående aktieboken.

På utfärdandet av aktiebrev skall 3 kap. 9 § tillämpas. Om en aktie är föremål för panträtt, utmätning eller säkerhetsåtgärder som har noterats på värdeandelskontot, får aktien inte avföras ur värdeandelssystemet utan att det samtidigt utfärdas ett aktiebrev, som överlämnas till panthavaren eller utsökningsmyndigheten.

DEL II

Förvaltning och bokslut

5 kap.

Bolagsstämma

Allmänna bestämmelser

1 §

Aktieägarnas beslutsfattande

Aktieägarna utövar sin beslutanderätt på bolagsstämman.

Aktieägarna kan utan hinder av 1 mom. och utan att hålla bolagsstämma enhälligt besluta om ärenden som ankommer på bolagsstämman. Beslutet skall registreras, dateras, numreras och undertecknas. Om det finns flera än en aktieägare i bolaget, skall minst två av dem underteckna beslutet. På det registrerade beslutet skall i övrigt tillämpas vad som föreskrivs om stämmoprotokoll.

2 §

Behörighet

Bolagsstämman beslutar om ärenden som enligt denna lag ankommer på den. I bolagsordningen kan föreskrivas att bolagsstämman beslutar om ärenden som hör till verkställande direktörens och styrelsens allmänna behörighet.

I 6 kap. 7 § föreskrivs hur ärenden som hör till bolagsstyrelsens och verkställande direktörens allmänna behörighet förs till bolagsstämman för avgörande. Om aktieägarna är eniga, kan de i enskilda fall också annars avgöra sådana ärenden.

3 §

Ordinarie och extra bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma skall hållas inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång.

Den ordinarie bolagsstämman skall besluta om

1) fastställande av bokslutet, vilket i ett moderbolag omfattar också fastställande av koncernbokslutet,

2) användningen av den vinst som balansräkningen utvisar,

3) val av styrelse- och förvaltningsrådsledamöter samt revisorer, om inte i denna lag eller bolagsordningen föreskrivs något annat om valet av dem eller om deras mandattider, samt om

4) andra ärenden som enligt bolagsordningen skall behandlas på den ordinarie bolagsstämman.

Extra bolagsstämma skall hållas om

1) så föreskrivs i bolagsordningen,

2) styrelsen anser att det finns skäl till det,

3) en aktieägare eller revisor kräver det i enlighet med 4 §, eller om

4) förvaltningsrådet anser det vara motiverat och enligt bolagsordningen har rätt att besluta om extra bolagsstämma.

4 §

Rätt att kräva extra bolagsstämma

Extra bolagsstämma skall hållas, om en revisor eller ägare till sammanlagt en tiondel eller en i bolagsordningen angiven mindre andel av samtliga aktier skriftligen kräver det för behandling av ett visst ärende. Stämmokallelse skall i ett privat aktiebolag utfärdas inom två veckor och i ett publikt aktiebolag inom en månad från det att yrkandet kom in till bolaget.

5 §

Rätt att få ett ärende upptaget till behandling vid bolagsstämman

En aktieägare har rätt att få ett ärende som enligt denna lag ankommer på bolagsstämman upptaget till behandling på stämman, om aktieägaren begär det skriftligen av styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i stämmokallelsen.

Deltagande i bolagsstämma

6 §

Aktieägarnas deltagande

Varje aktieägare har rätt att delta i bolagsstämman.

En förutsättning för deltagande är enligt 3 kap. 2 § 1 mom. att aktieägaren är införd i aktieboken eller har anmält sitt förvärv till bolaget och lagt fram en tillförlitlig utredning om detta. En förutsättning för deltagande i bolagsstämman i ett bolag som hör till värdeandelssystemet är att aktieägaren senast tio dagar före bolagsstämman är införd i aktieägarförteckningen så som förskrivs i 4 kap. 2 § 2 mom.

7 §

Anmälan

I bolagsordningen kan som en förutsättning för en aktieägares deltagande i bolagsstämman uppställas att denne anmäler sig till bolaget senast en viss dag, tidigast tio dagar före bolagsstämman. Den sista anmälningsdagen skall nämnas i stämmokallelsen.

8 §

Ombud och biträde

En aktieägare får utöva sin rätt vid bolagsstämman genom ombud. Ombudet skall visa upp en daterad fullmakt eller på något annat tillförlitligt sätt visa sin rätt att företräda aktieägaren. Fullmakten gäller endast en stämma, om inte något annat framgår av den.

En aktieägare och ett ombud får anlita biträde vid stämman.

9 §

Bolagets egna aktier

Deltagande i bolagsstämman kan inte ske med aktier som tillhör bolaget eller dess dottersammanslutning. Sådana aktier beaktas inte heller när det för ett giltigt beslut eller för utövande av en viss befogenhet krävs samtycke av samtliga aktieägare eller av ägarna till en viss andel av bolagets aktier.

10 §

Andra personers rätt att delta i stämman

Styrelse- och förvaltningsrådsledamöterna samt verkställande direktören har rätt att vara närvarande vid bolagsstämman, om inte denna i ett enskilt fall beslutar något annat. Styrelse- och förvaltningsrådsledamöterna samt verkställande direktören skall se till att aktieägarnas frågerätt enligt 25 § kan förverkligas. I revisionslagen (936/1994) föreskrivs om en revisors närvaro vid bolagsstämman. Bolagsstämman kan tillåta också andra personer att vara närvarande vid stämman.

Allmänt om beslutsfattandet

11 §

Ärenden som skall avgöras

Bolagsstämman får besluta endast om ärenden som har nämnts i kallelsen eller som enligt bolagsordningen skall behandlas på stämman. Ordinarie bolagsstämman skall dock alltid besluta om ärenden som nämns i 3 § 2 mom., och den kan besluta om revisorsval enligt 7 kap. 5 § samt behandla förslag till sådan särskild granskning som avses i 7 kap. 7 §.

Bolagsstämman kan utan hinder av 1 mom. besluta om sammankallande av en ny stämma och om överföring av ärenden till fortsatt stämma.

12 §

Röstetal

Var och en får vid bolagsstämman rösta med det sammanlagda röstetalet för de aktier som han företräder, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

13 §

Likställighetsprincipen

Bolagsstämman får inte fatta beslut som strider mot den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 §.

14 §

Jäv

En aktieägare eller dennes ombud får inte rösta i ett ärende om talan mot aktieägaren själv eller i ett ärende om aktieägarens befrielse från skadestånd eller någon annan förpliktelse mot bolaget. En aktieägare eller dennes ombud får inte heller rösta i ett ärende som gäller talan mot någon annan person eller befrielse av denne från en förpliktelse, om aktieägaren i ärendet har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte om samtliga aktieägare är jäviga.

15 §

Åsidosättande av formkrav

Ett ärende som har behandlats utan iakttagande av procedurbestämmelserna i denna lag eller bestämmelserna i bolagsordningen får avgöras endast om de aktieägare som berörs av försummelsen ger sitt samtycke.

Förfarandet på stämman

16 §

Platsen för stämman samt deltagande med tekniska hjälpmedel

Bolagsstämma skall hållas på bolagets hemort, om någon annan ort inte bestäms i bolagsordningen. Av synnerligen vägande skäl kan stämman hållas också på någon annan ort än hemorten eller den ort som anges i bolagsordningen.

I bolagsordningen kan föreskrivas att deltagande i stämman kan ske också med tekniska hjälpmedel. Också styrelsen kan besluta om saken, om annat inte föreskrivs i bolagsordningen. En förutsättning för detta förfarande är att deltaganderätten och riktigheten av rösträkningen kan kontrolleras på motsvarande sätt som vid en vanlig bolagsstämma. Möjligheten att delta med tekniska hjälpmedel skall nämnas i stämmokallelsen. I stämmokallelsen skall också nämnas eventuella begränsningar i yttranderätten för aktieägare som deltar med tekniska hjälpmedel.

17 §

Sammankallande

Bolagsstämma sammankallas av styrelsen. I bolagsordningen kan bestämmas att också förvaltningsrådet har rätt att sammankalla bolagsstämma.

Om bolagsstämma inte sammankallas trots att en kallelse borde utfärdas enligt lag, bolagsordningen eller bolagsstämmans beslut eller om de gällande bestämmelserna och föreskrifterna om stämmokallelse har överträtts i något väsentligt avseende, skall länsstyrelsen på ansökan av en styrelse- eller förvaltningsrådsledamot, verkställande direktören, en revisor eller en aktieägare berättiga sökanden att sammankalla stämman på bolagets bekostnad. Länsstyrelsens beslut kan verkställas även om det inte vunnit laga kraft.

18 §

Stämmokallelsens innehåll

I stämmokallelsen skall nämnas bolagets namn, tid och plats för stämman samt de ärenden som skall behandlas på stämman. Om ett ärende som gäller ändring av bolagsordningen skall behandlas på stämman, skall ändringens huvudsakliga innehåll nämnas i kallelsen.

Särskilda bestämmelser om stämmokallelsens innehåll finns i

1) 7 §, som gäller anmälan,

2) 16 § 2 mom., som gäller användning av tekniska hjälpmedel,

3) 19 § 3 mom., som gäller senare stämma,

4) 9 kap. 4 § 2 mom., som gäller riktad emission,

5) 15 kap. 5 § 3 mom., som gäller inlösen genom minskning av aktiekapitalet,

6) 15 kap. 6 § 3 mom., som gäller riktat förvärv och riktad inlösen av egna aktier och 15 kap. 9 § 3 mom., som gäller sammanläggning av aktier,

7) 16 kap. 10 § 2 mom., som gäller fusion, samt i

8) 17 kap. 10 § 2 mom., som gäller delning.

19 §

Kallelsetid

Stämmokallelse skall utfärdas tidigast två månader och senast en vecka före bolagsstämman, den sista anmälningsdagen enligt 7 § eller den i 4 kap. 2 § 2 mom. angivna dagen för bolag som har anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag kan kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovan nämnda dagen.

Särskilda bestämmelser om kallelsetiden finns i

1) 24 § 3 mom., som gäller fortsatt stämma,

2) 16 kap. 10 § 1 mom., som gäller fusion,

3) 17 kap. 10 § 1 mom., som gäller delning, samt i

4) 20 kap. 3 § 2 mom., som gäller likvidation.

Om en förutsättning för ett giltigt beslut enligt bolagsordningen är att beslutet fattas på två stämmor, får kallelse till den senare stämman inte utfärdas förrän den första stämman har hållits. I kallelsen skall nämnas det beslut som den första stämman har fattat.

20 §

Kallelsesätt

Till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget skall sändas en skriftlig stämmokallelse, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Utöver vad som föreskrivs i bolagsordningen skall till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget sändas en skriftlig kallelse, om stämman skall behandla en sådan ändring av bolagsordningen som avses i 29 §. Motsvarande bestämmelser om skriftlig kallelse finns i

1) 16 kap. 10 § 2 mom., som gäller det överlåtande bolaget vid fusion,

2) 17 kap. 10 § 2 mom., som gäller det ursprungliga bolaget vid delning, samt

3) 20 kap. 3 § 2 mom., som gäller bolags likvidation och 20 kap. 18 § 1 mom., som gäller fortsatt likvidation.

21 §

Stämmohandlingar samt framläggande och sändande av dessa

Styrelsens beslutsförslag samt, om bokslutet behandlas på stämman, bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen skall i minst en veckas tid före stämman hållas tillgängliga för aktieägarna på bolagets huvudkontor eller webbsidor, utan dröjsmål sändas till aktieägare som ber om dem samt läggas fram på bolagsstämman.

Om ett beslut gäller emission av aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, fondförhöjning av aktiekapitalet, vinstutdelning, utbetalning av medel från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet, minskning av aktiekapitalet, förvärv eller inlösen av egna aktier eller likvidation, och om bokslutet inte behandlas på stämman gäller 1 mom. också

1) det senaste bokslutet samt den senaste verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen,

2) ett beslut som eventuellt efter den senaste räkenskapsperioden har fattats om utbetalning av bolagets medel,

3) delårsrapporter som har upprättats efter den senaste räkenskapsperioden, samt

4) styrelsens redogörelse för sådana händelser efter det senaste bokslutet eller den senaste delårsrapporten som väsentligt påverkar bolagets ställning.

I 16 kap. 11 § och 17 kap. 11 § föreskrivs om handlingar som i samband med fusions- och delningsbeslut skall hållas tillgängliga och sändas till den som ber om dem.

22 §

Undantag från skyldigheten att hålla handlingar tillgängliga och sända dem

Vad som i 21 § föreskrivs om att hålla bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen tillgängliga före bolagsstämman och sända dem tillämpas inte, om bolaget i enlighet med värdepappersmarknadslagen har offentliggjort informationen senast en vecka före bolagsstämman.

23 §

Ordförande, röstlängd och protokoll

Bolagsstämman skall öppnas av en person som utsetts av sammankallaren. Bolagsstämman väljer en ordförande för sig, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. Om i bolagsordningen föreskrivs om bolagsstämmans ordförande, skall ordföranden också öppna stämman.

Ordföranden skall se till att det över de närvarande aktieägarna, ombuden och biträdena upprättas en förteckning i vilken införs varje aktieägares aktieantal och röstetal (*röstlängd*). Aktieägarförteckningen skall läggas fram på stämman.

Ordföranden skall se till att protokoll förs vid stämman. I protokollet skall antecknas besluten samt röstningsresultaten. Ordföranden och en för ändamålet vald justerare skall underteckna protokollet. Röstlängden skall tas in i eller fogas till stämmoprotokollet. Protokollen skall numreras löpande och förvaras på betryggande sätt.

Protokollet skall senast två veckor efter stämman hållas tillgängligt för aktieägarna på bolagets huvudkontor eller läggas ut på bolagets webbsidor, och en kopia av protokollet skall sändas till de aktieägare som ber om det. Aktieägarna har rätt att få kopior av protokollbilagor mot ersättande av bolagets kostnader.

24 §

Fortsatt stämma

Bolagsstämman kan besluta att behandlingen av ett ärende skall överföras till en fortsatt stämma.

Den ordinarie bolagsstämman kan överföra ett ärende som gäller godkännande av bokslutet och användning av bolagets vinst till en fortsatt stämma, om ägare till minst en tiondel av samtliga aktier kräver det. Den fortsatta stämman skall hållas tidigast en månad och senast tre månader efter den ordinarie bolagsstämman. Beslutet behöver inte på yrkande av en minoritet skjutas upp flera gånger.

Till den fortsatta stämman skall utfärdas en särskild kallelse, om den hålls över fyra veckor efter bolagsstämman. En kallelse till fortsatt stämma kan alltid utfärdas senast fyra veckor före stämman.

25 §

Frågerätt

Styrelsen och verkställande direktören skall vid bolagsstämman på begäran av en aktieägare ge närmare upplysningar om omständigheter som kan inverka på bedömningen av ett ärende som behandlas på stämman. Om stämman behandlar bokslutet, gäller skyldigheten också bolagets ekonomiska ställning över huvud taget, inklusive bolagets förhållande till en annan sammanslutning eller stiftelse som hör till samma koncern. Information som skulle medföra väsentlig olägenhet för bolaget får emellertid inte lämnas ut.

Om en aktieägares frågor kan besvaras endast utgående från information som stämman inte har tillgång till, skall svaret ges skriftligen inom två veckor. Svaret skall ges den aktieägare som har ställt frågan samt andra aktieägare som ber om det.

Beslutskrav

26 §

Majoritetsbeslut

Som bolagsstämmans beslut gäller det förslag som har biträtts med mer än hälften av de avgivna rösterna, om inte annat föreskrivs i denna lag. Vid val anses den vald som har

fått de flesta rösterna. Bolagsstämman kan före valet besluta att den blir vald som får mer än hälften av de avgivna rösterna. Vid lika röstetal avgörs val genom lottdragning medan andra omröstningar avgörs med ordförandens röst, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

I bolagsordningen kan majoritetskravet lindras endast i fråga om val.

27 §

Beslut med kvalificerad majoritet

Om ett beslut skall fattas med kvalificerad majoritet gäller som bolagsstämmans beslut det förslag som har biträtts med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädda aktierna.

Om inte annat föreskrivs i denna lag eller i bolagsordningen förutsätts kvalificerad majoritet för beslut som gäller

1) ändring av bolagsordningen,
2) riktad aktieemission,
3) emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier,
4) förvärv och inlösen av egna aktier i ett publikt aktiebolag,
5) riktat förvärv av egna aktier,
6) fusion,
7) delning, samt
8) likvidation och avslutande av likvidation.

Om det finns aktier av olika slag i bolaget, är en förutsättning för ett giltigt beslut om fusion i det överlåtande bolaget, delning i det ursprungliga bolaget, likvidation och avslutande av likvidation samt om riktat förvärv av egna aktier i ett publikt aktiebolag dessutom att beslutet biträds med en kvalificerad majoritet av de aktier av varje slag som är företrädda vid stämman.

Kravet på kvalificerad majoritet kan inte lindras genom en bestämmelse i bolagsordningen.

28 §

Ändring av ett aktieslags rättigheter

Ett beslut om en sådan ändring av bolagsordningen att olika aktieslag sammanslås eller ett helt aktieslags rättigheter annars försämras, skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 27 §. En förutsättning för ett giltigt beslut är dessutom att beslutet biträds med en kvalificerad majoritet av de aktier av varje slag som är företrädda vid stämman samt att samtycke fås av majoriteten av de aktieägare som har aktier av de slag vilkas rättigheter försämras.

29 §

En aktieägares samtycke

En aktieägares samtycke till ändring av bolagsordningen skall inhämtas när

1) aktieägarens rätt till en andel av bolagets vinst eller nettoförmögenhet minskas genom en sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 13 kap. 9 §,
2) aktieägarens betalningsskyldighet gentemot bolaget ökas,
3) rätten att förvärva aktieägarens aktier i bolaget begränsas genom att det i bolagsordningen tas in en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 7 § eller en sådan samtyckesklausul som avses i 3 kap. 8 §,
4) aktieägarens rätt att kräva vinstutdelning begränsas på det sätt som avses i 13 kap. 7 §,
5) aktieägarens aktie förenas med ett sådant inlösenvillkor som avses i 15 kap. 10 §,
6) bolagets rätt till skadestånd begränsas på det sätt som avses i 22 kap. 9 §, eller när
7) det inbördes förhållandet mellan de rättigheter som aktier av samma slag medför ändras på ett sätt som berör aktieägarens aktier.

Aktieägarens samtycke skall inhämtas också för riktad inlösen av aktieägarens aktier enligt 15 kap. 6 § eller för beslut om ändring av företagsformen enligt 19 kap. 5 §.

Bolagsstämman får inte fatta beslut som strider mot den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 § utan samtycke av den aktieägare på vars bekostnad en otillbörlig fördel ges.

Övriga bestämmelser

30 §

Ändring av bolagsordningen

Bolagsstämman beslutar om ändring av bolagsordningen. Beslutet skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 27 §.

Ett beslut om ändring av bolagsordningen skall utan dröjsmål anmälas för registrering och får inte verkställas förrän det har registrerats. Om en ändring av bolagsordningen förutsätter verkställighetsåtgärder som skall registreras, skall ändringen dock anmälas för registrering och registreras i samband med verkställighetsåtgärderna.

Om den rätt som en aktie medför bestäms utifrån aktiens nominella belopp, skall denna rätt inte påverkas av att det nominella beloppet slopas, om inte något annat beslutas.

31 §

Klander av beslut

I 21 kap. föreskrivs om klander av bolagsstämmans beslut.

6 kap.

Aktiebolagets ledning och företrädare

Ledning

1 §

Bolagets ledning

Bolaget skall ha en styrelse. Det kan också ha en verkställande direktör och ett förvaltningsråd.

I 1 kap. 7 § föreskrivs om förbud mot beslut som strider mot likställighetsprincipen, i 1 kap. 8 § om omsorgsplikten och i 22 kap. om skadeståndsansvar.

I 25—28 § föreskrivs om företrädande av bolaget.

Styrelsens uppgifter och beslutsfattande

2 §

Styrelsens allmänna uppgifter

Styrelsen svarar för bolagets förvaltning och för att bolagets verksamhet är ändamålsenligt organiserad (*allmän behörighet*). Styrelsen svarar för att bolagets bokföring och tillsynen över medelsförvaltningen är ordnad på behörigt sätt.

Styrelsen och styrelseledamöter får inte följa sådana beslut av bolagsstämman, förvaltningsrådet eller styrelsen som strider mot denna lag eller bolagsordningen och således är ogiltiga.

3 §

Styrelsens beslutsfattande

Som styrelsens beslut gäller majoritetens åsikt, om det inte i bolagsordningen förutsätts kvalificerad majoritet. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst. Om rösterna faller lika vid val av ordförande och om något annat inte har bestämts när styrelsen valdes eller föreskrivits i bolagsordningen, avgörs valet genom lottdragning.

Styrelsen är beslutför när över hälften av dess ledamöter är närvarande, om inte bolagsordningen förutsätter ett större antal. I antalet beaktas de valda styrelseledamöterna. När antalet räknas ut anses de jäviga ledamöterna inte vara närvarande. Styrelsen får inte avgöra ett ärende om inte samtliga styrelseledamöter i mån av möjlighet har getts tillfälle att delta i behandlingen av det. Om en styrelseledamot har förhinder skall dennes ersättare ges tillfälle att delta i behandlingen. Om ett beslut fattas utan att styrelsen sammanträder skall beslutet registreras, undertecknas, numreras och förvaras som styrelsens mötesprotokoll.

4 §

Jäv för styrelseledamöter

En styrelseledamot får inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller ett avtal mel-

lan styrelseledamoten och bolaget. En styrelseledamot får inte heller delta i behandlingen av ett ärende som gäller avtal mellan bolaget och tredje man, om styrelseledamoten i ärendet har ett väsentligt intresse som kan stå i strid med bolagets intresse. Vad som här föreskrivs om avtal skall på motsvarande sätt tillämpas på andra rättshandlingar samt på rättegångar och annan talan.

5 §

Styrelsens sammanträden

Styrelsens ordförande svarar för att styrelsen sammanträder vid behov. Styrelsen skall sammankallas om en styrelseledamot eller verkställande direktören kräver det. Om styrelsens ordförande trots allt inte sammankallar styrelsen kan kallelsen utfärdas av en styrelseledamot, under förutsättning att hälften av styrelseledamöterna godkänner förfarandet, eller av verkställande direktören.

Styrelsen kan besluta att även någon annan än en styrelseledamot får vara närvarande vid sammanträdet. I 18 § föreskrivs om verkställande direktörens rätt att delta i sammanträdet. Också i bolagsordningen kan föreskrivas om närvaro.

6 §

Styrelsens protokoll

Vid styrelsens sammanträde skall föras protokoll som undertecknas av sammanträdets ordförande och, om styrelsen består av flera ledamöter, av minst en av styrelsen därtill utsedd ledamot. Styrelseledamöterna och verkställande direktören har rätt att få sin avvikande mening antecknad i protokollet. Protokollen skall numreras löpande och förvaras på betryggande sätt.

7 §

Överföring av uppgifter

Styrelsen kan i enskilda fall eller med stöd av bolagsordningen fatta beslut i ärenden som hör till en verkställande direktörs allmänna behörighet, också då bolaget har en verkställande direktör.

Styrelsen kan föra ett ärende som hör till dess eller till verkställande direktörens allmänna behörighet till bolagsstämman för avgörande.

Styrelseledamöter samt medlemskapets början och upphörande

8 §

Styrelseledamöter, ersättare och ordförande

Till styrelsen skall väljas minst en och högst fem ordinarie ledamöter, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. Om styrelsen har färre än tre ledamöter skall till den dessutom höra minst en ersättare. Vad som i denna lag förskrivs om ledamöter gäller också ersättare.

Om styrelsen har flera ledamöter skall för den väljas en ordförande. Ordföranden väljs av styrelsen, om inte annat beslutades då styrelsen valdes eller om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

9 §

Val av styrelseledamöter

Styrelseledamöterna väljs av bolagsstämman, om det inte i bolagsordningen föreskrivs att de skall väljas av förvaltningsrådet. I bolagsordningen kan föreskrivas att mindre än hälften av styrelseledamöterna skall väljas i någon annan ordning. Har en ledamot dock inte valts i annan ordning kan bolagsstämman förrätta valet, om inte annat följer av bolagsordningen.

10 §

Styrelseledamöternas behörighet

Den får inte vara styrelseledamot som är minderårig, för vilken har förordnats en intressebevakare, vars handlingsbehörighet har begränsats eller som är försatt i konkurs. I lagen om näringsförbud (1059/1985) föreskrivs om ett näringsförbuds inverkan på behörigheten.

Minst en styrelseledamot skall vara bosatt

inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte registermyndigheten beviljar bolaget dispens från detta krav.

11 §

Styrelseledamöternas mandattid

I ett privat aktiebolag fortgår styrelseledamöternas mandattid tills vidare. I ett publikt aktiebolag upphör mandattiden vid utgången av den följande ordinarie bolagsstämman efter valet. I bolagsordningen kan föreskrivas på annat sätt om mandattiden. Mandattiden upphör och en ny ledamots mandattid börjar vid utgången av den bolagsstämma som beslutat välja den nya ledamoten, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen eller beslutas vid valet av ny ledamot.

12 §

En styrelseledamots avgång

En styrelseledamot kan avgå från sitt uppdrag före mandattidens utgång.

Avgången träder i kraft tidigast då den har anmälts till styrelsen. Om en ledamot inte har valts av bolagsstämman skall också den som har valt ledamoten underrättas om avgången.

En styrelseledamot som vid sin avgång har skäl att anta att bolaget inte längre har några andra styrelseledamöter är skyldig att se till att bolagsstämman sammankallas för att välja en ny styrelse.

13 §

Entledigande av styrelseledamot

En styrelseledamot kan före mandattidens utgång entledigas av den som valt styrelseledamoten till uppdraget. En styrelseledamot som inte har valts av bolagsstämman kan dock entledigas av bolagsstämman, om bolagsordningen har ändrats så att valrätt inte längre föreligger.

Mandattiden för en entledigad ledamot upphör vid utgången av den bolagsstämma som beslutar om entledigandet, om inte bolagsstämman bestämmer någon annan tidpunkt. Mandattiden för en ledamot som har entledigats av någon annan än bolagsstämman upphör omedelbart, om inte annat framgår i samband med entledigandet.

14 §

Komplettering av styrelsen

Om en styrelseledamots uppdrag upphör under mandattiden eller om en styrelseledamot förlorar sin behörighet enligt 10 §, träder i stället för styrelseledamoten en ersättare enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen eller beslutades då ersättaren valdes. Om någon ersättare inte finns, skall styrelsens övriga ledamöter se till att en ny ledamot väljs för den återstående mandattiden. Om valet dock ankommer på bolagsstämman och styrelsen jämte ersättare är beslutför, kan valet ske vid följande bolagsstämma.

Andra bestämmelser om styrelsen

15 §

Koncernförhållande

Om bolaget ha blivit moderbolag eller upphört att vara moderbolag, skall styrelsen utan dröjsmål underrätta en dottersammanslutnings styrelse eller motsvarande organ om detta. Dottersammanslutningens styrelse eller motsvarande organ skall ge moderbolagets styrelse den information som behövs för bedömning av koncernens ställning samt för beräkning av dess verksamhetsresultat.

16 §

Avtal med ett bolags enda aktieägare

Sådana avtal och förbindelser mellan bolaget och dess enda aktieägare som inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet skall antecknas i eller fogas till styrelsens

mötesprotokoll.

Verkställande direktör

17 §

Verkställande direktörens allmänna uppgifter

Verkställande direktören skall sköta bolagets löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter (*allmän behörighet*). Verkställande direktören svarar för att bolagets bokföring är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt. Verkställande direktören skall ge styrelsen och dess ledamöter de upplysningar som styrelsen behöver för att sköta sina uppgifter.

Verkställande direktören får vidta åtgärder som med beaktande av omfattningen och arten av bolagets verksamhet är exceptionella eller av stor betydelse endast om han eller hon har styrelsens bemyndigande eller styrelsens beslut inte kan inväntas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I det sistnämnda fallet skall styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

18 §

Verkställande direktörens närvaro vid styrelsens sammanträden

Verkställande direktören har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden också utan att vara styrelseledamot, om inte styrelsen beslutar något annat.

19 §

Bestämmelser som skall tillämpas på verkställande direktören och dennes ställföreträdare

På verkställande direktören skall dessutom tillämpas vad som föreskrivs om styrelseledamöter i 2 § 2 mom. som gäller giltiga beslut, i 4 § som gäller jäv och i 10 § 1 mom. som gäller behörighet. Verkställande direktören skall dock alltid vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte registermyndigheten beviljar dispens från detta krav.

Vad som i denna lag föreskrivs om verkställande direktören skall tillämpas också på ställföreträdaren.

20 §

Val av verkställande direktör samt dennes avgång och entledigande

Verkställande direktören utses av styrelsen.

Verkställande direktören har rätt att avgå från uppdraget. Avgången träder i kraft tidigast då styrelsen har underrättats om den.

Styrelsen kan entlediga verkställande direktören. Entledigandet träder i kraft omedelbart, om styrelsen inte beslutar om en senare tidpunkt.

Förvaltningsråd

21 §

Förvaltningsrådets uppgifter

Bestämmelserna om ett förvaltningsråd skall ingå i bolagsordningen. Förvaltningsrådet skall övervaka bolagets förvaltning, som styrelsen och verkställande direktören ansvarar för. I bolagsordningen kan föreskrivas att förvaltningsrådet utser styrelsen.

I övrigt kan förvaltningsrådet i bolagsordningen ges endast uppgifter som hör till styrelsens allmänna behörighet och uppgifter som inte bestämts ankomma på andra organ. Förvaltningsrådet kan inte ges rätt att företräda bolaget.

22 §

Förvaltningsrådets rätt att få upplysningar

Styrelsen, styrelseledamöterna och verkställande direktören skall ge förvaltningsrådet och dess ledamöter de upplysningar som det behöver för att sköta sina uppgifter.

23 §

Förvaltningsrådets ledamöter och ordförande

Förvaltningsrådet skall ha minst tre ledamöter. Verkställande direktören och styrelseledamöterna får inte höra till förvaltningsrådet. För förvaltningsrådet skall väljas en ordförande. Ordföranden väljs av förvaltningsrådet, om inte annat beslutas när förvaltningsrådet väljs eller om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

24 §

Bestämmelser som tillämpas på förvaltningsrådet

På förvaltningsrådet och dess ledamöter skall dessutom tillämpas vad som i 2 § 2 mom. föreskrivs om ogiltiga beslut, i 3—6 § om beslutsfattande, jäv, sammanträde och protokoll samt i 9—13 § om val, behörighet, mandattid, avgång och entledigande.

Företrädande

25 §

Styrelsen och verkställande direktören som företrädare

Bolaget företräds av styrelsen. Verkställande direktören kan företräda bolaget i ärenden som enligt 17 § hör till hans eller hennes uppgifter.

26 §

Övriga företrädare

I bolagsordningen kan föreskrivas att en styrelseledamot eller verkställande direktören har rätt att företräda bolaget eller att styrelsen kan ge någon av sina ledamöter, verkställande direktören eller någon annan namngiven person rätt att företräda bolaget. Styrelsen kan när som helst återkalla denna rätt.

27 §

Begränsning av rätten att företräda bolaget

I handelsregistret kan antecknas endast sådan begränsning av rätten att företräda bolaget som innebär att två eller flera personer endast tillsammans har denna rätt.

En företrädares befogenhet begränsas genom bolagsordningens bestämmelse om verksamhetsområdet.

28 §

Bindande verkan av en företrädares åtgärder

En rättshandling som på bolagets vägnar har företagits av en sådan företrädare för bolaget som avses i denna lag är inte bindande för bolaget, om

1) företrädaren har handlat i strid med en i denna lag angiven begränsning av sin behörighet,

2) företrädaren har handlat i strid med en sådan begränsning som avses i 27 § 1 mom., eller om

3) företrädaren har överskridit sin befogenhet och motparten insåg eller borde ha insett detta.

I sådana fall som avses i 1 mom. 3 punkten kan som ett tillräckligt bevis för att motparten insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds inte anses enbart den omständigheten att befogenhetsbegränsningarna har registrerats.

7 kap.

Revision och särskild granskning

Revision

1 §

Tillämplig lag

I fråga om revision av aktiebolag gäller vad som föreskrivs i detta kapitel och i revisionslagen.

Med godkänd revisor avses i denna lag en person eller sammanslutning som avses i 2 § 2 punkten i revisionslagen.

2 §

Revisorsval

Revisorsval förrättas av bolagsstämman. Om flera revisorer skall väljas, kan det före-

skrivas i bolagsordningen att en eller vissa av dem, dock inte alla, väljs i någon annan ordning.

3 §

Revisorssuppleant

Bolagsstämman kan välja en eller flera revisorssuppleanter. Om för ett aktiebolag väljs endast en revisor som inte är en sådan godkänd revisionssammanslutning som avses i 5 och 6 § i revisionslagen, skall åtminstone en revisorssuppleant väljas.

Vad som i denna lag och revisionslagen föreskrivs om revisorer gäller också i fråga om en revisorssuppleant.

4 §

En revisors mandattid

I ett privat aktiebolag fortgår revisorns mandattid tills vidare. I ett publikt aktiebolag upphör mandattiden vid utgången av den följande ordinarie bolagsstämman efter valet. I bolagsordningen kan föreskrivas på annat sätt om mandattiden. Mandattiden upphör och en ny revisors mandattid börjar vid utgången av den bolagsstämma som beslutar om val av ny revisor, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen eller om inte något annat beslutas när den nya revisorn väljs.

5 §

Minoritetens rätt att kräva en godkänd revisor

I ett bolag där någon godkänd revisor enligt lag eller bolagsordningen inte behöver väljas, skall bolagsstämman välja en godkänd revisor, om aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädda aktierna kräver det på den ordinarie bolagsstämman eller på den bolagsstämma där ärendet enligt stämmokallelsen skall behandlas. Väljer bolagsstämman inte en godkänd revisor, förordnar länsstyrelsen en godkänd revisor i den ordning som föreskrivs i 27 § 1 och 3 mom. i revisionslagen, om en aktieägare inom en månad efter bolagsstämman ansöker om ett förordnande.

6 §

Särskild skyldighet att välja en CGR-revisor

I ett publikt aktiebolag skall minst en av de revisorer som bolagsstämman väljer vara godkänd av Centralhandelskammaren.

Särskild granskning

7 §

Beslut om särskild granskning

En aktieägare kan hos länsstyrelsen på bolagets hemort ansöka om särskild granskning av bolagets förvaltning och bokföring under en viss förfluten tid eller om särskild granskning av vissa åtgärder eller omständigheter. En förutsättning är att förslaget har behandlats på bolagsstämman och biträtts så som avses i 2 mom. Ansökan till länsstyrelsen skall göras inom en månad från bolagsstämman.

Granskningsförslaget skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman eller på den bolagsstämma där ärendet enligt stämmokallelsen skall behandlas. En förutsättning för ansökan är att aktieägare med minst en tiondel av alla aktier eller med en tredjedel av de vid stämman företrädda aktierna har biträtt förslaget. I ett publikt aktiebolag med olika slag av aktier kan en sådan ansökan göras, om förslaget har biträtts med minst en tiondel av alla aktier av ett visst slag eller med en tredjedel av de vid stämman företrädda aktierna av detta slag.

Länsstyrelsen skall höra bolagets styrelse och, om granskningen enligt ansökan gäller en viss persons åtgärder, denna person. Ansökan skall bifallas, om det anses föreligga vägande skäl för granskningen. Länsstyrelsen kan förordna en eller flera särskilda granskare. Ett sådant förordnande kan verkställas trots att det inte vunnit laga kraft.

8 §

Särskild granskare

En särskild granskare skall vara en fysisk

person eller en godkänd revisionssammanslutning. Den särskilda granskaren skall ha den ekonomiska och juridiska sakkunskap och erfarenhet som granskningsuppdragets art och omfattning förutsätter. Vad som i 22 kap. 6—10 § och 24 kap. 3 § i denna lag samt i 15, 21—25 och 44 § i revisionslagen föreskrivs om en revisor skall på motsvarande sätt tillämpas på en särskild granskare.

9 §

Granskningsyttrande

Över en särskild granskning skall ges ett yttrande till bolagsstämman. Yttrandet skall i minst en veckas tid före bolagsstämman hållas tillgängligt för aktieägarna på bolagets huvudkontor eller webbsidor och utan dröjsmål sändas till de aktieägare som ber om det samt läggas fram på bolagsstämman.

10 §

Arvode och övriga kostnader

En särskild granskare har rätt till ett arvode av bolaget. Bolaget svarar också för de övriga kostnaderna för särskild granskning. En domstol kan dock av särskilda skäl ålägga en aktieägare som har ansökt om särskild granskning att helt eller delvis ersätta bolaget för granskningskostnaderna.

8 kap.

Eget kapital, bokslut, verksamhetsberättelse och koncern

Eget kapital

1 §

Indelning och användning av eget kapital

Ett bolags egna kapital indelas i balansräkningen i bundet eget kapital och fritt eget kapital. Aktiekapitalet samt uppskrivningsfonden, fonden för verkligt värde och omvärderingsfonden, vilka avses i bokföringslagen, hänförs till det bundna egna kapitalet. Övriga fonder samt räkenskapsperiodens och föregående räkenskapsperioders vinst hänförs till det fria egna kapitalet.

I lagen om införande av aktiebolagslagen (/) föreskrivs om reservfonder och överkursfonder som har avsatts innan denna lag trätt i kraft.

Bestämmelser om utbetalning och annan användning av eget kapital finns utom i detta kapitel också i 13—15 kap.

2 §

Fonden för inbetalt fritt eget kapital

I fonden för inbetalt fritt eget kapital skall tas upp den del av aktiernas teckningspris som enligt avtalet om bolagsbildning eller emissionsbeslutet inte skall tas upp i aktiekapitalet och som enligt bokföringslagen inte skall tas upp som en post under främmande kapital, samt en sådan annan investering av eget kapital som inte tas upp i någon annan fond. I fonden skall tas upp också det belopp med vilket aktiekapitalet minskas och som inte används till täckning av förlust eller utbetalning av medel.

Bokslut och verksamhetsberättelse

3 §

Tillämpning av bokföringslagen

Bokslutet och verksamhetsberättelsen skall upprättas i enlighet med bokföringslagen och detta kapitel.

4 §

Räkenskapsperiod

Bestämmelserna om bolagets räkenskapsperiod tas vid bolagsbildningen in i avtalet om bolagsbildning eller i bolagsordningen. Också då det inte föreskrivs om räkenskapsperioden i bolagsordningen beslutar bolagsstämman om ändring av räkenskapsperioden. Ändringen träder i kraft då den har registre-

rats.

5 §

Verksamhetsberättelse

Av verksamhetsberättelsen skall alltid framgå den information som anges i denna lag.

Verksamhetsberättelsen skall innehålla styrelsens förslag till disposition av bolagets vinst samt styrelsens förslag till eventuell utbetalning av annat fritt eget kapital.

I verksamhetsberättelsen skall uppges,

1) antalet aktier av varje aktieslag och bolagsordningens huvudsakliga bestämmelser om varje aktieslag, samt

2) de huvudsakliga villkoren för kapitallån och den på lånen upplupna, icke kostnadsförda räntan.

I verksamhetsberättelsen skall uppges bolagets utländska filialer.

6 §

Verksamhetsberättelsens uppgifter om närståendelån

I verksamhetsberättelsen skall separat uppges penninglån, säkerheter och ansvarsförbindelser till personer som står bolaget nära samt de huvudsakliga villkoren för dessa, i det fall att penninglånen, säkerheterna och anvarsförbindelserna sammanlagt överstiger 20 000 euro eller utgör mer än fem procent av bolagets eget kapital enligt balansräkningen.

Ett bolag och en person anses vara närstående till varandra, om den ena parten kan utöva ett bestämmande inflytande över den andra eller ett betydande inflytande över beslut som gäller den andras ekonomi och affärsverksamhet.

7 §

Verksamhetsberättelsens uppgifter om strukturella och finansiella arrangemang

Av verksamhetsberättelsen skall framgå

1) om bolaget har blivit moderbolag, om bolaget har varit övertagande bolag vid en fusion eller delning eller om bolaget har delats,

2) det huvudsakliga innehållet i ett sådant emissionsbeslut som avses i 9 kap. 5 och 17 §,

3) det huvudsakliga innehållet i ett beslut som i enlighet med 10 kap. 3 § har fattats om emission av optionsrätter och andra särskilda rätter som berättigar till aktier,

4) de huvudsakliga villkoren för aktieteckning som baserar sig på tidigare emitterade optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, samt

5) styrelsens gällande fullmakter att emittera aktier samt optionsrätter och andra särskilda rätter som berättigar till aktier.

8 §

Verksamhetsberättelsens uppgifter om egna aktier

I verksamhetsberättelsen skall för varje aktieslag uppges

1) det sammanlagda antal aktier i bolaget och moderbolaget som bolaget och dess dottersammanslutningar innehar och har mottagit som pant samt dessas relativa andelar av samtliga aktier och röstetalet för dem, samt

2) de egna aktier och aktier i moderbolaget som bolaget har förvärvat och mottagit som pant under räkenskapsperioden samt avyttring och ogiltigförklaring av dessa.

I verksamhetsberättelsen skall lämnas följande uppgifter om egna aktier och aktier i moderbolaget som under räkenskapsperioden har förvärvats och mottagits som pant av bolaget samt avyttrats och förklarats ogiltiga:

1) hur aktierna har tillfallit bolaget eller avyttrats,

2) aktiernas antal och relativa andel av samtliga aktier, samt

3) betalt vederlag.

Aktier som bolaget innehar skall uppges separat från aktier som det har tagit emot som pant. Om aktier har tagits emot från eller överlåtits till en närstående, skall denne nämnas vid namn.

9 §

Koncernbokslut

Koncernbokslut skall, utöver vad som föreskrivs annanstans, upprättas i enlighet med detta kapitel.

Moderbolaget skall alltid upprätta ett koncernbokslut, om det betalar ut medel till aktieägarna eller är ett publikt aktiebolag.

10 §

Registrering av bokslut och verksamhetsberättelse

Bolaget skall göra registeranmälan om bokslutet och verksamhetsberättelsen inom två månader från det att bokslutet har fastställts. Till anmälan skall fogas en kopia av revisionsberättelsen och koncernrevisionsberättelsen samt en styrelseledamots eller verkställande direktörens skriftliga intyg över datum för fastställande av bokslutet och över bolagsstämmans beslut om bolagets vinst.

Om den skyldighet som föreskrivs i 1 mom. åsidosätts, kan registermyndigheten ålägga verkställande direktören eller en styrelseledamot att vid vite fullgöra skyldigheten inom utsatt tid. I ett beslut i vilket registermyndigheten har satt ut vite får ändring inte sökas genom besvär. Om skyldigheten åsidosätts, kan bolaget i enlighet med 20 kap. 4 § försättas i likvidation eller avföras ut handelsregistret.

11 §

Bokföringsnämndens anvisningar och utlåtanden

Bokföringsnämnden kan så som föreskrivs i 8 kap. 2 § i bokföringslagen ge anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av denna lags bestämmelser om upprättande av bokslut och utarbetande av verksamhetsberättelse.

Koncern

12 §

Koncern

Om ett aktiebolag har i 1 kap. 5 § i bokföringslagen avsett bestämmande inflytande i en annan inhemsk eller utländsk sammanslutning eller stiftelse, är aktiebolaget moderbolag medan den andra parten är dottersammanslutning. Moderbolaget och dess dottersammanslutningar bildar en koncern.

Ett aktiebolag har bestämmande inflytande i en annan sammanslutning eller stiftelse också då aktiebolaget tillsammans med en eller flera av sina dottersammanslutningar eller då en dottersammanslutning ensam eller tillsammans med andra dottersammanslutningar har sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen.

Vad som i 1 kap. 5 § i bokföringslagen föreskrivs om bokföringsskyldiga skall tillämpas på aktiebolag som avses ovan, och vad som i 1 kap. 5 § i bokföringslagen föreskrivs om målföretag skall tillämpas på sådana andra inhemska eller utländska sammanslutningar eller stiftelser som avses ovan.

DEL III

Finansiering

9 kap.

Aktieemission

Allmänna bestämmelser

1 §

Aktieemission

Bolaget kan emittera nya aktier eller avyttra egna aktier som det innehar (*aktieemission*).

Vid en aktieemission kan aktier tecknas mot betalning (*emission mot vederlag*) eller emitteras utan betalning (*vederlagsfri emission*).

2 §

Allmänna bestämmelser om beslutsfattande

Beslut om emission fattas av bolagsstämman.

Genom bolagsstämmans beslut i vilket nämns maximiantalet aktier av olika slag som skall emitteras kan styrelsen också bemyndigas att besluta om emissionen i dess

helhet eller till någon del (*emissionsbemyndigande*). Emissionsbemyndigandet skall anmälas för registrering utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter beslutet. Om något annat inte föreskrivs i bemyndigandet är detta i kraft tills vidare. I ett publikt aktiebolag kan ett emissionsbemyndigande dock vara i kraft högst fem år från beslutet. Ett nytt emissionsbemyndigande upphäver ett tidigare, om inte något annat beslutas.

På stämmokallelse och stämmohandlingar samt på framläggande och sändande av stämmohandlingar tillämpas 5 kap. 18—22 §.

3 §

Företrädesrätt till aktier

Aktieägarna har vid en emission företrädesrätt till aktier i samma förhållande som de sedan tidigare har aktier i bolaget.

Om det finns flera aktieslag i bolaget skall företrädesrätten förverkligas genom att aktier av alla slag emitteras i förhållande till de olika aktieslagen samt genom att aktier av varje slag erbjuds aktieägarna i samma förhållande som de från förr har aktier av respektive slag.

Ett privat aktiebolags bolagsordning kan avvika från 1 och 2 mom. I ett publikt aktiebolags bolagsordning kan föreskrivas att en aktie som enligt bolagsordningen inte medför rätt till en andel vid utbetalning av bolagets medel inte medför företrädesrätt vid en emission.

4 §

Riktad emission

En aktieemission kan verkställas med avvikelse från företrädesrätten enligt 3 §, om det från bolagets synpunkt finns vägande ekonomiska skäl för detta (*riktad emission*). Vid bedömningen av om det finns godtagbara förutsättningar för en riktad emission skall särskilt avseende fästas vid förhållandet mellan teckningspriset per aktie och det gängse priset. En riktad emission kan verkställas som en vederlagsfri emission endast om det från bolagets synpunkt och med beaktande av dess samtliga aktieägares intresse föreligger synnerligen vägande ekonomiska skäl för detta.

Om styrelsen föreslår att bolagsstämman skall besluta om en riktad emission eller om ett sådant emissionsbemyndigande som inte utesluter styrelsens rätt att besluta om en riktad emission, skall detta nämnas i stämmokallelsen. Bolagsstämman skall fatta ett sådant beslut med kvalificerad majoritet enligt 5 kap. 27 §.

Som en avvikelse från företrädesrätten anses inte att man i syfte att underlätta genomförandet av emissionen beslutar att ge varje aktieägare med företrädesrätt endast det maximiantal teckningsrätter som är delbart med ett antal som berättigar till nya aktier och att sälja de återstående rättigheterna vid sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen eller på offentlig auktion för deras räkning som har rätt till dem, så att de medel som flutit in redovisas senast i samband med följande utbetalning av medel efter teckningstidens utgång.

Emission mot vederlag

5 §

Beslutsinnehåll

I ett beslut om emission mot vederlag skall nämnas

1) det antal eller maximiantal aktier av olika slag som skall emitteras samt om emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar,

2) vem som har rätt att teckna aktier och, vid en riktad emission, dessutom motiveringen till att det finns ett i 4 § 1 mom. avsett vägande ekonomiskt skäl för en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt,

3) priset per aktie (*teckningspris*) och motiveringen till prissättningen, samt

4) betalningstiden för aktierna.

Om alla teckningsberättigade inte tecknar sina aktier vid den stämma som beslutar om emissionen, skall i beslutet dessutom nämnas

1) teckningstiden, samt

2) den tid inom vilken företrädesrätten skall utnyttjas, när det inte är fråga om en riktad emission.

Den tid som avses i 2 mom. 2 punkten löper inte ut förrän två veckor har förflutit från teckningstidens början. I ett publikt aktiebolag löper tiden inte heller ut förrän två veckor har förflutit från registreringen av emissionsbeslutet.

6 §

Teckningspris

Teckningspriset för en ny aktie skall tas upp i aktiekapitalet som en ökning av detta, om det inte enligt emissionsbeslutet helt eller delvis skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital eller om inte något annat föreskrivs i bokföringslagen.

Det belopp som betalas för en egen aktie som bolaget avyttrar skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital, om det inte enligt emissionsbeslutet helt eller delvis skall tas upp i aktiekapitalet eller om inte annat föreskrivs i bokföringslagen.

7 §

Registrering av beslut

Ett beslut om emission mot vederlag skall anmälas för registrering utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter beslutet.

Om det framgår att emissionen kommer att omfatta färre aktier än det i beslutet angivna maximiantalet, kan ändringen anmälas för registrering.

8 §

Aktieägarnas rätt till information

En aktieägare som enligt ett beslut som avses i 5 § 2 mom. har teckningsrätt skall innan teckningstiden börjar löpa informeras om beslutet på samma sätt som en stämmokallelse utfärdas. Samtidigt skall det meddelas hur och när en aktieägare som vill utnyttja sin rätt skall handla.

Information enligt 1 mom. behöver inte ges, om

1) motsvarande information framgår av kallelsen till den stämma som beslutar om emissionen eller finns tillgänglig på den stämma som beslutar om emissionen och där aktieägaren är närvarande, eller om

2) motsvarande information offentliggörs på det sätt som avses i 2 kap. i värdepappersmarknadslagen.

Emissionsbeslutet och de handlingar om bolagets ekonomiska ställning som avses i 5 kap. 21 § 2 mom. skall under teckningstiden hållas tillgängliga för de aktieägare som avses i 1 mom. Denna skyldighet föreligger dock inte, om bolaget har offentliggjort ett sådant prospekt enligt 2 kap. i värdepappersmarknadslagen av vilket motsvarande information framgår.

9 §

Teckning

Teckning av aktier skall ske bevisligen. Av teckningen skall framgå tecknaren, vilket emissionsbeslut teckningen baseras på samt de aktier som teckningen avser.

10 §

Teckningsfordringar

Bolaget får inte överlåta eller pantsätta sina teckningsfordringar. Om bolaget försätts i konkurs hör sådana fordringar till konkursboet.

Om något annat inte föreskrivs i emissionsbeslutet, kan teckningspriset endast med styrelsens samtycke kvittas mot en fordran på bolaget.

11 §

Betalning i pengar

Om teckningspriset skall betalas i pengar, skall det betalas på bolagets konto i en depositionsbank i Finland eller i ett sådant ut-

ländskt kreditinstituts filialkontor i Finland som har rätt att ta emot insättningar eller på ett motsvarande konto i utlandet.

12 §

Apport

Om teckningspriset helt eller delvis betalas med annan egendom än pengar (*apportegendom*), skall egendomen vid överlåtelsetidpunkten vara av sådant ekonomiskt värde för bolaget som minst motsvarar betalningen. Med apportegendom får inte jämställas ett åtagande att utföra arbete eller tillhandahålla en tjänst.

I emissionsbeslutet skall anges om teckningspriset kan betalas med apportegendom. Beslutet skall dessutom innehålla en redogörelse i vilken apportegendomen och dess värde som betalning specificeras samt anges vilka omständigheter som påverkar värderingen och vilka värderingsmetoder som tillämpas. Om bestämmelserna i detta moment inte har iakttagits, är tecknaren skyldig att visa att egendomen för bolaget var av sådant ekonomiskt värde som motsvarade betalningen. Bristande belopp skall betalas till bolaget i pengar.

Om teckningspriset betalas i pengar under förutsättning att bolaget mot vederlag förvärvar egendom eller tjänster, skall på förvärvet på motsvarande sätt tillämpas vad som föreskrivs om betalning med apportegendom.

13 §

Följderna av betalningsdröjsmål

Styrelsen kan konstatera att rätten till en aktie är förverkad, om teckningspriset och eventuell dröjsmålsränta inte har betalts efter det att de har förfallit till betalning och om styrelsen inte har beviljat tecknaren förlängd betalningstid. Styrelsen kan i så fall ge teckningsrätten till en annan person eller ogiltigförklara den obetalda nya aktien.

Den vars rätt enligt 1 mom. har konstaterats förverkad är skyldig att ersättning till bolaget utöver eventuella indrivningskostnader betala en tiondel av aktiens teckningspris.

14 §

Registrering av nya aktier

När nya aktier har tecknats kan de anmälas för registrering först efter det att de till fullo har betalts och eventuella andra villkor uppfyllts. Registeranmälan skall göras utan obefogat dröjsmål och vid behov i flera omgångar med beaktande av dels aktieägarnas rättigheter, dels de kostnader som anmälan åsamkar bolaget. När över ett år har förflutit från teckningstidens början skall en registeranmälan om nya aktier dessutom göras utan dröjsmål efter utgången av varje räkenskapsperiod. När nya aktier anmäls för registrering skall även anmälas om teckningspriset innebär en ökning av aktiekapitalet.

Aktierna skall, vid äventyr att emissionen förfaller, anmälas för registrering inom fem år från emissionsbeslutet, om inte en kortare tidsfrist föreskrivs i emissionsbeslutet.

Till registeranmälan skall fogas

1) bolagets styrelseledamöters och verkställande direktörs försäkran om att bestämmelserna i denna lag har iakttagits vid emissionen, samt

2) ett av bolagets revisorer utfärdat intyg över att denna lags bestämmelser om betalning av aktier har iakttagits.

Om en aktie har betalts med apportegendom skall till registeranmälan dessutom fogas en godkänd revisors yttrande om den redogörelse som avses i 12 § 2 mom. samt om huruvida egendomen för bolaget var av sådant ekonomiskt värde som minst motsvarade betalningen.

15 §

Registreringens rättsverkningar

En ny aktie medför ägarrättigheter från registreringen, om inte en senare tidpunkt bestäms i emissionsbeslutet. Aktierna medför dock ägarrättigheter senast ett år efter registreringen.

Efter registreringen kan en aktieägare inte som grund för befrielse från en aktieteckning åberopa att ett villkor i samband med teck-

ningen inte har uppfyllts.

16 §

Överlåtelse av egna aktier som innehas av bolaget

Vid emission av egna aktier som innehas av bolaget får en aktie inte överlåtas förrän den är till fullo betald. Ett aktiebrev som innehas av bolaget och en värdeandel får inte överföras till förvärvaren före den nämnda tidpunkten.

Vederlagsfri emission

17 §

Beslutsinnehåll

I ett beslut om vederlagsfri emission skall anges

1) antal aktier av olika slag som skall emitteras och om emissionen avser nya aktier eller aktier som bolaget innehar, samt

2) vem som har rätt till aktier och, när det gäller en riktad vederlagsfri emission, dessutom motiveringen till att det finns ett i 4 § 1 mom. avsett synnerligen vägande ekonomiskt skäl för en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

18 §

Registreringen och dess rättsverkningar

En vederlagsfri emission skall efter emissionsbeslutet utan dröjsmål anmälas för registrering. Vid en riktad vederlagsfri emission skall till anmälan fogas en godkänd revisors yttrande om den i 17 § 2 punkten avsedda motiveringen till avvikelse från företrädesrätten.

En ny aktie medför ägarrättigheter från och med registreringen, om inte emissionsbeslutet anger att en rättighet inträder vid en senare tidpunkt. Aktier medför emellertid ägarrättigheter senast ett år från registreringen.

19 §

Förverkande av en aktie

Om en förutsättning för att få en aktie vid en vederlagsfri emission är att mottagaren vidtar särskilda åtgärder, såsom att visa upp ett aktiebrev eller en emissionskupong, och om aktien inte har krävts på detta sätt trots att tio år har förflutit från registreringen av emissionsbeslutet, kan bolagsstämman besluta att rätten till aktien och de på denna grundade rättigheterna har förverkats. På en förverkad aktie tillämpas bestämmelserna om bolagets innehav av egna aktier.

20 §

Vederlagsfri emission till bolaget

Bolaget kan besluta om vederlagsfri emission till sig självt så att på de nya aktier som registreras vid emissionen tillämpas bestämmelserna om bolagets innehav av egna aktier. På en sådan emission tillämpas inte bestämmelserna om riktad emission.

Ett publikt aktiebolag kan inte besluta om en sådan emission som avses i 1 mom. så att det sammanlagda antalet egna aktier som innehas av bolaget eller dess dottersammanslutning enligt 15 kap. 11 § 1 mom. utgör över en tiondel av samtliga aktier.

10 kap.

Optionsrätter och andra särskilda rättigheter

1 §

Optionsrätter och andra särskilda rättigheter

Om det från bolagets synpunkt finns vägande ekonomiska skäl, kan bolaget enligt vad som föreskrivs i detta kapitel emittera särskilda rättigheter som berättigar till att mot betalning få nya aktier eller egna aktier som innehas av bolaget. Rättsinnehavaren kan ha rätt att välja om han tecknar aktier (*optionsrätt*). Rättigheten kan också förenas med en förbindelse att teckna aktier.

Sådana rättigheter som avses i 1 mom. kan ges också bolagets borgenärer så att de förenas med ett villkor om att borgenärens ford-

ran skall kvittas mot aktiernas teckningspris.

2 §

Beslutsfattande

Beslut om emission av optionsrätter och andra sådana rättigheter som avses i 1 § fattas av bolagsstämman.

Genom bolagsstämmans beslut i vilket nämns maximiantalet aktier av olika slag som skall emitteras kan styrelsen också bemyndigas att helt eller delvis besluta om emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 §. Bemyndigandet skall anmälas för registrering utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter beslutet. Om inte något annat bestäms är bemyndigandet i kraft tills vidare. I ett publikt aktiebolag kan ett bemyndigande dock vara i kraft högst fem år från beslutet. Ett nytt bemyndigande upphäver ett tidigare, om inte något annat beslutas.

Bolagsstämmans beslut enligt 1 eller 2 mom. skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §. I 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelsen och stämmohandlingarna samt om framläggande och sändande av dem.

3 §

Beslutsinnehåll

I ett beslut om emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 § skall nämnas

1) de aktier som varje optionsrätt eller annan rättighet enligt 1 § berättigar till samt huruvida emissionen avser nya aktier eller aktier som innehas av bolaget,

2) antalet eller maximiantalet optionsrätter eller andra rättigheter enligt 1 § som skall emitteras,

3) vem som har rätt att få eller teckna optionsrätter eller andra rättigheter enligt 1 §,

4) teckningspriserna och andra vederlag samt tecknings- och betalningstiderna, om optionsrätter eller andra rättigheter enligt 1 § emitteras mot vederlag,

5) aktiernas teckningspriser, teckningstider och betalningstider,

6) motiveringen till att det finns sådana vägande ekonomiska skäl för emitteringen av rättigheterna som avses i 1 § 1 mom. samt motiveringen till hur teckningspriserna eller andra vederlag för rättigheterna samt teckningspriserna för aktierna bestäms, samt

7) vilken ställning de rättigheter som emitteras får vid en aktieemission, vid emission av rättigheter som avses i detta kapitel med stöd av något annat beslut, vid utbetalning av bolagets medel enligt 13 kap. 1 § 1 mom., i samband med att bolaget återförvärvar rättigheter som avses i detta kapitel, i samband med att bolaget fusioneras med ett annat bolag eller delas eller i samband med inlösen av minoritetsaktier enligt 18 kap.

Om inte något annat föreskrivs i beslutet, skall på en rättsinnehavares rätt till inlösen vid fusion och delning dessutom tillämpas vad som föreskrivs i 16 kap. 13 § och 17 kap. 13 §.

Det eventuella teckningspriset för en optionsrätt eller någon annan rättighet som avses i 1 § skall avsättas till fonden för inbetalt fritt eget kapital, om det inte enligt beslutet skall tas upp i aktiekapitalet som en ökning.

4 §

Registrering av beslut

Beslut om emission av optionsrätter eller andra rättigheter som avses i 1 § skall utan obefogat dröjsmål anmälas för registrering, dock senast en månad efter beslutet.

Om det framgår att emissionen kommer att omfatta färre optionsrätter, andra rättigheter som avses i 1 § eller aktier än det i beslutet angivna maximiantalet, kan ändringen anmälas för registrering.

5 §

Teckning av rättigheter

Teckning av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 § skall ske bevisligen. Av teckningen skall framgå tecknaren, vilket bo-

lagsbeslut som teckningen baseras på samt rättigheter som teckningen avser.

6 §

Vederlag till bolaget

På betalning av ett eventuellt teckningspris eller annat vederlag till bolaget för optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 § skall på motsvarande sätt tillämpas vad som i 9 kap. 10—12 § samt i 13 § 1 mom. föreskrivs om teckningsfordringar, betalning i pengar och apport samt om följderna av betalningsdröjsmål. Vad som i de nämnda paragraferna föreskrivs om emissionsbeslut gäller då beslut som avses i 3 §.

7 §

Emission av aktier

På emission av aktier tillämpas i övrigt vad som i 9 kap. 6 § och 9—16 § föreskrivs om emission mot vederlag. Vad som i de nämnda paragraferna föreskrivs om emissionsbeslut gäller då beslut som avses i 3 §.

Vid emission av nya aktier enligt detta kapitel tillämpas dock inte den tidsfrist för registrering av nya aktier som föreskrivs i 9 kap. 14 § 2 mom.

11 kap.

Ökning av aktiekapitalet

1 §

Olika sätt att öka aktiekapitalet

Aktiekapitalet kan ökas

1) genom att teckningspriset för aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter helt eller delvis tas upp i aktiekapitalet så som föreskrivs i 9 och 10 kap.,

2) genom att till aktiekapitalet görs en överföring från det fria egna kapitalet (*fondförhöjning*), eller

3) genom att i aktiekapitalet tas upp tillgångar som i andra fall än det som avses i 1 punkten investeras i bolaget under förutsättning att de tas upp i aktiekapitalet (*aktiekapitalinvestering*).

2 §

Fondförhöjning

Beslut om fondförhöjning fattas på bolagsstämman.

Genom bolagsstämmans beslut i vilket nämns förhöjningens maximibelopp kan styrelsen också bemyndigas att besluta om en fondförhöjning. Bemyndigandet skall anmälas för registrering utan obefogat dröjsmål, dock senast en månad efter beslutet. Om inte något annat föreskrivs i bemyndigandet är det i kraft tills vidare. Ett nytt bemyndigande upphäver ett tidigare, om inte något annat beslutas.

I ett beslut om fondförhöjning skall nämnas förhöjningens belopp samt vilka tillgångar som används för förhöjningen. I 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelse samt om stämmohandlingar och om framläggande och sändande av dem.

3 §

Aktiekapitalinvestering

Beslut om sådan ökning av aktiekapitalet som grundar sig på aktiekapitalinvestering fattas av styrelsen. I beslutet skall nämnas ökningens belopp samt den investering som ökningen baseras på.

På betalningen av investeringen skall på motsvarande sätt tillämpas vad som i 9 kap. 10—12 § föreskrivs om teckningsfordran, betalning i pengar och apport. Vad som i de nämnda paragraferna föreskrivs om aktieemissionsbeslut gäller då beslut om ökning av aktiekapitalet.

4 §

Registrering av en ökning samt dess rättsverkningar

I 9 kap. 14 § föreskrivs hur en ökning av aktiekapitalet anmäls för registrering när aktiekapitalet ökas med teckningspriset för nya aktier.

Annan än i 1 mom. avsedd ökning av aktiekapitalet skall anmälas för registrering utan dröjsmål efter att eventuell betalning har inkommit till bolaget och ökningsvillkoren har uppfyllts också i övrigt. Till registeranmälan skall fogas

1) bolagets styrelseledamöters och verkställande direktörs försäkran om att bestämmelserna i denna lag har iakttagits vid ökningen av aktiekapitalet, samt

2) ett av bolagets revisorer utfärdat intyg över att denna lags bestämmelser om betalning av aktiekapitalet har iakttagits, när det inte är fråga om en fondförhöjning.

Om ökningen har betalts med apportegendom skall till registeranmälan dessutom fogas en godkänd revisors yttrande om en sådan redogörelse som avses i 9 kap. 12 § 2 mom. samt om huruvida egendomen var av sådant ekonomiskt värde för bolaget som minst motsvarade betalningen.

Aktiekapitalet har ökats när ökningen är registrerad. Efter registreringen kan den som betalt ökningen inte frånträda rättshandlingen genom att åberopa att ett till den anslutet villkor inte har uppfyllts.

12 kap.

Kapitallån

1 §

Efterställt lån och övriga lånevillkor

Bolaget kan ta upp lån (*kapitallån*)

1) vars kapital och ränta under bolagets likvidation och konkurs får betalas endast med sämre företrädesrätt än alla övriga skulder,

2) vars kapital i övrigt får återbetalas och ränta betalas endast till den del beloppet av bolagets fria egna kapital och samtliga kapitallån vid betalningstidpunkten överskrider förlusten enligt bolagets balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden eller enligt balansräkningen i ett nyare bokslut, samt

3) för vars återbetalning eller ränta bolaget eller dess dottersammanslutning inte får ställa säkerhet.

På återbetalning av kapitallån samt på räntebetalning och ställande av säkerhet i strid med 1 mom. tillämpas vad som i 13 kap. 4 § och i straffbestämmelsen i 25 kap. 1 § 4 punkten föreskrivs om olaglig utbetalning.

Denna paragraf tillämpas inte i samband med borgenärsskyddsförfarande som avses i 14 kap. 2 §, 16 kap. 6 §, 17 kap. 6 § och 19 kap. 7 §. Det belopp som tillkommer kapitallånens borgenärer får dock betalas först när den åtgärd som förutsätter borgenärsskyddsförfarande har registrerats. Med borgenärens samtycke kan ett kapitallån användas som betalning för en ökning av aktiekapitalet, omvandlas till inbetalt fritt eget kapital eller användas till täckning av bolagets förlust.

2 §

Övriga bestämmelser om kapitallån

Avtal om kapitallån skall ingås skriftligen. En ändring av lånevillkoren och en säkerhet som ställts är ogiltig, om den strider mot 1 § 1 mom.

Om räntan på ett kapitallån inte kan betalas, skjuts räntebetalningen upp så att den betalas enligt det första bokslut som ger möjlighet till detta.

Kapitallån har sinsemellan samma rätt till bolagets medel, om inte något annat har avtalats mellan bolaget och kapitallånens borgenärer.

Kapitallån skall i balansräkningen tas upp som en särskild post.

DEL IV

Utbetalning av medel

13 kap.

Utbetalning av bolagets medel

Allmänna bestämmelser

1 §

Utbetalningssätt

Bolagets medel kan betalas ut till aktieägarna endast enligt vad som i denna lag föreskrivs om

1) utbetalning av vinst (*vinstutdelning*) och utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet,

2) minskning av aktiekapitalet enligt 14 kap.,

3) förvärv och inlösen av egna aktier enligt 3 och 15 kap., samt om

4) upplösning och avregistrering av bolaget enligt 20 kap.

Bolagets verksamhet kan i enlighet med 9 § ha ett annat syfte än att bereda vinst åt aktieägarna. I 8 § föreskrivs om gåvor.

Som olaglig utbetalning av medel anses andra affärshändelser som utan någon affärsekonomisk grund minskar bolagets tillgångar eller ökar dess skulder.

Medel får inte betalas ut förrän bolaget har registrerats.

2 §

Solvens

Medel får inte betalas ut ur bolaget, om det då betalningsbeslutet fattades var känt eller borde ha varit känt att bolaget var insolvent eller att utbetalningen skulle leda till insolvens.

3 §

Utbetalningens samband med bokslutet

Sådan utbetalning av medel som avses i 1 § 1 mom. skall basera sig på det senast fastställda bokslutet. Vid utbetalningen skall beaktas sådana väsentliga förändringar i bolagets ekonomiska ställning som har skett efter upprättandet av bokslutet.

4 §

Återbetalningsskyldighet

Medel som har erhållits ur bolaget i strid med denna lag eller bolagsordningen skall betalas tillbaka, om mottagaren insåg eller borde ha insett att utbetalningen skedde i strid med denna lag eller bolagsordningen. På det belopp som återbetalas skall betalas en årlig ränta som svarar mot den i 12 § räntelagen (633/1982) avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga.

Vinstutdelning och utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet

5 §

Utdelningsbart belopp

Om inte annat följer av vad som i 2 § föreskrivs om bolagets solvens, får bolaget betala ut fritt eget kapital från vilket har dragits av belopp som enligt bolagsordningen inte får betalas ut.

6 §

Beslutsfattande

Bolagsstämman beslutar om utbetalning av medel. I 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av sådana. Bolagsstämman får besluta betala ut större belopp än styrelsen föreslagit eller godkänt endast om stämman enligt 7 § eller bolagsordningen är skyldig att göra detta.

Genom bolagsstämmans beslut i vilket nämns utbetalningens maximibelopp kan styrelsen också bemyndigas att besluta om vinstutdelning eller utbetalning från en fond som hänförs till det fria egna kapitalet. Bemyndigandet kan vara i kraft högst till början av följande ordinarie bolagsstämma.

I beslutet skall nämnas det belopp som betalas ut samt vilka medel som används för utbetalningen.

Fritt eget kapital kan med samtycke av alla aktieägare betalas ut också på något annat sätt än enligt 1 § 1 mom., om inte något annat följer av bolagsordningen.

7 §

Minoritetens rätt att kräva vinstutdelning

Som vinstutdelning skall betalas ut minst hälften av räkenskapsperiodens vinst efter avdrag för belopp som enligt bolagsordning-

en inte får delas ut, om aktieägare med minst en tiondel av alla aktier kräver det på en ordinarie bolagsstämma före beslutet om disposition av vinsten. En aktieägare kan emellertid inte kräva att som vinst skall delas ut ett större belopp än vad som enligt detta kapitel är möjligt utan borgenärernas samtycke och inte heller mer än åtta procent av bolagets eget kapital. Från det belopp som betalas ut skall dras av eventuell vinstutdelning som betalats ut under räkenskapsperioden före den ordinarie bolagsstämman.

I bolagsordningen kan föreskrivas något annat om den i 1 mom. avsedda rätten för en minoritet att kräva vinstutdelning. Denna rätt kan begränsas endast med samtycke av alla aktieägare.

Övriga bestämmelser om utbetalning av medel

8 §

Gåvor

Bolagsstämman kan besluta om en gåva för ett allmännyttigt eller därmed jämförbart ändamål, om gåvans belopp med hänsyn till användningsändamålet samt bolagets ställning och övriga omständigheter kan anses skäligt. Styrelsen får för detta ändamål använda medel som med beaktande av bolagets ställning är av ringa betydelse.

9 §

Annat än vinstsyfte

Om bolaget helt eller delvis har något annat syfte än att bereda vinst åt aktieägarna, skall i bolagsordningen tas in en bestämmelse om detta. I bolagsordningen skall då föreskrivas om användning av eget kapital i sådana situationer som avses i 1 § 1 mom.

10 §

Finansiering av förvärv av egna aktier

Bolaget får inte ge penninglån, betala ut medel eller ställa säkerhet för att utomstående skall kunna förvärva aktier i bolaget eller i dess moderbolag.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte på sådana åtgärder inom ramen för utdelningsbara medel vilkas syfte är förvärvande av aktier till anställda i bolaget eller i ett sådant närstående bolag som avses i 8 kap. 6 § 2 mom.

14 kap.

Minskning av aktiekapitalet

1 §

Beslutsfattande

Bolagsstämman kan besluta om utbetalning av aktiekapital, om minskning av aktiekapitalet för avsättning av medel till en fond som hänförs till det fria egna kapitalet samt om användning av aktiekapital till omedelbar täckning av förlust som inte kan täckas med fritt eget kapital (*förlusttäckning*). Aktiekapitalet får inte minskas så att det understiger det minimikapital som avses i 1 kap. 3 § 1 mom.

I beslutet skall nämnas det belopp eller maximibelopp med vilket aktiekapitalet minskas och för vilket av de ändamål som avses i 1 mom. minskningsbeloppet skall användas. I 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av dessa.

I 15 kap. föreskrivs om beslutsfattandet vid förvärv och inlösen av egna aktier. I 16, 17, 19 och 20 kap. föreskrivs om beslutsfattandet och borgenärsskyddet i samband med fusion, delning, ändring av företagsformen och upplösning av bolaget.

2 §

Borgenärsskyddsförfarande

Borgenärer vilkas fordran på bolaget har uppkommit före en sådan kallelse som avses i 4 § har rätt att motsätta sig en minskning av aktiekapitalet. Sådan rätt har de dock inte, om minskningsbeloppet används till förlusttäckning eller om aktiekapitalet samtidigt ökas med minst minskningsbeloppet.

Om aktiekapitalet har minskats för att täcka

en förlust, kan fritt eget kapital under tre år efter det att minskningen registrerats betalas ut till aktieägarna endast med iakttagande av borgenärsskyddsförfarandet enligt 3—5 §. En borgenär har dock inte rätt att motsätta sig utbetalningen, om aktiekapitalet har ökats med minst minskningsbeloppet.

3 §

Registeranmälan och ansökan om kallelse

Om borgenärerna enligt 2 § 1 mom. har rätt att motsätta sig en minskning av aktiekapitalet, skall bolaget inom en månad efter minskningsbeslutet anmäla minskningen för registrering och hos registermyndigheten ansöka om sådan kallelse som avses i 4 §, vid äventyr att beslutet förfaller.

4 §

Kallelse på borgenärerna

Registermyndigheten skall, efter att ha fått en sådan ansökan som avses i 3 §, utfärda kallelse på bolagets i 2 § 1 mom. avsedda borgenärer. I kallelsen skall nämnas att de har rätt att motsätta sig minskningen genom att skriftligen anmäla detta till registermyndigheten senast den i kallelsen utsatta dagen. Registermyndigheten skall publicera kallelsen i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen och registrera kallelsen på tjänstens vägnar.

Bolaget skall senast en månad före den utsatta dagen sända ett skriftligt meddelande om kallelsen till sina kända i 2 § 1 mom. avsedda borgenärer. En styrelseledamots eller verkställande direktörens intyg om att meddelandena har sänts ut skall ges in till registermyndigheten senast den utsatta dagen.

Registermyndigheten skall utan dröjsmål efter den utsatta dagen underrätta bolaget om inkomna anmälningar om att borgenärer motsätter sig ansökan.

5 §

Förutsättningar för registrering

Registermyndigheten skall registrera en minskning av aktiekapitalet, om ingen borgenär har motsatt sig minskningen eller om borgenärerna i enlighet med en domstols dom har fått betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

Om en borgenär har motsatt sig minskningen, förfaller beslutet om minskning av aktiekapitalet en månad efter den utsatta dagen. Registermyndigheten skall dock skjuta upp behandlingen av ärendet, om bolaget inom en månad från den utsatta dagen visar att det har väckt talan för fastställelse av att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran, eller om bolaget och borgenären tillsammans begär att behandlingen av ärendet skall skjutas upp.

Aktiekapitalet är minskat när minskningen har registrerats.

6 §

Annan registrering av minskning av aktiekapitalet

Bolaget skall inom en månad göra registeranmälan om ett sådant beslut om minskning av aktiekapitalet som borgenärerna enligt 2 § 2 mom. inte har rätt att motsätta sig, vid äventyr att beslutet förfaller. Aktiekapitalet är minskat då beslutet har registrerats.

En minskning av aktiekapitalet skall anmälas för registrering samtidigt som en ökning av aktiekapitalet enligt 2 § 1 mom.

7 §

Tillämpning av borgenärsskyddsförfarandet vid ändring av bolagsordningen

I bolagsordningen kan föreskrivas att bolagets borgenärer som avses i 2 § 1 mom. har rätt att på det sätt som avses i 3—5 § motsätta sig en ändring av eller avvikelse från en viss bestämmelse i bolagsordningen. Vad som i 3—5 § föreskrivs om minskning av aktiekapitalet tillämpas då på ändringen av eller

avvikelsen från bolagsordningen. Den i 3 § föreskrivna tidsfristen på en månad tillämpas dock inte.

15 kap.

Bolagets egna aktier

Allmänna bestämmelser

1 §

Förvärv, inlösen och mottagande som pant

Bolaget kan enligt vad som föreskrivs i detta kapitel besluta

1) förvärva egna aktier (*förvärv*),

2) att en aktieägare skall överlåta aktier till bolaget verderlagsfritt eller mot vederlag (*inlösen*), samt

3) ta emot egna aktier som pant.

Om förvärv eller inlösen av egna aktier genomförs så att bolagets aktiekapital minskas, skall dessutom 14 kap. iakttas.

2 §

Begränsning av tillämpningsområdet

Vad som i detta kapitel föreskrivs om förvärv, inlösen och pant skall inte tillämpas när bolaget

1) som övertagande bolag vid en fusion eller delning eller i samband med annan överlåtelse av en rörelse får till denna hörande egna aktier i sin ägo eller som pant,

2) på auktion köper egna aktier som har utmätts för bolagets fordran, eller

3) vederlagsfritt får egna aktier.

3 §

Andra inlösensituationer

Vad som i detta kapitel föreskrivs om inlösen tillämpas inte på inlösen enligt 16 kap. 13 § av sådana aktieägares aktier som har motsatt sig fusion eller på inlösen enligt 17 kap. 13 § av sådana aktieägares aktier som har motsatt sig delning.

I bolagsordningen kan så som avses i 3 kap. 7 § föreskrivas om aktieägares, bolagets och andra personers rätt att lösa in aktier som övergår till en ny ägare samt så som avses i 10 § i detta kapitel föreskrivas om bolagets rätt eller skyldighet att lösa in eller förvärva aktier i bolaget.

4 §

Bolagets rätt att behålla, ogiltigförklara och avyttra aktier

Bolaget kan behålla, ogiltigförklara eller avyttra egna aktier som det har förvärvat, löst in eller förvärvat på annat sätt.

I 12 § föreskrivs om ogiltigförklaring och i 9 kap. om avyttring. I 12 § 2 och 3 mom. föreskrivs om skyldigheten att avyttra eller ogiltigförklara egna aktier som har förvärvats eller lösts in i strid med denna lag.

Förvärv och inlösen av egna aktier

5 §

Allmänna bestämmelser om beslutsfattandet

Beslut om förvärv och inlösen av bolagets egna aktier fattas av bolagsstämman. I ett publikt aktiebolag skall beslutet fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §.

Genom bolagsstämmans beslut i vilket nämns maximiantalet aktier av olika slag som skall förvärvas, bemyndigandets giltighetstid samt vederlagets minimi- och maximibelopp kan styrelsen också bemyndigas att besluta om ett förvärv i dess helhet eller till vissa delar. Bemyndigandet kan vara i kraft högst 18 månader. Egna aktier kan med stöd av bemyndigandet förvärvas endast med fritt eget kapital.

I 5 kap. 8—22 § föreskrivs om stämmokallelse samt om stämmohandlingar och framläggande och sändande av dessa. När styrelsen i ett publikt aktiebolag föreslår att egna aktier skall inlösas så att bolagets aktiekapital minskar, skall i stämmokallelsen nämnas syftet med och sättet för inlösen.

6 §

Riktat förvärv och riktad inlösen

Om det från bolagets synpunkt finns vägande ekonomiska skäl, kan egna aktier förvärvas i något annat förhållande än aktieägarnas aktieinnehav (*riktat förvärv*). Vid bedömningen av ett riktat förvärvs godtagbarhet skall särskilt avseende fästas vid förhållandet mellan det vederlag som erbjuds och aktiens gängse pris. Bolagsstämmans beslut skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §. Detsamma gäller ett bemyndigande som innebär att styrelsen får förvärva aktier och som inte utesluter styrelsens rätt att besluta om riktat förvärv.

Egna aktier kan lösas in i något annat förhållande än aktieägarnas aktieinnehav (*riktad inlösen*) endast med samtliga aktieägares samtycke. Ett publikt aktiebolag kan dock med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 § besluta om sammanläggning av aktier så som avses i 9 § i detta kapitel. Dessutom kan i bolagsordningen tas in ett sådant inlösenvillkor som avses i 10 § i detta kapitel.

Om styrelsen föreslår att bolagsstämman skall besluta om riktat förvärv eller riktad inlösen eller att bolagsstämman skall bemyndiga styrelsen att förvärva aktier utan att utesluta styrelsens rätt att besluta om riktat förvärv, skall detta nämnas i stämmokallelsen.

7 §

Innehållet i förvärvs- och inlösenbeslut

I förvärvs- och inlösenbeslut skall nämnas

1) om det är fråga om förvärv eller inlösen,

2) det antal eller maximiantal aktier av olika slag som beslutet avser,

3) hos vem aktierna förvärvas eller löses in och vid behov i vilken ordning samt, när det är fråga om ett riktat förvärv motiveringen till att det finns vägande ekonomiska skäl enligt 6 § 1 mom. för det riktade förvärvet,

4) den tid inom vilken de förvärvade aktierna skall erbjudas bolaget eller den dag då aktierna inlöses,

5) det vederlag som skall betalas för aktierna och motiveringen till bestämmande av vederlaget samt, om vederlaget består av annan egendom än pengar, en utredning om egendomens värde,

6) betalningstiden för vederlaget, samt

7) hur förfarandet påverkar bolagets eget kapital.

8 §

Aktieägarnas rätt till information

Aktieägare som enligt ett förvärvsbeslut har rätt att sälja aktier till bolaget skall innan den tid som utsatts för erbjudande av aktien till bolaget börjar löpa informeras om beslutet på samma sätt som en stämmokallelse utfärdas. Samtidigt skall det ges information om hur och inom vilken tid aktieägarna kan utnyttja sin rätt.

Sådan information som avses i 1 mom. behöver inte ges om

1) motsvarande information ingår i kallelsen till den bolagsstämma som skall besluta om förvärvet eller finns tillgänglig på en stämma som aktieägaren deltagit i och som beslutar om förvärvet, eller om

2) motsvarande information offentliggörs på det sätt som avses i värdepappersmarknadslagen.

Förvärvsbeslutet och de i 5 kap. 21 § 2 mom. avsedda handlingarna om bolagets ekonomiska ställning skall hållas tillgängliga för aktieägare som avses i 1 mom. under den tid som aktierna skall erbjudas bolaget. Sådan skyldighet finns dock inte, om bolaget har offentliggjort en i 6 kap. i värdepappersmarknadslagen avsedd anbudshandling varav motsvarande information framgår.

9 §

Sammanläggning av aktier i ett publikt aktiebolag

Ett publikt aktiebolag kan med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 § besluta lösa in en viss andel av samtliga aktieägares aktier (*sammanläggning av aktier*) under förutsättning att uppkomsten av bråkdelar av aktier förhindras genom inlösenbeslutet på följande sätt:

1) ett helt antal aktier av varje slag löses in,

2) det antal aktier av varje slag som löses in hos varje aktieägare avrundas vid behov uppåt till närmaste hela tal,

3) bolaget säljer utan dröjsmål extra aktier som blir inlösta på grund av avrundning enligt 2 punkten vid sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen eller på offentlig auktion för de aktieägares räkning som avses i 2 punkten, samt

4) försäljningsintäkterna för aktier som avses i 3 punkten betalas till aktieägarna i förhållande till de mellanskillnader som uppkommer då från det antal aktier som lösts in hos varje aktieägare dras av det antal aktier som skulle ha lösts in utan avrundning enligt 2 punkten.

Försäljningsintäkterna för aktierna skall betalas till aktieägarna utan dröjsmål. På beloppet skall betalas ränta enligt den i 12 § i räntelagen avsedda referensräntа som gäller vid tidpunkten i fråga. Bolaget skall sätta in de genom försäljningen erhållna medlen på ett konto hos en depositionsbank i Finland eller hos ett sådant utländskt kreditinstituts filialkontor som har rätt att ta emot insättningar eller på motsvarande konto utomlands, så att det inte finns någon risk för att medlen sammanblandas med bolagets egna medel. I sin bokföring skall bolaget hålla medlen åtskilda från sina egna medel.

Det skall finnas vägande ekonomiska skäl för sammanläggning av aktier. Ett beslut om sammanläggning kan inte fattas, om inlösen enligt aktieägarförteckningen skulle leda till att samtliga aktier blir inlösta hos fler än var hundrade aktieägare. På stämmokallelsen skall tillämpas 6 § 3 mom.

10 §

Förvärvs- och inlösenvillkor

I bolagsordningen kan föreskrivas att bolaget har rätt eller skyldighet att förvärva eller lösa in bolagets aktier. I bolagsordningen skall då nämnas

1) om villkoret gäller förvärv eller inlösen,

2) om bolaget har rätt eller skyldighet att förvärva eller lösa in aktier,

3) vilka aktier bestämmelsen gäller och, vid behov, i vilken ordning aktierna skall förvärvas eller lösas in,

4) vilket förfarande som skall iakttas,

5) vilket vederlag som skall betalas för aktierna eller på vilka grunder vederlaget skall räknas ut, samt

6) vilka medel som kan användas för betalning av vederlaget.

I ett publikt aktiebolag beslutar bolagsstämman om utnyttjande av inlösen- och förvärvsrätt. Bolagsstämman kan bemyndiga styrelsen att besluta om saken. Bemyndigandet skall anmälas för registrering senast en månad efter beslutet. Bemyndigandet kan vara i kraft högst fem år efter det att det givits. I övriga situationer kan styrelsen besluta om förvärv och inlösen.

11 §

Begränsning av rätten att förvärva, lösa in och ta emot egna aktier som pant

I ett publikt aktiebolag får inte fattas ett sådant beslut om förvärv, inlösen eller mottagande av egna aktier som pant att det sammanlagda antalet egna aktier som innehas eller mottagits som pant av bolaget och dess dottersammanslutningar kommer att utgöra mer än en tiondel av samtliga aktier.

Ett privat aktiebolag får inte förvärva eller lösa in alla sina egna aktier.

12 §

Ogiltigförklaring och avyttring av aktier i vissa situationer

Styrelsen kan besluta ogiltigförklara egna aktier som innehas av bolaget. Ogiltigförklaringen skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Aktierna är ogiltiga när anmälan har registrerats.

Egna aktier som har förvärvats och lösts in i strid med denna lag skall avyttras utan obefogat dröjsmål, dock senast ett år efter förvärvet. Om den sammanlagda andelen egna aktier som innehas av ett aktiebolag och dess dottersammanslutningar överstiger en tiondel av samtliga aktier till följd av att aktierna har förvärvats på ett sådant sätt som avses i 2 §, skall de aktier som överstiger den nämnda andelen avyttras inom tre år från förvärvet.

Om aktierna inte har avyttrats inom den tid som anges i 2 mom. skall de förklaras ogiltiga. Egna aktier som innehas av moderbolaget skall förklaras ogiltiga före sådana aktier i moderbolaget som innehas av en dottersammanslutning.

Mottagande som pant och teckning av egna aktier

13 §

Egna aktier som pant

Bolaget kan ta emot egna aktier som pant. I ett publikt aktiebolag fattas beslut om mottagande av egna aktier som pant på samma sätt som beslut om förvärv av egna aktier.

På försäljning av egna aktier som utgör pant skall utöver 10 kap. i handelsbalken tillämpas vad som i 9 kap. föreskrivs om avyttring av egna aktier.

14 §

Teckning av egna aktier och moderbolagets aktier

Bolaget och dess dottersammanslutning får inte mot vederlag teckna aktier i bolaget. Om bolaget har tecknat egna aktier i samband med bildandet, anses aktierna ha tecknats av dem som undertecknat avtalet om bolagsbildning. Om bolaget har tecknat egna aktier vid en emission mot vederlag, anses bolagets styrelseledamöter och verkställande direktör ha tecknat aktierna. Om en dottersammanslutning har tecknat aktier i moderbolaget, anses aktierna ha tecknats av moderbolagets styrelseledamöter och verkställande direktör samt av dem som har motsvarande ställning i dottersammanslutningen. Tecknarna ansvarar solidariskt för betalningen av teckningspriset. Som tecknare betraktas dock inte den som visar att han motsatt sig teckningen eller inte känt till eller inte borde ha känt till teckningen.

Den som har tecknat bolagets aktier i sitt eget namn för bolagets eller dess dottersammanslutnings räkning anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

I 9 kap. 20 § föreskrivs om bolagets rätt att delta i en vederlagsfri emission.

DEL V

Ändring av bolagsstruktur och upplösning av bolag

16 kap.

Fusion

Definitioner samt genomförande av fusion

1 §

Fusion

Ett aktiebolag (*överlåtande bolag*) kan fusioneras med ett annat aktiebolag (*övertagande bolag*) så att det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår till det övertagande bolaget, varvid det överlåtande bolagets aktieägare som fusionsvederlag får aktier i det övertagande bolaget. Fusionsvederlaget får också bestå av pengar samt av annan egendom och åtaganden.

2 §

Olika sätt att verkställa en fusion

En fusion kan verkställas så att

1) ett eller flera överlåtande bolag fusioneras med ett övertagande bolag (*absorptionsfusion*), eller så att

2) minst två överlåtande bolag fusioneras och tillsammans bildar ett övertagande bolag (*kombinationsfusion*).

Med *dotterbolagsfusion* avses en absorptionsfusion där de i fusionen deltagande bolagen äger samtliga aktier samt eventuella optionsrätter och andra till aktier berättigande rättigheter i det överlåtande bolaget.

Med *trepartsfusion* avses en absorptionsfusion där en annan part än det övertagande bolaget ger fusionsvederlag.

Med *i fusionen deltagande bolag* avses i detta kapitel överlåtande bolag och överta-

gande bolag.

Fusionsplan och en godkänd revisors yttrande

3 §

Fusionsplan

De i fusionen deltagande bolagens styrelser skall upprätta en skriftlig fusionsplan som dateras och undertecknas. Vid en trepartsfusion skall fusionsplanen undertecknas också av den som ger fusionsvederlag.

Fusionsplanen skall uppta

1) firmor, företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringsuppgifter och hemorter för de i fusionen deltagande bolagen och en eventuell tredje part som ger fusionsvederlag,

2) en utredning om orsakerna till fusionen,

3) vid en absorptionsfusion förslag till eventuella ändringar i det övertagande bolagets bolagsordning samt vid en kombinationsfusion förslag till bolagsordning för det nybildade bolaget och till förfarandet vid val av verksamhetsorgan för det nybildade bolaget,

4) vid en absorptionsfusion förslag till det antal aktier av olika slag som eventuellt skall ges som vederlag och till givande av nya eller egna aktier som innehas av bolaget samt vid en kombinationsfusion förslag till antalet aktier av olika slag i det övertagande bolaget,

5) förslag till eventuellt annat fusionsvederlag och, om vederlaget består av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, de villkor som enligt 10 kap. 3 § är förenade med dessa,

6) förslag till fördelning av vederlag, tidpunkten för överlämnande av vederlag och andra villkor för givande av vederlag samt utredning om grunderna för dessa,

7) utredning om eller förslag till de rättigheter som vid fusionen tillkommer innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i det överlåtande bolaget,

8) vid en absorptionsfusion förslag till en eventuell ökning av det övertagande bolagets aktiekapital samt vid en kombinationsfusion förslag till det övertagande bolagets aktiekapital,

9) utredning om det överlåtande bolagets tillgångar, skulder och eget kapital samt om de omständigheter som påverkar värderingen av dessa, om den inverkan som fusionen planeras få på det övertagande bolagets balansräkning och om de bokföringsmetoder som skall tillämpas på fusionen,

10) förslag som avser de i fusionen deltagande bolagens rätt att besluta om sådana arrangemang utöver sedvanlig affärsverksamhet som påverkar deras egna kapital eller antal aktier,

11) utredning om sådana kapitallån beträffande vilka borgenärerna i enlighet med 6 § kan motsätta sig fusionen,

12) utredning om det antal aktier som det överlåtande bolaget och dess dottersammanslutningar äger i det övertagande bolaget och dess moderbolag samt om det antal aktier som de i fusionen deltagande bolagen äger i det överlåtande bolaget,

13) utredning om sådana företagsinteckningar i de i fusionen deltagande bolagens egendom som avses i företagsinteckningslagen (634/1984),

14) utredning om eller förslag till särskilda förmåner och rättigheter för de i fusionen deltagande bolagens förvaltningsråds- och styrelseledamöter, verkställande direktörer samt revisorer och godkända revisorer som ger yttrande om fusionsplanen,

15) förslag till den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av fusionen, samt

16) förslag till eventuella andra fusionsvillkor.

På en dotterbolagsfusion tillämpas inte 2 mom. 4—8 och 10 punkten.

4 §

En godkänd revisors yttrande

De i fusionen deltagande bolagens styrelser skall utse en eller flera godkända revisorer med uppgift att ge varje i fusionen deltagande bolag ett yttrande om fusionsplanen. I ytt-

randet skall bedömas om fusionsplanen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om grunderna för bestämmande av fusionsvederlaget samt om fördelningen av vederlaget. I yttrandet till det övertagande bolaget skall dessutom nämnas om fusionen kan äventyra betalningen av bolagets skulder.

Om samtliga i fusionen deltagande bolags aktieägare ger sitt samtycke eller om det är fråga om en dotterbolagsfusion, räcker det med ett yttrande om huruvida fusionen kan äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder.

Registrering av fusionsplanen och kallelse på borgenärerna

5 §

Registrering av fusionsplanen

Fusionsplanen skall anmälas för registrering inom en månad från undertecknandet av planen. Till anmälan skall fogas ett sådant yttrande som avses i 4 §.

Anmälan skall göras gemensamt av de bolag som deltar i fusionen. Anmälan om en dotterbolagsfusion skall göras av moderbolaget.

Fusionen förfaller om anmälan inte görs inom utsatt tid eller om registrering vägras.

6 §

Kallelse på borgenärerna

De borgenärer vilkas fordran på det överlåtande bolaget har uppkommit före registreringen av fusionsplanen har rätt att motsätta sig fusionen.

Registermyndigheten skall på ansökan av det överlåtande bolaget utfärda en kallelse på de borgenärer som avses i 1 mom., i vilken nämns deras rätt att motsätta sig fusionen med ett skriftlig meddelande till registermyndigheten senast den dag som nämns i kallelsen. Ansökan om kallelse skall göras inom fyra månader från registreringen av fusionsplanen, vid äventyr att fusionen förfaller. Registermyndigheten skall publicera kallelsen i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen och registrera kallelsen på tjänstens vägnar.

På ansökan av det övertagande bolaget skall kallelse utfärdas också på det övertagande bolagets borgenärer, om fusionen enligt ett yttrande av en godkänd revisor som avses i 4 § kan äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. På det övertagande bolagets borgenärer tillämpas i så fall vad som i detta kapitel föreskrivs om det överlåtande bolagets borgenärer.

7 §

Bolagets skriftliga meddelande till borgenärerna

Bolaget skall senast en månad före den utsatta dagen sända ett skriftligt meddelande om kallelsen till sina kända borgenärer som avses i 6 § 1 mom. Om det överlåtande bolagets rättsinnehavare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i enlighet med 13 § framställer lösningsanspråk, skall borgenärerna underrättas om det antal aktier och de rättigheter som anspråket avser. Meddelandet kan sändas först efter den bolagsstämma som beslutat om fusionen, om inte bolagets samtliga aktieägare och innehavarna av de nämnda rättigheterna har meddelat att de avstår från sin inlösenrätt eller om de inte annars har rätt till inlösen.

8 §

Företagssanering

Ett saneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering (47/1993) ersätter en sådan kallelse som avses i 6 §. En borgenär har inte rätt att motsätta sig fusion enligt denna lag, om alla bolag som deltar i fusionen hör till samma koncern och ett saneringsprogram för dem fastställs samtidigt.

Fusionsplanen och dess bilagor skall bifogas förslaget till saneringsprogram.

Fusionsbeslut

9 §

Behöriga organ och beslutstidpunkt

I det överlåtande bolaget beslutar bolagsstämman om fusionen. Det överlåtande bolagets styrelse kan dock besluta om en dotterbolagsfusion.

I det övertagande bolaget beslutar styrelsen om fusionen. Fusionsbeslutet skall dock fattas av bolagsstämman om aktieägare med minst en tjugondel av bolagets aktier kräver det.

Den bolagsstämma som beslutar om fusionen skall hållas eller styrelsens fusionsbeslut fattas inom fyra månader från registreringen av fusionsplanen, vid äventyr att fusionen förfaller. Bolagsstämman skall dock hållas senast en månad före den i 6 § angivna dagen, om inte bolagets samtliga aktieägare samt eventuella innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier har avstått från sin rätt att kräva inlösen.

Bolagsstämmans beslut om fusionen skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §.

10 §

Stämmokallelse samt information till innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

Kallelse till den bolagsstämma som skall besluta om fusionen får inte utfärdas förrän fusionsplanen har registrerats. Kallelsen skall utfärdas tidigast två månader och, om inte längre tid föreskrivs i bolagsordningen, senast en månad före bolagsstämman, den sista anmälningsdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 4 kap. 2 § 2 mom. angivna dagen för bolag som anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag kan kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före ovan avsedda dag.

I det överlåtande bolaget skall kallelsen, utöver vad som i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse, sändas skriftligen till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget. I kallelsen till det överlåtande bolagets stämma skall nämnas aktieägarnas rätt att enligt 13 § framställa lösningsanspråk. Det överlåtande bolaget skall inom den tid som avses i 1 mom. rikta information om inlösenrätt enligt 13 § till de innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier vilka har rätt att framställa lösningsanspråk och vilkas adress är känd för bolaget. Om bolaget inte känner till alla lösningsberättigades adress skall ett meddelande om saken inom samma tid också publiceras i den officiella tidningen.

Om någon bolagsstämma inte sammankallas i det övertagande bolaget, skall aktieägarna informeras om fusionen på samma sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas. En aktieägare kan inom en månad från meddelandet skriftligen kräva att bolagsstämman skall fatta beslut om fusionen.

I det övertagande bolaget kan stämmokallelse utfärdas inom den tid som avses i 5 kap. 19 § 1 mom., om fusionsbeslutet fattas av bolagsstämman på yrkande av en aktieägare och om tiden mellan å ena sidan bolagets meddelande enligt denna paragrafs 3 mom. och å andra sidan dagen för bolagsstämman eller den sista anmälningsdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 4 kap. 2 § 2 mom. angivna dagen för bolag som har anslutits till värdeandelssystemet uppgår till minst en månad eller en i bolagsordningen angiven längre kallelsetid.

11 §

Framläggande och sändande av handlingar

Följande handlingar skall under minst en månad före den bolagsstämma som beslutar om fusionen och räknat från det meddelande som avses i 10 § 3 mom. hållas tillgängliga för aktieägarna på de i fusionen deltagande bolagens huvudkontor eller webbsidor, utan dröjsmål på begäran sändas till aktieägarna samt läggas fram på bolagsstämman:

1) fusionsplanen,

2) varje i fusionen deltagande bolags bokslut, verksamhetsberättelser och revisionsberättelser för de tre senast avslutade räkenskapsperioderna,

3) om det från ett i fusionen deltagande publikt aktiebolags senast avslutade räkenskapsperiod har förflutit över sex månader till det datum då fusionsplanen undertecknas, skall bolagets bokslut, verksamhetsberättelse och revisionsberättelse med ett datum som inte får ligga längre bak i tiden än tre måna-

der räknat från det datum då fusionsplanen undertecknades,

4) de beslut om utbetalningar av medel som varje i fusionen deltagande bolag eventuellt har fattat efter bolagets senaste räkenskapsperiod,

5) varje i fusionen deltagande bolags delårsrapporter som har upprättats efter bolagets senaste räkenskapsperiod,

6) styrelsens redogörelse för händelser som efter det senaste bokslutet eller den senaste delårsrapporten väsentlig har påverkat bolagets ställning, samt

7) ett sådant yttrande om fusionsplanen som avses i 4 §.

Vid en trepartsfusion skall de i 5 kap. 21 § 2 mom. nämnda handlingarna gällande en part som ger fusionsvederlag hållas framlagda. Om några bokslutshandlingar inte finns, skall till fusionsplanen fogas en utredning över bolagets ekonomiska ställning under den senast avslutade räkenskapsperioden eller, i avsaknad av en sådan utredning, under det senaste kalenderåret samt därefter.

12 §

Rättsverkningarna av fusionsbeslut

Det överlåtande bolagets fusionsbeslut ersätter sådan teckning som gäller fusionsvederlag till det överlåtande bolagets aktieägare och innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier samt sådana andra åtgärder som ger rätt till fusionsvederlag. Vid en kombinationsfusion ersätter fusionsplanen också det övertagande bolagets avtal om bolagsbildning.

Fusionen förfaller om inte samtliga i fusionen deltagande bolag godkänner den i enlighet med den ursprungliga fusionsplanen. Registeranmälan skall omedelbart göras om ett beslut som innebär att fusionen förkastas eller om att fusionen förfallit.

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

13 §

Inlösenförfarande

Aktieägarna i det överlåtande bolaget kan på den bolagsstämma som beslutar om fusionen kräva inlösen av sina aktier och skall ges möjlighet till inlösen innan beslutet om fusionen fattas. Endast de aktier kan lösas in som har anmälts för registrering i aktieboken före bolagsstämman eller senast på den sista anmälningsdagen eller, om aktierna hör till värdeandelssystemet och är registrerade på den aktieägares värdeandelskonto som kräver inlösen, senast den dag som avses i 4 kap. 2 § 2 mom. Den som kräver inlösen måste rösta mot fusionsbeslutet.

Innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier kan kräva inlösen av dessa på den bolagsstämma som beslutar om fusionen eller genom att bevisligen före bolagsstämman framställa sitt lösningsanspråk till det överlåtande bolaget. Före fusionsbeslutet skall bolagsstämman underrättas om hur många rättigheter som krävs bli inlösta.

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, skall ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3—5 § och 8—10 § överlämnas till skiljemän för avgörande. En aktieägare eller rättsinnehavare skall inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under förfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till vederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

Lösenbeloppet är det gängse pris som aktien, optionsrätten eller en annan särskild rättighet som berättigar till aktier betingar omedelbart före inlösenbeslutet. När lösenbeloppet fastställs beaktas inte den negativa effekt som fusionen eventuellt har på värdet av det överlåtande bolagets aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. På lösenbeloppet skall för tiden från fusionsbeslutet till betalningen av lösenbeloppet betalas en årlig ränta som svarar mot den i 12 § i räntelagen avsedda referensräntan som gäller vid tidpunkten i fråga.

Lösenbeloppet skall betalas inom en månad från det att domen vunnit laga kraft, dock inte förrän verkställandet av fusionen har registrerats. Lösenbeloppet kan deponeras enligt vad som föreskrivs i 18 kap. 11 § 2 och 3 mom.

Det övertagande bolaget svarar för betalningen av lösenbeloppet. Det överlåtande bolaget skall utan dröjsmål underrätta det övertagande bolaget om lösningsanspråk.

Verkställande av fusion och rättsverkningar

14 §

Anmälan om verkställande av fusion

De bolag som deltar i fusionen skall inom fyra månader från fusionsbeslutet till registermyndigheten göra anmälan om verkställande av fusionen, vid äventyr att fusionen förfaller.

Till anmälan skall fogas

1) de i fusionen deltagande bolagens styrelseledamöters och verkställande direktörers försäkran om att denna lag har iakttagits vid fusionen,

2) en godkänd revisors intyg om att det övertagande bolaget har fått fullt vederlag för det belopp som tagits upp i dess eget kapital samt revisorns yttrande om den utredning som skall ingå i fusionsplanen enligt 3 § 2 mom. 9 punkten, samt

3) en styrelseledamots eller verkställande direktörens intyg om att sådana meddelanden som avses i 7 § har sänts.

Vid en dotterbolagsfusion svarar moderbolaget för att anmälan görs. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. räcker det att till anmälan fogas moderbolagets styrelseledamots eller verkställande direktörs försäkran om att denna lag har iakttagits vid fusionen samt ett intyg om att sådana anmälningar som avses i 7 § har sänts.

15 §

Förutsättningar för registrering

Registermyndigheten skall registrera fusionen, om ingen borgenär har motsatt sig den eller om borgenärerna enligt en domstols dom har fått betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

Om en borgenär har motsatt sig fusionen, skall registermyndigheten utan dröjsmål informera bolaget. Fusionen förfaller då en månad efter den utsatta dagen. Registermyndigheten skall dock skjuta upp behandlingen av ärendet, om bolaget inom en månad från den utsatta dagen visar att det har väckt talan för fastställelse av att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran, eller om bolaget och borgenären tillsammans begär att behandlingen av ärendet skall skjutas upp.

Fusionen kan verkställas trots att det överlåtande bolaget har försatts i likvidation, under förutsättning att bolagets tillgångar inte har börjat skiftas mellan aktieägarna så som avses i 20 kap. 15 §.

Har företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen fastställts i flera än ett av de i fusionen deltagande bolagens egendom, får fusionen inte registreras, om inte bolagens och inteckningshavarnas avtal om reglering av inteckningarnas företrädesrätt samtidigt registreras på ansökan.

16 §

Fusionens rättsverkningar

Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår utan likvidationsförfarande till det övertagande bolaget när verkställandet av fusionen har registrerats. Samtidigt upplöses det överlåtande bolaget, och vid en kombinationsfusion uppkommer det övertagande bolaget.

Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder får inte tas upp i det övertagande bolagets balansräkning till ett högre ekonomiskt värde än de har för det övertagande bolaget. I samband med en fusion får ett åtagande att utföra arbete eller tillhandahålla en tjänst inte tas upp i balansräkningen.

När verkställandet av fusionen registreras får det överlåtande bolagets aktieägare samt innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusions-

planen. De nya aktier som ges som fusionsvederlag medför ägarrättigheter från och med registreringen, om inte en senare tidpunkt bestäms i fusionsplanen. Aktierna medför dock ägarrättigheter senast ett år efter registreringen. Sådana aktier i det överlåtande bolaget som ägs av det övertagande eller det överlåtande bolaget medför inte rätt till fusionsvederlag.

Om en förutsättning för att få fusionsvederlag är att mottagaren vidtar särskilda åtgärder, såsom att visa upp ett aktiebrev, och om vederlaget inte har krävts på detta sätt inom tio år från registreringen av verkställigheten av fusionen, kan det övertagande bolagets stämma besluta att rätten till fusionsvederlag och de på detta baserade rättigheterna är förverkade. Det förverkade vederlaget tillfaller det övertagande bolaget.

17 §

Slutredovisning

Det överlåtande bolagets styrelse och verkställande direktör skall så snart som möjligt efter det att fusionen verkställts upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse över den tid för vilken något bokslut inte har lagts fram på bolagsstämman (*slutredovisning*). Slutredovisningen skall överlämnas till revisorerna, som inom en månad skall ge en revisionsberättelse om den.

Styrelsen skall efter att ha fått revisionsberättelsen utan dröjsmål kalla aktieägarna till en aktieägarstämma för att fastställa slutredovisningen. På stämman tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma.

Slutredovisningen skall anmälas för registrering i enlighet med 8 kap. 10 §.

18 §

Fusionens återgång

Fusionen återgår trots att den har registrerats, om fusionsbeslutet har ogiltigförklarats genom en dom som vunnit laga kraft. Det överlåtande bolaget och det övertagande bolaget ansvarar solidariskt för det övertagande bolagets förpliktelser som har uppkommit efter registreringen av fusionen men före registreringen av domen.

17 kap.

Delning

Definitioner samt genomförande av delning

1 §

Delning

Ett aktiebolag (*ursprungligt bolag*) kan delas så att dess tillgångar och skulder helt eller delvis övergår till ett eller flera aktiebolag (*övertagande bolag*), varvid det ursprungliga bolagets aktieägare som delningsvederlag får aktier i det övertagande bolaget. Delningsvederlaget får också bestå av pengar samt av annan egendom och åtaganden.

2 §

Olika sätt att verkställa en delning

En delning kan verkställas så att

1) det ursprungliga bolagets alla tillgångar och skulder övergår till två eller flera övertagande bolag, varvid det ursprungliga bolaget upplöses (*total delning*), eller så att

2) en del av det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder övergår till ett eller flera övertagande bolag (*partiell delning*).

Med *delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag* avses en delning där det övertagande bolaget har bildats innan delningen verkställs och med *delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag* avses en delning där det övertagande bolaget bildas i samband med delningen. Ett bolag kan samtidigt delas genom överlåtelse till såväl ett verksamt som ett nybildat bolag.

Med *i delningen deltagande bolag* avses i detta kapitel ursprungliga bolag och övertagande bolag.

Delningsplan och en godkänd revisors yttrande

3 §

Delningsplan

De i delningen deltagande bolagens styrelser skall upprätta en skriftlig delningsplan som skall dateras och undertecknas.

Delningsplanen skall uppta

1) firmor, företags- och organisationsnummer eller motsvarande identifieringsuppgifter och hemorter för de i delningen deltagande bolagen,

2) en utredning om orsakerna till delningen,

3) vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag ett förslag till eventuella ändringar i det övertagande bolagets bolagsordning samt vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag förslag till bolagsordning för det nybildade bolaget och till förfarandet vid val av verksamhetsorgan för det nybildade bolaget,

4) vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag ett förslag till det antal aktier av olika slag som eventuellt skall ges som delningsvederlag och till givande av nya eller egna aktier som innehas av bolaget samt vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag förslag till antalet aktier av olika slag i det övertagande bolaget,

5) förslag till eventuellt annat delningsvederlag och, om vederlaget består av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, de villkor som enligt 10 kap. 3 § är förenade med dessa,

6) förslag till fördelning av delningsvederlag, tidpunkten för överlämnande av vederlag och andra villkor för givande av vederlag samt utredning om grunderna för dessa,

7) utredning om eller förslag till de rättigheter som vid delningen tillkommer innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i det ursprungliga bolaget,

8) vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag ett förslag till eventuell ökning av det övertagande bolagets aktiekapital samt vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag ett förslag till det övertagande bolagets aktiekapital,

9) utredning om det ursprungliga bolagets tillgångar, skulder och eget kapital samt om de omständigheter som påverkar värderingen av dessa, förslag till fördelning av det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder mellan de i delningen deltagande bolagen samt förslag om den inverkan som delningen planeras få på det övertagande bolagets balansräkning och om de bokföringsmetoder som skall tillämpas på delningen,

10) förslag till minskning av aktiekapitalet så att medel kan betalas ut till det övertagande bolaget eller till aktieägarna eller överföras till en fond som hänförs till det fria egna kapitalet eller användas till omedelbar täckning av förlust som inte kan täckas med fritt eget kapital,

11) förslag som avser de i delningen deltagande bolagens rätt att besluta om sådana arrangemang utöver sedvanlig affärsverksamhet som påverkar deras egna kapital eller antal aktier,

12) utredning om sådana kapitallån beträffande vilka borgenärerna i enlighet med 6 § kan motsätta sig delningen,

13) utredning om det antal aktier som det ursprungliga bolaget och dess dottersammanslutningar äger i det övertagande bolaget och dess moderbolag samt om det antal aktier som de i delningen deltagande bolagen äger i det ursprungliga bolaget,

14) utredning om sådana företagsinteckningar i de i delningen deltagande bolagens egendom som avses i företagsinteckningslagen,

15) utredning om eller förslag till särskilda förmåner och rättigheter för de i delningen deltagande bolagens förvaltningsråds- och styrelseledamöter, verkställande direktörer samt revisorer och godkända revisorer som ger yttrande om delningsplanen,

16) förslag till den planerade registreringstidpunkten för verkställandet av delningen, samt

17) förslag till eventuella andra delningsvillkor.

4 §

En godkänd revisors yttrande

De i delningen deltagande bolagens styrelser skall utse en eller flera godkända revisorer med uppgift att ge varje i delningen deltagande bolag ett yttrande om delningsplanen. I yttrandet skall bedömas om delnings-

planen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om grunderna för bestämmande av delningsvederlaget samt om fördelningen av vederlaget. I yttrandet till det övertagande bolaget skall dessutom nämnas om delningen kan äventyra betalningen av bolagets skulder.

Om samtliga i delningen deltagande bolags aktieägare ger sitt samtycke räcker det med ett yttrande om huruvida delningen kan äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder.

Registrering av delningsplanen och kallelse på borgenärerna

5 §

Registrering av delningsplanen

Delningsplanen skall anmälas för registrering inom en månad från undertecknandet av planen. Till anmälan skall fogas ett sådant yttrande som avses i 4 §.

Anmälan skall göras gemensamt av de bolag som deltar i delningen.

Delningen förfaller om anmälan inte görs inom utsatt tid eller om registrering vägras.

6 §

Kallelse på borgenärerna

De borgenärer vilkas fordran på det ursprungliga bolaget har uppkommit före registreringen av delningsplanen har rätt att motsätta sig delningen.

Registermyndigheten skall på ansökan av det ursprungliga bolaget utfärda en kallelse på de borgenärer som avses i 1 mom., i vilken nämns deras rätt att motsätta sig delningen med ett skriftlig meddelande till registermyndigheten senast den dag som nämns i kallelsen. Ansökan om kallelse skall göras inom fyra månader från registreringen av delningsplanen, vid äventyr att delningen förfaller. Registermyndigheten skall publicera kallelsen i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen och registrera kallelsen på tjänstens vägnar.

På ansökan av det övertagande bolaget skall kallelse utfärdas också på det övertagande bolagets borgenärer, om delningen enligt det yttrande av en godkänd revisor som avses i 4 § kan äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. På det övertagande bolagets borgenärer tillämpas i så fall vad som i detta kapitel föreskrivs om det ursprungliga bolagets borgenärer.

7 §

Bolagets skriftliga meddelande till borgenärerna

Bolaget skall senast en månad före den utsatta dagen sända ett skriftligt meddelande om kallelsen till sina kända borgenärer som avses i 6 § 1 mom. Om det ursprungliga bolagets rättsinnehavare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier i enlighet med 13 § framställer lösningsanspråk, skall borgenärerna underrättas om det antal aktier och de rättigheter som anspråket avser. Meddelandet kan sändas först efter den bolagsstämma som beslutat om delningen, om inte bolagets samtliga aktieägare och innehavare av de nämnda rättigheterna har meddelat att de avstår från sin inlösenrätt eller att de annars inte har rätt till inlösen.

8 §

Företagssanering

Ett saneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering ersätter en sådan kallelse som avses i 6 §. En borgenär har inte rätt att motsätta sig delning enligt denna lag, om alla bolag som deltar i delningen hör till samma koncern och ett saneringsprogram för dem fastställs samtidigt.

Delningsplanen och dess bilagor skall bifogas förslaget till saneringsprogram.

Delningsbeslut

9 §

Behöriga organ och beslutstidpunkt

I det ursprungliga bolaget beslutar bolagsstämman om delningen.

I det övertagande bolaget beslutar styrelsen

om delningen. Delningsbeslutet skall emellertid fattas av bolagsstämman, om aktieägare med minst en tjugondel av bolagets aktier kräver det.

Den bolagsstämma som beslutar om delningen skall hållas eller styrelsens delningsbeslut fattas inom fyra månader från registreringen av delningsplanen, vid äventyr att delningen förfaller. Bolagsstämman skall dock hållas senast en månad före den i 6 § angivna dagen, om inte bolagets samtliga aktieägare samt eventuella innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier har avstått från sin rätt att kräva inlösen.

Bolagsstämmans beslut om delningen skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §. Om en aktieägare i det ursprungliga bolaget inte vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag får samma ägarandel och motsvarande rättigheter i det övertagande bolaget som han eller hon hade i det ursprungliga bolaget, kan beslutet fattas endast med denne aktieägares samtycke.

10 §

Stämmokallelse samt information till innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

Kallelse till den bolagsstämma som skall besluta om delningen får inte utfärdas förrän delningsplanen har registrerats. Kallelsen skall utfärdas tidigast två månader och, om inte längre tid föreskrivs i bolagsordningen, senast en månad före bolagsstämman, den sista anmälningsdag som avses i 5 kap. 7 § eller den i 4 kap. 2 § 2 mom. angivna dagen för bolag som anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag kan kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före ovan avsedda dag.

I det ursprungliga bolaget skall kallelsen, utöver vad som i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse, sändas skriftligen till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget. I kallelsen till det ursprungliga bolagets stämma skall nämnas aktieägarnas rätt att enligt 13 § framställa lösningsanspråk. Det ursprungliga bolaget skall inom den tid som avses i 1 mom. rikta information om inlösenrätt enligt 13 § till de innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier vilka har rätt att framställa lösningsanspråk och vilkas adress är känd för bolaget. Om bolaget inte känner till alla lösningsberättigades adress skall ett meddelande om saken inom samma tid också publiceras i den officiella tidningen.

Om någon bolagsstämma inte sammankallas i det övertagande bolaget, skall aktieägarna informeras om delningen på samma sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas. En aktieägare kan inom en månad från meddelandet skriftligen kräva att bolagsstämman skall fatta beslut om delningen.

I det övertagande bolaget kan stämmokallelse utfärdas inom den tid som avses i 5 kap. 19 § 1 mom., om delningsbeslutet fattas av bolagsstämman på yrkande av en aktieägare och tiden mellan å ena sidan bolagets meddelande enligt denna paragrafs 3 mom. och å andra sidan dagen för bolagsstämman eller den sista anmälningsdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 4 kap. 2 § 2 mom. angivna dagen för bolag som har anslutits till värdeandelssystemet uppgår till minst en månad eller en i bolagsordningen angiven längre kallelsetid.

11 §

Framläggande och sändande av handlingar

Följande handlingar skall under minst en månad före den bolagsstämma som beslutar om delningen och räknat från det meddelande som avses i 10 § 3 mom. hållas tillgängliga för aktieägarna på de i delningen deltagande bolagens huvudkontor eller webbsidor, utan dröjsmål på begäran sändas till aktieägarna samt läggas fram på bolagsstämman:

1) delningsplanen,

2) varje i delningen deltagande bolags bokslut, verksamhetsberättelser och revisionsberättelser för de tre senast avslutade räkenskapsperioderna,

3) om det från ett i delningen deltagande publikt aktiebolags senast avslutade räkenskapsperiod har förflutit över sex månader till det datum då delningsplanen undertecknas, skall bolagets bokslut, verksamhetsberättelse och revisionsberättelse för ett da-

tum som inte får ligga längre bak i tiden än tre månader räknat från det datum då delningsplanen undertecknades,

4) de beslut om utbetalningar av medel som varje i delningen deltagande bolag eventuellt har fattat efter bolagets senaste räkenskapsperiod,

5) varje i delningen deltagande bolags delårsrapporter som har upprättats efter bolagets senaste räkenskapsperiod,

6) styrelsens redogörelse för händelser som efter det senaste bokslutet eller den senaste delårsrapporten väsentlig har påverkat bolagets ställning, samt

7) ett sådant yttrande om delningsplanen som avses i 4 §.

12 §

Rättsverkningarna av delningsbeslut

Det ursprungliga bolagets delningsbeslut ersätter sådan teckning som gäller delningsvederlag till det ursprungliga bolagets aktieägare och innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier samt sådana andra åtgärder som ger rätt till delningsvederlag. Vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag ersätter delningsplanen också det övertagande bolagets avtal om bolagsbildning.

Delningen förfaller om inte samtliga i delningen deltagande bolag godkänner den i enlighet med den ursprungliga delningsplanen. Registeranmälan skall omedelbart göras om ett beslut som innebär att delningen förkastas eller om att delningen förfallit.

Inlösen av delningsvederlag samt optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

13 §

Inlösenförfarande

Vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag kan aktieägarna i det ursprungliga bolaget på den bolagsstämma som beslutar om delningen kräva inlösen av sitt delningsvederlag och skall ges möjlighet till inlösen innan delningsbeslutet fattas. Endast de aktier berättigar till inlösen som har anmälts för registrering i aktieboken före bolagsstämman eller senast på den sista anmälningsdagen eller, om aktierna hör till värdeandelssystemet och är registrerade på den aktieägares värdeandelskonto som kräver inlösen, senast den dag som avses i 4 kap. 2 § 2 mom. Den som kräver inlösen måste rösta mot delningsbeslutet.

Innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier kan kräva inlösen av dessa på den bolagsstämma som beslutar om delningen eller genom att bevisligen före bolagsstämman framställa sitt lösningsanspråk till det ursprungliga bolaget. Före delningsbeslutet skall bolagsstämman underrättas om hur många rättigheter som krävs bli inlösta.

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller delningsvederlag, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, skall ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3—5 § och 8—10 § överlämnas till skiljemän för avgörande. En aktieägare eller rättsinnehavare skall inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter att ärendet inletts rätt endast till inlösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en aktieägare eller en innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till vederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

Inlösenpriset för det delningsvederlag som tillkommer en aktie i det urpsrungliga bolaget är en mot delningen genom överlåtelse till ett verksamhet bolag svarande andel av det gängse priset på aktien före delningsbeslutet. Lösenbeloppet för en optionsrätt eller en annan särskild rättighet som berättigar till aktier är dess gängse pris före inlösenbeslutet. När lösenbeloppet fastställs beaktas inte den negativa effekt som delningen eventuellt

har på värdet av det ursprungliga bolagets aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. På lösenbeloppet skall för tiden från delningsbeslutet till betalningen av lösenbeloppet betalas en årlig ränta som svarar mot den i 12 § i räntelagen avsedda referensräntа som gäller vid tidpunkten i fråga.

Lösenbeloppet skall betalas inom en månad från det att domen vunnit laga kraft, dock inte förrän verkställandet av delningen har registrerats. Lösenbeloppet kan deponeras enligt vad som föreskrivs i 18 kap. 11 § 2 och 3 mom.

För betalningen av lösenbeloppet för delningsvederlaget svarar det övertagande bolag vars vederlag har lösts in. De bolag som deltar i delningen svarar solidariskt för lösenbeloppet för optionsrätterna och de övriga särskilda rättigheter som berättigar till aktier. Det ursprungliga bolaget skall utan dröjsmål underrätta det bolag som ansvarar för betalningen av lösenbeloppet om lösningsanspråk.

Verkställande av delning och rättsverkningar

14 §

Anmälan om verkställande av delning

De bolag som deltar i delningen skall inom fyra månader från delningsbeslutet till registermyndigheten göra anmälan om verkställande av delningen, vid äventyr att delningen förfaller. Till anmälan skall fogas

1) de i delningen deltagande bolagens styrelseledamöters och verkställande direktörers försäkran om att denna lag har iakttagits vid delningen,

2) en godkänd revisors intyg om att det övertagande bolaget har fått fullt vederlag för det belopp som tagits upp i dess eget kapital samt revisorns yttrande om den utredning som skall ingå i delningsplanen enligt 3 § 2 mom. 9 punkten, samt

3) en styrelseledamots eller verkställande direktörens intyg om att sådana meddelanden som avses i 7 § har sänts.

15 §

Förutsättningar för registrering

Registermyndigheten skall registrera delningen, om ingen borgenär har motsatt sig den eller om borgenärerna enligt en domstols dom har fått betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

Om en borgenär har motsatt sig delningen, skall registermyndigheten utan dröjsmål informera bolaget. Delningen förfaller då en månad efter den utsatta dagen. Registermyndigheten skall dock skjuta upp behandlingen av ärendet, om bolaget inom en månad från den utsatta dagen visar att det har väckt talan för fastställelse av att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran, eller om bolaget och borgenären tillsammans begär att behandlingen av ärendet skall skjutas upp.

Delningen kan verkställas trots att det ursprungliga bolaget har försatts i likvidation, under förutsättning att bolagets tillgångar inte har börjat skiftas mellan aktieägarna på det sätt som avses i 20 kap. 15 §.

Om företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen har fastställts i flera än ett av de i delningen deltagande bolagens egendom, får delningen inte registreras om inte bolagens och inteckningshavarnas avtal om reglering av inteckningarnas företrädesrätt samtidigt registreras på ansökan.

16 §

Delningens rättsverkningar

Det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder övergår utan likvidationsförfarande till det övertagande bolaget när verkställandet av delningen har registrerats. Vid en partiell delning övergår dock endast de enligt delningsplanen delade tillgångarna och skulderna. Vid en total delning upplöses samtidigt det ursprungliga bolaget, och vid en delning genom överlåtelse till ett nybildat bolag uppkommer det övertagande bolaget.

Det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder får inte tas upp i det övertagande bolagets balansräkning till ett högre ekonomiskt värde än de har för det övertagande bolaget. I samband med en delning får ett åtagande att utföra arbete eller tillhandahålla en tjänst inte tas upp i balansräkningen.

När verkställandet av delningen registreras

får det ursprungliga bolagets aktieägare samt innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. De nya aktier som ges som delningsvederlag medför ägarrättigheter från och med registreringen, om inte en senare tidpunkt bestäms i delningsplanen. Aktierna medför dock ägarrättigheter senast ett år efter registreringen. Sådana aktier i det ursprungliga bolaget som ägs av det övertagande eller det ursprungliga bolaget medför inte rätt till delningsvederlag.

Om en förutsättning för att få delningsvederlag är att mottagaren vidtar särskilda åtgärder, såsom att visa upp ett aktiebrev, och om vederlaget inte har krävts på detta sätt inom tio år från registreringen av verkställigheten av delningen, kan det övertagande bolagets stämma besluta att rätten till delningsvederlag och de på detta baserade rättigheterna är förverkade. Det förverkade vederlaget tillfaller det övertagande bolaget.

Om det vid en total delning uppdagas tillgångar som inte är skiftade enligt delningsplanen, tillhör dessa de övertagande bolagen i samma förhållande som det ursprungliga bolagets nettotillgångar skall skiftas enligt delningsplanen, om inte annat föreskrivs i delningsplanen.

De i delningen deltagande bolagen är solidariskt ansvariga för det ursprungliga bolagets skulder som har uppkommit innan verkställandet av delningen registrerats. Om det ursprungliga bolaget har skulder som ett annat företag svarar för enligt delningsplanen, uppgår bolagets sammanlagda ansvar dock till högst värdet av de nettotillgångar som återstår för det eller övergår till det. En borgenär kan med åberopande av det solidariska ansvaret kräva betalning för en skuld som nämns i delningsplanen först när det har konstaterats att borgenären inte får betalning av gäldenären eller ur en säkerhet. I 13 § 6 mom. föreskrivs om ansvaret för lösenbeloppet.

17 §

Slutredovisning

Vid en total delning skall det ursprungliga bolagets styrelse och verkställande direktör så snart som möjligt efter det att delningen verkställts upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse över den tid för vilken något bokslut inte har lagts fram på bolagsstämman (*slutredovisning*). Slutredovisningen skall överlämnas till revisorerna, som inom en månad skall ge en revisionsberättelse om den.

Styrelsen skall efter att ha fått revisionsberättelsen utan dröjsmål kalla aktieägarna till en aktieägarstämma för att fastställa slutredovisningen. På stämman tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma.

Slutredovisningen skall anmälas för registrering i enlighet med 8 kap. 10 §.

18 §

Delningens återgång

Delningen återgår trots att den har registrerats, om delningsbeslutet har ogiltigförklarats genom en dom som vunnit laga kraft. Det ursprungliga bolaget och det övertagande bolaget ansvarar solidariskt för det övertagande bolagets förpliktelser som har uppkommit efter registreringen av delningen men före registreringen av domen.

18 kap.

Inlösen av minoritetsaktier

Allmänna bestämmelser

1 §

Inlösenrätt och inlösenskyldighet

Den som innehar mer än nio tiondelar av bolagets samtliga aktier och röster (*inlösare*) har rätt att till det gängse priset lösa in de övriga aktieägarnas aktier. En aktieägare vars aktier kan lösas in (*minoritetsaktieägare*) har på motsvarande sätt rätt att kräva inlösen av sina aktier.

Vid tillämpning av 1 mom. anses till inlösarens innehav höra också

1) aktier och röster som tillhör en sammanslutning eller stiftelse där inlösaren har

sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen samt

2) aktier som inlösaren eller en sammanslutning eller stiftelse som nämns i 1 punkten äger tillsammans med någon annan samt de röster som aktierna medför.

Vid räknandet av inlösarens röstetal beaktas inte röstningsbegränsningar som följer av lag eller bolagsordningen. I bolagets sammanlagda aktieantal och röstetal beaktas inte aktier och röster som tillhör bolaget eller dess dottersammanslutning.

Om inlösarna enligt 1—3 mom. är flera, anses den vara inlösare som mest direkt innehar den aktie- och röstmajoritet i bolaget som avses i denna paragraf.

2 §

Anmälan om inlösenrätt och inlösenskyldighet

Inlösaren skall utan dröjsmål underrätta bolaget om att sådan inlösenrätt och inlösenskyldighet som avses i 1 § har uppkommit eller upphört.

Bolaget skall efter att av inlösaren ha fått en sådan underrättelse som avses i 1 mom. eller annan tillförlitlig utredning om att inlösenrätt och inlösenskyldighet har uppkommit eller upphört utan dröjsmål göra registeranmälan om att inlösenrätt och inlösenskyldighet har uppkommit eller upphört.

Behandling av inlösentvister

3 §

Skiljeförfarande

Meningsskiljaktigheter som gäller inlösenrätt och lösenbelopp skall överlämnas till skiljemän för avgörande enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Till den del något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel skall lagen om skiljeförfarande (967/1992) iakttas i tillämpliga delar.

4 §

Inledande av förfarandet

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd skall på ansökan av en part utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga skiljemän som har den sakkunskap som uppdraget kräver och, i det fall att flera skiljemän utses, förordna en ordförande för dem. I ansökan skall sökandens lösningsanspråk specificeras och motiveras.

Skiljeförfarandet inleds när ansökan eller en kopia av den delges motparten. Om delgivningen sker så som avses i 5 § 2 mom., inleds förfarandet när ett meddelande om ansökan publiceras i den officiella tidningen.

Förändringar som efter det att skiljeförfarandet inletts har skett i de förhållanden som avses i 1 § leder inte till att inlösenrätten eller inlösenskyldigheten förfaller.

5 §

God man

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd skall efter att ha fått en sådan ansökan som avses i 4 § 1 mom. hos domstolen ansöka om förordnande av en god man för bevakning av minoritetsaktieägarnas intressen vid skiljeförfarandet, om inte samtliga parter har meddelat att de anser att en god man inte behövs. Den tingsrätt som avses i 24 kap. 1 § är behörig i ärendet. Ansökan kan avgöras utan att minoritetsaktieägarna hörs. Förordnandet av en god man skall antecknas i handelsregistret.

Den gode mannen kan på minoritetsaktieägarnas vägnar ta emot en delgivning som avses i 4 § 2 mom. Ett meddelande varav framgår ansökans huvudsakliga innehåll och den gode mannens kontaktuppgifter skall tillställas minoritetsaktieägarna på det sätt som i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse och dessutom skriftligen sändas till de minoritetsaktieägare vars namn och adress är kända för bolaget. Meddelandet skall också publiceras i den officiella tidningen.

Den gode mannen har rätt och skyldighet att vid skiljeförfarandet på minoritetsaktieägarnas vägnar framföra omständigheter och bevis som stöder deras sak. Den gode mannen är inte behörig att på minoritetsaktieägarnas vägnar framställa eller godkänna lösningsanspråk eller vidta åtgärder som står

i konflikt med en minoritetsaktieägares egna åtgärder.

Skiljemännen bestämmer den gode mannens arvode och kostnadsersättning med iakttagande av vad som i 8 § föreskrivs om kostnaderna för skiljeförfarande. Efter det att skiljeförfarandet avslutats skall den gode mannen utan dröjsmål göra en registeranmälan om sin åtgärdsrapport, som genom registreringen anses ha kommit till minoritetsaktieägarnas kännedom. I fråga om den gode mannen gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) föreskrivs om intressebevakare.

6 §

Ställande av säkerhet

Om det genom ett avgörande som har vunnit laga kraft har konstaterats att inlösenrätt föreligger eller om skiljemännen anser detta vara klart men något lösenbelopp inte har avtalats eller bestämts, övergår en aktie till inlösaren direkt då denne ställer en av skiljemännen godkänd säkerhet för betalningen av lösenbeloppet. Den gode mannen skall vid behov förvara säkerheten för deras räkning som har rätt till lösenbeloppet.

När en aktie har övergått till inlösaren med stöd av 1 mom. tillämpas på det aktiebrev som utfärdas över aktien vad som enligt 11 § 3 mom. gäller för aktiebrev efter det att lösenbeloppet deponerats. När en värdeandel som avser en aktie överförs till en inlösare med stöd av 1 mom. skall rätten till lösenbeloppet i stället registreras på värdeandelskontot.

7 §

Bestämmande av lösenbelopp

Lösenbeloppet för en aktie skall bestämmas enligt dess gängse pris före inledandet av skiljeförfarandet. På lösenbeloppet skall för tiden efter det att skiljeförfarandet inletts betalas en årlig ränta som svarar mot den i 12 § i räntelagen avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga.

När inlösen har föregåtts av ett sådant obligatoriskt köpeanbud som avses i 6 kap. 6 § i värdepappersmarknadslagen skall som det gängse priset betraktas det pris som erbjuds i det obligatoriska köpeanbudet, om det inte finns särskild anledning att förfara på annat sätt.

När inlösenrätt och inlösenskyldighet har uppkommit i samband med ett sådant frivilligt offentligt köpeanbud som avses i 6 kap. i värdepappersmarknadslagen och inlösaren därigenom har blivit innehavare till minst nio tiondelar av de erbjudna aktierna anses det pris som erbjudits i det offentliga köpeanbudet som det gängse priset, om det inte finns särskild anledning att förfara på annat sätt.

8 §

Kostnaderna för skiljeförfarandet

Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, om skiljemännen inte av någon särskild anledning anser det skäligt att bestämma något annat.

9 §

Andra bestämmelser om skiljeförfarandet

Under skiljeförfarandet skall delgivningar tillställas och exemplar av skiljedomen ges dem som har fört talan i skiljedomstolen eller annars i detta syfte anmält sig till skiljedomstolen.

Skiljemännen skall anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter det att den givits. Till registeranmälan skall fogas en utredning om att exemplar av skiljedomen har lämnats ut i enlighet med 1 mom. Om skiljedomen inte anmäls för registrering inom den nämnda tiden kan anmälan göras också av en part.

10 §

Överklagande

Den som är missnöjd med en skiljedom får överklaga den genom besvär hos den tingsrätt som avses i 24 kap. 1 §. Tingsrätten skall

när den behandlar besvären i tillämpliga delar iaktta vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden. Besvärsskriften med en kopia av skiljedomen skall tillställas tingsrätten senast 60 dagar efter registreringen av skiljedomen.

Tingsrättens beslut får överklagas genom besvär hos högsta domstolen om denna meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken. Vid överklagandet skall i tillämpliga delar iakttas vad som i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärende som hovrätten handlagt i andra instans. Vad som föreskrivs om hovrätten gäller då tingsrätten.

Om en skiljedom inte överklagas skall på verkställandet av den tillämpas 2 kap. 19 § i utsökningslagen (37/1895).

Verkställande av inlösen

11 §

Betalning av lösenbelopp och övergång av rättigheter

Lösenbeloppet skall betalas inom en månad efter det att domen genom vilken lösenbeloppet fastställts har vunnit laga kraft. En aktie övergår till inlösaren genom betalning av lösenbeloppet, om den inte enligt 6 § har övergått redan tidigare.

Lösenbeloppet kan betalas genom deponering hos länsstyrelsen på bolagets hemort så som föreskrivs i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/1931), om de förutsättningar är uppfyllda som avses i lagens 1 §. Inlösaren får i så fall inte förbehålla sig rätt att återfå det deponerade.

Innehav av ett aktiebrev som har utfärdats över en aktie medför efter deponering som avses i 2 mom. endast rätt till lösenbeloppet. Inlösaren har rätt att i stället för ett tidigare utfärdat aktiebrev få ett nytt aktiebrev, på vilket skall göras en anteckning om att det ersätter det tidigare aktiebrevet. Om det föregående aktiebrevet därefter överlåts till inlösaren skall det ogiltigförklaras.

19 kap.

Ändring av företagsform

Ändring av aktiebolagsform

1 §

Ombildning av privat aktiebolag till publikt

Bolagsstämmans beslut om ombildning av ett privat aktiebolag till ett publikt aktiebolag skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §.

Ett privat aktiebolag kan ombildas till ett publikt aktiebolag endast om det efter ändringen uppfyller de krav som i denna lag ställs på ett publikt aktiebolag och bolagets firma samtidigt ändras i överensstämmelse med firmalagen (128/1979).

Bolaget skall inom en månad från bolagsstämmans beslut göra registeranmälan om en sådan ändring av bolagsordningen som gäller ombildning till publikt aktiebolag, vid äventyr att ändringen förfaller. Till registeranmälan skall fogas en godkänd revisors intyg om att bolagets eget kapital uppgår till minst aktiekapitalets belopp. Bolaget blir ett publikt aktiebolag när den ändring av bolagsordningen som gäller ändring av bolagsformen registreras i handelsregistret.

2 §

Betydande förvärv efter ombildning till ett publikt aktiebolag

Om ett publikt aktiebolag inom två år från det att ändringen av bolagsformen har registrerats förvärvar egendom av en aktieägare mot ett vederlag som utgör minst en tiondel av aktiekapitalet vid förvärvstidpunkten och om förvärvet inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet eller sker vid offentlig handel med värdepapper, skall på förvärvet på motsvarande tillämpas 2 kap. 14 §.

3 §

Ombildning av ett publikt aktiebolag till privat

Bolagsstämmans beslut om ombildning av ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §. Bolagets firma skall samtidigt ändras i överensstämmelse med firmalagen.

Bolaget skall inom en månad från bolagsstämmans beslut göra registeranmälan om en sådan ändring av bolagsordningen som gäller ombildning till ett privat aktiebolag, vid äventyr att ändringen förfaller. Bolaget blir ett privat aktiebolag när den ändring av bolagsordningen som gäller ändring av bolagsformen registreras i handelsregistret.

Ombildning av ett privat aktiebolag till någon annan företagsform

4 §

Ändring av företagsform

Ett privat aktiebolag med minst tre aktieägare kan ombildas till ett andelslag på det sättet att aktieägarna blir medlemmar i andelslaget.

Ett privat aktiebolag med minst två aktieägare kan ombildas till ett öppet bolag eller kommanditbolag på det sättet att aktieägarna blir bolagsmän i det öppna bolaget eller kommanditbolaget.

Om ett privat aktiebolags enda aktieägare är en fysisk person som är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, kan han eller hon fortsätta aktiebolagets verksamhet som enskild näringsidkare.

5 §

Beslutsfattande

Ett beslut om en sådan ändring av företagsformen som avses i 4 § kan fattas endast med samtycke av samtliga aktieägare och innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier.

Ett beslut som avses i 4 § 1 mom. ersätter ett andelslags stiftelseurkund och det skall innehålla

1) andelslagets stadgar,

2) uppgift om de andelar som ges till medlemmarna, samt

3) namnen på andelslagets första styrelseledamöter eller, om styrelsen väljs av ett förvaltningsråd, på förvaltningsrådsledamöterna och revisorerna.

Ett beslut som avses i 4 § 2 mom. skall innehålla bolagsavtalet för det öppna bolaget eller för kommanditbolaget.

I ett beslut som avses i 4 § 3 mom. skall nämnas den enskilda näringsidkarens firma.

6 §

Registrering av beslut

Bolaget skall göra registeranmälan om ett beslut som gäller sådan ändring av företagsformen som avses i 4 § inom en månad från beslutet och hos registermyndigheten ansöka om en sådan kallelse som avses i 7 §, vid äventyr att beslutet förfaller.

7 §

Kallelse på borgenärerna

När registermyndigheten har fått en sådan ansökan som avses i 6 § skall den utfärda en kallelse på de av bolagets borgenärer vilkas fordran har uppkommit före utfärdandet av kallelsen. I kallelsen skall nämnas deras rätt att motsätta sig en ändring av företagsformen genom att skriftligen anmäla detta till registermyndigheten senast den den dag som nämns i kallelsen. Registermyndigheten skall publicera kallelsen i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen och registrera kallelsen på tjänstens vägnar.

Bolaget skall senast en månad före den utsatta dagen sända ett skriftligt meddelande om kallelsen till sina kända borgenärer som avses i 1 mom. En styrelseledamots eller verkställande direktörens intyg om att meddelandena har sänts skall ges in till registermyndigheten senast den utsatta dagen.

Registermyndigheten skall utan dröjsmål

efter den utsatta dagen underrätta bolaget om inkomna anmälningar om att borgenärer motsätter sig ansökan.

8 §

Förutsättningar för registrering

Registermyndigheten skall registrera en sådan ändring av företagsformen som avses i 4 §, om ingen borgenär har motsatt sig ändringen eller om borgenärerna i enlighet med en domstols dom har fått betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

Om en borgenär har motsatt sig ändringen av företagsformen, förfaller ändringen en månad efter den utsatta dagen. Registermyndigheten skall dock skjuta upp behandlingen av ärendet, om bolaget inom en månad från den utsatta dagen visar att det har väckt talan för fastställelse av att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran, eller om bolaget och borgenären tillsammans begär att behandlingen av ärendet skall skjutas upp.

Företagsformen kan ändras trots att bolaget har försatts i likvidation, om bolagets tillgångar inte i enlighet med 20 kap. 15 § har börjat skiftas mellan aktieägarna.

Ändringen av företagsformen träder i kraft när den har registrerats.

20 kap.

Upplösning av bolag

Almänna bestämmelser

1 §

Upplösning

Ett bolag upplöses med iakttagande av vad som i detta kapitel föreskrivs om likvidationsförfarande.

Ett bolag som har försatts i konkurs anses upplöst, om det inte finns något överskott när konkursen avslutas eller om det under konkursen har bestämts hur det skall användas.

Ett bolag kan upplösas också till följd av fusion eller delning, enligt vad som föreskrivs i 16 och 17 kap.

2 §

Avregistrering

Registermyndigheten skall avregistrera ett bolag i stället för att försätta det likvidation, om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas storlek inte kan fås och ingen aktieägare, borgenär eller annan tar på sig ansvar för likvidationskostnaderna.

Beslutsfattande

3 §

Bolagets beslut om likvidation

Bolagsstämman kan besluta att bolaget skall gå i likvidation. Beslutet skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §.

I 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av dessa. Kallelse till den bolagsstämma som beslutar om likvidationen skall utfärdas tidigast två månader och, om en längre tid inte bestämts i bolagsordningen, senast en månad före bolagsstämman, den sista anmälningsdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 4 kap. 2 § 2 mom. angivna dagen för bolag som anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag kan kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före ovan avsedda dag. Utöver vad som föreskrivs i bolagsordningen skall en skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget.

4 §

Förordnande om likvidation eller avregistrering

Registermyndigheten skall försätta bolaget i likvidation eller avregistrera det om

1) bolaget inte har någon i registret införd behörig styrelse,

2) bolaget inte har någon sådan i registret införd företrädare som avses i 6 § i lagen angående rätt att idka näring (122/1919),

3) bolaget trots registermyndighetens uppmaning inte har anmält sina bokslutshandlingar för registrering enligt 8 kap. 10 § inom ett år från utgången av räkenskapsperioden, eller om

4) bolaget har försatts i konkurs som har förfallit på grund av brist på medel.

Ett förordnande om likvidation eller avregistrering skall utfärdas, om det inte innan ärendet avgörs visas att det inte längre finns någon grund för detta.

5 §

Rättelseuppmaning

Registermyndigheten skall i en sådan situation som avses i 4 § 1 mom. 1—3 punkten på lämpligt sätt uppmana bolaget att avhjälpa brister i de uppgifter som har antecknats i registret. Om bristerna inte avhjälps, skall uppmaningen sändas till bolaget skriftligen och av den skall framgå att bolaget kan försättas i likvidation eller avregistreras om bristerna inte avhjälps senast den utsatta dagen. Uppmaningen skall publiceras i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen. Samtidigt skall de aktieägare och borgenärer som vill framföra anmärkningar mot likvidationen eller avregistreringen uppmanas att göra detta skriftligen senast den utsatta dagen. Ärendet kan avgöras trots att det inte kan visas att bolaget har tagit emot uppmaningen.

Registermyndigheten skall på tjänstens vägnar göra en anteckning i registret om en uppmaning som skall publiceras enligt 1 mom.

6 §

Rätten att inleda ett ärende

Ett ärende som gäller förordnande om likvidation eller avregistrering enligt 4 § kan inledas av styrelsen, en styrelseledamot, verkställande direktören, en revisor, en aktieägare, en borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av förordnandet om likvidation eller avregistrering. Registermyndigheten kan ta upp ärendet till behandling också på eget initiativ.

Likvidationsförfarande

7 §

Likvidationsförfarandets syfte

Syftet med likvidationsförfarandet är att utreda bolagets ekonomiska ställning, realisera en behövlig mängd egendom och betala bolagets skulder samt att betala ut överskottet till aktieägarna eller andra, enligt vad som föreskrivs i bolagsordningen. Bolagsstämman kan i enlighet med 19 § besluta avsluta likvidationen och fortsätta med bolagets verksamhet samt fatta de beslut som är nödvändiga i anslutning till detta.

Om likvidationsbolagets tillgångar inte förslår till betalning av dess skulder, skall likvidatorerna ansöka om att bolaget försätts i konkurs.

8 §

Likvidationens början

Likvidationen börjar när beslutet om den har fattats, om bolagsstämman inte bestämmer ett senare datum för likvidationens början.

9 §

Val och förordnande av likvidatorer samt deras uppgifter

I samband med likvidationsbeslutet skall en eller flera likvidatorer väljas i stället för styrelsen samt i stället för en eventuell verkställande direktör och ett eventuellt förvaltningsråd. På likvidatorerna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om styrelsen och dess ledamöter, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Genom beslutet återkallas de rättigheter att företräda bolaget som enligt 6 kap. 26 § har givits en namngiven person, om inte annat framgår av beslutet.

Likvidatorerna sköter bolagets angelägenheter under likvidationen. De skall så snart

som möjligt realisera så mycket av bolagets egendom som behövs för likvidationen samt betala bolagets skulder. Bolagets affärsverksamhet får fortsättas endast i den utsträckning som en ändamålsenlig likvidation kräver detta. Likvidatorernas mandattid fortsätter tills vidare.

Registermyndigheten skall förordna en behörig likvidator för ett bolag som saknar en sådan. Ett sådant förordnande kan sökas av den vars rätt kan vara beroende av att bolaget har en företrädare. Om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarna storlek inte kan fås och en borgenär eller någon annan inte tar på sig ansvar för likvidationskostnaderna, skall registermyndigheten avregistrera bolaget i stället för att förordna en likvidator.

10 §

Registrering av likvidationen och likvidatorerna

Likvidationen och likvidatorerna skall antecknas i registret. När bolagsstämman har fattat beslut om att bolaget skall gå i likvidation och om likvidatorerna, skall likvidatorerna utan dröjsmål göra en registeranmälan om beslutet.

11 §

Bokslut för tiden före likvidationen

Likvidatorerna skall vid behov upprätta ett bokslut för den tid före likvidationen för vilken något bokslut inte ännu har lagts fram på bolagsstämman. Styrelseledamöterna och verkställande direktören skall mot ett skäligt arvode medverka till att bokslutet upprättas.

12 §

Bolagsstämma under likvidationen

När bolaget har gått i likvidation skall på bolagsstämman tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om bolagsstämma, om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel.

13 §

Bokslut, verksamhetsberättelse, revision och särskild granskning

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsperiod upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande.

Revisorernas uppdrag upphör inte när bolaget träder i likvidation. Vad som i 7 kap. föreskrivs om revision och särskild granskning skall iakttas under likvidationen. Revisionsberättelsen skall dessutom innehålla ett yttrande om huruvida likvidationen har fördröjts onödigt och huruvida likvidatorerna i övrigt har handlat på behörigt sätt.

14 §

Offentlig stämning på borgenärerna

Likvidatorerna skall söka offentlig stämning på bolagets borgenärer. Stämning söks hos registermyndigheten, som på tjänstens vägnar skall anteckna i registret att stämning har utfärdats. I fråga om stämningen gäller i övrigt lagen om offentlig stämning (729/2003).

15 §

Betalning av skulder, skifte av tillgångar och klander av skifte

Efter den dag som utsatts i ansökan om offentlig stämning på bolagets borgenärer skall likvidatorerna, sedan alla kända skulder blivit betalda, skifta bolagets tillgångar. Om en skuld är tvistig eller inte har förfallit till betalning eller om den av någon annan orsak inte kan betalas, skall behövliga medel innehållas och återstoden skiftas. En aktieägare har rätt att få en mot sina aktier svarande andel av bolagets nettotillgångar, om inte något annat följer av bolagsordningen. Aktieägare och andra som är berättigade till skiftesandelar kan mot betryggande säkerhet få förskott på sina andelar.

Om en aktieägare vill klandra skiftet skall talan mot bolaget väckas inom tre månader från det att slutredovisningen lagts fram på bolagsstämman.

En aktieägare eller någon annan som är berättigad till en skiftesandel och som inte har krävt den inom fem år från det att slutredovisningen lagts fram på bolagsstämman har förverkat sin rätt till andelen. I 18 § föreskrivs om förfarandet när bolaget får tillgångar efter upplösningen.

16 §

Slutredovisning

När likvidatorerna har fullgjort sitt uppdrag skall de utan ogrundat dröjsmål ge en slutredovisning för sin förvaltning genom att upprätta en berättelse över likvidationen i dess helhet. I berättelsen skall ingå en redogörelse för skiftet av bolagets tillgångar. Till berättelsen skall fogas bokslut en, verksamhetsberättelserna och revisionsberättelserna för hela likvidationstiden. Berättelsen jämte bilagor skall överlämnas till revisorerna, som inom en månad skall ge en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Efter att likvidatorerna fått revisionsberättelsen skall de utan dröjsmål kalla aktieägarna till bolagsstämma för granskning av slutredovisningen. I 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelsen samt om stämmohandlingarna, framläggandet och sändandet av dessa, dock så att på slutredovisningen tillämpas vad som föreskrivs om bokslut. Slutredovisningen skall anmälas för registrering enligt vad som föreskrivs i 8 kap. 10 §.

17 §

Upplösning

Bolaget anses upplöst när likvidatorerna har lagt fram slutredovisningen på bolagsstämman. Likvidatorerna skall utan dröjsmål göra registeranmälan om upplösningen.

Efter upplösningen kan bolaget inte förvärva rättigheter eller ingå förbindelser. De som efter upplösningen har beslutat om och företagit rättshandlingar på bolagets vägnar är solidariskt ansvariga för dessa. Likvidatorerna kan dock vidta åtgärder för inledande av likvidation eller ansöka om att bolaget försätts i konkurs. Motparten i ett avtal som har ingåtts med bolaget efter att det upplösts kan frånträda avtalet om parten inte visste att bolaget var upplöst.

18 §

Fortsatt likvidation och efterlikvidation

Likvidationen skall fortsättas om det efter upplösningen av bolaget framkommer nya tillgångar, om talan väcks mot bolaget eller om det annars behövs likvidationsåtgärder. Likvidatorerna skall utan dröjsmål göra registeranmälan om att likvidationen fortsätter. Kallelse till den första bolagsstämman efter att likvidationen återupptagits skall utfärdas i enlighet med bolagsordningen. Dessutom skall en skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget.

Om det dock inte anses nödvändigt att fortsätta likvidationen, kan likvidatorerna vidta de åtgärder som behövs i ärendet. Likvidatorerna skall upprätta en utredning över sina åtgärder och sända den till aktieägarna och andra som är berättigade till skiftesandelar. Om en skiftesandel är obetydlig kan den redovisas till staten.

Likvidationen fortsätts inte om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas storlek inte fås och en aktieägare, en borgenär eller någon annan inte tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

19 §

Avslutande av likvidation samt fortsatt verksamhet

Om bolagsstämman har beslutat att bolaget skall gå i likvidation, kan bolagsstämman med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 § besluta att likvidationen avslutas och bolagets verksamhet fortsätts. Om likvidationen grundar sig på en bestämmelse i bolagsordningen, kan ett beslut om fortsatt verksamhet fattas först efter det att bestämmelsen har ändrats. Likvidationen kan dock

inte avslutas om till en aktieägare eller till någon annan har betalts en sådan skiftesandel som avses i 15 § 1 mom.

När ett beslut om avslutande av likvidationen har fattats skall för bolaget utses en ledning enligt vad som föreskrivs i denna lag och i bolagsordningen.

Beslutet om avslutande av likvidationen och valet av ledningen skall anmälas för registrering omedelbart efter att ledningen valts. En offentlig stämning på bolagets borgenärer förfaller när avslutandet av likvidationen har registrerats. Likvidatorerna skall ge en sådan slutredovisning över sin verksamhet som avses i 16 §.

Avregistrering

20 §

Tidpunkten för avregistrering

Ett bolag är avregistrerat när beslutet om avregistreringen har antecknats i registret.

21 §

Företrädande av ett avregistrerat bolag

Ett avregistrerat bolag företräds vid behov av en eller flera företrädare. Företrädarna väljs och entledigas av en aktieägarstämma på vilken tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma. I 22 § föreskrivs om företrädarnas behörighet att handla på bolagets vägnar. I fråga om företrädare skall i övrigt i tillämpliga delar iakttas vad som föreskrivs om likvidatorer.

Om ett avregistrerat bolag inte har någon företrädare, skall på delgivning av stämning och på annan delgivning tillämpas 24 kap. 5 § 2 mom.

22 §

Ett avregistrerat bolags rättsliga ställning

På ett avregistrerat bolag tillämpas vid behov 17 § 2 mom. Företrädare för bolaget är dock de företrädare som avses i 21 § 1 mom.

Företrädarna för ett avregistrerat bolag kan utan hinder av 1 mom. vidta åtgärder som är nödvändiga för betalning av bolagets skulder eller för bevarande av värdet av bolagets egendom. I bolagets bokföring skall vid behov antecknas åtgärder som har vidtagits för bolagets räkning. I företagsinteckningslagen föreskrivs om avregistreringens betydelse för en företagsinteckning s giltighet.

Ett avregistrerat bolags tillgångar kan inte utan likvidation skiftas mellan aktieägarna eller andra som är berättigade till skiftesandel. Bolagets företrädare kan dock fem år efter avregistreringen till aktieägarna eller andra som är berättigade till skiftesandel betala ut deras andelar av bolagets tillgångar, om andelarna inte överstiger 8 000 euro och bolaget inte har kända skulder. De som fått en andel av tillgångarna svarar med beloppet av de mottagna tillgångarna för betalningen av bolagets skulder.

Om likvidationsåtgärder behövs efter det att bolaget avregistrerats, skall registermyndigheten på ansökan av den vars rätt ärendet gäller försätta bolaget i likvidation. Ett sådant förordnande skall emellertid inte ges om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgift inte kan fås om tillgångarnas storlek och ingen aktieägare, borgenär eller annan person tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

Minskning av bolagets tillgångar samt sanering och konkurs

23 §

Minskning av bolagets tillgångar

Om bolagets styrelse konstaterar att bolagets eget kapital utgör mindre än hälften av aktiekapitalet, skall styrelsen utan dröjsmål upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse för att klarlägga bolagets ekonomiska ställning. Om bolagets eget kapital enligt balansräkningen utgör mindre än hälften av aktiekapitalet, skall styrelsen utan dröjsmål sammankalla bolagsstämman för att besluta om sanering av bolagets ekonomi. Bolagsstämman skall hållas inom tre månader från det att bokslutet upprättats. På framläggande av bokslutet och sändandet av det till aktieägarna tillämpas 5 kap. 21 §.

Om styrelsen konstaterar att bolagets eget

kapital är negativt, skall den utan dröjsmål göra en registeranmälan om förlusten av aktiekapitalet. Registeranteckningen om förlusten av aktiekapitalet kan avlägsnas till följd av bolagets registeranmälan, om bolagets eget kapital enligt en till registeranmälan fogad balansräkning som undergått revision utgör över hälften av aktiekapitalet. Kapitallån som avses i 12 kap. hänförs i den beräkning som avses i detta moment till det egna kapitalet.

24 §

Företagssanering

Ansökan om inledande av ett sådant förfarande som avses i lagen om företagssanering kan göras genom beslut av bolagsstämman. Också styrelsen kan göra ansökan om ärendet brådskar. Styrelsen skall då utan dröjsmål sammankalla bolagsstämman för att behandla frågan om fortsättande av ansökan.

25 §

Konkurs

Bolagets egendom kan avträdas till konkurs endast genom beslut av styrelsen eller, om bolaget har gått i likvidation, med stöd av likvidatorernas beslut. Under konkursen företräds bolaget som konkursgäldenär av styrelsen och verkställande direktören eller av de likvidatorer som utsetts innan konkursen började. Under konkursen kan nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer väljas.

Om det inte återstår några tillgångar när konkursen avslutas eller om det under konkursen har bestämts om användningen av de återstående tillgångarna, anses bolaget upplöst så snart slutredovisningen har godkänts.

Om det när konkursen avslutas återstår andra tillgångar än sådana som skall användas under konkursen och bolaget inte hade gått i likvidation när dess egendom avträddes till konkurs, skall styrelsen utan dröjsmål sammankalla bolagsstämman för att besluta om bolagets verksamhet skall fortsätta eller om bolaget skall gå i likvidation. Om bolagsstämman beslutar fortsätta bolagets verksamhet, skall styrelsen utan dröjsmål göra registeranmälan om detta. Om bolaget hade gått i likvidation när det försattes i konkurs skall 18 § iakttas.

Om bolagets konkurs har avslutats och nya tillgångar framkommer gäller vad som i 19 kap. i konkurslagen (120/2004) föreskrivs om utredning i efterhand. Om bolaget efter konkursen fortfarande har tillgångar, skall det förfaras på det sätt som föreskrivs i 3 mom.

DEL VI

Påföljder och rättsskydd

21 kap.

Klander av beslut

1 §

Klander av stämmobeslut

En aktieägare kan klandra ett stämmobeslut om

1) procedurbestämmelserna i denna lag eller i bolagsordningen inte har iakttagits vid behandlingen av ärendet och felet har kunnat påverka beslutets innehåll eller aktieägarnas rätt i övrigt, eller om

2) beslutet i något annat avseende strider mot denna lag eller mot bolagsordningen.

Klandertalan skall väckas inom tre månader från det att beslutet fattades. Om talan inte väcks inom utsatt tid anses beslutet vara giltigt.

2 §

Ogiltiga stämmobeslut

Ett stämmobeslut som avses i 1 § 1 mom. är ogiltigt om

1) kallelse till stämman inte har utfärdats eller om föreskrifter och bestämmelser om stämmokallelse har överträtts i något väsentligt avseende,

2) för beslutet enligt 5 kap. 29 § 1 eller 2 mom. krävs en aktieägares samtycke, som dock saknas,

3) beslutet klart strider mot den likställighetsprincip som avses i 1 kap. 7 § och sådant samtycke av en aktieägare som avses i 5 kap. 29 § 3 mom. saknas, eller om

4) beslutet enligt lag inte skulle ha fått fattas ens med samtliga aktieägares samtycke.

På ett sådant beslut tillämpas inte vad som i 1 § 2 mom. föreskrivs om väckande av klandertalan inom utsatt tid. Talan som gäller ett fusions- eller delningsbeslut får dock inte väckas när över sex månader har förflutit från det att fusionen eller delningen registrerats.

3 §

Styrelsebeslut som kan jämställas med ogiltiga stämmobeslut

Om ett beslut som styrelsen med stöd av ett bemyndigande har fattat i ett ärende som ankommer på bolagsstämman är sådant som föreskrivs i 2 § 1 mom. 2—4 punkten, skall på beslutet tillämpas vad som föreskrivs om motsvarande stämmobeslut.

4 §

Domens innehåll och verkningar

Genom en dom med anledning av en klandertalan kan ett beslut förklaras ogiltigt eller ändras på yrkande av käranden. På yrkande av käranden kan bolaget samtidigt förbjudas att verkställa ett ogiltigt beslut. Beslutet kan ändras endast om det kan konstateras vilket innehåll det borde ha haft.

En dom varmed ett stämmobeslut har förklarats ogiltigt eller ändrats gäller även gentemot de aktieägare som inte har förenat sig om talan.

22 kap.

Skadestånd

1 §

Ledningens skadeståndsskyldighet

En styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot och verkställande direktören skall ersätta skada som de i sitt uppdrag, i strid med den omsorgsplikt som föreskrivs i 1 kap. 8 §, uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget.

En styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot och verkställande direktören skall ersätta också skada som de i sitt uppdrag annars i strid med denna lag eller bolagsordningen uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget, en aktieägare eller någon annan.

Om skadan har orsakats genom överträdelse av denna lag på annat sätt än endast genom överträdelse av de principer som avses i 1 kap. eller om skadan har orsakats genom överträdelse av en bestämmelse i bolagsordningen, anses skadan ha orsakats genom oaktsamhet, om inte den som är ansvarig för förfarandet visar att han eller hon har handlat omsorgsfullt. Detsamma gäller skada som har orsakats genom en åtgärd till förmån för en sådan bolaget närstående person som avses i 8 kap. 6 § 2 mom.

2 §

Aktieägares skadeståndsskyldighet

En aktieägare skall ersätta skada som han eller hon genom att medverka till en överträdelse av denna lag eller bolagsordningen uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget, en annan aktieägare eller någon annan.

Skada som har orsakats genom en åtgärd till förmån för en sådan bolaget närstående person som avses i 8 kap. 6 § 2 mom. anses ha orsakats av oaktsamhet, om inte aktieägaren visar att han eller hon har handlat omsorgsfullt.

3 §

Stämmoordförandens skadeståndsskyldighet

Stämmoordföranden skall ersätta skada som han eller hon i sitt uppdrag genom överträdelse av denna lag eller bolagsordningen uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat bolaget, en aktieägare eller någon annan.

4 §

Revisorers skadeståndsskyldighet

I 44 § i revisionslagen föreskrivs om revisorers skadeståndsskyldighet.

5 §

Jämkning och fördelning av skadeståndsansvar

I 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974) föreskrivs om jämkning och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera ersättningsskyldiga.

6 §

Beslutsfattandet i bolaget

Beslut i ärenden som gäller rätt till skadestånd enligt 1—3 § samt enligt 44 § i revisionslagen fattas av styrelsen i enlighet med 6 kap. 2 §. Beslut i sådana ärenden kan dock fattas också av bolagsstämman.

Bolagsstämmans beslut om att bevilja en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot eller verkställande direktören ansvarsfrihet är inte bindande, om bolagsstämman inte har givits väsentligen riktiga och tillräckliga uppgifter om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för ersättningsskyldigheten. Ett beslut om beviljande av ansvarsfrihet är inte bindande för bolagets konkursbo eller för en utredare som avses i lagen om företagssanering, om bolaget försätts i konkurs eller saneringsförfarande inleds på en ansökan som görs inom två år från beslutet.

7 §

Aktieägares rätt att föra talan för bolaget

En eller flera aktieägare har med stöd 1—3 § i denna lag eller med stöd av 44 § i revisionslagen rätt att i sitt eget namn föra skadeståndstalan för bolagets räkning, om det när talan väcks är sannolikt att bolaget inte ser till att skadeståndsanspråket fullföljs och om

1) kärandena då innehar minst en tiondel av samtliga aktier, eller om

2) det visas att underlåtelse att fullfölja skadeståndsanspråket skulle strida mot likställighetsprincipen enligt 1 kap. 7 §.

Bolaget skall, om det inte är uppenbart onödigt, ges tillfälle att bli hört i ärendet. De aktieägare som för talan svarar själva för rättegångskostnaderna men har rätt att få dem ersatta av bolaget, om de medel som genom rättegången vunnits till bolaget räcker för ändamålet.

Om den ersättningsskyldige genom bolagsstämmans beslut har beviljats ansvarsfrihet, skall talan väckas inom tre månader från bolagsstämmans beslut. Om det vid samma bolagsstämma så som föreskrivs i 7 kap. 7 § har lagts fram och biträtts ett förslag om särskild granskning, kan talan dock alltid väckas inom tre månader från det att granskningsyttrandet har lagts fram på bolagsstämman eller ansökan om förordnande av en granskare avslagits.

En aktieägare har inte rätt till ersättning för skada som orsakats bolaget.

8 §

Preskription av talerätt

En talan enligt detta kapitel samt 44 § i revisionslagen skall för icke straffbara gärningar väckas

1) mot en ledamot av styrelsen eller förvaltningsrådet eller verkställande direktören inom fem år från utgången av den räkenskapsperiod under vilken det beslut fattades eller den åtgärd vidtogs som ligger till grund för talan,

2) mot en revisor inom fem år från det att den revisionsberättelse, det yttrande eller det intyg som ligger till grund för talan lades fram, och

3) mot en aktieägare och stämmoordföranden inom fem år från det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

9 §

Bestämmelsernas tvingande natur

I bolagsordningen kan inte bolagets rätt till skadestånd enligt detta kapitel eller enligt

44 § i revisionslagen begränsas, om skadan har orsakats

1) genom överträdelse av bestämmelser från vilka avvikelse inte får göras genom en bestämmelse i bolagsordningen, eller om skadan

2) annars har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

Bolagets rätt till skadestånd kan genom bolagsordningen begränsas endast med samtycke av alla aktieägare.

I bolagsordningen kan man inte begränsa den rätt till skadestånd eller den talerätt som tillkommer en aktieägare eller någon annan enligt detta kapitel eller enligt 44 § i revisionslagen.

23 kap.

Inlösenskyldighet och upplösning av bolaget till följd av missbruk av inflytande

1 §

Inlösenskyldighet

En aktieägare skall på talan av en annan aktieägare åläggas att inom utsatt tid lösa in dennes aktier, om

1) aktieägaren uppsåtligen har missbrukat sitt inflytande i bolaget genom att medverka till ett beslut som strider mot likställighetsprincipen i 1 kap. 7 § eller till någon annan överträdelse av denna lag eller bolagsordningen, och om

2) den andre aktieägarens rättsskydd förutsätter inlösen, med beaktande av sannolikheten för att det förfarande som avses i 1 punkten fortsätter samt andra på saken inverkande omständigheter.

Som lösenbelopp skall bestämmas det gängse pris som aktien skulle ha utan missbruket av inflytande.

Bolaget skall ges tillfälle att bli hört, om detta inte är uppenbart onödigt.

2 §

Förordnande om likvidation eller avregistrering

Bolaget skall på en aktieägares talan mot bolaget försättas i likvidation, om

1) det enligt 1 § 1 mom. finns förutsättningar för inlösen av kärandens aktier, men den som missbrukat sitt inflytande sannolikt inte kommer att uppfylla inlösenskyldigheten, och om

2) det med beaktande av aktieägarnas rättsskyddsbehov och intressen finns synnerligen vägande skäl att försätta bolaget i likvidation.

Andra aktieägare kan ges tillfälle att bli hörda i ärendet, om det anses nödvändigt.

Ett bolag som har försatts i likvidation skall upplösas med iakttagande av vad som i 20 kap. föreskrivs om likvidationsförfarande. Den domstol som försätter bolaget i likvidation skall samtidigt förordna en eller flera likvidatorer enligt 20 kap. 9 §.

Domstolen kan i stället för att försätta bolaget i likvidation bestämma att bolaget skall avregistreras så som föreskrivs i 20 kap., om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas belopp inte kan fås och om inte en aktieägare, borgenär eller någon annan tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

24 kap.

Avgörande av tvister

Domstolsförfarandet

1 §

Behöriga domstolar

Tvistemål som gäller tillämpning av denna lag skall behandlas i följande tingsrätter: Helsingfors tingsrätt, Kuopio tingsrätt, Lahtis tingsrätt, Tammerfors tingsrätt, Uleåborgs tingsrätt, Vasa tingsrätt, Åbo tingsrätt och Ålands tingsrätt. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tingsrätternas domkretsar i dessa ärenden. Om inte annat föreskrivs i bolagsordningen eller om inte annat avtalas, skall forum bestämmas utifrån den tingsrätts domkrets där bolaget har sin hemort.

2 §

Ärenden som skall behandlas skyndsamt

Ett ärende skall behandlas skyndsamt, om det gäller betalning eller betryggande säkerhet och om en dom i ärendet enligt 14 kap. 5 §, 16 kap. 15 §, 17 kap. 15 § eller 19 kap. 8 § är en förutsättning för registrering.

Ett i 21 kap. angivet ärende som gäller klander av ett beslut skall behandlas skyndsamt.

Skiljeförfarande

3 §

Skiljeförfarande enligt bolagsordningen

En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av tvister i skiljeförfarande är så som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för bolaget, en aktieägare, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot, verkställande direktören och en revisor. En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 7 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Lagstadgat skiljeförfarande

I 16 kap. 13 §, 17 kap 13 § och 18 kap. 3—10 § föreskrivs om det lagstadgade skiljeförfarande som tillämpas vid vissa inlösentvister.

Andra bestämmelser

5 §

Delgivningar med bolaget

En stämning och annan delgivning anses ha kommit till bolagets kännedom då den har delgivits en styrelseledamot, verkställande direktören eller någon annan person som enligt denna lag är berättigad att ensam eller tillsammans med någon annan företräda bolaget.

Om ingen av de företrädare för bolaget som avses i 1 mom. är antecknad i handelsregistret, kan delgivningen ske genom att handlingarna överlämnas till någon av bolagets anställda eller, om en sådan person inte påträffas, till polismyndigheten på bolagets hemort, varvid dessutom iakttas 11 kap. 7 § 2—4 mom. i rättegångsbalken.

6 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som skall antecknas i handelsregistret, skall domstolen eller skiljedomstolen utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen skall göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

25 kap.

Straffbestämmelser

1 §

Aktiebolagsbrott

Den som uppsåtligen

1) bryter mot förbudet i 1 kap. 1 § 2 mom. att ta upp ett privat aktiebolags värdepapper till sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen,

2) bryter mot bestämmelserna om en godkänd revisors yttrande som avses i 2 kap. 14 § 2 mom., 16 kap. 4 §, 17 kap. 4 § eller 19 kap. 2 §,

3) är mellanhand för någon annan i syfte att kringgå vad som i denna lag eller i bolagsordningen föreskrivs om begränsning av rösträtt, eller som

4) kränker aktieägar- eller borgenärsskyddet genom att betala ut bolagets medel i strid med denna lag,

skall, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag, för *aktiebolagsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

2 §

Aktiebolagsförseelse

Den som uppsåtligen

1) underlåter att föra aktiebok eller aktieägarförteckning eller att hålla den tillgänglig så som bestämmelserna i 3 kap. förutsätter,

2) bryter mot vad som i 5 kap. 23 § 4 mom. föreskrivs om att hålla bolagsstämmans protokoll tillgängliga,

3) bryter mot vad som i 18 kap. 2 § 1 mom. föreskrivs om att underrätta bolaget om inlösenrätt och inlösenskyldighet, eller

4) bryter mot vad som i denna lag föreskrivs om upprättande av bokslut eller koncernbokslut eller om aktiebolags fusion, delning eller likvidation eller om slutredovisning,

skall, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag, för *aktiebolagsförseelse* dömas till böter.

För aktiebolagsförseelse skall också den dömas som av grov oaktsamhet förfar på ett sådant sätt som avses i 1 mom. 4 punkten.

DEL VII

Särskilda bestämmelser

26 kap.

Ikraftträdande

1 §

Ikraftträdandebestämmelse

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

2.

Lag

om införande av aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Aktiebolagslagens ikraftträdande

Aktiebolagslagen (/), nedan *den nya lagen*, träder i kraft den 20 . Genom den nya lagen upphävs lagen av den 29 september 1978 om aktiebolag (734/1978) jämte ändringar, nedan *den gamla lagen*, och lagen av samma dag angående införande av lagen om aktiebolag (735/1978).

Den nya lagen tillämpas också på aktiebolag som har bildats före lagens ikraftträdande, om inte annat följer av denna lag.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse i den gamla lagen eller annars avses en bestämmelse i den gamla lagen, skall den bestämmelse i den nya lagen tillämpas som har trätt i stället för bestämmelsen i den gamla lagen. Den gamla lagen tillämpas dock när det i lagen om bostadsaktiebolag (809/1991), lagen om försäkringsbolag (1062/1979), lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), lagen om pensionsstiftelser (1774/1995), lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995), lagen om försäkringskassor (1164/1992) och lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) hänvisas till den gamla lagen.

2 §

Minimiaktiekapital

På ett bolag vars stiftelseurkund har undertecknats före den 1 september 1997 och vars aktiekapital när den nya lagen träder i kraft understiger 8 000 euro, skall det som i 1 kap. 3 § 1 mom. i den nya lagen föreskrivs om privata aktiebolags minimikapital tillämpas sedan tre år förflutit från den nya lagens ikraftträdande. Ett sådant bolag får inte efter den nya lagens ikraftträdande besluta minska sitt aktiekapital, om detta därefter skulle understiga 8 000 euro.

Ett bolag vars aktiekapital tre år efter den nya lagens ikraftträdande understiger 8 000 euro skall försättas i likvidation eller avregistreras i enlighet med 20 kap. 4—6 § i den nya lagen. Ett sådant förordnande får dock inte ges i det fall att bolaget har gjort registeranmälan om en ökning till minst 8 000 euro eller om en sådan ändring av företagsformen som avses i den nya lagens 19 kap. 4 § och registrering inte vägras.

3 §

Bolagsbildning

På bolagsbildning och registrering av bolaget tillämpas den gamla lagen, om stiftelseurkunden har undertecknats före den nya lagens ikraftträdande och om inte annat följer av denna lag. Det som i den nya lagens 2 kap. 14 § föreskrivs om betydande förvärv som gjorts efter bolagsbildningen skall dock tillämpas i stället för den gamla lagens 2 kap. 15 § omedelbart efter den nya lagens ikraftträdande.

4 §

Bolagsordning

I stället för en i bolagsordningen ingående bestämmelse som strider mot den nya lagen skall den nya lagen tillämpas, om inte annat följer av denna lag. En ändring av en mot den nya lagen stridande bestämmelse i bolags-

ordningen så att den stämmer överens med den nya lagen skall anmälas för registrering samtidigt som andra ändringar av bolagsordningen anmäls för registrering, dock senast tre år efter lagens ikraftträdande. Registermyndigheten kan förena bolagets förpliktelse med vite.

En bolagsordning som strider mot den nya lagen och som anmälts för registrering efter den nya lagens ikraftträdande kan inte registreras, om inte annat följer av denna lag.

Bolaget kan efter det att lagen har stadfästs men före ikraftträdandet, med iakttagande av den gamla lagen besluta ändra sin bolagsordning i överensstämmelse med den nya lagen. Beslutet kan anmälas för registrering före den nya lagens ikraftträdande och registreras så att ändringen av bolagsordningen träder i kraft samma dag som den nya lagen.

5 §

Tillämpning av tidigare lag på vissa bestämmelser i bolagsordningen

Bolagets aktiekapital och aktiernas nominella belopp kan vara angivna i finska mark, om bolagets stiftelseurkund har undertecknats före den 1 januari 2002. På omräkning av aktiekapitalet och de nominella beloppen till euro tillämpas det som föreskrivs i 7 mom. i övergångsbestämmelsen till lagen om ändring av lagen om aktiebolag (824/1998).

Om bestämmelser om preferensaktier har fogats till bolagsordningen före den nya lagens ikraftträdande, skall på dessa tillämpas 3 kap. 1 a § 2 mom. samt 1 b och 1 c § i den gamla lagen.

Om en bestämmelse som begränsar avyttring eller förvärv av aktier har tagits in i bolagsordningen före den 1 mars 1979, skall på bestämmelsen tillämpas den lag om aktiebolag som gällde vid den gamla lagens ikraftträdande, med undantag av 32 § 2 mom.

6 §

Rättigheter i anslutning till bokföringsmässigt motvärde

Om en rättighet som en aktie medför bestäms på basis av det bokföringsmässiga motvärde som avses i 1 kap. 1 § 4 mom. i den gamla lagen, skall som grund för rättigheten efter den nya lagens ikraftträdande anses det bokföringsmässiga motvärde som aktien hade före den nya lagens ikraftträdande. Grunden för en sådan rättighet kan efter den nya lagens ikraftträdande ändras endast genom ändring av bolagsordningen.

7 §

Aktiebrev och andra bevis på aktierättigheter

Aktiebrev, emissions- och utdelningskuponger, interimsbevis, emissionsbevis samt optionsbevis som är giltiga när den nya lagen träder i kraft är fortfarande giltiga. På aktiebrev som före den 1 januari 1980 har ställts till innehavaren skall tillämpas den lag om aktiebolag som gällde före nämnda datum.

Aktiebrev skall kompletteras i överensstämmelse med 3 kap. 10 § 2 och 3 mom. i den nya lagen om de läggs fram för bolaget eller om bolaget lämnar ut dem efter den nya lagens ikraftträdande.

8 §

Värdeandelssystemet

Om bolagsstämmans beslut om anslutning av aktier till värdeandelssystemet eller avförande av aktier ur värdeandelssystemet har fattats före den nya lagens ikraftträdande, skall på anslutningen eller avförandet tillämpas den gamla lagens 3 a kap. med undantag av 4 § 2 mom.

Bolagsstämman kan dock i enlighet med 4 kap. 10 § 2 mom. i den nya lagen besluta om förverkande av aktier och på dessa baserade rättigheter efter det att tio år förflutit från anmälningsdagen och den nya lagens ikraftträdande.

9 §

Bolagsstämman

Om bolagsstämman har fattat ett beslut före den nya lagens ikraftträdande, skall på beslutet och registreringarna i samband med

beslutet samt på förfarandet i övrigt tillämpas den gamla lagen, om inte annat följer av denna lag.

Om bolagsstämman har fattat ett beslut efter den nya lagens ikraftträdande, skall på stämmokallelsen och stämmohandlingarna samt på anmälan till och deltagande i stämman tillämpas den nya lagen redan före ikraftträdandet.

10 §

Styrelsens beslut med stöd av bemyndigande

Om styrelsen med stöd av bolagsstämmans bemyndigande har fattat ett beslut före den nya lagens ikraftträdande, skall på beslutet och registreringarna i samband med beslutet samt på förfarandet i övrigt tillämpas den gamla lagen, om inte annat följer av denna lag.

Om bolagsstämman före den nya lagens ikraftträdande har beslutat om ett bemyndigande som avser nyemission, emission av optionsrätter, teckning av konvertibelt lån, förvärv eller inlösen av egna aktier eller avyttring av egna aktier, ger detta styrelsen rätt att efter lagens ikraftträdande besluta om motsvarande åtgärder enligt den nya lagen.

Bolagsstämman kan efter det att lagen har stadfästs, i enlighet med den nya lagen bemyndiga styrelsen att efter ikraftträdandet besluta om aktieemission, emission av optionsrätter och andra särskilda rättigheter, ökning av aktiekapitalet, vinstutdelning eller utdelning från fonden för fritt eget kapital eller om förvärv eller inlösen av egna aktier. På förfarandet skall till denna del tillämpas den nya lagen redan före ikraftträdandet, med undantag för bestämmelserna om hur och när kallelse till stämman skall ske samt sättet för framläggande av handlingarna.

11 §

Förvaltningsrådets rätt att välja styrelseledamöter

Om en i bolagsordningen ingående bestämmelse om förvaltningsrådet har anmälts för registrering före den nya lagens ikraftträdande, har förvaltningsrådet i tre års tid efter lagens ikraftträdande rätt att välja styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

12 §

Revision och särskild granskning

Det som i 10 kap. 1 § 4 mom. och 4 § 2 mom. i den gamla lagen föreskrivs om förordnande av en revisor på yrkande av en aktieägare skall tillämpas, om yrkandet framställs på bolagsstämman före den nya lagens ikraftträdande.

Det som i 7 kap. 7 § 3 mom. i den nya lagen föreskrivs om verkställbarheten av länsstyrelsens beslut skall tillämpas, om en ansökan om särskild granskning ges in till länsstyrelsen efter den nya lagens ikraftträdande.

13 §

Reservfond och överkursfond

Reservfonden och överkursfonden utgör sådant bundet eget kapital som avses i den nya lagens 8 kap. 1 §.

Reservfonden och överkursfonden kan minskas med iakttagande av vad som i den nya lagens 13 och 14 kap. föreskrivs om minskning av aktiekapitalet, med undantag för 14 kap. 1 § 1 mom. andra meningen och 6 §.

Aktiekapitalet kan ökas genom överföring av medel från reservfonden eller överkursfonden med iakttagande av vad som i den nya lagens 11 kap. föreskrivs om fondförhöjning. En sådan ökning av aktiekapitalet beaktas inte vid tillämpning av den nya lagens 14 kap. 2 §.

14 §

Bokslut och verksamhetsberättelse

Den nya lagens 8 kap. 5—8 § tillämpas senast med avseende på den räkenskapsperiod som börjar efter lagens ikraftträdande.

15 §

Optionsrätter och konvertibla lån

Även om ett beslut om emission av optionsrätter eller teckning av ett konvertibelt lån fattas före den nya lagens ikraftträdande skall vid emission av aktier med stöd av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev iaktas 9 kap. 9—11 § samt 14 § 1 och 3 mom. i den nya lagen, om teckningstiden för aktierna börjar först tre år efter den nya lagens ikraftträdande.

16 §

Kapitallån

Ett kapitallån som avtalats i enlighet med den gamla lagen före den nya lagens ikraftträdande betraktas som ett kapitallån också vid tillämpning av den nya lagen. Om inte något annat avtalas, tillämpas på ett sådant lån i stället för betalningsvillkor som är förenliga med 12 kap. 1 § 1 mom. i den nya lagen betalningsvillkor som är förenliga med 5 kap. 1 § 1 mom. i den gamla lagen, med undantag för sådana villkor som med hänvisning till koncernens balansräkning begränsar utbetalningen av medel. På ett sådant lån tillämpas dock förbudet att ställa säkerhet enligt 12 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i den nya lagen.

17 §

Utbetalning av medel

På skyldigheten att återbetala från bolaget olagligt utbetalda medel skall den gamla lagen tillämpas, om utbetalningen görs före den nya lagens ikraftträdande. Den gamla lagens 12 kap. 8 § skall dock inte längre tillämpas efter den nya lagens ikraftträdande.

En i 12 kap. 1 § 2 mom. i den gamla lagen avsedd, i bolagsordningen ingående bestämmelse om något annat ändamål än att bereda aktieägarna vinst behöver inte ändras i överensstämmelse med den nya lagen, om bestämmelsen har anmälts för registrering före den nya lagens ikraftträdande.

Om bolagets balansräkning innehåller aktiverade grundläggnings- och forskningsutgifter som under sin verkningstid avskrivs enligt de bestämmelser i bokföringslagen (1336/1997) som gällde före den 31 december 2004, skall motsvarande belopp vid tillämpningen av den nya lagens 13 kap. 5 § beaktas som en icke utdelningsbar post.

18 §

Inlösenvillkor

Ett sådant inlösenvillkor som avses i den gamla lagens 6 kap. 9 § behöver inte ändras i överensstämmelse med den nya lagen. Efter den nya lagens ikraftträdande sker inlösen i enlighet med den nya lagen samt så att aktiekapitalet minskas endast i den mån det används för inlösen.

19 §

Fusion och delning

På fusion och delning tillämpas den gamla lagen, om fusions- eller delningsplanen anmäls för registrering före den nya lagens ikraftträdande. I annat fall tillämpas den nya lagen på fusion och delning.

20 §

Inlösen av minoritetsaktier

På en aktieägares rätt och skyldighet att lösa in andra aktieägares aktier på den grunden att aktieägaren har över nio tiondelar av bolagets aktier och röster skall den gamla lagen tillämpas, om inlösenkravet grundar sig på omständigheter som rådde före den nya lagens ikraftträdande.

På inlösenförfarandet tillämpas den gamla lagen, om inlösaren har underrättat bolaget om sitt inlösenkrav eller om en minoritetsaktieägare har krävt inlösen av sina aktier vid skiljeförfarande före den nya lagens ikraftträdande.

21 §

Upplösning av bolag

En likvidation eller avregistrering som baserar sig på ett beslut som fattats före den nya lagens ikraftträdande kvarstår utan hinder av den nya lagen, och på den tillämpas den gamla lagen. Efter den nya lagens ikraftträdande kan det dock beslutas att en likvidation som grundar sig på bolagsstämmans beslut eller på ett domstolsbeslut med stöd av den gamla lagens 13 kap. 2 § skall avslutas i enlighet med den nya lagens 20 kap. 19 §.

22 §

Ogiltighet av beslut

Den gamla lagen skall tillämpas på behandlingen och avgörandet av en klandertalan eller något annat krav som gäller ogiltighet av beslut som har fattats före den nya lagens ikraftträdande, om inte annat följer av denna lag.

23 §

Skadestånd

Den gamla lagen skall tillämpas på skadestånd som grundar sig på en handling eller underlåtenhet som skett före den nya lagens ikraftträdande.

24 §

Missbruk av inflytande

Om en aktieägare före den nya lagens ikraftträdande uppsåtligen har missbrukat sitt inflytande i bolaget, skall i stället för den nya lagens 23 kap. tillämpas den gamla lagens 13 kap. 3 §. När ärendet behandlas i domstol skall då den gamla lagens 13 kap. tillämpas. Om talan baseras på den gamla lagens 13 kap. 3 §, skall den dock väckas inom ett år från den nya lagens ikraftträdande.

25 §

Avgörande av tvister

Bestämmelserna om behörig domstol i 24 kap. 1 § i den nya lagen skall tillämpas på behandlingen av tvistemål som gäller den nya lagen eller tidigare lagar om aktiebolag och som väcks efter den nya lagens ikraftträdande.

Den gamla lagen skall tillämpas på en sådan bestämmelse om skiljeförfarande som har tagits in i bolagsordningen före den nya lagens ikraftträdande.

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 8 kap. 3 och 4 § i lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 29 april 1988 om öppna bolag och kommanditbolag (389/1988) 8 kap. 3 § 2—4 mom. samt 4 § 1 och 2 mom., av dem 8 kap. 3 § 3 och 4 mom. samt 4 § 2 mom. sådana de lyder i lag 151/1997, som följer:

8 kap.

Ändring av bolagsform och fusion av bolag

3 §

Ombildande till aktiebolag

— — — — — — — — — — — — — — —

I samband med beslutet om ändring av bolagsformen skall det godkännas en bolagsordning som upprättats i enlighet med aktiebolagslagen (/).

Över beslutet om ändring av bolagsformen skall upprättas en handling i vilken skall tas in eller till vilken skall fogas bolagsordningen och i vilken alla aktieägare samt de aktier som tillkommer var och en av dem skall nämnas. Bolagets räkenskapsperiod skall nämnas i handlingen eller bestämmelser om räkenskapsperioden tas in i bolagsordningen. Handlingen skall dateras samt i ett öppet bolag undertecknas av bolagsmännen och i ett kommanditbolag av de ansvariga bolagsmännen.

På aktiebolagets aktiekapital samt på den redogörelse som skall ges om aktiekapitalet i handlingen tillämpas 2 kap. 6 § i aktiebolagslagen. Om ett öppet bolag eller ett kommanditbolag ombildas till ett publikt aktiebolag tillämpas dessutom 19 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen.

4 §

Verkställande av beslut om ombildande till aktiebolag

När den i 3 § nämnda handlingen har undertecknats, skall bolagsmännen verkställa de val som ankommer på bolagsstämman.

I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen tillsammans med den för aktiebolaget valda styrelsen göra anmälan till handelsregistret om ändringen av bolagsformen, varvid det i tillämpliga delar skall iakttas vad som föreskrivs om anmälan av aktiebolag till handelsregistret. Anmälan skall göras inom tre månader från undertecknandet av den handling som nämns i 3 §. I annat fall förfaller ändringen av bolagsformen.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om en handling som avser ändring av bolagsformen har undertecknats före denna lags ikraftträdande, skall på ändringen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

———

4.

Lag

om ändring av lagen om europabolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 13 augusti 2004 om europabolag (742/2004) 1 § 2 mom., 4 § 1 och 2 mom., 5 §, 8 § 1 mom., 9 § 2—4 och 6 mom., 10 och 11 §, 14 § 2 mom., 15 § 1 mom. samt 16 § som följer:

1 §

Tillämpliga bestämmelser och tillämpningsområde

— — — — — — — — — — — — — — —

På ett europabolag tillämpas bestämmelserna om publika aktiebolag i aktiebolagslagen (/) och i andra lagar, enligt vad som bestäms i europabolagsförordningen och i denna lag.

— — — — — — — — — — — — — — —

4 §

Bildande av europabolag genom fusion

Om ett finskt aktiebolag deltar i bildandet av ett europabolag på det sätt som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen och det övertagande bolaget registreras i Finland, skall de finska aktiebolag som deltar i fusionen anmäla fusionsplanen för registrering på det sätt som i 16 kap. 5 § i aktiebolagslagen föreskrivs om registrering av planen. På borgenärsskyddet och registreringen av fusionen när det gäller ett finskt aktiebolag skall tillämpas 16 kap. 6—8 § och 15 § i aktiebolagslagen, dock så att bolagets samtliga borgenärer har rätt att motsätta sig fusionen. En förutsättning för registrering av fusionen är dessutom att de i fusionen deltagande bolag som har sin hemort i någon annan medlemsstat godkänner den rätt till inlösen om vilken bestäms i 5 § i denna lag. De bolag som deltar i fusionen skall så som föreskrivs i 16 kap. 14 § i aktiebolagslagen anmäla fusionen för registrering inom sex månader från det att fusionsbeslutet fattades i Finland och de övriga bolag som deltar i fusionen fick det intyg som avses i artikel 25.2 i europabolagsförordningen.

Om det övertagande bolaget registreras som europabolag i någon annan stat än Finland, skall i fråga om registreringen av planen tillämpas 1 mom. Samtliga borgenärer i ett i fusionen deltagande finskt överlåtande och övertagande bolag har rätt att motsätta sig fusionen. På borgenärsskyddet tillämpas vad som i 16 kap. 6—8 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärsskyddet i det överlåtande bolaget. De i fusionen deltagande finska bolagen skall inom fyra månader från fusionsbeslutet hos registermyndigheten ansöka om tillstånd att verkställa fusionen. I annat fall förfaller fusionen. På förutsättningarna för tillståndet tillämpas vad som i 16 kap. 15 § i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för registrering av en fusion och i artikel 25.2 i europabolagsförordningen om förutsättningarna för att utfärda ett intyg som avses i nämnda artikel. Om egendom som tillhör ett bolag som deltar i fusionen omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen (634/1984), får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan samtidigt är anhängig om överföring av inteckningen på en filial som inrättas i Finland eller att inteckningen har dödats. När ett finskt aktiebolag är övertagande bolag i en fusion som avses i detta moment tillämpas på bolaget vad som i 16 kap. 17 § i aktiebolagslagen föreskrivs om slutredovisning.

— — — — — — — — — — — — — — —

5 §

Inlösen av aktier med anledning av fusion

Om ett europabolag bildas i enlighet med artikel 2.1 i europabolagsförordningen, har en aktieägare i ett överlåtande finskt aktiebolag som fusioneras med ett europabolag som registreras i Finland eller i någon annan stat rätt att kräva att få sina aktier inlösta enligt 16 kap. 13 § i aktiebolagslagen. Samma rätt har aktieägarna i ett övertagande finskt aktiebolag, om bolaget registreras som europabolag i någon annan stat.

8 §

Bolagsstämma

En aktieägare i ett europabolag har rätt att få ett ärende upptaget till behandling vid bolagsstämman så som föreskrivs i 5 kap. i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — —

9 §

Flyttning av ett europabolags hemort från Finland

— — — — — — — — — — — — — —

En sådan flyttning av hemort som avses i artikel 8 i europabolagsförordningen får verkställas endast med registermyndighetens tillstånd. Bolagets samtliga borgenärer har rätt att motsätta sig flyttningen av hemorten. Bolaget skall hos registermyndigheten ansöka om kallelse på alla kända borgenärer inom fyra månader från registreringen av flyttningsplanen, vid äventyr att flyttningen förfaller. Till ansökan skall fogas en sådan redogörelse som avses i artikel 8.3 i europabolagsförordningen. På skyddet av borgenärerna tillämpas i övrigt vad som i 16 kap. 6 och 7 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärsskyddet i överlåtande bolag.

Bolaget skall hos registermyndigheten ansöka om tillstånd att verkställa flyttningen av hemorten inom en månad efter flyttningsbeslutet. Om ansökan inte görs inom utsatt tid eller om tillstånd inte beviljas, förfaller beslutet om flyttning av hemorten. Om förslaget om flyttning har ändrats genom bolagsstämmans beslut, skall det ändrade förslaget anmälas för registrering senast i samband med ansökan.

På förutsättningarna för registermyndighetens tillstånd tillämpas det som i artikel 8.8 i europabolagsförordningen samt i 16 kap. 15 § 1 och 2 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för registrering av fusionen. Om bolagets egendom omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen, får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan samtidigt är anhängig om överföring av inteckningarna på en filial som inrättas i Finland eller att inteckningarna har dödats.

— — — — — — — — — — — — — —

På en klandertalan som gäller ett flyttningsbeslut skall tillämpas vad som i 21 kap. i aktiebolagslagen föreskrivs om klandertalan som gäller fusionsbeslut. Domstolen skall utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om att talan har väckts samt om en lagakraftvunnen dom i målet.

10 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier med anledning av flyttning av hemort

Om ett europabolags hemort flyttas från Finland till någon annan medlemsstat, har en aktieägare som har röstat mot flyttningsbeslutet och en innehavare av en rättighet som avses i 10 kap. i aktiebolagslagen rätt att kräva inlösen så som i 16 kap. 13 § i aktiebolagslagen föreskrivs om rätt för en aktieägare som motsätter sig en fusion och för en rättsinnehavare att kräva inlösen.

11 §

Slutredovisning med anledning av flyttning av hemort

Förvaltningsorganet eller ledningsorganet i ett europabolag som flyttar sin hemort från Finland samt dess verkställande direktör skall så snart som möjligt efter flyttningen av hemorten upprätta en slutredovisning. Slutredovisningen skall innehålla ett bokslut och

en verksamhetsberättelse över den tid för vilken något bokslut inte ännu har lagts fram på bolagsstämman samt en utredning om fördelningen av eventuellt vederlag. Slutredovisningen skall överlämnas till revisorerna, som inom en månad skall ge en revisionsberättelse över slutredovisningen. Efter att ha fått revisionsberättelsen skall förvaltningsorganet eller ledningsorganet utan dröjsmål sammankalla aktieägarna till en aktieägarstämma för att fastställa slutredovisningen. På stämman tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma. Slutredovisningen skall anmälas för registrering enligt vad som föreskrivs i 8 kap. 10 § i aktiebolagslagen.

På klander av slutredovisningen skall 20 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen tillämpas. På bolagets rätt till skadestånd enligt 22 kap. i aktiebolagslagen skall 20 kap. 18 § i aktiebolagslagen tillämpas.

14 §

Likvidation och upplösning

— — — — — — — — — — — — — —

I fråga om inledandet av ett ärende som gäller likvidation eller avregistrering av ett aktiebolag, en uppmaning till bolaget, behandlingen av ärendet, beslut och registrering av beslut samt likvidationsförfarande och avregistrering tillämpas artikel 64 i europabolagsförordningen och 20 kap. i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — —

15 §

Skadeståndsskyldighet

Ledamöterna av ett europabolags förvaltningsorgan, ledningsorgan eller tillsynsorgan, likvidatorerna, bolagsstämmans ordförande samt aktieägarna är skadeståndsskyldiga enligt vad som i aktiebolagslagen och andra lagar föreskrivs om skadeståndsansvar för ett aktiebolags styrelseledamot, förvaltningsrådsledamot, verkställande direktör, likvidator, stämmoordförande eller aktieägare. Bestämmelser om en revisors skadeståndsskyldighet finns i revisionslagen (936/1994) och i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — —

16 §

Straffbestämmelser

Bestämmelserna om aktiebolagsbrott och aktiebolagsförseelse i 25 kap. i aktiebolagslagen tillämpas på en ledamot av förvaltningsorganet, ledningsorganet eller tillsynsorganet samt på en verkställande direktör, likvidator och aktieägare i samt revisor för ett europabolag.

I fråga om ett yttrande som ges enligt artikel 32.4 i europabolagsförordningen eller ett intyg som utfärdas enligt artiklarna 37.6 och 66.5 i nämnda förordning tillämpas vad som i 25 kap. 1 § 2 punkten i aktiebolagslagen föreskrivs om brott mot bestämmelserna om en godkänd revisors yttrande.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

På bildande av ett europabolag genom fusion och på flyttning av hemorten tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusions- eller flyttningsplanen anmäls för registrering före ikraftträdandet.

På skadestånd som grundar sig på en handling eller underlåtelse som skett före denna lags ikraftträdande skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

———

5.

Lag

om ändring av 16 kap. 2 § och 18 kap. 2 § i lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 2001 om andelslag (1488/2001) 16 kap. 2 § och 18 kap. 2 § som följer:

16 kap.

Fusion

2 §

Dottersammanslutningsfusion

Om ett andelslag i ett aktiebolag äger alla sådana aktier, optionsrätter och andra särskilda till aktier berättigande rättigheter som ett i fusionen deltagande aktiebolag inte äger, kan styrelserna avtala om att aktiebolaget fusioneras med andelslaget. Detsamma gäller ett dotterandelslags fusion med moderandelslaget, om det inte finns andra medlemmar i dotterandelslaget.

I fråga om ett dotteraktiebolags fusion gäller i tillämpliga delar det som i 16 kap. i aktiebolagslagen (/) föreskrivs om dotterbolagsfusion. På fusionen tillämpas dock inte 6 § 3 mom., 9—11 eller 13 § i nämnda kapitel. Styrelsernas fusionsbeslut skall fattas inom fyra månader från registreringen av fusionsplanen.

18 kap.

Ombildning av ett andelslag till aktiebolag

2 §

Plan för ändring av sammanslutningsform

Andelslagets styrelse skall göra upp en plan för ändring av sammanslutningsform, beträffande vilken i tillämpliga delar gäller det som i 16 kap. 4—6 § bestäms om kombinationsfusion. Vad som i de nämnda bestämmelserna föreskrivs om andelslagets stadgar och andelar skall tillämpas på aktiebolagets bolagsordning och aktier. I planen skall dessutom ingå ett förslag beträffande aktiebolagets aktiekapital och eget kapital av annat slag. På aktiebolagets aktiekapital och på den redogörelse som skall ges om aktiekapitalet i planen tillämpas 2 kap. 6 § i aktiebolagslagen.

Om andelslaget ombildas till ett publikt aktiebolag tillämpas dessutom bestämmelserna i 19 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

På fusion eller ombildning av ett andelslag till ett aktiebolag tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusionsplanen eller planen för ändring av sammanslutningsformen undertecknas före ikraftträdandet.

6.

Lag

om ändring av 81 § i lagen om bostadsrättsföreningar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 november 1994 om bostadsrättsföreningar (1072/1994) 81 § 2 mom., sådant det lyder i lag 128/2003, som följer:

81 §

Dottersammanslutningsfusion

vad som i 16 kap. i aktiebolagslagen (/) föreskrivs om dotterbolagsfusion. I den övertagande bostadsrättsföreningen fattas dock fusionsbeslutet av föreningens möte.

— — — — — — — — — — — — — —

I fråga om fusion gäller i tillämpliga delar

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

7.

Lag

om ändring av 3 § i prokuralagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i prokuralagen av den 2 februari 1979 (130/1979) 3 § 2 mom., sådant det lyder i lag 391/1988, som följer:

3 §

— — — — — — — — — — — — — —

I ett aktiebolag eller ett andelslag kan bestämmas att prokuristen får företräda bolaget eller andelslaget endast tillsammans med en sådan därtill berättigad person som avses i 6 kap. 26 § i aktiebolagslagen (/) eller i 5 kap. 15 § i lagen om andelslag (1488/2001). I ett öppet bolag och ett kommanditbolag kan det föreskrivas att prokuristen får företräda bolaget endast tillsammans med en eller flera av bolagsmännen i det öppna bolaget respektive en eller flera av de ansvariga bolagsmännen i kommanditbolaget.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

8.

Lag

om ändring av företagsinteckningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i företagsinteckningslagen av den 24 augusti 1984 (634/1984) 11 § 1 mom., 21 a § 1 mom. och 27 § 2 mom., sådana de lyder, 11 § 1 mom. i lag 246/2001 samt 21 a § 1 mom. och 27 § 2 mom. i lag 1493/2001, som följer:

11 §

Förändringar som gäller näringsidkare

En ändring av en näringsidkares sammanslutningsform eller fortsättande av verksamheten som enskild näringsidkare i enlighet med 19 kap. 4 § 3 mom. i aktiebolagslagen (/) inverkar inte på företagsinteckningens giltighet eller på den förmånsrätt inteckningen medför, om ändringen antecknas i handelsregistret på grundval av en ändringsanmälan enligt 11 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och om ingen företagsinteckning har fastställts i den näringsidkares egendom som fortsätter aktiebolagets verksamhet. Detsamma gäller överlåtelse av en enskild näringsidkares näringsverksamhet och all egendom som ingår i den till en annan näringsidkare, ett öppet bolag eller kommanditbolag, om ingen företagsinteckning har fastställts i förvärvarens egendom och förvärvaren meddelar registermyndigheten att han eller hon kommer att fortsätta överlåtarens näringsverksamhet. Anmälan om detta skall göras inom tre månader från överlåtelsen.

— — — — — — — — — — — — — — —

21 a §

Delning av inteckning

Företagsinteckningar, som omfattar ett i aktiebolagslagen avsett ursprungligt aktiebolags hela lösa egendom som hör till näringsverksamhet eller som fastställts i en bestämd del av bolaget eller i lös egendom som hör till näringsverksamhet som bedrivs inom ett bestämt område, kan på ansökan av det ursprungliga bolaget helt eller delvis delas mellan de övertagande bolagen enligt avtal mellan bolaget och inteckningshavarna. Detsamma gäller delning av företagsinteckning som fastställts i ett i lagen om andelslag (1488/2001) avsett ursprungligt andelslags egendom.

— — — — — — — — — — — — — — —

27 §

Avförande av företagsinteckning ur registret

— — — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten kan avföra en företagsinteckning ur registret, såvida anteckningarna om den näringsidkare i vars egendom företagsinteckningen har fastställts avförs ur handelsregistret på det sätt som avses i 24 § i handelsregisterlagen (129/1979). En företagsinteckning som har fastställts i ett aktiebolags eller andelslags egendom kan avföras sedan tio år förflutit från det bolaget eller andelslaget har avregistrerats enligt 20 kap. 2 § i aktiebolagslagen eller 19 kap. 5 § i lagen om andelslag. Innan inteckningen av den orsak som avses i detta moment avförs ur re-

gistret skall registermyndigheten bereda kända inteckningshavare tillfälle att bli hörda.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 2 kap. 4 § i jordabalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jordabalken av den 12 april 1995 (540/1995) 2 kap. 4 § 2 mom. som följer:

2 kap.

Fastighetsköp

4 §

Köp som slutits för bolag under bildning

— — — — — — — — — — — — — — —

Säljaren förlorar sin rätt att enligt 2 kap. 11 § i aktiebolagslagen (/) frånträda köpet, om inte talan har väckts inom två år från köpslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om värdeandelskonton

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/1991) 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 925/2002, som följer:

29 §

Har emittenten erlagt en betalning som grundar sig på en värdeandel till den som enligt uppgifterna på värdeandelskontot eller i

den förteckning som nämns i 4 § 1 mom. lagen om värdeandelssystemet på förfallodagen eller på en avstämningsdag som bestäms i 4 kap. 2 § 3 mom. i aktiebolagslagen (/) eller i ett andelslags eller en placeringsfonds stadgar hade rätt att ta emot betalningen, men framgår det sedan att emittenten inte hade rätt att göra det, är betalningen dock giltig, utom då emittenten visste eller borde ha vetat att betalningen sker till fel person.

— — — — — — — — — — — — — —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

11.

Lag

om ändring av 58 § i lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 25 januari 1993 om företagssanering (47/1993) 58 § 2 mom. som följer:

58 §

Förbud mot utdelning av medel

— — — — — — — — — — — — — —

I 64 § 2 mom. föreskrivs om den inverkan på skuldregleringar som en utdelning av tillgångar i strid med ett förbud har. På den återbetalnings- och ersättningsskyldighet som gäller tillgångar vilka har delats ut till aktieägare i ett aktiebolag i strid med ett förbud tillämpas 13 kap. 4 § och 22 kap. i aktiebolagslagen (/).

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

12.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om återvinning till konkursbo

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 26 april 1991 om återvinning till konkursbo (758/1991) 2 § 2 mom. som följer:

2 §

Fristdag

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Blir ett dödsbo, som har överlåtits till förvaltning av boutredningsman, försatt i konkurs på en ansökan som gjorts inom tre månader från det boutredningsmannen förordnades, förstås med fristdag likväl den dag då ansökan gjordes om förordnande av boutredningsman.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om ett aktiebolag har försatts i likvidation före denna lags ikraftträdande, skall de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

———

13.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/1979) 9 § 1 mom. 2, 6 och 13 punkten samt 4 mom., 18 a § 1 mom. samt 25 §,

sådana de lyder, 9 § 1 mom. 2 och 13 punkten i lag 147/1997, 6 punkten i lag 827/1998 och 4 mom. samt 18 a § 1 mom. i lag 744/2004 och 25 § i lag 245/2001, samt

fogas till 9 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1616/1992 och 1122/1993 samt i nämnda lagar 147/1997, 827/1998 och 744/2004, i stället för den 7 punkt som upphävts genom nämnda lag 147/1997 en ny 7 punkt, som följer:

9 §

I ett aktiebolags eller europabolags grundanmälan skall nämnas

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

2) datum för avtalet om bolagsbildning,

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

6) aktiekapitalet,
7) antal aktier och eventuella i bolagsordningen intagna bestämmelser om aktiernas nominella belopp samt anslutning till värdeandelssystemet,
— — — — — — — — — — — — — — —
13) bolagsordningens bestämmelse om företrädande av bolaget samt, om någon givits rätt att företräda bolaget ensam eller tillsammans med någon annan, dennes personuppgifter, samt
— — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten om datum för avtalet om bolagsbildning tillämpas också i fråga om dagen för undertecknandet av ett sådant förslag om bildande av ett europabolag eller flyttning av bolagets hemort som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag, nedan europabolagsförordningen.
— — — — — — — — — — — — — — —

18 a §

Registermyndigheten behandlar ärenden som gäller överföring av ett aktiebolags eller europabolags aktier till värdeandelssystemet, nedsättning av aktiekapitalet, fusion av aktiebolag, delning av ett aktiebolag eller europabolag, ändring av företagsformen och ett aktiebolags eller europabolags likvidation på det sätt som föreskrivs i aktiebolagslagen (/).
— — — — — — — — — — — — — — —

25 §

När en anteckning förs in eller stryks i handelsregistret skall registermyndigheten samtidigt på ett allmänt tillgängligt sätt kungöra detta antingen i sin helhet eller som utdrag ur eller hänvisningar till en handling som har fogats till akten i ärendet eller förts in i registret, så som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

14.

Lag

om ändring av 15 § i företags- och organisationsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i företags- och organisationsdatalagen av den 16 mars 2001 (244/2001) 15 § som följer:

15 §

Uppgifter som skall anges i brev och blanketter samt på webbsidor

En sådan registreringsskyldig som har registrerats i företags- och organisationsdatasystemet och som också har registrerats i handelsregistret, registret över mervärdesskattskyldiga, förskottsuppbördsregistret eller arbetsgivarregistret skall i sina brev och blanketter ange sitt företags- och organisationsnummer. I ett konkursbos brev och blanketter skall också anges konkursgäldenärens företags- och organisationsnummer. Skyldigheten att ange företags- och organisationsnum-

mer gäller inte brev och blanketter som hänför sig till en fysisk persons privathushåll.

I ett aktiebolags brev och blanketter skall utöver företags- och organisationsnummer anges bolagets registrerade firma, hemort och adress samt eventuell likvidation. Aktiebolaget skall dessutom ange sitt företags- och organisationsnummer på sina eventuella webbsidor.

I en utländsk näringsidkares filials brev och blanketter skall utöver företags- och organisationsnummer anges näringsidkarens firma, juridiska form, hemort, det register där näringsidkaren är införd i sitt hemland, registernumret i detta register samt eventuell likvidation.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———————

15.

Lag

om ändring av handelskammarlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i handelskammarlagen av den 1 november 2002 (878/2002) 2 § 2 mom. 2 punkten samt 5 och 6 § som följer:

2 §

Handelskamrarnas och Centralhandelskammarens offentliga uppgifter

— — — — — — — — — — — — — — —

Centralhandelskammaren har till uppgift att

— — — — — — — — — — — — — — —

2) välja skiljemännen och ansöka om förordnande av en god man för skiljeförfarande i de inlösensituationer om vilka föreskrivs särskilt i aktiebolagslagen (/), samt

— — — — — — — — — — — — — — —

5 §

Inlösningsnämnd

Centralhandelskammarens delegation tillsätter för tre år i sänder en inlösningsnämnd som har till uppgift att välja skiljemän och ansöka om förordnande av en god man enligt vad som föreskrivs i 2 § 2 mom. 2 punkten.

Inlösningsnämnden har en ordförande, en vice ordförande samt minst fem men högst sju andra medlemmar, som skall åtnjuta allmänt förtroende och ha kännedom om näringslivet. Ordföranden, vice ordföranden samt två av de övriga medlemmarna skall ha avlagt juris kandidatexamen, och två av dem skall ha behörighet för domartjänst.

Inlösningsnämnden är beslutför när utom ordföranden eller vice ordföranden minst tre andra medlemmar är närvarande. Om både ordföranden och vice ordföranden är förhindrade eller jäviga, är inlösningsnämnden beslutför när närvarande är minst fyra andra medlemmar, som bland sig utser en medlem med juris kandidatexamen till ordförande. Beslut vid inlösningsnämndens sammanträden fattas med enkel majoritet. Faller rösterna lika, avgör ordförandens röst.

6 §

Inlösningsnämndens förfarande samt kostnaderna

På medlemmarna och de anställda i den inlösningsnämnd som avses i 5 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då de sköter uppgifter i anslutning till val av skiljemän. På behandlingen av ärenden i nämnden tillämpas förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och språklagen (423/2003).

Centralhandelskammaren svarar för inlösningsnämndens kostnader och fastställer grunderna för arvodena till nämndens ordförande och övriga medlemmar. Centralhandelskammaren har rätt att hos sökanden ta ut en avgift för kostnaderna för valet av skiljemän och för ansökan om förordnande av en god man.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

16.

Lag

om ändring av 27 § i revisionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i revisionslagen av den 28 oktober 1994 (936/1994) 27 § 3 mom. som följer:

27 §

Länsstyrelsens skyldighet att förordna revisor

— — — — — — — — — — — — — — —

Innan ett förordnande enligt denna paragraf ges skall sammanslutningens eller stiftelsens styrelse, motsvarande organ eller bolagsmännen höras. Förordnandet kan verkställas innan det har vunnit laga kraft. Förordnandet gäller tills en revisor i föreskriven ordning har valts för sammanslutningen eller stiftelsen i stället för den revisor som länsstyrelsen förordnat.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag skall tillämpas när en anmälan om förordnande av en revisor görs till länsstyrelsen efter lagens ikraftträdande.

———

17.

Lag

om ändring av lagen om pantlåneinrättningar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 18 december 1992 om pantlåneinrättningar (1353/1992) 30 § 2 mom., sådant det lyder i lag 769/1997, och

ändras i 7 § det inledande stycket, 13 a § 3 mom., 30 § 3 mom., 30 a § 2 mom. samt 30 b §,

av dem 13 a § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 769/1997, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 598/2003 samt 30 a § 2 mom. och 30 b § sådana de lyder i lag 757/2004, som följer:

7 §

I en pantlåneinrättnings bolagsordning skall utöver vad som föreskrivs i aktiebolagslagen (/) föreskrivas:

— — — — — — — — — — — — — —

13 a §

— — — — — — — — — — — — — —

Finansinspektionen meddelar pantlåneinrättningen ett förordnande som avses i 7 kap. 7 § i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — —

30 §

— — — — — — — — — — — — — —

Finansinspektionen beviljar pantlåneinrättningar sådana tillstånd som avses i 6 kap. 10 § 2 mom. och 19 § 1 mom. i aktiebolagslagen.

30 a §

— — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att pantlåneinrättningen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

30 b §

Om en pantlåneinrättning deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att pantlåneinrättningen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

18.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/1993) 98 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 69/2003,

ändras 21 § 5 mom., 24 a § 2 mom. 29 a § 3 mom., 30 § 1—3 och 5 mom., 41 § 1 mom., 44 §, 81 § 2 mom., 94 § 7 mom., 97 b § samt 100 b §,

av dem 21 § 5 mom. och 81 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1340/1997, 24 a § 2 mom., 30 § 5 mom., 44 §, 97 b § och 100 b § sådana de lyder i lag 1500/2001, 29 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 748/2004, 30 § 1—3 mom. sådana de lyder i lag 1305/2004, 41 § 1 mom. sådant det lyder i lag 108/1999, 94 § 7 mom. sådant det lyder i lag 75/2003 samt 98 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i nämnda lag 69/2003, som följer:

21 §

Förhållandet mellan ett kvalificerat innehav och kapitalbasen

— — — — — — — — — — — — — — —

Vid beräkningen av de investeringsbelopp som avses i 1—3 mom. anses kreditinstitutets och dess konsolideringsgrupps innehav omfatta också aktier och andelar ägda av sådana finansiella institut och tjänsteföretag som står utanför kreditinstitutets konsolideringsgrupp och som enligt bokföringslagen är kreditinstitutets intresseföretag, i samma förhållande som kreditinstitutet äger aktier eller andelar i dessa finansiella institut eller tjänsteföretag.

— — — — — — — — — — — — — — —

24 a §

Finansiering av förvärv och emottagande som pant av egna aktier, andelar, kapitallån och debenturer

— — — — — — — — — — — — — — —

Ett kreditinstitut och ett till dess konsolideringsgrupp hörande finansiellt institut får, om inte något annat följer av 3 mom., utan hinder av 13 kap. 10 § 1 mom. i aktiebolagslagen (/), 8 kap. 7 § 1 mom. i lagen om andelslag (1488/2001) samt 34 § 3 mom. i lagen om skuldebrev (622/1947) bevilja lån för förvärv av egna och sitt moderföretags aktier och andelar samt ta emot sådana som pant, om de är sådana börs- eller marknadsvärdepapper som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989) och om beviljandet av lånet eller emottagandet av panten ingår i kreditinstitutets eller i ett till dess konsolideringsgrupp hörande finansiellt instituts normala affärsverksamhet samt om lånet har beviljats eller panten har tagits emot på de sedvanliga villkor som kreditinstitutet eller det finansiella institutet iakttar i sin verksamhet.

— — — — — — — — — — — — — — —

29 a §

Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

— — — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att kreditinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om flytt-

ning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

30 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om bokslut

Ett kreditinstituts bokslut skall upprättas och offentliggöras enligt detta kapitel samt enligt finansministeriets med stöd därav givna förordningar och Finansinspektionens med stöd därav meddelade föreskrifter. På kreditinstitut tillämpas dessutom bokföringslagen och med stöd av den givna bestämmelser när något annat inte föreskrivs nedan i denna lag eller i finansministeriets med stöd av den givna förordningar eller annanstans i lag. På affärsbanker och övriga kreditinstitut i aktiebolagsform tillämpas dessutom bokslutsbestämmelserna i aktiebolagslagen och på andelsbanker samt övriga kreditinstitut i andelslagsform bokslutsbestämmelserna i lagen om andelslag, när något annat inte föreskrivs nedan. På kreditinstitut tillämpas inte 8 kap. 11 § i aktiebolagslagen eller 6 kap. 1 § 2 mom. i lagen om andelslag. Vad som i detta kapitel bestäms om bokslut tillämpas på den helhet som omfattar de handlingar som ingår i och bifogats till bokslutet, om annat inte bestäms nedan.

Vid upprättande av bokslut för kreditinstitut tillämpas inte vad som i bokföringslagens 1 kap. 4 § 1 mom. föreskrivs om räkenskapsperiod, i 3 kap. 1 § 3 mom. om begränsning av skyldigheten att upprätta finansieringsanalys och i 4 mom. om verksamhetsberättelsen, i 2 § 2 mom. om tillstånd att avvika från bestämmelserna om upprättande av bokslut och i 6 § om tiden för upprättande av bokslut, i 4 kap. 1 § om definitionen på omsättning, i 3 § om definitionen på bestående och rörliga aktiva och i 4 § om definitionen på omsättnings- och finansieringstillgångar samt i 5 kap. 2 § om hur fordringar, finansiella tillgångar och skulder tas upp i balansräkningen, i 2 a § om värdering av finansiella instrument och hur de tas upp i bokslutet, i 4 § om redovisning av inkomst som intäkt enligt tillverkningsgrad och i 6 § om periodisering av anskaffningsutgiften för omsättningstillgångar. Därvid tillämpas inte heller 1 § 1 mom., 3 och 4 §, 5 § 3 mom. 2 punkten och 6 § i 8 kap. i aktiebolagslagen vilket gäller eget kapital, bokslut, verksamhetsberättelse och koncern eller 1 § 1 mom., 2 och 3 § samt 7 § 1 mom. i 6 kap. i lagen om andelslag vilket gäller bokslut och koncernbokslut.

Vid upprättande av koncernbokslut för kreditinstitut tillämpas inte vad som i bokföringslagens 6 kap. 1 § 3 mom. föreskrivs om skyldighet för små bokföringsskyldiga att upprätta koncernbokslut, i 2 § 2 och 3 mom. om finansieringsanalys och verksamhetsberättelse för koncerner, i 7 § 6 mom. om hur små koncerner skall dela upp avskrivningsdifferensen och reserver samt i 9 § om tillämpning av poolningsmetoden, 8 kap. 9 § 1 mom. i aktiebolagslagen samt 6 kap. 8 § 1 och 3 mom. i lagen om andelslag. Vid upprättande av koncernbokslut tillämpas 6 kap. 4 § 2 och 3 mom. i bokföringslagen i den omfattning som de däri angivna beräkningsprinciperna och lagrummen med stöd av 2 mom. skall tillämpas på kreditinstitut.

— — — — — — — — — — — — — — —

Vad som föreskrivs i 3 kap. 9 och 11 § i bokföringslagen, i 8 kap. 10 § i aktiebolagslagen och i 6 kap. 9 § i lagen om andelslag skall inte tillämpas på registrering eller annat offentliggörande av ett kreditinstituts eller en holdingsammanslutnings bokslut.

— — — — — — — — — — — — — — —

41 §

Delårsrapport och årsrapport

En depositionsbank skall för varje räkenskapsperiod som är längre än sex månader upprätta en delårsrapport för de sex första eller för de tre, sex och nio första månaderna, om inte något annat följer av 2 kap. 5 § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen. På delårsrapporterna skall i övrigt tillämpas vad som bestäms i 2 och 3 mom. samt i 2 kap. 5 § 2—4 mom. i värdepappersmarknadslagen. På motsvarande sätt skall en depositionsbank

upprätta årsrapporter med iakttagande i tillämpliga delar av 2 kap. 5 a § i värdepappersmarknadslagen. Om inte något annat följer av denna paragraf gäller i fråga om delårsrapporten och årsrapporten för depositionsbanker på vilka tillämpas 2 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen dessutom vad som i nämnda lag bestäms om delårsrapporter och årsrapporter.

— — — — — — — — — — — — — — —

44 §

Finansinspektionens skyldighet att förordna revisor samt särskild granskning och granskare

Finansinspektionen skall för kreditinstitut förordna en revisor enligt 27 § i revisionslagen och 7 kap. 5 § i lagen om andelslag samt förordna om särskild granskning och granskare enligt 7 kap. 7 § i aktiebolagslagen och 7 kap. 7 § i lagen om andelslag. När det gäller förordnande av revisor samt särskild granskning och granskare i de ovan angivna fallen skall i övrigt tillämpas revisionslagen, aktiebolagslagen och lagen om andelslag. Finansinspektionen skall dessutom förordna en behörig revisor för kreditinstitut som inte har en revisor som uppfyller de i 43 § angivna kraven.

81 §

Begränsningar av vinstutdelningen till följd av soliditeten och stora kundrisker

— — — — — — — — — — — — — — —

I fråga om den rätt till utdelning som tillkommer aktieägarna i andra finansiella institut i aktiebolagsform än värdepappersföretag gäller, utan hinder av 1 mom., bestämmelserna i 13 kap. 7 § i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — — —

94 §

Tystnadsplikt

— — — — — — — — — — — — — — —

Vad som föreskrivs i 7 kap. 6 § i lagen om andelslag gäller inte kreditinstitut eller företag som hör till samma konsolideringsgrupp som kreditinstitutet.

— — — — — — — — — — — — — — —

97 b §

Tillämpning av de i lagen om andelslag ingående bestämmelserna om penninglån

På kreditinstitut och på finansiella institut som hör till samma konsolideringsgrupp som dessa tillämpas inte 8 kap. 7 § i lagen om andelslag. I 24 a § ingår bestämmelser om beviljande av penninglån för finansiering av förvärv av egna aktier eller andelar eller aktier eller andelar i moderföretaget.

98 §

Kreditinstitutsbrott

Den som

— — — — — — — — — — — — — — —

5) bryter mot vad som i sparbankslagen föreskrivs om utlåtande av en revisor såsom oberoende sakkunnig,

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag, för *kreditinstitutsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

— — — — — — — — — — — — — — —

100 b §

Brott mot bestämmelserna om kreditinstituts likvidation

Den som i egenskap av ett kreditinstituts styrelsemedlem eller likvidator grovt försummar att fullgöra en skyldighet som enligt 20 kap. i aktiebolagslagen, 6 kap. i lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform, 8 kap. i sparbankslagen, 19 kap. i lagen om andelslag eller 9 kap. i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform åligger i egenskap av ett kreditinstituts styrelsemedlem eller likvidator skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag, för *brott mot bestämmelserna om kreditinstituts likvidation* dömas till böter.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .
Denna lags bestämmelser om bokslut och revisionsberättelse skall tillämpas senast på den räkenskapsperiod som börjar efter denna lags ikraftträdande.

———

19.

Lag

om ändring av lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 28 december 2001 om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001) 8 § och 9 § 2 mom.,

ändras 1 § 2 mom., 4 och 5 §, 5 a §, 5 b § 2 mom., 6 § 1 och 2 mom., 6 a §, 7 §, 9 § 1 och 4 mom., 10 och 11 §, 13 § 1 och 3 mom., 15 och 16 §, 18 § 2 och 3 mom., 18 a §, 20 § 1, 2 och 5 mom., i 20 b § det inledande stycket samt 25 §,

av dem 5 a § och 5 b § 2 mom. sådana de lyder i lag 702/2004, 6 a § sådan den lyder i lag 749/2004, 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 589/2003 samt 20 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, 18 a § och i 20 b § 1 mom. det inledande stycket sådana de lyder i lag 408/2004, samt

fogas till lagen en ny 3 a § som följer:

1 kap.

Almänna bestämmelser

1 §

— — — — — — — — — — — — — — —

På kreditinstitut tillämpas aktiebolagslagen (/) om inte något annat föreskrivs nedan i denna lag eller i kreditinstitutslagen (1607/1993). På sparbanksaktiebolag som avses i sparbankslagen (1502/2001) tillämpas dessutom vad som föreskrivs i sparbankslagen samt på andelsbanksaktiebolag som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001) vad som föreskrivs i den sist nämnda lagen. På kreditinstitut som bedriver sådan hypoteksbanksverksamhet som avses i lagen om hypoteksbanker (1240/1999) tillämpas dessutom vad som förskrivs i lagen om hypoteksbanker.

3 a §

Ett kreditinstitut kan ombildas till ett kreditinstitut i andelslagsform med iakttagande av vad som föreskrivs i 19 kap. i aktiebolagslagen. På en ändring av företagsformen skall dessutom på motsvarande sätt tillämpas vad som i 6 § 1 mom. föreskrivs om fusion.

4 §

Ett kreditinstituts fusionsplan skall, utöver vad som föreskrivs i 16 kap. 3 § i aktiebolagslagen, innehålla en utredning om sådana förbindelser vilka avses i 74 § 1 mom. 2 och 3 punkten kreditinstitutslagen och vilkas borgenärer kan motsätta sig fusionen enligt 16 kap. 6 § 1 mom. i aktiebolagslagen.

5 §

De kreditinstitut som deltar i fusionen eller, om det är fråga om dotterbolagsfusion, det kreditinstitut som är moderföretag, skall göra anmälan om fusionen till finansinspektionen. Anmälan, till vilken skall fogas fusionsplanen och det yttrande som avses i 16 kap. 4 § i aktiebolagslagen, skall tillställas Finansinspektionen innan kreditinstitutet ansöker om sådan kallelse som avses i 16 kap. 6 § i aktiebolagslagen. Finansinspektionen kan efter att ha fått anmälan kräva att få också andra uppgifter som den anser vara behövliga.

Registermyndigheten skall omedelbart underrätta Finansinspektionen om en sådan anmälan om en borgenärs motstånd som avses i 16 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen.

Finansinspektionen kan vid fusion som avses i 16 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten i aktiebolagslagen motsätta sig att fusionen sker, genom att inom en månad från det datum som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen underrätta registermyndigheten om detta, ifall fusionen sannolikt äventyrar förutsättningarna för det övertagande kreditinstitutets koncession. De kreditinstitut som deltar i fusionen skall utan dröjsmål underrättas om att Finansinspektionen motsätter sig fusionen. Fusionen får i ett sådant fall som avses ovan i detta moment registreras endast om Finansinspektionen inte motsätter sig den inom den tid som anges ovan.

Besvär över Finansinspektionens beslut som avses i denna paragraf skall behandlas i brådskande ordning.

5 a §

Har en borgenär motsatt sig fusion skall registermyndigheten begära Finansinspektionens utlåtande om hur ett verkställande av fusionen påverkar borgenärens ställning och om huruvida fusionen behöver verkställas utan dröjsmål för att en stabil verksamhet skall kunna tryggas vid kreditinstituten. Registermyndigheten skall utan hinder av det som i 16 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för registrering registrera verkställandet av fusionen trots att borgenären motsätter sig detta, om Finansinspektionen i sitt utlåtande anser att verkställandet av fusionen inte försvagar borgenärens ekonomiska ställning och fusionen behöver verkställas utan dröjsmål för att en stabil verksamhet skall kunna tryggas vid kreditinstituten.

5 b §

— — — — — — — — — — — — — — —

Om det vid fusionen övertagande bolaget registreras i någon annan stat än Finland tillämpas dock inte 5 § 3 och 4 mom. på fusionen. För en sådan fusion får registermyndigheten inte ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd har beviljats som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag har meddelat registermyndigheten att kreditinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om fusion, om fortsättande av verksamheten i Finland eller om avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

— — — — — — — — — — — — — — —

6 §

Vad som i 16 kap. 6—7 och 15 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärer skall inte tillämpas på insättare. Det överlåtande kreditinstitutet skall emellertid underrätta insättarna om fusionen senast tre månader före det datum som registermyndigheten sätter ut för de övriga borgenärerna med stöd av 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen. I meddelandet skall uppges det övertagande kreditinstitutets firma och adress. Av meddelandet skall dessutom framgå att i det fall att en insättares sammanlagda insättningar i de kreditinstitut som deltar i fusionen överstiger den maximigräns för insättningsgarantin som anges i 65 j § i kreditinstitutslagen, skall på insättningsgarantin tillämpas 65 q § i den nämnda lagen. Insättaren har rätt att inom sex månader från mottagandet av meddelandet, utan hinder av de ursprungliga avtalsvillkoren säga upp en insättning som enligt 65 j § i kreditinstitutslagen helt eller delvis faller utanför insättningsgarantin.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om insättare skall på motsvarande sätt tillämpas på det övertagande kreditinstitutets insättare, om det

övertagande kreditinstitutets borgenärer skall höras enligt 16 kap. 6 § 3 mom. i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — —

6 a §

Om kreditinstitutets hemort flyttas till någon annan stat eller det övertagande kreditinstitutet vid en fusion registreras i någon annan stat och en insättning efter åtgärden inte alls eller bara delvis kommer att omfattas av insättningsgaranti, har insättaren rätt att säga upp insättningen även så att kreditinstitutet utan dröjsmål skall betala ut den uppsagda insättningen eller ställa betryggande säkerhet för betalningen. Uppsägningen skall ske skriftligen senast den dag som anges i den kallelse på kreditinstitutets borgenärer som avses i 16 kap. 6 § i aktiebolagslagen. Insättarens rätt att säga upp insättningen i enlighet med denna paragraf skall nämnas i det meddelande som avses i 6 §. Kreditinstitutet skall underrätta Finansinspektionen om uppsägningen utan dröjsmål efter att uppsägningstiden enligt denna paragraf har gått ut.

7 §

För ett kreditinstitut som bildas i samband med en kombinationsfusion skall ansökan om koncession göras enligt 10 § i kreditinstitutslagen. En kombinationsfusion får inte registreras, om inte koncessionen samtidigt registreras.

9 §

På det ursprungliga kreditinstitutets delningsplan samt på registermyndighetens tillstånd att verkställa delningen skall 4—6 § tillämpas. Det som föreskrivs i 5 § 3 mom. skall emellertid inte tillämpas på sådan total delning som avses i 17 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten i aktiebolagslagen, om delningen resulterar i nybildade bolag som är enbart kreditinstitut.

— — — — — — — — — — — — — —

Vad som i 17 kap. 16 § 6 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om det ursprungliga bolagets skulder tillämpas inte på sådana skulder eller delar av skulder som kan ersättas ur den i 6 a kap. i kreditinstitutslagen avsedda insättningsgarantifonden eller den i 6 kap. i lagen om värdepappersföretag (579/1966) avsedda ersättningsfonden.

10 §

Vad som i 14 kap. 2—5 § samt 17 kap. 6—7 § och 15 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärer skall vid tillämpningen av detta kapitel tillämpas på den för vilken kreditinstitutet har ställt borgen eller ingått någon annan jämförbar förbindelse eller på den som på grund av ett derivatavtal med kreditinstitutet kan få en penningfordran, om förbindelsen övergår på någon annan än ett annat kreditinstitut som avses i 2 § i lagen om kreditinstitut.

11 §

Vid minskning av ett kreditinstituts aktiekapital, överkursfond eller reservfond eller vid utdelning av fritt eget kapital på ett sådant sätt att borgenärerna i enlighet med 14 kap. 2 § i aktiebolagslagen har rätt att motsätta sig minskningen eller utdelningen, skall på insättare inte tillämpas vad som i 14 kap. 2—5 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärer.

13 §

Det överlåtande kreditinstitutets styrelse skall göra upp en överlåtelseplan för vilken i tillämpliga delar gäller 17 kap. 3 § i aktiebolagslagen. På överlåtelseplanen skall dessutom tillämpas vad som föreskrivs ovan i 4 §.

— — — — — — — — — — — — — —

Vid överlåtelse av ett kreditinstituts affärsverksamhet skall i tillämpliga delar iakttas 17 kap. 16 § 6 mom. i aktiebolagslagen och 9 § 4 mom. i denna lag.

— — — — — — — — — — — — — —

15 §

Beslut om att ett kreditinstitut avstår från sin koncession skall fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 § i aktiebolagslagen.

16 §

Registermyndighetens tillstånd att avstå från koncessionen skall utverkas. I fråga om koncessionen iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 14 kap. 2—5 § i aktiebolagslagen samt i 10 § i denna lag. En sådan kallelse på borgenärerna som gäller del-

ning av ett kreditinstitut eller överlåtelse av dess affärsverksamhet kan utfärdas samtidigt som en kungörelse som gäller avstående från koncessionen, om ansökningarna lämnas in på samma gång.

18 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten och domstolen skall senast den dag som anges i 20 kap. 5 § i aktiebolagslagen begära Finansinspektionens utlåtande om avregistrering eller förordnande om likvidation.

På kreditinstitut tillämpas inte 24 § i handelsregisterlagen (129/1979).

18 a §

Ett kreditinstitut skall informera Finansinspektionen innan kreditinstitutet försätts i likvidation genom bolagsstämmans beslut. Vad som ovan föreskrivs om bolagsstämmans beslut iakttas i tillämpliga delar beträffande sådant enhälligt beslut av aktieägarna som avses i 5 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen.

20 §

När Finansinspektionen beslutar att ett kreditinstitut skall försättas i likvidation skall den samtidigt utse en eller flera likvidatorer. På likvidatorerna tillämpas i övrigt 20 kap. 9 § 1 och 3 mom. i aktiebolagslagen. Också Finansinspektionen kan, utöver vad som föreskrivs i det nämnda lagrummet, ansöka om ett sådant förordnande som avses i 20 kap. 9 § 3 mom. i aktiebolagslagen.

Likvidatorerna skall göra sådan anmälan som avses i 20 kap. 10 § i aktiebolagslagen till insättningsgarantifonden, säkerhetsfonden och ersättningsfonden för investerarskydd, om kreditinstitutet är medlem av fonden samt, när anmälan inte är baserad på ett beslut som avses i 19 §, till Finansinspektionen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Likvidatorerna skall till Finansinspektionen för kännedom lämna slutredovisningen samt den anmälan som avses i 20 kap. 17 § 1 mom. i aktiebolagslagen.

20 b §

När borgenärerna vid ett kreditinstituts likvidation underrättas om en kungörelse på borgenärerna på det sätt som avses i 20 kap. 14 § i aktiebolagslagen och i 4 § 3 mom. i lagen om offentlig stämning (729/2003) skall i meddelandet dessutom nämnas

— — — — — — — — — — — — — — —

25 §

Angående sådan skadeståndsskyldighet för ett kreditinstituts aktieägare, förvaltningsråds- och styrelsemedlemmar samt verkställande direktören som grundar sig på brott mot denna lag föreskrivs i kreditinstitutslagen. I 22 kap. 6—8 § i aktiebolagslagen finns bestämmelser om väckande av skadeståndstalan som grundar sig på ovan avsedd skadeståndsskyldighet. Bestämmelser om revisorers skadeståndsskyldighet finns i revisionslagen (936/1994).

Finansinspektionen har, om den anser att insättarnas intresse kräver det, rätt att utan hinder av 22 kap. 6 och 7 § i aktiebolagslagen väcka skadeståndstalan för kreditinstitutets räkning mot en sådan person eller sammanslutning som avses i 97 c § i kreditinstitutslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På fusion och delning skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusions- eller delningsplanen anmäls för registrering före ikraftträdandet.

På minskning av bundet eget kapital, på överlåtelse av affärsverksamhet, på avstående från affärsverksamhet samt på likvidation skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om beslutet om åtgärden i fråga har fattats före ikraftträdandet.

På skadestånd som grundar sig på en handling eller underlåtelse som skett före denna lags ikraftträdande skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

20.

Lag

om ändring av 66 och 71 § i sparbankslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sparbankslagen av den 28 december 2001 (1502/2001) 66 § 1 mom. och 71 § 2 mom. som följer:

66 §

En eller flera av Centralhandelskammaren godkända revisorer såsom oberoende sakkunnig skall ge utlåtande om fusionsplanen till de sparbanker som deltar i fusionen. I utlåtandet skall bedömas om fusionsplanen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om omständigheter som är ägnade att väsentligt inverka på bedömningen av orsaken till fusionen, värdet av den egendom som övergår till den övertagande sparbanken samt vederlagets värde och dess skifte. I utlåtandet till den övertagande sparbanken skall särskilt nämnas om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av sparbankens skulder.

— — — — — — — — — — — — — — —

71 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Om någon överenskommelse om inlösningsrätten eller inlösningsvillkoren inte nås, skall tvisten lämnas för avgörande av skiljemän, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i 18 kap. 3—5 och 8—10 § i aktiebolagslagen (/). Vid fastställandet av inlösningspriset beaktas inte omständigheter som har uppkommit efter det principalmöte som beslutat om fusionen. På inlösningspriset skall räknas gängse ränta för tiden mellan delgivningen av yrkandet på skiljeförfarande och fastställandet av inlösningspriset. Grundfondsandelsägaren skall inom tre månader från principalmötet delge Centralhandelskammaren och sparbanken yrkandet på skiljeförfarande. Efter delgivningen av yrkandet har grundfondsandelsägaren endast rätt till inlösningsbeloppet. Om det i ett senare skede av inlösningsförfarandet konstateras att grundfondsandelsägaren inte har rätt till inlösning, har denne dock rätt till vederlag.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

På fusion och delning skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusions- eller delningsplanen anmäls för registrering före ikraftträdandet.

———

21.

Lag

om ändring av 12 b § i lagen om statens säkerhetsfond

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/1992) 12 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 1508/2001, som följer:

12 b §

Inlösning av en stödtagande banks aktier och kapitallån

I stället för stödvillkor som avses i 12 a § kan en stödtagande banks aktier mot full ersättning lösas in till statens säkerhetsfond eller till ett bolag som avses i 1 § 4 mom. I fråga om fastställande av aktiernas gängse pris och inlösenförfarandet tillämpas 18 kap. 2—11 § i aktiebolagslagen (/).

— — — — — — — — — — — — — —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .
På inlösen skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om den stödtagande banken har underrättats om lösningsanspråket före ikraftträdandet.

_____

22.

Lag

om ändring av 3 och 18 § i lagen om hypoteksbanker

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 23 december 1999 om hypoteksbanker (1240/1999) 3 och 18 §, av dem 3 § sådan den lyder i lag 1506/2001, som följer:

3 §

Lagstiftning som skall tillämpas

På hypoteksbanker tillämpas aktiebolagslagen (/), lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001) samt kreditinstitutslagen, om inte något annat bestäms i denna lag.

18 §

Skadeståndsskyldighet

Bestämmelser om skadeståndsskyldighet för en hypoteksbanks aktieägare, ledamöter-

na av dess förvaltningsråd och styrelse samt verkställande direktören finns i kreditinstitutslagen och om skadeståndsskyldighet för revisorerna i revisionslagen (936/1994). I fråga om väckande av skadeståndstalan för en hypoteksbanks räkning gäller 22 kap. 6—8 § i aktiebolagslagen.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

På skadestånd som grundar sig på en handling eller underlåtelse som skett före denna lags ikraftträdande skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

———

23.

Lag

om ändring av värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/1989) 1 kap. 2 a § och 4 § 1 mom. 2 punkten, 3 kap. 7 § 2 mom. och 7 a §, 4 a kap. 5 a § 2 mom. och 5 b § samt 6 kap. 6 § 1 mom.,

sådana de lyder, 1 kap. 2 a § i lag 1517/2001, 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten i lag 581/1996, 3 kap. 7 § 2 mom. och 7 a § samt 4 a kap. 5 a § 2 mom. och 5 b § i lag 752/2004 samt 6 kap. 6 § 1 mom. i lag 740/1993, samt

fogas till 2 kap. en ny 1 b § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

2 a §

Vad denna lag föreskriver om aktiebolag, aktier, värdepapper som enligt aktiebolagslagen (/) berättigar till aktier samt aktieägare gäller i tillämpliga delar andelslag och sparbanker, värdepapper som de emitterar och ägare till sådana värdepapper samt ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar, garantiandelar som de emitterar och garantiandelsägare.

4 §

I denna lag avses med

— — — — — — — — — — — — — —

2) *börsbolag* ett bolag vars aktier eller till sådana enligt aktiebolagslagen berättigande värdepapper noteras på fondbörsens börslista,

— — — — — — — — — — — — — —

2 kap.

Marknadsföring av värdepapper, emission och informationsskyldighet

Marknadsföring av värdepapper

1 b §

När ett privat aktiebolags värdepapper erbjuds allmänheten skall det uppges att de inte

kan tas upp till offentlig handel.

3 kap.

Offentlig handel och annat yrkesmässigt ordnat förfarande för handel med värdepapper

7 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

7 a §

Om en fondbörs deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

4 a kap.

Clearingverksamhet

5 a §

— — — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att clearingorganisationen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

5 b §

Om en clearingorganisation deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att clearingorganisationen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

6 kap.

Offentligt köpeanbud och inlösningsskyldighet

6 §

En aktieägare, vars andel ökar till över två tredjedelar av det röstetal som bolagets aktier medför efter det att bolagets aktier eller till sådana berättigande värdepapper har upptagits till offentlig handel, skall erbjuda sig att lösa in också återstoden av de aktier som bolaget har emitterat och av de värdepapper som enligt aktiebolagslagen berättigar till sådana.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

24.

Lag

om ändring av 2 kap. 14 och 15 § i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) 2 kap. 14 § 2 mom. och 15 §, sådana de lyder i lag 753/2004, som följer:

2 kap.

Optionsföretaget och marknadsparterna

14 §

Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

— — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att optionsföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen (/) endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

15 §

Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion

Om ett optionsföretag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att optionsföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

25.

Lag

om ändring av lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 29 januari 1999 om placeringsfonder (48/1999) 108 § 4 mom. och 113 § 4 mom., samt

ändras 29 a § 3 mom., 29 b § 1 mom. 34 a § 2 mom., 34 b § 1 mom. och 37 § 2 mom.,

av dem 29 a § 3 mom., 29 b § 1 mom., 34 a § 2 mom. och 34 b § 1 mom. sådana de lyder i lag 755/2004, som följer:

29 a §

— — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbolaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten eller bestämmelserna om fusion, upplösning eller överlåtelse av förvaltningen av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen (/) endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

29 b §

Om ett fondbolag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbolaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten eller bestämmelserna om fusion, upplösning eller överlåtelse av förvaltningen av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

— — — — — — — — — — — — — —

34 a §

— — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att förvaringsinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

34 b §

Om ett förvaringsinstitut deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att förvaringsinstitutet

inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland eller bestämmelserna i 11 § 2 mom. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

— — — — — — — — — — — — — — — —

37 §

— — — — — — — — — — — — — — — —

Finansinspektionen ger, när det gäller fondbolag och förvaringsinstitut, sådana förordnanden som avses i 7 kap. 7 § i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

26.

Lag

om ändring av lagen om fastighetsfonder

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 19 december 1997 om fastighetsfonder (1173/1997) 3 § 3 punkten, 4 § och 12 § 1 mom. som följer:

3 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

— — — — — — — — — — — — — — — —

3) *värdepapper* ett bevis av det slag som definieras i 1 kap. 2 § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen (495/1989),

— — — — — — — — — — — — — — — —

4 §

Tillämpning av annan lagstiftning

På fastighetsfonder och deras aktieägare tillämpas aktiebolagslagen (/), värdepappersmarknadslagen, bokföringslagen (1336/1997) samt revisionslagen (936/1994), om något annat inte bestäms i denna lag.

12 §

Bolagsordning

Ändringar i en fastighetsfonds bolagsordning skall utan dröjsmål anmälas för registrering enligt 5 kap. 30 § 2 mom. i aktiebolagslagen, på det sätt som bestäms i handelsregisterlagen (129/1979). På ändringar i bolagsordningen tillämpas vad som i 14 § 3 mom. i handelsregisterlagen bestäms om ändring av fondbolags bolagsordning.

— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

27.

Lag

om ändring av lagen om värdepappersföretag

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 26 juli 1996 om värdepappersföretag (579/1996) 48 § 5 mom., sådant det lyder i lag 583/1997, och

ändras 16 a § 2 mom., 20 a § 3 mom., 20 b § 1 mom., 20 c § 2 mom. 21 § 3 mom. och 31 § 6 mom.,

sådana de lyder 16 a § 2 mom. och 31 § 6 mom. i lag 1347/1997, 20 a § 3 mom., 20 b § 1 mom. och 20 c § 2 mom. i lag 754/2004 samt 21 § 3 mom. i lag 106/1999, som följer:

16 a §

Finansiering av förvärv och emottagande som pant av egna aktier, andelar, kapitallån och debenturer

— — — — — — — — — — — — — — —

Om något annat inte följer av 3 mom. får ett värdepappersföretag och ett till dess konsolideringsgrupp hörande företag, utan hinder av 13 kap. 10 § 1 mom. i aktiebolagslagen (/) samt 34 § 3 mom. i lagen om skuldebrev (622/1947), bevilja lån för förvärv eller emottagande som pant av egna eller moderföretagets aktier och andelar, om dessa är sådana börs- eller marknadsvärdepapper som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen och om beviljandet av lånet eller emottagandet av panten hör till värdepappersföretagets eller det till dess konsolideringsgrupp hörande företagets normala affärsverksamhet och lånet har beviljats eller panten tagits emot på sådana sedvanliga villkor som värdepappersföretaget iakttar i sin verksamhet.

— — — — — — — — — — — — — — —

20 a §

Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

— — — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

20 b §

Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion

Om ett värdepappersföretag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den

inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

— — — — — — — — — — — — — —

20 c §

Ersättningsfondutredning

— — — — — — — — — — — — — —

Om fordringar som omfattas av det investerarskydd som avses i 38 § efter åtgärden inte alls eller bara delvis kommer att ha ett sådant skydd som ersättningssystemet för investerare ger, skall värdepappersföretaget meddela investeraren åtgärden senast tre månader före den dag som registermyndigheten har satt ut för borgenärerna med stöd av 16 kap. 6 § i aktiebolagslagen. Till meddelandet skall fogas ersättningsfondutredningen samt en kopia av Finansinspektionens utlåtande. I meddelandet skall nämnas att investeraren har uppsägningsrätt så som bestäms i 3 mom.

— — — — — — — — — — — — — —

21 §

Bokslut och delårsrapport

— — — — — — — — — — — — — —

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter samt ge anvisningar och utlåtanden om upprättande av delårsrapporter samt av särskilda skäl för viss tid bevilja dispens från vad som i värdepappersmarknadslagen bestäms om delårsrapporter, om detta inte leder till att investerarnas ställning äventyras. I fråga om bestämmelserna, anvisningarna, utlåtandena och dispenserna iakttas i tillämpliga delar 31 § 2—4 mom. i kreditinstitutslagen. I delårsrapporten skall nämnas om dispens har beviljats.

31 §

Minimibeloppet av kapitalbasen och interna affärstransaktioner

— — — — — — — — — — — — — —

Om ett värdepappersföretags kapitalbas sjunker under det i 2—4 mom. angivna beloppet, får företaget inte dela ut vinst eller annan avkastning på det egna kapitalet, om inte Finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens. Om ett värdepappersföretags konsoliderade kapitalbas sjunker under det i 2—4 mom. angivna beloppet, får värdepappersföretaget och till dess koncerngrupp hörande företag inte dela ut vinst eller annan avkastning på det egna kapitalet, om inte Finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens. I fråga om den rätt till dividend som tillkommer aktieägarna i sådana finansiella institut i aktiebolagsform samt i tjänsteföretag som hör till samma konsolideringsgrupp som ett värdepappersföretag gäller, utan hinder av vad som bestäms ovan, 13 kap. 7 § i aktiebolagslagen.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

28.

Lag

om ändring av lagen om värdeandelssystemet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 17 maj 1991 om värdeandelssystemet (826/1991) 29 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 795/2000, samt

ändras 14 § 1 mom., 14 a § 2 mom., 14 b § och 26 b § 1 mom., sådana de lyder, 14 § 1 mom. i lag 1073/1996, 14 a § 2 mom. och 14 b § i lag 756/2004 och 26 b § 1 mom. i lag 992/1998, som följer:

14 §

Tillämpning av aktiebolagslagen

På värdepapperscentralen tillämpas aktiebolagslagen (/), om inte något annat följer av denna lag eller av annan lagstiftning om värdepapperscentralen.

— — — — — — — — — — — — — —

14 a §

Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

— — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

14 b §

Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion

Om värdepapperscentralen deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas innan en månad har förflutit från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

26 b §

Privata aktiebolags och utländska värdepapper

Utan hinder av 2 § kan i värdepapperscentralens regler bestämmas att i aktiebolagslagen avsedda privata aktiebolags värdepap-

per kan överföras till värdeandelssystemet. Därvid skall iakttas bestämmelserna i detta kapitel och 4 kap. i aktiebolagslagen. Närmare föreskrifter om förfarandet meddelas i värdepapperscentralens regler.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

Helsingfors den 2 september 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Johannes Koskinen*

3.

Lag

om ändring av 8 kap. 3 och 4 § i lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 29 april 1988 om öppna bolag och kommanditbolag (389/1988) 8 kap. 3 § 2—4 mom. samt 4 § 1 och 2 mom., av dem 8 kap. 3 § 3 och 4 mom. samt 4 § 2 mom. sådana de lyder i lag 151/1997, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
8 kap.	8 kap.
Ändring av bolagsform och fusion av bolag	**Ändring av bolagsform och fusion av bolag**
3 §	3 §
Ombildande till aktiebolag	*Ombildande till aktiebolag*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
I samband med beslutet om ändring av bolagsformen skall godkännas en bolagsordning som uppgjorts i enlighet med lagen om aktiebolag (734/78).	I samband med beslutet om ändring av bolagsformen skall det godkännas en bolagsordning som upprättats i enlighet med *aktiebolagslagen (/).*
Över beslutet om ändring av bolagsform skall upprättas en handling som omfattar bolagsordningen och där varje aktieägares namn och adress samt det antal aktier som tillkommer honom skall nämnas. I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen underteckna handlingen.	Över beslutet om ändring av bolagsformen skall upprättas en handling *i vilken skall tas in eller till vilken skall fogas bolagsordningen och i vilken alla aktieägare samt de aktier som tillkommer var och en av dem skall nämnas. Bolagets räkenskapsperiod skall nämnas i handlingen eller bestämmelser om räkenskapsperioden tas in i bolagsordningen. Handlingen skall dateras samt i ett öppet bolag undertecknas av bolagsmännen och i ett kommanditbolag av de ansvariga bolagsmännen.*
På aktiebolagets aktiekapital samt på redogörelsen för *och yttrandet om* aktiekapita-	På aktiebolagets aktiekapital samt på *den redogörelse som skall ges om* aktiekapitalet

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
let i handlingen tillämpas 2 kap. 4 och 4 a §§ lagen om aktiebolag. Ombildas ett öppet bolag eller ett kommanditbolag till ett publikt aktiebolag, tillämpas dessutom 17 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag.	i handlingen tillämpas *2 kap. 6 § i aktiebolagslagen*. Om ett öppet bolag eller ett kommanditbolag ombildas till ett publikt aktiebolag tillämpas dessutom *19 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen*.
4 §	4 §
Verkställande av beslut om ombildande till aktiebolag	*Verkställande av beslut om ombildande till aktiebolag*
När den i 3 § nämnda handlingen har undertecknats, skall bolagsmännen verkställa de val som *enligt bolagsordningen* ankommer på bolagsstämman.	När den i 3 § nämnda handlingen har undertecknats, skall bolagsmännen verkställa de val som ankommer på bolagsstämman.
I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen tillsammans med den för aktiebolaget valda styrelsen göra anmälan till handelsregistret om ändringen av bolagsformen, varvid i tillämpliga delar skall iakttas vad som stadgas om anmälan av aktiebolag till handelsregistret.	I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen tillsammans med den för aktiebolaget valda styrelsen göra anmälan till handelsregistret om ändringen av bolagsformen, varvid det i tillämpliga delar skall iakttas vad som föreskrivs om anmälan av aktiebolag till handelsregistret. *Anmälan skall göras inom tre månader från undertecknandet av den handling som nämns i 3 §. I annat fall förfaller ändringen av bolagsformen.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om en handling som avser ändring av bolagsformen har undertecknats före denna lags ikraftträdande, skall på ändringen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

4.

Lag

om ändring av lagen om europabolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 13 augusti 2004 om europabolag (742/2004) 1 § 2 mom., 4 § 1 och 2 mom., 5 §, 8 § 1 mom., 9 § 2—4 och 6 mom., 10 och 11 §, 14 § 2 mom., 15 § 1 mom. samt 16 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	1 §
Tillämpliga bestämmelser och tillämpningsområde	*Tillämpliga bestämmelser och tillämpningsområde*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
På ett europabolag tillämpas bestämmelserna om publika aktiebolag i lagen om aktiebolag (734/1978) och i andra lagar, enligt vad som bestäms i europabolagsförordningen och i denna lag.	På ett europabolag tillämpas bestämmelserna om publika aktiebolag i *aktiebolagslagen (/)* och i andra lagar, enligt vad som bestäms i europabolagsförordningen och i denna lag.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
4 §	4 §
Bildande av europabolag genom fusion	*Bildande av europabolag genom fusion*
Om ett finskt aktiebolag deltar i bildandet av ett europabolag på det sätt som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen och det övertagande bolaget registreras i Finland, skall de finska aktiebolag som deltar i fusionen anmäla fusionsplanen för registrering och ansöka om registermyndighetens tillstånd att verkställa fusionsbeslutet så som i 14 kap. 5 och 13—15 § i lagen om aktiebolag föreskrivs om registrering av fusionsplan och tillstånd för verkställande av fusion. En förutsättning för tillstånd är dessutom att de i fusionen deltagande bolag som har sin hemort i någon annan medlemsstat godkänner den rätt till inlösen om vilken bestäms i 5 § i denna lag. De bolag som deltar i fusionen skall så som föreskrivs i 14 kap. 16 § i	Om ett finskt aktiebolag deltar i bildandet av ett europabolag på det sätt som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen och det övertagande bolaget registreras i Finland, skall de finska aktiebolag som deltar i fusionen anmäla fusionsplanen för registrering *på det sätt som i 16 kap. 5 § i aktiebolagslagen föreskrivs om registrering av planen. På borgenärsskyddet och registreringen av fusionen när det gäller ett finskt aktiebolag skall tillämpas 16 kap. 6—8 § och 15 § i aktiebolagslagen, dock så att bolagets samtliga borgenärer har rätt att motsätta sig fusionen.* En förutsättning för *registrering av fusionen* är dessutom att de i fusionen deltagande bolag som har sin hemort i någon annan medlemsstat godkänner den rätt till in-

Gällande lydelse

lagen om aktiebolag anmäla fusionen för registrering inom sex månader från det att tillståndet att verkställa fusionen beviljades i Finland och de övriga bolag som deltar i fusionen fick det intyg som avses i artikel 25.2 i europabolagsförordningen.

Om det övertagande bolaget registreras som europabolag i någon annan stat än Finland, skall i fråga om registreringen av planen tillämpas 1 mom. och i fråga om förutsättningarna för tillstånd att verkställa fusionen dessutom vad som i artikel 25.2 i europabolagsförordningen bestäms om förutsättningarna för att utfärda ett intyg som avses i nämnda artikel. Om egendom som tillhör ett bolag som deltar i fusionen omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen (634/1984), får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan samtidigt är anhängig om överföring av inteckningen på en filial som inrättas i Finland eller att inteckningen har dödats. När ett finskt aktiebolag är övertagande bolag i en fusion som avses i detta moment tillämpas på bolaget vad som i 14 kap. 14 och 17 § i lagen om aktiebolag föreskrivs *om kungörelse på det överlåtande bolagets borgenärer och* om slutredovisning.

— — — — — — — — — — — — — — —

5 §

Inlösen av aktier med anledning av fusion

Om ett europabolag bildas i enlighet med artikel 2.1 i europabolagsförordningen, har en aktieägare i ett överlåtande finskt aktiebolag som fusioneras med ett europabolag som registreras i Finland eller i någon annan

Föreslagen lydelse

lösen om vilken bestäms i 5 § i denna lag. De bolag som deltar i fusionen skall så som föreskrivs i *16 kap. 14 § i aktiebolagslagen* anmäla fusionen för registrering inom sex månader från det att *fusionsbeslutet fattades* i Finland och de övriga bolag som deltar i fusionen fick det intyg som avses i artikel 25.2 i europabolagsförordningen.

Om det övertagande bolaget registreras som europabolag i någon annan stat än Finland, skall i fråga om registreringen av planen tillämpas 1 mom. *Samtliga borgenärer i ett i fusionen deltagande finskt överlåtande och övertagande bolag har rätt att motsätta sig fusionen. På borgenärsskyddet tillämpas vad som i 16 kap. 6—8 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärsskyddet i det överlåtande bolaget. De i fusionen deltagande finska bolagen skall inom fyra månader från fusionsbeslutet hos registermyndigheten ansöka om tillstånd att verkställa fusionen. I annat fall förfaller fusionen. På förutsättningarna för tillståndet tillämpas vad som i 16 kap. 15 § i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för registrering av en fusion och* i artikel 25.2 i europabolagsförordningen om förutsättningarna för att utfärda ett intyg som avses i nämnda artikel. Om egendom som tillhör ett bolag som deltar i fusionen omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen (634/1984), får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan samtidigt är anhängig om överföring av inteckningen på en filial som inrättas i Finland eller att inteckningen har dödats. När ett finskt aktiebolag är övertagande bolag i en fusion som avses i detta moment tillämpas på bolaget vad som i *16 kap. 17 § i aktiebolagslagen* föreskrivs om slutredovisning.

— — — — — — — — — — — — — — —

5 §

Inlösen av aktier med anledning av fusion

Om ett europabolag bildas i enlighet med artikel 2.1 i europabolagsförordningen, har en aktieägare i ett överlåtande finskt aktiebolag som fusioneras med ett europabolag som registreras i Finland eller i någon annan

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
stat rätt att yrka att få sina aktier inlösta enligt 14 kap. 12 § i lagen om aktiebolag. Samma rätt har aktieägarna i ett övertagande finskt aktiebolag, om bolaget registreras som europabolag i någon annan stat.	stat rätt att kräva att få sina aktier inlösta enligt *16 kap. 13 § i aktiebolagslagen*. Samma rätt har aktieägarna i ett övertagande finskt aktiebolag, om bolaget registreras som europabolag i någon annan stat.
8 §	8 §
Bolagsstämma	*Bolagsstämma*
En aktieägare i ett europabolag har rätt att få ett ärende upptaget till behandling vid bolagsstämman så som föreskrivs i 9 kap. i lagen om aktiebolag.	En aktieägare i ett europabolag har rätt att få ett ärende upptaget till behandling vid bolagsstämman så som föreskrivs i *5 kap. i aktiebolagslagen*.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
9 §	9 §
Flyttning av ett europabolags hemort från Finland	*Flyttning av ett europabolags hemort från Finland*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
En sådan flyttning av hemort som avses i artikel 8 i europabolagsförordningen får verkställas endast med registermyndighetens tillstånd. Bolaget skall ansöka om tillstånd inom en månad efter det att förslaget om flyttning har godkänts. Om ansökan inte görs inom föreskriven tid eller om tillstånd inte beviljas, förfaller flyttningsbeslutet.	En sådan flyttning av hemort som avses i artikel 8 i europabolagsförordningen får verkställas endast med registermyndighetens tillstånd. *Bolagets samtliga borgenärer har rätt att motsätta sig flyttningen av hemorten. Bolaget skall hos registermyndigheten ansöka om kallelse på alla kända borgenärer inom fyra månader från registreringen av flyttningsplanen, vid äventyr att flyttningen förfaller. Till ansökan skall fogas en sådan redogörelse som avses i artikel 8.3 i europabolagsförordningen. På skyddet av borgenärerna tillämpas i övrigt vad som i 16 kap. 6 och 7 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärsskyddet i överlåtande bolag.*
Till ansökan skall fogas den redogörelse som avses i artikel 8.3 i europabolagsförordningen samt bolagsstämmans beslut om flyttning av hemorten. Om förslaget om flyttning har ändrats genom ett beslut av bolagsstämman, skall det ändrade förslaget anmälas för registrering senast i samband med ansökan. *I protokollet över beslutet eller i protokollsutdraget skall för varje aktieslag nämnas för hur många aktier det har gjorts ett i 10 § avsett förbehåll enligt lagen* om aktiebolag.	*Bolaget skall hos registermyndigheten ansöka om tillstånd att verkställa flyttningen av hemorten inom en månad efter flyttningsbeslutet. Om ansökan inte görs inom utsatt tid eller om tillstånd inte beviljas, förfaller beslutet om flyttning av hemorten.* Om förslaget om flyttning har ändrats genom bolagsstämmans beslut, skall det ändrade förslaget anmälas för registrering senast i samband med ansökan.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
På registermyndighetens tillstånd tillämpas det som i artikel 8.8 i europabolagsförordningen *bestäms om förutsättningarna för beviljande av ett tillstånd som avses i nämnda artikel* samt det som i 14 kap. 13 och 14 § i lagen om aktiebolag bestäms om tillstånd för verkställande av fusion. Om bolagets egendom omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen, får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan samtidigt är anhängig om överföring av inteckningarna på en filial som inrättas i Finland eller att inteckningarna har dödats.	På *förutsättningarna för* registermyndighetens tillstånd tillämpas det som i artikel 8.8 i europabolagsförordningen samt *i 16 kap. 15 § 1 och 2 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för registrering av fusionen.* Om bolagets egendom omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen, får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan samtidigt är anhängig om överföring av inteckningarna på en filial som inrättas i Finland eller att inteckningarna har dödats.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Med avvikelse från 9 kap. 17 § 2 och 3 mom. i lagen om aktiebolag skall en talan som gäller flyttning av hemort väckas inom sex månader efter det att bolagsstämman fattade beslut om saken. Domstolen skall utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om att talan har väckts samt om en lagakraftvunnen dom i målet.	*På en klandertalan som gäller ett flyttningsbeslut skall tillämpas vad som i 21 kap. i aktiebolagslagen föreskrivs om klandertalan som gäller fusionsbeslut.* Domstolen skall utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om att talan har väckts samt om en lagakraftvunnen dom i målet.
10 §	10 §
*Inlösen av aktier **och** optionsrätter med anledning av flyttning av hemort*	*Inlösen av aktier, optionsrätter **och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier** med anledning av flyttning av hemort*
Om ett europabolags hemort flyttas från Finland till någon annan medlemsstat, har en aktieägare som har röstat mot fusionsbeslutet rätt att yrka inlösen *av sina aktier* så som i 14 kap. 12 § i lagen om aktiebolag bestäms om rätt för en aktieägare som motsätter sig en fusion att yrka på inlösen *av sina aktier. Även innehavaren av en rättighet som avses i 14 kap. 3 § i lagen om aktiebolag har rätt att yrka på inlösen av sina rättigheter så som bestäms i kapitlets 12 §.*	Om ett europabolags hemort flyttas från Finland till någon annan medlemsstat, har en aktieägare som har röstat mot *flyttningsbeslutet och en innehavare av en rättighet som avses i 10 kap. i aktiebolagslagen* rätt att kräva inlösen så som i *16 kap. 13 § i aktiebolagslagen* föreskrivs om rätt för en aktieägare som motsätter sig en fusion *och för en rättsinnehavare* att kräva inlösen.
11 §	11 §
Slutredovisning med anledning av flyttning av hemort	*Slutredovisning med anledning av flyttning av hemort*
Förvaltningsorganet eller ledningsorganet i ett europabolag som flyttar sin hemort från Finland samt dess verkställande direktör	Förvaltningsorganet eller ledningsorganet i ett europabolag som flyttar sin hemort från Finland samt dess verkställande direktör

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
skall ge slutredovisning vid ett sammanträde för bolagets aktieägare. Slutredovisningen skall omfatta bokslut för den tid för vilken bokslut ännu inte har lagts fram vid någon bolagsstämma samt utredning om utdelningen av ett eventuellt vederlag. I fråga om granskning av slutredovisningen tillämpas vad som bestäms om revision. På aktieägarnas sammanträde tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma. *I fråga om klander av slutredovisningen tillämpas vad som föreskrivs i 13 kap. 12 § 3 mom. i lagen om aktiebolag samt när det är fråga om en talan som avses i 15 kap. 5 § i lagen om aktiebolag vad som bestäms i 13 kap. 14 § 2 mom. och 16 § i samma lag.* Slutredovisningen skall anmälas för registrering så som bestäms i 11 kap. 14 § i lagen om aktiebolag.	skall *så snart som möjligt efter flyttningen av hemorten upprätta en slutredovisning.* Slutredovisningen skall innehålla ett bokslut *och en verksamhetsberättelse* över den tid för vilken något bokslut inte ännu har lagts fram på bolagsstämman samt en utredning om fördelningen av eventuellt vederlag. *Slutredovisningen skall överlämnas till revisorerna, som inom en månad skall ge en revisionsberättelse över slutredovisningen. Efter att ha fått revisionsberättelsen skall förvaltningsorganet eller ledningsorganet utan dröjsmål sammankalla aktieägarna till en aktieägarstämma för att fastställa slutredovisningen.* På stämman tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma. Slutredovisningen skall anmälas för registrering enligt vad som föreskrivs i *8 kap. 10 § i aktiebolagslagen.* *På klander av slutredovisningen skall 20 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen tillämpas. På bolagets rätt till skadestånd enligt 22 kap. i aktiebolagslagen skall 20 kap. 18 § i aktiebolagslagen tillämpas.*
14 § *Likvidation och upplösning* — — — — — — — — — — — — — — — —	14 § *Likvidation och upplösning* — — — — — — — — — — — — — — — —
I fråga om inledandet av ett ärende som gäller att ett aktiebolag skall träda i likvidation eller avregistreras, en uppmaning till bolaget, behandlingen av ärendet, beslut och registrering av beslut samt likvidationsförfarande och avregistrering tillämpas bestämmelserna i artikel 64 i europabolagsförordningen och i 13 kap. i lagen om aktiebolag. — — — — — — — — — — — — — — — —	I fråga om inledandet av ett ärende som gäller likvidation eller avregistrering av ett aktiebolag, en uppmaning till bolaget, behandlingen av ärendet, beslut och registrering av beslut samt likvidationsförfarande och avregistrering tillämpas artikel 64 i europabolagsförordningen och *20 kap. i aktiebolagslagen*. — — — — — — — — — — — — — — — —
15 § *Skadeståndsskyldighet*	15 § *Skadeståndsskyldighet*
Ett europabolags stiftare, medlemmarna av dess förvaltningsorgan, ledningsorgan eller tillsynsorgan, likvidatorerna och aktieägarna är skadeståndsskyldiga enligt vad som i lagen om aktiebolag och andra lagar föreskrivs om skadeståndsansvar för ett ak-	Ledamöterna av ett europabolags förvaltningsorgan, ledningsorgan eller tillsynsorgan, likvidatorerna, *bolagsstämmans ordförande* samt aktieägarna är skadeståndsskyldiga enligt vad som i *aktiebolagslagen* och andra lagar föreskrivs om skadeståndsansvar

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
tiebolags styrelsemedlem, förvaltningsrådsmedlem, verkställande direktör, likvidator eller aktieägare. Bestämmelser om en revisors skadeståndsskyldighet finns i revisionslagen (936/1994) och i lagen om aktiebolag.	för ett aktiebolags styrelseledamot, förvaltningsrådsledamot, verkställande direktör, likvidator, *stämmoordförande* eller aktieägare. Bestämmelser om en revisors skadeståndsskyldighet finns i revisionslagen (936/1994) och i *aktiebolagslagen* .
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
16 §	16 §
Straffbestämmelser	*Straffbestämmelser*
Bestämmelserna om aktiebolagsbrott och aktiebolagsförseelse i 16 kap. i lagen om aktiebolag tillämpas på en medlem av förvaltningsorganet, ledningsorganet eller tillsynsorganet samt på en verkställande direktör, likvidator och aktieägare i samt revisor för ett europabolag.	Bestämmelserna om aktiebolagsbrott och aktiebolagsförseelse i *25 kap. i aktiebolagslagen* tillämpas på en ledamot av förvaltningsorganet, ledningsorganet eller tillsynsorganet samt på en verkställande direktör, likvidator och aktieägare i samt revisor för ett europabolag.
I fråga om ett yttrande som ges enligt artikel 32.4 i europabolagsförordningen eller ett intyg som utfärdas enligt artiklarna 37.6 och 66.5 i nämnda förordning tillämpas vad som i 16 kap. 8 § 3 punkten i lagen om aktiebolag föreskrivs om brott mot bestämmelserna om ett utlåtande av en oberoende sakkunnig.	I fråga om ett yttrande som ges enligt artikel 32.4 i europabolagsförordningen eller ett intyg som utfärdas enligt artiklarna 37.6 och 66.5 i nämnda förordning tillämpas vad som i *25 kap. 1 § 2 punkten i aktiebolagslagen* föreskrivs om brott mot bestämmelserna om *en godkänd revisors yttrande*.
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	På bildande av ett europabolag genom fusion och på flyttning av hemorten tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusions- eller flyttningsplanen anmäls för registrering före ikraftträdandet.
	På skadestånd som grundar sig på en handling eller underlåtelse som skett före denna lags ikraftträdande skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
	————

5.

Lag

om ändring av 16 kap. 2 § och 18 kap. 2 § i lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 2001 om andelslag (1488/2001) 16 kap. 2 § och 18 kap. 2 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
16 kap	16 kap.
Fusion	**Fusion**
2 §	2 §
Dottersammanslutningsfusion	*Dottersammanslutningsfusion*
Om ett andelslag äger samtliga aktier i ett aktiebolag, kan styrelserna avtala om att aktiebolaget fusioneras med andelslaget. Detsamma gäller ett dotterandelslags fusionering med moderandelslaget, om det inte finns andra medlemmar i dotterandelslaget.	Om ett andelslag *i ett aktiebolag äger alla sådana aktier, optionsrätter och andra särskilda till aktier berättigande rättigheter som ett i fusionen deltagande aktiebolag inte äger*, kan styrelserna avtala om att aktiebolaget fusioneras med andelslaget. Detsamma gäller ett dotterandelslags fusion med moderandelslaget, om det inte finns andra medlemmar i dotterandelslaget.
I fråga om dotteraktiebolagsfusion gäller i tillämpliga delar det som i 14 kap. lagen om aktiebolag (734/1978) bestäms om dotterbolagsfusion. På fusionen tillämpas dock inte 8—11 § i nämnda kapitel, det som i kapitlets 12 § bestäms om inlösen av aktierna i ett överlåtande bolag, andra meningen i kapitlets 14 § 1 mom. och inte heller 18 §.	I fråga om ett dotteraktiebolags fusion gäller i tillämpliga delar det som i *16 kap. i aktiebolagslagen (/)* föreskrivs om dotterbolagsfusion. På fusionen tillämpas dock inte *6 § 3 mom., 9—11 eller 13 §* i nämnda kapitel. *Styrelsernas fusionsbeslut skall fattas inom fyra månader från registreringen av fusionsplanen.*
18 kap	18 kap.
Ombildning av ett andelslag till aktiebolag	**Ombildning av ett andelslag till aktiebolag**
2 §	2 §
Plan för ändring av sammanslutningsform	*Plan för ändring av sammanslutningsform*
Andelslagets styrelse skall göra upp en plan för ändring av sammanslutningsform,	Andelslagets styrelse skall göra upp en plan för ändring av sammanslutningsform,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
beträffande vilken i tillämpliga delar gäller det som i 16 kap. 4—6 § bestäms om kombinationsfusion. I planen skall dessutom ingå ett förslag beträffande aktiebolagets aktiekapital och eget kapital av annat slag. På aktiebolagets aktiekapital samt på redogörelsen för *och utlåtandet om* aktiekapitalet i planen *och dess bilaga* tillämpas dessutom det som bestäms i 2 kap. 4 och 4 a § lagen om aktiebolag.	beträffande vilken i tillämpliga delar gäller det som i 16 kap. 4—6 § bestäms om kombinationsfusion. *Vad som i de nämnda bestämmelserna föreskrivs om andelslagets stadgar och andelar skall tillämpas på aktiebolagets bolagsordning och aktier.* I planen skall dessutom ingå ett förslag beträffande aktiebolagets aktiekapital och eget kapital av annat slag. På aktiebolagets aktiekapital och på *den redogörelse som skall ges om* aktiekapitalet i planen tillämpas *2 kap. 6 § i aktiebolagslagen*.
Om andelslaget ombildas till ett publikt aktiebolag, tillämpas dessutom bestämmelserna i 17 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag.	Om andelslaget ombildas till ett publikt aktiebolag tillämpas dessutom bestämmelserna i *19 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen*.
	————
	Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.
	På fusion eller ombildning av ett andelslag till ett aktiebolag tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusionsplanen eller planen för ändring av sammanslutningsformen undertecknas före ikraftträdandet.
	————

6.

Lag

om ändring av 81 § i lagen om bostadsrättsföreningar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 november 1994 om bostadsrättsföreningar (1072/1994) 81 § 2 mom., sådant det lyder i lag 128/2003, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
81 §	81 §
Dottersammanslutningsfusion	*Dottersammanslutningsfusion*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
I fråga om fusion gäller i tillämpliga delar vad som i 14 kap. lagen om aktiebolag (734/1978) bestäms om dotterbolagsfusion. I den övertagande bostadsrättsföreningen fattas dock beslutet om fusion av föreningens möte.	I fråga om fusion gäller i tillämpliga delar vad som i *16 kap. i aktiebolagslagen (/)* föreskrivs om dotterbolagsfusion. I den övertagande bostadsrättsföreningen fattas dock fusionsbeslutet av föreningens möte.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 3 § i prokuralagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i prokuralagen av den 2 februari 1979 (130/1979) 3 § 2 mom., sådant det lyder i lag 391/1988, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
I ett aktiebolag eller ett andelslag kan bestämmas att prokuristen får teckna firman endast tillsammans med en person som enligt 8 kap. 12 § lagen om aktiebolag (734/78) eller 75 § lagen om andelslag (247/54) är berättigad att teckna firman. I ett öppet bolag och ett kommanditbolag kan det bestämmas att prokuristen får teckna firman endast tillsammans med en eller flera av bolagsmännen i det öppna bolaget respektive en eller flera av de ansvariga bolagsmännen i kommanditbolaget.	I ett aktiebolag eller ett andelslag kan bestämmas att prokuristen får *företräda bolaget eller andelslaget* endast tillsammans med *en sådan därtill berättigad person som avses i 6 kap. 26 § i aktiebolagslagen (/) eller i 5 kap. 15 § i lagen om andelslag (1488/2001).* I ett öppet bolag och ett kommanditbolag kan det föreskrivas att prokuristen får *företräda bolaget* endast tillsammans med en eller flera av bolagsmännen i det öppna bolaget respektive en eller flera av de ansvariga bolagsmännen i kommanditbolaget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av företagsinteckningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i företagsinteckningslagen av den 24 augusti 1984 (634/1984) 11 § 1 mom., 21 a § 1 mom. och 27 § 2 mom., sådana de lyder, 11 § 1 mom. i lag 246/2001 samt 21 a § 1 mom. och 27 § 2 mom. i lag 1493/2001, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
11 §	11 §
Förändringar som gäller näringsidkare	*Förändringar som gäller näringsidkare*
En ändring av en näringsidkares samfundsform inverkar inte på företagsinteckningens giltighet eller på den förmånsrätt inteckningen medför, om ändringen antecknas i handelsregistret på grundval av en ändringsanmälan enligt 11 § företags- och organisationsdatalagen (244/2001). Detsamma gäller överlåtelse av en enskild näringsidkares näringsverksamhet och all egendom som ingår i den till en annan näringsidkare, ett öppet bolag eller kommanditbolag, om ingen företagsinteckning har fastställts i förvärvarens egendom och förvärvaren meddelar registermyndigheten att han eller hon kommer att fortsätta överlåtarens näringsverksamhet. Anmälan om detta skall göras inom tre månader från överlåtelsen.	En ändring av en näringsidkares sammanslutningsform *eller fortsättande av verksamheten som enskild näringsidkare i enlighet med 19 kap. 4 § 3 mom. i aktiebolagslagen (/)* inverkar inte på företagsinteckningens giltighet eller på den förmånsrätt inteckningen medför, om ändringen antecknas i handelsregistret på grundval av en ändringsanmälan enligt 11 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) *och om ingen företagsinteckning har fastställts i den näringsidkares egendom som fortsätter aktiebolagets verksamhet*. Detsamma gäller överlåtelse av en enskild näringsidkares näringsverksamhet och all egendom som ingår i den till en annan näringsidkare, ett öppet bolag eller kommanditbolag, om ingen företagsinteckning har fastställts i förvärvarens egendom och förvärvaren meddelar registermyndigheten att han eller hon kommer att fortsätta överlåtarens näringsverksamhet. Anmälan om detta skall göras inom tre månader från överlåtelsen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
21 a §	21 a §
Delning av inteckning	*Delning av inteckning*
Företagsinteckningar, som omfattar ett i lagen om aktiebolag *(734/1978)* avsett ur-	Företagsinteckningar, som omfattar ett i *aktiebolagslagen* avsett ursprungligt aktie-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
sprungligt aktiebolags hela lösa egendom som hör till näringsverksamhet eller som fastställts i en bestämd del av bolaget eller i lös egendom som hör till näringsverksamhet som bedrivs inom ett bestämt område, kan på ansökan av det ursprungliga bolaget helt eller delvis delas mellan de övertagande bolagen enligt avtal mellan bolaget och inteckningshavarna. Detsamma gäller delning av företagsinteckning som fastställts i ett i lagen om andelslag (1488/2001) avsett ursprungligt andelslags egendom.	bolags hela lösa egendom som hör till näringsverksamhet eller som fastställts i en bestämd del av bolaget eller i lös egendom som hör till näringsverksamhet som bedrivs inom ett bestämt område, kan på ansökan av det ursprungliga bolaget helt eller delvis delas mellan de övertagande bolagen enligt avtal mellan bolaget och inteckningshavarna. Detsamma gäller delning av företagsinteckning som fastställts i ett i lagen om andelslag (1488/2001) avsett ursprungligt andelslags egendom.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
27 §	27 §
Avförande av företagsinteckning ur registret	*Avförande av företagsinteckning ur registret*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten kan avföra företagsinteckning ur registret, såvida anteckningarna om den näringsidkare i vars egendom företagsinteckningen har fastställts, avförs ur handelsregistret på det sätt som avses i 24 § handelsregisterlagen (129/1979). En företagsinteckning som har fastställts i ett aktiebolags eller andelslags egendom kan avföras sedan tio år förflutit från det bolaget eller andelslaget har avregistrerats enligt 13 kap. 5 b § lagen om aktiebolag eller 19 kap. 5 § lagen om andelslag. Innan inteckningen av den orsak som avses i detta moment avförs ur registret skall registermyndigheten bereda kända inteckningshavare tillfälle att bli hörda.	Registermyndigheten kan avföra en företagsinteckning ur registret, såvida anteckningarna om den näringsidkare i vars egendom företagsinteckningen har fastställts avförs ur handelsregistret på det sätt som avses i 24 § i handelsregisterlagen (129/1979). En företagsinteckning som har fastställts i ett aktiebolags eller andelslags egendom kan avföras sedan tio år förflutit från det bolaget eller andelslaget har avregistrerats enligt *20 kap. 2 § i aktiebolagslagen* eller 19 kap. 5 § i lagen om andelslag. Innan inteckningen av den orsak som avses i detta moment avförs ur registret skall registermyndigheten bereda kända inteckningshavare tillfälle att bli hörda.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 2 kap. 4 § i jordabalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jordabalken av den 12 april 1995 (540/1995) 2 kap. 4 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	2 kap.
Fastighetsköp	**Fastighetsköp**
4 §	4 §
Köp som slutits för bolag under bildning	*Köp som slutits för bolag under bildning*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Säljaren förlorar sin rätt enligt 2 kap. 14 § 3 mom. lagen om aktiebolag (734/78) att frånträda köpet, om inte talan har väckts inom två år från köpslutet.	Säljaren förlorar sin rätt att enligt *2 kap. 11 § i aktiebolagslagen (/)* frånträda köpet, om inte talan har väckts inom två år från köpslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om värdeandelskonton

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/1991) 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 925/2002, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
29 §	29 §
Har emittenten erlagt en betalning som grundar sig på en värdeandel till den som enligt uppgifterna på värdeandelskontot eller i den förteckning som nämns i 4 § 1 mom. lagen om värdeandelssystemet på förfallodagen eller på en avstämningsdag som bestäms i bolagsordningen, stadgarna eller en placeringsfonds stadgar hade rätt att ta emot betalningen, men framgår det sedan att han inte hade rätt att göra det, är betalningen dock giltig, utom då emittenten visste eller borde ha vetat att betalningen sker till fel person.	Har emittenten erlagt en betalning som grundar sig på en värdeandel till den som enligt uppgifterna på värdeandelskontot eller i den förteckning som nämns i 4 § 1 mom. lagen om värdeandelssystemet på förfallodagen eller på en avstämningsdag som bestäms i *4 kap. 2 § 3 mom. i aktiebolagslagen (/) eller i ett andelslags* eller en placeringsfonds stadgar hade rätt att ta emot betalningen, men framgår det sedan att emittenten inte hade rätt att göra det, är betalningen dock giltig, utom då emittenten visste eller borde ha vetat att betalningen sker till fel person.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 58 § i lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 25 januari 1993 om företagssanering (47/1993) 58 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
58 §	58 §
Förbud mot utdelning av medel	*Förbud mot utdelning av medel*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
I 64 § 2 mom stadgas om den inverkan på skuldregleringar som en utdelning av tillgångar i strid med ett förbud har. På den återbetalnings- och ersättningsskyldighet som gäller tillgångar vilka har delats ut till aktieägare i ett aktiebolag i strid med ett förbud tillämpas 12 kap. 5 § lagen om aktiebolag (734/78).	I 64 § 2 mom. föreskrivs om den inverkan på skuldregleringar som en utdelning av tillgångar i strid med ett förbud har. På den återbetalnings- och ersättningsskyldighet som gäller tillgångar vilka har delats ut till aktieägare i ett aktiebolag i strid med ett förbud tillämpas *13 kap. 4 § och 22 kap. i aktiebolagslagen (/).*
	Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om återvinning till konkursbo

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 26 april 1991 om återvinning till konkursbo (758/1991) 2 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Fristdag	*Fristdag*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Blir ett dödsbo, som har överlåtits till förvaltning av boutredningsman, försatt i konkurs på en ansökan som gjorts inom tre månader från det boutredningsmannen förordnades, förstås med fristdag likväl den dag då ansökan gjordes om förordnande av boutredningsman. *Om ett aktiebolags egendom avträds till konkurs på en ansökan som gjorts inom tre månader från det bolaget av den orsak som nämns i 13 kap. 2 § lagen om aktiebolag trädde i likvidation och medan det fortfarande var i likvidation, avses med fristdag den dag då bolaget trädde i likvidation.*	Blir ett dödsbo, som har överlåtits till förvaltning av boutredningsman, försatt i konkurs på en ansökan som gjorts inom tre månader från det boutredningsmannen förordnades, förstås med fristdag likväl den dag då ansökan gjordes om förordnande av boutredningsman.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	Om ett aktiebolag har försatts i likvidation före denna lags ikraftträdande, skall de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.
	————

13.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/1979) 9 § 1 mom. 2, 6 och 13 punkten samt 4 mom., 18 a § 1 mom. samt 25 §,

sådana de lyder, 9 § 1 mom. 2 och 13 punkten i lag 147/1997, 6 punkten i lag 827/1998 och 4 mom. samt 18 a § 1 mom. i lag 744/2004 och 25 § i lag 245/2001, samt

fogas till 9 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1616/1992 och 1122/1993 samt i nämnda lagar 147/1997, 827/1998 och 744/2004, i stället för den 7 punkt som upphävts genom nämnda lag 147/1997 en ny 7 punkt, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 §	9 §
I ett aktiebolags eller europabolags grundanmälan skall nämnas	I ett aktiebolags eller europabolags grundanmälan skall nämnas
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
2) den dag då stiftelseurkunden undertecknats och den dag då bolagsordningen goknänts vid konstituerande stämma;	2) *datum för avtalet om bolagsbildning,*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
6) aktiekapitalet, *aktiernas antal, aktiernas nominella belopp eller bokföringsmässiga motvärde samt minimi- och maximikapitalet, om bestämmelser därom ingår i bolagsordningen;*	6) aktiekapitalet,
	7) antal aktier och eventuella i bolagsordningen intagna bestämmelser om aktiernas nominella belopp samt anslutning till värdeandelssystemet,
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
13) bolagsordningens bestämmelse om tecknande av bolagets firma samt, om någon givits rätt att teckna firman ensam eller tillsammans med någon annan, hans personuppgifter; samt	13) bolagsordningens bestämmelse om *företrädande av bolaget* samt, om någon givits rätt att *företräda bolaget* ensam eller tillsammans med någon annan, dennes personuppgifter, samt
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten tillämpas också i fråga om dagen för undertecknandet av ett sådant förslag om bildande av ett europabolag eller flyttning av bolagets hemort som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag, nedan europabolagsförordningen.	Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten om *datum för avtalet om bolagsbildning* tillämpas också i fråga om dagen för undertecknandet av ett sådant förslag om bildande av ett europabolag eller flyttning av bolagets hemort som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	nedan europabolagsförordningen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
18 a §	18 a §
Registermyndigheten behandlar ärenden som gäller överföring av ett aktiebolags eller europabolags aktier till värdeandelssystemet, nedsättning av aktiekapitalet, fusion av aktiebolag, delning av ett aktiebolag eller europabolag, ett aktiebolags eller europabolags likvidation *och ombildande av publikt aktiebolag till privat aktiebolag* på det sätt som bestäms i lagen om aktiebolag (734/1978).	Registermyndigheten behandlar ärenden som gäller överföring av ett aktiebolags eller europabolags aktier till värdeandelssystemet, nedsättning av aktiekapitalet, fusion av aktiebolag, delning av ett aktiebolag eller europabolag, *ändring av företagsformen och* ett aktiebolags eller europabolags likvidation på det sätt som föreskrivs i aktiebolagslagen (/).
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
25 §	25 §
En anteckning som förs in i handelsregistret eller stryks ur det skall på åtgärd av registermyndigheten på ett allmänt tillgängligt sätt kungöras antingen i sin helhet eller som utdrag ur eller hänvisningar till en handling som har fogats till akten i ärendet eller förts in i registret, på det sätt som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.	*När en anteckning förs in eller stryks i handelsregistret skall registermyndigheten samtidigt* på ett allmänt tillgängligt sätt *kungöra detta* antingen i sin helhet eller som utdrag ur eller hänvisningar till en handling som har fogats till akten i ärendet eller förts in i registret, så som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av 15 § i företags- och organisationsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i företags- och organisationsdatalagen av den 16 mars 2001 (244/2001) 15 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
15 §	15 §
Uppgifter som skall anges i brev och blanketter	*Uppgifter som skall anges i brev och blanketter* ***samt på webbsidor***
En sådan registreringsskyldig som har registrerats i företags- och organisationsdatasystemet och som också har registrerats i handelsregistret, registret över mervärdesskattskyldiga, förskottsuppbördsregistret eller arbetsgivarregistret skall i sina brev och blanketter ange sitt företags- och organisationsnummer. I en utländsk näringsidkares filials brev och blanketter skall dessutom anges näringsidkarens firma, juridiska form, hemort, det register som näringsidkaren är införd i i sitt hemland, och registernumret i detta register samt eventuell likvidation.	En sådan registreringsskyldig som har registrerats i företags- och organisationsdatasystemet och som också har registrerats i handelsregistret, registret över mervärdesskattskyldiga, förskottsuppbördsregistret eller arbetsgivarregistret skall i sina brev och blanketter ange sitt företags- och organisationsnummer. *I ett konkursbos brev och blanketter skall också anges konkursgäldenärens företags- och organisationsnummer. Skyldigheten att ange företags- och organisationsnummer gäller inte brev och blanketter som hänför sig till en fysisk persons privathushåll.*
I ett konkursbos brev och blanketter skall också anges konkursgäldenärens företags- och organisationsnummer.	*I ett aktiebolags brev och blanketter skall utöver företags- och organisationsnummer anges bolagets registrerade firma, hemort och adress samt eventuell likvidation. Aktiebolaget skall dessutom ange sitt företags- och organisationsnummer på sina eventuella webbsidor.*
Den skyldighet att ange företags- och organisationsnummer om vilken bestäms i 1 och 2 mom. gäller inte brev och blanketter som sammanhänger med en fysisk persons privathushåll.	*I en utländsk näringsidkares filials brev och blanketter skall utöver företags- och organisationsnummer anges näringsidkarens firma, juridiska form, hemort, det register där näringsidkaren är införd i sitt hemland, registernumret i detta register samt eventuell likvidation.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av handelskammarlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i handelskammarlagen av den 1 november 2002 (878/2002) 2 § 2 mom. 2 punkten samt 5 och 6 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Handelskamrarnas och Centralhandelskammarens offentliga uppgifter	*Handelskamrarnas och Centralhandelskammarens offentliga uppgifter*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Centralhandelskammaren har till uppgift att	Centralhandelskammaren har till uppgift att
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
2) välja skiljemännen i de situationer om vilka särskilt bestäms i lagen om aktiebolag (734/1978), samt	2) välja skiljemännen *och ansöka om förordnande av en god man för skiljeförfarande* i de *inlösensituationer* om vilka föreskrivs särskilt i *aktiebolagslagen (/)*, samt
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5 §	5 §
Val av skiljemän som avses i lagen om aktiebolag	***Inlösningsnämnd***
Centralhandelskammarens delegation tillsätter för tre år i sänder en nämnd som har till uppgift att välja de skiljemän som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten.	Centralhandelskammarens delegation tillsätter för tre år i sänder en *inlösningsnämnd* som har till uppgift att välja skiljemän *och ansöka om förordnande av en god man enligt vad som föreskrivs* i 2 § 2 mom. 2 punkten.
Nämnden har en ordförande, en vice ordförande samt minst fem men högst sju andra medlemmar, som skall åtnjuta allmänt förtroende och ha kännedom om näringslivet. Ordföranden, vice ordföranden samt två av de övriga medlemmarna skall ha avlagt juris kandidatexamen, och två av dem skall ha	*Inlösningsnämnden* har en ordförande, en vice ordförande samt minst fem men högst sju andra medlemmar, som skall åtnjuta allmänt förtroende och ha kännedom om näringslivet. Ordföranden, vice ordföranden samt två av de övriga medlemmarna skall ha avlagt juris kandidatexamen, och två av dem

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
behörighet för domartjänst.	skall ha behörighet för domartjänst.
Nämnden är beslutför när utom ordföranden eller vice ordföranden minst tre andra medlemmar är närvarande. Om både ordföranden och vice ordföranden är förhindrade eller jäviga, är nämnden beslutför när närvarande är minst fyra andra medlemmar, som bland sig utser en medlem med juris kandidatexamen till ordförande. Beslut vid nämndens sammanträden fattas med enkel majoritet. Faller rösterna lika, avgör ordförandens röst.	*Inlösningsnämnden* är beslutför när utom ordföranden eller vice ordföranden minst tre andra medlemmar är närvarande. Om både ordföranden och vice ordföranden är förhindrade eller jäviga, är *inlösningsnämnden* beslutför när närvarande är minst fyra andra medlemmar, som bland sig utser en medlem med juris kandidatexamen till ordförande. Beslut vid *inlösningsnämndens* sammanträden fattas med enkel majoritet. Faller rösterna lika, avgör ordförandens röst.
6 §	6 §
Förfarandet vid val av skiljemän samt kostnaderna	***Inlösningsnämndens förfarande** samt kostnaderna*
På medlemmarna och de anställda i den nämnd som avses i 5 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då de sköter uppgifter i anslutning till val av skiljemän. På behandlingen av ärenden i nämnden tillämpas lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och språklagen (148/1922).	På medlemmarna och de anställda i den *inlösningsnämnd* som avses i 5 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då de sköter uppgifter i anslutning till val av skiljemän. På behandlingen av ärenden i nämnden tillämpas *förvaltningslagen (434/2003)*, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och språklagen *(423/2003)*.
Centralhandelskammaren svarar för nämndens kostnader och fastställer grunderna för arvodena till nämndens ordförande och övriga medlemmar. Centralhandelskammaren har rätt att hos sökanden ta ut en avgift för kostnaderna för valet av skiljemän.	Centralhandelskammaren svarar för *inlösningsnämndens* kostnader och fastställer grunderna för arvodena till nämndens ordförande och övriga medlemmar. Centralhandelskammaren har rätt att hos sökanden ta ut en avgift för kostnaderna för valet av skiljemän *och för ansökan om förordnande av en god man.*
	Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av 27 § i revisionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i revisionslagen av den 28 oktober 1994 (936/1994) 27 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
27 §	27 §
Länsstyrelsens skyldighet att förordna revisor	*Länsstyrelsens skyldighet att förordna revisor*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Innan ett förordnande enligt denna paragraf ges skall sammanslutningens eller stiftelsens styrelse, motsvarande organ eller bolagsmännen höras. Förordnandet gäller tills en revisor i stadgad ordning valts för sammanslutningen eller stiftelsen i stället för den revisor som länsstyrelsen förordnat.	Innan ett förordnande enligt denna paragraf ges skall sammanslutningens eller stiftelsens styrelse, motsvarande organ eller bolagsmännen höras. *Förordnandet kan verkställas innan det har vunnit laga kraft.* Förordnandet gäller tills en revisor i föreskriven ordning har valts för sammanslutningen eller stiftelsen i stället för den revisor som länsstyrelsen förordnat.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Denna lag skall tillämpas när en anmälan om förordnande av en revisor görs till länsstyrelsen efter lagens ikraftträdande.

17.

Lag

om ändring av lagen om pantlåneinrättningar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 18 december 1992 om pantlåneinrättningar (1353/1992) 30 § 2 mom., sådant det lyder i lag 769/1997, och

ändras i 7 § det inledande stycket, 13 a § 3 mom., 30 § 3 mom., 30 a § 2 mom. samt 30 b §,

av dem 13 a § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag 769/1997, 30 § 3 mom. sådant det lyder i lag 598/2003 samt 30 a § 2 mom. och 30 b § sådana de lyder i lag 757/2004, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §	7 §
I en pantlåneinrättnings bolagsordning skall utöver vad lagen om aktiebolag (734/78) stadgar bestämmas	I en pantlåneinrättnings bolagsordning skall utöver vad som föreskrivs i *aktiebolagslagen (/)* föreskrivas:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
13 a §	13 a §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen meddelar pantlåneinrättningen ett förordnande som avses i 10 kap. 1 § 4 mom. eller 14 § 1 och 2 mom. lagen om aktiebolag.	Finansinspektionen meddelar pantlåneinrättningen ett förordnande som avses i *7 kap. 7 § i aktiebolagslagen*.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
30 §	30 §
— — — — — — — — — — — — — — —	
Stadgandena i 12 kap. 7 § lagen om aktiebolag gäller inte pantlåneinrättningar.	(upphävs)
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen beviljar pantlåneinrättningar sådana tillstånd som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. och 8 kap. 4 § 1 mom. lagen om aktiebolag.	Finansinspektionen beviljar pantlåneinrättningar sådana tillstånd som avses i *6 kap. 10 § 2 mom. och 19 § 1 mom. i aktiebolagslagen*.
30 a §	30 a §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektio-	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektio-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
nen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att pantlåneinrättningen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	nen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att pantlåneinrättningen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
30 b §	30 b §
Om en pantlåneinrättning deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att pantlåneinrättningen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Om en pantlåneinrättning deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att pantlåneinrättningen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

18.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/1993) 98 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 69/2003,

ändras 21 § 5 mom., 24 a § 2 mom. 29 a § 3 mom., 30 § 1—3 och 5 mom., 41 § 1 mom., 44 §, 81 § 2 mom., 94 § 7 mom., 97 b § samt 100 b §,

av dem 21 § 5 mom. och 81 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1340/1997, 24 a § 2 mom., 30 § 5 mom., 44 §, 97 b § och 100 b § sådana de lyder i lag 1500/2001, 29 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 748/2004, 30 § 1—3 mom. sådana de lyder i lag 1305/2004, 41 § 1 mom. sådant det lyder i lag 108/1999, 94 § 7 mom. sådant det lyder i lag 75/2003 samt 98 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i nämnda lag 69/2003, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
21 §	21 §
Förhållandet mellan ett kvalificerat innehav och kapitalbasen	*Förhållandet mellan ett kvalificerat innehav och kapitalbasen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Vid beräkningen av de investeringsbelopp som avses i 1—3 mom. anses kreditinstitutets och dess konsolideringsgrupps innehav omfatta också aktier och andelar ägda av sådana finansiella institut och tjänsteföretag som står utanför kreditinstitutets konsolideringsgrupp och som enligt bokföringslagen är kreditinstitutets intresseföretag, i samma förhållande som kreditinstitutet äger aktier eller andelar i dessa finansiella institut eller tjänsteföretag. *Aktier, som i enlighet med 11 kap. 8 § 1 mom. 1 punkten lagen om aktiebolag (734/1978) inte behöver specificeras i bokslutet, samt motsvarande andelar får emellertid lämnas utan beaktande.*	Vid beräkningen av de investeringsbelopp som avses i 1—3 mom. anses kreditinstitutets och dess konsolideringsgrupps innehav omfatta också aktier och andelar ägda av sådana finansiella institut och tjänsteföretag som står utanför kreditinstitutets konsolideringsgrupp och som enligt bokföringslagen är kreditinstitutets intresseföretag, i samma förhållande som kreditinstitutet äger aktier eller andelar i dessa finansiella institut eller tjänsteföretag.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
24 a §	24 a §
Finansiering av förvärv och emottagande som pant av egna aktier, andelar, kapitallån och debenturer	*Finansiering av förvärv och emottagande som pant av egna aktier, andelar, kapitallån och debenturer*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Ett kreditinstitut och ett till dess konsolideringsgrupp hörande finansiellt institut får, om inte något annat följer av 3 mom., utan hinder av 7 kap. 1 § 1 mom. och 12 kap. 7 § 3 och 6 mom. lagen om aktiebolag, 8 kap. 7 § 1 mom. lagen om andelslag (1488/2001) samt 34 § 3 mom. lagen om skuldebrev (622/1947) bevilja lån för förvärv av egna och sitt moderföretags aktier och andelar samt ta emot sådana som pant, om de är sådana börs- eller marknadsvärdepapper som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen (495/1989) och om beviljandet av lånet eller emottagandet av panten ingår i kreditinstitutets eller i ett till dess konsolideringsgrupp hörande finansiellt instituts normala affärsverksamhet samt om lånet har beviljats eller panten har tagits emot på de sedvanliga villkor som kreditinstitutet eller det finansiella institutet iakttar i sin verksamhet.	Ett kreditinstitut och ett till dess konsolideringsgrupp hörande finansiellt institut får, om inte något annat följer av 3 mom., utan hinder av *13 kap. 10 § 1 mom. i aktiebolagslagen (/)*, 8 kap. 7 § 1 mom. i lagen om andelslag (1488/2001) samt 34 § 3 mom. i lagen om skuldebrev (622/1947) bevilja lån för förvärv av egna och sitt moderföretags aktier och andelar samt ta emot sådana som pant, om de är sådana börs- eller marknadsvärdepapper som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989) och om beviljandet av lånet eller emottagandet av panten ingår i kreditinstitutets eller i ett till dess konsolideringsgrupp hörande finansiellt instituts normala affärsverksamhet samt om lånet har beviljats eller panten har tagits emot på de sedvanliga villkor som kreditinstitutet eller det finansiella institutet iakttar i sin verksamhet.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
29 a §	29 a §
Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	*Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att kreditinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag *(734/1978)* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att kreditinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter

Gällande lydelse

hemorten.

30 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om bokslut

Ett kreditinstituts bokslut skall upprättas och offentliggöras enligt detta kapitel samt enligt finansministeriets med stöd därav givna förordningar och Finansinspektionens med stöd därav meddelade föreskrifter. På kreditinstitut tillämpas dessutom bokföringslagen och med stöd av den givna bestämmelser när något annat inte föreskrivs nedan i denna lag eller i finansministeriets med stöd av den givna förordningar eller annanstans i lag. På affärsbanker och övriga kreditinstitut i aktiebolagsform tillämpas dessutom bokslutsbestämmelserna i lagen om aktiebolag och på andelsbanker samt övriga kreditinstitut i andelslagsform bokslutsbestämmelserna i lagen om andelslag, när något annat inte föreskrivs nedan. På kreditinstitut tillämpas inte 11 kap. 13 § i lagen om aktiebolag eller 6 kap. 1 § 2 mom. i lagen om andelslag. Vad som i detta kapitel bestäms om bokslut tillämpas på den helhet som omfattar de handlingar som ingår i och bifogats till bokslutet, om annat inte bestäms nedan.

Vid upprättande av bokslut för kreditinstitut tillämpas inte bokföringslagens 1 kap. 4 § 1 mom. om räkenskapsperiod, 3 kap. 1 § 3 mom. om begränsning av skyldigheten att upprätta finansieringsanalys och 4 mom. om verksamhetsberättelsen, 2 § 2 mom. om tillstånd att avvika från bestämmelserna om upprättande av bokslut och 6 § om tiden för upprättande av bokslut, 4 kap. 1 § om definitionen på omsättning, 3 § om definitionen på bestående och rörliga aktiva och 4 § om definitionen på omsättnings- och finansieringstillgångar samt 5 kap. 2 § om hur fordringar, finansiella tillgångar och skulder tas upp i balansräkningen, 2 a § om värdering av finansiella instrument och hur de tas upp i bokslutet, 4 § om redovisning av inkomst som intäkt enligt tillverkningsgrad och 6 § om periodisering av anskaffningsutgiften för omsättningstillgångar. Därvid tilllämpas inte

Föreslagen lydelse

sig en flyttning av hemorten.

30 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om bokslut

Ett kreditinstituts bokslut skall upprättas och offentliggöras enligt detta kapitel samt enligt finansministeriets med stöd därav givna förordningar och Finansinspektionens med stöd därav meddelade föreskrifter. På kreditinstitut tillämpas dessutom bokföringslagen och med stöd av den givna bestämmelser när något annat inte föreskrivs nedan i denna lag eller i finansministeriets med stöd av den givna förordningar eller annanstans i lag. På affärsbanker och övriga kreditinstitut i aktiebolagsform tillämpas dessutom bokslutsbestämmelserna i *aktiebolagslagen* och på andelsbanker samt övriga kreditinstitut i andelslagsform bokslutsbestämmelserna i lagen om andelslag, när något annat inte föreskrivs nedan. På kreditinstitut tillämpas inte *8 kap. 11 § i aktiebolagslagen* eller 6 kap. 1 § 2 mom. i lagen om andelslag. Vad som i detta kapitel bestäms om bokslut tillämpas på den helhet som omfattar de handlingar som ingår i och bifogats till bokslutet, om annat inte bestäms nedan.

Vid upprättande av bokslut för kreditinstitut tillämpas inte vad som i bokföringslagens 1 kap. 4 § 1 mom. föreskrivs om räkenskapsperiod, i 3 kap. 1 § 3 mom. om begränsning av skyldigheten att upprätta finansieringsanalys och i 4 mom. om verksamhetsberättelsen, i 2 § 2 mom. om tillstånd att avvika från bestämmelserna om upprättande av bokslut och i 6 § om tiden för upprättande av bokslut, i 4 kap. 1 § om definitionen på omsättning, i 3 § om definitionen på bestående och rörliga aktiva och i 4 § om definitionen på omsättnings- och finansieringstillgångar samt i 5 kap. 2 § om hur fordringar, finansiella tillgångar och skulder tas upp i balansräkningen, i 2 a § om värdering av finansiella instrument och hur de tas upp i bokslutet, i 4 § om redovisning av inkomst som intäkt enligt tillverkningsgrad och i 6 § om periodisering av anskaff-

Gällande lydelse

heller 1, 6, 7 och 8 § samt 9 § 1 mom. i 11 kap. om bokslut och koncernbokslut i lagen om aktiebolag eller 1 § 1 mom., 2 och 3 § samt 7 § 1 mom. i 6 kap. om bokslut och koncernbokslut i lagen om andelslag.

Vid upprättande av koncernbokslut för kreditinstitut tillämpas inte 6 kap. 1 § 3 mom. om skyldighet för små bokföringsskyldiga att upprätta koncernbokslut, 2 § 2 och 3 mom. om finansieringsanalys och verksamhetsberättelse för koncerner, 7 § 6 mom. om hur små koncerner skall dela upp avskrivningsdifferensen och reserver samt 9 § om tillämpning av poolningsmetoden i bokföringslagen, 11 kap. 10 § 1 mom. och 11 § i lagen om aktiebolag samt 6 kap. 8 § 1 och 3 mom. i lagen om andelslag. Vid upprättande av koncernbokslut tillämpas 6 kap. 4 § 2 och 3 mom. i bokföringslagen i den omfattning som de däri angivna beräkningsprinciperna och lagrummen med stöd av 2 mom. skall tillämpas på kreditinstitut.

— — — — — — — — — — — — — —

Vad som föreskrivs i 3 kap. 9 och 11 § bokföringslagen, 11 kap. 14 § lagen om aktiebolag och 6 kap. 9 § lagen om andelslag skall inte tillämpas på registrering eller annat offentliggörande av ett kreditinstituts eller en holdingsammanslutnings bokslut.

— — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

ningsutgiften för omsättningstillgångar. Därvid tillämpas inte heller *1 § 1 mom., 3 och 4 §, 5 § 3 mom. 2 punkten och 6 § i 8 kap. i aktiebolagslagen vilket gäller eget kapital, bokslut, verksamhetsberättelse och koncern* eller 1 § 1 mom., 2 och 3 § samt 7 § 1 mom. i 6 kap. i lagen om andelslag vilket gäller bokslut och koncernbokslut.

Vid upprättande av koncernbokslut för kreditinstitut tillämpas inte vad som i bokföringslagens 6 kap. 1 § 3 mom. föreskrivs om skyldighet för små bokföringsskyldiga att upprätta koncernbokslut, i 2 § 2 och 3 mom. om finansieringsanalys och verksamhetsberättelse för koncerner, i 7 § 6 mom. om hur små koncerner skall dela upp avskrivningsdifferensen och reserver samt i 9 § om tillämpning av poolningsmetoden, *8 kap. 9 § 1 mom. i aktiebolagslagen* samt 6 kap. 8 § 1 och 3 mom. i lagen om andelslag. Vid upprättande av koncernbokslut tillämpas 6 kap. 4 § 2 och 3 mom. i bokföringslagen i den omfattning som de däri angivna beräkningsprinciperna och lagrummen med stöd av 2 mom. skall tillämpas på kreditinstitut.

— — — — — — — — — — — — — —

Vad som föreskrivs i 3 kap. 9 och 11 § i bokföringslagen, i *8 kap. 10 § i aktiebolagslagen* och i 6 kap. 9 § i lagen om andelslag skall inte tillämpas på registrering eller annat offentliggörande av ett kreditinstituts eller en holdingsammanslutnings bokslut.

— — — — — — — — — — — — — —

41 §

Delårsrapport och årsrapport

En depositionsbank skall för varje räkenskapsperiod som är längre än sex månader upprätta en delårsrapport för de sex första eller för de tre, sex och nio första månaderna, om inte något annat följer av 2 kap. 5 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen. På delårsrapporterna skall i övrigt tillämpas vad som bestäms i 2 och 3 mom. samt i 2 kap. 5 § 2—4 mom. värdepappersmarknadslagen. På motsvarande sätt skall en depositionsbank upprätta årsrapporter med iakttagande i tilllämpliga delar av 2 kap. 5 a § värdepappersmarknadslagen. Om inte något

41 §

Delårsrapport och årsrapport

En depositionsbank skall för varje räkenskapsperiod som är längre än sex månader upprätta en delårsrapport för de sex första eller för de tre, sex och nio första månaderna, om inte något annat följer av 2 kap. 5 § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen. På delårsrapporterna skall i övrigt tillämpas vad som bestäms i 2 och 3 mom. samt i 2 kap. 5 § 2—4 mom. i värdepappersmarknadslagen. På motsvarande sätt skall en depositionsbank upprätta årsrapporter med iakttagande i tillämpliga delar av 2 kap. 5 a § i värdepappersmarknadslagen. Om inte något

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
annat följer av denna paragraf gäller i fråga om delårsrapporten och årsrapporten för depositionsbanker på vilka tillämpas 2 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen *eller 11 kap. 12 § lagen om aktiebolag* dessutom vad som i nämnda lagar bestäms om delårsrapporter och årsrapporter.	annat följer av denna paragraf gäller i fråga om delårsrapporten och årsrapporten för depositionsbanker på vilka tillämpas 2 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen dessutom vad som i nämnda *lag* bestäms om delårsrapporter och årsrapporter.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
44 §	44 §
Finansinspektionens skyldighet att förordna revisor samt särskild granskning och granskare	*Finansinspektionens skyldighet att förordna revisor samt särskild granskning och granskare*
Finansinspektionen skall för kreditinstitut förordna en revisor enligt 27 § revisionslagen, *10 kap. 1 § 4 mom. lagen om aktiebolag* och 7 kap. 5 § lagen om andelslag samt förordna om särskild granskning och granskare enligt 10 kap. 14 § lagen om aktiebolag och 7 kap. 7 § lagen om andelslag. När det gäller förordnande av revisor samt särskild granskning och granskare i de ovan angivna fallen skall i övrigt tillämpas revisionslagen, lagen om aktiebolag och lagen om andelslag. Finansinspektionen skall dessutom förordna en behörig revisor för kreditinstitut som inte har en revisor som uppfyller de i 43 § angivna kraven.	Finansinspektionen skall för kreditinstitut förordna en revisor enligt 27 § i revisionslagen och 7 kap. 5 § i lagen om andelslag samt förordna om särskild granskning och granskare enligt *7 kap. 7 § i aktiebolagslagen* och 7 kap. 7 § i lagen om andelslag. När det gäller förordnande av revisor samt särskild granskning och granskare i de ovan angivna fallen skall i övrigt tillämpas revisionslagen, *aktiebolagslagen* och lagen om andelslag. Finansinspektionen skall dessutom förordna en behörig revisor för kreditinstitut som inte har en revisor som uppfyller de i 43 § angivna kraven.
81 §	81 §
Begränsningar av vinstutdelningen till följd av soliditeten och stora kundrisker	*Begränsningar av vinstutdelningen till följd av soliditeten och stora kundrisker*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
I fråga om den rätt till utdelning som tillkommer aktieägarna i andra finansiella institut i aktiebolagsform än värdepappersföretag gäller, utan hinder av 1 mom., 12 kap. 4 § 2 och 3 mom. lagen om aktiebolag.	I fråga om den rätt till utdelning som tillkommer aktieägarna i andra finansiella institut i aktiebolagsform än värdepappersföretag gäller, utan hinder av 1 mom., bestämmelserna i *13 kap. 7 § i aktiebolagslagen*.
	— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
94 §	94 §
Tystnadsplikt	*Tystnadsplikt*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Vad som föreskrivs i *9 kap. 12 § 4 mom. lagen om aktiebolag och* 7 kap. 6 § lagen om andelslag gäller inte ett kreditinstitut eller ett företag som hör till samma konsolideringsgrupp som kreditinstitutet.	Vad som föreskrivs i 7 kap. 6 § i lagen om andelslag gäller inte kreditinstitut eller företag som hör till samma konsolideringsgrupp som kreditinstitutet.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
97 b §	97 b §
*Tillämpning av de i **lagen om aktiebolag och** lagen om andelslag ingående bestämmelserna om penninglån*	*Tillämpning av de i lagen om andelslag ingående bestämmelserna om penninglån*
På kreditinstitut och på finansiella institut som hör till samma konsolideringsgrupp som dessa tillämpas inte *12 kap. 7 § lagen om aktiebolag och* 8 kap. 7 § lagen om andelslag. I 24 a § ingår bestämmelser om beviljande av penninglån för finansiering av förvärv av egna aktier eller andelar eller aktier eller andelar i moderföretaget.	På kreditinstitut och på finansiella institut som hör till samma konsolideringsgrupp som dessa tillämpas inte 8 kap. 7 § i lagen om andelslag. I 24 a § ingår bestämmelser om beviljande av penninglån för finansiering av förvärv av egna aktier eller andelar eller aktier eller andelar i moderföretaget.
98 §	98 §
Kreditinstitutsbrott	*Kreditinstitutsbrott*
Den som	Den som
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4) i sådana fall som avses i 2 kap. 9 §, 4 kap. 9 eller 12 c §, 13 kap. 15 §, 14 kap. 16 § eller 14 a kap. 4 § lagen om aktiebolag, 12 kap. 4, 5, 10 och 12 § lagen om andelslag samt 12 och 26 § sparbankslagen till en registermyndighet eller domstol ger felaktig anmälan eller försäkran eller felaktigt intyg om betalning av ett kreditinstituts aktiekapital, grundfondskapital, placeringsandelskapital eller skuld, eller	(upphävs)
5) bryter mot vad som i *lagen om aktiebolag, lagen om andelslag eller* sparbankslagen föreskrivs om utlåtande av en revisor såsom oberoende sakkunnig,	5) bryter mot vad som i sparbankslagen föreskrivs om utlåtande av en revisor såsom oberoende sakkunnig,
skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag, för kreditinstitutsbrott dö-	skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag, för kreditinstitutsbrott dö-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
mas till böter eller fängelse i högst sex månader.	mas till böter eller fängelse i högst sex månader.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
100 b §	100 b §
Brott mot bestämmelserna om kreditinstituts likvidation	*Brott mot bestämmelserna om kreditinstituts likvidation*
Den som i egenskap av ett kreditinstituts styrelsemedlem eller likvidator grovt försummar att fullgöra en skyldighet som enligt 13 kap. lagen om aktiebolag, 6 kap. lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform, 8 kap. sparbankslagen, 19 kap. lagen om andelslag eller 9 kap. lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform åligger i egenskap av ett kreditinstituts styrelsemedlem eller likvidator skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag, för brott mot bestämmelserna om kreditinstituts likvidation dömas till böter.	Den som i egenskap av ett kreditinstituts styrelsemedlem eller likvidator grovt försummar att fullgöra en skyldighet som enligt *20 kap. i aktiebolagslagen*, 6 kap. i lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform, 8 kap. i sparbankslagen, 19 kap. i lagen om andelslag eller 9 kap. i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform åligger i egenskap av ett kreditinstituts styrelsemedlem eller likvidator skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag, för brott mot bestämmelserna om kreditinstituts likvidation dömas till böter.
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	Denna lags bestämmelser om bokslut och revisionsberättelse skall tillämpas senast på den räkenskapsperiod som börjar efter denna lags ikraftträdande.
	————

19.

Lag

om ändring av lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 28 december 2001 om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001) 8 § och 9 § 2 mom.,

ändras 1 § 2 mom., 4 och 5 §, 5 a §, 5 b § 2 mom., 6 § 1 och 2 mom., 6 a §, 7 §, 9 § 1 och 4 mom., 10 och 11 §, 13 § 1 och 3 mom., 15 och 16 §, 18 § 2 och 3 mom., 18 a §, 20 § 1, 2 och 5 mom., i 20 b § det inledande stycket samt 25 §,

av dem 5 a § och 5 b § 2 mom. sådana de lyder i lag 702/2004, 6 a § sådan den lyder i lag 749/2004, 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 589/2003 samt 20 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, 18 a § och i 20 b § 1 mom. det inledande stycket sådana de lyder i lag 408/2004, samt

fogas till lagen en ny 3 a § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	1 kap.
Allmänna bestämmelser	**Almänna bestämmelser**
1 §	1 §
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
På kreditinstitut tillämpas lagen om aktiebolag (734/1978) om inte något annat föreskrivs nedan i denna lag eller i kreditinstitutslagen (1607/1993). På sparbanksaktiebolag som avses i sparbankslagen (1502/2001) tillämpas dessutom vad som föreskrivs i sparbankslagen samt på andelsbanksaktiebolag som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001) vad som föreskrivs i den sist nämnda lagen. På kreditinstitut som bedriver sådan hypoteksbanksverksamhet som avses i lagen om hypoteksbanker (1240/1999) tillämpas dessutom vad som förskrivs i lagen om hypoteksbanker.	På kreditinstitut tillämpas *aktiebolagslagen (/)* om inte något annat föreskrivs nedan i denna lag eller i kreditinstitutslagen (1607/1993). På sparbanksaktiebolag som avses i sparbankslagen (1502/2001) tillämpas dessutom vad som föreskrivs i sparbankslagen samt på andelsbanksaktiebolag som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001) vad som föreskrivs i den sist nämnda lagen. På kreditinstitut som bedriver sådan hypoteksbanksverksamhet som avses i lagen om hypoteksbanker (1240/1999) tillämpas dessutom vad som förskrivs i lagen om hypoteksbanker.
	3 a §
	Ett kreditinstitut kan ombildas till ett kreditinstitut i andelslagsform med iakttagande av vad som föreskrivs i 19 kap. i aktiebolagslagen. På en ändring av företagsformen

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	skall dessutom på motsvarande sätt tillämpas vad som i 6 § 1 mom. föreskrivs om fusion.
4 §	4 §
Ett kreditinstituts fusionsplan skall, utöver vad som föreskrivs i 14 kap. 4 § lagen om aktiebolag, innehålla en utredning om sådana förbindelser vilka avses i 74 § 1 mom. 2 och 3 punkten kreditinstitutslagen och vilkas borgenärer kan motsätta sig beviljande av tillstånd som avses i 14 kap. 13 § lagen om aktiebolag.	Ett kreditinstituts fusionsplan skall, utöver vad som föreskrivs i *16 kap. 3 § i aktiebolagslagen,* innehålla en utredning om sådana förbindelser vilka avses i 74 § 1 mom. 2 och 3 punkten kreditinstitutslagen och vilkas borgenärer kan motsätta sig *fusionen enligt 16 kap. 6 § 1 mom. i aktiebolagslagen*.
5 §	5 §
De kreditinstitut som deltar i fusionen eller, om det är fråga om dotterbolagsfusion, det kreditinstitut som är moderföretag, skall göra anmälan om fusionen till finansinspektionen. Anmälan, till vilken skall fogas fusionsplanen och de handlingar som avses i 14 kap. 13 § 2 mom. lagen om aktiebolag, skall tillställas finansinspektionen innan kreditinstitutet ansöker om tillstånd att verkställa fusionen. Finansinspektionen kan efter att ha fått anmälan kräva att få också andra uppgifter som den anser vara behövliga.	De kreditinstitut som deltar i fusionen eller, om det är fråga om dotterbolagsfusion, det kreditinstitut som är moderföretag, skall göra anmälan om fusionen till finansinspektionen. Anmälan, till vilken skall fogas fusionsplanen och *det yttrande som avses i 16 kap. 4 § i aktiebolagslagen,* skall tillställas Finansinspektionen innan kreditinstitutet ansöker om *sådan kallelse som avses i 16 kap. 6 § i aktiebolagslagen*. Finansinspektionen kan efter att ha fått anmälan kräva att få också andra uppgifter som den anser vara behövliga.
Registermyndigheten skall omedelbart underrätta finansinspektionen om en sådan anmälan som avses i 6 kap. 6 § 3 mom. lagen om aktiebolag.	Registermyndigheten skall omedelbart underrätta Finansinspektionen om en sådan anmälan *om en borgenärs motstånd som avses i 16 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen*.
Finansinspektionen kan vid fusion som avses i 14 kap. 1 § 2 mom. 1 punkten lagen om aktiebolag före det datum som avses i 14 kap. 14 § 1 mom. lagen om aktiebolag motsätta sig att fusionen sker, genom att underrätta registermyndigheten om detta, ifall fusionen sannolikt äventyrar förutsättningarna för det övertagande kreditinstitutets koncession. De kreditinstitut som deltar i fusionen skall utan dröjsmål underrättas om att finansinspektionen motsätter sig fusionen. I 14 kap. 13 § lagen om aktiebolag avsett tillstånd att verkställa en fusion får inte beviljas om finansinspektionen i ett sådant fall som avses ovan i detta moment motsätter sig fusionen.	Finansinspektionen kan vid fusion som avses i *16 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten i aktiebolagslagen* motsätta sig att fusionen sker, genom att *inom en månad från det datum som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* underrätta registermyndigheten om detta, ifall fusionen sannolikt äventyrar förutsättningarna för det övertagande kreditinstitutets koncession. De kreditinstitut som deltar i fusionen skall utan dröjsmål underrättas om att Finansinspektionen motsätter sig fusionen. *Fusionen får i ett sådant fall som avses ovan i detta moment registreras endast om Finansinspektionen inte motsätter sig den inom den tid som anges ovan.*
Besvär över finansinspektionens beslut	Besvär över Finansinspektionens beslut

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
som avses i denna paragraf skall behandlas i brådskande ordning.	som avses i denna paragraf skall behandlas i brådskande ordning.
5 a §	5 a §
Har en borgenär motsatt sig fusion skall registermyndigheten begära Finansinspektionens utlåtande om hur ett verkställande av fusionen påverkar borgenärens ställning och om fusionen behöver verkställas utan dröjsmål för att en stabil verksamhet skall kunna tryggas vid kreditinstituten. Registermyndigheten skall utan hinder av det som i 14 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag föreskrivs om villkoren för beviljande av verkställighetstillstånd bevilja verkställighetstillstånd trots att borgenären motsätter sig detta, om Finansinspektionen i sitt utlåtande anser att verkställandet av fusionen inte försvagar borgenärens ekonomiska ställning och fusionen behöver verkställas utan dröjsmål för att en stabil verksamhet skall kunna tryggas vid kreditinstituten.	Har en borgenär motsatt sig fusion skall registermyndigheten begära Finansinspektionens utlåtande om hur ett verkställande av fusionen påverkar borgenärens ställning och om huruvida fusionen behöver verkställas utan dröjsmål för att en stabil verksamhet skall kunna tryggas vid kreditinstituten. Registermyndigheten skall utan hinder av det som i *16 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för registrering registrera verkställandet av fusionen* trots att borgenären motsätter sig detta, om Finansinspektionen i sitt utlåtande anser att verkställandet av fusionen inte försvagar borgenärens ekonomiska ställning och fusionen behöver verkställas utan dröjsmål för att en stabil verksamhet skall kunna tryggas vid kreditinstituten.
5 b §	5 b §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om det bolag som är övertagande bolag i fusionen registreras i någon annan stat än Finland, tillämpas dock inte 5 § 3 och 4 mom. på fusionen. För en sådan fusion får registermyndigheten inte ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. lagen om europabolag (/), om finansinspektionen innan ett sådant tillstånd har beviljats som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag har meddelat registermyndigheten att kreditinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Om det vid fusionen övertagande bolaget registreras i någon annan stat än Finland tillämpas dock inte 5 § 3 och 4 mom. på fusionen. För en sådan fusion får registermyndigheten inte ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd har beviljats som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag har meddelat registermyndigheten att kreditinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om fusion, om fortsättande av verksamheten i Finland eller om avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
6 §	6 §
Vad som i 14 kap. 13 och 14 § lagen om aktiebolag föreskrivs om borgenärer skall inte tillämpas på insättare. Det överlåtande	Vad som i *16 kap. 6—7 och 15 § i aktiebolagslagen* föreskrivs om borgenärer skall inte tillämpas på insättare. Det överlåtande

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
kreditinstitutet skall emellertid underrätta insättarna om fusionen senast tre månader före det datum som registermyndigheten sätter ut för de övriga borgenärerna med stöd av 14 kap. 14 § lagen om aktiebolag. I meddelandet skall uppges det övertagande kreditinstitutets firma och adress. Av meddelandet skall dessutom framgå att i det fall att en insättares sammanlagda insättningar i de kreditinstitut som deltar i fusionen överstiger den maximigräns för insättningsgarantin som anges i 65 j § kreditinstitutslagen, skall på insättningsgarantin tillämpas 65 q § i den nämnda lagen. Insättaren har rätt att inom sex månader från mottagandet av meddelandet, utan hinder av de ursprungliga avtalsvillkoren säga upp en insättning som enligt 65 j § kreditinstitutslagen helt eller delvis faller utanför insättningsgarantin.	kreditinstitutet skall emellertid underrätta insättarna om fusionen senast tre månader före det datum som registermyndigheten sätter ut för de övriga borgenärerna med stöd av *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen*. I meddelandet skall uppges det övertagande kreditinstitutets firma och adress. Av meddelandet skall dessutom framgå att i det fall att en insättares sammanlagda insättningar i de kreditinstitut som deltar i fusionen överstiger den maximigräns för insättningsgarantin som anges i 65 j § i kreditinstitutslagen, skall på insättningsgarantin tillämpas 65 q § i den nämnda lagen. Insättaren har rätt att inom sex månader från mottagandet av meddelandet, utan hinder av de ursprungliga avtalsvillkoren säga upp en insättning som enligt 65 j § i kreditinstitutslagen helt eller delvis faller utanför insättningsgarantin.
Vad som i 1 mom. föreskrivs om insättare skall på motsvarande sätt tillämpas på det övertagande kreditinstitutets insättare, om det övertagande kreditinstitutets borgenärer skall höras enligt 14 kap. 14 § lagen om aktiebolag.	Vad som i 1 mom. föreskrivs om insättare skall på motsvarande sätt tillämpas på det övertagande kreditinstitutets insättare, om det övertagande kreditinstitutets borgenärer skall höras enligt *16 kap. 6 § 3 mom. i aktiebolagslagen*.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
6 a §	6 a §
Om kreditinstitutets hemort flyttas till någon annan stat eller det övertagande kreditinstitutet vid en fusion registreras i någon annan stat och en insättning efter åtgärden inte alls eller bara delvis kommer att omfattas av insättningsgaranti, har insättaren rätt att säga upp insättningen även så att kreditinstitutet utan dröjsmål skall betala ut den uppsagda insättningen eller ställa betryggande säkerhet för betalningen. Uppsägningen skall ske skriftligen en månad före den dag som nämns i den kungörelse som enligt 14 kap. 14 § i lagen om aktiebolag skall utfärdas till kreditinstitutets borgenärer. Insättarens rätt att säga upp insättningen i enlighet med denna paragraf skall nämnas i det meddelande som avses i 6 §. Kreditinstitutet skall underrätta Finansinspektionen om uppsägningen utan dröjsmål efter det att uppsägningstiden enligt denna paragraf har gått ut.	Om kreditinstitutets hemort flyttas till någon annan stat eller det övertagande kreditinstitutet vid en fusion registreras i någon annan stat och en insättning efter åtgärden inte alls eller bara delvis kommer att omfattas av insättningsgaranti, har insättaren rätt att säga upp insättningen även så att kreditinstitutet utan dröjsmål skall betala ut den uppsagda insättningen eller ställa betryggande säkerhet för betalningen. Uppsägningen skall ske skriftligen *senast den dag som anges i den kallelse på kreditinstitutets borgenärer som avses i 16 kap. 6 § i aktiebolagslagen*. Insättarens rätt att säga upp insättningen i enlighet med denna paragraf skall nämnas i det meddelande som avses i 6 §. Kreditinstitutet skall underrätta Finansinspektionen om uppsägningen utan dröjsmål efter att uppsägningstiden enligt denna paragraf har gått ut.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §	7 §
För ett kreditinstitut som bildas i samband med en kombinationsfusion skall ansökas om koncession enligt 10 § kreditinstitutslagen. Till ansökan om koncession skall, utöver vad som föreskrivs i kreditinstitutslagen, fogas registermyndighetens tillstånd att verkställa fusionen enligt 14 kap. 13 § lagen om aktiebolag.	För ett kreditinstitut som bildas i samband med en kombinationsfusion skall ansökan om koncession göras enligt 10 § i kreditinstitutslagen. *En kombinationsfusion får inte registreras, om inte koncessionen samtidigt registreras.*
En kombinationsfusion får inte registreras om inte den koncession som avses i 1 mom. samtidigt registreras.	
8 §	
Ett kreditinstitut kan, utöver vad som föreskrivs i 14 a kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag, delas så att	(upphävs)
1) det ursprungliga kreditinstitutets samtliga tillgångar och skulder övergår till två eller flera tidigare bildade aktiebolag, varvid aktieägarna i det ursprungliga kreditinstitutet som vederlag får aktier i det övertagande företaget och det ursprungliga kreditinstitutet upplöses, eller så att	
2) en del av det ursprungliga kreditinstitutets tillgångar eller skulder övergår till ett eller flera tidigare bildade aktiebolag, och det ursprungliga kreditinstitutets aktieägare som vederlag får aktier i det övertagande företaget.	
Vederlaget kan också bestå av pengar, av annan egendom och av förbindelser. Om ägaren till en röstberättigad aktie erbjuds annat vederlag än motsvarande aktier i det övertagande bolaget, har ägaren emellertid alltid rätt att i stället få penningersättning, om inte något annat bestäms i bolagsordningen.	
På sådan delning som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten skall tillämpas 14 a kap. lagen om aktiebolag, om inte nedan föreskrivs något annat.	
Beslut om sådan delning som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten skall alltid fattas vid det övertagande företagets bolagsstämma.	
Det ursprungliga kreditinstitutets aktieägare samt de rättsinnehavare som avses i 14 kap. 3 § lagen om aktiebolag har rätt att vid delning som avses i 1 mom. 1 och	

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 punkten yrka inlösning enligt 14 kap. 12 § lagen om aktiebolag.	
9 §	9 §
På det ursprungliga kreditinstitutets delningsplan samt på registermyndighetens tillstånd att verkställa delningen skall tillämpas 4—6 §. Det som föreskrivs i 5 § 3 mom. skall emellertid inte tillämpas på delning som avses i 14 a kap. 1 § 2 mom. 1 punkten lagen om aktiebolag, om de företag som bildas vid delningen är enbart kreditinstitut.	På det ursprungliga kreditinstitutets delningsplan samt på registermyndighetens tillstånd att verkställa delningen skall 4—6 § tillämpas. Det som föreskrivs i 5 § 3 mom. skall emellertid inte tillämpas på sådan total delning som avses i *17 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten i aktiebolagslagen,* om *delningen resulterar i nybildade bolag som är enbart kreditinstitut.*
Sådan kungörelse som avses i 1 mom. skall vid delning som avses i 8 § 1 mom. 1 och 2 punkten utfärdas också på det övertagande företagets borgenärer, om delningen enligt ett sakkunnigutlåtande som avses i 14 a kap. 2 § 1 mom. lagen om aktiebolag är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande företagets skulder.	(upphävs)
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Vad som i 14 a kap. 6 § 2 mom. lagen om aktiebolag föreskrivs om det ursprungliga bolagets skulder tillämpas inte på sådana skulder eller delar av skulder som kan ersättas ur den i 6 a kap. kreditinstitutslagen avsedda insättningsgarantifonden eller den i 6 kap. lagen om värdepappersföretag (579/1966) avsedda ersättningsfonden.	Vad som i *17 kap. 16 § 6 mom. i aktiebolagslagen* föreskrivs om det ursprungliga bolagets skulder tillämpas inte på sådana skulder eller delar av skulder som kan ersättas ur den i 6 a kap. i kreditinstitutslagen avsedda insättningsgarantifonden eller den i 6 kap. i lagen om värdepappersföretag (579/1966) avsedda ersättningsfonden.
10 §	10 §
Vad som i 6 kap. 5—7 § lagen om aktiebolag föreskrivs om borgenärer skall vid tillämpningen av detta kapitel i fråga om den för vilken kreditinstitutet har ställt borgen eller ingått någon annan jämförbar förbindelse eller som på grund av ett derivatavtal med kreditinstitutet kan få en penningfordran, om förbindelsen övergår på någon annan än ett annat kreditinstitut som avses i 2 § lagen om kreditinstitut.	Vad som i *14 kap. 2—5 § samt 17 kap. 6—7 § och 15 § i aktiebolagslagen* föreskrivs om borgenärer skall vid tillämpningen av detta kapitel tillämpas på den för vilken kreditinstitutet har ställt borgen eller ingått någon annan jämförbar förbindelse eller på den som på grund av ett derivatavtal med kreditinstitutet kan få en penningfordran, om förbindelsen övergår på någon annan än ett annat kreditinstitut som avses i 2 § i lagen om kreditinstitut.
11 §	11 §
Vid nedsättning av ett kreditinstituts aktiekapital, överkursfond och reservfond så att verkställigheten av nedsättningsbeslutet i enlighet med 6 kap. 5 § 1 mom. lagen om	Vid minskning av ett kreditinstituts aktiekapital, överkursfond eller reservfond *eller vid utdelning av fritt eget kapital på ett sådant sätt att borgenärerna i enlighet med*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
aktiebolag förutsätter registermyndighetens tillstånd samt vid ansökan om tillstånd till vinstutdelning enligt 6 kap. 4 § 3 mom. lagen om aktiebolag, skall på insättare inte tillämpas vad som i 6 kap. 5—7 § lagen om aktiebolag föreskrivs om borgenärer.	*14 kap. 2 § i aktiebolagslagen har rätt att motsätta sig minskningen eller utdelningen,* skall på insättare inte tillämpas vad som i *14 kap. 2—5 § i aktiebolagslagen* föreskrivs om borgenärer.
13 §	13 §
Det överlåtande kreditinstitutets styrelse skall göra upp en överlåtelseplan för vilken i tillämpliga delar gäller 14 a kap. 2 § lagen om aktiebolag, likväl inte 14 kap. 6 och 7 § lagen om aktiebolag. På överlåtelseplanen skall dessutom tillämpas vad som föreskrivs i 4 §.	Det överlåtande kreditinstitutets styrelse skall göra upp en överlåtelseplan för vilken i tillämpliga delar gäller *17 kap. 3 § i aktiebolagslagen*. På överlåtelseplanen skall dessutom tillämpas vad som föreskrivs ovan i 4 §.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Vid överlåtelse av ett kreditinstituts affärsverksamhet skall i tillämpliga delar iakttas 14 a kap. 6 § 2 mom. lagen om aktiebolag och 9 § 4 mom. i denna lag.	Vid överlåtelse av ett kreditinstituts affärsverksamhet skall i tillämpliga delar iakttas *17 kap. 16 § 6 mom. i aktiebolagslagen* och 9 § 4 mom. i denna lag.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
15 §	15 §
Beslut om att ett kreditinstitut avstår från sin koncession skall fattas i den ordning som föreskrivs i 9 kap. 14 § lagen om aktiebolag.	Beslut om att ett kreditinstitut avstår från sin koncession skall fattas *med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 § i aktiebolagslagen*.
16 §	16 §
Registermyndighetens tillstånd att avstå från koncessionen skall utverkas. I fråga om koncessionen iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 6 kap. 5—7 § lagen om aktiebolag samt i 10 § i denna lag. Om ansökan samtidigt gäller delning av kreditinstitutet eller verkställighet av överlåtelse av affärsverksamheten, kan kungörelse på borgenärerna utfärdas och tillstånd beviljas gemensamt, såväl för delningen eller överlåtelsen av affärsverksamheten som för avståendet från koncessionen.	Registermyndighetens tillstånd att avstå från koncessionen skall utverkas. I fråga om koncessionen iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i *14 kap. 2—5 § i aktiebolagslagen* samt i 10 § i denna lag. *En sådan kallelse på borgenärerna som gäller delning av ett kreditinstitut eller överlåtelse av dess affärsverksamhet kan utfärdas samtidigt som en kungörelse som gäller avstående från koncessionen, om ansökningarna lämnas in på samma gång.*
18 §	18 §
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten och domstolen skall senast den dag som anges i 13 kap. 5 § lagen om aktiebolag begära finansinspektionens utlåtande om avregistrering eller förordnan-	Registermyndigheten och domstolen skall senast den dag som anges i *20 kap. 5 § i aktiebolagslagen* begära Finansinspektionens utlåtande om avregistrering eller förordnan-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
de om trädande i likvidation. På *upplösning av* kreditinstitut tillämpas inte *13 kap. 2 § 2 och 3 mom. lagen om aktiebolag och inte heller* 24 § handelsregisterlagen (129/1979).	de om likvidation. På kreditinstitut tillämpas inte 24 § i handelsregisterlagen (129/1979).
18 a §	18 a §
Ett kreditinstitut skall informera Finansinspektionen innan kreditinstitutet försätts i likvidation genom bolagsstämmans beslut. Vad som ovan föreskrivs om bolagsstämmans beslut iakttas i tillämpliga delar beträffande sådant enhälligt beslut av aktieägarna som avses i 9 kap. 1 a § lagen om aktiebolag.	Ett kreditinstitut skall informera Finansinspektionen innan kreditinstitutet försätts i likvidation genom bolagsstämmans beslut. Vad som ovan föreskrivs om bolagsstämmans beslut iakttas i tillämpliga delar beträffande sådant enhälligt beslut av aktieägarna som avses i *5 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen*.
20 §	20 §
När Finansinspektionen beslutar att ett kreditinstitut skall försättas i likvidation skall den samtidigt utse en eller flera likvidatorer. På likvidatorerna tillämpas i övrigt 13 kap. 6 § lagen om aktiebolag. Också Finansinspektionen kan, utöver vad som föreskrivs i det nämnda lagrummet, ansöka om ett sådant förordande som avses i 13 kap. 6 § 2 mom. lagen om aktiebolag. Likvidatorerna skall göra sådan anmälan som avses i 13 kap. 9 § lagen om aktiebolag till insättningsgarantifonden, säkerhetsfonden och ersättningsfonden för investerarskydd, om kreditinstitutet är medlem av fonden samt, när anmälan inte är baserad på ett beslut som avses i 19 §, till Finansinspektionen.	När Finansinspektionen beslutar att ett kreditinstitut skall försättas i likvidation skall den samtidigt utse en eller flera likvidatorer. På likvidatorerna tillämpas i övrigt *20 kap. 9§ 1 och 3 mom. i aktiebolagslagen*. Också Finansinspektionen kan, utöver vad som föreskrivs i det nämnda lagrummet, ansöka om ett sådant förordnande som avses i *20 kap. 9 § 3 mom. i aktiebolagslagen*. Likvidatorerna skall göra sådan anmälan som avses i *20 kap. 10 § i aktiebolagslagen* till insättningsgarantifonden, säkerhetsfonden och ersättningsfonden för investerarskydd, om kreditinstitutet är medlem av fonden samt, när anmälan inte är baserad på ett beslut som avses i 19 §, till Finansinspektionen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Likvidatorerna skall till finansinspektionen lämna slutredovisningen samt den anmälan som avses i 13 kap. 14 § 1 mom. lagen om aktiebolag för kännedom.	Likvidatorerna skall till Finansinspektionen för kännedom lämna slutredovisningen samt den anmälan som avses i *20 kap. 17 § 1 mom. i aktiebolagslagen*.
20 b §	20 b §
Ett kreditinstituts likvidator skall i det meddelande till borgenärerna som avses i 13 kap. 9 a § 2 mom. lagen om aktiebolag dessutom nämna	*När borgenärerna vid ett kreditinstituts likvidation underrättas om en kungörelse på borgenärerna på det sätt som avses i 20 kap. 14 § i aktiebolagslagen och i 4 § 3 mom. i lagen om offentlig stämning (729/2003) skall i meddelandet dessutom nämnas*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

25 §

Angående sådan skadeståndsskyldighet för ett kreditinstituts stiftare, aktieägare, förvaltningsråds- och styrelsemedlemmar samt verkställande direktören som grundar sig på brott mot denna lag föreskrivs i kreditinstitutslagen. I 15 kap. 5—7 § lagen om aktiebolag finns bestämmelser om väckande av skadeståndstalan som grundar sig på ovan avsedd skadeståndsskyldighet. Bestämmelser om revisorers skadeståndsskyldighet finns i revisionslagen (936/1994).

Finansinspektionen har, om den anser att insättarnas intresse kräver det, rätt att utan hinder av 15 kap. 5 och 6 § lagen om aktiebolag väcka skadeståndstalan för kreditinstitutets räkning mot en sådan person eller sammanslutning som avses i 97 c § kreditinstitutslagen.

Föreslagen lydelse

25 §

Angående sådan skadeståndsskyldighet för ett kreditinstituts aktieägare, förvaltningsråds- och styrelsemedlemmar samt verkställande direktören som grundar sig på brott mot denna lag föreskrivs i kreditinstitutslagen. I *22 kap. 6—8 § i aktiebolagslagen* finns bestämmelser om väckande av skadeståndstalan som grundar sig på ovan avsedd skadeståndsskyldighet. Bestämmelser om revisorers skadeståndsskyldighet finns i revisionslagen (936/1994).

Finansinspektionen har, om den anser att insättarnas intresse kräver det, rätt att utan hinder av *22 kap. 6 och 7 § i aktiebolagslagen* väcka skadeståndstalan för kreditinstitutets räkning mot en sådan person eller sammanslutning som avses i 97 c § i kreditinstitutslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På fusion och delning skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusions- eller delningsplanen anmäls för registrering före ikraftträdandet.

På minskning av bundet eget kapital, på överlåtelse av affärsverksamhet, på avstående från affärsverksamhet samt på likvidation skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om beslutet om åtgärden i fråga har fattats före ikraftträdandet.

På skadestånd som grundar sig på en handling eller underlåtelse som skett före denna lags ikraftträdande skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

20.

Lag

om ändring av 66 och 71 § i sparbankslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sparbankslagen av den 28 december 2001 (1502/2001) 66 § 1 mom. och 71 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
66 §	66 §
En eller flera av Centralhandelskammaren godkända revisorer såsom oberoende sakkunnig skall ge utlåtande om fusionsplanen till de sparbanker som deltar i fusionen. I utlåtandet skall bedömas om fusionsplanen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om omständigheter som är ägnade att väsentligt inverka på bedömningen av orsaken till fusionen, värdet av den egendom som övergår till den övertagande sparbanken samt vederlagets värde och dess skifte. I utlåtandet till den övertagande sparbanken skall särskilt nämnas om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av sparbankens skulder. *I fråga om de sakkunniga och utlåtandet skall i övrigt i tilllämpliga delar iakttas 2 kap. 4 a § lagen om aktiebolag.*	En eller flera av Centralhandelskammaren godkända revisorer såsom oberoende sakkunnig skall ge utlåtande om fusionsplanen till de sparbanker som deltar i fusionen. I utlåtandet skall bedömas om fusionsplanen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om omständigheter som är ägnade att väsentligt inverka på bedömningen av orsaken till fusionen, värdet av den egendom som övergår till den övertagande sparbanken samt vederlagets värde och dess skifte. I utlåtandet till den övertagande sparbanken skall särskilt nämnas om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av sparbankens skulder.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
71 §	71 §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om någon överenskommelse om inlösningsrätten eller inlösningsvillkoren inte nås skall tvisten lämnas för avgörande av skiljemän, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i 16 kap. 5 § lagen om aktiebolag. Vid fastställandet av inlösningspriset beaktas inte omständigheter som har uppkommit efter det principalmöte som beslutat om fusionen. På inlösningspriset skall räknas gängse ränta för tiden mellan delgivningen av yrkandet på skiljeförfarande och fastställandet av inlösningspriset.	Om någon överenskommelse om inlösningsrätten eller inlösningsvillkoren inte nås, skall tvisten lämnas för avgörande av skiljemän, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i *18 kap. 3—5 och 8—10 § i aktiebolagslagen (/)*. Vid fastställandet av inlösningspriset beaktas inte omständigheter som har uppkommit efter det principalmöte som beslutat om fusionen. På inlösningspriset skall räknas gängse ränta för tiden mellan delgivningen av yrkandet på skiljeförfarande och fastställandet av in-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Grundfondsandelsägaren skall inom tre månader från principalmötet delge Centralhandelskammaren och sparbanken yrkandet på skiljeförfarande. Efter delgivningen av yrkandet har grundfondsandelsägaren endast rätt till inlösningsbeloppet. Om det i ett senare skede av inlösningsförfarandet konstateras att grundfondsandelsägaren inte har rätt till inlösning, har denne dock rätt till vederlag.	lösningspriset. Grundfondsandelsägaren skall inom tre månader från principalmötet delge Centralhandelskammaren och sparbanken yrkandet på skiljeförfarande. Efter delgivningen av yrkandet har grundfondsandelsägaren endast rätt till inlösningsbeloppet. Om det i ett senare skede av inlösningsförfarandet konstateras att grundfondsandelsägaren inte har rätt till inlösning, har denne dock rätt till vederlag.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	På fusion och delning skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om fusions- eller delningsplanen anmäls för registrering före ikraftträdandet.
	————

21.

Lag

om ändring av 12 b § i lagen om statens säkerhetsfond

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/1992) 12 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 1508/2001, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 b §	12 b §
Inlösning av en stödtagande banks aktier och kapitallån	*Inlösning av en stödtagande banks aktier och kapitallån*
I stället för stödvillkor som avses i 12 a § kan en stödtagande banks aktier mot full ersättning lösas in till statens säkerhetsfond eller ett bolag som avses i 1 § 4 mom. I fråga om fastställande av aktiernas gängse pris och inlösningsförfarandet tillämpas 14 kap. 19 § 4 och 5 mom. samt 20 och 21 § lagen om aktiebolag (734/1978).	I stället för stödvillkor som avses i 12 a § kan en stödtagande banks aktier mot full ersättning lösas in till statens säkerhetsfond eller till ett bolag som avses i 1 § 4 mom. I fråga om fastställande av aktiernas gängse pris och inlösenförfarandet tillämpas *18 kap. 2—11 § i aktiebolagslagen (/).*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

På inlösen skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om den stödtagande banken har underrättats om lösningsanspråket före ikraftträdandet.

22.

Lag

om ändring av 3 och 18 § i lagen om hypoteksbanker

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 23 december 1999 om hypoteksbanker (1240/1999) 3 och 18 §,
av dem 3 § sådan den lyder i lag 1506/2001, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Lagstiftning som skall tillämpas	*Lagstiftning som skall tillämpas*
På hypoteksbanker tillämpas lagen om aktiebolag (734/1978), lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001) samt kreditinstitutslagen, om inte något annat bestäms i denna lag.	På hypoteksbanker tillämpas *aktiebolagslagen (/)*, lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001) samt kreditinstitutslagen, om inte något annat bestäms i denna lag.
18 §	18 §
Skadeståndsskyldighet	*Skadeståndsskyldighet*
Om skadeståndsskyldighet för en hypoteksbanks *stiftare och* aktieägare, medlemmarna av dess förvaltningsråd och styrelse samt verkställande direktören bestäms i kreditinstitutslagen och om skadeståndsskyldighet för revisorerna i revisionslagen (936/1994). Om väckande av skadeståndstalan för en hypoteksbanks räkning gäller 15 kap. 5—7 § lagen om aktiebolag.	Bestämmelser om skadeståndsskyldighet för en hypoteksbanks aktieägare, ledamöterna av dess förvaltningsråd och styrelse samt verkställande direktören finns i kreditinstitutslagen och om skadeståndsskyldighet för revisorerna i revisionslagen (936/1994). I fråga om väckande av skadeståndstalan för en hypoteksbanks räkning gäller *22 kap. 6—8 § i aktiebolagslagen*.

Denna lag träder i kraft den 20 .
På skadestånd som grundar sig på en handling eller underlåtelse som skett före denna lags ikraftträdande skall tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

23.

Lag

om ändring av värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/1989) 1 kap. 2 a § och 4 § 1 mom. 2 punkten, 3 kap. 7 § 2 mom. och 7 a §, 4 a kap. 5 a § 2 mom. och 5 b § samt 6 kap. 6 § 1 mom.,

sådana de lyder, 1 kap. 2 a § i lag 1517/2001, 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten i lag 581/1996, 3 kap. 7 § 2 mom. och 7 a § samt 4 a kap. 5 a § 2 mom. och 5 b § i lag 752/2004 samt 6 kap. 6 § 1 mom. i lag 740/1993, samt

fogas till 2 kap. en ny 1 b § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	1 kap.
Allmänna stadganden	**Allmänna stadganden**
2 a §	2 a §
Vad denna lag föreskriver om aktiebolag, aktier, värdepapper som enligt lagen om aktiebolag (734/1978) berättigar till aktier samt aktieägare gäller i tillämpliga delar andelslag och sparbanker, värdepapper som de emitterar och ägare till sådana värdepapper samt ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar, garantiandelar som de emitterar och garantiandelsägare.	Vad denna lag föreskriver om aktiebolag, aktier, värdepapper som enligt *aktiebolagslagen (/)* berättigar till aktier samt aktieägare gäller i tillämpliga delar andelslag och sparbanker, värdepapper som de emitterar och ägare till sådana värdepapper samt ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar, garantiandelar som de emitterar och garantiandelsägare.
4 §	4 §
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
2) börsbolag ett bolag vars aktier eller till sådana enligt lagen om aktiebolag *(734/78)* berättigande värdepapper noteras på fondbörsens börslista,	2) börsbolag ett bolag vars aktier eller till sådana enligt *aktiebolagslagen* berättigande värdepapper noteras på fondbörsens börslista,
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Marknadsföring av värdepapper, emission och informationsskyldighet

Marknadsföring av värdepapper

1 b §

När ett privat aktiebolags värdepapper erbjuds allmänheten skall det uppges att de inte kan tas upp till offentlig handel.

3 kap.

Offentlig handel och annat yrkesmässigt ordnat förfarande för handel med värdepapper

7 §

— — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

7 a §

Om en fondbörs deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemor-

3 kap.

Offentlig handel och annat yrkesmässigt ordnat förfarande för handel med värdepapper

7 §

— — — — — — — — — — — — — —

Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.

7 a §

Om en fondbörs deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbörsen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ten.	motsätter sig en flyttning av hemorten.
4 a kap.	4 a kap.
Clearingverksamhet	**Clearingverksamhet**
5 a §	5 a §
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att clearingorganisationen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att clearingorganisationen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
5 b §	5 b §
Om en clearingorganisation deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att clearingorganisationen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Om en clearingorganisation deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att clearingorganisationen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
6 kap.	6 kap.
Offentligt köpeanbud och inlösningsskyldighet	**Offentligt köpeanbud och inlösningsskyldighet**
6 §	6 §
En aktieägare, vars andel ökar till över två tredjedelar av det röstetal som bolagets akti-	En aktieägare, vars andel ökar till över två tredjedelar av det röstetal som bolagets akti-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
er medför efter det att bolagets aktier eller till sådana berättigande värdepapper har upptagits till offentlig handel, skall erbjuda sig att lösa in också återstoden av de aktier som bolaget har emitterat och av de värdepapper som enligt lagen om aktiebolag *(734/78)* berättigar till sådana.	er medför efter det att bolagets aktier eller till sådana berättigande värdepapper har upptagits till offentlig handel, skall erbjuda sig att lösa in också återstoden av de aktier som bolaget har emitterat och av de värdepapper som enligt *aktiebolagslagen* berättigar till sådana.

Denna lag träder i kraft den 20 .

24.

Lag

om ändring av 2 kap. 14 och 15 § i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) 2 kap. 14 § 2 mom. och 15 §, sådana de lyder i lag 753/2004, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	2 kap.
Optionsföretaget och marknadsparterna	**Optionsföretaget och marknadsparterna**
14 §	14 §
Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	*Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att optionsföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att optionsföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen (/)* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
15 §	15 §
Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion	*Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion*
Om ett optionsföretag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsför-	Om ett optionsföretag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsför-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att optionsföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	ordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att optionsföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

25.

Lag

om ändring av lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 29 januari 1999 om placeringsfonder (48/1999) 108 § 4 mom. och 113 § 4 mom., samt

ändras 29 a § 3 mom., 29 b § 1 mom. 34 a § 2 mom., 34 b § 1 mom. och 37 § 2 mom.,

av dem 29 a § 3 mom., 29 b § 1 mom., 34 a § 2 mom. och 34 b § 1 mom. sådana de lyder i lag 755/2004, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
29 a §	29 a §
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbolaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten eller bestämmelserna om fusion, upplösning eller överlåtelse av förvaltningen av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag (734/1978) endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbolaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten eller bestämmelserna om fusion, upplösning eller överlåtelse av förvaltningen av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen (/)* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
29 b §	29 b §
Om ett fondbolag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbolaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller	Om ett fondbolag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att fondbolaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
avslutande av verksamheten eller bestämmelserna om fusion, upplösning eller överlåtelse av förvaltningen av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	avslutande av verksamheten eller bestämmelserna om fusion, upplösning eller överlåtelse av förvaltningen av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
34 a §	34 a §
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att förvaringsinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att förvaringsinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
34 b §	34 b §
Om ett förvaringsinstitut deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att förvaringsinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland eller bestämmelserna i 11 § 2 mom. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Om ett förvaringsinstitut deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att förvaringsinstitutet inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland eller bestämmelserna i 11 § 2 mom. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
37 §	37 §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen ger, när det gäller fondbolag och förvaringsinstitut, sådana förordnanden som avses i 10 kap. 1 § 4 mom. och 14 § 1 och 2 mom. lagen om aktiebolag *(734/1978)*.	Finansinspektionen ger, när det gäller fondbolag och förvaringsinstitut, sådana förordnanden som avses i *7 kap. 7 § i aktiebolagslagen*.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
108 §	
— — — — — — — — — — — — — — —	
Vad gäller ett av en revisor eller revisionssammanslutning som är oberoende sakkunnig givet utlåtande samt revisorns eller sammanslutningens rätt till arvode skall i tilllämpliga delar iakttas 2 kap. 4 a § lagen om aktiebolag.	(upphävs)
— — — — — — — — — — — — — — —	
113 §	
— — — — — — — — — — — — — — —	
Vad gäller ett av en revisor eller revisionssammanslutning som är oberoende sakkunnig givet utlåtande samt revisorns eller sammanslutningens rätt till arvode skall i tilllämpliga delar iakttas 2 kap. 4 a § lagen om aktiebolag.	(upphävs)
— — — — — — — — — — — — — — —	
	Denna lag träder i kraft den 20 .

26.

Lag

om ändring av lagen om fastighetsfonder

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 19 december 1997 om fastighetsfonder (1173/1997) 3 § 3 punkten, 4 § och 12 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Övriga definitioner	*Övriga definitioner*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) värdepapper ett bevis av det slag som definieras i 1 kap. 2 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen,	3) värdepapper ett bevis av det slag som definieras i 1 kap. 2 § 1 mom. i värdepappersmarknadslagen *(495/1989)*,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4 §	4 §
Tillämpning av annan lagstiftning	*Tillämpning av annan lagstiftning*
På fastighetsfonder och deras aktieägare tillämpas lagen om aktiebolag (734/1978), värdepappersmarknadslagen, bokföringslagen (655/1973) samt revisionslagen (936/1994), om något annat inte bestäms i denna lag.	På fastighetsfonder och deras aktieägare tillämpas *aktiebolagslagen (/)*, värdepappersmarknadslagen, bokföringslagen *(1336/1997)* samt revisionslagen (936/1994), om något annat inte bestäms i denna lag.
12 §	12 §
Bolagsordning	*Bolagsordning*
Ändringar i en fastighetsfonds bolagsordning skall utan dröjsmål anmälas för registrering enligt 9 kap. 14 § 2 mom. lagen om aktiebolag, på det sätt som bestäms i handelsregisterlagen (129/1979). På ändringar i bolagsordningen tillämpas vad som i 14 § 3 mom. handelsregisterlagen bestäms om	Ändringar i en fastighetsfonds bolagsordning skall utan dröjsmål anmälas för registrering enligt *5 kap. 30 § 2 mom. i aktiebolagslagen*, på det sätt som bestäms i handelsregisterlagen (129/1979). På ändringar i bolagsordningen tillämpas vad som i 14 § 3 mom. i handelsregisterlagen bestäms om

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ändring av fondbolags bolagsordning.	ändring av fondbolags bolagsordning.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

27.

Lag

om ändring av lagen om värdepappersföretag

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 26 juli 1996 om värdepappersföretag (579/1996) 48 § 5 mom., sådant det lyder i lag 583/1997, och

ändras 16 a § 2 mom., 20 a § 3 mom., 20 b § 1 mom., 20 c § 2 mom. 21 § 3 mom. och 31 § 6 mom.,

sådana de lyder 16 a § 2 mom. och 31 § 6 mom. i lag 1347/1997, 20 a § 3 mom., 20 b § 1 mom. och 20 c § 2 mom. i lag 754/2004 samt 21 § 3 mom. i lag 106/1999, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
16 a §	16 a §
Finansiering av förvärv och emottagande som pant av egna aktier, andelar, kapitallån och debenturer	*Finansiering av förvärv och emottagande som pant av egna aktier, andelar, kapitallån och debenturer*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Om något annat inte följer av 3 mom. får ett värdepappersföretag och ett till dess konsolideringsgrupp hörande företag, utan hinder av 7 kap. 1 § 1 mom. och 12 kap. 7 § 3 mom. lagen om aktiebolag (734/1978) samt 34 § 3 mom. lagen om skuldebrev (622/1947), bevilja lån för förvärv eller emottagande som pant av egna eller moderföretagets aktier och andelar, om dessa är sådana börs- eller marknadsvärdepapper som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen och om beviljandet av lånet eller emottagandet av panten hör till värdepappersföretagets eller det till dess konsolideringsgrupp hörande företagets normala affärsverksamhet och lånet har beviljats eller panten tagits emot på sådana sedvanliga villkor som värdepappersföretaget iakttar i sin verksamhet.	Om något annat inte följer av 3 mom. får ett värdepappersföretag och ett till dess konsolideringsgrupp hörande företag, utan hinder av *13 kap. 10 § 1 mom. i aktiebolagslagen (/)* samt 34 § 3 mom. i lagen om skuldebrev (622/1947), bevilja lån för förvärv eller emottagande som pant av egna eller moderföretagets aktier och andelar, om dessa är sådana börs- eller marknadsvärdepapper som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen och om beviljandet av lånet eller emottagandet av panten hör till värdepappersföretagets eller det till dess konsolideringsgrupp hörande företagets normala affärsverksamhet och lånet har beviljats eller panten tagits emot på sådana sedvanliga villkor som värdepappersföretaget iakttar i sin verksamhet.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
20 a §	20 a §
Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	*Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
20 b §	20 b §
Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion	*Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion*
Om ett värdepappersföretag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Om ett värdepappersföretag deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepappersföretaget inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om fortsättande av verksamheten i Finland eller avslutande av verksamheten. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
20 c §	20 c §
Ersättningsfondutredning	*Ersättningsfondutredning*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om fordringar som omfattas av det investerarskydd som avses i 38 § efter åtgärden inte alls eller bara delvis kommer att ha ett sådant skydd som ersättningssystemet för investerare ger, skall värdepappersföretaget meddela investeraren åtgärden senast tre månader före den dag som registermyndigheten har satt ut för borgenärerna med stöd av 14 kap. 14 § i lagen om aktiebolag. Till meddelandet skall fogas ersättningsfondutredningen samt en kopia av Finansinspektionens utlåtande. I meddelandet skall nämnas att investeraren har uppsägningsrätt så som bestäms i 3 mom.	Om fordringar som omfattas av det investerarskydd som avses i 38 § efter åtgärden inte alls eller bara delvis kommer att ha ett sådant skydd som ersättningssystemet för investerare ger, skall värdepappersföretaget meddela investeraren åtgärden senast tre månader före den dag som registermyndigheten har satt ut för borgenärerna med stöd av *16 kap. 6 § i aktiebolagslagen*. Till meddelandet skall fogas ersättningsfondutredningen samt en kopia av Finansinspektionens utlåtande. I meddelandet skall nämnas att investeraren har uppsägningsrätt så som bestäms i 3 mom.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
21 §	21 §
Bokslut och delårsrapport	*Bokslut och delårsrapport*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter samt ge anvisningar och utlåtanden om upprättande av delårsrapporter samt av särskilda skäl för viss tid bevilja dispens från vad som i värdepappersmarknadslagen *och lagen om aktiebolag* bestäms om delårsrapporter, om detta inte leder till att investerarnas ställning äventyras. I fråga om bestämmelserna, anvisningarna, utlåtandena och dispenserna iakttas i tillämpliga delar 31 § 2—4 mom. kreditinstitutslagen. I delårsrapporten skall nämnas om dispens har beviljats.	Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter samt ge anvisningar och utlåtanden om upprättande av delårsrapporter samt av särskilda skäl för viss tid bevilja dispens från vad som i värdepappersmarknadslagen bestäms om delårsrapporter, om detta inte leder till att investerarnas ställning äventyras. I fråga om bestämmelserna, anvisningarna, utlåtandena och dispenserna iakttas i tillämpliga delar 31 § 2—4 mom. i kreditinstitutslagen. I delårsrapporten skall nämnas om dispens har beviljats.
31 §	31 §
Minimibeloppet av kapitalbasen och interna affärstransaktioner	*Minimibeloppet av kapitalbasen och interna affärstransaktioner*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om ett värdepappersföretags kapitalbas sjunker under det i 2—4 mom. angivna beloppet får företaget inte dela ut vinst eller annan avkastning på det egna kapitalet, om	Om ett värdepappersföretags kapitalbas sjunker under det i 2—4 mom. angivna beloppet, får företaget inte dela ut vinst eller annan avkastning på det egna kapitalet, om

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens. Om ett värdepappersföretags konsoliderade kapitalbas sjunker under det i 2—4 mom. angivna beloppet, får värdepappersföretaget och till dess konsolideringsgrupp hörande företag inte dela ut vinst eller annan avkastning på det egna kapitalet, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens. I fråga om den rätt till dividend som tillkommer aktieägarna i sådana finansiella institut i aktiebolagsform samt i tjänsteföretag som hör till samma konsolideringsgrupp som ett värdepappersföretag gäller, utan hinder av vad som bestäms ovan, 12 kap. 4 § 2 och 3 mom. lagen om aktiebolag.	inte Finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens. Om ett värdepappersföretags konsoliderade kapitalbas sjunker under det i 2—4 mom. angivna beloppet, får värdepappersföretaget och till dess konsolideringsgrupp hörande företag inte dela ut vinst eller annan avkastning på det egna kapitalet, om inte Finansinspektionen av särskilda skäl beviljar dispens. I fråga om den rätt till dividend som tillkommer aktieägarna i sådana finansiella institut i aktiebolagsform samt i tjänsteföretag som hör till samma konsolideringsgrupp som ett värdepappersföretag gäller, utan hinder av vad som bestäms ovan, *13 kap. 7 § i aktiebolagslagen*.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
48 §	
Tystnadsplikt	
— — — — — — — — — — — — — —	
Vad som bestäms i 9 kap. 12 § 4 mom. lagen om aktiebolag gäller inte värdepappersföretag och företag som hör till samma konsolideringsgrupp som ett värdepappersföretag. (13.6.1997/583)	(upphävs)
— — — — — — — — — — — — — —	
	Denna lag träder i kraft den 20 .

28.

Lag

om ändring av l agen om värdeandelssystemet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 17 maj 1991 om värdeandelssystemet (826/1991) 29 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 795/2000, samt

ändras 14 § 1 mom., 14 a § 2 mom., 14 b § och 26 b § 1 mom., sådana de lyder, 14 § 1 mom. i lag 1073/1996, 14 a § 2 mom. och 14 b § i lag 756/2004 och 26 b § 1 mom. i lag 992/1998, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
14 §	14 §
Tillämpning av lagen om aktiebolag	*Tillämpning av* ***aktiebolagslagen***
På värdepapperscentralen tillämpas lagen om aktiebolag (734/78), om inte något annat följer av denna lag eller av annan lagstiftning om värdepapperscentralen.	På värdepapperscentralen tillämpas *aktiebolagslagen (/)*, om inte något annat följer av denna lag eller av annan lagstiftning om värdepapperscentralen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
14 a §	14 a §
Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	*Flyttning av hemort till någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har	Registermyndigheten får inte ge ett sådant intyg som avses i 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 2 mom. i samma paragraf beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* en-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	dast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
14 b §	14 b §
Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion	*Deltagande i bildande av ett utländskt europabolag genom fusion*
Om värdepapperscentralen deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas före den dag som avses i 6 kap. 6 § 1 mom. i lagen om aktiebolag endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.	Om värdepapperscentralen deltar i en fusion som avses i artikel 2.1 i europabolagsförordningen, får registermyndigheten inte för denna fusion ge ett intyg som avses i 4 § 3 mom. i lagen om europabolag, om Finansinspektionen innan ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 mom. i nämnda lag beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas *innan en månad har förflutit från* den dag som avses i *16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen* endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig en flyttning av hemorten.
26 b §	26 b §
Privata aktiebolags och utländska värdepapper	*Privata aktiebolags och utländska värdepapper*
Utan hinder av 2 § kan i värdepapperscentralens regler bestämmas att i lagen om aktiebolag avsedda privata aktiebolags värdepapper kan överföras till värdeandelssystemet. Därvid skall iakttas bestämmelserna i detta kapitel och 3 a kap. lagen om aktiebolag. Närmare föreskrifter om förfarandet meddelas i värdepapperscentralens regler.	Utan hinder av 2 § kan i värdepapperscentralens regler bestämmas att i *aktiebolagslagen* avsedda privata aktiebolags värdepapper kan överföras till värdeandelssystemet. Därvid skall iakttas bestämmelserna i detta kapitel och *4 kap. i aktiebolagslagen*. Närmare föreskrifter om förfarandet meddelas i värdepapperscentralens regler.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
29 a §	
Informationsskyldighet	
— — — — — — — — — — — — — — —	
Bestämmelserna i 9 kap. 12 § 4 mom. lagen om aktiebolag gäller inte kontoförande institut, underinstitut eller företag som hör	(upphävs)

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
till samma konsolideringsgrupp som dessa.	
	Denna lag träder i kraft den 20 .